

KARL MAY

WINNETOU

I

S T O P Y

S T O P Y

S T O P Y

S T O P Y

JOSEPH CONRAD

HELENA SEKULOVÁ

KARL MAY

MAYNE REID

M. K. RAWLINGSOVÁ

NIKOLAJ TOMAN

JAMES F. COOPER

FREDERICK MARRYAT

A. CASTLE - J. HAILEY

B. GORDONOVÁ

66-169-64 14/4

Cena viaz. Kčs 30,50

Na severoamerickej pôde sa v minulých storočiach stretli v krutom boji dve plemená: červené a biele. Bieli prišli do Nového sveta so sladkým úsmevom na perách a červení ich privítali s otvoreným náručím. Ale neskôr sa k americkým brehom začali valiť prúdy vysťahovalcov z Európy: miesto sladkých rečí zahrneli pušky, miesto znášanlivosti zavládla nenávisť. Rozpútal sa nemilosrdný boj o územie. Bola to, pravda, historická nevyhnutnosť, no mohlo sa to uskutočňovať bez krutosti a vraždenia. Hoci Karl May — autor románu *Winnetou* — v Amerike nebol, chápal nevyhnutnosť belošskej rozpínavosti, no chápal aj tragické polo-
ženie indiánskych kmeňov. Preto v tomto románe vyslovuje hnev a rozhorčenie, obžaláva ľudskú krutosť a bezcitnosť, bojuje proti nezmyselnému vraždeniu a rasizmu. Hlavní hrdinovia, Apač *Winnetou* a beloch *Old Shatterhand*, sú symbolom zbratania ľudstva, statočnosti, ozajstného priateľstva a hrdinstva. No prídu si na svoje aj čitatelia, ktorí túžia po romantike a dobrodružstvách, pretože dej tohto Mayovho románu je naozaj vzrušujúci.

KARL MAY
WINNETOU

prvý diel

MLADÉ LETÁ 1964

Translation © dr. Teofil Ušák 1964
Illustrations © Teodor Schnitzer 1964

Predhovor

Kto pozná Indiánov a ich pomery, musí povedať, že Indiáni sú „vymierajúce plemeno“.

Áno, červené plemeno vymiera. Od Ohňovej zeme až ďaleko za severoamerické jazerá leží vystretý obrovský pacient. Zrazil ho neúprosný osud, nepoznajúci zľutovanie. Pacient sa bránil zo všetkých síl, ale márne. Síl mu ubúdalo čoraz viac. Teraz už ledva lapá dych. Holé telo sa mu občas šklbne v kľčoch, ktoré oznamujú blízkosť smrti.

Či on má na tom vinu, že musí predčasne umrieť? Zaslúžil si to?

Všetko, čo žije, má na život právo; tak je to správne. A to sa vzťahuje práve tak na celok ako i na jednotlivca. Teda červenokoží ľudia majú také právo na jestvovanie ako i belosi a môžu sa dožadovať, aby sa smeli vyvíjať v sociálnych a štátnych pomeroch, ktoré zodpovedajú ich individualite. Pravda, tu mi niektorí namietnu, že Indiáni nemajú potrebné schopnosti, aby mohli vládnuť vo vlastnom štáte. Je to pravda? Ja hovorím: nie! Nechcem tu však hlásať svoje názory, lebo nemám v úmysle písať o nich učené rozpravy. Belosi mali čas na prirodzený vývoj. Najprv boli lovcami, potom pastiermi a napokon sa stali roľníkmi a remeselníkmi. Zatiaľ prešli mnohé storočia. Ale Indián nemal čas na tento vývoj, to je už jeho osud. A teraz má urobiť z prvého a najnižšieho stupňa – ako lovec – obrovský skok až na najvyšší? Tí, čo to od neho žiadajú, nemyslia pritom, že iste spadne a nebezpečne sa poraní.

Je to krutý zákon, že slabší musí ustúpiť silnejšiemu. Vzťahuje sa na všetkých tvorov a platí v celej prírode. No musíme pripustiť, že táto krutosť je završene iba zdanlivá. A okrem toho často ju zmierňuje humánnosť. Či môžeme povedať, že humánnosť uľahčila útrapy aj vymierajúcemu indiánskemu plemenu?

Indiáni nielenže pohostinský prijali prvé „bledé tváre“, ale takmer ich zbožňovali. Aká odmena sa im za to dostala? Krajina, ktorú Indiáni obývali, patrila im, o tom niet sporu; belosi im ju vzali. Koľké potoky krvi pritom tiekli a aké ukrutnosti sa popáchali, to vie každý, kto čítal príbehy „slávnych“ conquistadorov. A podobne si počínali aj ich nasledovníci. Belosi prišli so sladkými slovami na perách, ale zároveň mali za pásom nabrúsený nôž a v ruke nabitú pušku. Sľubovali lásku a mier, a prinášali nenávisť a krviprelievania. Červenokožci museli ustupovať, krok za krokom, vždy ďalej a ďalej. Občas sa im priznali „večné“ práva na „ich“ územie, ale onedlho ich opäť stadiaľ vyhnali a zatláčali ich ďalej, vždy ďalej. „Odkúpili“ ich územie, ale buď im zaň nezaplatili, alebo im ako výmenu dodali bezcenný tovar, ktorý Indiáni nemohli upotrebiť. Ale „ohnivú vodu“, tento zákerný jed, im prinášali oveľa starostlivejšie a k tomu kiahne a iné, ešte horšie a odpornejšie choroby, ktoré preriedili celé kmene a vyľudnili celé osady. Keď sa Indián domáhal svojho práva, odpovedali mu pušným prachom a olovom a musel ustúpiť pred dokonalejšími zbraňami belocha. Roztrpčený nad tým pomstil sa na každej „bledej tvári“, ktorú stretol. Belosi za to vraždili červenokožcov v ozajstných masakrách. A tak sa Indián, pôvodne hrdý, smelý, chrabrý lovec, pravdovravý, úprimný a verný priateľ, stal zákerným, ľstivým, nedôverčivým človekom, luhárom. Nemôže za to, na vine je nie on, ale beloch.

Kam sa podeli divé stáda mustangov, spomedzi ktorých si Indián smelo vyberal jazdecké kone? Kde sú bizóny, ktorých mäsom sa živil, keď sa v miliónoch prehánali po prérii? Z čoho žije dnes? Z múky a mäsa, ktoré mu belosi predávajú? Ach, koľko je v tejto múke sadry a iných pekných vecí! Kto to môže jesť? A keď niektorému kmeňu prisľúbili sto „mimoriadne tučných“ volov, cestou sa tento dobytok premenil na dve-tri

staré vychudnuté kravy, z ktorých by ani sup nemohol odkmasnúť za hit potravy. Alebo má azda Indián žiť z roľníctva? Či môže rátať s tým, že bude žať, keď nemá nijaké práva a keď ho vždy ďalej zatlačajú a nedožičia mu nikde usadiť sa natrvalo?

Akým hrdým, krásnym dojomom pôsobil Indián prv, keď cválal šírou savanou na mustangovi, ktorého hriva povievala v povetrí! Aký biedny a zúbožený je teraz v handrách, ktoré nestačia zakryť jeho nahotu! On, ktorý kedysi iba päťami bojoval proti hroznému grizlymu, plazí sa teraz po kútoch ako prašivý pes, aby si vyžobral alebo – ukradol kúsok mäsa a utíšil hlad.

Áno, indiánske plemeno je ako chorý človek, ba ako umierajúci človek a my stojíme súcitne pri jeho biednom lôžku, aby sme mu zatlačili oči. Stať pri úmrtnom lôžku je vážna vec, ale stokrát vážnejšia, keď je to úmrtné lôžko celého plemena. Tu sa vynárajú mnohé, mnohé otázky, najmä táto: čo mohlo toto plemeno vykonať, keby mu boli dopriali čas a priestor, aby si mohlo rozvíjať duševné i telesné sily a schopnosti? Akú svojráznu kultúru stráca ľudstvo pri zániku indiánskeho plemena! Umierajúci sa neprispôobil votrelcom, lebo mal pevný charakter. Či ho museli preto zavraždiť, nemohli ho zachrániť? Bizónom, aby nevyhynuli, zriadili rezervácie v Národnom parku v Montane a Wyomingu. Prečo teda aj bývalému oprávnenému pánovi tejto krajiny nevyhradil určité miesto, kde by mohol v bezpečí bývať a duchovne rásť?

Ale čo osožia takéto otázky zoči-voči smrti, ktorú nemožno odvrátiť? Čo pomôžu výčitky tam, kde už nie je nijaká pomoc? Ja môžem iba žalovať, ale nemôžem nič zmeniť. Môžem smútiť, ale ani jedného mŕtveho tým nevzkriesim. Ja? Áno, ja! Za mnohé roky som dobre spoznal Indiánov, a najmä jedného z nich, ktorý tróni v mojom srdci, v mojich myšlienkach jasne, vznešene a nádherne. Bol najlepším, najvernejším a najobetavejším zo všetkých mojich priateľov. Bol dokonalým predstaviteľom plemena, z ktorého pochádzal, a ako ono hynie, tak zahynul aj on. Jeho život vyhasila vražedná guľka nepriateľa. Mal som ho rád ako nikoho na svete a teraz milujem vymierajúce plemeno, ktorého on bol najšľachetnejším synom.

Bol by som riskoval vlastný život, aby som ho zachránil, ved' on sa to odvážil urobiť pre mňa hádam sto ráz. Ale osud mi to nedožičil. Zachraňoval priateľov, čo robieval veľmi často, a pritom zahynul. Ale umrel iba telesne. Bude ďalej žiť v týchto stránkach, ako žije v mojej duši. Winnetou, veľký náčelník Apačov! Týmto dielom mu postavím zaslužný pomník. A keď čitateľ uzrie tohto náčelníka duševným zrakom a potom správne ocení plemeno, ktorého bol verným predstaviteľom, bude to moja najväčšia odmena.

Spisovateľ.

Prvá kapitola

GREENHORN

Milý čitateľ, vieš, čo znamená slovo „greenhorn“? Keď niekoho takto nazvú, značí to, že mu dali veľmi uštipačnú a znevažujúcu prezývku.

Green značí zelený a horn tykadlo. Greenhorn je podľa toho človek, ktorý je ešte zelený, čiže je neskúseným prišelcom v novej krajine a musí svoje tykadlá obozretne vystrkovať, keď sa nechce vystaviť nebezpečenstvu, že ho vysmejú.

Greenhorn je človek, ktorý nevstane zo stoličky, keď si na ňu chce sadnúť dáma. Greenhorn pozdraví pána domu, hoci najprv by sa mal ukloniť panej a slečne. Keď nabíja pušku, vsunie náboj do hlavne obrátene alebo zastrčí do predovky najprv zátku a až potom guľku a pušný prach. Greenhorn obyčajne nerozpráva po anglicky, a keď predsa rozpráva, tak len čistou a vyumelkovanou angličtinou. Americká angličtina a najmä zálesácke nárečia sú mu španielskou dedinou. Nijako mu nejdú do hlavy a tým menej na jazyk. Greenhorn pokladá

mývala za opossum a len trochu peknú mulatku za kvadronku. Greenhorn fajčí cigarety a pohŕda človekom, ktorý vyplŕva močku. Greenhorn, keď mu Paddy vylepí zaucho, uteká so žalobou k šerifovi namiesto toho, aby chlapa na mieste odstrelil, ako to má pravý Yankee urobiť. Greenhorn považuje stopy moriaka za medvedie šľapaje a štíhlu športovú jachtu za mississippijský parník. Greenhorn sa hanbí položiť špinavé čižmy na kolená spolucestujúceho a mliaskať pri jedení polievky ako zdochýnajúci bizón. Greenhorn je taký čistotný, že vlečie so sebou do prémie spongiu veľkú ako obrovská tekvica a päť kíl mydla. K tomu všetkému si priloží ešte i kompas, ktorý už na tretí či štvrtý deň ukazuje všetkými možnými smermi, len na sever nie. Greenhorn si zaznačí osemsto indiánskych výrazov, a keď stretne prvého Indiána, zbadá, že tieto poznámky naposledy poslal domov v listovej obálke a miesto nich si ponechal list. Greenhorn si kúpi pušný prach, a keď chce prvý raz vystreliť, zistí, že mu predali zomleté drevené uhlie. Greenhorn študoval desať rokov astronómiu, ale môže neviem ako dlho hľadiť na hviezdnatú oblohu, nevyčíta z nej, koľko je hodín. Greenhorn si zastrčí lovecký nôž za opasok, a keď sa zohne, zapichne sa mu čepel' do stehna. Greenhorn rozloží na divokom západe taký veľký táborový oheň, že plamene vyšľahujú až po končiare stromov. A keď ho Indiáni objavia a idú odstreliť, čuduje sa, ako ho mohli nájsť. Skrátka, greenhorn je greenhorn – a takým greenhornom som bol vtedy aj ja.

Ale nemyslíte si, že som to vedel! Ani len tušenia som nemal, že sa táto posmešná prezývka hodí na mňa! Nie veru, lebo každý greenhorn má nanajvýš čudnú vlastnosť: pokladá za „zelenáčov“ skôr všetkých ostatných ľudí, len seba nie.

Ba ešte som sa domnieval, že som mimoriadne múdry a skúsený človek. Veď som predsa študoval, a s tým sa každý rád pochváli; pred skúškou som nikdy nemal strach! Môj mladý rozum vtedy ešte nechcel myslieť na to, že vlastne až život je ozajstnou vysokou školou, ktorej poslucháči každý deň, ba každú hodinu skladajú skúšky, aby mohli obstáť. Neutešené pomery vo vlasti a povedal by som, vrodená túžba po činnosti, zahnali ma cez oceán do Spojených štátov, kde snaživý mladý človek mal vtedy oveľa lepšie možnosti než dnes. Aj vo

východných štátoch som sa mohol celkom dobre uplatniť, ale čosi ma hnalo na západ. Pracoval som raz v tom, raz v inom zamestnaní a za krátky čas som si zarobil toľko, že som si mohol kúpiť všetko, čo som len potreboval. S veselou mysl'ou dostal som sa napokon do St. Louis. Tam ma šťastný osud zaviedol do nemeckej rodiny, kde ma dočasne prijali ako domáceho učiteľa. K tejto rodine chodieval istý Mr. Henry, čudák, puškár, ktorý vykonával svoje remeslo s nadšením umelca, a so stareckou pýchou dával si meno: Mr. Henry, the gunsmith – puškár.

Tento človek mal neobyčajne rád ľudí, hoci sa opak zdal byť pravda: Mr. Henry sa totiž nestýkal s nikým okrem spomenutej rodiny a dokonca i k svojim zákazníkom sa správal tak stroho a drsne, že prichádzali k nemu iba kvôli dobrej akosti tovaru. Žena a deti mu zahynuli pri nejakom hroznom nešťastí, o ktorom však nikdy nehovoril, ale z niekoľkých jeho poznámok som vytušil, že ich ktosi prepadol a zavraždil. To z neho urobilo navonok surového človeka. Hádám ani sám nevedel, že navonok je dokonalým grobianom. No v duši bol nežný a dobrý a neraz som zbadal, ako mu oči zvlhli slzami, keď som mu rozprával o vlasti a o svojich drahých, ktorých som ľúbil a i dnes ľúbim z celého srdca.

Nevedel som, prečo si tento stavec tak obľúbil práve mňa, cudzieho mladíka. Až raz mi to sám povedal. Odvtedy, ako som tu bol, prichádzal častejšie, sledoval moje vyučovanie, a keď som skončil, pobesedoval si so mnou a napokon ma pozval i na návštevu. Takúto poctu nedostal od neho ešte nikto a preto som i váhal využiť toto dovolenie. Ale moje otáľanie sa mu ani trochu nepáčilo. Ešte dnes si spomínam, ako nahnevane sa tváril, keď som raz večer prišiel k nemu a ako chladne ma prijal. Na moje „good evening“, „dobrý večer“, mi ani len neodpovedal.

– Kde ste sa túlali včera, sir?

– Bol som doma.

– A podvečer?

– Taktiež doma.

– Nerobte si zo mňa blázna!

– Hovorím pravdu, Mr. Henry.

– Pshaw! Takí mladí vtáci, ako ste vy, nesedávajú v hniezde. Pichajú zobák všade, len tam nie, kde by mali.

– A kde by som ho ja mal pichať? Buďte taký láskavý, povedzte mi!

– Ku mne ste mali prísť, rozumiete? Už dávno sa vás chcem na čosi spýtať.

– Prečo ste sa ma na to doteraz nespýtali?

– Pretože sa mi nechcelo. Rozumiete?

– A kedy sa vám bude chcieť?

– Hádám dnes.

– Tak sa len smelo spytajte, – povzbudil som ho a sadol som si na zveračský pult, pri ktorom pracoval.

Nanajvýš udivený mi pozrel do tváre, s nevôľou pokrútil hlavou a zvolal:

– Smelo! Greenhorna, ako ste vy, predsa nemusím najprv žiadať o dovoľenie, keď s ním chcem hovoriť!

– Ja že som greenhorn? – odvetil som. Zvraštil som čelo, lebo som sa cítil veľmi urazený. – Mr. Henry, chcem veriť, že sa vám toto slovo vyklázlo z úst len mimovoľne.

– Len si to tak nepredstavujte, sir! Povedal som to s úplnou rozvahou. Ste greenhorn, a to ešte aký! V hlave máte plno rozličných vedomostí z kníh, to je pravda. Priam žasnem nad tým, koľko sa musia študenti v Európe učiť. Taký mladíček ako vy presne vie, ako ďaleko sú od nás hviezdy, vie, čo napísal kráľ Nabuchodonozor na tehly, a koľko váži vzduch, ktorý ani nemôže vidieť! A keďže toto všetko vie, namýšľa si, že je múdry! Ale až strčíte nos trochu ďalej do života, rozumejte, až budete mať takých päťdesiat rokov, potom azda zistíte, v čom je pravá múdrosť! Čo ste sa doteraz naučili, to je nič – celkom nič. A čo sa týka vašich schopností, to je ešte horšie. Ved' ani strieľať neviete!

Povedal to s takým pohrdaním a tak určito, akoby si bol tým celkom istý.

– Že neviem strieľať? Hm! – odpovedal som s úsmevom. – Hádám na toto ste sa ma chceli opýtať?

– Áno, na to. Odpovedzte mi teda!

– Dajte mi do ruky dobrú pušku, potom vám odpoviem; skôr nie.

Odložil hlavneň pušky, na ktorej pracoval, a vstal. Pristúpil bližšie, zahľad sa na mňa udivenými očami a zvolal:

– Chcete do ruky pušku, sir? Ani len na um mi nepríde, ani vo sne! Moje pušky sa dostanú len do takých rúk, ktoré si to zaslúžia.

– Také ruky mám aj ja, – nedal som sa.

Ešte raz sa na mňa úkosom podíval, potom si sadol a opäť sa pustil do roboty. Pritom si pohundrával:

– Taký greenhorn! Tá jeho bezočivosť ma ešte dopáli.

Nechal som ho, nech si hundre, veď som ho poznal. Vytiahol som si cigaretu a zapálil.

Asi štvrt'hodinu sme mlčali. Ale dlhšie to už nemohol vydržať. Podržal hlaveň proti svetlu, pozrel cez ňu a pritom poznamenal:

– Strieľať je ťažšie než pozeráť na hviezdy alebo čítať Nabuchodonozorove písmo na starých tehlách. Rozumiete? Držali ste už dakedy v ruke pušku?

– To si myslím.

– Kedy?

– Už oddávna a často.

– Aj ste zamierili a vystrelili?

– Hej.

– Aj ste trafili?

– Pravdaže!

Rýchlo sklonil hlaveň, ktorú skúšal, znovu si ma obzrel a povedal:

– Áno, trafili ste, ale ktovie čo!

– Predsa terč, to je zrejmé!

– Čo? Robíte si zo mňa blázna?

– Nie, nerobím; tvrdím iba to, čo je pravda.

– Aby vás parom uchytil, sir! Ktože sa vo vás vyzná? Som presvedčený, že ani len múr netrafíte, aj keby bol vysoký dvadsať metrov a široký päťdesiat, a predsa sa pritom tvárite tak vážne a seabedome, že vo mne až žič kypí. Ja nie som chlapec, ktorého vyučujete, rozumiete? Taký greenhorn, taký knihomol', a vraj vie strieľať! Prehrabával sa v tureckých, arabských a ktovie akých lajstroch a pritom mal čas i na strieľanie. Snímate teda tamtú pušku z klinca a priložte si ju k lícu, akoby ste chceli mieriť! Je to puška na medvede, najlepšia, akú som mal kedy v rukách.

Podišiel som k puške, sňal ju a zamieril.

– Halloo! – zvolal a vyskočil. – Čo to znamená? Ved' vy ňou narábate, akoby to bola iba ľahká prechádzková palička a je to predsa najťažšia puška, akú poznám! Taký ste silný?

Miesto odpovede schytil som ho pravou rukou za opasok, ktorý mu trčal spod zapätej kazajky, a vyzdvihol som ho.

– Thunder-storm! – skríkol. – Pustite ma! Ved' ste silnejší, ako bol môj Bill.

– Váš Bill? Kto je to?

– To bol môj syn, ktorého... Ale nechajme to! Je mŕtvy ako aj ostatní. Iste by bol z neho vyrástol statočný človek, ale zabili ho s nimi. Máte takú postavu ako on, ba aj podobné oči a takú istú črtu okolo úst. Preto som si vás tak... ostatne, do toho vás už nič!

Na tvári sa mu zračil výraz hlbokého smútku. Prešiel si po nej rukou a potom pokračoval veselším hlasom:

– Ale, sir, naozaj škoda, že ste sa venovali knihám, keď máte také svaly! Mali ste si radšej cvičiť telo.

– Aj to som robil.

– Naozaj?

– Pravdaže.

– Boxovali ste?

– Box nie je u nás rozšírený. Ale zato v telocviku a zápasníctve sa dobre vyznám.

– Viete jazdiť?

– Áno.

– Šermovať?

– Sám som vyučoval šerm.

– Nechvastajte sa!

– Chcete to so mnou skúsiť?

– Ďakujem, mám dosť už toho, čo som počul. Ostatne, musím robiť. Sadnite si!

Vrátil sa k zveračskému pultu a ja tiež. Náš ďalší rozhovor bol veľmi stručný. Zdalo sa, že Henry premýšľala o čomsi dôležitom. Zrazu vstal od roboty a spýtal sa:

– Študovali ste matematiku?

– To bol jeden z mojich obľúbených predmetov.

– Aj aritmetiku, geometriu?

- Pravdaže.
 - A zememeračstvo?
 - Aj to som študoval a s veľkou záľubou. Veľa ráz, hoci to ani nebolo treba, túlal som sa vonku s teodolitom v ruke.
 - A viete merať, naozaj merať?
 - Áno. Neraz som sa zúčastnil pri meraní rovín i vrchov. Tým však nechcem tvrdiť, že sa považujem za vyučeného zememerača.
 - Well... veľmi dobre, veľmi dobre!
 - Prečo sa ma na to spytujete, Mr. Henry?
 - Mám na to príčinu, rozumiete? Teraz o nej ešte nemusíte vedieť, dozviete sa to neskoršie. Najprv sa musím presvedčiť... hm, áno, musím sa najprv presvedčiť, či viete strieľať.
 - Vyskúšajte ma!
 - To aj urobím. Áno, urobím. Na moj veru! O ktorej začínate zajtra ráno vyučovanie?
 - O ôsmej.
 - Tak prídte o šiestej ku mne. Pôjdeme na strelnicu, kde zastrelujem zbrane.
 - Prečo tak zavčasu?
 - Lebo dlhšie nechcem čakať. Priam dychtím po tom, aby som vám dokázal, že ste greenhorn. Teraz už o tom dosť. Mám inú robotu, oveľa, oveľa dôležitejšiu.
- Zdalo sa, že s hlavňou je už hotový, lebo vytiahol zo skrine kus železa tvaru mnohouholníka a začal spiľovať rohy. Spozoroval som, že v každej stene je dierka.
- Pracoval tak pozorne, že sa zdalo, akoby bol na mňa celkom zabudol. Oči mu žiarili, a keď občas pozoroval svoj výrobok, všimol som si, že tak robil – povedal by som – s láskou. Tento kúsok železa musel mať preňho veľkú cenu. Rád by som bol vedel prečo, nuž som sa spýtal:
- To je iste nejaká súčiastka pušky, všakže, Mr. Henry?
 - Áno, – odvetil, akoby len teraz bol spozoroval, že som tu.
 - Ale nepoznám nijaký druh pušky, ktorá by mala takúto súčiastku.
 - To vám verím. Taká puška ešte nejestvuje. To bude „Henryho systém“.
 - Ach, nový vynález?

– Yes.

– Prepáčte mi, prosím, že som sa spytoval. Zaiste je to tajomstvo.

Dlho si prezeral každú dierku, obracal železo na všetky strany, priložil ho niekoľko ráz k spodnému koncu hlavne, na ktorej predtým pracoval. Napokon riekol:

– Áno, je to tajomstvo. No dôverujem vám, lebo viem, že dokážete mlčať, aj keď ste ozaj pravý greenhorn. Prezradím vám, čo to bude. Bude to guľovnica, opakovačka na dvadsaťpäť výstrelov!

– Nemožné!

– Zavrite si zobák! Nie som taký hlúpy, aby som sa púšťal do niečoho, čo je nemožné.

– Veď to by ste museli mať komory pre dvadsaťpäť nábojov!

– Mám!

– Zaberú vám však veľa miesta; nebude sa dať s puškou dobre narábať, budú zavádzať.

– Ide iba o jednu komoru; to je celkom šikovné a nič tu nebude zavádzať. Toto železo je komorou.

– Hm! Vôbec sa nerozumiem do vášho odboru, ale pri toľkých výstreloch sa hlavneň rozpáli. A nerozpáli sa príliš?

– Veru nie. Z čoho je hlavneň a ako je zostrojená, to je moje tajomstvo. Ostatne, či bude vždy treba vystreliť všetkých dvadsaťpäť nábojov za sebou?

– Isteže nie.

– No tak! Z tohto železa bude guľa, ktorá sa bude excentrický otáčať. V dvadsiatich piatich otvoroch bude dvadsaťpäť nábojov. Pri každom výstrele sa guľa trochu otočí, a tým4 sa najbližší náboj dostane pred hlavneň. Dlhé roky som sa zapodieval touto myšlienkou, no nedarilo sa mi to. Ale zdá sa, že to už teraz pôjde. Už mám skvelé meno ako puškár, no týmto sa preslávim, veľmi preslávim a zarobím množstvo peňazí.

– Lenže vás bude hrýzť svedomie.

Chvíľu hľadel prekvapene na mňa a potom sa spýtal:

– Bude ma hrýzť svedomie? Prečo?

– Myslíte, že vrah nemá výčitky svedomia?

– Zounds! Chcete azda povedať, že som vrahom?

– Teraz ešte nie ste.

– Alebo že sa ním stanem?

– Áno, lebo pomáhať pri vražde je práve taký zločin ako vražda sama.

– Aby vás parom uchytil! Ved' ja nebudem pomáhať nikomu pri vražde.

– Pri jednej nie, pravdaže, ale pri hromadnom vraždení hej.

– A to už ako? Nerozumiem vám.

– Keď vyrobíte pušku, ktorá vystrelí dvadsaťpäť ráz za sebou a dáte ju do rúk hocijakému lotrovi, potom na prériách, v pralese a v horských úžľabinách nastane hrozné vraždenie. Úbohých Indiánov vystrieľajú, akoby to boli iba kojoty, a o pár rokov nebude tu ani jediného. Chcete si to vziať na svedomie?

Meravo sa na mňa zadíval a neodpovedal.

– A keď si každý, – pokračoval som, – bude môcť kúpiť túto zbraň, získate v krátkom čase tisíce, no mustangy a bizóny vyhynú a s nimi všetka zverina, ktorej mäsom sa živia Indiáni. Stovky, ba tisíce poľovníkov sa vyzbroja vašou puškou a pôjdu na západ. Krv ľudí i zvierat potečie potokmi a čoskoro na tejto i tamtej strane Skalistých hôr neostane živý tvor.

– Zounds! – zvolal. – Prišli ste naozaj len nedávno z Nemecka?

– Áno.

– A predtým ste tu nikdy neboli?

– Nie.

– Teda dokonale greenhorn. A pritom tento greenhorn tak melie ústami, akoby bol praotcom Indiánov a akoby tu žil nielen dnes, ale už od tisícročí! Len si nemyslite, človečik, že sa vás naľakám! A keby aj všetko bolo tak, ako vravíte, nikdy mi ani len na um nepríde založiť továreň na zbrane. Som človek-samotár a takým chcem aj ostať. Nemám chuť jedovať sa so sto alebo aj viac robotníkmi.

– Tak predáte patent na svoj vynález, aby ste si zarobili peniaze.

– Na to si počkáte, sir! Doteraz som vždy mal, čo som potreboval, a myslím, že ani v budúcnosti nebudem biedu trieť, aj keď si vynález nedám patentovať. A teraz sa už practe domov! Nemám chuť počúvať piskotanie vtáčika, ktorý musí trochu podrást', kým bude vedieť trilkovať či spievať.

Ani na um mi neprišlo zazlievať mu tieto drsné slová. Už bol taký a dobre som vedel, ako to vlastne mieni. Oblúbil si ma a dozaista bol ochotný pomáhať mi a poslúžiť v každej veci zo všetkých síl. Podal som mu ruku, a keď mi ju mocne stisol a potriasol, odišiel som.

Netušil som, aký významný bude pre mňa tento večer. Ani na um mi nezišlo, že táto ťažká guľovnica na medvede, ktorú Henry nazýval „starou búchačkou“, a nedohotovená henryovka budú neskôr v mojom živote hrať takú, významnú úlohu. Ale na nasledujúce ráno som sa tešil, lebo som strieľaval často a dobre a bol som presvedčený, že pred svojím starým čudáckym priateľom dobre obstojím.

Ráno, presne o šiestej, som prišiel k nemu. Už ma čakal. Podal mi ruku a na jeho starej dobráckej i trochu drsnej tvári sa mihol ironický úsmev.

– Welcome, sir! – povedal. – Tvárite sa, akoby ste si boli istý víťazstvom. Myslíte, že trafíte múr, o ktorom som včera hovoril?

– Dúfam.

– Well, čoskoro sa presvedčíme. Ja si vezmem ľahšiu pušku, vy poniesiete guľovnicu na medvede. Nechce sa mi vliecť takú ťarchu.

Prevesil si cez plece ľahkú dvojhlavňovú pušku a ja som si vzal „starú búchačku“, ktorú nechcel nieť. Keď sme došli na strelnicu, nabil obe pušky a vystrelil najprv sám z dupľovky dva razy. Potom prišiel rad na mňa a medveďobjiku. Nepoznal som ešte túto pušku, a tak pri prvom výstrele som trafil iba okraj čierneho terča. Druhý výstrel bol lepší. Tretí už „sedel“ presne v prostriedku, v čiernom bode. Nasledujúce guľky všetky preleteli otvorom, ktorý prevítal tretí výstrel. Henry žasol čoraz viac pri každom výstrele. Musel som vyskúšať aj dupľovku, a keď som dosiahol ten istý výsledok, napokon zvolal:

– Alebo je vo vás sám diabol, sir, alebo ste sa narodili zálesákom. Ešte som nevidel ani jedného greenhorna takto strieľať!

– Diabla nemám, Mr. Henry, – smial som sa. – O takom spolku nechcem ani počuť.

– Tak je vašou úlohou, ba dokonca povinnosťou stať sa zálesákom. Mali by ste na to chuť?

– Prečo nie?

– Well, uvidíme, čo sa dá z greenhorna urobiť. Viete aj jazdiť?

– Tak trochu.

– Trochu? Hm! Teda nie tak dobre ako strieľať?

– Pshaw! Jazdiť, to je nič. Najťažšie je vysadnúť na koňa. Keď sa raz dostanem do sedla, nieto takého koňa, čo by ma zhodil.

Skúmavo na mňa pozrel, či som to povedal žartom, alebo vážne. No keď videl moju úprimnú tvár, povedal:

– Myslíte? Chcete sa azda držať hrivy? To je omyl. Povedali ste celkom správne: najťažšie je dostať sa do sedla, lebo to musí jazdec urobiť sám. Dostať sa dolu, to je už omnoho ľahšie. O to sa postará kôň, a preto to ide oveľa, oveľa rýchlejšie.

– No keď ide o mňa, kôň sa o to nepostará.

– Tak? To by som rád videl. Chceli by ste urobiť skúšku?

– Rád.

– Tak poďte! Je iba sedem hodín, máte ešte hodinu času. Ideme k Jimovi Kornerovi, kupcovi s koňmi. Ten má gaštanového koňa, ktorý vás už bude vedieť zhodiť.

Vrátili sme sa do mesta a vyhľadali kupca s koňmi. Mal priestrannú jazdiareň, okolo ktorej stáli rady maštali. Korner nám vyšiel v ústrety a spýtal sa, čo si želáme.

– Tento mladý sir tvrdí, že nieto koňa, ktorý by ho zhodil zo sedla, – odpovedal Henry. – Čo poviete na to, Mr. Korner? Dovolíte mu, aby vysadol na vášho Gaštana?

Kupec si ma premeral skúmavým pohľadom, potom ochotne prikývol a riekol:

– Zdá sa mi, že má kostru pevnú a pružnú. Ostatne, mladí ľudia si tak ľahko nezlámu väzy ako starší. Keď chce gentleman koňa vyskúšať, nemám nič proti tomu.

Na jeho rozkaz dvaja sluhovia o chvíľu vyviedli z maštale osedlaného koňa. Bol veľmi nepokojný a silou-mocou chcel ujsť. Môj starý priateľ Mr. Henry dostal zrazu o mňa strach. Prosil ma, aby som upustil od skúšky. No ja som sa nebál a okrem toho považoval som túto skúšku za otázku cti. Vyžiadať

som si bičik a dal som si pripäť ostrohy. Vyšvihol som sa do sedla až po niekoľkých márných pokusoch, pretože kôň sa zúrivo bránil. Sotvaže som sa ocitol v sedle, sluhovia rýchlo odskočili. Kôň najprv vyskočil vysoko do vzduchu a potom sa hodil nabok. Udržal som sa v sedle, hoci som nohy ešte nemal v strmeňoch. Poponáhlal som sa dostať ich ta. Len čo sa mi to pošťastilo, Gaštan sa začal všelijako krútiť a vzpínať. Keď mu to nepomohlo, odbehol k múru, aby ma k nemu pritisol. No bičikom som ho rýchlo odtiaľ odohnal. Tu nastal medzi mnou a koňom úporný, nebezpečný boj. Musel som vynaložiť: všetku zručnosť, ktorá pri mojom nedostatočnom výcviku nebola príliš veľká, a všetku silu stehien, až napokon som predsa len zvíťazil. Keď som zosadol, nohy sa mi triasli od námahy, ale i z koňa tiekol pot a z pysku mu odfrkovali veľké chumáče peny. Odteraz poslúchol na každé stisnutie stehien alebo šklbnutie uzdy.

Kupec sa bál o svojho koňa. Rozkázal sluhom, aby ho prikryli dekami a vodili pomaly sem a tam. Potom sa obrátil ku mne so slovami:

– To by som si nebol myslel, mladý pán. Domnieval som sa, že zletíte pri prvom skoku. Za požičanie koňa mi nemusíte nič platiť. Nech sa vám páči, prídte aj druhý raz a skroťte mi túto potvoru. Nebudem ľutovať desať dolárov, lebo nie je to lacný kôň, a ak ho naučíte poslúchať, urobím s ním dobrý obchod.

– Ak si to žiadate, prídem veľmi ochotne, – prisľúbil som.

Odvtedy, ako som zišiel z koňa, Henry neprehovoril ani slovko, len hľadel na mňa a krútil hlavou. Zrazu tlesol dľaňami a zvolal:

– Toto je naozaj mimoriadny a neobyčajný greenhorn! Skôr zadrhne koňa, ale zhodiť do piesku sa nedá. Kto vás to naučil, sir?

– Náhoda. Raz som vysadol na polodivého koňa z maďarskej pusty. Nikto si nechcel naň vysadnúť. Pomaly som ho skrotil, hoci mi pritom išlo o život.

– Ďakujem za také mršiny! To už mám radšej svoje staré kreslo, ktoré sa nevzpiera, keď si doň sadnem. Až sa mi hlava krútila. Ale som rád, že som vás videl strieľať a jazdiť, verte mi!

Rozišli sme sa; on šiel do svojej dielne, ja do svojho bytu. Tento deň, ani nasledujúce dva sa neukázal a ja zase som nemal

príležitosť získať k nemu na návštevu. Ale na tretí deň popoludní prišiel ku mne. Vedel, že v ten čas mám voľno.

– Nešli by ste sa so mnou prejsť? – spýtal sa.

– Kam?

– K istému gentlemanovi, ktorý by sa rád s vami zoznámil.

– Prečo sa chce so mnou zoznámiť?

– To môžete predsa ľahko uhádnuť: pretože doteraz ešte nevidel greenhorna.

– Idem teda s vami, nech sa so mnou zoznámim.

Henry sa tváril akosi tajnostkársky, čosi mal za lubom. Poznal som ho, vedel som, že má pre mňa nejaké prekvapenie. Prešli sme niekoľkými ulicami a potom ma zaviedol do akéhosi úradu cez široké sklené dvere. Vošiel tak rýchlo, že som ani nestihol prečítať zlaté písmená na sklenených tabuliach. Pozdalo sa mi, že som zazrel slová: office (úrad) a surveying (zememeračstvo). Čoskoro vysvitlo, že som sa nemýlil.

V miestnosti sedeli traja páni. Privítali Henryho priateľsky a mňa zase zdvorilo a s netajenou zvedavosťou. Na stoloch ležali mapy a plány a medzi nimi všelijaké zememeračské nástroje. Boli sme v zememeračskej kancelárii.

Ani som len netušil, prečo ma sem priateľ zaviedol. Nič neobjednával a nepýtal si nijaké informácie. Zdalo sa, že sem prišiel iba na priateľskú besedu. A čoskoro sa naozaj rozpriadol živý rozhovor. Pravdaže, napokon sa začalo hovoriť aj o nástrojoch, mapách a plánoch, ktoré tu ležali. Potešil som sa tomu, lebo o týchto veciach som sa mohol lepšie rozprávať než o amerických záležitostiach a pomeroch, ktoré som ešte nepoznal.

Henry sa dnes akosi mimoriadne zaujímal o zememeračstvo. Všetko chcel vedieť. Mňa rozhovor veľmi zaujal a ochotne som mu odpovedal na otázky, vysvetľoval som mu, ako sa rozličné nástroje používajú, ako sa kreslia mapy a plány. Bol som naozaj pravý greenhorn, lebo som nezbadal, o čo ide. Dlhو som rečnil o základoch a rozdieloch merania koordinátmi, pólouvu a diagonálnou metódu, o meraní perimetrálnom, o opakovaných skúšobných meraniach, o trigonometrickej triangulácii. Keď som napokon zbadal, že traja páni a puškár na seba pozhmurávajú a vymieňajú si tajné znamenia, zarazil som sa.

Vstal som zo stoličky, aby som Henrymu naznačil, že chcem už odísť. Nezdráhal sa a traja úradníci sa s nami rozlúčili ešte priateľskejšie, než nás boli privítali.

Keď sme už boli tak ďaleko, že nás z kancelárie nemohli vidieť, Henry postál a položil mi ruku na plece. Tvár mu žiarila spokojnosťou, keď mi vravel:

– Sir, milý mladý priateľ, greenhorn, akú radosť ste mi dnes urobili! Som na vás naozaj hrdý!

– Prečo?

– Lebo ste prevýšili moje odporúčanie a taktiež i očakávanie tých pánov.

– Aké odporúčanie? Aké očakávanie? Nerozumiem.

– Ani nemusíte. Je to celkom jednoduché. Nedávno ste tvrdili, že sa vyznáte v zememeračstve. Aby som sa presvedčil, či sa azda iba nechvastáte, zaviedol som vás k tým gentlemanom, mojím dobrým známym, aby sa vám – ako sa hovorí – pozreli trochu na zuby. Ale máte ich zdravé, vyhrýzli ste sa čestne a statočne.

– Mysleli ste si, že sa chvastám? Keď ma budete z takéhoto čohosi podozrievať, Mr. Henry, viac k vám neprídem!

– Nedajte sa vysmiať! Mne, starému človekovi, hádam len doprajete potešenie vídať vás? Viete už, prečo vás rád vidím! Podobáte sa môjmu synovi! Boli ste už odvtedy u kupca s koňmi?

– Chodievam ta každý deň ráno.

– A jazdievate na tom koni?

– Áno.

– Bude z neho dačo?

– To si myslím. Pochybujem však, že by poslúchal toho, kto ho kúpi tak, ako poslúcha mňa. Zvykol si na mňa, a iného zhodí.

– To ma teší, náramne teší. Zdá sa teda, že bude nosiť iba samých greenhornov. A teraz poďte touto bočnou ulicou! Je tu skvelý dining-house, kde si môžeme dobre zajesť a ešte lepšie vypiť. Musíme predsa osláviť skúšku, ktorú ste dnes tak dobre zložili.

Nechápal som Henryho. Bol akýsi iný. On, samotár, žijúci utiahnuté, naraz chce obedovať v hostinci! Aj tvár mal akúsi inú než obyčajne a hlas mu znel jasnejšie a radostnejšie než

inokedy. Spomenul skúšku. To slovo mi bolo podozrivé. Ale možno to povedal len tak mimovoľne, náhodou.

Odvtedy ma navštevoval každý deň a správval sa ku mne, ako sa správame k milému priateľovi, o ktorého sa bojíme, že ho čoskoro stratíme. No vedel si pritom počínať tak, aby som pre túto jeho priazeň nespýšnel. Vždy mal napohotove chladnú sprchu, a tou bolo slovo greenhorn.

Bolo mi podivné, že sa inakšie začala správať aj rodina, v ktorej som vyučoval. Rodičia mi preukazovali väčšiu pozornosť, a aj deti boli ku mne milšie. Prekvapilo ma, že sa občas na mňa dívajú kradmými pohľadmi. Nechápal som to; mohli to byť pohľady úctivosti, ale aj súcitu.

Asi tri týždne po našej návšteve v zememeračskej kancelárii poprosila ma lady, aby som večer, hoci mám voľno, neodchádzal, ale povečeral s nimi. Pozvanie odôvodnila tým, že príde Mr. Henry, a okrem neho pozvala vraj ešte dvoch gentlemanov. Jeden z nich je vraj slávny zálesák Sam Hawkens. Ja, greenhorn, som doteraz nepočul toto meno, no tešil som sa, že spoznám ozajstného a k tomu ešte presláveného zálesáka. Keďže som bol vlastne členom rodiny, nemusel som čakať na hlas zvonca, a tak som prišiel do jedálne o niekoľko minút skôr. Na svoje veľké prekvapenie som zistil, že tu nie je prestreté ako obyčajne, ale akoby na veľkú hostinu. V miestnosti bola iba malá päťročná Emmy. Strkala prsteček do jahodového lekváru, aby si trochu pomaškrtila. Keď som vošiel, prsteček rýchlo vytiahla a napochytrala si ho utrela do plavých, pekne učesaných vlásokov. Pohrozil som jej. Tu priskočila ku mne a pošlepla mi zopár slov. Aby napravila svoje previnenie, vyzradila mi tajomstvo, ktoré v posledných dňoch veľmi tlačilo jej malé srdiečko. Domnieval som sa, že som zle počul. Ale na moju žiadosť mi opakovala tie isté slová: „Your farewell-feast.“

Hostina na rozlúčku so mnou! To je predsa nemožné! Ktovie, akým nedorozumením sa stalo, že dieťa prišlo na túto rozhodne nesprávnu myšlienku. Usmial som sa tomu. Potom som v prijímacom salóne počul hlasy. Prichádzali hostia. Vyšiel som ich privítať. Všetci traja prišli naraz. Neskôr som sa dozvedel, že sa tak boli dohodovorili. Henry mi predstavil trochu

meravého a nemotorného mladíka, Mr. Blacka, a potom zálesáka Sama Hawkensa.

Zálesák! Úprimne sa priznám, že som nevyzeral príliš duchaplne, keď som si ho obzeral udivenými očami. Takéhoto človeka som ešte nikdy nevidel. Pravda, neskôr som spoznal ešte aj inakších. Muž bol už sám osebe pozoruhodný, no tento dojem ešte zvyšovalo to, že v elegantnom salóne stál celkom tak, akoby bol stál dakde uprostred divočiny, totiž s klobúkom na hlave a s puškou v ruke. Jeho zovňajšok bol takýto:

Pod žalostne ovisnutou strieškou plsteneho klobúka, ktorého vek, farbu a pôvodný tvar by nebol bez dlhého lámania hlavy určil ani najbystrejší detektív, z lesa rozstrapatených čiernych fúzov trčal nosisko priam hrozných rozmerov. Veru mohol slúžiť ako tieňová tyč hociktorým slnečným hodinám. Pre ohromné fúziská bolo z ostatných častí tváre vidieť – pravdaže, okrem obrovsky vyvinutého čuchového orgánu – iba dve malé múdre oči, obdarené zvláštnou pohyblivosťou. Hľadeli na mňa šelmovsky a ľstivo. Muž ma pozoroval práve tak skúmavo ako ja jeho. Až neskôr som sa dozvedel, prečo mal o mňa taký záujem.

Ostatné telo bolo zahalené až po kolená do poľovníckeho kabáta z kože. Kabát akiste ušili pre muža silnejšej postavy. Tento malý človečik vyzeral v ňom ako decko, ktoré si zo zábavy oblieklo župan starého otca. Z tohto priveľkého kabáta vykúkali chudé, ako kosák zahnuté nohy, trčiace v takých starých legínach, že tento chlapík z nich iste vyrástol už pred dvadsiatimi rokmi. Legíny boli samá diera, a tak bolo cez ne veľmi dobre vidieť pár indiánskych čižiem, v ktorých by v nutnom prípade našiel dosť miesta aj celý ich majiteľ.

Tento slávny zálesák držal v ruke pušku, ktorej by som sa bol dotkol iba s najväčšou opatrnosťou. Skôr sa podobala kyjaku než strelnej zbrani. V tejto chvíli by som si ani nebol vedel predstaviť vydarenejšiu karikatúru prérivého lovca. No čoskoro som mal dokonale spoznať schopnosti tohto originálneho chlapíka.

Keď si ma dôkladne poprezeral, spýtal sa puškára tenkým, takmer detským hlasom:

– Toto je ten mladý greenhorn, o ktorom ste mi rozprávali, Mr. Henry?

– Yes, – prisvedčil mu.

– Well. Celkom sa mi páči. Dúfam, že aj jemu sa bude páčiť Sam Hawkens, hihhi!

S týmto svojráznym vysokým smiechom, ktorý som neskôr od neho počul vari tisíc ráz, obrátil sa k dverám, ktoré sa práve v tejto chvíli otvorili. Vošli pán a pani domu a pozdravili lovca spôsobom, podľa ktorého sa dalo uhádnuť, že sa už iste videli. Pravdaže, stretli sa za mojím chrbtom. Potom nás požiadali, aby sme vošli do jedálne.

Poslúchli sme. Na môj údiv Sam Hawkens neodložil pušku. Až keď sme si posadali na určené miesta za stôl, Sam ukázal na svoju „búchačku“ a poznamenal:

– Opravdivý zálesák nikdy nespustí z očí svoju pušku, a tak ani ja nespustím z očí svoju osvedčenú Liddy. Zavesím si ju sem k záclone, na túto ružicu.

Teda svoju pušku menoval Liddy! Pravda, neskôr som sa dozvedel, že mnohí zálesáci zaobchádzajú so svojou zbraňou, akoby to bola živá bytosť, a dokonca jej dávajú aj mená. Sam si zavesil pušku na označené miesto a chcel ta zavesiť aj svoj báječný klobúk. No keď si ho sňal z hlavy, s hrôzou som zbadal, že v klobúku ostali i všetky jeho vlasy. Naozaj strašný pohľad bol na jeho oskalpovanú, krvavočervenú lebku. Lady hlasito vykrikla a deti pišťali z plného hrdla. Ale on sa k nám obrátil a pokojne riekol:

– Neľakajte sa, myladies a meššurs! Ved' na tom nič nie je. Aj ja som mal svoje vlastné vlasy a čestne a plným právom som ich nosil od detstva. Nebolo takého advokáta, ktorý by mi bol toto právo odškriepil, až raz sa na mňa vrhla hromada Indiánov z kmeňa Pawneov a strhli mi z hlavy kožu aj s vlasmi. Bol to pre mňa čertovsky nepríjemný pocit, ale všetko som šťastlivo vydržal, hihhi! Potom som odišiel do Tekamy a kúpil som si nový skalp, ak sa nemýlim. Nazývajú ho parochňa a stál ma tri hrubé zväzky bobrích kožušín. Ale zato nič, nová koža je omnoho praktickejšia než stará, najmä v lete. Keď sa potím, môžem si ju sňať, hihhi!

Zavesil si klobúk k puške a parochňu si opäť nasadil na hlavu. Potom si vyzliekol kabát a prevesil ho na stoličku. Kabát bol mnoho ráz zaplátaný a zašívaný. Majiteľ si prišival vždy nové kusy kože na staré a napokon bol kabát už taký tvrdý a hrubý, že ho nemohol preraziť nijaký indiánsky šíp.

Teraz sme lepšie videli jeho tenké krivé nohy. Mal oblečenú koženú poľovnícku kazajku. Za pásom mu trčal nôž a dve pištole. Keď si opäť sadol na stoličku pri stole, pozrel ľstivo najprv na mňa, potom na domácu paniu a spýtal sa:

– Hádám by bolo dobre, mylady, keby ste tomuto greenhornovi ešte pred večerou povedali, o čo ide, ak sa nemýlim.

Výraz „ak sa nemýlim“ bola jeho obľúbená fráza. Lady prikývla, obrátila sa ku mne, ukázala na mladšieho host'a a riekla:

– Hádám ešte neviete, sir, že Mr. Black tu bude vaším nástupcom?

– Mo-mojím ná-nástupcom? – vyjachtal som v úžase.

– Áno. Pretože dnes oslavujeme rozlúčku s vami, museli sme sa poobzerať po novom učiteľovi.

– Rozlúčku... so mnou?

Dnes ďakujem osudu, že ma v tej chvíli nikto neodfotografoval, lebo som vyzeral ako stelesnená hlúposť.

– Áno, sir, rozlúčku s vami, – prisvedčila s blahosklonným úsmevom, ktorý sa mi však zdal nemiestny, lebo mne sa veru nechcelo usmievať. Potom doložila: – Mali ste nám vlastne dať najprv výpoveď, ale keďže sme si vás veľmi obľúbili, nechceme vám nijako prekážať. Môžete sa hneď vydať na cestu za svojim životným šťastím. Veľmi ľutujeme, že od nás odchádzate. Želáme vám všetko najlepšie. V mene božom, zajtra môžete odcestovať!

– Odcestovať? Zajtra? A kam? – vyjachtal som namáhavo.

Sam Hawkens, stojaci vedľa mňa, potľapkal ma po pleci a so smiechom odvetil:

– Kam? Na divoký západ so mnou. Veď ste skvele zložili skúšku, hihhih! Ostatní zememerači zajtra odchádzajú a nemôžu na vás čakať. Musíte ísť neodkladne s nimi. Mňa s Dickom Stonom a Willom Parkerom najali ako vodcov výpravy, ktorú

povedieme proti prúdu Canadianu až do Nového Mexika. Nemyslím, že by ste tu chceli ostať navždy ako greenhorn.

Vtedy sa mi zrazu vyjasnilo. Všetko bolo už vopred pripravené. Budem zememeračom, hádam na niektorej z veľkých tratí, ktoré sa v krajine plánujú! Aká to radosť! Nemusel som sa na nič spytovať. Dostal som vysvetlenie hneď. Môj starý dobrý Henry pristúpil ku mne, chytil ma za ruku a riekol:

– Už som vám povedal, prečo som si vás obľúbil. Ste tu u dobrých ľudí, ale domáci učiteľ, to pre vás predsa nie je nijaké zamestnanie, sir. Vy musíte na západ. Preto som sa obrátil na Atlantic and Pacific Company a dal vás vyskúšať tak, že ste o tom ani nevedeli. Obstáli ste dobre. Tu máte prijímací dekrét.

Podal mi doklad. Keď som si letmo prezrel listinu a zbadal na nej svoj približný budúci príjem, nechcel som vlastným očiam veriť. Henry pokračoval:

– Pocestujete koňmo. Potrebujete dobré zviera. Kúpil som Gaštana, ktorého ste sami skrotili. Patrí vám. Aj zbraň budete potrebovať. No vy pri každom výstrele trafíte terč. Čo poviete na to, sir, hé?

Zo začiatku som nepovedal vôbec nič, nebol som schopný slova. Keď som sa o chvíľu zmohol na reč, chcel som dary ako i prijímací dekrét odmietnuť, ale nepodarilo sa mi to. Títo dobrí ľudia si zaumienili, že ma urobia šťastným, a veľmi by ich bolelo, keby som i naďalej tvrdošijne odmietal. Lady, aby aspoň na túto chvíľu zamedzila akékoľvek ďalšie reči, sadla si za stôl, a my ostatní sme museli nasledovať jej príklad. Pustili sme sa do jedla a teraz sa už nepatrilo pokračovať v prerušenej téme.

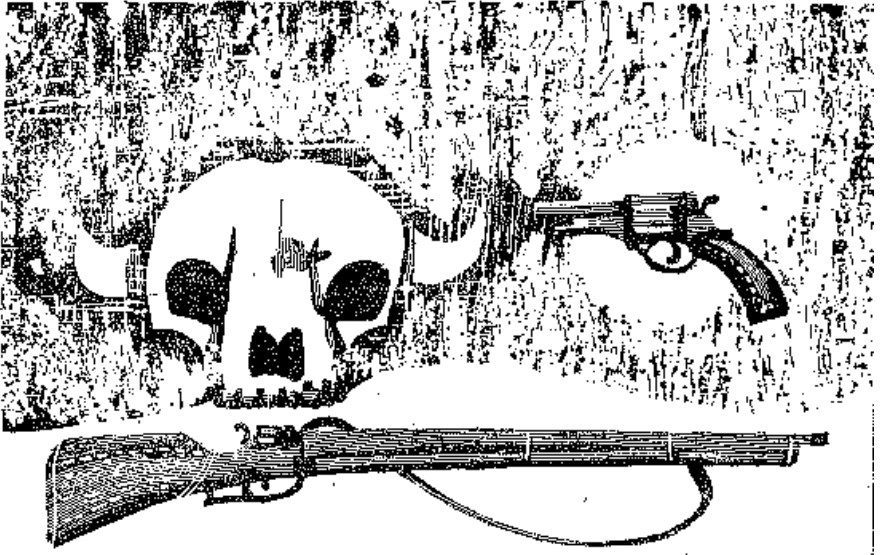
Až po večeri som sa dozvedel, čo bolo treba. Trať mala viesť zo St. Louis cez indiánske územie, Nové Mexiko, Arizonu a potom cez Kaliforniu pozdĺž tichomorského pobrežia. Podľa plánu mala sa táto dlhá trať rozdeliť na menšie úseky, ktoré bolo treba preskúmať a vymerať. Úsek, ktorý pripadol mojej skupine, skladajúcej sa ešte z troch iných zememeračov a hlavného inžiniera, ležal medzi prameňmi Rio Pecos a južného ramena Canadianu. Traja osvedčení vodcovia, Sam Hawkens, Dick Stone a Will Parker, mali nás do viesť na toto miesto, kde nájdeme celú hromadu smelých zálesákov, ktorí budú bdieť nad našou bezpečnosťou. Pravda, okrem toho sme mohli počítať aj s ochranou posádok všetkých okolitých pevností. Aby bolo moje prekvapenie čo najväčšie, oznámili mi to všetko až dnes, teda trochu neskoro. No uspokojili ma správou, že sa o celý môj výstroj až do najmenších potrieb postarali. Ostávalo mi už len predstaviť sa svojim kolegom, ktorí na mňa čakali v byte hlavného inžiniera. Keď som k nim prišiel spolu s Henrym a Samom Hawkensom, privítali ma čo najsrdečnejšie. Nezazlievali mi moje oneskorenie, lebo vedeli, že moji známi ma prekvapili až v poslednej chvíli.

Na druhý deň ráno po rozlúčke s nemeckou rodinou zašiel som k Henrymu. Chcel som sa mu poďakovať, ale on mi srdečne potriasol ruky a prerušil ma svojím drsným spôsobom:

– Držte zobák, sir! Len preto som vás poslal preč, aby sa moja stará puška trochu rozhovorila. Keď sa vrátite, prídete ku mne a porozprávate mi, čo ste prežili a skúsili. Potom sa ukáže, či ste ešte greenhornom ako dnes, hoci tomu nechcete veriť a hoci je to nad slnko jasnejšie.

S týmito slovami ma vystrčil z dverí, ale prv, kým ich zatvoril, spozoroval som v jeho očiach slzy.

Druhá kapitola

KLEKÍ-PETRA

Nádherná severoamerická jeseň sa pomaly končila. Pracovali sme už vyše troch mesiacov, ale svoju úlohu sme ešte nesplnili, hoci ostatné skupiny sa väčšinou už vrátili domov. S prácou sme neboli hotoví pre dve príčiny.

Prvá bola, že sme pracovali na veľmi ťažkom úseku. Trať mala prechádzať préríami pozdĺž toku južného Canadianu. Teda smer trate bol naznačený až k prameňom tejto rieky. Od Nového Mexika naznačovali jej smer zasa doliny a priesmyky. Náš úsek však ležal medzi Canadianom a Novým Mexikom a vhodný smer sme mali iba objavovať. Prv, než sme sa mohli pustiť do vlastnej roboty, museli sme dlhý čas krížom-krážom jazdiť na koni, namáhavo pochodovať a vykonávať mnohé porovnávacie merania. No boli tu aj iné ťažkosti: krajina, v ktorej sme sa ocitli, bola nebezpečná, lebo sa tu preháňali indiánske kmene Kiowov, Komančov a Apačov. A tí nechceli nič vedieť o železnici na území, ktoré vyhlasovali za svoje vlastníctvo.

Museli sme ustavične dávať pozor a bdieť, čím sa naša robota, pravdaže, mimoriadne sťažovala a spomaľovala.

Pre Indiánov sme sa museli zrieknuť i mäsa, ktoré by sme si boli získali poľovačkou. Nemohli sme poľovať, lebo červení bojovníci by boli zbadali naše stopy. Všetko, čo sme potrebovali, radšej sme dovážali zo Santa Fé na vozoch ťahaných volmi. Bohužiaľ i táto doprava bola veľmi neistá a neraz sme nemohli pokračovať v meraní len preto, že sme čakali na príchod vozov.

Druhá príčina, pre ktorú nám práca viazla, bolo zloženie našej pracovnej skupiny. Spomenul som, že hlavný inžinier a traja zememerači v St. Louis ma veľmi srdečne privítali. Podľa tohto prijatia sa dalo čakať, že spolupráca bude dobrá a úspešná. Bohužiaľ, v tomto som sa sklamal.

Moji kolegovia boli praví Yankeeovia, ktorí videli vo mne greenhorna, neskúseného Dutchmana, ako posmešne volali Nemcov. Chceli zarábať peniaze a nezáležalo im veľmi na tom, aby si svoju povinnosť aj svedomitě plnili. Ja ako statočný človek stal som sa im pri tom prekážkou, a preto som čoskoro stratil ich priazeň, ktorú mi zo začiatku prejavili. No tým som sa neznepokojoval a konal som si svoju povinnosť. Čoskoro som spozoroval, že ich vedomosti nie sú príliš veľké. Navalili na mňa najťažšie práce a sami sa hrali na pánov. Nič som nenamietal, lebo som vždy bol toho názoru, že človek tým väčšími silnie, čím viacej musí pracovať.

Mr. Bancroft, hlavný inžinier, bol z nich najvzdelanejší. Bohužiaľ, čoskoro sa ukázalo, že má rád brandy. Niekoľko súdkov tohto prekliateho nápoja priviezli zo Santa Fé a odvtedy držal v ruke pohárik s brandy častejšie než meračské nástroje. Neraz celé predpoludnie ležal úplne opitý na zemi. Riggs, Marcy a Wheeler, traja zememerači, museli tak ako i ja pálenku zaplatiť, a tak pili s ním opreteký, aby neboli ukrátení. Domyslíte si, že ani títo gentlemani neboli vždy pri jasnom rozume. Ja som nikdy nevypil ani kvapku a, prirodzene, musel som pracovať za nich, lebo oni buď slopali, alebo vyspávali „opicu“. Wheeler mi bol z nich ešte najmilší, lebo mal toľko rozumu, aby pochopil, že sa lopotím aj za nich, hoci to vonkoncom nebola moja povinnosť. Rozumie sa samo sebou, že

za takýchto nepriaznivých okolností naša práca napredovala veľmi pomaly.

Ani ostatní členovia skupiny neboli lepší. Keď sme prišli na naše pôsobisko, čakalo nás tu dvanásť „zálesákov“. Ako nováčik mal som zo začiatku pred nimi rešpekt, ale čoskoro som spoznal, že mám do činenia s ľuďmi nízkej morálky.

Mali nás ochraňovať a pomáhať nám pri práci. Na šťastie za celé tri mesiace sa nestalo nič takého, čo by ma bolo prinútilo hľadať u nich pochybnú ochranu. A pomáhať pri práci, na to už vonkoncom neboli ochotní; plným právom môžem povedať, že sa tu zišlo dvanásť najväčších leňochov zo Spojených štátov.

Za takýchto okolností to s poriadkom a poslušnosťou vyzeralo biedne.

Podľa mena a podľa poverenia vedúcim bol Bancroft, a aj sa správal, akoby ním bol, no nikto ho neposlúchal. Keď vydal nejaký rozkaz, vysmiali ho. Potom klial, ako som zriedkakedy počul dakoho kliat', a odišiel k súdku brandy, aby sa odškodnil za námahu. Riggs, Marcy a Wheeler si od neho brali príklad. Mal som teda všetky dôvody, aby som chytil opraty do rúk, a to som aj urobil, ale tak, že to nik nespozoroval. Títo ľudia si nemohli vážiť takého mladého a neskúseného človeka. Keby som bol býval nerozumný a prehovoril čo len raz rozkazovačným tónom, miesto úspechu by som sa bol iste dočkal bezuzdného smiechu. Veru, musel som konať jemne a opatrne, asi ako múdra žena, ktorá usmerňuje a vedie svojho tvrdohlavého muža tak, že on nemá o tom ani tušenia. Títo polodiví, ťažko skrotiteľní zálesáci ma vari desať ráz za deň nazvali greenhornom, a predsa nevedomky konali podľa môjho. Ponechával som ich v domnienke, že robia podľa vlastnej vôle.

Pri tomto mi veľmi pomáhal Sam Hawkens a jeho druhovia, Dick Stone a Will Parker. Títo traja muži boli naozaj statoční a pritom to boli skúsení, múdri a odvážni zálesáci. Pravdaže, keď som sa prvý raz stretol s malým Samom v St. Louis, nemohol som to na ňom vidieť. Mená všetkých troch mali ďaleko-široko dobrý zvuk. Väčšinou sa držali pri mne a od ostatných sa odľahovali, ale tak, aby sa nemohli cítiť azda urazení. Najmä Sam Hawkens si vedel veľmi dobre vynútiť v odbojnej spoločnosti schválenie toho, čo chcel urobiť, hoci

jeho správanie bolo trochu smiešne. A kedykoľvek dačo presadil spoly vážnym a spoly žartovným spôsobom, robil to vždy len preto, aby mi pomohol dosiahnuť to, čo som chcel.

Medzi ním a mnou sa potajme vyvinul pomer, ktorý by som azda najlepšie vyjadril slovom „suverenita“ a „protektorát“. Vzal ma do ochrany ako človeka, ktorého sa vôbec netreba spytovať, či s tým súhlasí. Ja som bol greenhorn a on bol skúsený zálesák, ktorého slová a skutky mali byť pre mňa neomylnými. Kedykoľvek bol na to čas alebo príležitosť, poučoval ma teoreticky aj prakticky o všetkom, čo musí človek na divokom západe vedieť a dokázať. A keď dnes podľa pravdy musím vyhlásiť, že po boku Winnetouovom som vyštudoval vysokú školu, musím ochotne priznať, že Sam Hawkens bol akoby mojím učiteľom v ľudovej škole. Dokonca mi vlastnoručne zhotovil laso a dovolil mi, aby som sa cvičil hádzať túto nebezpečnú zbraň na jeho malú postavu a na jeho koňa. Keď som to už tak ďaleko dotiahol, že slučka pri každom hode presné zasiahla cieľ, srdečne sa z toho tešil a zvolal:

– Tak, pekne, mladý pán, dobre! Ale aby ste si pre túto pochvalu dačo nenamýšľali! Učiteľ musí občas aj najhlúpejšieho žiaka pochváliť, aby mu neostal naveky trčať v jednej triede. Učil som už nejedného mladého zálesáka a všetci sa omnoho, omnoho ľahšie učili a oveľa rýchlejšie ma chápali než vy, no keď sa i naďalej budete takto cvičiť, je hádam možné, že po šiestich alebo ôsmich rokoch vás už nebude treba nazývať greenhornom. Dovtedy sa musíte utešovať starým príslovím, že niekedy aj hlupák to dotiahne tak ďaleko ako mudrc, alebo ešte aj ďalej, ak sa nemýlim!

Zdalo sa, že hovorí veľmi vážne, a ja som tak isto vážne počúval, ale dobre som vedel, že to myslí celkom inakšie.

Najradšej som bol, keď ma Sam Hawkens vyučoval prakticky. Práca v zamestnaní ma natoľko zaneprázdňovala, že nebyť Sama Hawkensa, nebol by som si našiel čas cvičiť sa vo výkonoch, ktoré musí preriový lovec ovládať. Ostatne cvičil ma potajme, vždy tak ďaleko od tábora, že nás nik nemohol pozorovať. Sam si to tak želal, a keď som sa ho raz spýtal, prečo to tak chce, odvetil:

– To kvôli vám, sir. Pri týchto cvikoch ste taký nešikovný, že by som sa miesto vás musel červenat' až po koreňky vlasov, keby nás naši chlapi zbadali. Tak, teraz to viete, hihhi! Vezmite si to k srdcu!

A tak nikto z našej skupiny ani netušil, že by som vedel dobre zachádzať so zbraňou alebo šikovne zápasit', čo ma však ani najmenej nemrzelo.

Aj napriek všetkým spomenutým prekážkam došli sme s prácou tak ďaleko, že sme sa asi za týždeň mohli dostať na územie najbližšej skupiny. Bolo treba vyslať posla, aby im to oznámil. Bancroft sa vyslovil, že sám podnikne túto cestu koňmo a vezme so sebou jedného zo zálesákov ako vodcu. Nebola to prvá správa, ktorú sme posielali. So skupinou za nami ako i so skupinou pred nami sme udržiavali stály styk pomocou poslov. A tak som sa dozvedel, že inžinier, veliaci skupine pred nami, je poriadny a statočný človek.

Bancroft chcel vyraziť raz v nedeľu ráno. Pokladal za nutné usporiadať predtým rozlúčkové posedenie pri pijatike. Mali sa zúčastniť všetci. Nepozvali iba mňa a Hawkensa. Stona a Parkera pozvali, ale tí nešli. Ako som vopred tušil, posedenie sa preťahovalo a prestalo sa piť až potom, keď už Bancroft nevládal ani lalotať. Jeho kompáni slopali rovnakým tempom, a tak aj oni boli opití na mol. O zamýšľanej ceste nemohlo byť ani reči. Chlapi potom urobili to, čo v tomto stave vždy robievali: zaliezli do krovísk, aby sa vydriehli.

Čo teraz? Posol musí odísť a títo mužovia budú spať až do neskorého popoludnia. Najlepšie by bolo, keby som sa ja dal na cestu. Ale či môžem odísť? Vrátil by som sa až po štyroch dňoch a bol som presvedčený, že dovtedy by všetka práca stála. Keď som sa radil so Samom Hawkensom, ukázal naraz rukou na západ a riekol:

– Sir, už nemusíte odísť. Môžete správu odovzdať tamtým dvom mužom, ktorí sem cválajú.

Keď som pozrel naznačeným smerom, zazrel som dvoch blížiacich sa jazdcov. Boli to belosi. V jednom som spoznal starého scouta, ktorý už bol u nás niekoľkokrát, keď nám priniesol správy od najbližšej skupiny. Vedľa neho cválal mladší muž, ktorý nebol oblečený ako zálesák. Toho som ešte nikdy

nevidel. Vyšiel som im v ústrety. Keď sme sa stretli, zastavili kone a neznámy sa ma spýtal, ako sa volám. Povedal som mu svoje meno. Pozrel na mňa skúmvým, priateľským pohľadom a riekol:

– Tak vy ste ten mladý nemecký gentleman, ktorý tu koná všetku prácu, zatiaľ čo ostatní sa iba lenivo vyvaľujú? Keď vám poviem svoje meno, sir, hneď budete vedieť, kto som. Volám sa White.

Bolo to meno vedúceho skupiny pracujúcej najbližšie na západ, ku ktorej mal odísť posol. Keďže prišiel sám vedúci, iste mal na to dôvod. Zostúpil z koňa, podal mi ruku a skúmvavo si prezrel náš tábor. Keď zbadal spáčov za kroviskami a sud brandy, okolo úst sa mu zjavil chápvý, ale vôbec nie priateľský úsmev.

– Sú opití? – spýtal sa.

Prikývol som.

– Všetci?

– Áno. Mr. Bancroft sa chcel vybrať k vám, ale najprv usporiadal malé rozlúčkové posedenie pri pijatike. Zobudím ho a...

– Nie! – skočil mi do reči. – Nechajte ich spať! Som rád, že sa môžem pohovárať s vami tak, aby nás nepočuli. Poďme ďalej, aby sme ich nezobudili. Kto sú tí traja mužovia, čo stáli pri vás?

– Sam Hawkens, Will Parker a Dick Stone, naši traja spoľahliví scouti.

– Ah, Sam Hawkens, ten malý obratný poľovník. Statočný chlapík; už som počul o ňom. Tí traja môžu ísť s nami.

Na tieto jeho slová zakýval som na svojich troch druhov a potom som sa spýtal:

– Prišli ste osobne, Mr. White. Azda sa prihodilo niečo dôležitého, čo vás sem dohnalo?

– Nič zvláštneho, chcel som len vidieť, ako to tu vyzerá, a porozprávať sa s vami, práve s vami. My sme už s prácou hotoví, no vy ešte nie.

– Na vine sú ťažkosti terénu a chcel by som...

– Viem, viem! – prerušil ma. – Bohužiaľ, viem všetko. Keby ste sa neboli lopotili za troch, Bancroft by ešte teraz stál tam, kde začal.

– To vôbec nie je tak, Mr. White. Nevieam, ako ste prišli k tomuto mylnému názoru, že iba ja sám som bol usilovný. Ostatne, veď je to moja povinnosť...

– Ticho, sir, ticho! Medzi vašou a našou skupinou chodili poslovia, vypočul som ich tak, že o tom nevedeli. Je to od vás šľachetné, že chcete týchto opilcov chrániť, ale ja chcem počuť pravdu. A tu sa na vlastné oči a uši presviedčam, že ste príliš veľkorysý, aby ste mi ju povedali. Preto sa nebudem vypytovať vás, ale Sama Hawkensa. Sadnime si tu!

Práve sme došli k nášmu stanu. Mr. White si sadol pred stan do trávy a pokynul nám, aby sme si aj my sadli. Keď sme ho poslúchli, začal sa vypytovať Sama Hawkensa, Stona a Parkera. Porozprávali mu všetko podľa pravdy, ale nepridali ani jediné zbytočné slovko. No ja som zavše vyslovil nejakú poznámku, aby som zmiernil niektorý pritvrdý výraz a bránil kolegov, ale na Whita to nemalo očakávaný účinok. Ba naopak, viac ráz ma poprosil, aby som sa nenamáhal brániť tých oplanov, lebo je to celkom zbytočné.

Keď sa už všetko dozvedel, požiadal ma, aby som mu ukázal naše plány a denník. Nemusel som mu vyplniť túto žiadosť. Urobil som to iba preto, aby som ho neurazil. Videl som, že to so mnou mieni dobre. Veľmi pozorne si všetko poprezeral a potom sa ma spýtal, kto kreslil plány a písal denník. Nemohol som zatajiť, že som to robil iba ja sám, lebo z ostatných nikto nenakreslil ani čiaročku a nenapísal ani jediné písmeno.

– Ale z tohto denníka sa nedá zistiť, koľko práce kto vykonal, – riekol mi. – Zašli ste prid'aleko vo svojej chvályhodnej kolegialite.

Tu Hawkens chytrácky poznamenal:

– Siahnite mu do náprsného vrecka, Mr. White! Je tam plechová škatuľka od sardiniek. Namiesto sardiniek sú tam teraz papiere. To je jeho osobný denník, ak sa nemýlim. Tam je to celkom inakšie zaznačené než v tejto úradnej správe, v ktorej sa snaží zakryť lenivosť svojich kolegov.

Sam vedel, že som si robil zvláštne poznámky a že som ich nosil so sebou v prázdnej škatuľke od sardiniek. Bolo mi nepríjemné, že to prezradil. White ma prosil, aby som mu poznámky ukázal. Čo som mal robiť? Zaslúhovali si moji kolegovia, ktorí mi ani „ďakujem“ nevedeli povedať, aby som sa drel miesto nich a potom to ešte i zamlčoval? Nechcel som im azda škodiť, ale nechcel som byť ani nezdvorilý voči Whitovi. Preto som mu dal svoj denník, ale pod podmienkou, že nikomu neprezradí, čo v ňom je. Prečítal si ho a potom mi ho vrátil so slovami:

– Mal by som vlastne tieto lístky vziať a odovzdať ich na príslušnom mieste. Vaši kolegovia sú celkom nezodpovední ľudia, ktorým by sa nemal vyplatiť už ani dolár. Vám by sa však malo zaplatiť trojnásobne. Ale – ako chcete. Upozorňujem vás však, že bude pre vás dobre, keď si tieto osobné poznámky pekne uschováte. Neskoršie sa vám môžu veľmi zísť. A teraz by sme mohli zobudiť tých znamenitých gentlemanov.

Vstal a začal hlasito volať. „Gentleman!“ vyliezli spoza krovísk s nechápavými očami a rozospatými tvármi. Bancroft chcel surovo nadávať, že ho vyrušili zo spánku, no hneď sa zatváril zdvorilo, keď som mu povedal, že prišiel White zo susednej skupiny. Tí dvaja sa ešte nevideli. Bancroft hneď ponúkol host'ovi pohárik brandy, ale nepochodil. White využil túto okolnosť a spustil naňho takú kázeň, akú Bancroft zaiste ešte nikdy nepočul a akú mu ešte nikto nepovedal. Bancroft hodnú chvíľu iba počúval a od prekvapenia sa nezmohol na slovo. Potom sa však vyrútil na rečníka, schytil ho za plece a skríkol:

- Pane, povedali by ste mi, ako sa voláte?
- Volám sa White. Už ste to predsa počuli.
- A kto ste?
- Hlavný inžinier zo susednej skupiny.
- Či má niekto z nás právo rozkazovať tam u vás?
- Myslím, že nie.
- V poriadku. Ja sa volám Bancroft a som hlavným inžinierom tunajšej skupiny. Nijaký človek nemá právo dačo mi rozkazovať, a vy najmenej, Mr. White.

– To je pravda, že máme rovnakú hodnotu, – odpovedal White pokojne. – Ani jeden z nás nemusí prijímať rozkazy od druhého. Ale keď jeden vidí, že druhý škodí spoločnému podujatiu, na ktorom obidvaja pracujú, je jeho povinnosťou upozorniť kolegu na jeho chybu. Zdá sa mi, že vaším životným cieľom je sud brandy. Keď som sem prišiel pred dvoma hodinami, napočítal som tu šestnásť opitých mužov, a tak...

– Pred dvoma hodinami? – skočil mu Bancroft do reči. – Tak dlho ste už tu?

– Pravdaže. Prezrel som si plány a dozvedel som sa, kto ich robil. Všetci ste si tu žili ako princovia, zatiaľ čo jeden jediný, a to najmladší z vás všetkých, musel zvládnuť všetku prácu.

Tu Bancroft priskočil ku mne a zasyčal:

– To ste vy prezradili, vy a nikto iný! To neodtajíte, vy podlý luhár, vy zákerný zradca!

– Nie, – odvetil mu White. – Váš mladý kolega si počínal ako gentleman a hovoril o vás len dobre. Bránil vás a radím vám, aby ste ho poprosili o odpustenie za to, že ste ho nazvali luhárom a zradcom.

– Poprosiť ho o odpustenie? To mi ani na um nepríde! – posmešne sa rehotal Bancroft. – Tento greenhorn nerozozná trojuholník od štvoruholníka, a pritom si namýšľa, že je zememerač. Nedostali sme sa s prácou ďaleko, lebo nám všetko robil naopak a zdržoval nás. Namiesto toho, aby to všetko nahliadol a priznal, ešte nás pred vami potupuje a očerňuje. A tak...

Ďalej sa nedostal. Dlhé mesiace som bol trpezlivý a nechal som týchto ľudí, aby si o mne mysleli, čo sa im páci. No teraz prišla chvíľa ukázať im, že sa vo mne zmýlili.

Schytil som Bancrofta za rameno a stisol mu ho, takže od bolesti nevládal dokončiť začatú vetu.

– Mr. Bancroft, – povedal som mu, – vypili ste priveľa pálenky a nestihli ste sa z toho vyspať. Predpokladám teda, že ste ešte opitý, a nech je tak, ako keby ste neboli nič povedali.

– Ja opitý? Vy ste sa zbláznili! – odvetil mi.

– Pravdaže, opitý! Keby som vedel, že ste triezvy a s rozvahou vyslovili tieto nadávky, musel by som vás zraziť na

zem ako nejakého fagana. Rozumeli ste? Máte ešte i teraz odvahu popierať, že ste opitý?

Ešte stále som mu stískal rameno pevnou rukou. Zaiste si nikdy nepomyslel, že sa ma bude raz báť. A teraz sa veru bál. Videl som to na ňom. Nebol to azda slabý chlap. Zdalo sa však, že výraz mojej tváre ho vyľakal. Nechcel povedať, že je ešte opitý, ale netrúfal si opakovať nadávky. Preto sa obrátil o pomoc k vodcovi dvanástich zálesákov, ktorých nám sem poslali na ochranu.

– Mr. Rattler, vari strpíte, aby tento človek zdvihol na mňa ruku? Či nie ste tu na to, aby ste nás chránili?

Rattler bol vysoký plecnatý chlap, ktorý mohol mať silu za troch – štyroch chlapov. Bol to surový človek a Bancroftov najmilší kompán v pijatike. Nemohol ma vystáť, a teraz s radosťou privítal príležitosť, pri ktorej si mohol na mne vyliat' všetku zlosť. Pribehol ku mne, schytil ma za rameno tak, ako som i ja ešte vždy držal Bancrofta, a riekol:

– Nie, to nemôžem strpieť, Mr. Bancroft. Tento holobriadok by ešte mal behať v detských nohavičkách, a tu sa vyhráža dospelým mužom, tupí ich a osočuje. Ruky preč od Mr. Bancrofta, fagan, lebo ti ukážem, aký greenhorn si!

Táto výzva patrila mne. Pri tých slovách ma triasol za plece. Potešil som sa, lebo to bol silnejší protivník než hlavný inžinier. Keď jeho naučím móresu, bude to mať väčší účinok, než keby som dokázal Bancroftovi, že nie som zbabelec. Vytrhol som sa Rattlerovi a odvetil som:

– Ja že som fagan, greenhorn? Ihneď to odvolajte, Mr. Rattler, lebo inak vás zrazím na zem.

– Vy mňa? – rozosmial sa. – Len greenhorn môže byť taký namyslený a domnievať sa, že...

Nedopovedal, lebo som ho päst'ou udrel do spánkov, takže sa zrútil ako plné vrece a ostal ležať omráčený. Hodnú chvíľu bolo ticho. Potom ktorýsi z Rattlerových druhov zvolal:

– All devils! Máme sa nečinne prizerať, ako tento nemecký privandrovalec bije nášho vodcu? Dajme sa do toho oplana!

Skočil ku mne. Privítal som ho kopnutím do žalúdka. To je istý prostriedok, ako zraziť protivníka na zem, len musíme pritom pevne stáť na druhej nohe. Chlap sa zrútil. Vo chvíľočke

som už kľučal na ňom a vrazil som mu omračujúci úder do spánkov. Nato som rýchlo vyskočil, vytrhol som spoza opasku oba revolvery a zvolal som:

– Kto sa ešte chce biť? Nech len príde!

Rattlerova banda by bola rada pomstila porážku svojich dvoch druhov. Spýtavo hľadeli jeden na druhého. No vystríhal som ich:

– Počujte, chlapi! Kto urobí ku mne čo len krok alebo siahne po zbrani, ihneď dostane guľku do hlavy! Myslite si o greenhornocho vo všeobecnosti, čo chcete a ako chcete. Dokážem vám však, že jeden greenhorn vie zatočiť s dvanástimi takými zálesákmi, ako ste vy!

Tu si Sam Hawkens stal vedľa mňa a povedal:

– Aj ja, Sam Hawkens, vás chcem vystríhať, ak sa nemýlim. Tohto mladého greenhorna som si vzal do zvláštnej ochrany. Kto sa odváži čo len vlas mu skriviť, tomu zaraz vyvítam do tela dieru! Hovorím to celkom vážne. Zapamätajte si to, hihih!

Aj Dick Stone a Parker si stali vedľa mňa, aby tak ukázali, že sú tej istej mienky ako Sam Hawkens. To na protivníkov zaučinkovalo. Odvrátili sa odo mňa, potichu si zahundrali nadávky a hrozby pod fúzy a potom sa horlivo začali zaoberať s dvoma druhmi, ležiacimi na zemi, aby ich priviedli k vedomiu.

Bancroft pokladal za najmúdrejšie odísť do stanu a zmiznúť v ňom. White hľadel na mňa rozšírenými zadivenými očami.

Potom pokrútil hlavou a povedal mi s úprimným obdivom:

– Ale, sir, veď to bolo hrozné. Veru by som sa nechcel dostať do vašich rúk. Ozaj, mali by vás volať Shatterhand, Drviaca Ruka, veď urasteného a mocného chlapa zrazíte na zem jediným úderom päste. Také niečo som doteraz ešte nevidel.

Toto nové meno sa malému Hawkensovi zapáčilo. Veselo sa zachichotal:

– Shatterhand, hihih! Greenhorn, a už má bojové meno, a k tomu ešte aké! Veru, keď Sam Hawkens uprie na niektorého greenhorna zrak, čosi sa z toho vyklúje, ak sa nemýlim. Shatterhand, Old Shatterhand, Stará Drviaca Ruka! To znie podobne ako Old Firehand, Stará Ohnivá Ruka. To je tiež zálesák, mocný ako medveď. Dick, Will, čo povieť na toto meno?

Nepočul som, čo odpovedali, lebo som všetku pozornosť venoval Whitovi, ktorý ma chytil za ruku a odviedol ma nabok so slovami:

– Veľmi sa mi páčite, sir. Nechceli by ste ísť hneď so mnou?

– Či by som chcel, či nechcel, Mr. White, nemôžem.

– Prečo nie?

– Moja povinnosť je ostať tu.

– Pshaw! Ja za to zodpoviem.

– To mi nič nepomôže, len ja sám za to zodpovedám. Poslali ma sem, aby som pomohol pri meraní tohto úseku, a nesmiem sa pohnúť stadiaľto, lebo sme prácu ešte neskončili.

– Bancroft ju s tromi ostatnými inžiniermi dokončí.

– Áno, lenže kedy a ako? Nie, musím tu ostať!

– Uvedomte si však, že je to pre vás nebezpečné!

– Prečo?

– Ešte sa pýtate? Musíte predsa nahliadnuť, že ste si týchto ľudí znepriatelili na život a na smrť.

– Ja? Veď som im nič neurobil.

– To je pravda, alebo lepšie povedané, to len bola pravda. Teraz ste dvoch z nich zrazili na zem, a tým ste si všetkých znepriatelili.

– Možno; ale nebojím sa ich. Práve tieto dva údery pästou mi získali úctu. Nikto sa tak skoro na mňa neodváži. Ostatne Hawkens, Stone a Parker ma budú brániť.

– Ako chcete. Človek sa z vlastnej vôle dostáva do neba, ale neraz i do pekla. Boli by ste sa mi zišli. Ale aspoň na kúsku by ste ma mohli odprevadiť?

– Kedy?

– Teraz.

– Chcete hneď odísť, Mr. White?

– Áno. Vládnu tu také pomery, že nemám najmenšiu chuť ostať tu dlhšie ako treba.

– Ale prv, než vyrazíte, sir, musíte si predsa niečo zajesť!

– Netreba. V sedlových kapsách máme potrebné potraviny.

– Nechcete sa rozlúčiť s Bancroftom?

– Nemám na to chuť.

– Ale veď ste prišli preto, aby ste si s ním pohovorili o pracovných problémoch.

– To je pravda, lenže to môžem aj vám povedať. Ba dokonca u vás nájdem lepšie porozumenie než uňho. Predovšetkým som ho chcel vystríhať pred Indiánmi.

– Videli ste ich?

– Nevidel som Indiánov, ale iba ich stopy. V tomto čase tiahnú divé mustangy a bizóny na juh. Indiáni odchádzajú z osád na lov, aby sa zásobili mäsom. Kiowov sa nemusíme báť, s tými sme sa dohodli o stavaní trate. Ale Komančovia a Apači nevedia o tom nič, a preto sa im nesmieme ukázať na oči. Ja som so svojím úsekom hotový a odchádzam z tohto územia. Pousilujte sa, aby ste aj vy prácu skončili. Táto pôda bude pre vás zo dňa na deň horúcejšia. Teraz si osedlajte koňa a spýtajte sa Sama Hawkensa, či by nemal chuť ísť s nami.

Prírodzene Sam mal chuť.

Chcel som vlastne dnes pracovať. No spomenul som si, že je nedeľa, deň Pánov, keď sa má každý kresťan, hoci aj v divočine, iba modliť a zaoberať sa duchovnými vecami. Okrem toho zaslúžil som si jeden deň odpočinku. Išiel som teda k Bancroftovi do stanu a povedal som mu, že dnes nebudem pracovať, lebo chcem so Samom Hawkensom na kus cesty odprevadiť Whita.

– Choďte hoci k čertovi, aby vám vykrútil krk! – odvetil mi.

Veru som si nepomyslel, že sa čoskoro toto jeho nepekčné želanie takmer vyplní.

Už niekoľko dní som nesedel v sedle a môj Gaštan radostne zaerdžal, keď som naň pripínal sedlo. Toto zviera sa mi výborne osvedčilo a už vopred som sa tešil, ako ho pochválím pred starým puškárom Henrym.

V krásnom jesennom ráne nám cesta príjemne ubiehala. Rozprávali sme sa o plánovanej veľkolepej stavbe železnice a o rozličných veciach, ktoré nám ležali na srdci. White mi dal ešte posledné poučenia, ako mám dokončiť prácu. Okolo poludnia sme sa zastavili pri malom prameni, aby sme si za jedli. Potom White pokračoval v ceste so svojím scoutom a my so Samom sme ostali ešte chvíľu ležať, aby sme si pohovorili.

Keď sme sa už chceli vybrať na spiatočnú cestu, sklonil som sa nad vodu, aby som si z nej načrel rukami a napil sa. Tu som cez krištáľovo čistú tekutinu uzrel na dne stopu. Zdalo sa, že ju

tu zanechala nejaká noha. Prirodzene, hned' som na to upozornil Sama. Pozorne sa díval na odtlačok a potom riekol:

– Mr. White mal naozaj pravdu, keď nás vystríhal pred Indiánmi.

– Myslíte, Sam, že táto stopa pochádza od Indiána?

– Áno, od indiánskeho mokasínu. Čo cítite pri týchto slovách, sir?

– Vôbec nič.

– Fíha! Musíte predsa niečo myslieť alebo cítiť?

– Myslím si iba to, že tu bol nejaký Indián.

– A nebojíte sa?

– Ani len na um mi nepríde.

– Ale znepokojuje vás to.

– Ani to nie.

– Ej, nepoznáte červených bojovníkov.

– Dúfam, že ich spoznám. Iste budú takí ako iní ľudia. Budú nepriateľskí voči svojim nepriateľom a priateľskí voči svojim priateľom. A keďže nemám v úmysle správať sa k nim nepriateľsky, predpokladám, že sa ich nemusím obávať.

– Vy ste greenhorn a večne ním ostariete. Aj keď si pevne zaumienite, že sa budete správať tak či onak k Indiánom, predsa to vypáli celkom, celkom inakšie. Udalosti nie sú závislé od vašej vôle. Skúsite to a želim si, aby ste za túto skúsenosť nemuseli zaplatiť kusom mäsa z vlastného tela alebo dokonca vlastným životom.

– Kedy tu asi bol ten Indián?

– – Asi pred dvoma dňami. Jeho stopy by sme videli aj tu v tráve, keby sa za ten čas nebola narovнала.

– Bol to hádam nejaký špehúň?

– Áno, špehúň, a sledil po bizónoch. Pretože teraz vládne medzi tunajšími kmeňmi mier, nemohol to byť bojový špehúň. Ten Indián bol mimoriadne neopatrný, akiste to bol mladík.

– Prečo?

– Skúsený bojovník nestúpi do vody, ako to urobil on. Na plytkom dne ostane stopa a možno ju vidieť dlhý čas. Takýto hlúpy čin môže urobiť iba hlupák, nejaký červený greenhorn, ako ste vy biely, hihihi! A bieli greenhorni sú obyčajne omnoho hlúpejší než červení. To si zapamätajte, sir!

Potichu sa chichotal popod nos a potom vstal, aby vysadol na koňa. Dobrácky Sam mi rád vyjadroval svoju srdečnú náklonnosť tým, že ma nazýval hlupákom.

Mohli sme sa vrátiť tou istou cestou, ako sme prišli. No mojou povinnosťou ako zememerača bolo spoznať náš úsek. Preto sme najprv na kus odbočili a až potom sme sa pustili smerom k nášmu táboru.

Cestou sme natrafili na dosť širokú dolinu, celú porastenú šľavnatou trávou. Na svahoch, ktoré ju z oboch strán obrubovali, rástli kroviská a vyššie les. Dolina bola dlhá asi na pol hodiny cesty a bola rovná ako šnúra. Od jej začiatku mohol človek dovidieť až na koniec. Prenikli sme do tejto útulnej doliny iba na niekoľko krokov, keď Sam zrazu zadržal koňa a obozretne sa zadíval dopredu.

– Heigh-day! – vykrikol, – Tu sú! Ozaj, tu sú, prvá skupina.

– O čo ide? – spýtal som sa.

Ďaleko pred nami zazrel som asi osemnásť až dvadsať tmavých bodov, ktoré sa pomaly pohybovali.

– O čo ide? – opakoval moju otázku a pritom sa v sedle čulo natriasal. – Hanbite sa takto spytovať! Ach tak, vy ste greenhorn, a to ešte aký! Takí zelenáči, ako ste vy, majú oči otvorené, ale nevidia. Ráďte láskavo hádať, veľactený sir, na čo teraz pozerajú vaše krásne oči.

– Hádať? Hm! Povedal by som, že sú to srnce, keby som nevedel, že tieto zvieratá žijú v divočine najviac v desaťčlenných skupinách. Okrem toho musím povedať, že zvieratá sú hodne ďaleko a hoci sa zdajú odtiaľto malé, musia byť omnoho väčšie ako srnce.

– Srnce, hihih! – smial sa. – Srnce tu hore, pri prameňoch Canadianu! To ste strelili capa! Ale tá posledná veta nebola zle premyslená! Áno, tieto zvieratá sú väčšie ako srnce, oveľa, oveľa väčšie.

– Ach, milý Sam, azda to len nie sú bizóny?

– Ba veru, sú to bizóny! Pravé, ozajstné bizóny, čo tiahnu týmto krajom, prvé, ktoré tu tohto roku vidím. Teraz viete, že Mr. White mal pravdu, keď spomínal bizóny a Indiánov. Videli sme stúpaj indiánskeho bojovníka. Bizóny však vidíme na

vlastné oči v životnej veľkosti. Povedzte mi na to dačo, ak sa nemýlim.

– Musíme sa dostať k bizónom.

– Pravdaže.

– Aby sme si ich obzreli.

– Obzreli? Naozaj iba obzreli? – spýtal sa a pritom prekvapene pozrel na mňa zboku.

– Áno. Ešte nikdy som nevidel bizóny a chcel by som ich teda zblízka pozorovať.

Mal som o bizóny záujem len ako zoológ. Malý Sam to nemohol nijako pochopiť. Zalomil rukami a zvolal:

– Chce ich pozorovať, iba pozorovať. Celkom tak, ako keď malý chlapec zvedavo priloží oko ku škáre zajačej kletky, aby pozoroval zajačky. Ach, vy greenhorn, čo všetko musím s vami prežiť! Nechcem ich obzerať a pozorovať, ale poľovať na ne!

– Teraz v nedeľu?

Mimovoľne mi to vyklzlo z úst. Sam sa naozaj nahneval a oboril sa na mňa:

– Sir, držte láskavo jazyk za zubami! Pravý zálesák sa nemôže spytovať, či je nedeľa, keď vidí pred sebou prvé bizóny. Naskytuje sa mu predsa príležitosť získať mäso, rozumiete, mäso, a to ešte aké, ak sa nemýlim! Kúsok bizónieho stehna je lepší než rajský ambrózius či ambroziána, alebo ako sa volá to jedlo, z ktorého žili starí grécki bohovia. Musím mať bizónie stehno, aj keby ma to malo stáť život! Vietor fúka proti nám, to je dobre. Slnko osvecuje len tento ľavý, severný svah doliny; druhá strana napravo je v tieni. Keď pôjdeme stále po pravej strane, zvieratá nás tak skoro nezbadajú. Poďte!

Prezrel si svoju Liddy, či má obe hlavne v poriadku. Potom pohnal koňa k južnému svahu doliny. Podľa Samovho príkladu i ja som si prezrel guľovnicu. Keď to zbadal, zastavil koňa a spýtal sa ma:

– Aj vy chcete poľovať, sir?

– Pravdaže!

– Vzdajte sa svojho úmyslu, ak len nechcete, aby vás o desať minút bizóny rozdupali na kašu! Bizón, to nie je kanárik, ktorého si môžete posadiť na prst, aby vám spieval. Prv kým sa

budete smieť odvážiť poľovať na tieto divé zvieratá, musí uplynúť nad týmito horami veľa pekných i škaredých dní!

– Ale ja chcem...

– Čušte a poslúchajte! – prerušil ma tak prísne ako ešte nikdy. – Nechcem mať váš život na svedomí. To by ste cválali do pažeráka istej smrti. Inokedy si môžete robiť, čo chcete, no keď ste so mnou, nestrpím najmenší odpor!

Keby neboli medzi nami vládli také dobré vzťahy, zaiste by som mu bol ostro odpovedal, no takto som len mlčal a pomaly jazdil za ním v pásme tieňa pozdĺž lesa. Sam pritom vysvetľoval, ale teraz už láskavejším hlasom:

– Ako vidím, je ich dvadsať. No mali by ste vidieť, keď tisíc alebo viacej kusov uháňa savanou! Ba videl som už stáda, v ktorých bolo vyše desaťtisíc kusov. Bizóny – to bol chlieb Indiánov. Belosi im ho však vzali. Indiáni šetrili zver, lebo sa ňou živili. Zastreli iba toľko, koľko potrebovali. Ale beloch pustošil nespočetné stáda ako hrozný dravec, ktorý zabíja aj potom, keď je sýty, len aby prelieval krv. Keď to takto bude i ďalej trvať, vyhynú všetky bizóny a o krátky čas potom aj všetci Indiáni. Bohužiaľ! A tak isto je to aj so stádami divých koní. Kedysi sa tu preháňali stáda s tisíc, ba viac mustangami. Teraz je človek celý nadšený, keď má šťastie uzrieť pohromade sto mustangov.

Zatiaľ sme sa priblížili k bizónom asi na štyristo krokov. Nezbadali nás. Sam zastavil koňa. Bizóny sa pomaly pásli hore dolinou. Celkom vpredu bol obrovský starý býk. S úžasom som naňho hľadel. Bol vysoký vyše dvoch metrov a dlhý tri metre. Vtedy som ešte nevedel odhadnúť váhu bizóna. Dnes by som povedal, že toto zviera mohlo vážiť asi tri metrické centy; bola to obrovská masa svalov a kostí. Zviera natrafilo na bahnistú mláku a teraz sa v nej bezstarostne rozvaľovalo.

– To je vodca stáda, – šepkal Sam, – najnebezpečnejší z celého húfu. Kto sa doňho pustí, môže sa už so životom rozlúčiť. Vezmem si na mušku tamtú mladú kravu vľavo vzadu. Dávajte pozor, kde jej strelím guľku. Za lopatku, a to zboku; guľka preletí šikmo do srdca. To je najlepšie, ba jediný istý zásah – okrem zásahu do oka. Ale len šialenec by sa odvážil strieľať na bizóna spredu, aby ho trafil do oka. Ostaňte tu, skryte sa

i s koňom do týchto krovísk. Keď ma bizóny zbadajú a začnú utekať, prebehnú práve vedľa vás. Nech vám však ani na um nepríde odísť z tohto miesta skôr, než sa vrátim alebo vás zavolám.

Čakal, až som sa ukryl v húštine, a potom klusal ďalej, najprv pomaly a ticho. Bolo mi trochu čudne pri srdci. Ako sa poľuje na bizóna, o tom som už mnoho čítal. Niečo nového mi už nikto nemohol o tom povedať. No čítať o takejto poľovačke a prežívať ju v divočine, to sú dve rozdielne veci. Dnes som po prvý raz v živote videl bizóna. Akú divú zverinu som doteraz strieľal? Vlastne nijakú, vôbec nijakú, ktorá by sa dala prirovnať k týmto obrovským nebezpečným zvieratám. Iste si čitateľ pomyslí, že som bol celkom uzrozumený so Samovými príkazmi, podľa ktorých som sa nemal zúčastniť poľovačky. Ale ja som rozmýšľal práve naopak. Predtým som chcel bizóny len obzerať, len ich pozorovať. Teraz som však cítil mocné, takmer neodolateľné nutkanie zapoľovať si na ne. Sam chcel strieľať na mladú kravu. „Fuj,“ myslel som si, „na to netreba ani odvahy. Ozajstný muž by si vybral práve najmocnejšieho býka!“

Môj kôň sa nadmieru znepokojil; hrabal kopytami. Ani on nevidel doteraz bizóna. Báľ sa a chcel ujsť. Ledva som ho zadržal. Či by nebolo lepšie, keby som ho popohnal, aby zaútočil na býka? Nebol som rozčúlený, naopak, bol som v duchu celkom pokojný, len som rozmýšľal, či zaútočiť, a či nie. Ale práve v tejto chvíli sa čosi stalo, čo rozhodlo.

Sam sa zatiaľ priblížil k bizónom až na tristo krokov. Potom popchol koňa ostrohami a cválal k stádu. Preferkol pomimo mocného býka, aby sa dostal ku krave, ktorú mi predtým ukázal. Tá sa zarazila a už nestihla ujsť. Pricválal k nej. Videl som, že vo chvíli, ako preletel povedľa, strelil do nej. Šklbla sa a hlava jej klesla. Či sa potom krava zrútila, to som nevidel, pretože môj zrak upútalo čosi iné.

Obrovský býk zrazu vyskočil a uprene sa zahľadel na Sama Hawkensa. Ozaj mocné zviera! Mohutná hlava s klenutou lebkou, široké čelo a krátke, ale silné, dohora vytočené rohy, hustá, bujná hriva spadajúca z krku až na hrud'. Pôsobil dojmom surovej prasily a tento dojem ešte zosilňovalo vysoké zátylie. Áno, bol to nanajvýš nebezpečný tvor. No keď sa človek naň

díval, priam ho dráždila túžba zmerať si schopnosti s týmto mocným nemotorným zverom.

Chcel som, či som nechcel? Nevieam. Alebo to vyrazil môj Gaštan sám od seba? Vyletel z krovísk a zamieril doľava. No skrútol som ho doprava a už sme sa aj hnali oproti býkovi. Počul dupot môjho koňa a obrátil sa. Keď ma zbadal, sklonil hlavu, aby koňa i jazdca privítal rohmi. Počul som, ako Sam z plného hrdla skríkol, no nemal som čas pozrieť naňho. Na bizóna som nemohol vystreliť ani len jedinú guľku. Jednak nestál tak, aby som mohol doň streliť a jednak ma nechcel kôň poslúchať. Od strachu cváľal práve oproti hrozným rohom. Bizón sa pomkol zadnými nohami nabok, aby ho mohol na ne nabodnúť, a mocným trhnutím dvihol hlavu dohora.

S napätím všetkých síl sa mi podarilo koňa strhnúť trochu stranou. Dlhým skokom preletel ponad chrbát bizóna. Pritom sa bizónie rohy mihli len o vlások vedľa mojej nohy. Kôň dopadol do bahnistej kaluže, v ktorej sa bol bizón vyvaľoval. Postrehol som to vopred a preto som vytiahol nohy zo strmeňov. Bolo to moje šťastie, lebo kôň sa pokľzol a obaja sme spadli. V nasledujúcej chvíľočke som už stál vedľa kaluže a pušku som pevne držal v ruke. Ako som tak rýchlo mohol vyskočiť, to mi je ešte dnes nepochopiteľné. Bizón sa obrátil za nami a nemotornými skokmi sa hnala za koňom, ktorý práve vstával a chcel ujsť. Bizón mi pritom nastavil bok; mohol som strieľať. Priložil som pušku k lícu. Teraz sa mala moja ťažká guľovnica po prvý raz v nebezpečnej chvíli osvedčiť. Ešte skok a bizón dostihne môjho Gaštana. Stisol som kohútik... Bizón zastal v najprudšom behu. Nevedel som, či sa zľakol výstrelu, alebo či som ho tak dobre trafil. Zaraz som strelil i druhýkrát. Pomaly zdvihol hlavu a zareval tak zúrivo, že ma až zamrazilo. Niekoľko ráz sa zaknísal a potom sa zrútil na tom mieste, kde stál.

Od radosti nad týmto veľkým víťazstvom by som si bol rád hlasito zavýskol, no mal som naliehavejšiu robotu. Môj kôň s prázdnyim sedlom zamieril k pravému úbočiu doliny. A vtom som zazrel Sama Hawkensa na tej istej strane doliny cváľať ozlomkrky. Prenasledoval ho býk, len o málo menší než ten, ktorého som zastrelil.

Musím pripomenúť, že podráždený bizón prenasleduje svojho nepriateľa až do posledných síl a pritom beží prinajmenej tak rýchlo ako kôň. Nikto by si o bizónovi veru nepomyslel, že vie byť taký odvážny, prefíkaný a vytrvalý.

Aj tento býk húževnato prenasledoval jazdca, hnal sa tesne za ním. Hawkens, aby mu ušiel, musel robiť najsmelšie zákruty, ktoré však koňa veľmi unavovali. Rozhodne kôň nevydrží toľko čo bizón. Musel som teda čo najskôr Samovi pomôcť. Nemal som čas pozerat', či je môj býk naozaj mŕtvy, alebo nie. Ihneď som nabil obidve hlavne guľovnice a už som aj bežal dlhými skokmi dolinou. Sam ma zbadal. Chcel mi vyjsť v ústrety, a preto skrútol koňa smerom ku mne. To bola veľká chyba, lebo bizón, ktorý uháňal hneď za ním, mal takto pred sebou koňa obráteného bokom. Videl som, ako sklonil rohy. Vrazil nimi do koňa a vyzdvihol ho i s jazdcom do výšky. Potom vrážal do koňa rohy znovu a znovu, že sa zviera až otriasalo. Sam kričal o pomoc z plného hrdla. Bol som vzdialený asi na stopäťdesiat krokov. Nesmel som ani chvíľočku otáľať. Z väčšej blízkosti by bol výstrel istejší, no keď budem váhať, Sam môže prísť o život. A keď azda aj netrafím, výstrel bude mať hádam ten výsledok, že odvráti pozornosť obrovského zvieraťa od môjho priateľa. Zastal som teda, namieril za ľavú lopatku a vypálil. Bizón zdvihol hlavu, akoby chcel čomusi načúvať, a pomaly sa obrátil. Vtom ma zbadal a už sa aj hnal ku mne, ale jeho beh bol čoraz pomalší. Preto sa mi zatiaľ podarilo v horúčkovitej náhlosti nabiť prázdnu hlaveň. Keď som s tým bol hotový, zviera malo ku mne urobiť už len nejakých tridsať krokov. Ale už nemohlo uháňať, bol to len pomalý beh. Blížilo sa ku mne so sklonenou hlavou; oči malo podliate krvou a hrozne sa mu blyšťali. Zdalo sa mi, že sa to na mňa valí akýsi strašný osud, ktorý nemožno zastaviť. Kľakol som si a priložil pušku k lícu. Na tento môj pohyb bizón postál a trochu zdvihol hlavu, hádam aby si ma lepšie a dôkladnejšie prezrel. Tým sa jeho zákerné oči dostali rovno pred obe hlavne. Vpálil som mu jednu guľku do pravého a druhú do ľavého oka. Telo beštie sa niekoľko ráz šklblo a potom sa zrútilo.

Vyskočil som a chcel som bežať k Samovi, ale už to nebolo treba. Videl som, že Sam uteká ku mne.

– Halloo! – zvolal som naňho. – Žijete? Nie ste tažko ranený?

– Vôbec nie som ranený, – odpovedal. – Len pravý bok ma bolí; udrél som sa, keď som spadol, alebo vlastne je to ľavý, ak sa nemýlim. Nemôžem to presne zistiť.

– A váš kôň?

– Už je po ňom. Ešte síce žije, no bizón mu rozpáral celé brucho. Musíme to úbohé zviera zastreliť, aby sme mu skrátili predsmrtné muky. Bizón je mŕtvý?

– Dúfam, veď ho prezrime!

Prezreli sme ho a zistili, že v ňom nie je už ani iskierka života. Hawkens si zhlboka povzdychol a riekol:

– Tento starý divý býk ma poriadne prehnal! Krava by bola so mnou zaobchodila jemnejšie. Pravdaže, od býkov nemôžeme očakávať, že sa budú správať ako bizónie dámy, hihhi!

– Ako vlastne prišlo tomu býkovi na um pustiť sa za vami?

– Nevideli ste to?

– Nie.

Nuž zastrelil som kravu, ale prudko cválajúceho koňa sa mi podarilo zastaviť až pri tomto býkovi. No býk sa rozzúrila a chcel ma nabráť na rohy. Rýchlo som doňho vpálil druhú guľku, ktorú som ešte mal vo svojej Liddy, ale zdá sa, že tým nezmúdreľ, lebo mi hneď začal prejavovať náklonnosť, ktorú som nemohol opätovať. Tak ma prehnal, že som si nestihol znovu nabiť pušku. Odhodil som ju, lebo som ju nemohol použiť na nič. Tým sa mi aspoň uvoľnili ruky a mohol som lepšie viesť koňa, ak sa nemýlim. Úbohé zviera urobilo všetko možné, ale nezachránilo sa.

– Pretože ste naposledy urobili ten rýchly, osudný obrat. Mali ste cváľať v oblúku, kôň by sa bol zachránil.

– Zachránil? Rozprávate ako starý poľovník. To by som od greenhorna nebol čakal.

– Pshaw! Aj greenhornovia čosi vedia.

– Áno, keby nie vás, teraz tu ležím doklaný a rozpáraný ako môj kôň. Poďme ho pozrieť!

Našli sme ho v smutnom stave. Črevá mu viseli z rozpáraného brucha. Zviera fŕkalo od bolesti. Sam pohľadal

odhodenu pušku a vypáľil na koňa výstrel z milosti. Potom mu sňal uzdu a sedlo a riekol:

– Teraz môžem byť sám sebe koňom a sedlo si môžem pripevniť na vlastný chrbát. To mám z toho, že som šiel na preteky s volom.

– Veru je tak! Skadiaľ si teraz zoženiete druhého koňa? – spýtal som sa.

– To je najmenšia starosť. Chytím si ho, ak sa nemýlim.

– Mustanga?

– Áno. Bizóny sú tu. Už tiahnu na juh. Čoskoro sa ukážu aj mustangy, to je isté.

– Môžem byť pri tom, keď budete chytať mustanga?

– Pravdaže. Aj to sa musíte naučiť. Ale teraz poďte! Prezrieme si starého býka! Hádám ešte žije. Takíto Matuzalemovia mávajú tuhý život.

Šli sme. Zviera bolo mŕtve. Keď teraz nehybne ležalo, mohol som očami lepšie odhadnúť jeho obrovské rozmery. Sam preletoval zrakom sem a tam po bizónovi a na tvári sa mu zjavil neopísateľný výraz. Pokrútil hlavou a povedal:

– To je nevysvetliteľné, vonkoncom nevysvetliteľné! Viete vlastne, kde ste ho trafili?

– No kde?

– Práve na správnom mieste. Je to prastarý bizón a veru by som si bol desať ráz rozmyslel, či sa mám naň odvážiť. Viete, čo ste, sir?

– Čo?

– Najľahkomyselnejší človek, aký kedy chodil po zemi.

– Ohó!

– Áno, najľahkomyselnejší človek, aký kedy chodil po zemi.

– Nikdy som nebol ľahkomyselný.

– Ale teraz ste boli. Rozumiete? Rozkázal som vám predsa, aby ste dali bizónom pokoj a ukryli sa v kroví. Prečo ste ma neposlúchli?

– Ani sám neviem.

– Tak! Urobíte čosi, a neviete ani prečo. Nie je to ľahkomyselnosť?

– Nemyslím. Nejaký vážny dôvod som predsa musel mať.

– Museli by ste o ňom vedieť!

– Hádám je týmto dôvodom práve to, že ste mi rozkazovali, a ja si rozkazovať nedám.

– Tak! Keď to človek s vami dobre myslí a vystríha vás pred nebezpečenstvom, vy ste taký tvrdohlavý, že sa ešte sám vrhnete doň?

– Neprišiel som na západ preto, aby som sa vyhýbal nebezpečenstvám, ktoré sa tu vyskytujú.

– Celkom správne. No vy ste ešte greenhorn a musíte byť opatrný. A keď už ste ma nechceli poslúchnuť, prečo ste zaútočili práve na toho obrovského zvera, a nie na niektorú kravu?

– Pretože to bolo rytierskejšie.

– Rytierskejšie! Tento greenhorn sa chce hrať na rytiera, ak sa nemýlim, hihih!

Tak sa smial, že sa až za brucho chytal. A so smiechom pokračoval:

– Keď už ste si naozaj vzali do hlavy, že budete vystupovať ako rytier, tak hrajte rytiera Toggenburga, ale nijakého iného. Hrať takého Bayarda alebo Rolanda, na to nemáte schopnosti. Zaľúbte sa do bizónej kravy a vždy pred západom slnka si sadnite, aby ste vyčkali,

„až ukáže sa krásavica milá,
aby sa do údolia naklonila.“

A dokonca i v tom prípade sa môže stať, že tu jedného večera bude sedieť iba mŕtvola, vydaná napospas kojotom a supom. Keď ozajstný zálesák dačo robí, nespýtuje sa, či je to rytierske, ale či je to preňho užitočné.

– Ved' toto je práve taký prípad.

– Toto? A to už ako?

– Zvolil som si býka preto, lebo má omnoho viacej mäsa než krava.

Chvíľu mi hľadel nechápavo do tváre a potom zvolal:

– Omnoho viacej mäsa? Tento mladík zastrelil býka pre mäso, hihih! Vari ste pochybovali o mojej odvahe, keď som si vybral kravu?

– To nie, ale pokladal som za smelší čin vybrať si mocné zviera.

– A chceli by ste jesť mäso z býka? Vy ste výnimočne múdry človek, sir! Tento býk má už na chrbte celkom iste osemnásť alebo dvadsať rokov. Skladá sa iba z kože, mnohých kostí, šliach a blán. A mäso, ktoré na ňom je, ani sa vlastne nemôže volať mäsom, lebo je tvrdé ako vyrobená koža, a keby ste ho čo aj celý deň piekli alebo varili, aj tak by ste ho nemohli požívať. Každý skúsený zálesák si radšej zapoľuje na kravu než na býka, pretože jej mäso je mäkšie a šťavnatejšie. Teraz znovu vidíte, aký greenhorn ste! Nemal som čas pozorovať vás. Ako ste zaútočili na býka?

Vyrozprával som mu to. Keď som skončil, premeral si ma udivenými očami, znovu pokrútil hlavou a povedal:

– Choďte tamdolu a priveďte svojho koňa! Potrebujeme ho, aby nám odniesol mäso, ktoré si vezmeme so sebou.

Poslúchol som ho. Aby som sa úprimne priznal, bol som sklamaný, že sa tak ku mne správal. Vypočul si moje rozprávanie a nepovedal mi na to ani len slovko. Myslel som si, že predsa len môžem čakať nejaké uznanie, hoci celkom malé. No nepovedal mi vôbec nič, len ma poslal po koňa. Zato som sa však naňho nehneval. Nebol som človekom, ktorý robí všetko iba pre chválu.

Keď som priviedol koňa, Sam kľučal pri krave, ktorú bol zastrelil. Z jedného jej zadného stehna obratne stiahol kožu a odsekol kusisko mäsa.

– Tak, – riekol, – dnes večer budeme mať pečienku, akú sme už dávno nejedli. Mäso naložíme i so sedlom a opratami na vášho koňa. Pečienka bude iba pre mňa, pre vás, pre Willa a Dicka. Keď aj ostatní budú chcieť, môžu sem zísť a kravu odniesť.

– Ak ju zatiaľ nezožerú supy a divé zvery.

– Tak? Aký ste len zase múdry! Rozumie sa samo sebou, že ju zakryjeme haluzami a na ne pokladieme kamene. Potom sa k nej bude môcť dostať len medveď alebo nejaký iný veľký dravec.

Z neďalekého krovia som odrezal hrubé vetvy a priniesol ťažké kamene. Kravu sme zakryli a potom sme naložili mäso a sedlo s opratami na môjho koňa.

– Čo bude teraz s býkom? – spýtal som sa.

- S býkom? Čo by malo byť?
- Nemôžeme z neho nič použiť?
- Vôbec nič.
- Ani kožu?
- Vari ste garbiar? Ja nie som.

– Ale ja som čítal, že kožu zo zabitých bizóních býkov schovávajú a odkladajú do skrýš zvaných „caches“.

– Tak, to ste čítali? No keď ste to čítali, iste to bude pravda, veď všetko, čo sa dočítame o divokom západe, je čistá pravda, neodškriepiteľná pravda, hihihi! Pravda, sú poľovníci, ktorí poľujú na zver iba pre kožu. Aj ja som to už robil. Ale teraz sme sem neprišli preto a nemôžeme túto ťažkú kožu vliecť so sebou.

Vyrazili sme; bežali sme vedľa koňa a už za pol hodiny sme sa dostali do tábora, ktorý stál pomerne neďaleko od doliny, kde som skolil svojho prvého, lepšie povedané prvé dva bizóny.

Všetci v tábore sa začudovali, keď sme prišli pešky a bez Samovho koňa. Vypytovali sa nás, čo sa nám prihodilo.

– Poľovali sme na bizóny a môjho koňa jeden rozpáral, – odvetil Sam Hawkens.

– Poľovali na bizóny! Bizóny sú tu, bizóny, bizóny! – nieslo sa od úst k ústam. – Kdeže sú, kde?

– Necelú polhodinku odtiaľto. Priniesli sme si stehno. Môžete si priniesť ostatné.

– To aj urobíme, to urobíme, – zvolal Rattler, ktorý sa správal, akoby sa medzi ním a mnou nebolo nič prihodilo. – Kde je to miesto?

– Choďte po našich stopách, nájdete ho. Máte dosť očí, ak sa nemýlim.

– Koľko kusov tam bolo?

– Dvadsať.

– A koľko ste zabili?

– Jednu kravu.

– Len? A kde sú ostatné bizóny?

– Ušli. Môžete ich vyhládať. Nestaral som sa, kam chcú ísť na prechádzku, a ani som sa ich na to nespýtal, hihihi!

– Len jednu kravu ste zabili? – pohrdavo poznamenal Rattler. – Dvaja jazdci a z dvadsiatich bizónov skolili iba jeden kus!

– Sir, vyhľadajte ich a zabite ich viacej, ak môžete! Vy by ste pravdepodobne boli zabili všetkých dvadsať a ešte aj niečo navyše. Ostatne, až ta dôjdete, uvidíte ešte dva staré, dvadsaťročné býky, ktoré zastrelil tento mladý gentleman.

– Býky, staré býky! – ozvali sa dookola výkriky. – Strieľať na dvadsaťročné býky, takúto hlúposť môže vykonať len greenhorn!

– Pre mňa za mňa, vysmejte ho, páni! Ale prezrite si potom tie býky! Hovorím vám, mne tým zachránil život.

– Život? Ako?

Naliehavo žiadali, aby im vyrozprával celé dobrodružstvo, ale on odmietol:

– Nechce sa mi teraz o tom rozprávať. Nech vám to on porozpráva, ak si myslíte, že je teraz múdre počúvať a po mäso ísť až potom, keď sa zotmie.

Mal pravdu. Slnko sa už skláňalo k západu, čoskoro nastane večer. A keď som im ešte k tomu oznámil, že nemám chuť zabávať ich rozprávaním, všetci nasadli na kone a vyrazili. Opakujem: všetci; ani jeden nechcel ostať v tábore. Navzájom si nedôverovali. Medzi riadnymi zálesákmi alebo v skupinke, kde vládnu priateľské pomery, platí zásada: zver, ktorú niekto z nich zastrelí, patrí aj ostatným. No medzi našimi spoločníkmi nevládol takýto nezištný duch. Ved' neskôr, keď sa vrátili, počul som, že sa vrhli na kravu ako diví. Hádali sa, kliali a každý si chcel vyrezať čo možno najväčší a najlepší kus mäsa.

Len čo boli odišli, zložili sme stehno a sedlo z môjho koňa. Potom som zviera odviezol stranou, priviazal ho ku kolu a sňal z neho postroj. Za ten čas Sam využil príležitosť a začal Parkerovi a Stonovi rozprávať o našom dobrodružstve. Stáli tak, že medzi nimi a mnou bol stan, a teda ma nezbadali, keď som sa k nim približoval.

Bol som už takmer pri stane, keď som počul Samov tichý hlas:

– Môžete mi veriť. Je to tak, ako hovorím. Ten človek zrazu zaútočil na najväčšieho a najsilnejšieho býka a zastrelil ho ako starý, skúsený poľovník bizónov. Pravdaže, tváril som sa, že to pokladám za ľahkomyselnosť a poriadne som ho za to vyhrešil. No viem, že je to nadmieru šikovný chlapík.

– To veru je, – prisvedčil Stone. – Bude z neho skvelý zálesák.

– A to čoskoro, –, počul som Parkera.

– Yes, – ozval sa Hawkens. – Viete, ľudkovia, on vám je na to zrodený, naozaj, celkom na to zrodený. A tá telesná sila! Či včera neutiahol náš voz pre volský záprah? A celkom sám a nik mu nepomáhal! Veru, keď si ten človek na niektorom mieste zadupá, tam roky tráva neporastie. Ale musíte mi dačo sľúbiť!

– Čo? – spýtal sa Parker.

– Nesmiete mu dať najavo, čo si o ňom myslíme.

– Prečo nie?

– Lebo by mu to mohlo stúpnuť do hlavy.

– Ale nie.

– Ba veru. Je to celkom skromný chlapík, nemá náklonnosť k pýche. Ale vždy robíme chybu, keď niekoho do očí chválime. Tým môžeme pokaziť aj najlepší charakter. Môžete ho teda spokojne volať greenhorn. Ved' ním naozaj je. Má síce všetky vlastnosti, ktoré dobrý zálesák potrebuje, no sú nevyvinuté a musí sa ešte mnoho učiť a cvičiť,

– Poďakoval si sa mu za to, že ti zachránil život?

– Ani len na um mi neprišlo.

– Nie? Čo si o tebe pomyslí?

– Nezáleží mi na tom, čo si o mne bude myslieť, to je mi celkom ľahostajné, ak sa nemýlim. Zaiste ma pokladá za nerozumného a nevďačného oplana. Ale to je ved'ajšie. Hlavná vec, že sa nenafukuje, ale ostáva taký, aký bol. Pravda, najradšej by som ho bol vyobjímať a vybozkávať.

– Fujha! – rozchichotal sa Stone. – S tebou sa bozkať! To objatie by človek ešte zniesol, ale bozkať sa s tebou, to už nie!

– Tak? Nie? A prečo?

– Prečo? Či si nemal dakedy v ruke zrkadlo? Alebo či si nevidel v čistej vode svoj vznešený výzor? Svoju tvár, fúzy a nosisko? Len človek, ktorému zamrzol rozum alebo ktorému sa mozog pripiekol od úpalu, mohol by dostať bláznivú myšlienku pritísnuť si pery na to miesto, kde treba pod fúzami hľadať tvoje gamby.

– Tak? Ach! Hm! To znie od teba veľmi priateľsky. Teda som ošklivý chlap. A čo myslíš, ty si aký? Domnievaš sa, že si

azda krásavec? To si nenamýšľaj! Zaručujem sa ti svojím slovom: keby sme sa my dvaja zúčastnili na pretekoch krásy, ja by som dostal prvú cenu, no ty by si dostal z koláča dieru, hihhi! Ale to sem vlastne nepatrí! Hovorili sme o našom greenhornovi. Nepoďakoval som sa mu, a ani to neurobím. Až upečieme bizónie stehno, dostane z neho najlepší a najšľavnatejší kus. Ja sám mu ho odrežem. Zaslúžil si to. A viete, čo preňho zajtra chystám?

– Čo?

– Veľké potešenie.

– Aké?

– Môže si lapit' mustanga.

– Pôjdeš s ním na mustangy?

– Áno. Musím si predsa zohnať nového koňa. Požičiaš mi svojho, keď pôjdem na lov. Keďže sa dnes ukázali bizóny, prídu aj mustangy. Myslím, že stačí vyjsť dolu do prémie, na miesto, kde sme predvčerom označili a vymerali trať. Tu sa iste budú zdržovať mustangy, keď preniknú do tejto zemepisnej šírky.

Nepočúval som viacej, ale vrátil som sa nazad a nadišiel som si cez kroviská, aby som sa k trom poľovníkom mohol priblížiť z inej strany. Nesmeli sa dozvedieť, že som vypočul, čo som vypočúť nemal.

Rozložili sme oheň a vedľa neho sme zabodli do zeme dve vidlicovité vetvy. Do vidlíc týchto vetiev sme potom vložili ražeň, totiž silný, rovný konár, na ktorý moji traja druhovia nastokli celé bizónie stehno. Nato Sam Hawkens začal pomaly a s majstrovskou obozretnosťou ražeň otáčať. Potajme som sa veľmi zabával, keď som pozoroval, akú blaženú tvár pritom Sam stráhal.

Keď ostatní prišli s mäsom, nasledovali náš príklad. Aj oni si rozložili niekoľko ohňov. Pravdaže, nesprávali sa tak ticho a pokojne ako my. Pretože každý chcel piecť iba pre seba, bolo málo miesta, náhlili sa a hltali svoje porcie napolo surové.

Ja som naozaj dostal najlepší kus. Vážil asi pol druhu kila a zjedol som ho celý. Nech ma však nikto nepokladá za žrúta. Ba naopak, vždy som jedol menej než iní v tých istých okolnostiach. Človek, ktorý to nevie alebo to sám neprežil a

neskúsil, sotva uverí, koľko mäsa zálesák zje, ba musí zjesť, keď sa chce udržať pri sile.

Človek potrebuje pre svoju výživu okrem organických látok aj určité množstvo bielkovín, uhľohydrátov a tukov. Keď žije v civilizovanej krajine, môže jesť potravu tak, aby v nej boli zastúpené všetky tri zložky v správnom pomere. No zálesák, ktorý dlhé mesiace nepríde do obývaných krajov, žije iba z mäsa, obsahujúceho málo uhľohydrátov. Musí teda jesť mnoho mäsa, aby dodal telu potrebné množstvo uhľohydrátov. Musí mu byť ľahostajné, že pritom požíva zbytočne veľa bielkovín a tukov, čo jeho výžive nijako nie je na osoh. Raz som videl, ako istý traper zjedol na jedno posedenie dve kilá mäsa, a keď som sa ho spýtal, či sa nasýtil, uškrnul sa a riekol:

– Musí mi to stačiť, lebo viacej nemám. Keby ste mi však podarovali kus z vášho, nemuseli by ste dlho čakať, až by zmizol.

Pri jedle sa ostatní „zálesáci“ zhovárali o našej poľovačke na bizóny. Ako som zachytil z ich rozhovoru, už sa neodvážili nazývať „hlúposťou“ môj čin, keď uzreli obidva bizóny.

Na druhý deň ráno som sa tváril, že chcem ísť do roboty. Tu Sam prišiel ku mne a riekol:

- Neberte si nástroje, sir. Máme zaujímavejšiu robotu.
- Čo?
- Uvidíte! Osedlajte si koňa! Vyrážime.
- Na prechádzku? To idem radšej pracovať.
- Pshaw! Dost' ste sa už nalopotili! Ostatne myslím, že napoludnie budeme už nazad. Potom si môžete pre mňa za mňa merať a rátať, koľko len budete chcieť.

Oznámil som to Bancroftovi a potom sme vyrazili. Cestou sa Sam tváril veľmi tajomne, ale ja som mu nepovedal, že už viem, aký je jeho zámer. Klusali sme pozdĺž vymeranej trate, až sme prišli na prériu, ktorú Sam včera spomínal.

Bola široká asi tri a pol kilometra a dvakrát taká dlhá. Obkľučovali ju zalesnené vrchy. Pretože cez ňu pretekal dosť široký potok, bolo tu dosť vlahy a rástla tu šťavnatá, bujná tráva. Zo severu sa dalo na túto prériu preniknúť pomedzi dva vrchy a na juhu ústila do údolia, ktoré sa ťahalo ďalej južným smerom. Keď sme cez toto údolie dorazili na prériu, Hawkens zastal a

skúmavým pohľadom si prezrel rovinu. Potom sme klusali ďalej na sever pozdĺž potoka. Zrazu Sam vykrikol a zastavil svojho koňa, vlastne nie svojho, ale vypožičaného. Zostúpil, preskočil potok a šiel k miestu, na ktorom bola tráva podupaná. Dobre si všetko poprezeral, potom sa vrátil, vyskočil znovu do sedla a klusal ďalej, lenže teraz už nie severným smerom. Zahol v pravom uhle, takže sme za krátky čas dosiahli západný okraj prémie. Tu Sam zostúpil, koňa starostlivo priviazal a nechal ho pásť. Pokým skúmal stopu, nevyšlo mu z úst ani jediné slovo, no na jeho zarastenej tvári žiaril výraz spokojnosti ako slnečné svetlo nad lesnou krajinou.

– Aj vy zosadnite, sir, – povedal mi, – a pevne priviažte koňa! Budeme tu čakať.

– Prečo ho mám pevne priviazať? – spýtal som sa, hoci som to dobre vedel.

– Lebo by ste oň mohli ľahko prísť. Veľa ráz som videl, ako kone pri podobných okolnostiach ušli.

– O akých okolnostiach hovoríte?

– Netušíte?

– Hm!

– Hádajte!

– Mustangy?

– Ako ste na to prišli? – spýtal sa a udivene si ma premeriaval.

– Čítal som to.

– Čo?

– Že aj skrotené kone, ak neboli pevne priviazané, rady ujdú s divými mustangami.

– Ber vás parom! Všetko ste čítali a nemôžem vás ničím prekvapiť. Radšej mám ľudí, ktorí nevedia čítať.

– Chceli ste ma prekvapiť?

– Pravdaže.

– Lovom mustangov?

– Áno.

– To by nešlo len tak ľahko. Keď chceme niekoho prekvapiť, nesmieme mu vopred nič prezradiť. Vy by ste mi však museli všetko prezradiť pred príchodom mustangov.

– Hm, to máte pravdu, Počúvajte teda, mustangy tu už boli.

– Našli ste ich stopu?

– Áno; včera tadeto prebehli. Bol to iba predvoj, viete, čosi ako vyzvedači. Musím vám totiž povedať, že tie zvieratá sú náramne múdre. Vždy vyšlú menšie skupinky dopredu i po stranách. Majú aj svojich dôstojníkov, celkom ako vojsko, a vodcom je vždy skúsený, mocný a odvážny mustang. Či už sa popásajú alebo klusajú, na okrajoch stáda sú vždy žrebce, potom kobyly a v samom prostriedku sú žriebätá. To je preto, aby žrebce mohli brániť kobyly a žriebätá. Už som vás viackrát poučoval, ako chytať mustanga lasom. Zapamätali ste si to?

– Prirodzene.

– A chceli by ste to skúsiť?

– Áno.

– Sir, dnes predpoludním budete mať na to príležitosť.

– Ďakujem. Nevyužijem ju.

– Čože? All devils! Prečo nie?

– Pretože nepotrebujem koňa.

– Zálesákovi je to pri takejto príležitosti jedno, či potrebuje koňa, alebo nie.

– Takto si ja však vôbec nepredstavujem statočného zálesáka.

– Aký má vlastne byť?

– Včera ste hovorili o krvilačných poľovníkoch, belochoch, ktorí zabíjajú bizóny, hoci nepotrebujú ich mäso. Pokladám to za bezprávie páchané na zvieratách a na Indiánoch, ktorých takto okrádajú o požíveň. Aj vy ste tej mienky?

– Pravdaže.

– Práve tak je to aj s mustangami. Veruže by som ani jednému z týchto zvierat nevzal slobodu, keby som sa nemohol ospravedlniť, že potrebujem koňa.

– Dobre rozmýšľate, sir, veľmi dobre. Tak ako vy myslíte a hovoríte, musí rozmýšľať a konať každý človek a kresťan. Ale ktože vám povedal, aby ste vzali slobodu niektorému mustangovi? Cvičili ste sa v hádzaní lasom a teraz vás chcem vyskúšať. Rád by som videl, či skúšku zložíte. Rozumiete?

– To je niečo iného; keď ide len o skúšku, súhlasím.

– Výborne. Ja, pravda, musím lapiť mustanga naozaj. Potrebujem koňa a musím si ho teda zaobstarať. Už som vám to

neraz hovoril a teraz vám to zasa opakujem: sed'te pevne v sedle, a keď sa laso napne a trhne vás, musíte koňa vzopnúť. Ak to neurobíte, trhnutie vás zhodí, mustang odcvála a odvlečie na lase i vášho koňa. Potom budete bez koňa a stanete sa obyčajným pešiakom, ako som teraz i ja.

Chcel hovoriť ďalej, ale zrazu sa zarazil a ukázal na dva spomenuté vrchy na severnom konci prérie. Tam sa zjavil mustang, ojedinelý, sám. Pomaly cválal dopredu, nepopásal sa. Pohadzoval hlavou hneď na jednu, hneď na druhú stranu a nozdrami vľahoval vzduch.

– Vidíte ho? – zašepkal Sam. Od vzrušenia hovoril potichu, hoci nás mustang nijako nemohol počuť. – Či som nepovedal, že príde? To je špehúň, ktorý vybehol dopredu, aby videl, či je cesta bezpečná. Je to prefíkaný žrebec. Pozerá a vetří všetkými smermi. Nás však nezavetrí, lebo nám vietor fúka do tváří. Práve preto som zvolil toto miesto.

Teraz sa mustang pustil do cvalu. Cválal najprv rovno, potom napravo, o chvíľu zase naľavo, napokon sa okľukou vrátil a zmizol tam, kde sme ho najprv uzreli.

– Pozorovali ste ho? – spýtal sa Sam. – Ako múdro sa správal! Každý krík využil, aby sa zaň ukryl pred náhodným pozorovateľom. Indiánsky špehúň by to sotva vedel lepšie.

– Máte pravdu. Žasnem nad tým.

– Teraz sa už vrátil a oznamuje svojmu štvornohému generálovi, že vzduch je čistý. Ale tentoraz sa mýli, hihhi! Stavím sa, že najskôr o desať minút sú mustangy tu. Teraz dávajte pozor! Viete, čo urobíme?

– Čo?

– Vy odcválate čo najrýchlejšie nazad až k miestu, kde je východ z prérie, a tam budete čakať. Ja zatiaľ odcválam tamdolu ku vchodu a skryjem sa v lese. Keď príde stádo, nechám ho, nech sa preženie mimo a potom sa pustím za ním. Bude uháňať smerom k vám. Nato sa ukážete vy a stádo sa poženie naspäť. Tak ho budeme preháňať sem a tam, kým si nevyberieme dva najlepšie kone. Lapíme ich. Vyberiem si z týchto dvoch najlepšieho a toho druhého pustíme. Súhlasíte?

– Ako sa môžete takto pýtať? Ani za mak nerozumiem lovu mustangov, v ktorom ste vy rozhodne majstrom, a musím sa teda správať iba podľa vašich pokynov.

– Well, máte pravdu. Sedel som už na nejednom divom mustangovi a skrotil som ho. Môžem teda oprávnenne tvrdiť, že slovom „majster“ ste nepovedali nič hlúpeho. Ale teraz sa už ponáhľajte, lebo čas prejde a my nebudeme na svojich miestach.

Znovu sme vysadli na kone. Sam odcválal na sever a ja zase na juh až k miestu, kde sme vyšli na prériu.

Vedel som, že moja ťažká medveďobjíka mi bude zavádzať pri podujatí, na ktoré sme sa chystali, rád by som ju bol na nejaký čas odložil. Čítal som však a aj počul, že opatrný zálesák sa len vtedy rozlúči so svojou puškou, keď celkom iste vie, že sa nemá čoho báť a že zbraň nebude potrebovať. No tu nešlo o takýto prípad. V každej chvíli sa tu mohol ukázať Indián alebo nejaká dravá zver. Preto som iba pevnejšie pritiahol remeň, na ktorom „stará búchačka“ visela, aby do mňa nenarážala.

Potom som s napätím očakával, kedy sa ukážu mustangy. Zastal som medzi prvými stromami lesa susediaceho s prériou a koniec lasa som pevne uviazal k sedlu. Potom som laso poskladal do slučiek a položil pred seba, takže som ho kedykoľvek mohol uchopiť.

Dolný koniec prérie bol tak ďaleko, že som nemohol zbadať mustangy, až sa tam zjavia. Len potom som ich mohol uzrieť, keď ich Sam poženie. Nebol som na tom mieste ani štvrt'hodinu, keď som dolu na prérii zočil mnoho tmavých bodov, ktoré sa rýchlo zväčšovali a približovali. Najprv sa mi zdalo, že sú to vrabce, potom mačky, psi, teľce, až napokon sa zvieratá natoľko priblížili, že som ich mohol vidieť v skutočnej veľkosti. Boli to mustangy. Hnali sa v divom cvale rovno ku mne.

Áký to bol pohľad na tieto nádherné zvieratá! Hrivy im viali pozdĺž krkov a chvosty lietali vo vetre ako chocholy z peria. Bolo ich asi tristo a zem sa pod nimi takmer chvela. Popredu cválal biely žrebec, nádherné zviera, len ho lapiť! Ale ani jeden prériový lovec by nechcel jazdiť na bielom koni. Veď každý nepriateľ by zbadal bieleho koňa už zďaleka.

Teraz už bol čas, aby som sa mustangom ukázal. Vyšiel som spod stromov na voľné priestranstvo a hneď sa prejavil aj

účinnok: vedúci beluš uskočil zrazu dozadu, akoby ho bola trafila guľka. Stádo prekvapene zastalo a hlasite, nastrašene fffkalo. Potom sa zrazu akoby na povel obrátilo a uháňalo nazad, skadiaľ prišlo; biely žrebec zas cválal na čele.

Pomaly som sa uberal za zvieratami. Neponáhľal som sa, bol som si istý, že ich Sam Hawkens opäť ku mne priženie. Zatiaľ som sa snažil vysvetliť si istú vec, ktorú som zbadal. Hoci mustangy zastali predou mnou iba na chvíľku, pozdalo sa mi, že jedno zo zvierat nie je mustang, ale mulica. Omyl bol možný, ale ja som bol presvedčený, že som videl dobre. Druhý raz som chcel lepšie pozorovať. Mulica bola v prvom rade hneď za belušom. Teda ostatné mustangy nielenže ju medzi seba prijali, ale dokonca mala tam aj veľmi dobré postavenie.

Po nejakom čase sa stádo opäť hnalo ku mne, a keď ma zbadalo, zase sa obrátilo. To sa opakovalo ešte raz a vtedy som sa presvedčil, že som sa nemýlil. Bola medzi nimi mulica, svetlohnedá mulica s tmavými pruhmi na chrbte. Hneď som videl, že je to skvelé zviera, a hoci malo veľkú hlavu a dlhé uši, bolo veľmi pekné. Muly a mulice nepotrebujú toľko krmu čo mustangy, majú istejší krok a nedostávajú závrat nad priepasťou. To sú veľmi dôležité prednosti. Pravda, sú to zvieratá tvrdohlavé. Videl som mulice, ktoré sa dali radšej dobiť na smrť, ale neboli by urobili krok dopredu, hoci neniesli nijaký náklad a cesta bola výborná. Jednoducho sa im nechcelo.

Zdalo sa mi, že táto mulica je ohnivejšia a že jej oči žiaria inteligentnejšie než oči mustangov. Zaumienil som si, že ju lapím. Zaiste ušla svojmu bývalému majiteľovi, keď sa pomimo nej hnalo stádo divých koní, a potom pri nich aj ostala.

Teraz Sam opäť hnalo stádo ku mne. Natoľko sme sa priblížili, že som ho videl. Teraz nemohli mustangy ani dopredu ani dozadu. Pustili sa bokom. Cválali sme za nimi. Stádo sa rozdelilo a videl som, že mulica ostala pri hlavnom oddieli. Uháňala po boku beluša, bola mimoriadne rýchla a húževnatá. Pridržal som sa teda tejto časti stáda a zdalo sa, že Sam má ten istý úmysel.

– Žeňme ich z dvoch strán, ja z ľavej, vy z pravej! – zvolal na mňa.

Pobodli sme kone ostrohami. Cválali sme ešte rýchlejšie než mustangy. Dohonili sme ich skôr, než dostihli les. Ale do lesa sa nepustili. Obrátili sa a chceli prebehnúť medzi nami. Aby sme tomu zabránili, cválali sme rýchlo k sebe. Mustangy vyrazili na všetky strany ako krdeľ kurčiat, na ktoré sa vrhol jastrab. Beluš a mulica sa oddelili od ostatných a uháňali medzi nami. Sam už roztáčať nad hlavou laso, aby ho hodil, a pritom na mňa zvolal:

– Opäť greenhorn! Naveky ním ostanete!

– Prečo?

– Pretože sa ženiete za bielym koňom a to môže robiť len greenhorn, hihhi!

Odpovedal som mu, ale ma nepočul, lebo moje slová zanikli v jeho hlasitom smiechu. Teda on si myslel, že uháňam za belušom. Nech! Ponechal som mu teda mulicu a zamieril som nabok, kde sa teraz mustangy v neporiadku prehánali a pritom úzkostné fľkali a erdžali. Sam sa dostal už tak blízko k mulici, že hodil na ňu laso. Slučka dopadla správne: ovinula sa okolo krku zvierat'a. Teraz musel Sam koňa vzopäť, ako mi to predtým bedlivo radil. Len takto mohol vydržať trhnutie, keď sa laso zrazu napne. Ale Sam to urobil trošku neskoro. Jeho kôň sa ešte nezaprel nohami do zeme, keď ho zrazu prudké šklbnutie zhodilo. Sam vyletel vysoko do povetria, urobil skvelý kotrmelec a spadol na zem. Kôň sa rýchlo pozbieral a uháňal preč. Teraz už laso nebolo napäté a mulica, ktorá stála pevne a nespada, bola voľná. Ihneď sa hnala preč a ťahala za sebou cez prériu aj koňa, lebo laso bolo priviazané k sedlu.

Ponáhľal som sa k Samovi, aby som zistil, či sa neporanil. Vstal a vyl'akane na mňa zakričal:

– Sto hromov! Nielen mulica, ale aj kôň Dicka Stona mi utečie bez rozlúčky, ak sa nemýlim!

– Neporanili ste sa?

– Nie. Rýchlo zostúpte a dajte mi koňa! Potrebujem ho.

– Načo?

– Musím predsa dolapiť obidvoch utečencov. Teda rýchlo zostúpte!

– Ani mi na um nepríde! Mohli by ste spraviť ešte jeden krásny kotrmelec a potom by boli preč obidva naše kone.

Po týchto slovách popohlnal som koňa za mulicou. Bola už hodne ďaleko, ale teraz sa akosi nemohla zhodnúť so Stonovým koňom. On chcel na jednu stranu, ona na druhú, a tak sa navzájom zdržovali, pretože boli zviazané lasom. Čoskoro som ich dohonil. Ani som len nepomyslel na to, aby som použil svoje laso. Jednoducho som schytil laso, ktoré pýtalo obidve zvieratá, okrútil som si ho niekoľko ráz okolo ruky a teraz som si bol už istý, že mulicu skrotím. Zatiaľ som ju nechal bežať ďalej a uhaňal som s oboma koňmi za ňou. Medzitým som však priťahoval laso vždy mocnejšie, takže sa slučka čoraz väčšmi sťahovala. Pritom som mohol zviera dosť dobre viesť. Hoci sa zdalo, že mu povolujem, v skutočnosti som ho prinútil, aby sa vrátilo vo veľkom oblúku ta, kde stál Sam Hawkens. Potom som náhle pritiahol mocne slučku, že mulica, ktorá mala hrdlo úplne stiahnuté, lapala dych a zrútila sa na zem.

– Držte pevne, kým nebudem mať tú potvoru v rukách! Potom pustite! – zvolal Sam.

Priskočil a hoci mulica, ležiaca na zemi, zúrivo kopala, stal si tesne k nej.

– Teraz! – zvolal.

Pustil som laso. Mulica sa nadýchala vzduchu a vyskočila. Ale v tom momente Sam sa jej vyšvihol na chrbát. Chvíľu stála nehybne, akoby zmeravená strachom. Ale čoskoro sa začala vzpínať. Stala si najprv na predné, potom na zadné nohy. Zrazu odskočila nabok, zhrbila sa ako mačka, ale malý Sam sedel pevne.

– Nezhodí ma! – zakričal na mňa. – Teraz sa so mnou pokúsi ujsť, to je jej posledný prostriedok. Čakajte tu na mňa! Privediem ju nazad už skrotenu.

Ale prepočítal sa. Mulica s ním neodbehla; hodila sa zrazu na zem a začala sa váľať. Malý Sam videl, že by si mohol dolámať rebrá, a preto sklúzol zo sedla. Aj ja som zoskočil z koňa. Opäť som schytil laso, vlečúce sa po zemi, a rýchlo som ho dva razy ovinul okolo mocného koreňa neďaleko rastúceho kra. Mulica sa zbavila jazdca a vyskočila. Chcela odcvárať, ale koreň nepopustil. Laso sa naplo a slučka sa znovu prudko stiahla. Zviera opäť spadlo na zem.

Sam Hawkens sa utiahol na bok a ohmatával si rebrá a stehná. Mračil sa, akoby sa bol najedol kyslej kapusty so slivkovou brečkou.

– Pustite tú beštiu, nech si ujde, – povedal mi. – Tú neskrotí nikto, ak sa nemýlim.

– Prečo by neskrotil? Nedám sa zahanbiť mulici, ktorej otec nie je nijaký vznešený pán, ale obyčajný somár. Naučím ju poslúchať, dávajte pozor!

Odmotal som laso z koreňa a postavil som sa rozkročmo nad zviera. Len čo som mu trochu povolil slučku, vyskočilo. Teraz išlo predovšetkým o to, aby som ho čo najpevnejšie stisol stehnami. V tom som malého Sama rozhodne predčil. Rebrá koňa sa musia pod tlakom jazdcových stehien ohnúť. Tým sa stlačia vnútornosti zvierat'a, ktoré dostane smrteľný strach. Mulica ma chcela zhodiť a skúšala tie isté prostriedky ako u Sama. Schytil som laso, ktoré jej viselo z krku a vlieklo sa po zemi; zvinul som ho a uchopil tesne pri slučke. Tú som hneď stiahol, keď som spozoroval, že sa zviera chce hodiť na zem. Sťahovaním slučky a tlakom stehien som ho udržal na nohách. Bol to namáhavý boj, bolo to, aby som sa tak vyjadril, veľké meranie síl. Celé telo sa mi máčalo v pote, ale mulica sa potila ešte väčšmi. Priam po nej tiekli jarčeka potu a z pysku jej odfrkovali kusiská peny. Jej pohyby boli čoraz slabšie a pomalšie. Zo začiatku zúrivo ffrkala, ale teraz iba krátko pokašľávala. Napokon podo mnou klesla i proti vlastnej vôli, pretože ju opustila všetka sila. Ostala ležať na zemi nehybne, s vyvrátenými očami. Zhlboka som oddychoval. Zdalo sa mi, že mi v tele popraskali všetky šľachy a svaly.

– Heavens, čo ste vy za človeka! – zvolal Sam. – Ved' máte viacej sily než to zviera. Ale keby ste sa videli, ako vyzeráte, sám seba by ste sa naľakali.

– To verím.

– Oči vám vyliezli z jamôk, pery nabehli a líca máte celkom modré.

– To mám zato, že som greenhorn a že som sa nedal z mulice zhodiť. Zatiaľ druhý, ktorý je majstrom v love mustangov, bol múdrejší a z mulice zoskočil. Ba dokonca zavesil jej predtým na

krk vlastného koňa a nechal obe zvieratá ísť pekne na prechádzku.

Sam sa zatváril ešte žalostnejšie a zabedákal:

– Sir, nehovorte o tom! Verte mi, také dačo sa môže prihodiť aj najlepšiemu lovcovi. Vy ste mali včera a dnes dva šťastné dni.

– Dúfam, že zažijem takých dní ešte viacej. Zato vy ste mali iba smolu. Ako sa majú vaše rebrá a ostatné kostičky?

– Nevieam. Neskôr, až sa budem cítiť trochu lepšie, musím si ich všetky poohmatávať a zrátať. Teraz mi všetky v tele len tak hrkocú. Takú beštiu som ešte nikdy nemal pod nohami. Dúfam, že teraz príde k rozumu.

– Už k nemu aj prišla. Pozrite, ako nevládne tu leží, človek ju mimovoľne ľutuje. Osedlajme ju a pripevnime jej uzdu. Pôjdete na nej domov.

– Znovu začne vyhadzovať.

– Ani jej na um nepríde. Už má dosť. Je to múdre zviera a budete veľmi šťastný, že ste ju chytili.

– Áno, to verím. Mal som na ňu od začiatku záľusk. Vy ste sa hnali za belušom, čo bola veľká hlúposť.

– Viete to iste?

– Pravdaže viem, bola to hlúposť.

– Nemyslel som to tak. Viete iste, že som sa hnali za belušom?

– Za čím teda?

– Za mulicou.

– Naozaj?

– Áno. Hoci som greenhorn, toľko viem, že biely kôň sa pre záľesáka nehodí. Mulica sa mi hneď zapáčila, len čo som ju zbadal.

– Áno, rozumiete sa koňom, to musím priznať.

– Milý Sam, želim vám, aby ste sa aj vy tak rozumeli ľuďom! Teraz poďte sem, pomôžeme tomu zvieratú vstať.

Zdvihli sme mulicu. Stála ticho a chvela sa na celom tele. Nevzpierala sa, keď sme jej pripínali sedlo a zakladali uzdu. A keď Sam na ňu vysadol, ochotne poslúchla každé myknutie. A to aj najslabšie, ako vycvičený kôň.

– Iste už mala pána, – poznamenal Sam. – A bol to asi dobrý jazdec, to sa dá poznať. Mulica mu akiste ušla. Viete, ako ju pomenujem?

– No?

– Mary. Už som raz mal mulicu, ktorá sa volala Mary, a teraz sa aspoň nemusím namáhať a vymýšľať nejaké iné meno.

– Teda máte mulicu Mary a pušku Liddy.

– Áno. Sú to rozkošné mená, či nie? A teraz vás poprosím o veľkú službu.

– Rád vám vyhoviem. O čo ide?

– Prosím vás, nehovorte o tom, čo sa tu stalo. Budem vám za to zaviazaný veľkou vďakou.

– Netárajte! Nemusíte mi predsa byť vďačný za niečo, čo je samozrejmé.

– A predsa musím. Viem si predstaviť, ako by sa rehuňala tá banda v tábore, keby sa dozvedela, akým spôsobom prišiel Sam Hawkens ku svojej novej skvelej Mary. To by bola pre nich zábava! Obrovská zábava! Ak budete držať jazyk za zubami, ja vám za to...

– Prosím vás, mlčte, – prerušil som ho. – Škoda každého slova o tom. Ste mojím učiteľom a priateľom, to predsa stačí.

Tu jeho malé ľstivé očka zvlhli a nadšene zvolal:

– Áno, som vašim priateľom, sir! A keby som vedel, že ma máte len trošku rád, moje staré srdce by sa tým nesmierne a úprimne potešilo a oblažilo.

Podal som mu ruku a riekol:

– Poteším vás teda, milý Sam. Môžete si byť istý, že vás mám rád. Tak ako... ako... hm, ako máme radi dobrého, milého a statočného strýčka. Stačí vám to?

– Úplne, sir, úplne. Som tým natoľko nadšený, že by som vám za to chcel urobiť nejakú obrovskú radosť, najradšej hneď tu na mieste. Povedzte mi, čo mám robiť! Mám... mám... napríklad túto novú Mary pred vašimi očami prehltnúť s kožou aj s chlpmi? Alebo vám azda bude milšie, keď seba samého nasolím, vysmažím a zjem? Alebo mám...

– Prestaňte! – rozosmial som sa. – V obidvoch prípadoch by som o vás prišiel. Keby ste prehltili Mary, praskli by ste. Keby ste sám seba zjedli, umreli by ste na poruchy trávenia. Museli by

ste predsa zhltnúť aj svoju parochňu a tú váš žalúdok rozhodne nemôže stráviť. Už ste mi urobili dosť dobrého a aj v budúcnosti mi iste preukážete nejednu láskavosť. Zatiaľ teda ostaňte aj s Mary pekne nažive a poponáhľajte sa so mnou nazad do tábora! Chcem pracovať.

– Pracovať? Veď aj tu ste pracovali. Ak toto nebola práca, tak neviem, čo nazvať prácou.

Koňa Dicka Stona som priviazal lasom ku svojmu koňovi a odcválali sme. Pravdaže, mustangy zatiaľ už dávno ušli. Mulica ochotne poslúchala jazdca a Sam cestou niekoľko ráz radostne vykrikol:

– Táto Mary má školu, – jasal. – Veľmi dobrú školu. Na každom kroku vždy väčšmi cítim a pozorujem, že odo dneška budem mať skvelého koňa. Teraz sa rozpomína na to, čo sa prv učila a čo medzi mustangami zabudla. Dúfam, že má nielen temperament, ale aj charakter.

– Ak ho nemá, môžete ho v nej predsa vypestovať. Nie je ešte na to pristará.

– Čo myslíte, koľko má rokov?

– Najviac päť.

– To je aj môj názor. Neskoršie si ju dôkladne prehlídnem, či je to ozaj tak. Za to zviera môžem ďakovať iba vám. Pre mňa to boli dva zlé dni, veľmi zlé. Ale pre vás veľmi čestné. To by ste si neboli mysleli, že sa tak rýchlo naučíte loviť bizóny a mustangy, však?

– Prečo nie? Tu na západe musí byť človek pripravený na všetko. Dúfam, že sa tu naučím loviť aj iné zvery.

– Hm, áno. Želám vám, aby ste aj pri nich mali také šťastie ako včera a dnes. Najmä včera visel váš život na vlásku. Odvážili ste sa na príliš nebezpečný kúsok. Nesmiete zabudnúť, že ste greenhorn. Dovolili ste bizónovi prísť celkom blízko a potom ste mu strelili do očí! Videl už voľakto také dačo? Ešte ste neskúsený a podceňujete bizóny. V budúcnosti si dávajte lepší pozor a nedôverujte si priveľa! Lov na bizóny je nanajvýš nebezpečný. Už jestvuje len jeden lov, ktorý je ešte nebezpečnejší.

– Aký lov je to?

– Na medveďa.

– Azda len nemyslíte na čierneho medveďa so žltým pyskom?

– Baribala? Vôbec nie. To je dobrácke a mierumilovné zviera, ktoré by sme mohli naučiť hladiť bielizeň a háčkovať jemné záclony. Nie, myslím grizlyho, sivého medveďa Skalistých hôr. Keďže ste o všetkom čítali, nebudaj ste čítali aj o ňom.

– Pravdaže.

– Tešte sa, ak ho nevidíte. Keď sa vzpriami, je o pol metra vyšší než vy. Stačí, aby vám iba raz zahryzol do hlavy a hneď z nej máte omáčku z kostí. Keď voľakto naňho zaútočí a rozzúri ho, neoddychne si, kým nepriateľa neroztrhá alebo nezabije.

– A čo keď nepriateľ zabije jeho?

– Oho! Vidíte, tu sa znovu prejavuje vaša veľká ľahkomyselnosť. Hovoríte o mocnom, nepremožitelnom sivom medveďovi tak povýšenecky, akoby šlo o malého neškodného mývala.

– To zase nie. Ani na um mi nepríde podceňovať ho, ale rozhodne nie je taký nepremožitelný, ako hovoríte. Každého dravca možno premôcť, a teda aj grizlyho.

– Vari aj to ste čítali?

– Áno.

– Hm, som presvedčený, že vašu ľahkomyselnosť zavinili knihy, ktoré ste čítali. Ved' inak ste celkom rozumný chlapík, ak sa nemýlim. Vy by ste boli schopný vyrútiť sa na sivého medveďa ako včera na bizóny.

– Keby som to inakšie nemohol urobiť, tak áno.

– Inakšie urobiť! Nezmysel! Čo mienite týmito slovami? Každý človek môže konať inakšie, keď chce.

– To značí, že môže zdúchnuť, ak je zbabelý. To ste mysleli, však?

– Áno, ale o zbabelosti niet pritom reči. Ujsť pred grizlym nie je zbabelosť. Ba napadnúť ho, to je priam samovražda, hotová samovražda.

– Tu sa naše názory rozchádzajú. Keď ma nečakane napadne a nebudem mať času ujsť, musím sa brániť. Keď zaútočí na môjho kamaráta, musím mu ísť na pomoc. V týchto dvoch prípadoch nemôžem a nesmiem ujsť, a okrem toho si celkom

oprávnene myslím, že smelý zálesák sa pustí do sivého medveďa aj bez príčiny, len preto, aby ukázal svoju odvahu. Je to veľká vec zabiť takého nebezpečného dravca. A okrem toho šunky a laby grizlyho sú znamenitou pochúťkou.

– Vy ste nepolepšiteľný človek a náramne sa o vás bojím. Ďakujte milému Hospodinovi, ak nikdy neokúsíte tieto šunky a laby. Pravdaže, nechcem zatajovať, že na celom širom svete nenájdete chutnejšie jedlo. Je oveľa lepšie, než najmäkšie bizónie stehno.

– Ale hádam ešte teraz si nemusíte o mňa robiť starosti. Alebo azda aj v tomto kraji sa vyskytujú sivé medvede?

– Veru áno. Grizly žije vo všetkých našich horách. Potuluje sa pozdĺž riek a často zájde aj ďaleko do prérie. Beda tomu, na koho natrafí. Nehovorme viac o tom!

Ani jeden z nás netušil, že už na druhý deň sa znovu budeme rozprávať o grizlym, a to celkom inakšie než dnes, a že tento obávaný zver nám vkročí do cesty. Ostatne, teraz sme už ani nemali času pokračovať v rozhovore, lebo sme dorazili k tábore. Premiestili ho už o kus ďalej, lebo miesto, na ktorom stál, za našej neprítomnosti premeriavali. Bancroft sa do toho usilovne pustil aj s tromi zememeračmi, aby konečne už raz ukázal, čo vie. Náš príchod vzbudil všeobecnú pozornosť.

– Sam má mulicu, Sam má mulicu! – volali všetci. – Ako ste k nej prišli, Hawkens? Hovorte!

– Práve teraz mi ju poslali, – odpovedal vážne.

– Nemožné! Kto? Ako?

– Poslali mi ju telegraficky ako súrnu zásielku, za dva centy. Chcete azda vidieť obal?

Niektorí sa smiali, iní nadávali, ale Sam svoj cieľ dosiahol: viac sa ho nepýtali. Nemohol som zistiť, či bol zhovorčivejší voči Dickovi Stonovi a Willovi Parkerovi, pretože som sa hneď pustil do meračských prác. Tieto pokročili do večera tak ďaleko, že sme na druhý deň ráno mohli začať merať v doline, v ktorej sme včera videli bizóny. Keď sme sa večer o tom rozprávali, spýtal som sa Sama, či by nás azda bizóny mohli vyrušiť v práci. Môžeme predsa čakať, že budú tiahnuť cez dolinu. My sme sa stretli iba s ich predvojom a teraz musíme byť pripravení na to, že sa tu ukáže hlavné stádo. Hawkens mi odpovedal:

– Nebojte sa, sir, bizóny sú také múdre ako mustangy. Predvoj, ktorý sme zahnali, sa vrátil a vystríhal stádo. Celkom iste pôjde teraz iným smerom a tejto doline sa vyhnú.

Keď svitlo ráno, preložili sme tábor do hornej časti doliny. Hawkens, Stone a Parker pri tom nepomáhali. Hawkens chcel cvičiť svoju novú Mary a Storne s Parkerom ho sprevádzali do prérie, na ktorej mulicu chytil. Tam mali na cvičenie miesta dosť.

My zememerači sme začali zatĺkať do zeme meračské tyče; pomáhali nám aj niektorí Rattlerovi druhovia. On sám sa potĺkal s ostatnými nečinne po okolí. Tak sme prišli až k miestu, na ktorom som skolil obidva bizóny. Aký veľký bol môj úžas, keď som zbadal, že starý býk už tu nie je. Išli sme celkom ta, kde ležal, a zbadali sme, že odtiaľto vedie široká stopa do krovia. Tráva tu bola zgniavená v šírke jedného metra.

– – Sto striel! Je to možné? – vykrikol Rattler. – Prezrel som predsa obidva býky, keď sme tu boli po mäso. Boli mŕtve. Ale jeden z nich predsa len musel mať v sebe trochu života.

– – Myslíte? – spýtal som sa ho.

– Pravdaže. Azda sa len nedomnievate, že mŕtvy bizón môže ujsť?

– Nemusel predsa ujsť. Mohol ho niekto odvliecť.

– Tak? A ktože?

– Napríklad Indiáni. Neďaleko odtiaľto sme predsa našli stopu Indiánovej nohy.

– Ale, ale, ako múdro a učene vie tento greenhorn rozprávať. Ak ho odvliekli Indiáni, povedzte mi, kde sa tu vzali?

– Odniekiaľ prišli.

– Máte pravdu. Možno dokonca spadli z neba. A to bude najpravdepodobnejšie, lebo inak by sme boli videli ich stopy. Nie, v bizónovi bolo ešte trochu života, a keď sa ako-tak spamätal, odvliekol sa odtiaľto do krovia. Tam, pravda, potom zdochol. Poďme ho hneď pohľadať.

Odišiel i so svojimi ľuďmi po stope. Možno si myslel, že pôjdem s nimi. Neurobil som tak, lebo sa mi nepáčil jeho posmešný spôsob, keď sa so mnou rozprával. A okrem toho som mal prácu. Ostatne, bolo mi celkom ľahostajné, kam sa podela mŕtvola starého bizóna. Začal som opäť pracovať, ale sotvaže

som chytil do rúk meračskú tyč, ozvali sa z húštiny úzkostné výkriky. Zarachotili zo tri výstrely a potom som počul Rattlera kričať:

– Na stromy! Rýchlo na stromy, lebo inak bude po vás. Na stromy za vami nevylezie.

Kto nevylezie za nimi na stromy? Vtom vyskočil z húštiny jeden z jeho ľudí a ozlomkrky sa hnal k nám. Takto môže utekať len človek, ktorý je smrteľne vyl'akaný.

– Čo je, čo sa robí? – zvolal som naňho.

– Medveď, obrovský sivý medveď! Grizly! – zadychčane vysvetľoval, keď bežal popri mne.

Vtom zaznel bedákajúci hlas:

– Pomoc, pomoc! Chytil ma! Och, och!

Takto mohol kričať len človek, pred ktorým sa roztvoril pažerák smrti. Ten človek bol iste v najväčšom nebezpečenstve. Treba mu pomôcť. Ale ako? Nechal som pušku v stane, lebo mi pri práci prekážala. Nebola to odo mňa neopatrnosť, lebo my zememerači sme mali pri sebe zálesákov ako ochrancov. Keby som utekal najprv k stanu, chlapa by medveď roztrhal skôr, než by som stihol pribehnúť. Musím mu teda utekať na pomoc bez pušky. Mal som len nôž a za pásom dva revolvery. Lenže čo sú to za zbrane na grizlyho? Grizly je blízky príbuzný vyhynutých jaskynných medveďov a vlastne patrí skôr praveku než prítomnosti. Býva niekedy až tri metre dlhý a neskôr skolil som exempláre vážiace až deväť metrických centov. Grizly má také mohutné svaly, že ľahko uteká s jeleňom, žriebäťom alebo aj s bizóním teľaťom v papuli. Jazdec mu môže len vtedy ujsť, ak má mocného a vytrvalého koňa, inak ho sivý medveď rozhodne dohoní. Grizly je náramne mocný, ani trochu sa nepriateľa nezľakne a je taký húževnatý, že ho v boji nemožno vyčerpať. Preto zabiť sivého medveďa pokladajú Indiáni za nesmierne smelý čin.

Hnal som sa teda k húštine. Stopa viedla ešte ďalej, až k miestu, kde sa začínali stromy. Tadiaľto medveď vliekol bizóna. Ale tadiaľto sa aj k nemu priblížil. Preto sme grizlyho stopu nikde nevideli. Zahladil ju, keď vliekol bizóna.

Bola to zlá chvíľa. Za mnou volali zememerači, ktorí utekali do stanov po zbrane; predou mnou kričali zálesáci a do toho sa

miešalo neopísateľné bedákanie muža, ktorého medveď chytil do pazúrov.

Blížil som sa dlhými skokmi. Teraz som už počul medveďov hlas, alebo lepšie povedané nie hlas, lebo toto mohutné zviera sa líši od ostatných druhov medveďov práve tým, že nemá nijaký hlas. Nemrmle, ale v hneve i v bolesti vydáva jediný zvuk: je to akési hlasité a rýchle dychčanie a fľkanie.

Dobehol som ta. Predo mnou ležalo úplne roztrhané telo bizóna. Sprava i zľava kričali na mňa zálesáci, ktorí sa rýchlo zachránili na stromoch. Tam sa cítili pomerne bezpeční, lebo sotva kto videl grizlyho liezť na stromy. Práve za bizónovou mŕtvolou stál strom, na ktorý sa chcel jeden zo zálesákov vydriapať, ale pritom ho medveď napadol. Nešťastník ležal hrudňou na prvej najnižšej vetve a oboma rukami sa pevne držal kmeňa. Grizly si stal na zadné nohy a prednými mu trhal stehná a brucho. Ten muž bol synom smrti, nebolo možno ho zachrániť. Nemohol som mu pomôcť, a keby som bol stadiaľ zutekal, nikto by nemal právo robiť mi výčitky. Ale pohľad, ktorý sa mi tu naskytol, zapôsobil na mňa veľmi silným dojmom. Schytil som jednu z odhodенých pušiek. Bohužiaľ, náboj z nej už vystrelili. Chytil som ju za hlaveň, preskočil som bizóna a zo všetkých síl som ovalil medveďa po lebke. Smiešne! Puška sa mi v rukách roztrieskala, akoby bola zo skla. Taká tvrdá hlava odolá aj mäsiarskej sekere. Ale tým sa mi podarilo aspoň odvrátiť grizlyho od jeho obeti. Obrátil hlavu ku mne, nie azda rýchlo, ako to robia mačkovité a psovité dravce, ale pomaly, akoby sa čudoval môjmu hlúpemu útoku. Premeriaval ma malými očkami a zdalo sa, že rozmýšľa, či má ostať pri svojej doterajšej koristi, alebo má lapiť mňa. Práve táto krátka chvíľa mi zachránila život. Hlavou mi preblesla myšlienka, ktorá mi v tomto položení jedine mohla pomôcť. Vytrhol som revolver z puzdra, skočil som celkom blízko k medveďovi, ktorý stál ku mne chrbtom, a iba hlavu mal obrátenú ku mne, a strelil som mu do očí raz, dva razy, štyri razy, celkom tak, ako som nedávno dvakrát vypálil do očí druhému bizónovi. Pravdaže, urobil som to najrýchlejšie, ako sa len dalo. Potom som skočil nabok a tu som zastal a pozoroval medveďa. Zároveň som vytiahol lovecký nôž.

Keby som bol ostal pri medveďovi, bol by som na to doplatil životom. Oslepené zviera rýchlo odskočilo od stromu a vrhlo sa na miesto, na ktorom som pred chvíľkou stál. Bol som už preč. Medveď nazlostene prskal a začal ma hľadať; zúrivo bil okolo seba labami. Správal sa ako šialený, krútil sa okolo vlastnej osi, hrabal zem okolo seba, skákal na všetky strany, aby ma našiel. Nemohol ma však dolapit', lebo som ho na šťastie dobre trafil do očí. Možno by ma bol vyňuchal, ale od zúrivosti až šalel, a preto nemohol pokojne vnímať a zverit' sa svojmu pudu.

Konečne si viacej začal všímať svoje zranenia než nepriateľa, ktorý mu ich spôsobil. Sadol si, vzpriamil trup a začal fřkať. Vyceril zuby a prešiel si prednými labami cez oči. Rýchlo som skočil k nemu, rozohnal som sa a dva razy som mu vrazil nôž medzi rebrá. Bleskurýchle po mne chňapol, ale už som bol znovu preč. Nezasiahol som mu srdce. Začal ma znova hľadať, ale teraz ešte zúrivejšie. Trvalo to hádam desať minút. Stratil zatiaľ veľa krvi a očividne oslabil. Potom si znovu sadol a začal si triet' oči. Využil som túto príležitosť a rýchlo som ho bodol nožom dva razy za sebou. Tentoraz som trafil lepšie. Medveď klesol dopredu a ja som rýchlo odskočil nabok. Zviera ešte prebehlo niekoľko krokov dopredu, pričom prudko prskalo; potom sa tackavo obrátilo a vracalo sa zasa nazad. Chcelo sa vzpriamiť na zadných nohách, ale už nemalo sily. Kleslo na zem a niekoľko ráz sa prevalilo z boka na bok. Márne sa namáhalo postaviť na nohy. Napokon sa natiahlo a potom už ležalo ticho.

– Chvalabohu! – zvolal Rattler zo stromu. – Tá beštia je už mŕtva. Boli sme v hroznom nebezpečenstve.

– Neviem, prečo ste vy boli v nebezpečenstve, – odpovedal som mu. – Ved' ste sa veľmi dobre postarali o svoju bezpečnosť. Teraz môžete zliezť.

– Nie, nie, ešte nie. Najprv prezrite grizlyho, či je naozaj mŕtvy.

– Je mŕtvy.

– To nemôžete tak naisto tvrdiť. Nemáte poňatia, aký tuhý život má toto zviera. Len ho dobre prehliadnite!

– Azda kvôli vám? Ak chcete vedieť, či ešte žije, prehliadnite si ho sám. Ved' ste preslávený zálesák a ja iba greenhorn.

Teraz som sa obrátil k jeho kamarátovi, ktorý ešte stále visel na strome tak, ako som to už popísal. Prestal bedákať a nehýbal sa viac. Tvár mal strhanú a meravo hľadel na mňa naširoko otvorenými akoby sklenenými očami. Mäso mal na stehnách odtrhnuté až na kosť a z brucha mu vyliezali vnútornosti. Potlačil som hrôzu a zvolal som naňho:

– Pust'ťe sa, sir, pomôžem vám dolu.

Neodvetil a ani najmenším pohybom neprejavil, že mi rozumel. Prosil som jeho kamarátov, aby zliezli zo stromov a pomohli mi. Títo slávni „zálesáci“ ma neposlúchli skôr, kým som medveďa niekoľko ráz neobrátil a nedokázal im, že je naozaj mŕtvy. Až potom si trúfali zísť dolu. Pomohli mi zložiť na zem hrozne dokaličeného nešťastníka. Nešlo to ľahko, lebo tak pevne sa držal stromu, že sme ho mohli odtrhnúť len s vypätím všetkých síl. Bol mŕtvy.

Zdalo sa však, že jeho hrozná smrť nedojala ani trochu jeho kamarátov. Ľahostajne sa odvrátili od neho k medveďovi a ich vodca riekol:

– Teraz to bude naopak. Predtým chcel medveď zožrať nás, ale teraz si pochutnáme na ňom my. Rýchlo, chlapi, stiahnite z neho kožu, aby sme čo najskôr mohli jesť šunku a laby.

Vytiahol nôž, kľakol si a už chcel z medveďa sťahovať kožu. Ale zadržal som ho poznámkou:

– Rozhodne by bolo slávnejším činom, keby ste boli na ňom skúsili nôž, kým ešte žil. Teraz je už neskoro, nenamáhajte sa!

– Čo? – oboril sa na mňa. – Azda mi nechcete prekaziť, aby som si odrezal kus na pečienku?

– Áno, chcem vám to prekaziť, Mr. Rattler.

– Akým právom?

– Spravodlivým a neodškriepiteľným právom. Ja som medveďa zabil.

– To nie je pravda. Azda nechcete tvrdiť, že greenhorn môže zabiť grizlyho nožom. My sme naňho strieľali, len čo sme ho zbadali.

– A potom ste sa čo najrýchlejšie vydriapali na stromy. Taká je pravda, ozajstná pravda.

– Ale naše guľky ho zasiahli! Vlastne iba tie ho zabili. Vy ste ho iba poštekli nožom, keď už bol polomŕtvy; to akoby ste

ho boli niekoľko ráz len ihlou pichli. Medveď je náš a urobíme si s ním, čo chceme, rozumeli ste?

A naozaj sa chcel pustiť do roboty. Ale ja som ho vystríhal:

– Ihneď nechajte medveďa, Mr. Rattler, lebo vás naučím dbať na moje slová! Rozumeli ste?

Nedbal na výstrahu a zarezal medveďovi do kože. Schmatol som ho, ako tu pred medveďom kľáčal, oboma rukami okolo pása, zdvihol som ho a hodil do najbližšieho stromu, že to až zapraskalo. Bol som v tejto chvíli taký nazlostný, že mi bolo jedno, či si chlap doláme kosti. Ešte kým letel v povetří, vytrhol som spoza opaska druhý ešte nabitý revolver, aby som sa mohol brániť, keby na mňa Rattler prípadne zaútočil. Vstal, zagánil na mňa očami iskriacimi od zlosti, vytiahol nôž a zvolal:

– To si odpykáte! Už ste ma predtým raz udreli a postarám sa, aby ste tretí raz na mňa nevzťahli ruku.

Chcel sa priblížiť ku mne. Namieril som naňho revolver a pohrozil som:

– Ešte krok a vpálím vám do hlavy guľku. Pustite nôž! Budem počítat' do troch. Pri slove „tri“ strelím, ak budete ešte nôž držať v ruke. Teda raz... dva... a...

Držal nôž pevne a bol by som naozaj strelil, keď aj nie do hlavy, tak aspoň do ruky by som mu bol vpálil dve-tri guľky, lebo mi išlo o to, získať si úctu. Ale na šťastie neprišlo k tomu, lebo v kritickej chvíli sa ozval prenikavý hlas:

– Vari ste sa zbláznili, ľudia? Prečo má beloch zabíjať belocha? Zadržte!

Pozreli sme smerom, odkiaľ tieto slová zazneli, a uvideli sme spoza stromu vykročiť muža. Bol malý, chudý a hrbatý. Oblečený a vyzbrojený bol takmer ako červený bojovník. Nedalo sa dobre rozoznať, či je to beloch alebo Indián. Tvár s ostrými črtami by bola svedčila o indiánskom pôvode. Zdalo sa však, že jeho koža, teraz opálená slnkom, bola predtým biela. Hlavu mal nepokrytú, čierne vlasy mu splývali až na plecيا. Jeho oblek sa skladal z kožených indiánskych nohavíc, z poľovníckej kazajky, ktorá bola taktiež kožená, a z jednoduchých mokasínov. Ozbrojený bol len puškou a nožom. Jeho oči sa dívali neobyčajne inteligentne a hoci mal znetvorenú postavu, nepôsobil smiešnym dojmom. Ostatne iba

suroví a nerozumní ľudia sa môžu niekomu posmievať pre nezavinenu telesnú chybu alebo iný nedostatok. K takému druhu ľudí patril aj Rattler. Len čo zbadal príchodzieho, so smiechom vykrikol:

– Halloo, aký trpaslík, aká kalika to sem ide! Môžu sa potulovať na peknom západe aj takíto ľudia?

Cudzinec si ho premeral očami od hlavy až po päty a pokojne, rozvážne odpovedal:

– Ďakujte Hospodinovi, že nie ste kalika. Ostatne, nezáleží tak na tele, ale skôr na srdci a na duši, a preto vám hovorím, že sa sa nebojím porovnať sa s vami.

Potom iba mávol rukou a obrátil sa ku mne.

– Sir, ale vy máte silné kosti! Vyhodiť takého ťažkého človeka do vzduchu, aby tak ďaleko letel, to je kúsok, ktorý by len málokto mohol napodobniť. Bola to ozajstná rozkoš pozeráť na to.

Potom kopol do grizlyho a pokračoval s ľútosťou:

– Aj my sme chceli túto potvoru dostať. Prišli sme však neskoro, škoda.

– Aj vy ste ho chceli zabiť? – spýtal som sa.

– Áno. Včera sme našli jeho stopu a sledovali sme ju krížom-krážom cez húštiny a prériu a teraz, keď sme sem prišli, na svoj žaliaľ vidíme, že už máme po poľovačke.

– Hovoríte v množnom čísle, sir. Nie ste sám?

– Nie. Dvaja gentlemani sú so mnou.

– Kto?

– Poviem vám to, až sa dozviem, kto ste vy. Viete, že v týchto krajoch človek nemôže byť nikdy dosť opatrný. Skôr tu natrafíte na zlých, než na dobrých ľudí.

Pri tých slovách pozrel úkosom na Rattlera a jeho ľudí. Potom priateľsky pokračoval:

– Ostatne, to sa hneď uvidí, či je niekto gentleman a či mu možno dôverovať. Vypočul som poslednú časť vášho rozhovoru, a teda už ako tak viem, s kým mám do činenia.

– Sme zememerači, sir, – vysvetľoval som mu. – Je tu jeden hlavný inžinier, štyria zememerači, traja scuti a dvanásť zálesákov, ktorí nás majú chrániť, keby nás niekto prepadol.

– Hm, zdá sa mi, že ste muž, ktorý nepotrebuje ochranu. Ste teda zememerači? A tu pracujete?

– Áno.

– Čo tu vymeriavate?

– Železničnú trať.

– Tadiaľto povedie železničná trať?

– Áno.

– Kúpili ste azda toto územie?

Pri tejto otázke pozrel ostro na mňa a tvár mu zväžnela. Zdalo sa mi, že iste bude mať dôvody na to, keď sa takto vypytuje.

Preto som mu odpovedal:

– Poverili ma, aby som konal spolu s inými tieto meračské práce. To robím a o ostatné sa nestarám.

– Hm, áno. Myslím si však, že predsa len veľmi dobre viete, o čo tu ide. Pôda, na ktorej pracujete, patrí Indiánom, a to Apačom z kmeňa Mescaleros. Môžem celkom určite tvrdiť, že toto územie ani nepredali, ani nijakým iným spôsobom dakomu neodstúpili.

– Čo vás do toho! – zvolal zrazu Rattler. – Nestarajte sa o cudzie záležitosti, ale iba o svoje vlastné.

– Veď to aj robím, sir. To aj robím. Som Apač, a dokonca z kmeňa Mescaleros.

– Vy? Nedajte sa vysmiať. Len slepý by nevidel, že ste beloch.

– A predsa sa mýlite. Nesmiete ma posudzovať podľa farby kože, ale podľa môjho mena. Volajú ma Klekí-petra.

Toto meno značí v reči Apačov, ktorú som však vtedy ešte neovládal, asi toľko čo „Biely Otec“. Zdalo sa, že Rattler toto meno už počul. Posmešne sa zaškľabil, ustúpil o krok a pokračoval:

– Ach! Klekí-petra! Preslávený učiteľ Apačov! Škoda, že ste hrbatý. Iste sa máte čo oháňať pred indiánskymi faganmi, ktorí sa vám vysmieávajú.

– Ach, sir, veď na tom nič nie je! Som navyknutý, že sa mi fagani vysmieávajú. Rozumní ľudia to neurobia. A teraz, keď už viem, kto ste a čo tu robíte, môžem vám povedať, kto sú moji sprievodcovia. Najlepšie bude, keď vám ich ukážem.

Zakričal do lesa akési indiánske slovo, ktoré som nerozumel. Tu vykročili spoza stromov dve veľmi zaujímavé postavy a blížili sa pomaly a dôstojne k nám. Boli to Indiáni, a to otec a syn, ako sa dalo poznať hneď na prvý pohľad.

Starší bol trochu vyšší než prostrednej postavy a mal mocnú stavbu tela. Jeho správanie bolo naozaj vznešené a z pohybov sa dalo usudzovať, že je nadmieru šikovný. Vážna tvár bola typicky indiánska, ale nemala také ostré a hranaté črty ako u väčšiny Indiánov. V očiach sa mu zračil výraz pokoja, ba takmer láskavosti, výraz tichej, vnútornej sústredenosti, ktorá mu iste dodávala prevahu nad ostatnými súkmeňovcami. Hlavu mal nepokrytú. Čierne vlasy mal zviazané do chochola v podobe prilby. Z chochola vytŕčalo niekoľko orlích pier, odznak jeho náčelníckej hodnosti. Jeho oblek bol ušitý jednoducho, ale bol veľmi trvanlivý. Skladal sa z mokašínov, z legín so strapcami a z koženej poľovníckej kazajky. Za opaskom mal nôž, vedľa ktorého viselo niekoľko vrecúšok. Boli v nich rozličné maličkosti potrebné pre zálesáka. Na hrdle mu viselo vrecúško s „medicínou“ a hneď vedľa fajka mieru, ktorej hlavica bola zhotovená z posvätnej hliny. V ruke držal dvojhlavňovú pušku, ktorej kolba bola vybíjaná striebornými kľincami. Túto zbraň dostal neskôr jeho syn Winnetou a pod menom „strieborná puška“ sa jej sláva rozchýrila široko-d'aleko.

Mladší Indián bol tak isto oblečený ako otec, ale jeho oblek bol ozdobnejší. Mokašiny boli okrášlené bodliakmi z dikobraza a jeho legíny a poľovnícku kazajku zdobila zase červená výšivka. Aj on mal na krku vrecúško s medicínou a fajku mieru. Aj vyzbrojený bol tak isto ako otec: mal nôž a dvojhlavňovú pušku. Aj on mal hlavu nepokrytú a vlasy zviazané do chochola, ale bez ozdobných orlích pier. Boli to dlhé, husté vlasy a splývali mu bujne až na chrbát. Zaiste nejedna dáma by mu závidela tieto nádherné čierne vlasy s modrastým leskom. Tvár mal hádam ešte ušľachtilejšiu než otec; mala jasnú hnedú farbu s jemným bronzovým nádychom. Ako som sa neskôr dozvedel, bol rovnako starý ako ja a hneď pri prvom pohľade hlboko na mňa zapôsobil. Vycítil som, že je to dobrý človek s mimoriadnymi vlohami. Pozerali sme na seba dlhým, skúmaným pohľadom. Pozdalo sa mi, že v jeho vážnych,

čiernych očiach, ligotajúcich sa zamatovým leskom, zažiaril na chvíľočku priateľský lúč sťa pozdrav, ktorý posielala slnko zemi cez štrbinu mrakov.

– To sú moji priatelia a sprievodcovia, – povedal Klekí-petra a ukázal najprv na otca a potom na syna. – Toto je Inču-čuna, veľký náčelník Mescalero, ktorého uznávajú za náčelníka aj všetky ostatné apačské kmene. A tu stojí jeho syn Winnetou, ktorý je síce ešte mladý, ale vykonal už viacej odvážnych činov, ako desať starých bojovníkov vykonal za celý život. Jeho meno budú raz spomínať a oslavovať po všetkých savanách a výbežkoch Skalistých hôr.

Vyzeralo to ako chvastanie, ale ako som sa neskôr dozvedel, Klekí-petra nezveličoval. Rattler sa posmešne zasmial a zvolal:

– Taký mladíček a už vraj popáchal také veľké činy? Náročky vravím „popáchal“, lebo to, čo vykonal, boli asi iba zlodejstvá, lotrovtvá a lúpeže. Takých vtáčikov už poznáme. Celé červené plemeno kradne a lúpi.

Bola to ťažká urážka. Traja cudzinci sa tvárili, akoby ju neboli počuli. Podišli k medveďovi a obzerali si ho. Klekí-petra sa zohol a ohmatával ho.

– Usmrtili ho bodnutia nožom, a nie guľka, – povedal a obrátil sa ku mne.

Potajomky vypočul môj spor s Rattlerom a teraz mi chcel len potvrdiť, že som mal pravdu.

– To sa ešte uvidí, – povedal Rattler. – Čo sa môže rozumieť taký hrbatý učiteľ do poľovačky na medveďa? Až stiahneme zo zvieraťa kožu, zreteľne uvidíme, či ho zabil nôž, alebo guľka. Nedám sa greenhornovi oklamať o svoje právo.

Tu sa aj Winnetou sklonil k medveďovi a ohmatol mu krvavé rany. Potom sa znovu narovnal a spýtal sa ma:

– Kto sa odvážil na toto zviera s nožom?

Hovoril čistou angličtinou.

– Ja, – odpovedal som.

– Prečo môj mladý biely brat nestrelil našho z pušky?

– Pretože som ju nemal pri sebe.

– Ale veď tu leží dosť pušiek.

– Nie sú moje. Tí, ktorým patria, ich odhodili, keď liezli na stromy.

– Keď sme sledovali medvedie stopy, počuli sme z diaľky úzkostný výkrik. Asi to kričali títo mužovia.

– Pravdaže.

– Uff, veвериčky a tchory lezú na stromy, keď sa k nim blíži nepriateľ. Ale muž má bojovať. Ak má odvahy, môže premôcť aj najsilnejšie zviera. Môj mladý biely brat mal takú odvahy. Prečo ho tu nazývajú greenhornom?

– Lebo som prvý raz a len krátky čas na západe.

– Bledé tváre sú čudní ľudia. Nadávajú do greenhornov mladíkovi, ktorý sa odváži iba s nožom na hrozného grizlyho. Ale tí, čo zo strachu vylezú na stromy a tam od hrôzy zavýjajú, môžu sa pokladať za dobrých zálesákov. Červení mužovia sú spravodlivejší. Nepovažujú udatného za zbabelca a zbabelca za udatného.

– Môj syn hovoril veľmi správne, – prisvedčil aj otec, ale jeho angličtina už nebola taká bezchybná. – Táto mladá bledá tvár už nie je greenhornom. Kto takýmto spôsobom zabije grizlyho, ten si zaslúži, aby ho nazvali veľkým hrdinom. A kto to urobí dokonca ešte preto, aby zachránil iných, ktorí sa vydriapali na stromy, ten môže od nich čakať vďačnosť, a nie pohrdavé reči. Howgh! Teraz pôjdeme do prérie, aby sme videli, čo bledé tváre v týchto končinách hľadajú.

Aký to bol rozdiel medzi mojimi beloškými druhmi a týmito Indiánmi, ktorými tak pohrdali! Zmysel pre spravodlivosť prinútil týchto dvoch červených bojovníkov, aby sa vyslovili v môj prospech, hoci tak nemuseli urobiť. Dokonca to bolo od nich odvážne. Boli len traja a nevedeli, či nás je mnoho. Isteže sa vystavili nebezpečenstvu, keď si znepriatelili našich zálesákov. Zdalo sa mi však, že na to vôbec nemyslia. Prešli povedľa nás pomalými, hrdými krokmi a potom odbočili na prériu. Išli sme za nimi. Tu Inču-čuna zazrel meračské kolíky, zatľčené v zemi, zastal, obrátil sa ku mne a opýtal sa:

– Čo je to tu? Chcú azda bledé tváre premeriavať toto územie?

– Áno.

– Prečo?

– Bude sa tu stavať cesta pre ohnivého koňa.

Z jeho očí zmizol pokojný, sústredený výraz. Zablýsol sa v nich hnev a vyzvedal sa takmer prudko:

– Aj ty patríš k týmto ľuďom?

– Áno.

– Aj si s nimi meral?

– Áno.

– Platia ti za to?

– Áno.

Tu pozrel na mňa pohrdavo a tak isto pohrdavo znel aj jeho hlas, keď hovoril Klekí-petrovi:

– Tvoja náuka je pekná, ale nezhoduje sa so skutočnosťou. Konečne sme uzreli mladú bledú tvár s udatným srdcom, s úprimným výrazom a s čestným zrakom. Keď sme sa však spýtali, čo tu robí, vyšlo najavo, že nás chce okradnúť o naše územie a za to si dáva platiť. Všetky bledé tváre, nech už majú statočný výzor alebo zlý, sú v hĺbke duše rovnako skazené.

Musím sa statočne priznať, že som nemohol nájsť slová na svoju obranu. Cítil som sa v duši zahanbený. Náčelník mal pravdu. Bolo to tak, ako hovoril. Azda som mohol byť hrdý na svoje povolanie? Ja, statočný kresťan, rozmeriavam cudzie územie!

Hlavný inžinier sa ukryl s tromi zememeračmi v stane. Cez dieru v plátne pozerali na obávaného medveďa. Keď nás zbadali, dodali si smelosti a vyšli. Nemálo ich prekvapilo, ba priam ich ohromilo, keď videli pri nás Indiánov. Prírodzene privítali nás otázkou, ako sme sa ubránili pred medveďom. Tu Rattler, rýchlo odpovedal:

– Zastrelili sme ho a na obed budeme mať medvedie laby; na večeru zase medvediu šunku.

Naši traja hostia pozreli na mňa, či to nechám tak. Preto som poznamenal:

– A ja tvrdím, že som medveďa zabil nožom. Tu stoja traja znalci, ktorí mi to potvrdili. Ale to ešte nie je rozhodujúce. Až prídu Hawkens, Stone a Parker, nech to rozsúdia a zariadime sa potom podľa toho. Dovtedy nech sa medveďa nikto nedotkne.

– Čerta starého sa budem správať podľa tých troch, – frflal Rattler. – Idem so svojimi ľuďmi vypitvať medveďa a kto mi v tom bude prekážať, toho prederavím pol tuctom guliek.

– Nepechorte sa, Mr. Rattler, lebo môžete zle pochodiť. Nebojím sa vašich striel, ako ste sa vy báli medveďa. Nevyleziem pred vami na strom, to vám hovorím. Nemám proti tomu nič, ak tam idete, ale očakávam, že ta idete len kvôli svojmu mŕtvemu kamarátovi, aby ste ho pochovali. Nemôžete ho predsa tam nechať ležať.

– Nieкто zahynul? – spýtal sa vyľakane Bancroft.

– Áno, Rollins, – odpovedal Rattler. – Neborák zahynul len pre hlúposť iného. Sám by sa bol zachránil.

– Ako? Pre čiu hlúposť?

– Nuž bolo to takto: bežal tak ako my ku stromu a celkom iste by sa bol naň vydriapal, keď v tom pribehol tento hlúpy greenhorn a podráždil medveďa. Rozzúrené zviera sa potom vrhlo na Rollinsa a roztrhalo ho.

Rattler vo svojej podlosti zašiel naozaj príďaleko. Bol som taký ohromený, že som takmer stratil reč. Takto udalosť skresliť, a to ešte v mojej prítomnosti! To som predsa len nemohol strpieť. Obrátil som sa rýchlo k nemu a spýtal sa:

– Viete to určite, Mr. Rattler?

– Yes, – prisvedčil odhodlane. Vytiahol revolver, lebo čakal, že sa vrhnem naňho.

– Rollins sa teda mohol zachrániť, a len ja som mu to prekazil?

– Yes.

– Ale myslím, že medveď ho lapil skôr, než som ta prišiel.

– To je lož.

– Well, tak teraz počujete a pocítite pravdu.

Pri týchto slovách som mu ľavicou vytrhol z ruky revolver a pravicou som mu vylepil také prudké zaucho, že odletel odo mňa asi na šesť či osem krokov a skydol sa na zem. Vyskočil, vytrhol spoza pása nôž a už sa aj hnal na mňa. Pritom reval ako rozzúrený zver. Ľavicou som mu odrazil ruku, ktorou ma chcel bodnúť a pravou päšťou som ho tak prudko ovalil, že sa mi zrútil k nohám a stratil vedomie.

– Uff, uff, – zvolal Inču-čuna ohromený. V úžase nad týmto silným úderom zabudol aj na príslovečnú indiánsku zdržanlivosť, ale v nasledujúcej chvíľke bolo na ňom vidieť, že už oľutoval tento prejav uznania.

– To bol zase Shatterhand, – povedal zememerač Wheeler.

Nedbal som na tieto slová. Uprene som pozoroval Rattlerových kamarátov. Navidomoči zúrili, ale ani jeden z nich sa ma neodvážil napadnúť. Frflali medzi sebou a kliali. No to bolo všetko, na iné sa nezmohli.

– Ešte raz prehovorte vážne s Rattlerom, Mr. Bancroft, – povedal som hlavnému inžinierovi. – Nič som mu neurobil a on stále do mňa zapára. Bojím sa, aby sa tu v tábore nestala vražda. Prepustite ho, alebo ak tak neurobíte, môžem ísť ja.

– Ale, sir, také zlé to azda len nebude.

– Ba veru, je to zlé. Tu máte jeho nôž a revolver. Nedávajte mu tie zbrane skôr, kým sa neupokojí. Upozorňujem vás, že nedám svoju kožu len tak lacno, a keď ma ešte raz bude ohrozovať so zbraňou v ruke, zastrelím ho. Voláte ma greenhornom, ale dobre poznám zákony prérie. Keď ma niekto ohrozuje nožom alebo revolverom, toho smiem ihneď zastreliť.

Pravda, toto platilo nielen pre Rattlera, ale aj pre jeho „zálesákov“. Ani jeden z nich neprehovoril ani slovo. Teraz sa obrátil náčelník Inču-čuna k hlavnému inžinierovi:

– Práve teraz moje ucho počulo, že ty vydávaš rozkazy týmto bledým tváram. Je to tak?

– Áno, – odpovedal hlavný inžinier.

– Musím sa teda s tebou zhovárať.

– O čom?

– Ved' sa dozvieš. Stojíš, ale mužovia majú pri porade sedieť.

– Chceš byť naším hosťom?

– Nie, to je nemožné. Ako môžem byť tvojím hosťom, keď ty si vlastne u mňa, na mojom území, v mojom lese, v mojej doline a na mojej prerii? Nech si bieli mužovia sadnú. Aké bledé tváre to ešte prichádzajú?

– Patria k nám.

– Nech si teda aj oni sadnú medzi nás.

To sa práve vracali Sam, Dick a Will. Ako skúsení zálesáci nečudovali sa, že tu vidia Indiánov. No zvažneli, keď sa dopočuli ich mená.

– A kto je tretí? – spýtal sa ma Sam.

– Menuje sa Klekí-petra a Rattler ho nazval učiteľom.

– Učiteľ Klekí-petra? Ach, o tom som počul, ak sa nemýlim. Je to záhadný človek, beloch, ktorý už dlho žije u Apačov a účinkuje medzi nimi skoro ako misionár, hoci nie je kňazom. Teší ma, že sa s ním spoznám. Ved' ho preskúšam, čo je to za človeka, poklopám mu na zuby, hihhi.

– A čo, keď si nedá na ne poklopať?

– Vari mi len neodhryzne prsty. Stalo sa ešte niečo iného?

– Áno.

– Čo?

– Niečo veľmi dôležitého.

– Teda von s tým!

– Urobil som to, pred čím ste ma včera vystríhali.

– Neviem, čo máte na mysli. Pred všeličím som vás vystríhal.

– Ide o grizlyho.

– Ako?... Kde?... Čoóó? Bol tu azda sivý medveď?

– A to ešte aký!

– Kdeže, kde? Nežartujte!

– Ani na um mi nepríde. Tu v lese, za týmito kroviskami. Odtiahol tam starého bizóna.

– Skutočne? Skutočne? Sto striel, a to sa muselo práve vtedy stať, keď som tu nebol. Nieкто pritom aj zahynul?

– Áno, Rollins.

– A čo vy? Čo ste vy robili? Držali ste sa v bezpečnej vzdialenosti?

– Áno.

– To je správne, ale akosi sa mi to nechce ani veriť.

– To môžete celkom pokojne veriť. Držal som sa práve v takej vzdialenosti, že mi nemohol nič urobiť, ale ja som ho mohol štyri razy pichnúť nožom medzi rebrá.

– Vari sa vám rozum čistí? Išli ste naň len s nožom?

– Áno, nemal som pušku pri sebe.

– Čo ste vy len za človeka! Ozajstný, skutočný greenhorn! Priniesol si ťažkú, špeciálnu medveďobjtku, a keď príde medveď, nestriela z nej, ale pichá iba nožom. Je to možné? Ako sa to vlastne stalo?

– Nuž Rattler tvrdí, že medveďa som nezabil ja, ale on.

Rozprával som mu, ako sa všetko odohralo. Spomenul som aj to, že som sa s Rattlerom znovu dostal do škriepky.

– Človeče, vy ste naozaj neveriteľne ľahkomyselný mladík! – zvolal. – Ešte nikdy nevidel grizlyho a vrhne sa naň, akoby to bol nejaký starý pudlák. Musím si to zviera obzrieť, a to hneď. Dick a Will, poďte so mnou! Aspoň uvidíte, aký hlúpy kúsok zase vyparatil tento greenhorn.

Chcel odísť, ale v tej chvíli Rattler prišiel k vedomiu. Sam sa teda obrátil najprv k nemu:

– Počujte, Mr. Rattler, musím vám čosi oznámiť. Zase ste mali škriepku s mojím mladým priateľom. Ak sa ešte raz odvážite na čosi takého, postarám sa, aby ste to už viac nikdy nemohli opakovať. Moja trpezlivosť je už vyčerpaná. Zapamätajte si to!

Potom odišiel so Stonom a Parkerom. Rattler sa náramne mračil, nenávisťne na mňa zazeral, ale nehovoril nič. Bolo však na ňom vidieť, že môže v každej chvíľke vybušiť ako mína.

Obaja Indiáni a Klekí-petra si sadli do trávy. Hlavný inžinier sa usadil naproti nim, ale ešte nezačali rozhovor. Chceli vyčkať, až sa vráti Sam, aby počuli jeho úsudok. Vrátil sa onedlho a už zďaleka kričal:

– Taká hlúposť! Najprv strieľať do grizlyho a potom ufujazdiť. Ak si poľovník netrúfa medveďa skoliť, nech naň nestrieľa a dovolí mu v pokoji odísť. Potom nikomu neublíži. Rollins vyzerá hrozne. A kto zabil medveďa?

– Ja, – zvolal rýchlo Rattler.

– Vy? A čím ste ho zabili?

– Vystrelil som naň z pušky.

– Well, to súhlasí... správne.

– To si myslím.

– Áno, medveďa zabila guľka.

– Tak patrí mne! Počujete to, ľudia? Sam Hawkens sa vyjadril v môj prospech, – kričal Rattler víťazne.

– Áno, vo váš prospech. Vaša guľka mu prefrkla vedľa hlavy a odkmasla mu kúsok ucha. Prirodzene, pre odtrhnutý kúsok ucha vám taký útly grizlíček na mieste zhyne, hihhi! Ak strieľali viacerí, tak zo strachu triafali všetci vedľa, len jediná guľka mu zasiahla ucho, po ostatných guľkách niet ani stopy.

Ale našiel som štyri veľké rany od noža. Dve vedľa srdca a dve priamo v ňom. Kto ho to pichol?

– Ja, – odpovedal som.

– Vy sám?

– Celkom sám.

Tak medveď patrí vám. Keďže však tvoríme jednu spoločnosť, kožušina je vaša a mäso patrí všetkým. Ale vy určíte, ako sa má rozdeliť. Taký je zvyk na divokom západe. Čo teraz poviete na to, Mr. Rattler?

– Aby vás čert zobral!

Ešte niekoľko ráz nahnevane zakliol a potom šiel k vozu, na ktorom bol súdok brandy. Videl som, že si z nej načapoval do pohára. Dobre som vedel, že teraz bude piť dotiaľ, kým len bude vladať. Keď sa záležitosť takto skončila, Bancroft vyzval náčelníka Apačov, aby vyslovil svoju žiadosť.

– Nechcem vysloviť žiadosť, ale rozkaz, – hrdo odpovedal Inču-čuna.

– My si nedáme rozkazovať, – uistoval ho hlavný inžinier rovnako hrdo.

Po náčelníkovej tvári akoby sa mihol záblesk hnevu. Ale Inču-čuna sa hneď ovládol a pokojne pokračoval:

– Nech mi môj biely brat zodpovie niekoľko otázok, ale pravdivo. Má vo vlasti dom, v ktorom býva?

– Áno.

– Aj záhradu pri ňom?

– Áno.

– A keby sused chcel postaviť cez túto záhradu cestu, strpel by to môj brat?

– Nie.

– Krajiny za Skalistými horami a východne od Mississippi patria bledým tváram. Čo by na to bledé tváre povedali, keby prišli Indiáni a chceli tam stavať železné cesty?

– Vyhnali by ich.

– Môj brat povedal pravdu. Teraz však prišli bledé tváre na toto územie, ktoré patrí nám. Lovia naše mustangy, zabíjajú naše bizóny; hľadajú u nás zlato a drahokamy. A teraz dokonca chcú vystavať veľmi dlhú cestu, po ktorej pobeží ich ohnivý kôň. Touto cestou príde sem stále viac bledých tvárí, ktoré nás

napadnú a vezmú nám i to málo, čo nám ešte ostalo. Čo máme robiť?

Bancroft mlčal.

– Azda nemáme toľko práv ako vy? Nazývate sa kresťanmi a stále hovoríte iba o láske, pritom však tvrdíte, že nás smiete okrádať a olupovať. My však sa musíme správať voči vám čestne. Je to láska? Tvrdíte, že váš Hospodin je dobrý otec všetkých červených i bielych ľudí. Či je nám azda otčimom a vám vlastným otcom? Či nepatrilo celé toto územie červeným mužom? Vzali nám ho. Čo sme za to dostali? Biedu, biedu a zase len biedu! Zatláčate nás vždy ďalej a gniavite nás vždy väčšmi, takže v krátkom čase sa biedne podusíme. Prečo to robíte? Azda z núdze? Azda nemáte dosť miesta? Konáte tak iba zo ziskuchtivosti, lebo vo vašich krajinách je ešte miesto pre mnoho a mnoho miliónov ľudí. Každý z vás by chcel mať celý štát, ba celú krajinu. Ale Indián, ozajstný majiteľ tejto krajiny, nemá miesta, kde by sklonil hlavu. Klekí-petra, ktorý tu sedí vedľa mňa, mi rozprával o vašej posvätej knihe. Možno sa v nej dočítať, že prvý človek mal dvoch synov, z ktorých jeden zabil druhého a krv zavraždeného volala do neba o pomstu. Akože je to teraz s dvoma bratmi, s červeným a bielym? Či nie ste vy Kainom a my Ábelom, ktorého krv volá do neba o pomstu? A okrem toho ešte žiadate, aby sme sa dali zabíjať a nebránili sa. Nieže tak, bránime sa, aj sa budeme brániť. Zaháňali ste nás z jedného miesta na druhé, vždy ďalej a ďalej. Teraz bývame na tomto území. Mysleli sme si, že tu si konečne odpočinieme a pokojne oddýchneme. Ale znovu ste prišli, aby ste tu vymeriavali železnú cestu. Či nemáme na tento kraj také isté práva, ako ty na svoj dom a záhradu? Keby sme konali podľa svojich zákonov, museli by sme vás všetkých pozabíjať. Ale my si želáme iba to, aby vaše zákony platili aj pre nás. Platia? Nie! Vaše zákony majú dve tváre a obraciate ich k nám podľa toho, ako je to pre vás výhodnejšie. Chceš tu postaviť cestu. Žiadal si nás o povolenie?

– Nie, nepotrebujem ho.

– Prečo nie? Je táto krajina vaša?

– To si myslím.

– Nie je. Patrí nám. Azda si ju od nás odkúpil?

– Nie.

– Dali sme ti ju?

– Nie, mne ste ju nedali.

– Ani nikomu inému. Keď ťa sem poslali vystavať cestu pre ohnivého koňa, mal si sa najprv, ak si počestný, spýtať človeka, ktorý ťa poslal, či má na to právo. A keby ti povedal, že má, mal si žiadať, aby ti to dokázal. Ty si však takto nekonal. Zakazujem vám ďalej tu merať!

Posledné slová povedal veľmi dôrazne. Bolo vidieť, že je roztrpčený a že to myslí vážne. Žasol som nad týmto Indiánom. Prečítal som mnoho kníh o červenom plemene a mnoho výrokov, ktoré sa o Indiánoch povedali, ale nikde som nečítal o takom Indiánovi, ako bol tento.

Inču-čuna hovoril po anglicky obstojne. Myslel logicky a vyjadroval sa ako vzdelaný človek. Azda to bolo zásluhou učiteľa Klekí-petru?

Hlavný inžinier bol vo veľkých rozpakoch. Ak chcel byť spravodlivý a čestný, nemohol na prednesené obvinenia takmer nič odpovedať. Čosi síce namietal, ale to boli len prefíkané vykrúcačky a klamné závery. Náčelník mu ich vyvrátil a zahnal ho do slepej uličky. Tu sa Bancroft obrátil ku mne:

– Ale, sir, azda nepočujete, o čom tu hovoríme? Prehovorte o tej veci aj vy čo len slovo!

– Nie, Mr. Bancroft! Som tu ako zememerač, a nie ako advokát. Konajte si v tej veci, ako chcete! Ja som sem prišiel merať, a nie rečniť.

Tu náčelník riekol rozhodným tónom:

– Nemusíme ďalej reči šíriť. Povedal som, že vás tu nestrpím. Chcem, aby ste ešte dnes odišli ta, odkiaľ ste prišli. Rozhodnite sa, či poslúchnete, alebo nie. Ja teraz odídem i so svojim synom Winnetouom a vrátim sa po krátkom čase, ktorý bledé tváre nazývajú hodinou. Potom mi odpoviete. Ak odídete, sme bratia. Ak neodídete, vykopeme medzi sebou vojnovú sekeru. Som Inču-čuna, náčelník všetkých Apačov. Dohovoril som. Howgh!

Howgh je indiánsky zdôrazňujúci výraz a značí asi toľko čo „amen, dosť, pri tom nech ostane, nech je to tak, a nie inakšie“. Inču-čuna vstal a za ním aj Winnetou. Odišli. Pomaly kráčali

dolinou, až zmizli za zákrutou. Klekí-petra ostal sedieť. Hlavný inžinier sa obrátil k nemu a prosil ho o dobrú radu. Učiteľ mu odvetil:

– Sir, urobte si, čo chcete! Ja mám ten istý názor ako náčelník. Na červenom plemene sa tu ustavične pácha obrovský zločin. Ale ako beloch viem aj to, že sa Indiáni bránia márne. Ak dnes odtiaľto odídete, zajtra sem prídu iní a dokončia vašu prácu. Ale musím vás vystríhať, náčelník to mieni vážne.

– Kam išiel?

– Po kone.

– Máte tu so sebou aj kone?

– Pravdaže. Schovali sme ich, keď sme zbadali, že nablízku je medveď. Predsa nikto nebude na koni hľadať grizlyho v jeho úkryte.

Povstal a poberal sa preč. Akiste preto, aby sa vyhol ďalším otázkam a naliehaniu. Predsa však som šiel za ním a spýtal som sa ho:

– Sir, dovoľte mi ísť s vami? Sľubujem vám, že nepoviem, ani neurobím nič takého, čo by sa vás nepríjemne dotklo. Poháňa ma len mimoriadny záujem o Inču-čuna a prirodzene aj o Winnetoua.

Nechcel som mu však prezradiť, že som sa veľmi zaujímal aj oňho.

– Áno, sir, poďte na kúsok so mnou, – odpovedal. – Odišiel som od belochov a zanechal som spôsob ich života. Nechcem viac nič o nich vedieť. Ale vy ste sa mi zapáčili, a môžeme sa teda trochu prejsť. Zdá sa mi, že ste zo všetkých týchto ľudí najrozumnejší, všakže mám pravdu?

– Som najmladší, ale zato nie som nijaký nafúkaný fičúr a myslím, že ani nikdy ním nebudem. Možno preto vyzerám tak trochu dobrosrdečne.

– Nie ste fičúr? Ale veď predsa každý Američan je viac alebo menej fičúrom.

– Nie som Američan.

– A čo ste, ak vás otázkou neobťažujem?

– Vôbec ma neobťažujete. Nemám dôvod zatajovať svoju vlasť, ktorú mám veľmi rád. Som Nemeč.

– Nemeč? – rýchlo zdvihol hlavu. – Vítam vás leda ako krajana. Preto ma teda čosi k vám hneď priťahovalo. Naše srdcia vycítili, že sú príbuzné, ešte skôr, než sme si povedali, že sme príslušníci toho istého národa. Len keby sme sa konečne zjednotili v jediný národ! Nezdá sa vám čudné, že zo mňa, Nemca, sa stal dokonalý Apač?

– Nezdá. Božie cesty bývajú divné, ale vždy sú veľmi prirodzené.

– Tak je to správne. Áno, máte pravdu, božie cesty sú niekedy divné, ale vždy sú veľmi prirodzené. Aj najväčšie divy obyčajne sú výsledkom prirodzených zákonov a zasa každodenné zjavy v prírode sú veľké zázraky. Nemeč, študovaný človek a slávny vedec sa sial pravým Apačom. To sa zdá čudné. Ale cesta, ktorá ma k tomuto cieľu priviedla, je veľmi prirodzená.

Zo začiatku trochu neochotne privolil, aby som šiel s ním, ale teraz sa veľmi tešil, že si môže od srdca pohovoriť. Čoskoro som spozoroval, že je to šľachetný charakter, ale neodvážil som sa predložiť mu ani najmenšiu otázku o jeho minulosti. On nebol natoľko zdržanlivý a celkom smelo sa vypytoval na moje pomery, odpovedal som mu podrobne o všetkom, ako si želal. Neďaleko tábora sme si ľahli pod strom. Mohol som dobre pozorovať jeho tvár a každý výraz na nej. Život vryl do nej hlboké vrásky. Boli tu dlhé brázdy žiaľu, križujúce sa čiary pochybností, kľukaté vrásky núdze, starostí a biedy. Ako často museli jeho oči pozerat' zamračené, hrozivo, zlostne, úzkostlivo alebo azda aj /úfalo! No teraz boli čisté a pokojné ako horské jazero, ktoré nezvlní vietor a ktoré je také hlboké, že nedovíďime, čo leží na jeho dne. Keď už počul všetko, čo sa chcel dozvedieť, pokýval trochu hlavou a riekol:

– Vy práve začínate boje, ktoré ja už končím. Budú to však pre vás iba vonkajšie boje a nie vnútorné, duševné. Máte v srdci vznešené ideály, ktoré vás budú vždy posilňovať. So mnou to bolo inakšie. Stratil som ich, keď som odchádzal z vlasti. Miesto bohatstva, ktoré dáva pevná viera, niesol som si v duši to najhoršie, čo len človek môže mať, totiž zlé svedomie.

Pri tých slovách skúmavo pozrel na mňa. Keď videl, že moja tvár ostala pokojná, opýtal sa:

- Nezlákli ste sa?
- Nie.
- Spomínal som zlé svedomie. Uvážte, čo to je.
- Ach, neboli ste zlodejom ani vrahom. Nikdy ste nevedeli zmýšľať podlo.

Stisol mi ruku a povedal:

– Srdečne vám ďakujem, a predsa sa mýlite. Popáchal som veľa zlého. Polícia usilovne po mne pátrala; unikol som jej. Odišiel som z vlasti a netrúpil som sa nad svojimi činmi. Nikto neplakal za mnou. Nemal som už otca ani matku, ani brata, sestru alebo iných príbuzných. Jediné oko za mnou neplakalo. Ale zato veľmi mnohí plakali pre moju vinu. Nemyslel som však na to. Až neskôr mi v duši blysko poznanie. Bolo mi, akoby ma ohromný úder kyjaka zrazil na zem. Ostala mi sloboda, ale duševne som trpel muky, na aké by ma nemohol odsúdiť nijaký sudca. Blúdil som zo štátu do štátu. Podnikal som raz to, raz ono, ale pokoj som nikde nenašiel. Ako často som pomýšľal na samovraždu! Ale vždy ma zadržala akási neviditeľná ruka.

Odmlčal sa, zopál ruky a pozrel dlhým, žiarivým pohľadom k nebu. Potom pokračoval:

– Aby som nadobudol duševnú rovnováhu, utiekol som od sveta i ľudí. Odobral som sa do divočiny, ale viera sama ešte neurobí človeka blaženým. Strom viery musí prinášať ovocie skutkov. Chcel som účinkovať, ak by mi to len bolo možné, práve opačne, než bola moja predchádzajúca činnosť. Videl som, ako sa červené plemeno sťa obrovské telo zúfalo bráni zániku. Videl som vrahov, ako mu trhajú vnútornosti, a srdce sa mi naplnilo hnevom, súcitom a ľútosťou. Osud červeného plemena bol spečatený. Nemohol som ho zachrániť. Ale jedno som ešte mohol urobiť: uľahčiť mu smrť. Odišiel som k Apačom a naučil som sa pôsobiť medzi nimi tak, ako si to ich povaha vyžadovala. Získal som si ich dôveru a dosiahol úspechy. Bol by som rád, keby ste sa spoznali s Winnetouom. To je vlastne prvý plod mojej výchovy. Tento mladík má veľké schopnosti. Keby bol synom nejakého európskeho panovníka, stal by sa z neho veľký vojvodca a ešte väčší knieža mieru. Ale ako dedič indiánskeho náčelníka zanikne, ako zanikne i celé jeho plemeno. Chcel by som byť pri ňom až do svojich

posledných dní, chcel by som s ním znášať všetky príkoria, nebezpečenstvá a biedy. Je to moje duchovné dieťa, milujem ho viac než seba samého. Ach, keby som mal to šťastie a vlastným srdcom mohol raz zachytiť guľku určenú preňho! Radostne by som zaňho zomrel a pritom by som si uvedomoval, že táto smrť je zároveň posledným pokáním za moje minulé hriechy.

Zmĺkol a sklonil hlavu. Jeho slová ma hlboko dojali. Nepovedal som nič, lebo sa mi zdalo, že akákoľvek poznámka po takomto vyznaní by znela nevhodne. Len ruku som mu chytil a srdečne ju stisol. Pochopil ma a na znak toho mierne prikývol a aj on mi stisol ruku. Prešla dlhá chvíľa. Potom sa tíško opýtal:

– Prečo som vám to všetko rozprával? Dnes vás vidím prvý raz a hádam vás nikdy viac neuzriem. Bolo mi zrazu tak čudne, tak milo i bôľne pri srdci a nemôžem povedať, že to boli nepríjemné pocity. Zmocnila sa ma asi taká nálada, akú má človek, keď sa v jeseni díva na padanie listov. Ako len sa odtrhne od stromu list môjho života? Ticho, ľahko a pokojne? Alebo ho víchor skmasne predčasne?

Mlčal a hľadel zadumaný, rozclivený do doliny. Zbadal som, že prichádzajú odtiaľ Inču-čuna a Winnetou. Sedeli na koňoch a viedli aj koňa Klekí-petrovho. Vstali sme a zamierili do tábora. Prišli sme tu zároveň s oboma Indiánmi. Rattler s ohnivočervenou tvárou ožrana sa opieral o voz a hľadel na nás vyvalenými očami. V krátkom čase vypil toľko, že už viac nevládal piť. Hrozný, zhovädilý človek. Díval sa na nás zákerným pohľadom ako divý býk, pripravený zaútočiť. Rozhodol som sa, že ho nespustím z očí.

Náčelník a Winnetou zostúpili z koní a priblížili sa k nám. Stáli sme v širokom kruhu.

– No, rozvážili si už moji bieli bratia, či tu ostanú, alebo odídu? – spýtal sa Inču-čuna.

Hlavný inžinier prišiel na myšlienku, ktorou by sa všetko dalo zmierlivo vyriešiť. Odpovedal:

– Keby sme aj chceli odísť, predsa musíme ostať tu, aby sme poslúchli rozkazy, ktoré sme dostali. Ešte dnes pošlem do Santa Fé posla spýtať sa, čo máme urobiť. Potom ti môžem dať odpoveď.

Hlavný inžinier si to veľmi šikovne vymyslel. Kým sa posol vráti, budeme už s meraním hotoví. Ale náčelník riekol rozhodným hlasom:

– Tak dlho nebudem čakať. Moji bieli bratia mi musia hneď povedať, čo chcú urobiť.

Rattler si znovu nalial do pohára brandy a prišiel k nám. Myslel som si, že si ma vzal na mušku, ale on pristúpil k obidvom Indiánom a bľabotal:

– Ak si Indiáni so mnou vypijú, urobíme im po vôli a odídeme, inak nie. Nech začne tento mladší. Tu máš ohnivú vodu, Winnetou!

Podával mu pohár. Winnetou urobil odmietavý posunok a o krok ustúpil.

– Čože? Nechceš si so mnou vypiť? To je hrozná urážka. Vyšplachnem ti brandy do tváre. Prekliaty červenokožec! Pooblizuj brandy, keď ju už nechceš piť!

Prv než mu v tom niekto z nás mohol zabrániť, hodil plný pohár mladému Apačovi do tváre. Podľa indiánskeho poňatia bola to urážka zasluhujúca trest smrti. A trest hneď aj prišiel, aj keď nie taký prísny. Winnetou udrhel odvážlivca päťou do tváre a zrazil ho na zem. Rattler namáhavo vstal. Už som sa chystal zakročiť, lebo som si myslel, že bude krviprelievanie. Ale nestalo sa tak. Rattler výhražné pozrel na mladého Apača a potom s kliatbou sa odtackal k vozu.

Winnetou sa poutieral a na tvári mal podobne ako otec meravý, nehybný výraz, z ktorého sa nedalo vyčítať, čo sa im deje v duši.

– Ešte raz sa spytujem, – vravel náčelník, – ale to už posledný raz. Odídu bledé tváre ešte dnes z tejto doliny?

– Nesmieme odísť, – znela odpoveď.

– Tak odídeme my, niet viac mieru medzi nami.

Ešte v poslednej chvíli som chcel vec urovnať, ale márne. Obaja Indiáni s Klekí-petrom odchádzali ku koňom. Tu zaznel od vozu Rattlerov hlas:

– Zmiznite, vy červení psi! Ale ten mladík si hneď odpyká, že ma udrhel do tváre!

Nikto by nebol veril, že v opitom stave vie byť taký rýchly. Schmatol z voza pušku a namieril na Winnetoua. Ten stál na

voľnom mieste nechránený. Guľka by ho musela trafiť. Odbehnúť, na to už nemal času. Tu Klekí-petra skríkol úzkostlivo:

– Preč, Winnetou, rýchlo preč!

V tej chvíli skočil pred mladého Apača, aby ho chránil vlastným telom. Zahrmel výstrel. Klekí-petru zasiahla guľka a pod jej prudkým nárazom sa napolo obrátil, siahol si na hrud', zatackal sa a spadol na zem. Ale v tejto chvíli sa zrútil aj Rattler zasiahnutý mojou päšťou. Rýchlo som priskočil k nemu, aby som prekazil výstrel, ale prišiel som už neskoro. Zo všetkých hrdiel sa vydral výkrik hrôzy, len obaja Apači sa natolko ovládli, že nevydali ani hlások. Klakli si k priateľovi, ktorý sa obetoval za svojho obľúbenca, a mlčky mu prezerali ranu. Guľka ho trafila do hrude tesne pri srdci. Krv prudko vystrekla. Aj ja som sa ta ponáhlal. Klekí-petra mal oči zatvorené. Tvár mu rýchlo bledla a líca sa prehlbovali.

– Polož mu hlavu do svojho lona, – požiadal som Winnetoua. – Keď otvorí oči a uvidí ťa, bude mať radostnejšiu smrť.

Poslúchol moju výzvu. Nepovedal ani slovo. Nehol ani brvou. Uprene hľadel do tváre umierajúceho. Ten pomaly otvoril mihalnice a uzrel Winnetoua, ktorý sa nad ním skláňal. Blažený úsmev sa mihol na Klekípetrovej tvári, ktorá sa už s'ahovala v predsmrtných bolestiach. Tu umierajúci zašepkal:

– Winnetou, ši ya Winnetou... Winnetou, syn môj Winnetou!

Zdalo sa, že jeho vyhasínajúce oči ešte kohosi hľadajú. Zastavili sa na mne. Tu riekol po nemecky:

– Ostaňte s ním... buďte mu verný... pokračujte v mojom diele!

Zdvihol prosebne ruku. Chytil som ju a odvetil:

– Urobím to. Áno, celkom iste tak urobím.

Tu jeho tvár nadobudla takmer nadzemský, vznešený výraz a modlil sa so mnou zmierajúcim hlasom. Po modlitbe vavel prerývano:

– Teraz odpadáva môj list... skmasnutý... nepadá ticho... ani ľahko... To je... posledné pokánie... umieram... ako som si... to... želal. Bože môj, odpusť... odpusť mi...

milosrdenstvo... milosrdenstvo... Prichádzam... prichádzam... milosrdenstvo...

Znovu zopál ruky... Z rany ešte silnejšie vystrekol prúd krvi. Hlava mu klesla dozadu... bol mŕtvy.

Teraz som vedel, čo ho poháňalo, keď si predo mnou otvoril srdce. Želal si umrieť za Winetoua. Ako rýchlo sa mu táto žiadosť splnila! Chcel priniesť ešte túto poslednú obeť a stalo sa tak.

Winnetou položil hlavu mŕtveho do trávy. Pomaly vstal a spýtavo pozrel na otca.

– Tam leží vrah; zrazil som ho na zem, – povedal som, – je váš.

– Ohnivá voda.

Len táto krátka odpoveď zaznela z náčelníkových úst, ale ako hnevliivo a pohrdavo to vyriekol!

– Chcem byť vaším priateľom, bratom. Idem s vami! – tieto slová sa mi zrazu vydrali z pier.

Tu mi Inču-čuna napľul do tváre a riekol:

– Prašivý pes! Zlodej, ktorý za peniaze kradne pôdu! Smradľavý kojot! Len sa opováž ísť za nami, rozmliaždim ťa!

Keby mi bol toto urobil a povedal niekto iný, bol by som mu

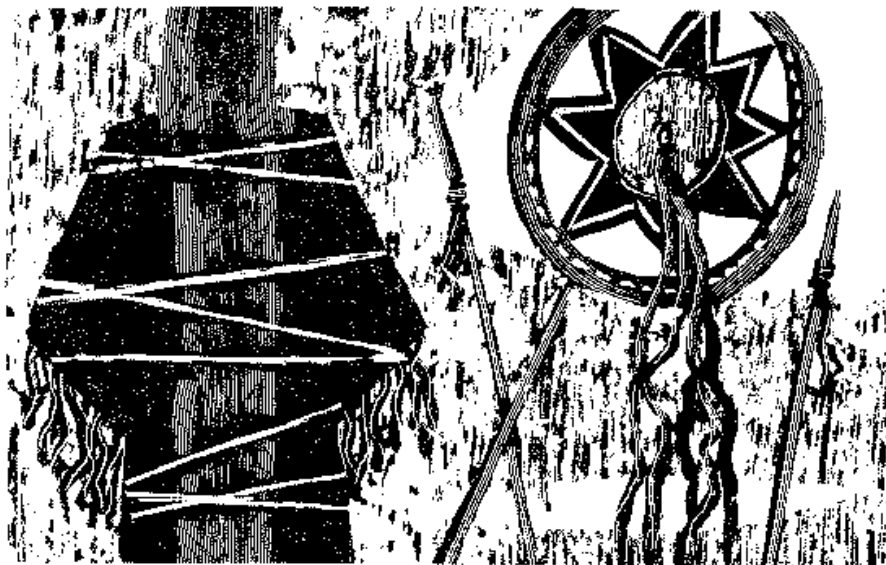

odpovedal päšťou. Prečo som to teraz neurobil? Vari som si zaslúžil tento trest za to, že som vnikol ako votrelec na cudzie územie? Zniesol som túto urážku akosi pudove. No nemohol som sa im ešte raz ponúknuť, hoci mi neschádzal z mysle sľub, ktorý som dal umierajúcemu.

Belosi stáli mlčky a napäto čakali, čo Apači teraz urobia. Tí však nás neuznali za hodných jediného pohľadu. Vyzdvihli mŕtvolu na koňa a pevne ju priviazali. Potom sa vyšvihli do sedla a vzpriamili klesajúce telo Klekí-petrovo; každý ho podopieral z jednej strany, a tak pomaly odcválali. Pri odchode sa ani jediným slovom nepohrozili. Nesľubovali pomstu. Neobrátili sa k nám ani len na chvíľočku. Ale to bolo horšie, oveľa horšie, než keby nám otvorene boli prisahali najstrašnejšiu smrť.

– To bolo hrozné, ale možno to bude ešte hroznejšie, – vzdychol si Sam Hawkens. – Tam leží ten lotor ešte stále v bezvedomí, ako ho povalil váš úder a alkohol. Čo s ním teraz urobíme?

Neodpovedal som. Osedlal som si koňa a odcválal. Musel som byť sám, aby som sa aspoň navonok upokojil po tejto hroznej polhodine. Vrátil som sa do tábora až neskoro večer, vyčerpaný a unavený, telesne i duševne ubitý...

Tretia kapitola

WINNETOU V PUTÁCH

Aby nemuseli medveďa ďaleko vliecť, presunuli za mojej neprítomnosti tábor bližšie k miestu, kde som dravca zabil. Medveď bol taký ťažký, že ho desiaty silní chlapi len s námahou vyvliekli z lesa na voľné priestranstvo k blčiacemu ohňu. Hoci som sa vrátil neskoro večer, všetci ešte bdeli okrem Rattlera. Ten vyspával svoju opilosť. Museli ho odniecť a hodili ho do trávy ako kus dreva. Sam stiahol z medveďa kožu, ale mäsa sa nedotkol. Zostúpil som zo sedla, priviazal som koňa a prišiel som k ohňu. Tu mi malý Sam riekol:

– Kade brúsite, sir? Netrpezlivo sme vás čakali, lebo chceme už ochutnať medvedie mäso a nechceli sme macka načat' bez vás. Zatiaľ som mu stiahol kabát. Krajčír mu ho tak dobre vymeral, že na ňom nebolo ani najmenšieho záhybu, hihihihí! Dúfam, že nemáte nič proti tomu, všakže nie? A teraz povedzte, ako máme mäso rozdeliť. Chceme si z neho kúsok upiecť, aby sme si mohli ľahnúť s napukanými žalúdkami.

– Rozdeľte si ho, ako chcete, – odvetil som. – Mäso patrí všetkým.

– Well, tak vám niečo poviem. Najlepšie sú laby. Niet nič chutnejšieho nad medvedie laby. Ale musia dlhší čas ležať, kým dostanú jemnú chuť. Najdelikátnejšie sú, keď sa už do nich zavítali červíky. Ale tak dlho nemôžeme čakať. Bojím sa, že čoskoro prídu Apači a pokazia nám chuť do jedla. Preto sa radšej poponáhľajme a zjedzme laby už dnes, aby sme ich užili skôr, než nás červení bojovníci pozabíjajú. Namietate niečo, sir?

– Nie.

– Well, pustime sa teda do tej rozkošnej roboty. Vytrávil som vám už všetkým, ak sa nemýlim.

Odrezal laby od stehien a rozdelil ich na toľko častok, koľko tu bolo osôb. Dostal som najlepší kúsok z prednej laby. Zatiaľ, čo sa iní ponáhľali, aby si svoj podiel upiekli na ohni, zabalil som si svoj kúsok a odložil ho stranou. Bol som síce hladný, ale nemal som chuť do jedla, hoci to vyzerá, akoby som si protirečil. Po dlhejšej, namáhavejšej jazde som vyhladol, ale jesť som nemohol. V duchu som stále pred sebou videl nedávnu vraždu. Zdalo sa mi, že sedím s Klekí-petrom, že počúvam jeho vyznanie, ktoré bolo akoby jeho poslednou svedčnosťou. Stále som musel myslieť na jeho záverečné slová, v ktorých akoby sa bola tajila predtucha blízkej smrti. Áno, list jeho života neodpadol ľahko a tíško, ale ho násilne odšklbli. A ešte k tomu aký človek to urobil, prečo a akým spôsobom! Tam leží vrah, ešte stále spitý do nemoty. Mohol by som ho zastreliť, ale hnušil sa mi. A nebudaj sa hnušil aj obidvom Apačom, a preto ho nepotrestali hneď na mieste. „Ohnivá voda!“ povedal Inču-čuna pohrdavo. Koľko obžalôb, koľko výčitiek zunelo v tomto jedinom slove! Pri tejto krvavej príhode ma upokojovalo iba to, že Klekí-petra umrel vo Winnelouovom náručí. Veď to bola jeho posledná žiadosť. Ale prečo vlastne ma prosil, aby som ostal pri Winnetouovi a dokončil započaté dielo? Prečo práve mňa o to požiadal? Ešte pred pár minútami sa nazdával, že sa už nikdy viac neuvidíme a že moja životná cesta ma nepovedie k Apačom. A teraz mi zrazu zveril úlohu, ktorú môžem vykonať len vtedy, ak budem žiť s týmto kmeňom. Bola táto žiadosť iba náhodnými, prázdnyimi, do vetra vypustenými slovami? Či azda

umierajúci môže vrhnúť pohľad do budúcnosti v poslednej chvíľke, keď sa lúči so svojimi drahými? Zdalo by sa, že je to tak, lebo neskôr som mohol jeho prosbu splniť, hoci to teraz vyzeralo, že stretnutie s Winnetouom mi prinesie len záhubu.

Prečo som vôbec umierajúcemu tak rýchlo sľúbil, že jeho prosbu vyplním? Zo súcitu? Áno, pravdepodobne. Ale bol tu ešte aj iný dôvod, hoci som si ho v tejto chvíli nevedomoval. Winnetou zapôsobil na mňa hlbokým dojmom, ako ešte nikto. Bol práve taký mladý ako ja, ale duševnou vyrovnanosťou vynikal nado mnou. To som vycítil hneď na prvý pohľad. Priam ma očaroval vážny, hrdý a jasný pohľad jeho zamatovo mäkkých očí, pokojná istota správania a každého pohybu a bôľny nádych hlbokého utajeného žiaľu, ktorý som objavil na Jeho mladistvej, peknej tvári. Akú úctu vzbudzovalo jeho správanie i správanie jeho otca! Iní ľudia, či už belosi alebo Indiáni, boli by sa hneď vrhli na vraha a zabili ho. Títo dvaja však ho neuznali za hodného pohľadu a ani sval na tvári sa im nezachvel a nepresadil, čo sa im odohráva v duši. Akí inakší sme boli v tomto ohľade my! Zatiaľ, čo si ostatní pochutnávali na mase, sedel som ticho pri ohni a zadumal som sa, i ma Sam Hawkens vyrušil z myšlienok:

– Čo je s vami, sir? Nie ste hladný?

– Nebudem jesť.

– Tak? A to sa radšej cvičíte v rozmyšľaní? Upozorňujem vás, nesmiete si na to navyknúť. Aj ja sa zlostím na to, čo sa tu stalo, a veľmi sa zlostím, ale zálesák si musí privyknuť na takéto výstupy. Nadarmo západ nevolajú „dark and bloody grounds“... temná a krvavá zem. Môžete mi veriť, pri každom kroku stúpate na pôdu presiaknutú krvou. Kto má taký citlivý nos, že neznesie pach krvi, mal ostať doma a popíjať cukrovú vodu. Neberte si túto príhodu tak k srdcu! Dajte sem svoj kúsok z medvedej laby! Upečiem vám ho!

– Ďakujem, Sam. Naozaj nebudem jesť. Už ste sa rozhodli, čo urobiť s Rattlerom?

– Hovorili sme o tom.

– No a ako ho potrestáte?

– Ako ho potrestáme? Myslíte, že ho máme potrestať?

– Pravdaže myslím.

– Ach tak! A podľa vás, ako sa máme do toho pustiť? Máme ho poslať do San Francisca, New Yorku alebo Washingtonu? A tam ho obžalovať z vraždy?

– Nezmysel! Vrchnosť, ktorá ho má súdiť, sme my. Podlieha zákonom západu.

– Pozrimeže, čo všetko vie taký greenhorn o zákonoch divokého západu! Azda ste prišli zo starej Germánie preto, aby ste si tu zahrali na veľacteného pána hlavného sudcu? Bol vám Klekí-petra azda nejakým príbuzným, alebo dobrým priateľom?

– Nebol.

– Od tejto okolností závisí všetko. Áno, divoký západ má svoje ustálené, zvláštne zákony. Tu sa žiada oko za oko, zub za zub, krv za krv, ako je to napísané v Starom zákone. Ak sa stala vražda, môže človek, ktorý je na to oprávnený, vraha hneď zabiť. Alebo sa utvorí porota, ktorá vynesie rozsudok a potom ho bezodkladne vykoná. Len takýmto spôsobom sa môžeme zbaviť zlých živlov, ktoré by inak statočným lovcom prerástli nad hlavu.

– Nuž tak utvoríme aj my porotu.

– Na to treba najprv nejakého žalobcu.

– Tým som ja.

– Akým právom?

– Právom človeka, ktorý nedovolí, aby taký zločin ostal bez trestu.

– Pshaw, vravíte celkom ako greenhorn. Len v dvoch prípadoch by ste mohli vystupovať ako žalobca. Po prvé, keby zavraždený bol vašim príbuzným alebo dobrým priateľom. Pred chvíľkou ste sám priznali, že o takýto prípad tu nejde. Po druhé, mohli by ste vystúpiť proti vrahovi ako žalobca, keby vás samého bol zavraždil, hihihih! Zavraždil vás?

– Sam, teraz je nemiestne robiť si takéto žarty.

– Ved' viem, viem. Spomenul som to len preto, aby som vyčerpал všetky možnosti. Keď sa stala vražda, je samozrejmé, že zavraždený by mal prvé a najväčšie právo žiadať o potrestanie vraha. Teda vy nemôžete byť žalobcom, nemáte na to právo a ani my ostatní. A kde niet žalobcu, tam niet ani sudcov. Nemáme právo zostaviť porotu.

– Teda Rattler sa z toho dostane bez trestu?

– To som nepovedal. Nesmiete sa prenáhliť. Dávam vám slovo, že ho stihne spravodlivá odplata, tak ako každá guľka z mojej Liddy zasiahne cieľ. Apači sa už o to postarajú.

– A nás potrestajú zároveň s ním.

– To je veľmi pravdepodobné. Nemyslíte si však, že sa vyhneme pomste Apačov, keď Rattlera zabijeme. Spolu kradnúť išli, spolu o krk prišli, ako hovorí príslovie. Apači nepokladajú za vraha len jeho, ale nás všetkých a budú s nami podľa toho aj zaobchádzať, keď nás dostanú do rúk.

– A čo keby sme sa Rattlera zbavili?

– Všetko jedno. Zastreliť nás a nebudú sa spytovať, či je medzi nami, alebo nie. Ale ako by ste sa ho chceli zbaviť?

– Odožeňme ho!

– Áno, aj o tom sme sa už radili a prišli sme k náhľadu, že nemáme právo odohnať ho, a keby sme aj mali, neurobili by sme tak z rozumných dôvodov.

– Ale, Sam, nechápem vás. Keď sa niekto ku mne nehodí, rozídem sa s ním. A najmä, ak je to vrah. Veď nás nikto nenúti, aby sme medzi sebou dlhšie trpeli takého lotra, ktorý je ešte k tomu ožran a môže nám spôsobovať vždy nové a nové nepríjemnosti.

– Bohužiaľ niet východiska. Rattler je tu zamestnaný práve tak ako Stone a Parker, a len tí, čo ho prijali a platia, môžu ho prepustiť. Musíme sa správať presne podľa práva.

– Presne podľa práva! Voči človekovi, ktorý deň čo deň šliape nohami božské i ľudské zákony!

– Nedá sa nič robiť. Čo hovoríte, je všetko správne, ale nesmieme urobiť chybu preto, že iný spáchal zločin. Hovorím vám, vrchnosť musí mať vždy čistý štít. Preto si musíme my zálesáci, ktorí tu zastupujeme vlastne vrchnosť, zachovať bezúhonné meno. Ale keď odhliadneme od tohto všetkého, ostáva tu ďalšia otázka. Čo by robil Rattler, keby sme ho odohnali?

– To je jeho vec.

– Nielen jeho, ale aj naša. Každú chvíľu by nám hrozilo nebezpečenstvo, lebo by sa chcel pomstiť. Lepšie, keď ostane s nami a môžeme naňho dávať pozor. Keby sme ho odohnali, ustavične by sa potľkal okolo nás a mohol by kedykoľvek vpáliť

do hlavy guľku, komu by len chcel. Myslím, že mi dáte za pravdu.

Pritom na mňa pozrel pohľadom, ktorému som veľmi dobre porozumel, lebo významne žmurkol smerom na Rattlerových druhov. Keby sme niečo proti Rattlerovi začali, mohli by sme sa báť, že jeho kamaráti budú držať s ním. To som aj sám nahliadol. Týmto ľuďom sa nedalo dôverovať. Preto som odvetil:

– Hej, keď ste mi vec takto objasnili, vidím, že tu sa nedá nič robiť. Veľmi ma znepokojuje myšlienka na Apačov. Rozhodne sa prídu pomstiť.

– Prídu, a to celkom iste, aj keď sa nevyhrážali ani jediným slovom. Správali sa mimoriadne hrdo a zároveň veľmi múdro. Keby sa boli hneď pomstili, boli by zabili iba Rattlera. Pritom, pravdaže, nie je isté, či by sa niektorí z nás boli na to mlčky dívali. Oni však nechcú zabiť iba Rattlera, ale nás všetkých, pretože Rattler patrí k nám a pretože nás všetkých považujú za nepriateľov, ktorí premeriavajú ich územie a chcú ich olúpiť o krajinu i majetok. Preto sa tak mimoriadne ovládli, nepohrozili nám ani prstom a odcvávali. Ale môžeme si byť istí, že sa vrátia, aby nás dostali do rúk. Keď sa im to podarí, musíme sa pripraviť na hroznú smrť. Klekí-petru si nesmierne vážili, a preto ich pomsta bude hrozná.

– A to všetko pre takého opilca. Apači iste prídu vo veľkom počte.

– Pravdaže. Všetko záleží od toho, kedy prídu. Mohli by sme ujsť hneď, ale museli by sme zanechať prácu, ktorá je už takmer dokončená.

– Dokončíme ju, ak to len trochu bude možné.

– A keby ste sa poponáhľali, kedy by ste mohli byť hotoví, čo myslíte?

– Za päť dní.

– Hm, ako viem, v blízkosti nie je nijaký apačský tábor. Myslím, že najbližší Apači, a to z kmeňa Mescaleros, sú aspoň na tri dni cesty odtiaľto. Ak sa nemýlim, Inču-čuna a Winnetou potrebujú aspoň štyri dni, kým sa dostanú do svojho tábora, pretože s mŕtvolou môžu postupovať len pomalšie. Potom potrebujú tri dni, kým sa dostanú zase k nám nazad, to je spolu

sedem dní. Keďže sa domnievate, že za päť dní prácu skončíte, myslím, že by sme mohli smelo pokračovať v meraní.

– A čo ak sú vaše úvahy mylné? Je možné aj to, že obaja Apači ukryjú mŕtvolu dočasne na bezpečnom mieste a vrátia sa, aby nás postrieľali z úkrytu. Alebo je možné i to, že sa stretnú s oddielom svojich bojovníkov. Áno, dokonca možno predpokladať, že ich súkmeňovci sú nablízku. Čudoval by som sa, keby dvaja Indiáni, a to ešte náčelníci, odišli bez sprievodu tak ďaleko od svojho bydliska. Práve teraz je sezóna na lov bizónov. Možno, že Inču-čuna a Winnetou patria k oddielu lovcov, ktorý je neďaleko a od ktorého sa vzdialili pre nejakú príčinu len na krátky čas. Nad týmto všetkým treba dôkladne pouvažovať; musíme byť čo najopatrnejší.

Sam Hawkens prižmuril jedno z malých očiek, udivene sa zaškľabil a zvolal:

– Good lack, ale ste vy múdry a prezieravý! Ozaj, dnes sú kurčatá desať ráz múdrejšie ako stará sliepka, ak sa nemýlim. Ale, aby som bol úprimný, nehovorili ste hlúpo. Celkom vám dávam za pravdu. Musíme byť pripravení na všetky možnosti. Ponajprv sa treba dozvedieť, kam sa pobrali obaja Apači. Hneď na úsvite vyrazím za nimi.

– Pôjdem s vami, – ozval sa Will Parker.

– Aj ja, – pripojil sa Dick Stone.

Sam Hawkens chvíľku premýšľal a potom im odvetil:

– Obidvaja ostanete pekne tu. Potrebujú vás. Rozumeli ste?

Pritom pozrel na Rattlerových druhov. Mal pravdu. Keby títo nespoľahliví ľudia ostali pri nás sami, iste by prišlo k nepríjemným výstupom. Ich vodca Rattler by sa už o to postaral, až sa zobudí. Preto bude lepšie, keď Stone a Parker ostanú v tábore.

– Ale nemôžeš predsa ísť sám, – namietal Parker.

– Mohol by som, keby som chcel, ale ja nechcem, – odpovedal Sam. – Nájdem si nejakého sprievodcu.

– Koho?

– Tohto mladého greenhorna.

Pritom ukázal na mňa.

– Nie, ten nesmie odísť, – ozval sa hlavný inžinier.

– Prečo nie, Mr. Bancroft?

- Potrebujem ho.
- Rád by som vedel načo?
- Na prácu predsa! Ak chceme byť za päť dní hotoví, musíme napnúť všetky sily. Potrebujem každého.
- Áno, musíte napnúť všetky sily. Doteraz ste tak neurobili. Ba čo viac, jeden musel pracovať za všetkých. Nech sa teraz lopotia všetci za jedného.
- Azda mi nechcete predpisovať, Mr. Hawkens? To by som si vyprosil.
- Ale kdeže, to bola len malá poznámka, nechcem vám nič predpisovať.
- Ale vyzeralo to, akoby ste chceli.
- To je možné, nenamietam nič proti tomu. Myslím však, že by sa veľa nezameškalo, keby zajtra pracovali štyria miesto piatich. Chcem vziať so sebou tohto mladého greenhorna, ktorého nazývajú Shatterhand, pretože mám určitý zámer.
- Smiem sa spýtať, aký?
- Prečo nie? Chcem, aby sa priučil, ako treba slediť za Indiánmi. Bude mu len na osoh, keď sa bude vedieť dobre vyznať v stopách.
- Ale čo je mňa do toho?
- Máte pravdu, ale je tu ešte aj druhý dôvod. Cesta, ktorú mám prejsť, je nebezpečná. Bude výhodné pre mňa aj pre vás, keď budem mať so sebou takého silného sprievodcu, ktorý vie tak dobre strieľať zo svojej medveďobjiky.
- Naozaj nechápem, akú výhodu by to malo aj pre nás.
- Nechápete? To sa čudujem. Veď ste veľmi bystrý a obozretný gentleman, – odvetil Sam trochu ironicky. – Čo keď natrafím na nepriateľov, ktorí budú tiahnuť proti vám, a zabijú ma? Potom by vám nemal kto podať správu o nebezpečenstve, napadli by vás a pozabíjali. Keď však bude so mnou tento greenhorn, ktorý má také útle ruky ako dáma, a predsa jediným úderom zrazí na zem aj najsilnejšieho chlapíka, je veľmi pravdepodobné, že sa vrátíme so zdravou kožou. Chápete to teraz?
- Hm, áno.
- A teraz to najhlavnejšie: Old Shatterhand musí zajtra stadiaľto odísť, aby nevznikli škriepky, ktoré by sa mohli

skončiť nešťastne. Viete, že Rattler si naňho ostrí zuby. Keď sa tento chlap, ktorý sa tak rád díva na dno pohárika, zajtra ráno zobudí, pravdepodobne sa hneď vyrúti na toho, kto ho včera zrazil na zem. Aspoň zajtra, prvý deň po vražde, musíme týchto dvoch oddeliť. Preto jeden, ktorého nepotrebujem, ostane tu s vami a druhého vezmem so sebou. Namietate ešte voľačo proti tomu?

– Nie; môže ísť s vami.

– Well, teda sme sa dohodli. – Potom sa obrátil ku mne a doložil: – Počuli ste, aký namáhavý deň budete mať zajtra? Možno, že nebudeme mať ani chvíľku času, aby sme si zajedli a oddýchli. Preto sa vás pýtam ešte raz, či by ste nechceli ochutnať aspoň kúsok z medvedej laby?

– Nuž keď sa veci takto majú, aspoň sa pokúsim dačo prehltnúť.

– Len sa pokúste, len sa pokúste! Poznám tieto pokusy, hihihihí! Stačí len zahryznúť, a človek potom už neprestane, kým všetko nezje. Dajte sem labu, upečiem vám ju. Taký greenhorn ani len to nedokáže. Dávajte dobrý pozor, aby ste sa to naučili. Keby som vám takú pochúťku musel piecť aj druhý raz, nič by ste z nej nedostali, lebo by som ju zjedol sám.

Dobry Sam hovoril pravdu. Keď dokončil svoje kuchárske majstrovské dielo a zahryzol som do pečienky, naraz sa mi vrátila aj chuť. Zabudol som na všetko, čo ma zarmucovalo, a jedol som, jedol naozaj tak dlho, až neostalo nič.

– Vidíte? – smial sa mi. – Ozaj, oveľa ľahšie je grizlyho jesť než ho zabiť. To ste práve sám skúsili. Teraz si odrežeme zo stehna niekoľko kusov a upečieme ich ešte dnes večer. Zajtra si ich vezmeme so sebou, lebo na takých výskumných cestách človek vždy musí počítať, že nebude mať čas zastreliť nejakú zverinu a že si nesmie naklást' oheň, pri ktorom by si mäso upiekol Teraz si pekne ľahnite a dobre sa vyspíte, lebo zajtra vyrazíme skoro na svitaní a budeme potrebovať všetky sily.

– Well, vyspím sa teda. Ale najprv mi ešte povedzte, na ktorom koni pôjdete?

– Na ktorom? Nevezmem si koňa.

– A čo teda?

– To je otázka! Nazdávate sa, že si sadnem na krokodíla alebo nejakého iného vtáka? Prirodzene, že si zoberiem svoju mulicu, svoju novú Mary.

– To by som nerobil.

– Prečo?

– Ešte ju dobre nepoznáte.

– Zato ona mňa pozná až príliš dobre. To zvieratko má predomnou ohromný rešpekt, hihihih!

– Ale na takú výzvednú výpravu, akú chceme podniknúť zajtra, treba veľa opatrnosti a musíme si všetko vopred dobre premyslieť. Kôň, na ktorého sa nemôžeme celkom spoľahnúť, by mohol všetko pokaziť.

– Tak? Naozaj? – smial sa mi do očí.

– Áno, – odvetil som rýchlo. – Viem, že na zafíknutie koňa môže jazdec doplatiť životom.

– Ach, aj to viete? Ale ste vy múdri! Aj to ste čítali, sir?

– Hej.

– To som si myslel. Musí to byť predsa len veľmi zaujímavé čítať také knihy. Keby som sám nebol zálesákom na divokom západe, vybral by som sa na východ, čo najpohodlnejšie by som sa usadil na pohovku a čítal Si pekné historiky o Indiánoch. Som presvedčený, že takýmto spôsobom by človek stučnel ako súdok, hoci by mohol jesť medvedie laby len na papieri. Rád by som vedel, či tí statoční gentlemani, ktorí také veci píšu, prešli cez našu starú Mississipi.

– Väčšina z nich akiste prešla.

– Tak? Myslíte?

– Hej.

– Ale ja neverím. Mám dobré dôvody, aby som pochyboval.

– Aké dôvody?

– Poviem vám ich, sir. Kedysi som aj ja vedel písať, ale už som to celkom zabudol. Sotva by som vedel načmárať na papier alebo bridlicovú tabuľku vlastné meno. Ruka, ktorá tak dlho držala uzdu, ktorá narábala puškou a nožom a hádzala laso, nie je schopná čarbať na papier rozličné haky-baky. Každý ozajstný zálesák dávno zabudol písať. A kto nie je zálesákom, nemal by písať o veciach, do ktorých sa nerozumie.

– Hm, aby niekto napísal knihu o západe, nemusí sa tu tak dlho zdržovať, až mu zdrevenejú prsty a stratí v nich cit pre písanie.

– Strelili ste vedľa, sir. Povedal som iba to, že správne a pravdivo by mohol o divokom západe písať len ozajstný zálesák. Ale práve taký človek sa nikdy k tomu nedostane.

– Prečo?

– Lebo mu nikdy nepríde na um odísť zo západu, kde niet kalamárov. Préria je ako more. Tí, čo ju poznali a obľúbili si ju, nikdy viac od nej neodídu. Veru, títo pisárikovia kníh nepoznajú západ. Keby ho poznali, neboli by z neho odišli, aby počarbalí atramentom niekoľko sto strán papieru. To je môj názor a som pevne presvedčený, že je správny.

– Nie je. Ja napríklad poznám takého pisárika kníh, ktorý si obľúbil západ a chcel by sa stať dobrým lovcem. Občas sa vráti do civilizovaného sveta, aby písal o západe.

– Ozaj? A ktože je to? – spýtal sa a zvedavo pozrel na mňa.

– Uhádnite!

– Uhádnuť? Ja to môžem uhádnuť? Bolo by to možné, že ste mysleli na seba?

– Áno.

– Tisíc striel! Chcete teda odísť medzi neuzitočnú čeliadku škrabákov kníh?

– Zaiste.

– Upustite od toho, sir. Vzdajte sa toho! Veľmi pekne vás prosím. Zahynuli by ste pritom od biedy; môžete mi veriť.

– Pochybujem.

– Čo som povedal, za tým si stojím. Môžem na to aj prisahať, – zvolal prudko. – Tušíte čo len trochu, aký život by vás potom čakal?

– Pravdaže.

– No aký?

– Budem cestovať, aby som spoznal cudzie krajiny a národy, a občas sa vrátim domov, aby som nerušene napísal svoje názory a skúsenosti.

– Ale prepánakráľa, načo to robiť, to nemôžem pochopiť.

– Aby som poučil čitateľov a pritom si zarobil peniaze!

– Zounds! Poučovať čitateľov! Takto si zarábať peniaze! Sir, vám preskakuje v hlave, ak sa nemýlim! Vaši čitatelia sa od vás nič nepoučia, lebo sám sa do ničoho nerozumiete. Ako môže poučovať čitateľov taký greenhorn, taký dokonalý, taký korunovaný greenhorn! Uisťujem vás, že nenájdete čitateľov, ani jedného jediného! Prezradte mi, prepánajána, prečo práve vy chcete poučovať čitateľov, ktorých nikdy nenájdete a nebudete mať? Či nie je na svete dosť učiteľov a kantorov? Musíte ešte zväčšovať počet týchto ľudí?

– Počujte, Sam, vyučovať iných je veľmi dôležité a posvätné povolanie.

– Pshaw, byť zálesákom je oveľa dôležitejšie, tisíc ráz a milión ráz dôležitejšie. To musím vedieť, lebo aj ja som zálesákom. Vy ste k tomu len priňuchali. Vyprosím si teda, aby ste svojich čitateľov poučovali o živote zálesákov! A k tomu ešte chcete za to aj peniaze brať! Aká to myšlienka! Tá sa mohla vyliahnúť len v hlave bez mozgu! A koľkože stojí taká kniha, akú chcete napísať?

– Dolár, dva doláre, tri doláre, to už podľa veľkosti.

– No pekne. A čo stojí jedna bobria kožušina? Máte o tom aspoň poňatie? Keby ste stavali pasce na bobry, zarobili by ste si oveľa viac. Keby ste aj našli čitateľov na vaše a ich nešťastie, naučili by sa od vás iba hlúposti. Ak si chcete zarobiť peniaze, to môžete tu na západe najľahšie. Tu ležia rozsypané po prérii, v pralese, medzi skalami a na dne riek. Aký biedny život by ste museli viesť ako škrabák kníh! Namiesto krištáľovej pramenitej vody západu museli by ste piť hustý čierny atrament. Namiesto medvedej laby alebo bizónieho stehna by ste museli ohrýzať pero. Namiesto belasej oblohy by ste mali nad sebou ošarpanú povalu a namiesto mäkkej zelenej trávy mali by ste pod sebou starú rozheganú posteľ, na ktorej by ste dostali húsera. Tu máte koňa, tam by ste sedeli v rozšklbanom kresle. Tu môžete vzácne božie dary v prírode užívať, aby som sa tak vyjadril, z prvej ruky; dážď a búrka vás pekne omyjú, ale tam, len čo spíchnu prvé kvapky, ľudia vystierajú k nebu červené alebo zelené dáždnyky. Tu sa pohybuje voľne a veselo vo sviežej prírode, s puškou v ruke, Lam by ste sa krčili pri písacom stole a vyčerpávali by ste si telesné sily na to, aby ste stále držali v ruke

pero alebo ceruzku, ktorá... ech, radšej prestanem a nebudem sa zbytočne rozčuľovať. Ak silou-mocou naozaj chcete poučovať svojich čitateľov, tak ste najbiednejší človek na tomto peknom božom svete.

Vlastnými slovami sa nemálo rozohnil a rozčuľil. Malé oči mu žiarili a líca i koniec nosa mu horeli najkrajšou cinóbrovou červeňou, nakoľko sa to dalo vidieť cez husté fúziská. Tušil som, čo ho tak rozzúrilo; chcel som to však počuť z jeho úst, aby som sa ešte lepšie pobavil, a tak som prilieval vždy viac oleja na oheň.

– Ale, milý Sam, – povedal som, – uist'ujem vás, že aj vy sám by ste sa veľmi tešili, keby som svoje predsavzatie uskutočnil.

– Že by som sa aj ja tešil? Ja? Netárajte také hlúposti! Už by ste mohli vedieť, že nemám rád takéto žarty.

– To nie je žart, myslím to vážne.

– Vážne? Nech do toho hrom uderí, ak sa nemýlim! Čo to hovoríte? Prečo by som sa mal tešiť?

– Kvôli sebe samému.

– Kvôli sebe samému?

– Áno, pretože aj o vás budem písať v knihách.

– O mne?... O mne? – spýtal sa a očká sa mu vždy väčšími rozširovali.

– Áno, o vás. Pravdaže, budem aj o vás písať.

– O mne? Hádám o tom, čo robím a hovorím?

– Áno. Opíšem všetko, čo som zažil, a keďže ste aj vy so mnou, dostanete sa aj vy do kníh, presne tak ako tu sedíte predomnou.

Tu schmatol pušku, odhodil kus šunky, ktorú za rozhovoru držal nad ohňom, a vyskočil. Hrozivo si stal predomňa a zvolal:

– Pýtam sa vás celkom vážne a pred všetkými týmito svedkami, či to naozaj chcete urobiť!

– Pravdaže.

– Teda tak! Vyzývam vás, aby ste to ihneď odvolali a zaviazali sa mi niekoľkými prísahami, že sa toho úmyslu vzdáte!

– Prečo?

– Pretože vás inak hneď na mieste zastrelím alebo ovalím touto starou Liddy, ktorú držím v rukách. Teda vzdáte sa toho úmyslu, alebo nie?

– Nie.

– Tak uderím, – kričal a rozmáchol sa kolbou starej Liddy.

– Len uderte, – odvetil som pokojne.

Kolba krúžila nejakú chvíľu nad mojou hlavou. Potom však odhodil pušku do trávy, beznádejne splasol rukami a bedákal:

– Tomuto človekovi preskakuje, zošalel, načisto zošalel! Hneď som tušil, že sa mu to v makovici popletie, keď som počul, že chce písať knihy a poučovať čitateľov. A teraz sa moja predtucha naozaj vyplnila. Len šialenec môže tak pokojne a chladnokrvne sedieť, keď sa mu nad hlavou zvrta moja Liddy. Čo robiť s týmto človekom? Nemyslím, že by ešte bolo možné vyliečiť ho.

– Netreba ma liečiť, milý Sam, – odpovedal som. – Mám celkom jasný rozum.

– Prečo mi teda nechcete urobiť po vôli? Prečo sa zdráhate prisahať a radšej sa chcete dať zabiť?

– Pshaw! Sam Hawkens ma nezabije. To viem veľmi dobre.

– Viete to? Ale, ale, teda to viete? Bohužiaľ, je to naozaj tak. Radšej by som zabil seba samého, než by som mal skriviť čo len vlások vám.

– A prisahať nebudem. Moje slovo platí toľko čo prísaha. A napokon mňa nikto neprinúti hrozbou k nejakému sľubu, ani vaša Liddy nie. Písať knihy nie je taká hlúpa vec, ako sa domnievate. Nerozumiete sa do toho a neskôr, keď budeme mať viac času, vám to vysvetlím.

– Ďakujem vám, – odvetil, znovu si sadol a vzal odhodený kus šunky. – Nepotrebujem, aby ste mi vysvetlili, čo sa nedá vysvetliť. Chce poučovať čitateľov! Chce si zarábať peniaze spisovaním kníh, smiešne!

– Ale tá sláva, Sam!

– Aká sláva? – spýtal sa a rýchlo obrátil tvár ku mne.

– Keď moje knihy budú toľkí ľudia čítať, je to predsa pre mňa česť a tak sa stanem slávnym.

Tu zdvihol do výšky ruku s veľkým kusom šunky a osopil sa na mňa:

– Sir, ak hneď neprestanete, hodím vám tento šesťkilový kus šunky do hlavy! Boli by ste múdrejší, keby Ste ju mali miesto hlavy. Ste taký hlúpy, ba ešte omnoho hlúpejší než najhlúpejší grizly, Chcete sa stať čarbakom kníh a tým si získať slávu. Či kto kedy počul takú praúbohú reč! Ja ešte nie, naozaj nie! Čo vy viete o sláve! Ja vám poviem, ako sa človek môže presláviť. Tu leží medvedia koža; pozrite si ju. Odrežte z nej uši a zastrčte si ich za klobúk. Stiahnite z láb pazúry, vylomte z papule zuby a spravte si z toho všetkého reťaz, ktorú budete nosiť okolo krku; tak to robí každý múdry zálesák a každý Indián, ktorému sa pošťastilo zabiť grizlyho. Kdekoľvek takýto človek príde, všetci, len čo ho zbadajú, si povedia: „Pozrite naňho, ten sa pustil do boja so sivým medveďom!“ Tak budú všetci hovoriť. Každý mu ochotne a čo najúctivejšie postúpi miesto a jeho meno budú spomínať po všetkých stanoch a po všetkých osadách. Ten človek sa naozaj stane slávnym. Rozumeli ste? No a teraz si zastrčte za klobúk svoje knihy a zaveste si okolo hrdla reťaz z kníh, čo vám ľudia povedia, he? Že ste blázon, korunovaný blázon! Len takúto slávu si získate, keď budete čarbať knihy, a nijakú inú!

– Ale, Sam, prečo sa tak rozčulujete? Ved' vám môže byť celkom ľahostajné, čo robím.

– Tak? Ľahostajné? Mne? Do čerta, to je ale človek, ak sa nemýlim! Mám ho rád ako syna, som celý doňho pobláznený a má mi byť ľahostajné, čo porába! To je už veľa, ba viac než veľa! Ba to je viac než priveľa! Chlapík je silný ako bizón, svaly má ako mustang, šľachy a žilky ako jeleň, oči ako sokol, sluch ako myš a v hlave asi tri kilá mozgu, ako by sa dalo usudzovať podľa čela, strieľa ako starý zálesák, jazdí cez savanu ticho ako duch a vyrúti sa na bizóna alebo grizlyho, hoci tieto zvery predtým nikdy nevidel, tak smelo, akoby mal pred sebou iba morské prasa. A takýto človek, takýto preriiový lovec, takýto chlapík, ktorý je priam stvorený za zálesáka a už dnes vykoná viac ako mnohí lovci, čo sa dvadsať rokov potlkajú po savane, nuž takýto človek, ako hovorím, chce ísť domov a spisovať knihy! Nie je to na zbláznenie? Možno sa potom čudovať, že to tak rozhnevá statočného zálesáka, ktorý to s ním dobre myslí?

Pri tých slovách sa na mňa díval spýtavo, ba až vyzývavo. Zaiste čakal odpoveď. Ale ja som mu neodpovedal. Dostal som ho tam, kam som chcel. Pritiahol som si sedlo, položil naň hlavu ako na podušku, natiahol som sa a zažmúril oči.

– Nuž a to je čo za správanie? – spýtal sa a ešte stále držal šunku v ruke. – Nezaslúžim si odpoveď?

– Ó áno, – odvetil som. – Dobrú noc, drahý Sam, príjemné sny!

– Chcete spať?

– Áno, veď ste mi to pred chvíľou radili.

– To bolo pred chvíľou, sir, ale teraz musíme ešte dokončiť rozhovor.

– Už sme ho dokončili.

– Nie, lebo je vám chcem ešte čosi povedať.

– Ale ja vám už nič nechcem povedať, lebo teraz som sa dozvedel všetko, čo som sa chcel dozvedieť.

– A čo ste sa chceli dozvedieť? Čože je to?

– To, čo ste doteraz tak húževnato tajili.

– Ja som niečo tajil? Rád by som vedieť, čo? Von s tým!

– Nuž dozvedel som sa, že som ako stvorený za zálesáka a už dnes vykonám viac, ako mnohí lovci, ktorí sa dvadsať rokov potlkajú po savane.

Ruka s kusiskom šunky mu zrazu klesla, niekoľko ráz si vo veľkých rozpakoch odkašlal a napokon vyjachtal:

– Tisíc... rohatých...! Tento zelenáč... tento greenhorn... ma teda dobehol... hm, hm, hm!

– Dobrú noc, Sam Hawkens. Príjemné sny! – opakoval som a obrátil som sa na druhý bok.

Tu sa na mňa zlostne oboril:

– Áno, len si drichmite, vy šibenec! Tak to bude lepšie. Pokým máte oči otvorené, ani jeden statočný človek nie si je istý, že ho nebudete vodit' za nos. Medzi nami je koniec! So mnou ste si to už načisto pokazili. Teraz som vás prezrel! Ste figliar, pred ktorým si človek musí dávať pozor.

Povedal to s najväčším hnevom, akého len bol schopný. Podľa týchto slov a nahnevaného hlasu mal som vlastne usudzovať, že teraz už je naozaj po našom priateľstve. Ale už o pol minúty som počul jeho milý, priateľský hlas:

– Dobrú noc, sir. Len sa poriadne vyspíte, aby ste boli silný, až vás prebudím.

Sam Hawkens bol predsa len milý, dobrý a statočný človek.

Naozaj som tuho spal, až kým ma nezobudil. Aj Parker a Stone boli už na nohách. Ostatní ešte tvrdo spali, ba dokonca aj Rattler. Zjedli sme kus mäsa, zapili ho vodou, napojili sme kone a Sam dal svojim druhom ešte krátke pokyny pre všetky možné prípady. Potom sme vyrazili. Slnko ešte nevyšlo. Cesta, ktorú sme podnikali, bude hádam nebezpečná. Bola to moja prvá, moja najprvšia výskumná cesta. Bol som zvedavý, ako sa skončí. Koľko takých ciest som podnikol neskoršie!

Prirodzene, pustili sme sa smerom, ktorým odišli obaja Apači. Išli sme dolu dolinou a potom sme zahli za roh lesa. Stopy bolo ešte vidieť v tráve. Dokonca som ich zbadal i ja, greenhorn. Viedli na sever, ale vedeli sme, že Apači majú tábor na juhu. Keď sme prišli za zákrutu doliny, uzreli sme na lesnom svahu čistinku, ktorá pravdepodobne vznikla zhubnou činnosťou hmyzu. Stopa viedla práve týmto smerom. Čistinka sa ťahala ešte hodný kus a potom sme sa dostali na prériu, ktorá mala tvar pravidelnej, mierne stúpajúcej strechy a smerovala na juh. Aj tu bolo ľahko sledovať stopu. Teraz sme videli, že Apači nás vlastne obišli a teraz sa dali na juh. Keď sme sa ocitli na hrebeni tejto strechy, rozkladala sa pred nami šíra, trávnatá rovina, ktorá, ako sa zdalo, smerom na juh nemala ani hranice. Hoci od odchodu Apačov ubehlo takmer tri štvrté dňa, videli sme zreteľne ich stopu ako rovnú čiaru, pretínajúcu túto nížinu. Sam, ktorý doteraz neprehovoril slovo, pokrútil hlavou a zahundral si pod fúzy:

– Táto stopa sa mi nijako nepáči.

– A mne sa zase páči tým viacej, – poznamenal som.

Pretože ste greenhorn, sir, hoci ste si včera večer namýšľali opak. Mladý pánko sa domnieva, že som ho chcel pochváliť alebo dokonca prirovnať k prériovému lovcovi. Také dačo by som veru sotva urobil Stačí, keď človek počuje vaše slová, a hneď vie, na čom je. Vám sa táto stopa páči? Hej, to verím. Veď leží tak pekne a zreteľne pred vami, že by ju mohol nahmatať aj slepý. Ale mne, starému tulákovi saván, sa to zdá podozrivé.

– Mne nie.

– Veľactený sir, držte jazyk za zubami. Nevzal som vás so sebou preto, aby ste ma tu otravovali svojimi nezrelými náhľadmi. Keď dvaja Indiáni zanechávajú za sebou takúto zreteľnú stopu, vždy je to na uváženie, a najmä v tomto prípade, keď od nás odišli s nepriateľskými úmyslami. Dá sa takmer s istotou čakať, že nás chcú vlákať do pasce. Vedia, že ich budeme sledovať, to je isté.

– O akú pascu ide?

– To sa teraz ešte nedá vedieť.

– A kde má byť?

– Zaiste na juhu. Príliš nám uľahčili stopovanie. Iste tak urobili s nejakým určitým zámerom, inak by sa boli snažili zakryť stopu.

– Hm, – zahundral som.

– Čo? – spýtal sa.

– Nič.

– Oho, veď to znelo tak, akoby ste chceli dačo povedať.

– Ale nepoviem, toho sa budem chrániť.

– Prečo?

– Musím predsa držať jazyk za zubami, lebo inak si budete zasa myslieť, že vás chcem otravovať svojimi náhľadmi. A priznám sa vám úprimne, ja nikoho neviem a ani nechcem otravovať.

– Ale netárajte také čosi. Medzi priateľmi neslobodno vážiť slová akoby na lekárnických vážkach. Chcete sa predsa dačo naučiť; ale ako sa môžete učiť, keď nechcete hovoriť? Teda čo malo znamenať pred chvíľou to vaše zahmkanie?

– Bol som inej mienky než vy. Neverím, že nám Apači chystajú pascu.

– Tak? A prečo neveríte?

– Obaja Apači sa chcú dostať ku svojim. Chcú čo najskôr vytiahnuť s nimi proti nám. Okrem toho majú so sebou za tejto horúčavy mŕtvolu. To sú dva veľmi dôležité dôvody, pre ktoré sa budú čo najviac ponáhľať. Veď inak by sa im cestou začala mŕtvola rozkladať a prišli by k nášmu tábore neskoro, už by nás nezastihli. Preto nemali kedy zakryť svoje stopy. To je podľa mojej mienky jediná príčina, prečo vidíme stopy tak zreteľne.

– Hm, – zahundral teraz Sam.

– A keby som aj nemal pravdu, – pokračoval som, – predsa ich môžeme pokojne sledovať. Pokým sme na tejto rozsiahlej rovine, nemáme sa čo báť, lebo nepriateľa by sme videli už zďaleka a zavčasu by sme mohli ujst'.

– Hm, – zahundral znovu a pozrel na mňa zo strany. – Spomínali ste mŕtvolu. Myslíte, že ju v tejto horúčave majú so sebou?

– Áno.

– A čo ak ju cestou pochovali?

– Nie, mŕtvy bol u nich vo veľkej vážnosti. Ich zvyky vyžadujú, aby ho pochovali so všetkou indiánskou slávou. Korunu pohrebnej slávnosti by bolo, keby mohli vraha popraviť pri mŕtvole. Preto s pohrebom počkajú a poponáhľajú sa dostať Rattlera a nás do rúk. Ako ich poznám, môžeme to od nich čakať.

– Tak? Vy ich teda poznáte? Ach, vari ste sa narodili v krajine Apačov?

– Nezmysel.

– Skadiaľ ich teda poznáte?

– Z kníh, o ktorých nechcete nič vedieť.

– Well! – prikývol. – Poďme ďalej!

Nepovedal mi, či s mojimi názormi súhlasí, alebo nie. Ale keď občas na mňa zo strany poločkom pozrel, husté fúzy sa mu pomykali. Poznal som toto mykanie. Vždy bolo neklamným znamením, že duševne nemôže nič stráviť.

Teraz sme cvalom uháňali cez rovinu. Bola to jedna zo saván s nízkou trávou, aké sa rozprestierajú medzi prameňmi riek Canadian a Rio Pecos. Stopa bola trojradová, akoby ju načrtli obrovské trojzubé vidly. Teda kone kráčali vedľa seba tak, ako sme to videli, keď Apači od nás odchádzali. Bolo to iste veľmi namáhavé držať mŕtvolu vzpriamenú za takej dlhej cesty. Doteraz sme však nenašli nijaké znaky, ktoré by nasvedčovali, že si Apači nejakým prostriedkom vypomohli a jazdu si uľahčili. No v duchu som si povedal, že to takto dlho nevydržia.

Teraz si Sam Hawkens myslel, že prišiel čas, aby ma začal poučovať. Vysvetľoval mi, ako možno podľa útvaru stopy uzatvárať, či jazdec šiel krokom, či klusal alebo cválal. To všetko sa dá ľahko vidieť a rozoznať.

Po polhodine zazreli sme les, pri ktorom sa rovina zdanlivo končila, ale len zdanlivo, lebo tu bola zákruta savany. Keď sme sa dostali na túto zákrutu, mali sme les po ľavej strane. Stromy tam rástli tak ďaleko od seba, že mohol pod nimi ľahko prejsť celý oddiel jazdcov, pravda, jednotlivé roztrúsených. Apači však mali tri kone vedľa seba, a tak nemohli cez les prejsť. Museli ísť teda okľukami, po ktorých sme sa aj my radi uberali, lebo sa nám išlo príjemnejšie po voľnom priestranstve. Pravdaže, neskôr, keď som sa „vyučil“, nikdy by mi nebolo prišlo na um ísť po takejto stope, ale bol by som jazdil priamo cez les a stopu by som bol zase našiel na druhej strane, čím by som si bol cestu skrátil.

Neskôr sa savana zmenila len na úzky pruh lúky; nebolo to už celkom voľné priestranstvo, lebo tu rástli ojedinelé kroviská a stromy. Tu sme zrazu natrafili na miesto, na ktorom sa Apači zastavili. Bolo to pri krovisku, z ktorého vyčnievali vysoké štíhle duby a buky. Obozretne sme ich obišli a priblížili sme sa až potom, keď sme sa presvedčili, že Apači sa v nich neskrývajú, ale že sa už dávno pobrali ďalej. Na jednej strane húštiny bola tráva celkom pošliapaná a zgniavná. Po prehliadke tohto miesta sme zistili, že Apači tu zosadli, sňali mŕtvolu z koňa a položili ju do trávy. Potom vnikli do krovia. Nasekali si dubových konárov a poodrezovali z nich vedľajšie vetvičky, ktoré tu ležali roztrúsené po zemi.

– Na čo im len boli tie konáre? – spýtal sa Sam a pozrel na mňa ako učiteľ na žiaka.

– Urobili z nich nosidlá pre mŕtveho. Alebo lepšie povedané nosidlá upravili tak, aby sa jeden ich koniec mohol vlietť po zemi; teda zhotovili si takzvaný smyk.

– Odkiaľ to viete?

– Sám od seba.

– Ako?

– Dlhو som už také čosi čakal. Nebola to maličkosť držať mŕtveho tak dlho vo vzpriamenej polohe na koni. Očakával som teda, že hneď, ako sa prvý raz zastavia, budú sa snažiť nejakو si pomôcť.

– Nerozmýšľate zle. Aj o tom sa možno dočítať v knihách, sir?

– O takom istom prípade, ako máme teraz, sa doslovne a presne nedočítate. Záleží na tom, kto knihu číta a ako ju číta. Človek sa z čítania môže naozaj mnoho naučiť a potom to môže použiť v živote v podobných prípadoch.

– Hm, zvláštno. Zdá sa, že tí, čo také čosi píšú, predsa len boli na západe. Ostatne, vaše domnienky sa zhodujú s mojimi. Podívejme sa teda ďalej, či máme pravdu.

– Predpokladám, že si neurobili obyčajné nosidlá, ale smyk.

– Prečo?

– Pre dopravu mŕtvoly na nosidlách sú potrebné dva kone, kráčajúce vedľa seba alebo za sebou. Apači mali pre mŕtvolu iba jedného koňa, ostatné dva mali pre seba. Pri doprave mŕtvoly smykom im stačil jeden kôň.

– Správne, ale smyk zanecháva čertovsky hlbokú stopu, čo by pre tých ľudí mohlo znamenať záhubu. Ostatne dá sa predpokladať, že tadiaľto šli včera krátko pred večerom. Teda čoskoro zbadáme, či sa tu utáborili, alebo či pokračovali v ceste aj v noci.

– Ja by som skôr tvrdil to posledné, lebo mali dvojnásobný dôvod ponáhľať sa.

– Celkom správne. Nože, podívejme sa!

Zoskočili sme zo sediel a šli sme pomaly po stope. Kone sme pritom viedli so sebou. Stopa vyzerala teraz celkom inakšie než prv. Aj teraz bola síce trojitá, ale celkom iným spôsobom. Prostredný široký pruh pochádzal od konských kopýt a obidva bočné pruhy vyryl šmyk, ktorý sa pravdepodobne skladal z dvoch hlavných žrdí, spojených priečkami. Mŕtvolu priviazali na priečky.

– Od tohto miesta išli ich kone za sebou, – poznamenal Sam.

– Aj to muselo mať príčinu, lebo je tu dosť miesta a kone mohli ísť vedľa seba. Poďme ďalej po stope!

Znovu sme vysadli a klusalí sme ďalej. Cestou som rozmýšľal, prečo asi kone Apačov išli za sebou. Po dlhom hútaní sa mi zdalo, že som konečne prišiel na koreň veci. Preto som riekol:

– Sam, napnite oči, na stope čoskoro nastane zmena, ktorú nemáme spozorovať.

– Čo? Aká zmena? – opýtal sa.

– Uvidíte! Zhotovili smyk nielen preto, aby si uľahčili cestu a mŕtvolu nemuseli viac držať, ale aj preto, aby sa mohli rozísť.

– Čo si to namýšľate! Rozísť sa! To im ani vo sne neprišlo na um, hihihih! – smial sa.

– Vo sne nie, ale v bdení.

– Tak mi povedzte, ako ste na túto myšlienku prišli! Zdá sa mi, že sa vám z tých kníh poplietol rozum.

– To som nečítal v knihách; prišiel som na to sám, ale len preto, že som tie knihy veľmi pozorne čítal a ich obsah som priam prežíval.

– Teda hovorte!

– Doteraz ste sa vy hrali na učiteľa. Teraz sa zase ja vás niečo spýtam.

– To bude čosi múdreho; už som na to zvedavý.

– Ak Indiáni jazdia za sebou, prečo to robia? Zaiste nie z pohodlnosti alebo zo zábavy.

– Pravdaže nie, ale preto, aby nepriateľ, ktorý natrafí na ich stopu, nemohol spočítať, koľko jazdcov tadiaľ išlo.

– Podívajte sa, myslím, že i v tomto prípade mali takú istú príčinu.

– Rád by som vedel, prečo tak usudzujete.

– A čo vy myslíte, prečo tu išli Apači za sebou, keď je tu miesta viacej než pre tri kone?

– Je to len náhoda, alebo tak urobili kvôli mŕtvemu, čo je najpravdepodobnejšie. Jeden ide popredu ako vodič; potom nasleduje kôň s mŕtvolou a za ňou ide tretí, ktorý má dávať pozor, či smyk dobre drží a či mŕtvola azda nepadne.

– Možno, ale treba myslieť aj na to, že sa ponáhľajú, aby na nás mohli zaútočiť. Prevoz mŕtvoly ide príliš pomaly; akiste jeden z Indiánov sa ponáhľal dopredu, aby rýchlejšie mohol doniesť správy apačským bojovníkom.

– To všetko je len predstava vašej bujnej fantázie. Hovorím vám, že im ani len na myseľ neprišlo rozísť sa.

Prečo by som sa s ním škriepil? Mohol som sa mýliť. Áno, pravdepodobne som sa aj mýlil, veď Sam bol skúsený scout a ja som bol len greenhorn. Preto som zmlkol, ale pritom som bedlivo pozoroval pôdu a stopu na nej.

Onedlho sme prišli do plytkého, ale zato veľmi širokého riečišťa, ktoré bolo teraz celkom vyschnuté. Bolo to jedno z riečnych koryt, do ktorých na jar stekajú vody z hôr, ale inak v ostatných obdobiach sú vyschnuté. Pôda medzi oboma nízkymi brehmi sa skladala zo štrku nahladko vybrúseného vodou, v ktorom boli kde-tu ložiská jemného, ľahkého piesku. Stopa viedla krížom cez riečište.

Išli sme pomaly po nej. Pritom som čo najbedlivejšie pozoroval štrk a piesok na obidvoch stranách. Ak moje predošlé úvahy boli správne, tu bolo najvhodnejšie miesto, aby niektorý z Apačov mohol odbočiť. Keby bol na kus išiel dolu suchým riečišťom a nevedol koňa po piesku, ale iba po tvrdom štrku, na ktorom neostávajú stopy, mohol nepozorovane zmiznúť. Ak druhý Apač šiel ďalej a koňa s mŕtvolou viedol za sebou, tak stopu obidvoch týchto koní by každý ľahko pokladal za stopu troch koní.

Šiel som tesne za Samom Hawkensom. Už som bol takmer na druhom brehu riečišťa, keď som zbadal v hromade piesku, ležiacej tesne pri páse štrku, okrúhlu priehlbeň s hlbšími okrajmi. Bola asi taká veľká ako kávová šálka. Vtedy som ešte nebol taký bystrozraký ani bystroumný a skúsený ako neskôr; čo by som bol neskoršie tvrdil a dokázal, to som vtedy aspoň tušil, totiž, že táto malá jamka pochodí od konského kopyta, ktoré sa sklzlo zo štrku do nižšie ležiaceho piesku. Keď sme prišli k druhému brehu, Sam chcel jazdiť ďalej po hlavnej stope. Ale ja som ho zastavil:

- Sam, podťte na kúsok sem naľavo!
- Prečo? – spýtal sa.
- Chcem vám niečo ukázať.
- Čo?
- Hneď uvidíte, len podťte so mnou.

Pustil som sa po trávnom brehu vyschnutého riečišťa. Naše kone neprešli azda ani dvesto krokov, keď sme v piesku zbadali stopu jazdca, ktorá potom viedla celkom zreteľne cez trávu južným smerom.

– Čo je to tu, Sam? – spýtal som sa. Bol som nemálo hrdý, že som mal pravdu, hoci som bol na západe nováčikom.

Zdalo sa, že jeho malé očka chcú zaliezť ešte hlbšie do očných jamôk, a jeho ľstivá tvár sa od údivu predĺžila.

– Odtlačky konských kopýt, – odvetil prekvapený.

– Skadiaľ sem prišiel ten kôň?

Pozrel hore vyschnutým riečišťom, v ktorom sa stopa, pravdaže, nemohla odtlačiť, a riekol:

– Rozhodne z tohto jarného riečišťa.

– Tak je. A kto asi bol ten jazdec?

– Čo ja viem?

– Neviete, ale ja to viem.

– Nuž kto to bol?

– Jeden z Apačov.

Tvár sa mu v úzase ešte väčšmi predĺžila. Nikdy by som si nebol myslel, že Samova tvár je toho schopná v takej veľkej miere.

– Z tých dvoch Apačov, ktorých sledujeme? – skríkol. – To je nemožné!

– A predsa je to možné. Rozišli sa, ako som to predpokladal. Poďte teraz nazad k našej stope. Keď ju pozorne prezrieme, musíme zistiť, že pochádza len od dvoch koní.

– To by ste ma ale prekvapili. Poďme sa podívať, som náramne zvedavý.

Vrátili sme sa a prezreli sme stopu veľmi bedlivo. Keby som nebol urobil svoj objav, rozhodne by sme ju neboli tak pozorne skúmali. Zistili sme, že z tohto miesta šli ďalej už len dva kone. Sam niekoľko ráz zakašľal, nedôverčivo si ma premeral od hlavy až po päty a spýtal sa:

– Ako ste prišli na myšlienku, že neďaleko odbočí z vyschnutého riečišťa stopa jedného koňa?

– Uvidel som v piesku vedľa našej stopy odtlačok konského kopyta a ostatné som si domyslel.

– Ale toto! Ukážte mi ten odtlačok kopyta!

Zaviedol som ho dolu a odtlačok zazrel aj on. Tu si ma premeral ešte nedôverčivejšie než predtým a opýtal sa:

– Sir, chcete mi povedať pravdu?

– Áno. Hádám som vás už niekedy oklamal?

– Hm, vyzeráte ako pravdovravný a statočný človek. Ale v tomto prípade vám predsa nedôverujem. Ešte nikdy ste neboli na prérii?

– Nie.

– Nikdy ste neboli na divokom západe?

– Nie.

– Ani v Spojených štátoch?

– Nie.

– Alebo hádam jestvuje iná krajina, kde sú prérie a savany a kde to vyzerá podobne ako tu na západe? Boli ste azda v takej krajine?

– Nie, nikdy som sa nevzdialil zo svojej vlasti.

– Nech vás teda čert uchyťí! Vy nepochopiteľný človek!

– Oho, Sam Hawkens! Tvrdíte, že ste mi priateľom a dávate mi takéto požehnanie?

– No nemajte mi za zlé, že mi pri tejto príležitosti vzkypela žiľ. Príde sem na západ taký greenhorn, ešte nepočul trávu rásť, nevie ani blchy pásť, a už pri prvej výzvednej ceste tak zahanbí starého Sama Hawkensa, že sa musí až červenať. V takomto prípade by si v lete zachoval chladnokrvnosť iba nejaký Eskimák a v zime nejaký Grónčan, ak sa nemýlim. Keď som bol taký mladý ako vy, bol som desať ráz múdrejší než vy a teraz na staré kolená som tuším desať ráz hlúpejší. Či to nie je smutné pre zálesáka, ktorý má značnú dávku hrdosti?

– Nemusíte si to tak veľmi pripúšťať k srdcu.

– Oho, také dačo sa človeka nepríjemne dotkne. Musím priznať, že ste mali pravdu. Ako je to možné?

– Tak, že som logicky správne myslel a uzatváral. Správne uzatvárať je veľmi dôležité.

– Uzatvárať? To ako? Kľúčom?

– Ale nie. Chcel som tým povedať: robiť uzávery.

– Tomu nerozumiem. To je pre mňa privysoké.

– Nuž urobil som napríklad takýto uzáver: keď Indiáni jazdia za sebou, chcú zakryť stopu. Apači tak išli, teda chceli zakryť stopu. Tomu predsa rozumiete?

– Pravdaže.

– Teda správne som uzatváral a došiel som k správne mu objavu. Dobrý zálesák musí predovšetkým vedieť dobre uvažovať. Poviem vám ešte jeden taký uzáver, chcete ho počuť?

– Prečo nie?

– Voláte sa Hawkens, to značí asi toľko, čo sokol.

– Yes.

– Tak počúvajte! Sokol žerie poľné myši. Je to tak?

– Áno, ak ich chytí, zožerie ich.

– Teda z toho možno takto uzatvárať: sokol žerie poľné myši. Vy ste Hawkens, sokol, a teda žeriete poľné myši.

Sam otvoril ústa, aby mohol lapať dych a hádam aj nejaké myšlienky. Chvíľu na mňa neprítomne pozeral a potom spustil:

– Sir, chcete si zo mňa uľahovať? To si vyprosím. Nie som gašparko, ktorého možno poľahovať na šnúrkach. Urazili ste ma, ťažko urazili príšerným tvrdením, že žeriem myši, a to ešte úbohé poľné myši! Chcem zadosťučinenie! Čo by ste povedali, keby som vás vyzval na súboj?

– To by bolo skvelé.

– Pravdaže. Študovali ste, všakže?

– Áno.

– Tak mi môžete dať zadosťučinenie. Pošlem vám teda svojho sekundána, rozumeli ste?

– Áno. A vy ste študovali?

– Nie.

– Tak mi nemôžete dať zadosťučinenie a pošlem vám teda miesto seba na súboj terciána alebo kvartána. Rozumiete?

– Nie, to nerozumiem, – povedal a na tvári sa mu zjavil rozpačitý výraz.

– Nuž keď nerozumiete pravidlám súboja a neviete, aký význam by mal pri tom váš sekundán a môj tercián alebo kvartán, tak ma nemôžete ani vyzvať. Radšej vám dám dobrovoľne zadosťučinenie.

– Aké?

– Darujem vám kožu z grizlyho.

Očká sa mu zas rozžiarili.

– Ale veď ju sám potrebujete.

– Nie. Darujem vám ju.

– Naozaj?

– Áno.

– Heigh-day, to hneď prijmem. Ďakujem, sir, srdečne ďakujem. Halloo, to mi budú ostatní závidieť! Viete, čo si z nej ušijem?

– No?

– Nový poľovnícky kabát, poľovnícky kabát z kože grizlyho! To bude víťazstvo! Sám si ho ušijem. Som skvelým krajčírom poľovníckych kabátov. Pozrite na tento, ako pekne som ho poplátal.

Ukázal na predpotopné vrece, v ktorom trčal. Bola to vlastne kožená záplata na záplate, takže kabát nadobudol hrúbku dosky.

– Ale, – doložil radostne, – uši, pazúry a zuby dostanete vy. Tie nepotrebujem na kabát. Vybojovali ste si tieto trofeje s nasadením vlastného života. Zhotovím vám z nich peknú reťaz; v takejto práci som odborník. Chcete?

– Áno.

– Správne, tak je to správne, lebo každý budeme mať radosť. Ste dobrý človek. Darujete svojmu Samovi Hawkensovi kožu z grizlyho. Teraz môžete o mne tvrdiť!, že žeriem nielen poľné myši, ale dokonca aj potkany, mňa to ani najmenej nevykoľají z duševného pokoja. A čo sa týka tých kníh... vidím, že predsa len nie sú také zlé, ako som si to zo začiatku myslel. Možno sa z nich skutočne všeličo naučiť. Ozaj, aj vy napíšete knihu?

– Hádám aj niekoľko.

– O tom, čo ste zažili?

– Áno.

– Aj ja sa dostanem do vašich kníh?

– Len moji najlepší priatelia sa do nich dostanú, aby som im tak postavil literárny pomník.

– Hm, hm! Skvelé, postaviť pomník! Pravda, to už znie celkom inak ako vaše včerajšie reči. Hádám som vtedy nejako zle počul. Teda aj ja tam budem?

– Len ak chcete, inak nie.

– Počujte, sir, chcem. Dokonca vás prosím, aby ste ma ta dali.

– Dobre, stane sa.

– Pekne! Ale musíte mi urobiť ešte jednu láskavosť.

– Akú?

– Opíšete všetko, čo sme spolu zažili?

– Hej.

– Tak vynechajte, že som tu nenašiel odbočujúcu stopu. Sam Hawkens, a nenájsť také dačo! Musel by som sa hanbiť pred všetkými vašimi čitateľmi, ktorí sa od vás majú učiť. Keď budete taký láskavý a o tom pomlčíte, môžete ta pokojne vložiť to o poľných myšiach a potkanoch. Čo si ľudia budú myslieť o mojej strave, to mi je celkom ľahostajné. Ale keby ma pokladali za zálesáka, ktorý nezbadá na stopách, že mu spod nosa ušiel Indián, to by ma žralo, veľmi žralo.

– To nemôžem vynechať, milý Sam.

– Nie? Prečo?

– Pretože každú osobu, ktorú budem v knihách spomínať, musím opísať presne takú, aká je. To vás teda radšej vynechám.

– Nie, nie, chcem tam byť vo svojej vlastnej osobe. Zaiste bude lepšie, keď poviete pravdu. Keď opíšete aj moje chyby, aspoň to bude pre čitateľov, ktorí sú takí hlúpi ako ja, odstrašujúci príklad, hihihih! A ja, keďže odteraz viem, že ma budú tlačiť v knihách, vynasnažím sa zo všetkých síl, aby som už podobné chyby ďalej neurobil. Teda, dohodli sme sa?

– Hej.

– Tak poďme ďalej!

– Po ktorej stope? Po tej, ktorá odbočuje?

– Nie, po tejto.

– Áno, to je Winnetou.

– Podľa čoho tak usudzujete?

– Winnetou mal ísť pomalšie s mŕtvolou. Druhý uháňal popredu, aby rýchlo zhromaždil bojovníkov. To bude asi náčelník.

– Yes, súhlasí. Aj ja som tej mienky. Čo nás je po náčelníkovi! Poďme len za jeho synom.

– Prečo za ním?

– Chcem vedieť, či sa ešte raz nezastavil. Záleží mi na tom. Ideme teda, sir!

Pokračovali sme klusom v ceste, ale nezbadali sme nič pozoruhodného. Nebudem opisovať krajinu, cez ktorú sme sa uberali, lebo nebolo na nej nič zaujímavého. Hodinu pred poludním Sam zastal a riekol:

– Dost', vrátíme sa! Aj Winnetou išiel po celú noc. Teda mali veľmi naponáhlo a ich útok môžeme očakávať čoskoro. Možno, že prídu prv, než dokončíte prácu, ktorej máte ešte na päť dní.

– To by bolo zle.

– Pravdaže. Ak prestanete a zdupkáme, práca ostane nedokončená. Ak ostaneme tu, napadnú nás a prácu zasa len nedohotovíte. Musíme sa o tom vážne porozprávať s Bancroftom.

– Možno, že sa nájde východisko.

– Neviem aké.

– Mohli by sme sa zatiaľ utiahnúť na nejaké bezpečné miesto a potom, keď Apači odídu, prácu dokončíme.

– Hej, to by azda šlo. Uvidíme, čo povedia na to ostatní. Teraz sa musíme poponáhľať, aby sme dorazili to tábora prv, kým nastane noc.

Vracali sme sa tou istou cestou, ktorou sme prišli sem. Nešetrili sme kone, ale môj Gaštan bol celkom svieži a „nová Mary“ cváľala, akoby práve bola vyšla zo stajne. Za krátky čas sme prešli hodný kus cesty. Keď sme dorazili k nevelkému potoku, chceli sme napojiť kone a hodinku si tu oddýchnuť. Zoskočili sme zo sediel a ľahli sme si do mäkkej trávy medzi krovím.

Čo sme si mali povedať, už sme si povedali, a tak sme teraz ležali mlčky. Myslel som na Winnetoua a na to, že čoskoro pravdepodobne budeme bojovať s ním a s jeho Apačmi. Sam Hawkens zatiaľ zatvoril oči a... ach, spal. Videl som to na pravidelných pohyboch jeho hrude. Za poslednej noci spal málo, mohol si teda trochu zdriemnuť, lebo som bdel a na ceste sem nezbadali sme v celom okolí nič podozrivého.

Teraz sa mi naskytla príležitosť presvedčiť sa, aké bystré zmysly majú ľudia a zvieratá na divokom západe. Mulica bola medzi kroviskami a nemohol som ju vidieť. Odšklbávala listy z konárov. Nebolo to zviera príliš družné, vyhýbala sa koňom a bola najradšej sama. Môj Gaštan stál neďaleko mňa a ostrými zubami hrýzol trávu. Sam spal, ako som už spomenul.

Tu mulica krátko, podivne, a mohol by som povedať, výstražné zaffkala. V tejže chvíľočke Sam precitol a už aj bol na nohách.

– Počul som v spánku, ako Mary zaffkala; to ma zobudilo. Prichádza sem nejaký človek alebo zviera. Kde je moja mulica?

– Tu v húštine. Podťte!

Vliezli sme do húštiny a videli sme, ako Mary, obozretne skrytá za vetvami, pozerá cez ne. Čulo pohybovala dlhými ušami a kyvkala chvostom. Keď nás zbadala, upokojila sa. Chvost a uši sa prestali pohybovať. Bývalý majiteľ ju musel dobre vycvičiť a Sam si teraz mohol blahoželať, že namiesto mustanga ulovil túto Mary.

Keď sme pozreli cez vetvy, uvideli sme šiestich Indiánov. Klusali na koňoch jeden za druhým smerom od severu, kam sme sa chceli uberať. Indiáni išli po našej stope. Prvý z nich, nevysoký, ale svalnatej postavy, mal hlavu sklonenú a neodtrhol oči od stopy. Všetci mali kožené legíny a tmavé vlnené košele. Boli ozbrojení puškami, nožmi a tomahavkami. Tváre mali namastené, že sa im až ligotali. Cez každú sa šikmo tiahla belasá a červená čiara.

Začínalo ma to už znepokojovať, keď tu Sam riekol:

– Aké stretnutie! To nás zachráni, sir!

Pritom sa ani nesnažil šepkať, ale povedal to celkom nahlas.

– Zachráni? Ako? Hovorte predsa tichšie! Indiáni sú už tak blízko, že nás musia počuť.

– Nech počujú. To sú Kiowovia. Ten, čo ide popredu, je Bao. V ich reči to znamená Líška. Je to chrabrý a ľstivý bojovník, ako to naznačuje už aj jeho meno. Náčelník tohto kmeňa sa menuje Tangua; je to podnikavý Indián a môj dobrý priateľ. Pozrite, tváre majú bojovne pomaľované! Pravdepodobne sú to vyzvedači. Ale nepočul som, že by tu niektorý kmeň bojoval proti inému.

Slovo Kiowa sa vyslovuje ako Kajová. Zdá sa, že tento červený kmeň je miešaninou Šošonov a pueblových Indiánov. V indiánskom území mu vykázali rezervácie, ale ešte veľa tlúp sa potuluje v texaských púštiach, najmä v takzvanom Panhandle až po Nové Mexiko. Tieto tlupy vedia veľmi dobre jazdiť a majú mnoho koní. Často napádajú usadlosti belochov, aby ich vylúpili. Preto osadníci v pohraničných krajoch vidia v nich úhlavných nepriateľov. Ba znepriatelili si aj rozličné apačské kmene, pretože nešetria ani majetok a životy svojich červených

bratov. Slovom, sú to zbojnícke bandy. Prečo sa nimi stali, o tom netreba hovoriť.

Šiesti vyzvedači boli teraz už celkom blízko. Ako nás mali zachrániť, to som nevedel pochopiť. Šiesti Indiáni nám mohli pomôcť len veľmi málo alebo vôbec nič. Pravda, čoskoro som sa dozvedel, ako to Sam Hawkens mieni. Nateraz som sa tešil tomu, že Sama poznajú a že sa ich teda hádam nemusíme báť.

Išli po našej prvej stope a teraz zbadali aj našu spiatočnú stopu, ktorá viedla do húštiny. Prirodzene z toho usudzovali, že v húštine sú ľudia. Ihneď obrátili svoje kone, ktoré boli mocne urastené a pritom vrtké, a uháňali nazad, aby sa dostali z dosahu našich pušiek. Tu Sam vyšiel z húštiny, priložil k ústam obe dlane, spojené do tvaru trúbky, a vydal prenikavý, ďaleko sa rozliehajúci výkrik. Zdalo sa, že Kiowom je tento výkrik povedomý, lebo zastavili kone a hľadeli dozadu. Sam ešte raz vykrikol a potom na nich kýval. Pochopili oboje, výkrik, aj kývanie. Uvideli Sama, ktorého hneď spoznali pre zvláštnu postavu, a už aj cválali k nemu. Aj ja som si stal vedľa Sama. Hnali sa rovno k nám, akoby nás chceli prejsť. Stáli sme i naďalej pokojne. Asi pol metra pred nami mocným šklbnutím zadržali kone, ktoré sa vzopáli na zadné nohy. Potom jazdci zoskočili zo sediel a pustili kone.

– Čo tu robí náš biely brat Sam? – spýtal sa vodca. – Ako sa dostal do cesty svojich červených priateľov a bratov?

– Bao, Ľstivá Líška, ma našiel, lebo sa uberal po mojej stope, – odpovedal Sam.

– Mysleli sme si, že je to stopa červených psov, ktorých hľadáme, – riekol Líška lámanou, ale pomerne zrozumiteľnou angličtinou.

– Akých psov myslí môj červený brat?

– Apačov z kmeňa Mescaleros.

– Prečo ich nazývate psami? Azda vypukol nejaký spor medzi nimi a mojimi bratmi, udatnými Kiowami?

– Medzi nami a týmito prašivými kojotmi sme vykopali vojnovú sekeru.

– Uff, teší ma, že také čosi počujem. Nech si moji bratia sadnú k nám, lebo im musím povedať čosi dôležitého.

Líška pozrel skúmavo na mňa a riekol:

– Túto bledú tvár som ešte nikdy nevidel. Je ešte mladá; azda už patrí medzi bojovníkov bielych mužov? Získala si už nejaké meno?

Keby bol Sam povedal moje nemecké meno, nebolo by to malo nijaký účinok. Tu si spomenul na pomenovanie, ktoré mi dal White, a odvetil:

– Tento môj najmilší priateľ a brat len nedávno sem prišiel cez Veľkú vodu a je veľkým bojovníkom svojho národa. V živote ešte nikdy nevidel bizóna alebo medveďa, a predsa predvčerom sa pustil do boja s dvoma starými bizónmi a zabil ich, aby mi zachránil život. A včera zase nožom prebodol sivého grizlyho Skalistých hôr a pritom mu medveď ani len kožu nepoškrabal.

– Uff, uff. – zvolali červení bojovníci v obdive.

Sam ma ďalej vychvaľoval:

– Guľka, ktorú vystrelí, nikdy neminie cieľ. Má takú silnú ruku, že každého nepriateľa zrazí na zem jediným úderom päste. Preto mu bieli mužovia západu dali meno Old Shatterhand, Drviaca Ruka.

Tak sa stalo, že som i bez svojho privolenia dostal bojové meno, ktorým ma odvtedy na divokom západe vždy nazývali.

Tak to tu obyčajne býva. Často ani najlepšie priatelia nepoznajú skutočné meno svojho druha.

Líška mi podal ruku a priateľsky mi riekol:

– Ak Old Shatterhand privolí, staneme sa jeho priateľmi a bratmi. Máme radi takých mužov, ktorí nepriateľa zrazia na zem jediným úderom. Preto ťa v našich stanoch srdečne privítame.

Inými slovami to znamenalo toľko: „Potrebujeme takých silných galganov, ako si ty; teda poď k nám! Keď budeš s nami dúchať do jedného vreca, keď budeš s nami kradnúť a lúpežiť, bude ti pri nás dobre.“ Odpovedal som mu dôstojne, ako som si to neskôr dokonale zvykol:

– Mám rád červených mužov, lebo sú synmi Veľkého Ducha, ktorého deťmi sú aj bledé tváre. Sme bratia a musíme si navzájom pomáhať proti všetkým nepriateľom, ktorí vám i nám ubližujú.

Spokojný úsmev sa mu mihol na tvári, natretej masťou a farbou.

– Old Shatterhand hovoril dobre, – uist'oval ma. – Chceme s ním vyfajčiť fajku mieru.

Po tých slovách si sadli s nami k potoku. Líška vytiahol fajku, ktorej sladkasto odporný zápach už zďaleka mi udrel do nosa. Napchal ju miešaninou, ktorá, ako sa mi videlo, sa skladala z potlčenej sušenej cvikly, konopných listov, pokrájaných žalud'ov a šťaveľa. Zapálil fajku a vstal; potiahol si, vyfúkol dym k oblohe i k zemi a riekol:

– Tam hore býva Dobrý Duch, ktorý dáva tu na zemi bojovníkom Kiowov mnohé rastliny a zvieratá.

Potom si potiahol ešte štyrikrát, vyfúkol dym na sever, juh, východ a západ a riekol:

– V týchto smeroch bývajú červení a bieli mužovia, ktorí si tieto zvieratá a rastliny neprávom prisvojujú. Ale my ich vyhľadáme a vezmeme si, čo nám prislúcha. Dohovoril som. Howgh.

Áká to reč! Celkom iná než tie, ktoré som dosiaľ čítal alebo neskoršie tak často počúval. Tento Kiowa povedal teraz celkom otvorene, že všetky plody rastlinnej ríše a všetky zvieratá považuje za majetok svojho kmeňa, a preto je lúpež nielen jeho právom, ale povinnosťou. A ja som teraz mal byť priateľom týchto ľudí! Ale kto chce s vlkmi byť, musí s nimi byť.

Líška podal Samovi odpudzujúcu fajku mieru. Neborák si udatné šesť ráz potiahol, ako bolo treba, a riekol:

– Veľký Duch neľadá na rozličnú pleť ľudí, lebo si ju môžu zafarbiť, aby ho oklamali. On sa díva len na srdce. A srdcia bojovníkov zo slávneho kmeňa Kiowov sú chrabré, smelé a verné. Moje srdce je k nim pripútané ako moja mulica k stromu, o ktorý som ju priviazal. A bude k nim aj naďalej pripútané, ak sa nemýlim. Dohovoril som. Howgh!

To bol celý Sam Hawkens, ľstivý, veselý človečik, ktorý pri každej príležitosti a okolnosti vedel vec podchytiť z lepšej stránky. Kiowovia sa mu odmenili tým, že po jeho reči všetci nadšene opakovali: „Uff, uff, uff!“ Ale Sam spáchal zločin tým, že mi teraz strčil do ruky toho „hlineného tchora“, myslím totiž tú smradľavú fajku. Bol som teda prinútený prehltnúť trpkú pilulku. Rozhodol som sa, že zachovám vznešenú dôstojnosť a že ovládnem črty svojej mužnej, vážnej tváre. Fajčím veľmi rád

a nikdy v živote mi nijaká cigara nebola dost' silná. Fajčil som dokonca aj slávny „tabak troch mužov“, ktorý dostal toto pomenovanie pre svoju strašnú chuť; človeka, ktorý ho fajčí, musia pevne držať traja muži, aby neodpadol. Mohol som teda dúfať, že ani táto indiánska „zapekačka“ mieru ma nepoloží na zem. Vstal som teda, ľavou rukou som urobil vznesený pohyb a prvý raz som potiahol. Áno, súhlasilo to, v hlavici fajky boli všetky prísady, ktoré som už uviedol: cvikla, konope, žalude a šľaveľ. Ale nespomenul som ešte piatu hlavnú prísadu: teraz som podľa zápachu a chuti zistil, že tam musel byť aj kúsok plstenej papuče. Vyfúkol som dym k nebu i k zemi a potom som spustil:

– Z neba prichádzajú slnečné lúče i dážď; odtiaľ pochádza aj každý dobrý dar a všetko požehnanie. Zem prijíma teplo i vlahu a dáva nám za to bizóny a mustangy, medvede a jelene, tekvice, kukuricu a predovšetkým ušľachtilú bylinu, z ktorej múdri červení muži pripravujú kinnikinnik, aby z fajky mieru šíril vôňu lásky a bratstva.

Čítal som totiž, že Indiáni nazývajú svoj miešaný tabak kinnikinnik a preto som teraz túto vedomosť šikovne použil. Potom som si druhý raz potiahol z fajky, až som mal plné ústa dymu. Vyfúkol som ho na všetky štyri svetové strany. Teraz to bol ešte silnejší a zložitejší zápach. Bol som celkom určite presvedčený, že sú tam ešte dve prísady: totiž kolofónia a obstrihané nechty. Po tomto úžasnom objave som pokračoval:

– Na západe čnejú skalnaté vrchy a na východe sa šíria roviny; na severe sa jagajú jazerá a na juhu sa vlní veľká voda, ktorá sa nazýva morom. Keby všetka zem, ktorá leží medzi týmito štyrmi hranicami, patrila mne, daroval by som ju bojovníkom Kiowov, lebo sú mojimi bratmi. Želám im, aby v tomto roku zabili desať ráz toľko bizónov, než je bojovníkov v ich kmeni, a päťdesiat ráz toľko sivých medved'ov. Zná ich kukurice nech sú také veľké ako tekvice. A tekvice nech sú zas také veľké, aby sa z kôry jednej dalo narezať toľko ako z dvadsiatich tekvic. Dohovoril som! Howgh!

Keď som im želel všetky tieto bohatstvá, nestálo ma to veľké sumy, ale Kiowovia sa tešili, akoby to všetko naozaj boli dostali. Podľa ich mienky bola to najduchapľnejšia reč, akú kedy

v živote počuli. Preto ju prijali s nesmiernym jasotom a tentoraz zabudli aj na chladnokrvnosť, ktorú Indiáni vždy zachovávajú. Ešte sa nestalo, že by im bol nejaký človek tak mnoho želal alebo chcel darovať, a najmä beloch nie. Preto nebolo konca uznanlivým výkrikom „Uff, uff!“ Líška mi znovu stisol ruku a uisťoval ma o svojom priateľstve na večné časy. Pri svojom „Howgh, howgh!“ otváral ústa tak naširoko, že sa mi podarilo zastrčiť mu fajku mieru medzi dlhé žlté zuby. Bol som rád, že som sa takto zbavil fajky i jej obsahu. Líška sa ihneď odmlčal, aby sa mohol sústredene oddať pôžitku fajčenia. To bol môj prvý „posvätný obrad“ u Indiánov, lebo fajčenie z fajky mieru pokladajú za skutočnú slávnosť, ktorá sa koná len z veľmi vážnych príčin a má veľmi vážne následky. Neskôr som musel veľmi často fajčiť fajku mieru a pritom som si bol vedomý, aký vážny a dôležitý obrad konám. Ale dnes som cítil už od samého začiatku odpor voči tomuto slávnostnému fajčeniu. Keď som si spomenul na Samovo srdce, ktoré bolo pripútané ako mulica k stromu, pripadala mi celá procedúra veľmi smiešna. Ruka mi smrdela od fajky a duša mi potajomky jasala, že fajka teraz trčí v ústach náčelníkových, a nie v mojich. Aby som zahnal dokonca i spomienku na odpornú chuť fajky, vytiahol som z vrecka cigaru a zapálil si ju. Ako dychtivo hľadeli na mňa Kiowovia! Líška otvoril ústa, takže mu fajka vypadla. Ale ako vycvičený bojovník bol natoľko duchaprítomný, že ju zachytil a znova vopchal medzi pery. Bolo však na ňom vidieť, že by mu v tejto chvíli jediná cigara bola milšia než tisíc mierových fajok, napchatých kinnikinnikom.

Keďže sme mali spojenie so Santa Fé, odkiaľ nám na vozoch s volským záprahom dovážali denné potreby, nebolo mi ťažko zásobiť sa cigarami. Boli pomerne lacné a ja som si vždy radšej zafajčil, kým iní sa opíjali tuhou brandy. Dnes ráno som si vzal cigary hneď na dva dni, lebo sa mohlo stať, že sa vrátíme až na druhý deň. A tak teraz som mohol upokojiť obrovskú chuť Kiowov. Každému som podal cigaru. Líška ihneď odložil fajku a zapálil si cigaru. Ale jeho ľudia si počínali celkom inakšie. Miesto toho, aby vstrčili medzi pery iba konček cigary, vopchali ju do úst celú a požuli ju. Chuť ľudí je rozdielna. Staré príslovie hovorí: „Jednému sa páči taká, druhému zas iná muzika, jedni

majú chuť na končeku, druhí na koreni jazyka.“ Teraz som videl, že toto príslovie je pravdivé, lebo Kiowovia mali chuť pri koreni jazyka. V duchu som prisahal, že im nikdy viac nedarujem, čo je na fajčenie, a nie na jedenie.

Teraz, keď sme už všetky formality splnili, červení bojovníci boli v najlepšej nálade. Tu sa Sam vytasil s otázkou:

– Moji bratia hovoria, že vyhrabali medzi sebou a kmeňom mescalerských Apačov vojnovú sekeru. Nevieť nič o tom. Ako dlho je odvtedy, čo ste ju vykopali?

– Bledé tváre nazývajú tento čas dva týždne. Môj brat Sam bol azda v nejakom odľahlom kraji, a tak sa to nemohol dozvedieť.

– Máš pravdu. Ale veď indiánske kmene žili v mieri! Prečo teda moji bratia siahli k zbraniam?

– Apačskí psi zabili štyroch našich bojovníkov.

– Kde?

– Pri Rio Pecos.

– Veď tam nestoja vaše stany!

– Ale sú tam stany Mescalero.

– Čo tam hľadali vaši bojovníci?

Kiowa ani chvíľku neváhal a odpovedal pravdivo:

– Oddiel našich bojovníkov tiahol v noci k Mescalero, aby ukoristil ich kone. Ale tí smradľaví psi dobre strážili. Bránili sa a usmrtili štyroch našich udatných mužov. Preto sme vykopali medzi sebou a nimi vojnovú sekeru.

Teda Kiowovia chceli kradnúť kone, ale prichytili ich a odohnali. Len sami boli na vine, že niekoľkí z nich prišli o život. A predsa mali za to pykať Apači, ktorí boli vlastne v práve, lebo si bránili majetok. Najradšej by som to bol týmto oplanom povedal úprimne do očí, ale Sam na mňa výstražné žmurkol a vypytoval sa ďalej:

– Vedia Apači, že vaši bojovníci tiahnú proti nim?

– Myslí si môj brat, že sme im to oznámili? Potajme ich napadneme a zabijeme toľkých, koľkých len budeme môcť. Zoberieme im zvieratá a všetky veci, ktoré potrebujeme.

To bolo naozaj hrozné! Už som sa nemohol zdržať a spýtal som sa:

– Prečo chceli mať moji udatní bratia kone Apačov? Počul som, že bohatý kmeň Kiowov má oveľa viac koní, než jeho bojovníci potrebujú.

Líška sa mi s úsmevom pozrel do tváre a odpovedal:

– Môj mladý brat Old Shatterhand prišiel sem cez Veľkú vodu, a preto ešte nevie, ako myslia a žijú ľudia na tejto strane Veľkej vody. Áno, máme mnoho koní. Prišli k nám však bieli mužovia a chceli od nás kúpiť toľko koní, koľko sme im nemohli predať, lebo ich sami potrebujeme. Tu nám rozprávali, že Apači majú celé stáda koní. Povedali nám, že za jedného apačského koňa nám dajú toľko tovaru a brandy ako za kiowského koňa. Preto naši bojovníci odišli, aby priviedli kone Apačov.

Tak sa teda veci majú. Kto zaviniť smrť štyroch padlých Kiowov a kto bude mať na svedomí krviprelievanie, ktoré sa chystá? Belošskí obchodníci s koňmi, ktorí chceli platiť súdkami brandy a Kiowov doslovne nahovárali na lúpež koní. Už som chcel povedať, čo si o tom myslím, ale Sam ma zadržal energickým kývnutím a vyzvedal sa ďalej:

– Môj brat Líška je tu ako vyzvedač?

– Hej.

– Kedy pôjdu za vami vaši bojovníci?

– Už aj idú. Sú vzdialení na jeden deň cesty.

– Kto ich vedie?

– Sám Tangua, udatný náčelník Kiowov.

– Koľko bojovníkov má so sebou?

– Dvakrát sto.

– A myslíte, že Apačov prekvapíte?

– Vrhne sa na nich ako orol na krkavce, ktoré ho nezbadali.

– Môj brat sa mýli. Apači vedia, že ich Kiowovia chcú prepadnúť.

Líška nedôverčivo pokrútil hlavou a riekol:

– Odkiaľ by to vedeli? Či ich uši siahajú až ku stanom Kiowov?

– Áno.

– Nerozumiem svojmu bratovi Samovi. Nech mi povie, čo tým myslí.

– Apači majú uši, ktoré vedia chodiť i jazdiť. Včera sme videli dve také uši, ktoré boli načúvať pri stanoch Kiowov.

– Uff, dve uši? Dvaja vyzvedači?

– Áno.

– Musím sa teda ihneď vrátiť k náčelníkovi. Vzali sme so sebou len dvesto bojovníkov. Ak Apači nič netušia, viacej bojovníkov nepotrebujeme. Ale ak vedia, že ich chceme napadnúť, tak potrebujeme oveľa viac.

– Moji bratia si všetko dobre nerozvážili. Inču-čuna, náčelník všetkých Apačov, je veľmi múdry bojovník. Keď videl, že jeho ľudia zabili štyroch Kiowov, povedal si, že Kiowovia sa vynosnažia pomstiť smrť týchto ľudí, a preto sa vybral na výzvedy a vypočul vás.

– Uff, uff! Sám náčelník?

– Áno, on a jeho syn Winnetou.

– Uff, aj ten! Keby sme to boli vedeli, boli by sme týchto dvoch psov zajali. Teraz zhromaždia veľké množstvo bojovníkov, aby nás privítali. Musím to povedať náčelníkovi, aby vydal rozkaz zastať a priviesť viacerých bojovníkov. Pôjdu Sam a Old Shatterhand so mnou?

– Hej.

– Tak nech zaraz vysadnú na kone.

– Len pomaly! Ešte sa musím predtým s tebou súrne porozprávať.

– To mi môžeš povedať aj cestou.

– Nie. Pôjdem s tebou, ale nie k Tanguovi, náčelníkovi Kiowov. Alebo, aby som sa lepšie vyjadril, ty pôjdeš so mnou do nášho tábora.

– Môj brat Sam sa veľmi mylí.

– Nie. Počúvaj, čo ti poviem. Chcete chytiť Inču-čunu, náčelníka Apačov, živého?

– Uff, – vykrikol Kiowa ako zelektrizovaný a jeho ľudia natrčili uši.

– A chceš chytiť aj jeho syna Winnetoua?

– Uff, uff, je to možné?

– Je to veľmi ľahké.

– Poznám svojho brata Sama a som presvedčený, že jeho jazyk teraz nerozpráva žarty, lebo to by som nestrpel.

– Pshaw! Hovorím vážne. Náčelníka Apačov i jeho syna môžete chytiť živých.

– Kedy?

– Domnieval som sa, že asi tak o päť, šesť alebo sedem dní, ale teraz viem, že sa to môže stať oveľa skôr.

– Kde?

– Pri našom tábore.

– Nevieam, kde je.

– Uvidíte ho. Odprevadíte nás k nemu veľmi vd'ačne, keď si vypočujete, čo vám teraz chcem povedať.

Potom im rozprával o našej zememeračskej skupine, aj o jej úlohe, proti ktorej nič nenamietali, a potom o stretnutí s oboma Apačmi. Napokon ešte doložil:

– Čudoval som sa, že vidím obidvoch Apačov samotných. Nazdával som sa, že sú na love bizónov a že sa len na krátky čas vzdialili od svojich bojovníkov. Teraz však celkom isto viem, ako sa veci majú. Obaja Apači boli u vás na výzvedách, a keď najvyšší pohlavári Apačov sami vykonali túto cestu, je to zaiste znak, že vec pokladajú za nanajvýš dôležitú. Teraz sa uberajú domov. Winnetouovi ubieha cesta pomalšie, lebo ho zdržuje mŕtvola, ktorú má so sebou. Inču-čuna sa ponáhľá dopredu a hádam aj koňa uštvie na smrť, ak to bude treba, len aby čím skôr zhromaždil svojich bojovníkov.

– Preto aj ja musím všetko nášmu náčelníkovi čo najskôr oznámiť.

– Nech môj brat čaká, až dohovorím. Apači teraz smädia po dvojakej pomste. Chcú sa pomstiť na vás, ale aj na nás za smrť ich Klekí-petru. Oproti vám vyšlú väčší oddiel a oproti nám menší. V tomto poslednom bude i náčelník so svojím synom a po útoku sa pripoja k väčšiemu oddielu. Teraz ti ukážem náš tábor, aby si ho neskoršie mohol nájsť. Potom pôjdeš k svojmu náčelníkovi a oznámiš mu všetko, čo som ti povedal. Nato prídete s dvesto bojovníkmi k nám, vyčkáte Inču-čunu s jeho malou tlupou a zajmete ho. Vy budete mať dvesto bojovníkov a on si dovedie najviac päťdesiat. Nás bielych mužov je tu dvadsať a budeme vám pomáhať, to je zrejmé. Teda bude pre vás hračkou premôcť Apačov. Keď budete mať obidvoch náčelníkov v rukách, to akoby ste mali celý kmeň a môžete si

klásť podmienky, aké len budete chcieť. Chápe to všetko môj brat?

– Áno. Plán môjho brata Sama je výborný. Keď sa to náčelník dozvie, bude sa veľmi tešiť a hneď sa podľa toho zariadime.

– Rýchlo teda odcválajme, aby sme sa do tábora dostali prv, než sa zotmie.

Vysadli sme na odpočínuté kone a cvalom sme uháňali dopredu. Nedržali sme sa stopy, ale išli sme priamo, a tak sme si usporili okľuky.

Musím povedať, že som Samovo správanie vôbec neschvaľoval, ba hneval som sa naňho. Winnetoua, šľachetného Winnetoua chcú i s jeho otcom a s oddielom päťdesiatich bojovníkov vlákať do pasce! Ak sa to podarí, obaja to zaplatia životmi ako aj ich bojovníci. Ako to len Hawkens mohol navrhnúť! Vedel predsa, aký mi je Winnetou sympatický, lebo som mu to povedal. A ja som zase vedel, že aj Sam je priateľsky naklonený synovi apačského náčelníka.

Márne som sa snažil priblížiť počas jazdy k Samovi a odviesť ho aspoň na chvíľu od Kiowov. Rád by som sa s ním bol porozprával tak, aby ma nepočuli, ale zdalo sa, že to tušil a že práve preto sa nechcel ani pohnúť od vodcu vyzvedačskej skupinky. Preto som sa na Sama ešte väčšmi zlostil. Nikdy nebývam náladový, ale keď sme toho dňa za súmraku dorazili do tábora, bol som veľmi zlej vôle. Zoskočil som z koňa, zložil som mu postroj a namrzene som si ľahol do trávy. Pochopil som, že dnes sa so Samom už nemôžem porozprávať. Nedbal na moje žmurkanie a rozprával svojim druhom v tábore, ako sme stretli Kiowov a čo sa teraz bude robiť. Keď naši druhovia zazreli prichádzať Indiánov, zo začiatku sa naľakali. No tým väčšia bola ich radosť, keď sa dopočuli, že sú to naši priatelia a spojenci a že sa už nemusíme Apačov báť. Môžeme nerušene pokračovať v práci, lebo nás obkolesí a bude chrániť dvesto Kiowov. Nemusíme sa teda viacej strachovať, že nás Apači nečakane napadnú.

Kiowov sme štedro pohostili. Dosýta sa najedli medvedieho mäsa a potom odcválali. Chceli uháňať celú noc, aby čo najskôr doniesli správy svojim spolubojovníkom. Až potom, keď boli

preč, Sam prišiel ku mne, ľahol si vedľa mňa a povedal mi poučujúcim tónom, ako to už bolo jeho zvykom:

– Dnes večer sa tvárite akosi kyslo, sir. Azda trpíte poruchou telesného alebo duševného trávenia, hihihih? Čo je správne, to prvé alebo druhé? Myslím, že to druhé. Nie?

– Pravdaže, – odvetil som nie práve priateľsky.

– Otvorte mi teda srdce a povedzte, čo vám je. Vyliečim vás.

– Tešil by som sa, keby ste to mohli, Sam, ale pochybujem.

– Môžem, môžem, spoľahnite sa.

– Tak mi povedzte, Sam, ako sa vám páčil Winnetou?

– Znamenite. Ved' aj vám sa páčil.

– A chcete ho vrhnúť do záhuby. Ako sa to zrovnáva?

– Ja že ho chcem vrhnúť do záhuby? To ani len na um neprišlo synovi môjho otca.

– Ale ved' chcú Winnetoua chytiť?

– Aj ho chytiť.

– To bude predsa jeho záhuba.

– Neverte na strašiakov, sir. Winnetoua mám tak rád, že by som aj vlastný život riskoval, aby som ho vyslobodil z nebezpečenstva.

– Ale prečo ho potom lákate do pasce?

– Aby sme sa ochránili pred ním a jeho Apačmi.

– A čo potom?

– Potom, hm! Vy by ste sa veľmi rád ujali tohto mladého Apača, všakže, sir?

– Nielenže by som sa ho rád ujali, ale naozaj tak urobím. Keď ho zajmú, vyslobodím ho, a keby azda použili proti nemu zbrane, stanem si vedľa neho a budem zaňho bojovať. To vám hovorím úprimne a čestne.

– Tak? Toto urobíte? Naozaj?

– Hej. Sľúbil som to umierajúcemu do očí, a taký sľub je pre mňa posvätný ako prísaha, ved' ja som nikdy nezrušil ani celkom jednoduché, obyčajné slovo.

– Teší ma, veľmi ma teší. V tejto veci sa obaja zhodneme.

– Ale povedzte mi teda, – naliehal som netrpezlivo, – ako tieto vaše pekné reči dať do súladu s vašimi zlými úmyslami?

– To by ste teda chceli vedieť? Hm, áno, váš starý Sam Hawkens dobre videl, že ste sa cestou chceli s ním rozprávať,

ale to sa nesmelo stať. Tým by ste mi boli azda pokazili celý môj pekný plán. Som celkom inakší chlapík, než sa zdá, a aj rozmýšľam celkom inakšie, a preto nedovolím, aby mi každý nazrel do karát, hihihih! Vám to môžem povedať, budete mi pomáhať, a taktiež Dick Stone a Will Parker, ak sa nemýlim. Teda: podľa môjho názoru Inču-čuna nielenže bol s Winnetouom na výzvedách, ale súčasne vystrojil a odoslal aj svojich bojovníkov. Tí už majú hodný kus cesty za sebou. Keďže Inču-čuna cestuje celú noc, ako aj Winnetou, predpokladám, že sa obaja s nimi stretnú už zajtra ráno alebo predpoludním, nadarmo by preda sa neštvali kone. Pozajtra večer už môžu byť všetci tu. Vidíte teda, aké je nebezpečenstvo veľké a ako je blízko. Veľmi dobre sme urobili, že sme sa pustili za oboma Apačmi. Rozhodne by som nebol čakal, že sa tak skoro vrátia i s bojovníkmi. Ako dobre, že sme sa stretli s Kiowami a všetko sa od nich dozvedeli. Tí privedú so sebou dvesto jazdcov a...

– A ja budem Winnetoua pred Kiowami vystríhať, – skočil som mu do reči.

– Preboha, len to nie! – vykrikol. – To by nám škodilo. Apači by ušli a potom by sme ich stále mali na krku. Nie, náčelník a jeho syn sa musia dostať do zajatia a musia hľadiť smrti do očí. Keď ich potom tajne vyslobodíme, musia nám byť vďační a vzdať sa pomsty. Nanajvyš budú od nás žiadať Rattlera a toho by som im ochotne vydal, čo teraz poviete na to, vy nazlostený gentleman?

Podal som mu ruku a odvetil som:

– Teraz som už celkom spokojný, milý Sam. Veľmi dobre ste to vymysleli.

– Všakže? Sam Hawkens by mal síce žrať poľné myši, ako ktosi povedal, nechcem hovoriť kto. Ale zato má Sam Hawkens aj svoje prednosti, hihihih! Teda budeme zasa dobrými priateľmi.

– Áno, milý Sam.

– Tak si ľahnite a rýchlo zaspíte! Zajtra budeme mať mnoho práce. Teraz ešte musím všetko rozpovedať Stonovi a Parkerovi, aby aj oni vedeli, ako sa veci majú.

Či nebol starý Sam Hawkens milý a dobrý chlapík? Ostatne, keď som povedal „starý“, nesmie sa to brať doslovne. Nemal veľa vyše štyridsiatky. Ale fúzy a brada, ktoré mu pokrývali časť tváre ako prales, dlhý nosisko, ktorý mu trčal z tváre ako rozhl'adňa, a kožený kabát, ktorý vyzeral ako zhlobený z pevných dosák, to všetko ho robilo oveľa starším, než bol v skutočnosti.

Bude na mieste, keď si teraz prehovoríme o slove „old“, starý. Často sa toto slovo používa, najmä v niektorých cudzích rečiach, nielen ako označenie veku, ale aj ako dôverné pomenovanie. Napríklad, keď zamestnanci menujú medzi sebou svojho predstaveného „starý“, vôbec to nemusí byť starý človek; ba naopak, môže byť mladý. A ešte aj iný význam má toto slovo. V každodennom živote sa používajú aj výrazy: to je starý lajdák, to je starý frfl'oš, to je staré táradlo, to je starý klebetník. Tu slovo „starý“ slúži ako zosilňujúci alebo stupňujúci výraz. Vlastnosť vyjadrená podstatným menom sa tu zvlášť potvrdzuje alebo zdôrazňuje.

Celkom tak sa používa na divokom západe slovo „old“. Jedného z najslávnejších prériových lovcov volali Old Firehand. Keď vzal do rúk pušku, jej oheň vždy priniesol smrť. Preto dostal bojové meno Firehand, Ohnivá Ruka. Pripojené slovo „Old“ malo obzvlášť zdôrazniť túto istotu v strelbe. Tak aj k menu Shatterhand, ktoré sa mne dostalo, neskôr pripojovali vždy slovo „Old“.

Keď Sam odišiel, skúšal som zaspáť, ale dlho sa mi to nedarilo. Moji druhovia v tábore boli veľmi šťastní, že prídu Kiowovia, a rozprávali sa o tom tak hlasne, že spať pri tom by bolo bývalo umením. Ale aj vlastné myšlienky mi rušili spánok. Hawkens hovoril o svojom pláne s takou dôverou, akoby bol neúspech celkom vylúčený. Ale ja som bol inej mienky. Dohodli sme sa, že oslobodíme Winnetoua i jeho otca. Či oslobodíme aj ostatných zajatých Apačov, o tom sme nehovorili. Ostanú v rukách Kiowov a zachránia sa iba ich dvaja pohlavári? To sa mi videlo nespravodlivým. Ale vyslobodiť všetkých Apačov, to by bolo pre nás štyroch ťažké alebo celkom nemožné, najmä keď sa to muselo stať potajomky, aby na nás nepadol ani tieň podozrenia. A akým spôsobom sa Apači dostanú do rúk

Kiowov? Takto som sa spytoval v duchu sám seba. Bez boja to iste nebude. Dalo sa predvídať, že práve tí dvaja, ktorých chceme zachrániť, budú sa najudatnejšie brániť, a teda najväčšími budú vystavení nebezpečenstvu smrti. Ako by sme tomu mohli zabrániť? Ak sa nedajú premôcť a zajať, dá sa predvídať, že ich Kiowovia usmrčia. A práve toto by sme rozhodne mali prekaziť.

Dlho som nad tým hútal a prevaloval som sa z boka na bok, ale východisko som nenašiel. Napokon ma upokojila myšlienka, že malý, prefikáný Sam azda nájde záchranu. Pre všetky prípady som si však zaumienil, že budem bdiť nad obidvoma pohlavármi a že ich budem kryť aj vlastným telom, ak to bude potrebné. Potom som konečne zaspal.

Na druhý deň ráno som pracoval s dvojnásobnou usilovnosťou, lebo som deň predtým chýbal. Keďže sa každý pričiňoval, napredovali sme rýchlejšie ako inokedy. Rattler sa držal od nás stranou. Nečinne sa potuloval sem a tam. Jeho „zálesáci“ sa k nemu správali celkom priateľsky, akoby sa nič nebolo stalo. To ma presvedčilo, že by sme sa na nich nemohli spoľahnúť, keby znovu prišlo k nejakému sporu s Rattlerom. Hoci terén bol dnes obťažnejší ako v posledných dňoch, predsa sme do večera premerali dvakrát toľko ako inokedy. Nie div, že sme boli veľmi utmácaní a ľahli sme si spať hneď po večeri. Tábor sa, pravdaže, posunul zase o kus dopredu.

Aj na druhý deň sme tak usilovne pracovali. Ale napoludnie nás vyrušil príchod Kiowov. Ich vyzvedači ľahko k nám našli cestu od predošlého tábora, lebo sme zanechali veľmi znateľné stopy.

Títo Indiáni boli silní a svalnatí ľudia. Mali dobré kone a všetci bez výnimky boli ozbrojení puškami, nožmi a tomahawkami. Napočítal som vyše dvesto mužov. Ich náčelník bol naozaj mohutnej postavy. Tvár mal prísnu a zamračenú. Z jeho očí, ktoré vyzerali ako oči dravca, nedalo sa vyčítať nič dobrého. Zračila sa v nich neskrývaná túžba po lúpeži a boji. Volal sa Tangua, čo značí náčelník. Z tohto pomenovania sa dalo usudzovať, že sa ako náčelník nemusí báť porovnania s kýmkoľvek. Keď som uzrel jeho tvár a oči, schytila ma úzkosť

a strach pri myšlienke, že by sa Inču-čuna a Winnetou dostali do jeho rúk.

Hoci prišiel ako priateľ a spojenec, vonkoncom sa nesprával k nám priateľsky. Jeho vystupovanie mi pripomínalo tigra, ktorý sa spochuje s leopardom, ak smiem použiť to prirorvnanie, aby s ním šiel na lov a potom ho hned' zožral. Prišiel s Líškom, vodcom jeho vyzvedačov, na čele oddielu červených bojovníkov a nezoskočil z koňa, aby sa s nami zvitál, ale iba panovačne pokynul rukou a jeho ľudia nás na tento pokyn hned' obklúčili. Potom sa priblížil k nášmu vozu a zdvihol plachtu, aby nazrel dnu. Zdalo sa, že ho náklad veľmi zaujal, lebo zoskočil z koňa a vystúpil na voz, aby preskúmal všetko, čo je dnu.

– Oho! – zvolal Sam Hawkens, ktorý stál vedľa mňa. – Ako sa zdá, tento človek, hoci s nami ani slovko neprehovoril, pokladá nás a náš majetok za dobrú korisť, ak sa nemýlim. Ak si hádam myslí, že Sam Hawkens je hlúpy a zavola si capa za záhradníka, tak sa mýli. To mu hned' dokážem.

– Ale opatrne, Sam, – prosil som. – Sú v prevahe, je ich tu dvesto.

– V číselnej prevahe sú, ale v rozumovej nie, hihih, – odvetil.

– Ved' nás obklúčili.

– Well, to vidím aj ja, alebo si azda myslíte, že nemám oči? Ako sa zdá, nezavolali sme si dobrých pomocníkov. Z toho, že nás dal obklúčiť, môžeme usudzovať, že nás chce aj s Apačmi dostať do jedného vreca, alebo hádam aj zožrať. Ale tento hlt mu pokazí žalúdok, o tom vás uistujem. Podťte so mnou k vozu, aby ste počuli, ako sa vie Sam Hawkens s takými oplanmi rozprávať. Som Tanguov dobrý známy a vie, že som tu, hoci ma aj nevidel. Teda jeho správanie ma nielenže zlostí, ale vzbudzuje podozrenie. Len pozrite na divoké tváre jeho chlapov! Hned' im ukážem, že Sam Hawkens je chlap na mieste. Podťte teda!

S puškami v rukách zamierili sme k vozu, ktorý Tangua prekutával. Nemal som pritom príjemný pocit.

Keď sme ta prišli, Sam sa spýtal Tanguu výstražným hlasom:

– Chce azda slávny náčelník Kiowov odísť o krátku chvíľu do večných lovíšť?

Tangua, za chrptom ktorého sme zastali, obrátil sa k nám a surovo odpovedal:

– Prečo ma bledé tváre vyrušujú takouto hlúpu otázkou? Tangua bude raz vládnuť vo večných lovištiach ako veľký náčelník, ale ešte musí uplynúť veľa času, kým sa ta vyberie.

– Nemusí, hádam sa to stane už o minútu.

– Prečo?

– Zostúp z voza, poviem ti to. Ale ponáhľaj sa!

– Ostanem tu.

– Dobre, tak vyleť do povetria!

Sam sa po týchto slovách obrátil a predstieral, že sa chce rýchlo vzdialiť. Tu však náčelník zoskočil prudko z voza, chytil Sama za rameno a zvolal:

– Vyletieť do povetria? Prečo hovorí Sam Hawkens také slová?

– To bola výstraha.

– Pred čím?

– Pred smrťou, ktorá by ťa bola stihla, keby si bol ostal ešte chvíľu na voze.

– Uff! Na voze je smrť?

– Áno.

– Kde? Ukáž mi ju!

– Azda neskoršie. Nepovedali ti tvoji vyzvedači, prečo sme tu?

– Dozvedel som sa to od nich. Chcete vybudovať cestu pre ohnivého koňa bledých tvárí.

– Správne. Taká cesta vedie ponad rieky, priepasti a cez bralá, ktoré treba vyhodit' do povetria. Myslím, že to vieš.

– Viem. Ale čo to má spoločného so smrťou, ktorá mi hrozila na voze?

– Má to mnoho spoločného, ba viacej, než tušíš, hádam si už počul, čím trháme bralá, ktoré stoja v ceste nášmu ohnivému koňovi? Azda prachom, ktorým strieľate z pušiek?

– Nie. Bledé tváre majú iný vynález, ktorým trhajú celé vrchy.

– Správne, a tento vynález máme aj tu na voze. Je síce dobre zabalený, ale kto nevie, ako treba s balíkmi zaobchádzať, doplatí

na to životom. Len čo sa balíka dotkne, vybúši mu v ruke a roztrhá ho na tisíc kúskov.

– Uff, uff! – skríkol a bolo na ňom vidieť, že sa naľakal. – Bol som už blízko pri tých balíkoch?

– Veru blízko. Keby si nebol zoskočil, bol by si v tejto chvíľke už na večných lovištiach. Ale beda, čo by bolo ostalo z teba? Ani medicína, ani skalpový chumáč vlasov, nič, celkom nič, len drobné kúsočky mäsa a kostí. V takej podobe by si predsa nemohol vládnuť vo večných lovištiach ako veľký náčelník. Tvoje pozostatky by tátoše duchov úplne rozdupali a rozniesli na kopytách.

Indiána, ktorý sa dostane do večných lovíšť bez skalpového chumáča vlasov a medicíny, prijmu zomretí hrdinovia pohrdavo. Pokým si oni budú hovieť vo všetkých indiánskych pôžitkoch, on sa nesmie týmto šťastlivcom ani len na oči ukázať. Taká je viera Indiánov. Aké veľké je teda nešťastie dostať sa do večných lovíšť roztrhaný na márne kúsky! Hoci mal náčelník tuho opálenú tvár, bolo vidieť, že mu z nej od strachu zmizla všetka krv.

– Uff! – zvolal. – Ako dobre, že si mi to ešte v pravej chvíli povedal! Ale prečo máte tento vynález na voze, kde je mnoho iných a takých užitočných vecí?

– Máme azda položiť tieto dôležité balíky na zem, kde by sa mohli pokaziť a pri najmenšom dotyku spôsobiť hrozné nešťastie? Hovorím ti, že sú dosť nebezpečné aj na voze. Keď sa taký balík rozpukne, vyletí do vzduchu všetko, čo je nablízku.

– Aj ľudia?

– Pravdaže aj ľudia, aj zvieratá v okruhu desaťkrát sto konských dĺžok.

– Musím teda svojim bojovníkom povedať, aby sa nikto z nich nepriblížil k tomuto nebezpečnému vozu.

– Prosím ťa, urob tak, aby sme azda všetci nezahynuli pre nejakú neopatrnosť. Vidíš, aké starosti si o vás robím. To preto, lebo si myslím, že bojovníci Kiowov sú našimi priateľmi. Zdá sa však, že som sa zmýlil. Keď sa stretnú priatelia, pozdravia sa a vyfajčia spolu fajku mieru. Chceš azda dnes tento zvyk zanedbať?

– Ale ved' si už fajčil s mojím vyzvedačom Líškom.

– Len ja a tento biely bojovník, ktorý tu vedľa mňa stojí, ostatní nie. Ak nechceš aj s nimi fajčiť, musím predpokladať, že vaše priateľstvo k nám nie je úprimné.

Tangua chvíľu hľadel zadumane pred seba a potom odvetil výhovorkou:

– Tiahneme do boja a nevzali sme so sebou kinnikinnik, tabak mieru.

– Ústa náčelníka Kiowov rozprávajú inak, než si myslí jeho srdce. Vidím vrecúško s kinnikinnikom na tvojom opasku a zdá sa, že je plné. Nepotrebujeme tvoj tabak, máme dosť svojho. Ani nie je potrebné, aby všetci fajčili. Ty budeš fajčiť za seba a svojich bojovníkov a ja budem fajčiť taktiež za seba a prítomných bojovníkov. Uzavreté priateľstvo bude potom platiť pre všetkých mužov, ktorí sú tu.

– Prečo by sme mali fajčiť my dvaja, veď sme už predsa bratia. Nech si Sam Hawkens myslí, že sme vyfajčili fajku mieru za všetkých.

– Dobre, nech je po tvojom. Ale potom budeme konať tak, ako sa nám bude páčiť, a nedostaneš Apačov do svojej moci.

– Chceš ich azda vystríhať? – spýtal sa Tangua a v očiach sa mu nebezpečne zablysko.

– Nie, to mi ani na um nepríde, lebo sú našimi nepriateľmi a chceli by nás zabiť. Ale nepoviem ti, akým spôsobom by si ich mohol zajať.

– Na to ťa nepotrebujem. To viem aj sám.

– Oho, azda vieš, kedy a odkiaľ prídu a kde ich môžeme napadnúť?

– Dozviem sa to, lebo vyšlem oproti nim vyzvedačov.

– To neurobiš. Si dosť múdry a povieš si, že Apači nájdú stopy tvojich vyzvedačov a prichystajú sa na boj.

Každý krok urobia čo najopatrnejšie. Je veľmi pochybné, či ich dostaneš do rúk. Podľa môjho plánu by ste ich mohli nečakané obklúčiť a zajať, ak sa nemýlim.

Videl som, že toto vysvetlenie sa neminulo účinkom. Tangua po krátkom premýšľaní vyhlásil:

– Porozprávam sa so svojimi bojovníkmi.

Po týchto slovách sa od nás vzdialil. Prišiel k Líškoví, pokynom zavolať ešte niekoľkých červených bojovníkov a potom sme videli, ako sa radia.

– Chce sa najprv zhovárať so svojimi ľuďmi. Tým nevdojak sám prezrádza, že nemal s nami najlepšie úmysly, – povedal Sam.

– To je od neho nepekné. Ved' ste jeho priateľ a nijako ste mu neublížili, – odpovedal som.

– Priateľ? Myslíte, že títo Kiowovia poznajú aj priateľstvo? Sú to galgani a žijú iba z krádeže. Len tak dlho je im niekto priateľom, kým nič nemá a nemôžu mu nič vziať. My tu však máme plný voz potravín a iných predmetov, ktoré majú pre Indiánov veľkú cenu. Vyzvedači to iste oznámili náčelníkovi a od tej chvíle bolo ich pevným úmyslom okradnúť nás.

– A čo si počneme teraz?

– Teraz? Hm, teraz sme bezpeční.

– Tešilo by ma, keby to bola pravda.

– Myslím, že je to tak. Poznám týchto ľudí. Mal som ozaj skvelú myšlienku, keď som nahovoril náčelníkovi, že tu na voze máme výbušninu, hihihhi! Všetko, čo tam bolo, pokladal už za bohatú a istú korisť. Ved' najprv sa pobral k vozu. Teraz som presvedčený, že ani jeden červený bojovník sa neodváži dotknúť sa nejakého predmetu, ktorý na voze máme. Áno, dúfam, že aj neskôr bude pre nás osožné, keď sa budú báť. Zoberiem si škatuľku sardiniek a nahovorím im, že je v nej výbušnina. Ved' aj vy máte už jednu takú škatuľku, máte v nej papiere. Môžete si to zapamätať pre budúcnosť.

– Výborne. Dúfam, že to bude mať žiaduci účinok. Čo myslíte, budú s nami fajčiť fajku mieru?

– Nechceli ju fajčiť, tak sa aspoň dohovorili, No teraz sa nazdávam, že si to rozmyslia. Náčelník konečne pochopil moje slová a presvedčí aj ostatných. Ale ani tak im nemôžeme v budúcnosti dôverovať.

– Teda vidíte, Sam, že som predvčerom predsa len mal čiastočne pravdu. Chceli ste svoj plán uskutočniť s pomocou Kiowov a tým ste seba i nás vydali do ich moci. Som zvedavý, ako sa to ďalej vyvinie.

– Len tak sa to vyvinie, ako čakám. Na to sa môžete spoľahnúť. Zaiste, náčelník nás chcel okradnúť a potom sa pustiť do Apačov na vlastnú päsť. Teraz však musí nahliadnuť, že sú príliš prefíkaní a že sa nedajú takýmto spôsobom zajať a pobiť. Ako som mu aj sám povedal, objavili by stopy vyzvedačov, ktorých by proti nim vyslal. A potom môže čakať, kým mu vbehnú do rúk! Nie sú predsa slepí ako preriové prepelice. Práve skončili poradu, náčelník prichádza. Teraz sa všetko rozhodne.

Ale ešte skôr, než sa k nám Tangua priblížil, videli sme, že sa všetko rozhodlo v náš prospech. Líška niekoľko ráz vykrikol a kruh červených bojovníkov, ktorí nás obkľučovali, sa hneď roztvoril. Jazdci zostúpili z koní. Teda sme už neboli obkolesení. Tangua sa už tak nemračil ako predtým.

– Poradil som sa so svojimi bojovníkmi, – povedal. – Súhlasia, aby som so svojím bratom Samom vyfajčil fajku mieru a to bude platiť za všetkých.

– To som očakával, lebo si nielen chrabrý, ale aj múdry muž. Bojovníci Kiowov utvoria kruh a budú svedkami, že sme si vymenili dym mieru a priateľstva.

Tak sa i stalo. Tangua a Sam Hawkens vyfajčili fajku mieru za obradov, ktoré som už nakrátko opísal. Potom sme my belosi išli od Indiána k Indiánovi a podávali sme im ruky. Keď sa toto všetko odbavilo, mohli sme predpokladať, že aspoň dnes a v nasledujúcich dňoch nebudú prechovávať voči nám nepriateľské úmysly. Ako budú neskoršie zmyšľať a konať, to sme, pravdaže, nemohli vedieť.

Keď som povedal, že vyfajčili fajku mieru, použil som výraz obvyklý len u nás. Indiáni totiž nehovoria, že fajčia tabak, ale že ho pijú. A vlastne ho naozaj pijú. Indiáni totiž fajčia tak, že dym prehltajú, zhromažďujú ho v žalúdku a potom ho vypúšťajú v jednotlivých, pomalých výdychoch.

Tu sa Indiáni napodiv zhodujú s Turkami. Ani tí nehovoria „fajčiť tabak“. Tabak sa po turecky povie „tütün“. Tabak alebo fajku fajčiť sa povie „tütün“ alebo „čibuk içmek“. No „içmek“ neznamená fajčiť, ale piť. Ako veľmi si Indiáni vážia, fajku, vysvitá aj z toho, že ju napríklad v reči jemeských Indiánov a vo všetkých apačských nárečiach volajú tým istým výrazom, ktorý

znamená aj náčelníka. V jemeskej reči sa náčelník nazýva „fui“, a fajka „fui-čaš“. Apači nazývajú náčelníka „natan“ a fajku „natan-cé“. Koncovka „cé“ znamená kameň. Tak sa označujú hlinené alebo pálené fajky, a tiež také, čo majú hlavicu z kameňa. Hlavica každej fajky, ktorá sa používa ako fajka mieru, má byť vyrezávaná z posvätnej hlíny, ktorej ložisko je v Dakote.

Keď sme sa takto s Kiowami aspoň dočasne spriatelili, Tangua žiadal, aby sa konala veľká porada, na ktorej sa mali zúčastniť všetci belosi. Bolo mi to veľmi nepríjemné, lebo by nás to zdržalo v práci, ktorá tak súrila. Preto som prosil Sama, aby vymohol aspoň to, že poradu odložia na večer. Čítal som a počul, že Indiáni pri takýchto poradách nevedia, kedy prestať, ak ich len nejaké nebezpečenstvo nenúti rýchlo sa na niečom dohodnúť. Hawkens sa porozprával s náčelníkom a potom mi oznámil:

– Nechce ustúpiť od svojho úmyslu ako pravý Indián. Apači tak skoro ešte neprídu, a preto žiada poradu, na ktorej mám predostrieť svoj plán. Potom bude veľká hostina. Zásoby predsa máme a Kiowovia majú zase dosť sušeného mäsa na koňoch, ktoré im nesú náklad. Na šťastie dosiahol som aspoň toľko, že na poradu pôjdem iba ja, Dick Stone a Will Parker. Vy ostatní smiete ísť za svojou prácou.

– Smieme? Akoby sme na to potrebovali dovoľenie Indiánov! Ukážem im svojim správaním, že sa cítim celkom neodvislý od nich.

– Neurobte mi čiaru cez rozpočet, sir! Radšej sa tvárte, akoby ste nič neboli spozorovali. Nesmieme ich proti sebe popudíť, ak sa má všetko podariť.

– Ale aj ja by som sa rád zúčastnil porady.

– Vôbec netreba.

– Nie? Myslím, že naopak. Veď aj ja musím vedieť, na čom sa dohodnete.

– To sa dozviete hneď potom.

– Ale čo, keď sa dohodnete na niečom, čo by som nemohol schváliť?

– Schváliť? Vy? Pozrimeže na greenhorna! On si naozaj predstavuje, že musí schváliť to, na čom sa Sam Hawkens

dohodne. To by som vás teda mal prosiť o dovoľenie, keď si chcem ostrihať nechty alebo opraviť čižmy?

– Zaiste som to tak nemyslel. Chcel som mať len istotu, že sa nedohodnete na niečom takom, čo by ohrozovalo život našich dvoch Apačov.

– Čo sa toho týka, môžete sa na svojho starého Sama Hawkensa spoľahnúť. Dávam vám slovo, že Apači sa z toho dostanú so zdravou kožou. Stačí vám to?

– Hej. Vaše slovo mi je dostatočnou zárukou. Ak ho raz dáte, myslím, že budete dbať o to, aby sa splnilo.

– Well, môžete ísť spokojne pracovať. Buďte presvedčený, že sa porada skončí tak, akoby ste aj vy boli do nej pichli nos.

Musel som sa poddať, lebo mi záležalo na tom, aby sme meranie skončili ešte pred zrážkou s Apačmi. Znovu sme sa teda horlivo pustili do práce na našom úseku. Postupovali sme veľmi rýchlo, lebo nám zo všetkých síl pomáhal aj Bancroft a jeho traja podriadení. Pracovali tak usilovne preto, lebo som im dôkladne vysvetlil naše polozenie.

Ak nebudeme všetci pracovať čo najusilovnejšie, prídu Apači skôr, než budeme s prácou hotoví, a potom by sme mohli my alebo aj Kiowovia zle pochodiť. Keď však skončíme prácu pred príchodom Apačov, azda sa nám podarí ujsť do bezpečia, a tak zachrániť seba aj nákresy. To všetko som im vysvetlil, a preto pracovali tak usilovne a vytrvale ako ešte nikdy. Teda svoj cieľ som dosiahol. No v duchu som nepomýšľal na útek. Ležal mi na srdci Winnetouov osud. Nech si iní budú konať podľa svojho, ja som bol rozhodnutý, že neodídem skôr, kým Winnetou nebude celkom v bezpečí.

Musel som konať vlastne dvojakú prácu. Vymeriaval som a zároveň viedol knihy, robil nákresy. Nákresy som zhotovoval dvojmo. Jeden exemplár dostal hlavný inžinier ako náš predstavený a druhý som si potajomky uschoval pre prípad potreby. Naše polozenie bolo také nebezpečné, že táto opatrnosť bola celkom oprávnená.

Porada naozaj trvala až do večera, ako som to čakal. Skončila sa práve vtedy, keď tma aj nás prinútila prerušiť prácu. Kiowovia boli vo výbornej nálade, lebo Sam Hawkens vykonal hlúpy čin alebo azda aj múdry, keď im dal vypiť všetok zvyšok

našej brandy. Ani len na um mu neprišlo žiadať si najprv Rattlerovo privolenie. Blčalo tu niekoľko ohňov a okolo nich sedeli popíjajúci Indiáni. Neďaleko nich sa pásli kone a ďalej stáli strážne, ktoré tam ustanovil náčelník. Sadol som si k Samovi a k jeho nerozlučným druhom, Parkerovi a Stonovi. Večeral som a pritom som blúdil očami po tábore. Bol to pre mňa, nováčika, doteraz neznámy pohľad. Tábor vyzeral dosť bojovne. Keď som si prezeral tváre červených bojovníkov, nevidel som ani jednu, ktorá by bola schopná odzrkadľovať súcit voči nepriateľovi. Našej brandy bolo len toľko, že sa každému Kiowovi ušlo iba päť alebo šesť hltov. Preto som nevidel opitého, ale ohnivá voda, keďže ju dostávali iba zriedkavo, predsa len na nich dráždivo účinkovala. Indiáni sa oveľa čulejšie a hlasitejšie rozprávali než obyčajne.

Prirodzene som sa spýtal Sama na výsledok porady.

– Môžete byť spokojný, – povedal. – Vaším dvom obľúbencom sa nič nestane.

– Ale čo ak sa budú brániť?

– K tomu vôbec nedôjde. Premôžu ich a sputnajú skôr, než im na um príde brániť sa.

– Tak? Ako si to vlastne predstavujete, Sam?

– Celkom jednoducho. Apači prídu po ceste, ktorú poznáme. Uhádnete, sir, ktorú cestu mám na mysli?

– Áno. Prirodzene pôjdu najprv ta, kde sa s nami stretli, a odtiaľ budú sledovať naše stopy.

– Správne. Ozaj nie ste taký hlúpy, ako by si človek myslel, keď sa vám poďíva do tváre. Teda prvé, čo musíme vedieť, už vieme: totiž smer, odkiaľ ich máme čakať. Druhá dôležitá vec je vedieť čas, kedy prídu.

– To sa nedá presne vypočítať, môžeme o tom mať iba domnienky.

– Áno, kto má bystrú hlavu, ten si môže vytvárať domnienky. Ale samé domnienky nám nepomôžu. Kto by v našom položení konal len podľa domnienok, ten by na to mohol doplatiť vlastnou kožou. Musíme mať istotu, úplnú istotu.

– Ale, milý Sam, istotu môžeme mať len tak, keď oproti nim vyšleme vyzvedačov, a to ste práve pred chvíľou zavrhli.

Zastávali ste predsa názor, že by nás stopy vyzvedačov prezradili.

– Stopy červených vyzvedačov! Dobre si to zapamätajte, sir, červených. Apači vedia, že sme tu, a keď natrafia na stopu belocha, to v nich nemôže vzbudiť podozrenie. Keby však našli šľapaje Indiánov, to by bolo niečo iného. Bola by to pre nich vlastne výstraha a dávali by si veľký pozor. Keďže máte takú výnimočne múdru hlavičku, azda si domyslíte, čo by vytušili.

– Že sú nablízku Kiowovia.

– Hej, naozaj ste to uhádli. Keby som si nemusel šetriť svoju starú parochňu, sňal by som teraz pred vami klobúk v najhlbšej úcte. Myslíte si teda, že som tak urobil.

– Ďakujem, Sam. Dúfam, že sa táto úcta nerozplynie ako kruh vo vode. Ale poďme k veci! Myslíte teda, že by sme oproti Apačom mali poslať nie červených, ale bielych vyzvedačov?

– Hej. Ale iba jedného, nie viacerých.

– Nie je to málo?

– Nie, lebo to bude chlapík, na ktorého sa možno spoľahnúť. Volá sa totiž Sam Hawkens, ak sa nemýlim, a žerie poľné myši, hihihih. Poznáte azda toho človeka, sir?

– Áno, – prikývol som. – Keď sa ten do toho pustí, môžeme byť bez starosti. Ten sa Apačom nedá chytiť.

– Chytiť sa nedá, to je pravda, ale dá sa im vidieť.

– Čo? Chcete, aby vás uvideli?

– Pravdaže.

– Tak vás chytia, alebo zabijú.

– To im ani na myseľ nepríde. Na to sú príliš múdri. Zariadim to tak, že ma musia vidieť. Preto neprídu na myšlienku, že sa k nám azda iní pridružili. A keď sa tak pokojne pred ich očami poprechádzam, budú si myslieť, že sa cítíme celkom bezpeční. Neurobia mi nič, celkom nič, lebo vedia, že by ste hneď mali podozrenie, keby som sa nevrátil do tábora. Podľa ich mienky dostanem sa im neskôr tak či tak do rúk.

– Ale Sam, čo keď vás oni zbadajú, a vy ich nie?

– Sir, – žartovne sa napaprčil, – to je taká urážka, akoby ste mi vylepili zaucho! Nášmu priateľstvu je koniec. Ja a nevidieť ich! Sam Hawkens má malé očká, ale bystré. Apači sa síce neprivalia v celých húfoch, ale vyšlú najprv niekoľkých

vyzvedačov. No ani tí mi neuniknú, lebo si stanem tak, že ich musím zbadat'. Viete, jestvujú také miesta, kde sa nemôže kryť ani najlepší scout a musí prejsť voľným, otvoreným priestranstvom. Keď chce niekto pozorovať vyzvedačov, vyhľadá si práve takéto miesto. Len čo uvidím apačských vyzvedačov, hneď vám to oznámim, aby ste sa nenútene správali, keď sa budú zakrádať k táboru.

– Ale potom uvidia Kiowov a oznámia to svojmu náčelníkovi.

– Koho uvidia? Kiowov? Vy nešťastný človeče, vy greenhorn, vy zelená makovica! Myslíte, že mozog Sama Hawkensa sa skladá z vaty alebo pijavého papiera, ha? Ja sa už postarám, aby nebolo Kiowov vidieť. Neostane po nich ani stopa, rozumeli ste? Naši milí priatelia Kiowovia sa dobre schovávajú a vyrazia až v príhodnej chvíli. Pravda, vyzvedači Apačov smú vidieť zase iba tých ľudí, ktorých videl v našom tábore Winnetou so svojím otcom.

– Ach, to už je čosi inšie.

– Všetkáž? Nech sa teda vyzvedači Apačov pokojne prikradnú k táboru. Budú presvedčení, že netušíme nič zlého. Keď budú odchádzať, pôjdem za nimi a vysledím príchod celého apačského oddielu. Pravda, tento oddiel nepríde vo dne, ale v noci, aby sa mohol čo najviac priblížiť k nášmu táboru. Potom nás chrabří Apači napadnú.

– A zajmú nás, alebo pobijú, aspoň niekoľkých.

– Počúvajte, sir! Naozaj vás ťutujem! Chcete, aby vás pokladali za vzdelaného človeka, a neviete ani toľko, že musíme zdupkať, keď sa nechceme dať chytiť. To dnes vie každý zajac, ba aj ten malý tmavohnedý štipajúci hmyz, ktorý vyskočí šesťstokrát vyššie, než je dĺžka jeho tela. A vy, vy to neviete! Ech, to asi nie je v tých mnohých knihách, ktoré ste čítali.

– Nie, lebo dobrý zálesák nemá tak vysoko skákať ako hmyz, ktorý ste spomínali. Šesťstokrát vyššie, než je dĺžka jeho tela! Myslíte teda, že sa zachránime?

– Áno, Zapálime táborový oheň, aby nás Apači mohli dobre vidieť. Kým bude oheň blčať, Apači rozhodne nevyjdú z úkrytu. Necháme ho dohorieť a potom potme odídeme a privedieme rýchlo a potichu Kiowov. Apači sa vrhnú na tábor a... nenájdu

tam ani človečika, hihihhi! Pravdaže, budú náramne prekvapení a znovu zapália oheň, aby nás mohli hľadať. Teraz ich my budeme vidieť tak zreteľne, ako oni videli nás, a tým sa karta obráti. Teraz my prepadneme ich. To bude pre nich hrôza! O tomto kúsku sa bude ešte dlho rozprávať. A nakoniec každý doloží: „To vymyslel Sam Hawkens, ak sa nemýlim.“

– Áno, bolo by to dobre, keby sa to naozaj stalo tak, ako ste si to vymysleli, a nie inakšie.

– Nestane sa to inakšie, o to sa už postarám.

– A čo potom? Potajomky oslobodíme Apačov?

– Aspoň Inču-čunu a Winnetoua.

– Ostatných nie?

– Toľkých, koľkých len budeme môcť, lebo sa pritom nesmieme prezradiť.

– Čo sa stane s ostatnými?

– Môžem vás uistiť, sir, že to nebude s nimi také zlé. Kiowovia budú v prvej chvíli myslieť iba na to, aby chytili utečencov, a nebudú mať čas zaoberať sa ostatnými Apačmi. Keby sa však predsa ukázalo, že Kiowovia majú krvilačné chůtky, je tu ešte Sam Hawkens. Ostatne, nebudeme si lámať hlavu nad tým, čo by sa mohlo stať. Ešte budete totiž svoju hlavu veľmi potrebovať, a to na dôležitejšie veci. Čo sa neskôr stane, to uvidíme. Teraz musíme predovšetkým nájsť vhodné miesto pre uskutočnenie nášho plánu, pretože nie hocijaké miesto sa na to hodí. O to sa postarám zajtra ráno. Dnes sme sa už dosť nahovorili, zajtra budeme konať.

Mal pravdu. Teraz bolo zbytočné rozprávať a kuľ plány. Nemohli sme nič robiť, iba vyčkávať udalosti.

Dnešná noc bola dosť nepríjemná. Začal fúkať vietor, ktorý sa postupne zmenil na víchricu. Nad ránom sa veľmi ochladilo, čo je v tomto kraji zriedkavosť. Boli sme približne v tej istej zemepisnej šírke ako Damask, a predsa nás zobudila zima. Sam Hawkens skúmavo pozrel k oblohe a potom riekol:

– Dnes nastane zmena počasia, ktorá býva v tomto kraji zriedkavá. Bude totiž pršať, ak sa nemýlim. A to bude pre náš plán veľmi výhodné.

– Prečo? – spýtal som sa.

– A to si nemôžete domyslieť? Poobzerajte sa okolo, aká je tu tráva poľahnutá. Keď Apači pôjdu tadiaľto, musia ihneď zbadat', že tu bolo veľa ľudí a zvierat. Ak bude pršať, tráva sa rýchlo narovná, inak by tieto stopy nášho táborenia bolo vidieť ešte aj po troch, štyroch dňoch. Ja odídem s červenými bojovníkmi čo najskôr.

– Pôjdete hľadať miesto na prepadnutie?

– Hej. Mohol by som zatiaľ Kiowov nechať tu a prísť po nich až potom. Ale čím prv odídu, tým skôr zmiznú ich stopy. Vy zatiaľ môžete pokojne pokračovať v práci.

Sam oznámil náčelníkovi svoj úmysel. Tangua s tým súhlasil. O chvíľu Indiáni so Samom a jeho dvoma spoločníkmi vyrazili na cestu. Rozumie sa samo sebou, že úkryt si museli vybrať na čiare, ktorú sme sledovali pri meraní. Keby si Sam chcel vybrať nejaké iné miesto, premrhalo by sa tým veľa času a Apačom by to bolo nápadné.

Naša práca zatiaľ pokračovala, a tak sme postupovali pomaly smerom, ktorým sa vzdialili jazdci. Okolo poludnia sa vyplnila Samova predpoveď. Pršalo, a to tak, ako môže pršať iba v tejto zemepisnej šírke, v ktorej je dažď veľká zriedkavosť. Zdalo sa, akoby sa z oblohy valilo celé jazero.

Sam s Dickom a Willom sa vrátili práve v tomto lejaku. Uzreli sme ich až potom, keď sa k nám priblížili na nejakých dvanásť až pätnásť krokov, taký hustý bol lejak. Našli vhodné miesto. Parker a Stone nám ho neskôr ukážu. Hawkens si nabral potravín a odišiel i v tomto nečase za svojím vyzvedačským poslaním. Išiel pešo. Takto sa mohol lepšie schovať, než keby mal so sebou i mulicu. Keď zmizol za hustou clonou dažďa, mal som pocit, že sa k nám blíži katastrofa mĺčovými krokmi.

Tento lejak, podobný takmer prietrži mračien, rýchlo prišiel, ale tak isto rýchlo aj prestal. Mračná sa zrazu roztrhali, a potom žiarilo slnko práve tak teplo ako minulého dňa. Zase sme mohli pokračovať v prerušenej práci.

Boli sme na nevelkej rovnej savane, obkľúčenej z troch strán lesom. Kde-tu rástli na savane aj kroviská. Bol to pre nás veľmi dobrý terén, a tak sme mohli rýchlo postupovať. Teraz som sa presvedčil na vlastné oči, že raňajšia poznámka Sama Hawkensa o účinku dažďa bola celkom správna. Len pred chvíľou prešli

Kiowovia tadiaľto, a predsa tu nebolo vidieť nijakú stopu po kopytách ich koní. Ak nás Apači budú sledovať, nemôžu vytušiť, že máme nablízku dvesto spojencov.

Keď sa začalo stmievať a prerušili sme prácu, dozvedeli sme sa od Stona a Parkera, že sme blízko miesta, na ktorom pravdepodobne zaútočíme na Apačov. Rád by som si bol to miesto obzrel, ale dnes už bolo neskoro. Na druhý deň už po pár hodinách práce sme dorazili k potoku, tvoriacemu dosť veľkú nádrž, podobnú jazeru. Pravdepodobne bolo v nádrži vždy dosť vody, hoci koryto potoka bývalo spolovice vyschnuté. Ale od včerajšieho dažďa bolo preplnené až po okraje. K tomuto jazierku viedol úzky pruh savany, obrúbený sprava

1 zľava stromami a húštinami. Vybíahal až do vody ako polostrov, na ktorom rástli kríky a stromy. Pri brehu bol polostrov iba úzky, ale potom sa rozširoval a napokon nadobudol takmer okrúhlu podobu. Vyzeral ako panvica, ktorej rúčka sa opierala o breh. Na druhej strane jazierka čnelo návršie pokryté hustým lesom.

– Toto miesto určil Sam na prepadnutie, – povedal Stone a znalecky sa poobzeral. – Pre naše zámery by sme naozaj nenašli nič vhodnejšieho.

Prirodzene, aj ja som sa poobzeral na všetky strany.

– Mr. Stone, kdeže sú Kiowovia? – spýtal som sa.

– Sú schovaní, veľmi dobre schovaní, – odpovedal. – Môžete sa namáhať, ako chcete, neobjavíte stopu po nich, hoci viem, že nás môžu dobre vidieť a pozorovať.

– Kde sú teda?

– Len počkajte, sir! Najprv vám musím objasniť, prečo ten prefíkaný Sam vybral toto miesto. Savana, cez ktorú sme práve prešli, je zarastená mnohými ojedinelými húštinami. To umožní vyzvedačom Apačov, aby nás mohli nepozorovane sledovať, lebo za týmito húštinami nájdu dobrý úkryt. Len si všimnite ten voľný trávnatý pruh, ktorý sem vedie! Táborový oheň, ktorý tu zapálime, osvetlí celý pruh i čiastku savany, cez ktorú prídu nepriatelia. Oheň sem Apačov iste priláka. Môžu sa k nám celkom pohodlne priblížiť, ak sa budú stále pohybovať medzi stromami a húštinami, ktoré rastú po oboch stranách trávnatého pruhu. Hovorím vám, meššurs, nemohli sme si nájsť

lepšie miesto, kde by sme sa dali napadnúť červeným bojovníkom.

Dlhá vychudnutá tvár, ošľahaná vetrom, mu pritom doslova žiarila spokojnosťou. Ale hlavný inžinier nebol taký nadšený. Pokrútil hlavou a riekol:

– Ako to len rozmyšľáte, Mr. Stone! Tešíte sa, že nás tak pekne napadnú. Poviem vám, ja sa tomu veru málo teším a radšej stadiaľto zdúchnem.

– A tým istejšíe sa potom dostanete do rúk Apačom. Vyhod'te si takéto myšlienky z hlavy, Mr. Bancroft! Pravdaže sa teším tomuto miestu. Apači sa budú domnievať, že nás tu ľahko môžu zajať, ale zatiaľ zajmeme my ich. Len pozrite na tamten svah za vodou! Na jeho hrebeni v lese čakajú Kiowovia. Ich vyzvedači sedia na najvyšších stromoch a celkom iste nás zbadali. Tak isto uvidia aj Apačov, keď sem prídu. Z toho svahu môžu Kiowovia doďaleka prehliadnúť celú savanu.

– Keď nás Apači prepadnú, – skočil mu hlavný inžinier do reči, – čo nám pomôže, že sú Kiowovia v lese za vodou?

– Tam sú len dočasne, lebo tu by ich zbadali vyzvedači Apačov. Len čo vyzvedači odídu, Kiowovia sa vrátia k nám a ukryjú sa na polostrove, kde ich nikto nespozoruje.

– A čo keď sa vyzvedači Apačov prikradnú aj tam?

– Neprikradnú sa, lebo ich ta nepustíme.

– To by ste ich museli odohnať. A predsa nesmieme sa prezradiť, že o nich vieme. Ako sa to zhoduje, Mr. Stone?

– Celkom jednoducho. Pravdaže, nesmú zbadať, že po nich sliedime, a teda im nemôžeme zakázať cestu na polostrov. Ale šija, ktorou sa polostrov pripojuje k brehu, je široká iba tridsať krokov, a teda ju môžeme ľahko zabarikádovať našimi koňmi.

– Kone ako barikáda? Je to možné?

– Pravdaže. Priviažeme tam kone o stromy. Môžete si byť istý, že sa k tomu miestu nepriblíži ani jeden Indián, lebo kone by začali fíkať, a tak by ho prezradili. Necháme teda vyzvedačov pokojne prísť, aby si všetko prezreli. Na polostrov nev kročia. Keď odídu, aby priviedli svojich bojovníkov, prihrnú sa sem Kiowovia a ukryjú sa na polostrove. Potom sa sem prikradnú Apači a vyčkajú, až si ľahneme spať.

– A čo keď nebudú tak dlho čakať? – skočil som mu do reči.
– Potom by sme nemohli predsa ustúpiť.

– Útok Apačov by nebol nebezpečný, – odpovedal. –
Kiowovia by nám hneď pribehli na pomoc.

– Ale to by sa neobišlo bez krviprelievania. A práve tomu sa chceme vyhnúť.

– Ale, sir, tu na západe nezáleží na kvapke krvi. Nerobte si však starosti! Apači na nás nezaútočia, kým nepospíme, lebo ani oni nechcú zbytočne prelievať krv. Uvedomia si predsa, že by sme sa bránili. Prv než by nás zneškodnili, zabili by sme mnohých z nich, aj keby nás bolo iba dvadsať. Ech, práve tak chcú chrániť svoju krv a životy ako my. Preto vyčkajú, až si ľahneme spať. My však hneď potom zahasíme oheň a utiahneme sa na polostrov.

– A čo budeme robiť dotedy? Môžeme pracovať?

– Hej, ale v rozhodnej chvíli musíte byť tu.

– Teda nesmieme strácať čas. Poďte, meššurs, aby sme ešte voľačo urobili.

Poslúchli moju výzvu, hoci nemali chuť do roboty. Som presvedčený, že by všetci boli najradšej zutekali, ale potom by práca nebola hotová a podľa zmluvy by nemali nárok na mzdu. A o tú predsa nechceli prísť. Keby sa však predsa dali na útek, Apači by ich aj tak rýchlo vysledili a dohonili. Áno, moji druhovia pochopili, že tu sú pomerne bezpečnejší, a preto ostali.

Aby som bol úprimný, ani ja som nebol ľahostajný voči bližiacim sa udalostiam. Zmocnil sa ma stav podobný bojovej horúčke. Nebol to strach, ó nie, veď som sa nebál ani vtedy, keď som napadol bizóna a potom medveďa. Dnes však išlo o ľudí. To ma znepokojovalo. O vlastný život som sa ani tak nebál. Bál som sa o život Inču-čunov a Winnetouov! V posledných dňoch som toľko myslel na Winnetoua, že sa mi stal duševne ešte bližším. Hoci nebol pri mne a nepýtalo nás priateľstvo, stal sa mi drahým. Zaiste bol to zvláštny duševný pochod, keď už nie priam psychologická záhada. A zvláštne! Neskôr som sa od Winnetoua dozvedel, že vtedy aj on myslel tak často na mňa ako ja naňho.

Ani práca nezahнала môj vnútorný nepokoj. Vedel som však, že v rozhodujúcej chvíli všetok nepokoj zrazu zmizne. Preto

som si želal, aby táto chvíľa čo najrýchlejšie prišla, lebo som si inak nevedel pomôcť. A toto želanie sa mi splnilo. Krátko popoludní uzreli sme prichádzať Sama Hawkensa. Malý človečik bol unavený, to bolo na ňom hneď vidieť. Ale jeho prefíkané očka veselo žiarili nad hustým pralesom fúzov.

– Podarilo sa všetko? – spýtal som sa. – Vidím to na vás, milý Sam, že sa všetko podarilo.

– Tak? – zasmial sa. – Kde to mám napísané? Na nose? Alebo ste si to len vymysleli?

– Vraj vymyslel! Pshaw! Kto vidí vaše oči, nemôže pochybovať.

– Teda oči ma prezrádzajú? To je dobre vedieť pre druhý raz. Ale máte pravdu, podarilo sa mi všetko oveľa lepšie, než som čakal.

– Videli ste teda vyzvedačov?

– Či som videl vyzvedačov? Viacej, oveľa viacej! Videl som nielen vyzvedačov, ale celý oddiel. A nielenže som ich videl, ale som ich aj vypočul.

– Vypočuli ste ich? Ach, hovorte teda rýchlo, čo ste sa dozvedeli!

– Tu nie je na to vhodné miesto ani čas. Zoberte meračské nástroje a choďte do tábora, prídem za vami. Najprv však musím rýchlo odbehnúť ku Kiowom a povedať im, čo som sa dozvedel a ako si majú počínať.

Po brehu jazierka zbehol k potoku, preskočil ho a zmizol na druhej strane v lese. Zbalili sme svoje krámy a pobrali sme sa do tábora a čakali sme, až sa vráti Sam. Nevideli sme ho prichádzať, ani sme nepočuli jeho kroky, zrazu len stál pred nami a povedal veselo:

– Tu som, mylords! Vari nemáte oči a uši? Ved' by vás mohol prepadnúť aj slon, ktorého kroky počuť na štvrt' hodinu cesty!

– Ale vy ste veru nešli tak lomozne ako slon, – odvetil som.

– Možno. Chcel som vám len ukázať, ako sa treba prikrádať nepozorovane k ľuďom. Pokojne ste tu sedeli a nepočuli ste, že sa k vám prikrádam. Celkom tak som to urobil aj včera, keď som sa potajme priblížil k Apačom.

– Rozprávajte nám o tom, rozprávajte!

– Well, počúvajte teda! Ale musím si sadnúť, lebo som veľmi unavený. Moje nohy sú navyknuté jazdiť a nechcú už behať. Veru človek sa cíti panskejšie, keď patrí k husárom než k pešiakom, ak sa nemýlim.

Sadol si vedľa mňa a zažmurkal na každého z nás. Potom významne pokýval hlavou a riekol: ,

– Teda dnes večer sa začne tanec!

– Už dnes večer? – spýtal som sa spolovice prekvapený a spolovice natešený, lebo som si prial rýchle riešenie. – To je dobre, veľmi dobre!

– Hm, zdá sa mi, že až prahnete po tom, aby vás Apači zajali. Ale máte pravdu, je to dobre a aj ja sa teším, že nemusíme ďalej čakať. Nie je príjemné čakať na udalosť, ktorá môže inakšie vypáliť, než si myslíme.

– Než si myslíme? Azda sa niečo stalo a musíme sa teraz obávať?

– Nič takého sa nestalo, ba práve naopak. Len teraz som presvedčený, že všetko pôjde hladko. Skúsený človek však vie, že aj z najlepšieho dieťaťa neskôr môže vyrásť oplan. A tak je to aj s udalosťami. Aj najkrajší plán sa môže dostať nejakou náhodou na nesprávnu cestu.

– Ale toho sa my azda nemusíme obávať.

– Nie. Podľa všetkého, čo som počul, musíme mať skvelý úspech.

– Čože ste počuli? Rozprávajte predsa, rozprávajte!

– Len pomaly, mladý sir. Všetko po poriadku. Nemôžem vám teraz rozpovedať, čo som počul, lebo sa najprv musíte dozvedieť, čo sa stalo predtým. Odišiel som od vás, keď sa najväčšmi lialo. Nemusel som čakať, až lejak prestane, lebo cez môj kabát neprenikne ani najsilnejší dážď... hihihhi! Dorazil som takmer k miestu, kde sme táborili, keď k nám prišli tí dvaja Apači. Ale tam som sa musel schovať, lebo som uzrel troch červených bojovníkov, ktorí tam snorili. „To sú vyzvedači Apačov,“ pomyslel som si, „a nepustia sa ďalej, lebo dostali príkaz ísť len potiaľto.“ Tak to aj bolo. Prehľadali okolie, ale moju stopu nenašli. Potom si sadli pod stromy, lebo vonku na prérii bola mokrá tráva a nedalo sa tam sedieť. Odpočívali teda tu v lese vari dve hodiny; akiste niekoho čakali. Aj ja som sa

usadil pod jeden strom a čakal som taktiež dve hodiny. Musel som sa predsa dozvedieť, čo teraz bude. Tu prišiel oddiel jazdcov pomalovaných bojovými farbami. Teraz som ich spoznal, boli to Inču-čuna a Winnetou so svojimi Apačmi.

– Koľko ich bolo?

– Práve toľko, ako som predvídal. Napočítal som asi päťdesiat mužov. Vyzvedači hneď vstali a ponáhľali sa k obom náčelníkom, aby im podali správy. Potom museli ísť zase popredku a oddiel sa pomaly pustil za nimi. Môžete si domyslieť, gentlemani, že Sam Hawkens sa zakrádal za nimi. Apači síce nevideli vaše stopy, lebo ich zmyl dážd', ale boli tam koly, ktoré ste zatĺkli do zeme, a tie im neklamne ukazovali cestu. Želal by som si, aby som po celý život mohol sledovať len takéto pekné, zreteľné stopy. Apači museli byť veľmi obozretní, lebo za každou zákrutou lesa, za každou húštinou mohli natrafiť na nás, a preto postupovali len pomaly. Počínali si pritom veľmi ľstivo a opatrne. Mal som z nich ozajstnú radosť a som presvedčený, že Apači vynikajú nad všetky ostatné indiánske kmene. Inču-čuna, to vám je chlapík, a Winnetou taktiež! Aj najmenší krok, najmenší pohyb bol u nich akoby vyrátaný. Nepreriekli ani slovo, dorozumievali sa len posunkami. Keď prešli niečo vyše troch kilometrov od miesta, kde som ich videl prvý raz, bolo už tma. Zostúpili z koní, priviazali ich ku kolom a zmizli v lese, kde chceli táboriť až do rána.

– A tam ste ich vypočuli? – spýtal som sa.

– Hej. Boli to múdri bojovníci a nezapálili oheň. Ale Sam Hawkens bol práve taký múdry ako oni a pomyslel si, že ho teraz nemôžu tak ľahko zbadat'. Nuž a tak som aj ja vošiel do lesa a plazil som sa po vlastnom bruchu, keďže som iné nemal, tak ďaleko, až som sa dostal celkom k nim a vypočul všetko, o čom sa rozprávali.

– Rozumeli ste všetko?

– Aká to hlúpa otázka! Ved' predsa počujem, keď voľakto hovorí.

– Mal som na mysli, či používali nejaký angloindiánsky žargón alebo podobnú gebuzinu.

– Nie, nepoužívali nijaký žargón, ani inú gebuzinu, len sa rozprávali, ak sa nemýlim, a to v nárečí Mescalero, ktoré ako-

tak ovládam. Pomaly som sa plazil dopredu, až som sa ocitol v blízkosti obidvoch náčelníkov. Povedali si občas iba niekoľko viet, krátkych síce, podľa indiánskeho zvyku, ale obsažných. Dost som sa dozvedel a viem, čo zamýšľajú.

– Tak to už vyvalte zo seba, – naliehal som, keďže sa na chvíľu odmlčal.

– Vyvalím, sir, ale držte sa, lebo vás tým povalím. Naozaj si ostria na nás zuby. Chcú nás však chytiť živých.

– Teda nás nechcú zabiť?

– Ale áno, chcú nás zabiť, ale len tak po troške, nie naraz. Chcú nás chytiť, ale tak, aby nám neublížili. Potom nás odvečú do dedín Mescaleros pri Rio Pecos. Tam nás priviažu k mučiarskym kolom a za živa nás upražia. Well, celkom ako kapry, ktoré ulovia v rieke, donesú domov, vložia do vody a krmia ich, až ich napokon s rozličným korením upečú. Zvedavý som však, aké mäso bude zo starého Sama, najmä ak ma položia na panvicu celého a upečú aj v mojom pol'ovníckom kabáte... hihihih!

Chichotal sa svojím tichým, potmehúdsnym smiechom a pokračoval:

– Majú záľusk najmä na Mr. Rattlera, ktorý tu sedí tak tíško a blažene medzi vami a pozerá na mňa tak rozžiarene, akoby ho čakal otvorený raj so všetkými slasťami. Áno, Mr. Rattler, navarili ste si polievku, ktorú by som nechcel vychlípať. Najprv vás prebodnú, potom napichnú na kôl, otrávia, prekolú, zastrelia, potom vás polárnu na kole a obesia... Všetko pekne po poriadku a z každého vždy len po troške, aby ste pritom hodne dlho žili a mohli s ozajstným pôžitkom vychutnať všetky tieto druhy múk a smrti. A keď i po tom všetkom neumriete, položia vás do hrobu ku Klekí-petrovi, ktorého ste zastrelili, a za živa vás pochovajú.

– Beda mi! Naozaj to povedali? – spýtal sa Rattler a tvár mu od hrôzy smrteľne zbledla.

– Pravdaže to povedali, veď ste si to aj zaslúžili. Veru vám nemôžem pomôcť. Dúfam, že potom, až budete mať za sebou všetky tieto druhy smrti, nikdy viac už nespáchate taký hanebný čin. Myslím, že druhý raz to neurobíte. Klekí-petrovu mŕtvolu odozdali jednému medicinmanovi, ktorý ju dopraví domov. Musím vám totiž pripomenúť, že títo južní Indiáni vedia mŕtvoly

tak pripraviť a konzervovať, že sa dlho zachovajú. Sám som videl múmie indiánskych detí, ktoré aj po sto rokoch vyzerali tak čerstvo, akoby ešte včera boli žili. Ak nás všetkých zajmú, bude nám potešením prizerať sa, ako Mr. Rattlera za živa premenia na takúto múmiu.

– Neostanem tu, – vykrikol Rattler. – Utečiem, nechytia ma.

Chcel vyskočiť. Sam Hawkens ho však zadržal a vystríhal:

– Ani na krok nesmiete odtiaľto, ak vám je život milý! Hovorím vám, Apači už možno obsadili celé okolie. Vbehli by ste im priamo do rúk.

– Myslíte to naozaj, Sam? – spýtal som sa ho.

– Pravdaže, to nie je prázdna hrozba, je to skutočne tak; som o tom presvedčený, a to nie bezdôvodne. Ani v iných prípadoch som sa nemýlil. Apači už naozaj vytiahli proti Kiowom, a to celé vojsko, ku ktorému sa chcú pripojiť aj obidvaja náčelníci, len čo budú hotoví s nami. Len tak sa mohlo stať, že sa tak rýchlo vrátili. Nemuseli ísť totiž až do svojich dedín zháňať bojovníkov, lebo cestou stretli oddiely tiahnuce proti Kiowom. Klekí-petrovu mŕtvolu odovzdali medicínmanovi a niekoľkým jeho spoločníkom, aby ju dopravili domov. Inču-čuna a Winnetou si potom vybrali päťdesiatich dobrých jazdcov, aby nás vyhľadali a zajali.

– Kde sú teraz oddiely Apačov, ktoré tiahnu proti Kiowom?

– Neviem. O tom nepadlo ani slovo. Ale to nám môže byť ľahostajné.

V tomto sa však malý Sam mýlil. Nemohlo nám byť ľahostajné, kde sú tieto silné oddiely. Dozvedeli sme sa to už po niekoľkých dňoch.

Sam rozprával ďalej:

– Keď som už dosť vypočul, mohol som sa vydať na spiatočnú cestu k vám, ale v noci je ťažko zahľadiť stopy. Ráno by ich mohli zbadáť. A okrem toho chcel som Apačov pozorovať ešte i na druhý deň. Preto som sa celú noc schovával v lese a dal som sa na cestu až potom, keď bojovníci Apačov vyrazili. Sledoval som ich až k miestu, ktoré je odtiaľto vzdialené asi desať kilometrov. Potom som sa okľukou, aby ma nezbadali, vrátil k vám. Well, to je všetko, čo vám môžem povedať.

- Teda vás nevideli?
- Nie.
- A dobre ste zahladili stopy za sebou?
- Áno.
- Ale veď ste povedali, že sa im ukážete a že...
- Viem, viem! Bol by som to urobil, ale to nebolo potrebné, pretože... Aha? Počuli ste?

Samovu reč prerušil trojnásobný škrek orla.

– To sú vyzvedači Kiowov, – vysvetľoval. – Sedia v korunách stromov. Povedal som im, aby nám dali tento znak, keď spozorujú na savane Apačov. Podťte so mnou, sir! Vyskúšame, aký máte bystrý zrak.

Táto výzva patrila mne. Sam vstal a chystal sa odísť. Zobral som pušku a chcel som kráčať za ním.

– Počkajte, – zadržal ma. – Pušku nechajte tu! Zálesák sa síce nikdy nemá rozlúčiť so svojou puškou, ale každé pravidlo má výnimku. Teraz musíme predstierať, že na nebezpečenstvo ani len nepomyslíme. Musíme vzbudiť dojem, že sme prišli iba zbierať raždie. Apači si hneď domyslia, že tu chceme večer táboriť, a to práve bude voda na náš mlyn.

Pomaly sme sa poberali naoko celkom nevinne po trávnom pruhu, ktorý z oboch strán lemovali húštiny a stromy. Tak sme vyšli až na savanu. Tam sme na okraji húštin zbierali suché konáre, a pritom sme sa ukradomky obzerali za Apačmi. Ak sú nejakí nablízku, iste sú schovaní za kríkmi, ktoré roztrúsené rástli na savane.

- Vidíte niekoho? – spýtal som sa po chvíli Sama.
- Nie, – odpovedal.
- Ani ja.

Veľmi sme napínali zrak, ale nič sme nemohli vypátrať. A predsa som sa neskôr dozvedel od samého Winnetoua, že ležal asi na päťdesiat krokov od nás za krom a pozoroval nás. Nestačí, keď má človek bystré oči, musí ich mať aj vycvičené a moje vtedy ešte neboli. Dnes by som Winnetoua ihneď vypátral, keď inak nie, tak aspoň podľa mušiek, ktoré by sa nad ním hustejšie rojili než nad inými kríkmi.

Vrátili sme sa teda do tábora bez výsledku a potom sme všetci zbierali raždie na táborový oheň. Nanosili sme ho viacej, než sme potrebovali.

– To je dobre, – poznamenal Sam. – Musím nechať jednu kopy aj pre Apačov. Keď sem vtrhnú a nikoho tu nenájdu, nech si majú čím rozložiť rýchlo oheň.

Začalo sa stmievať. Sam ako najskúsenejší sa schoval celkom vpredu, kde trávnatý pruh, na konci ktorého sme sedeli, vbiehal do savany. Chcel vyslieďiť príchod vyzvedačov, ktorých sme naisto mohli očakávať. Nepriatelia predsa budú chcieť preskúmať náš tábor. Rozložili sme vatru, ktorá ožarovala celý trávnatý pruh a značnú časť savany. Apači nás iste budú považovať za neopatrných ľudí. Ved' veľký oheň už zďaleka ukazoval nepriateľovi cestu k nám.

Navečerali sme sa a potom sme si pokojne oddychovali, akoby sme netušili nič zlého. Pušky ležali dosť ďaleko od nás, ale smerom k polostrovu, aby sme si ich neskôr pri úteku mohli ľahko vziať. Vchod na polostrov, ako to Sam určil, sme zatarasili koňmi.

Od súmraku uplynuli už asi tri hodiny. Tu sa Sam vrátil nečujne ako tieň a pošepky oznámil:

– Prichádzajú vyzvedači. Jeden ide po tejto a druhý po tamtej strane. Počul som ich, ba dokonca aj videl.

Teda sa blížili k nám po oboch stranách trávnatého pruhu. Zakrádali sa povedľa tmavých húštin. Sam si sadol k nám a začal hlasno hovoriť o všeličom, čo mu len prišlo na um. Odpovedali sme mu a tak sa rozpriadol živý rozhovor, ktorý mal vyzvedačov presvedčiť, že je všetko v poriadku. Vedeli sme, že sú tu a že nás ostro pozorujú, ale chránili sme sa vrhnúť do húštin čo len jediný nedôverčivý pohľad. Teraz bolo predovšetkým potrebné dozvedieť sa, kedy vyzvedači zase odídu. Nemohli sme to počuť, ani vidieť a predsa sme nesmeli po ich odchode stratiť ani chvíľočku, lebo sme mohli čakať, že sa k nám onedlho prikradne celý oddiel. A zatiaľ Kiowovia musia obsadiť celý polostrov. Preto najlepšie bolo nečakať, až vyzvedači odídu, ale prinútiť ich, aby tak urobili. Sam teda vstal a tváril sa, že zbiera raždie. Prítom vnikol na jednej strane do húštiny. Ja som urobil tak isto na druhej strane. Teraz sme si

mohli byť istí, že vyzvedači sa odplazili. Tu Sam priložil obe dlane k ústam a trikrát za sebou napodobnil kvákanie amerického skokana. To bolo znamenie pre Kiowov, že majú prísť. Keďže sme boli pri vode, žabie kvákanie nemohlo byť podozrivé. Potom Sam znovu odišiel na svoje pozorovacie stanovište, aby nám mohol oznámiť, že sa blíži celý nepriateľský oddiel.

Uplynuli sotva dve minúty od žabieho kvákania a už sa k nám potichu valili Kiowovia, tesne jeden za druhým. Bol ich dlhý rad, dvesto bojovníkov. Nečakali v lese, ale prenikli až k potoku, aby mohli na znamenie rýchlejšie pribehnúť. Teraz len preskočili potok a už sa aj plazili ako hady za našimi chrbtami a v našich tŕňach. Postupovali k polostrovu tak šikovne a rýchlo, že za tri minúty prešiel pomimo nás celý rad.

Potom sme čakali na Sama. Keď prišiel, zašepkal nám:

– Prichádzajú, a to zase po oboch stranách. Počul som ich. Už neprikladajte viac na oheň! Musíme sa postarať, aby ostalo hodne pahreby, až vatra dohorí. To preto, aby si Apači rýchlo mohli znovu zapáliť oheň.

Raždie, ktoré nám ešte ostalo, poukladali sme okolo ohňa tak, aby jeho dohasínajúca žiara nemohla osvetľovať náš útek. Keď sme raždie takto uložili, každý z nás musel trochu zahrať divadlo. Vedeli sme, že nablízku je päťdesiat Apačov, a nesmeli sme to ničím prezradiť. Od nasledujúcej chvíle záviselo mnoho, dokonca i naše životy. Predpokladali sme, že vyčkajú, až pospíme. Ale čo keď nebudú čakať a napadnú nás hneď? Pribehlo by nám síce na pomoc dvesto Kiowov, ale nastal by boj a krviprelievanie a ne jeden z nás by na to doplatil životom. Hrozila nám katastrofa. Doteraz sa všetko odohralo tak, ako som čakal. Bol som pokojný, taký pokojný, akoby šlo len o partiu šachu alebo domina. Veľmi zaujímavé bolo pozorovať ostatných. Rattler ležal natiahnutý na tráve; obličaj mal obrátený k zemi a predstieral, že spí. Iste sa mu smrteľný strach zadrpil do duše ľadovými prstami. Jeho „preslávení zálesáci“ meravo hľadeli na seba, bledí ako stena. Aj oni sa museli zúčastniť nášho spoločného rozhovoru, ale šlo im to ťažko, lebo sotva mohli občas vyjachtat' zopár slov. Will Parker a Dick Stone tu sedeli tak pokojne, akoby na celom svete nejestvoval ani jediný

Apač. Sam Hawkens sypal zo seba žart za žartom a ja som sa mu čo najhlasnejšie smial.

Takto prešla asi polhodina. Nadobudli sme presvedčenie, že Apači nás chcú prepadnúť, až pospíme. Inak by už dávno boli na nás zaútočili. Oheň už takmer dohorel. Nechcel som to ďalej preťahovať, preto som niekoľko ráz zívól, ponatáhoval som sa a riekol som:

- Som unavený, chce sa mi spať. Vám nie, Sam Hawkens?
- Čoby nie; veru aj ja si už ľahnem, – odpovedal.
- Oheň dohasína, dobrú noc.
- Dobrú noc, – zavolali aj Stone a Parker.

Potom sme sa odtiahli od ohňa čo možno najďalej, ale tak, aby to nevzbudilo podozrenie, a ľahli sme si spať.

Oheň doháral a napokon celkom zhasol. Len pahreba ešte žiarila. Ale jej svetlo nemohlo preniknúť až k nám, lebo dookola nej bolo nakladené raždie. Všetci sme ležali v úplnej temnote. Teraz išlo o to, aby sme sa čo najtichšie odkradli. Siahol som po svojej puške a pomaly, som sa odplazil. Vedľa mňa sa plazil Sam a ostatní nás nasledovali. Čoskoro som už bol medzi koňmi. Aj keď niektorý chlap zašuchotal, nepriatelia to nezačuli, lebo v takej chvíli som najbližšieho koňa rýchlo pomykal za uzdu, aby hlasito zadupotal. To muselo prehlušiť každý podozrivý zvuk. Naozaj sa všetkým podarilo dôjsť ku Kiowom, ktorí číhali vo tme ako bojachtivé leopardy.

– Sam, – zašepkal som Hawkensovi, – ak chceme, aby obidvaja náčelníci vyviazli so zdravou kožou, nesmieme k nim pripustiť ani jediného Kiowu, rozumeli ste?

– Hej.

– Ja si vezmem na starosť Winnetoua. Vy, Stone a Parker sa postarajte zase o Inču-čunu!

– Vy budete mať jedného a my traja dohromady taktiež iba jedného? To ste nevyrátali dobre... ak sa nemýlim.

– Ba vyrátal. S Winnetouom budem rýchlo hotový, zrazím ho päťou. Vy však musíte byť traja, aby sa Inču-čuna vôbec nemohol brániť. Ak bude mať čas a voľné miesto, aby sa mohol brániť, ľahko by na to mohol doplatiť poranením alebo smrťou.

– Well, máte pravdu. Musíme však postúpiť o kúsok dopredu, aby sme mohli byť v boji prví a aby nás neprešli ani jeden Kiowa. Podťte!

Postúpili sme o niekoľko krokov smerom k ohňu a vo veľkom napätí sme vyčkávali bojový pokrik Apačov. Aspoň sme predpokladali, že bez bojového pokriku nezačnú útok. Podľa ich obyčaje vodca najprv výkrikom dá znamenie na útok a potom sa ostatní k nemu pripoja pekelným revom. Robia tak preto, aby nepriateľa vyľakali a nemohol sa brániť. Bojový pokrik väčšiny indiánskych kmeňov môžeme napodobniť, keď vysokým, tenkým hlasom vyrazíme z hrdla dlhé „hiiiiiiiiih“ a pritom sa dlaňou veľmi rýchlo udierame po perách, takže zvuk znie trilkovite.

Kiowovia boli práve v takom napätí ako my. Každý z nich chcel byť prvý. Tisli sa na nás, takže nás stále tlačili dopredu. Hrozilo nám nebezpečenstvo, že nás Kiowovia zatlačia príliš blízko k Apačom, a preto som si želal, aby sa útok čo najskôr začal.

Toto želanie sa mi konečne, konečne splnilo. Zrazu zaznelo spomínané „hiiiiiiiiih“ takým ostrým, prenikavým tónom, že mi celým telom prebehol mráz. Potom nasledoval taký hrozný rev, akoby tu vrieskalo tisíc diablov. Hoci bola zem pokrytá mäkkou trávou, zreteľne sme na nej počuli rýchle kroky a skoky. Zrazu všetko stíchlo. Chvíľu sa na okolí nič nepohlo. Človek by bol počul, ako sa vracia, aj ihlu spadnúť na zem. Napokon sme začuli Inču-čunu, ktorý zvolal iba krátke slovo:

– Ko!

Toto slovo znamená „oheň“. Teda Inču-čuna rozkazoval zapáliť oheň. V popole nášho ohňa bolo ešte hodne žeravého uhlia. Suché vetvy a raždie, ktoré vedľa ležali, pomaly tleli. Apači poslúchli rozkaz a pohádzali konáre na žiariacu pohrebu. O niekoľko sekúnd už šľahali plamene do výšky a celé okolie sa osvietilo.

Inču-čuna a Winnetou stáli vedľa seba. Ostatní bojovníci čoskoro utvorili okolo nich kruh. Tu Apači na, svoj veľký úžas spozorovali, že nás tam niet.

– Uff, uff, uff! – zvolali prekvapene.

Winnetou, hoci bol taký mladý, prejavil už teraz opatrnosť, ktorú som neskoršie tak často uňho obdivoval. Pochopil, že musíme byť ešte voľakde nablízku a že Apači stojaci v žiari ohňa sú istým terčom pre naše pušky. Preto skríkol:

– Tatiša, tatiša!

Toto slovo znamená: „Ujdime!“ Už sa aj chystal odbehnúť, ale ja som ho predišiel. Stačilo mi asi päť bleskurýchlych krokov a už som aj bol pri kruhu, ktorý ho obklopoval. Apačov, ktorí mi stáli v ceste, odhodil som napravo i naľavo a predral som sa do kruhu. Hawkens, Stone a Parker mi leteli za päťami. Práve keď Winnetou prenikavo vykrikol „Tatiša, tatiša!“ a obrátil sa, že ujde, ocitol sa rovno predou mnou. Chvíľu sme si hľadeli do očí. Bleskurýchlo siahol k opasku, aby vytiahol nôž, ale vtom ho už zasiahol do spánkov úder mojej päste. Zatackal sa a zrútil sa na zem. Zároveň som videl, že Sam, Will a Dick pevne zovreli jeho otca.

Apači zrevali od hnevu. Ale ich krik ihneď zanikol v hroznom vresku Kiowov, ktorí sa teraz na nich vrhli.

Keďže som prerazil kruh Apačov, stál som teraz uprostred kľbka ľudí, ktorí sa s hrozným revom bili a šklbali. Dvesto Kiowov tu útočilo asi na päťdesiatich Apačov, teda štyria proti jednému. Ale udatní Winnetouovi bojovníci sa bránili zo všetkých síl. Zo začiatku som musel vynaložiť všetko úsilie, aby som viacerých; odrazil od seba. Keďže som stál v prostriedku, musel som sa krútiť ako vreteno. Pritom som mlátil okolo seba iba päšťami, pretože som nikoho nechcel zraniť a tobôž nie zabiť. Keď som štyroch a či piatich zrazil na zem, mohol som si trochu voľnejšie vydýchnuť. Zároveň povolil aj celkový odpor Apačov. Uplynulo vari päť minút odvtedy, ako sme zaútočili, a boj sa už končil. Len päť minút trval! Ale v takomto prípade je aj päť minút dlhý čas.

Náčelník Inču-čuna ležal zviazaný na zemi a vedľa neho Winnetou, ktorý bol doteraz v bezvedomí. Aj jeho poviazali. Ani jediný Apač neušiel. Zaiste preto, že nikomu z týchto chrabrých bojovníkov neprišlo na um zutekať a tak opustiť oboch náčelníkov, ktorých sme hneď na začiatku boja premohli. Mnohí z Apačov boli zranení, ale taktiež aj mnohí z Kiowov. Bohužiaľ, Kiowovia mali troch mŕtvych a Apači piatich. Pravda,

nemali sme v úmysle zabíjať. No Apači sa tak húževnato bránili, že Kiowovia boli prinútení použiť zbrane častejšie, než sme si priali.

Všetkých premožených nepriateľov Kiowovia poviažali. Na to nebolo treba veľkého umenia, lebo proti jednému tu boli štyria, ba dokonca piati, keď rátame aj nás belochovo. Stačilo, aby traja Kiowovia pevne držali jedného Apača a štvrtý, alebo piaty ho rýchlo zviazal.

Kiowovia odpratali mŕtvolu a potom ošetrili svojich ranených. My belosi sme chceli prehliadnuť a obviazať ranených Apačov. No ranení sa na nás iba mračili, ba niektorí sa dokonca nechceli dať ošetriť. Boli príliš hrdí, aby prijali takúto službu od nepriateľov, a radšej nechali rany krváčať. Nerobil som si preto starosti, lebo všetky zranenia boli iba ľahké.

Keď sme túto prácu dokončili, radili sme sa, čo bude so zajatcami v noci. Chcel som im pomôcť, aby si aspoň ako-tak odpočinuli. Ale tu sa Tangua, náčelník Kiowov, na mňa oboril:

– Títo psi nepatria vám, ale nám, a iba ja rozhodujem, čo sa s nimi stane.

– No a čo s nimi urobíš? – spýtal som sa ho.

– Nechali by sme ich nažive, až kým by sme sa nevrátili domov. Chceme však napadnúť ich dediny, a to je hodne ďaleko odtiaľto, preto sa nebudeme s nimi tak dlho vláčiť. Dostanú sa k mučiarskym kolom.

– Všetci?

– Všetci.

– To neverím.

– Prečo?

– Pretože si sa pred chvíľou zmýlil.

– Kedy?

– Keď si povedal, že Apači patria vám. To je omyl.

– To je pravda.

– Nie. Podľa zákonov západu patrí zajatec tomu, kto ho chytil. Vezmite si teda Apačov, ktorých ste premohli. Nemám nič proti tomu. Ale tí, ktorých sme my chytili, patria nám.

– Uff, uff! Ako múdro hovoríš! Chcete si teda ponechať Inču-čunu a Winnetoua?

– Pravdaže.

– A ak vám ich nedám?

– Dáš nám ich.

Z jeho hlasu sa dalo vycítiť nepriateľstvo. Odpovedal som mu pokojne a rozhodne. Tu vytiahol nôž, zabol ho do zeme až po rukoväť a hrozivo na mňa zabľýskal očami.

– Ak položíte čo len jednu ruku na niektorého z Apačov, – zasipel na mňa, – môj nôž vám prebodne telá ako túto zem. Dohovoril som! Howgh!

Myslel to vážne. No ja by som mu predsa len bol rád ukázal, že sa ho nezľaknem. Sam Hawkens bol však natoľko múdry, že pozrel na mňa výstražným pohľadom, aby ma napomenul k rozvahe a opatrnosti. Radšej som teda mlčal.

Zviazaní Apači ležali okolo vaty. Najjednoduchšie by bolo nechať ich tak ležať, lebo tu sme ich mohli bez námahy strážiť. Ale Tangua mi chcel ukázať, že ich naozaj považuje sa svoje vlastníctvo a že s nimi môže nakladať podľa ľubovôle. Preto vydal rozkaz, aby ich vzpriamených pripútali k stromom.

Kiowovia tak urobili, a veru nie najnežnejším spôsobom, ako si každý ľahko domyslí. Zaobchodili so zajatcami bez najmenšieho súcitu a priväzovali ich k stromom čo najpevnejšie, aby im spôsobili veľké muky. Ani jediný Apač pritom neskrivil tvár. Indiánov totiž už od mladosti prísne vychovávajú a učia ich znášať najrozličnejšie utrpenia. Najsurejšie zaobchodili s obidvoma náčelníkmi. Putá im tak pevne stiahli, že im navierali až opuchliny a len-len že nevystrekla krv.

Ani jediný zajatec sa nemohol vlastným úsilím oslobodiť a ujsť. No Tangua predsa rozostavil okolo tábora stráže.

Náš oheň, na ktorý sme znovu nahádzali raždia, blčal, ako sme už spomenuli, na konci trávnatého pruhu ťahajúceho sa až k vode. Posadali sme si okolo. Boli by sme odohnali každého Kiowu, ktorý by si bol prisadol k nám, pretože by nám bol prekážal, ba možno aj celkom znemožnil oslobodiť Winnetoua. Ale Kiowom ani len na um neprišlo prisadnúť si k nám. Správali sa k nám nepriateľsky hneď odvtedy, ako prišli. A prirodzene, prudká výmena názorov medzi mnou a ich náčelníkom neprispela k tomu, aby zmenili zmysľanie. Chladné, takmer pohrdavé pohľady, ktoré na nás vrhali; vôbec nebudili dôveru.

Pochopili sme, že budeme radi, ak sa nám podarí podobrotky odísť od Kiowov.

V istej vzdialenosti od nás, smerom k savane, rozložili niekoľko vatier a posadali si okolo nich. Zhovárali sa, ale nie rečou obvyklou medzi belochmi a Indiánmi. Hovorili nárečím svojho kmeňa. Teda nechceli, aby sme im rozumeli. Pravdaže, aj v tom sme videli znamenie nepriazne. Pokladali sa za pánov situácie. Správali sa k nám ako cirkusový lev voči pudlíkovi, ktorého strpí pri sebe.

Ťažko budeme môcť uskutočniť svoj zámer, lebo smeli o ňom vedieť len štyria: Sam Hawkens, Dick Stone, Will Parker a ja. Ostatným sme nechceli tajomstvo zveriť, lebo by boli pravdepodobne proti a boli by ho prekazili alebo dokonca prezradili Kiowom. Naši druhovia ležali tesne vedľa nás. Dúfali sme, že neskôr všetci dospia. Ak sa nám oslobodenie podarí, potom nebudeme môcť pokojne odpočívať, lebo Kiowovia iste vzbúria celý tábor. Preto Sam radil, aby sme si trochu zdriemli teraz. Políhali sme si teda. Hoci som bol veľmi rozrušený, predsa sa mi podarilo čoskoro usnúť. Po dlhšom čase ma zrazu Sam zobudil. Vtedy som ešte nevedel určovať čas podľa hviezd ako neskoršie. Hádal som, že môže byť niečo po polnoci. Naši druhovia spali a vatra už dohorela. Kiowovia udržiavali iba jeden oheň, ostatné nechali vyhasnúť. Aj Parker a Stone boli už hore. Mohli sme sa zhovárať, ale, pravdaže, iba potichu. Sam mi zašepkal:

– Ponajprv sa musíme dohodnúť, ktorí z nás vlastne odídu. Všetci štyria nesmieme zmiznúť. Stačí, keď pôjdu dvaja.

– Ja pôjdem rozhodne, – povedal som dôrazne.

– Oho, len pomaly, drahý sir... Je to veľmi nebezpečné podujatie.

– To viem.

– A chcete vystaviť nebezpečenstvu vlastný život?

– Áno.

– Well, vy ste skvelý chlapík, ak sa nemýlim. Ale tu ide aj o čosi iné, nielen o nebezpečenstvo smrti, ktorému by ste kráčali v ústrety.

– O čo tu teda ešte ide?

– O toto: úspech nášho plánu závisí od osôb, ktoré ho vykonajú.

– To je pravda.

– Teší ma, že to uznávate, a preto myslím, že nebudete chcieť odísť.

– A prečo by som nechcel?

– Majte rozum, sir! Pôjdem ja s Dickom.

– Nie.

– Vy ste ešte neskúsený, neviete sa prikrádať. Nikdy ste to nerobili.

– Možno. Ale dnes vám dokážem, že človek urobí dakedy dobre aj to, do čoho sa nerozumie, len musí mať do toho chuť.

– Ale potrebujete aj šikovnosť, sir, šikovnosť! A tú veru nemáte. Po prvé, človek ju musí mať vrodennú, a po druhé, musí sa v nej cvičiť. A vám veru výcvik chýba.

– Urobme skúšku!

– Skúšku chcete?

– Áno.

– Akú?

– Viete, či náčelník Tangua spí?

– Nie.

– A predsa je pre nás dôležité to vedieť. Nemám pravdu, Sam?

– Máte. Prikradnem sa k nemu a zistím to.

– Nie. Ja to urobím.

– Vy?... Prečo?

– Veď to je práve tá skúška.

– Ach tak! A čo keď vás spozorujú?

– Nič sa nestane. Vyhovorím sa im, že som sa chcel presvedčiť, či si stráže dobre konajú povinnosť.

– Well, to by šlo. Ale načo je vlastne tá skúška?

– Aby som si získal vašu dôveru. Ak v nej obstojím, dúfam, že sa nebudete zdráhať a vezmete ma k Winnetouovi.

– Hm! O tom si pohovoríme až neskôršie.

– Nedbám. Môžem ísť teraz k Tanguovi?

– Áno, ale dávajte si pozor! Ak vás prichytia, budú vás podozrievať, keď aj nie teraz, tak neskôršie, až zmizne Winnetou. Budú si myslieť, že ste mu vy prerezali putá.

- A vlastne sa ani nebudú veľmi myliť.
- Kryte sa za každým stromom a kríkom a chráňte sa vkročiť na miesto, kam dopadá svetlo ohňa. Musíte sa stále držať v tme.
- Urobím tak, ako vravíte. Sam.
- No, veď dúfam. Ešte je hore aspoň tridsať Kiowov, ak sa nemýlim. Strážte do toho ani nerátam. Ak budete taký šikovný, že vás nezbadajú, pochválím vás a pomyslím si, že predsa len niekedy, hádam o desať rokov, bude z vás zálesák. Doteraz však boli márne všetky moje dobré poučovania. Ešte stále ste greenhorn, a to taký zelený a neskúsený, akého človek neuzrie v nijakom panoptiku, hihihih!

Nôž a revolvery som si zastrčil hlboko za opasok, aby som ich cestou nestratil, a odplazil som sa od vaty. Až dnes, keď toto opisujem, úplne chápem zodpovednosť, ktorú som vtedy tak ľahkomyselne vzal na seba. Bolo to priam šialene odvážne podujatie. Nechcel som sa totiž prikradnúť k náčelníkovi Tanguovi!

Mal som rád Winnetoua a chcel som mu to dokázať činom, pri ktorom by som vystavil nebezpečenstvu vlastný život. Toto bola skvelá príležitosť. Môžem Winnetoua oslobodiť. Ale chcel som to urobiť sám! Čo ma bolo po Samových pochybnostiach! On chcel vykonať s Dickom Stohom to, na čo som sa tešil ja. Aj keby som svoju úlohu u náčelníka Tanguu šťastlivo vykonal, mohol som čakať, že Sam i naďalej bude o mne pochybovať. A tak som prišiel na myšlienku, že sa Samo vi nebudem prosiť a nebudem sa zbytočne namáhať, aby mi splnil želanie.

Nevybral som sa teda k náčelníkovi Tanguovi, ale k Winnetouovi!

Pravdaže, teraz už nebol ohrozený len môj život, ale aj životy všetkých mojich druhov. Ak ma pri tomto čine prichytia, prideme všetci o hlavu. To som síce vedel aj vtedy, ale mladosť, dychtivá po činoch, sa neobzerá na nič.

Veľa som čítal o tom, ako sa treba prikrádať, a odvtedy, ako som prišiel sem na západ, veľa som o tom aj počul, najmä Sam mi často vysvetľoval a ukazoval, ako to treba robiť. Napodobňoval som ho, lež nemohlo byť ani reči o zručnosti, ktorú som dnes potreboval. Ale i pritom všetkom som ani trochu nepochyboval, že sa mi môj zámer podarí.

Lahol som si do trávy a plazil som sa do krovísk. Ku stromom, pri ktorých boli priviazaní Inču-čuna a Winnetou, bolo asi päťdesiat krokov. Mal som sa vlastne plaziť tak, aby som sa dotýkal zeme iba prstami a končekmi čižiem. Na to však treba silne vycvičené prsty na nohách i rukách. Zručnosť v takomto plazení človek získa až po dlhom výcviku, ktorý som nemal za sebou; preto som liezol iba na kolenách a predlaktiach ako štvornožec. Prv než som ruky položil na zem, hmatal som dookola, či tam azda neleží suché raždie, ktoré by sa mohlo pod váhou môjho tela prelomiť a zapraskotať. Keď som musel prejsť pomedzi konáre alebo popod ne, najprv, som ich opatrne splietol, aby som tadiaľ mohol preklízať tak, že by som sa ich telom ani nedotkol. Išlo to pomaly, ale predsa len som postupoval.

Apačov priviazali ku stromom, ktoré stáli po oboch stranách trávnatého pruhu. Obaja náčelníci boli naľavo od nášho tábora. Stromy, ku ktorým boli priviazaní, stáli tesne pri okraji trávnatého pruhu. Asi štyri alebo päť krokov pred nimi sedel Indián, obrátený k nim tvárou. Mal na nich dávať zvlášť dobrý pozor ako na významné osoby. Strážca by mi mohol veľmi prekážať pri mojom zámere, alebo by ho mohol azda celkom znemožniť. A zrazu mi prišlo na um, akým spôsobom odvrátim jeho pozornosť, aj keď iba na chvíľku. Lenže na to by som potreboval kamienky a tých tu asi nebude.

Bol som asi v polovici cesty a plazil som sa vyše polhodiny. Dvadsaťpäť krokov vyše polhodiny! Tu som zbadal neďaleko akúsi jasnejšiu škvŕnu. Odplazil som sa k nej a na svoju veľkú radosť som zistil, že je to priehlbinka, široká asi meter a plná piesku. Keď sa potôčik s jazierkom po daždi rozvodnili, voda sa rozliala až sem a naplavila tento piesok. Naplnil som si ním vrecko a plazil som sa ďalej.

Po ďalšej polhodinke ocitol som sa konečne asi na štyri kroky od Winnetoua a jeho otca. Stromy, ku ktorým boli priviazaní, a to chrptom ku mne, nemali ani hrúbku ľudského tela. Nebol by som sa mohol k zajatcom priblížiť, ale na šťastie vedľa kmeňov stromov rástli výhonky s hustým lístím. Bol som presvedčený, že výhonky ma dobre skryjú pred strážou. Musím ešte spomenúť, že niekoľko krokov stranou stál ostružinový ker.

Potešil som sa, pretože mi to pri uskutočňovaní môjho zámeru mohlo veľmi pomôcť.

Najprv som sa doplazil za Winnetouov chrbát. Niekoľko minút som ticho ležal, aby som mohol pozorovať strážcu. Zdalo sa mi, že je ospalý, lebo oči mal zatvorené a iba kedy-tedy ich namáhavo otvoril. Bol som tomu veľmi rád.

Najprv som chcel zistiť, akým spôsobom je Winnetou sputnaný. Opatrne som teda siahol rukou na kmeň a potom Winnetouovi na mokasín a holeň. Pravdaže to musel cítiť a bál som sa, že obráti hlavu ku mne a tak ma prezradí. Ale neurobil tak. Bol príliš múdry a opatrný. Zistil som, že má nohy zviazané okolo členkov a okrem toho priviazali mu okolo nich a stromu remeň. Bude treba dvakrát zarezať nožom.

Potom som pozrel hore. Pri mihotavom svetle ohňa som videl, že mu ruky vzadu ovinuli okolo kmeňa a pevne stiahli remeňom. Tu postačí jediný rez.

Vtom mi však prišlo dačo na um, na čo som predtým nemyslel: keď prerežem Winnetouovi putá, môžem čakať, že ihneď ujde. Tým sa však ocitnem vo veľkom nebezpečenstve. Premýšľal som, ako by sa tomu dalo vyhnúť, ale nenašiel som východisko. Musím to riskovať. Ak sa Apač pustí do behu, musím aj ja rýchlo zutekať.

Ako som Winnetoua podceňoval! Nepoznal som ho dobre. Keď sme sa neskôr rozprávali o jeho oslobodení, povedal mi, aké myšlienky mu vtedy prebiehali hlavou. Keď zacítil moju ruku, domnieval sa, že je to niektorý Apač. Všetci, ktorí boli s ním, sa síce dostali do zajatia, ale možno nejaký vyzvedáč alebo posol šiel za nimi, hoci o tom nevedeli, a niesol im správy od hlavného oddielu. Winnetou hneď vedel, že ho ktosi prichádza oslobodiť a čakal, až mu prereže putá. Ale ani na um mu neprišlo zmeniť polohu. Jednak nechcel ujsť bez otca a jednak nechcel priviesť do nebezpečenstva muža, ktorý ho prišiel oslobodiť.

Ponajprv som mu prerezal obidva spodné remene na nohách. Horný som nemohol ležiačky dosiahnuť. A keby som aj mohol, musel by som rezať veľmi opatrne, aby som Winnetoua nezranil na rukách. Musím teda vstať. Ale tu ma strážca pravdepodobne zbadá. Práve na to, aby som odvrátil jeho pozornosť, som si

priniesol piesok. Pravdaže, malé kamienky by som bol mal radšej. Siahol som do vrecka, nabral trochu piesku a hodil som ho povedľa Winnetoua a strážcu do ostružinového kra. Piesok v kre zašuchotal. Strážca sa obrátil, pozrel na ker, ale potom sa čoskoro zase upokojil. Hodil som aj po druhý raz a tak som zase upútal jeho pozornosť. Akiste sa domnieval, že v kríku sa skrýva jedovatý plaz. Vstal, šiel ku kru a skúmavo ho prezeral. Pritom sa k nám obrátil chrbtom. Rýchlo som sa vztýčil a prerezal remeň. Zrak mi pritom padol na pekné Winnetouove vlasy; na temene hlavy boli zviazané do chochola podobného prilbici a potom mu v ťažkých a dlhých prameňoch splývali na chrbát. Ľavou rukou som zachytil tenký prameň vlasov, pravou som ich odrezal a znovu som si ľahol na zem.

Prečo som to urobil? Možno sa mi raz zide, keď budem mať v rukách dôkaz, že som Winnetoua oslobodil.

Na moju veľkú radosť Winnetou sa ani trochu nepohol; stál ako prv. Ovinul som si vlasy okolo prsta do kolieska a schoval som si ho do vrecka. Potom som sa priplazil k Inču-čunovi. Preskúmal som mu putá tak isto ako pred chvíľou jeho synovi. Bol celkom tak priviazaný ku stromu ako Winnetou a ani on sa nepohol, keď pocítil dotyk mojej ruky. Aj jemu som prerezal najprv dolné remene. Potom sa mi znovu podarilo odvrátiť strážcovu pozornosť ako predtým, a tak som prerezal aj remeň na náčelníkových rukách. Bol práve taký obozretný ako jeho syn a nepohol sa.

Prišlo mi na myseľ, že bude lepšie, keď remene, ktoré spadli na zem, pozbieram, aby ich tu nenašli. Kiowovia sa nemusia dozvedieť, akým spôsobom sa zajatci oslobodili. Keby tu našli remene, videli by, že ich ktosi prerezal, a podozrenie by padlo len na nás. Preto som najprv zobral remene pri Inču-čunovi a potom som sa preplazil k Winnetouovi a urobil tak isto. Remene som si schoval do vreciek a pustil som sa na spiatočnú cestu.

Keď obaja náčelníci zmiznú, strážca ihneď urobí poplach. Vtedy už nesmiem byť nablízku. Musím sa teda poponáhľať. Najprv som zaliezol hlbšie do húštiny, kde som mohol nepozorovane vstať. Potom som sa opatrne, ale oveľa rýchlejšie než predtým, zakrádal nazad do nášho tábora. Až keď som bol

celkom blízko neho, ľahol som si znovu na zem a zvyšok cesty som prešiel štvornožky.

Moji traja druhovia sa už o mňa veľmi obávali. Keď som sa priplazil k nim a znovu si ľahol medzi nich, Sam mi zašepkal:

– Už sme sa o vás trochu aj báli, sir. Viete, ako dlho ste boli preč?

– No?

– Takmer dve hodiny.

– To súhlasí. Pol hodiny cesta ta, pol hodiny nazad a hodinu som sa tam zdržal.

– Prečo ste tam ostali tak dlho?

– Aby som naisto zistil, či náčelník spí.

– No a ako ste to zistili?

– Stále som naňho pozeral, a keď sa nepohol za celý ten čas, bol som presvedčený, že spí.

– Tak? Ach, to je podarené. Dick a Will, počuli ste to? Celú hodinu vyvaloval oči na náčelníka, aby zistil, ČJ je hore, alebo spí, hihihih! Je a ostane greenhornom, nepolepšiteľným greenhornom. Sir, vari nemáte v hlave mozog, keď vám nič múdrejšieho neprišlo na myseľ? Veď by ste cestou boli našli dosť malých drevok alebo kúskov kôry... nie?

– Ale hej, – odvetil som Samovi, ktorý sa pri posledných vetách zase obrátil ku mne.

– Keď ste už boli blízko pri náčelníkovi, mali ste hodiť naňho kúsok drevka alebo hrudku hliny. Keby bol hore, rozhodne by sa ihneď pohol. Pravda, vy ste naňho hádzali, ak sa nemýlim, ale iba pohľady, a to celú hodinu, hihihih!

– Môžbyť; ale v skúške som obstál.

Kým som hovoril, napäto som pozoroval oboch Apačov. Čudoval som sa, že ešte vždy stoja pri stromoch, akoby boli k nim priviazaní. Už mohli byť preč. Prečo neušli? Príčina bola veľmi jednoduchá. Winnetou predpokladal, že som najprv oslobodil jeho a potom som sa odplazil k jeho otcovi. Čakal, až mu dám znamenie, že môže ujsť. Lenže tak isto rozmýšľal aj jeho otec. Inču-čuna sa domnieval, že prerezujem ešte putá Winnetouovi. Keď som nedával nijaký znak, Winnetou vyčkal chvíľu, keď strážca znovu zavrel unavené mihalnice. Vtedy pohol ramenom a tak ukázal otcovi, že už nie je zviazaný.

Náčelník mu dal ten istý znak. Teraz obidvaja vedeli, na čom sú, a ihneď zmizli zo svojich miest.

– Áno, dobre ste obstáli v skúške, – prikývol Sam Hawkens.
– Pozorovali ste náčelníka celú hodinu a nelapili vás.

– Teraz mi už, dúfam, budete dôverovať, že nevykonaní nijakú hlúposť, a dovolíte mi ísť k Winnetouovi.

– Hm, myslíte, že oslobodíte obidvoch náčelníkov, keď ich budete celú hodinu bombardovať pohľadmi?

– Nie, odrežeme ich.

– Hovoríte to tak, ani čo by ste chceli odrezať iba konár zo stromu. Či nevidíte, že sedí pri nich strážca?

– To vidím veľmi dobre.

Aj ten to robí tak isto ako vy: bombarduje ich pohľadmi. Oslobodiť väzňov, kým pri nich bdie strážca, na to ste ešte prikrátky. To je taká ťažká vec, že neviem, či sa to vôbec mne podarí. Len ta pozrite, sir! Už len prikradnúť sa k zajatcom je majstrovský kúsok. A keď sa k nim šťastne priblížime, potom... good luck! Čo je to?

Díval sa na Inču-čunu a Winnetoua a zrazu zastal uprostred reči, lebo práve v tejto chvíli obaja zmizli zo svojich miest pred stromami. Tváril som sa, že som to nezbadal, a spýtal som sa:

– Čo sa stalo? Prečo nehovoríte ďalej?

– Prečo? Pretože... pretože... je to skutočnosť, alebo klam?

Pretreľ si oči a potom pokračoval:

– Áno, sto hromov, je to skutočnosť! Dick, Will, len sa podívejajte, či je tam ešte Winnetou a Inču-čuna!

Obrátili sa tým smerom a zhíkli od údivu. Práve vtedy aj strážca zbadal, že zajatci, na ktorých mal dozerať, zmizli. Najprv vyskočil, chvíľu hľadel meravým pohľadom na obidva opustené stromy a potom prenikavo vykrikoval. To zobudilo všetkých spáčov. Strážca vykrikoval, čo sa stalo, ale v kiowskom nárečí, ktoré som nerozumel. Nastal neopísateľný hurhaj.

Všetko bežalo ku stromom, aj belosi. Utekal som za nimi, lebo som sa musel pretvarovať, že o ničom neviem. Pritom som vyvrátil vrecká a vysypal piesok na zem. Odrezané remene som hodil do krovia.

Škoda, že som mohol oslobodiť len Winnetoua a Inču-čunu. Ako rád by som bol oslobodil viacerých, najradšej všetkých, ale bolo by šialenstvom o také dačo sa len pokúsiť.

Dvesto, ba hádam aj viacej mužov sa tlačilo na miestach, kde len pred chvíľou stáli obidvaja utečenci. Kiowovia pritom kričali a od zlosti revali. Jasne som si teda mohol predstaviť, čo by ma čakalo, keby sa dozvedeli pravdu. Konečne Tangua nariadil, aby bolo ticho. Vydal nejaké rozkazy a hneď nato sa rozbehla asi polovica jeho ľudí. Vonku na savane sa rozptýlili a hľadali v tme utečencov. Náčelník doslova prekypoval zlosťou. Nepozorného strážcu udrel päťou do tváre, strhol mu z krku vrecúško s medicínou a pošliapal ju. Tým zbavil tohto neboráka všetkej cti.

Nesmieme si podľa slova „medicína“ predstavovať, že ide azda o lieky. Slovo medicína začali Indiáni používať až po príchode belocho. Nepoznali lieky bledých tvárí, a preto ich účinky pokladali za výsledok čarodejníctva, za tajomstvo z nadzmyselnej oblasti. Odvtedy označujú slovom medicína všetko, čo pokladajú za čarodejníctvo, alebo čo si nevedia vysvetliť, čo považujú za účinky vyššieho vplyvu a vyššieho vnuknutia. Pravda, každý kmeň má vo svojej reči pre to vlastný výraz. Tak v reči Mandanov sa medicína volá hopeneš, u Tuskarorov yunnjuh kvét, v reči Čiernonohých Indiánov nétova, u Siouxov vékon a u Rikkarehov vérutih.

Každý dospelý muž, každý bojovník má medicínu. Mladík, ktorý chce, aby ho prijali medzi mužov a bojovníkov, zrazu len zmizne a vyhladá samotú. Tam sa postí a hladuje, ba nepije ani vodu. Rozmýšľa o svojich nádejach, túžbach a plánoch. Toto duševné napätie spojené s telesným odriekaním privedie ho do horúčkovitého stavu, v ktorom už nerozozná vidinu od skutočnosti. Domnieva sa, že prijíma vyššie vnuknutia. Sen pokladá za nadzemské zjavenie. Keď sa dostal do takéhoto stavu, čaká, aký predmet sa mu vo sne alebo v nejakom „videní“ zjaví, a tento predmet je mu potom posvätný na celý život, je jeho medicínou! Napríklad, ak sa mu prísnilo o netopierovi, neodpočínajte si, kým ho nechytí. Ak sa mu to podarí, vráti sa ku kmeňu a odovzdá úlovok medicinmanovi čiže čarodejníkovi. Ten netopiera vypreparuje. Indián potom uschová zviera

v medicínovom vrecúšku, ktoré býva zhotovené rozlične, ale vždy svojrázne. Takéto vrecúško Indián stále musí nosiť so sebou a je to jeho najcennejší majetok. Ak stratí medicínu, stratí česť. Taký nešťastník môže znovu získať dobré meno, ak zabije nejakého slávneho nepriateľa a preukáže sa jeho medicínou. Tá potom patrí už jemu.

Môžeme si teda predstaviť, akým trestom pre strážcu bolo, keď mu náčelník strhol medicínu a pošliapal ju. Nepovedal ani slovo na svoje ospravedlnenie. Nerozhorčoval sa, len si prehodil pušku cez plece a zmizol medzi stromami. Odo dneška bol pre svoj kmeň mŕtvy. Kiowovia ho prijímú medzi seba iba vtedy, ak splní spomínanú podmienku.

Náčelník zúril nielen proti tomuto vinníkovi, ale aj proti mne. Pribehol ku mne a skríkol:

– Chcel si mať tých dvoch psov! Bež za nimi a chyt' si ich!

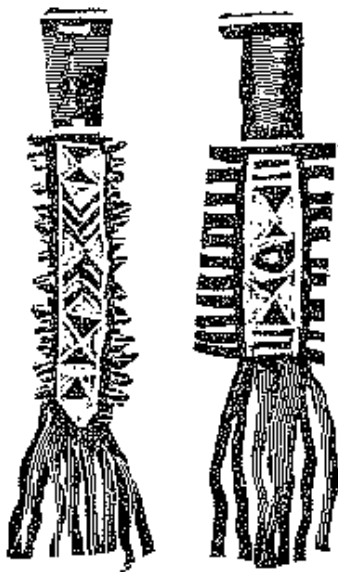
Chcel som sa od neho odvrátiť bez odpovede, ale chytil ma za rameno a zvolal:

– Počul si, čo som ti rozkázal? Musíš ich prenasledovať!

Odsotil som ho.

– Rozkázal? – povedal som. – Ty mi nemáš právo rozkazovať!

– Mám, lebo som náčelníkom tohto tábora, a ty aj tvoji

druhovia ma musíte poslúchať.

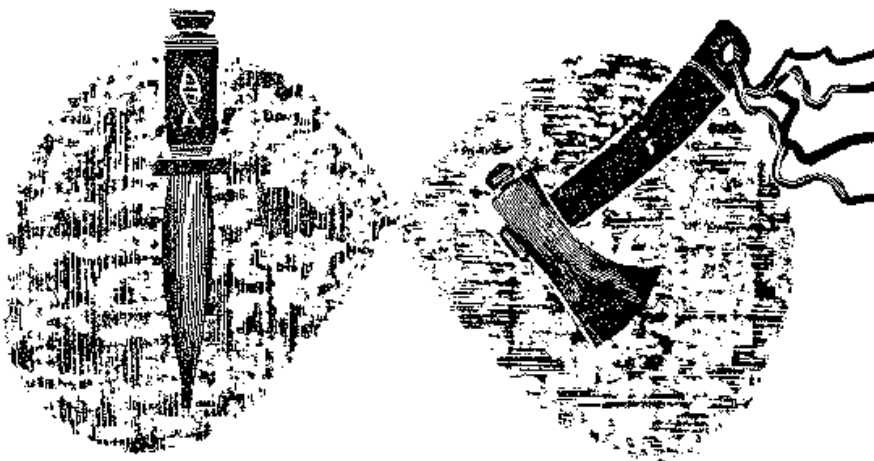
Tu som vytiahol z vrecka škatuľku od sardiniiek a povedal som:

– Mám ti dať dobrú odpoveď tým, že ťa so všetkými tvojimi bojovníkmi vyhodím do vzduchu? Povedz ešte slovo, ktoré sa mi nebude páčiť, a všetkých vás zničím touto medicínou.

Bol som zvedavý, či táto komédia bude mať žiaduci účinok. Áno, mala. A to ešte aký! Odskočil dozadu a skríkol:

– Uff, uff! Nechaj si tú medicínu pre seba a buď psom, ako je každý Apač.

Bola to urážka. Strpel som ju však pokojne, lebo takto to bolo múdrejšie. Musel som mať ohľad na to, že Tangua je rozčúlený a že má so svojimi bojovníkmi nad nami číselnú prevahu. My belosi sme sa vrátili na miesto, kde sme táborili. Tu sme, pravdaže, rozprávali o zmiznutí oboch Apačov, ale nikto nenašiel správne vysvetlenie. Ja som mlčal a nič som neprezradil ani Samovi, Dickovi a Willovi. V duchu som sa smial, že moji druhovia tak horlivo, a predsa nadarmo rozmýšľajú, kým ja jediný viem, akým spôsobom obaja zajatci tak naraz zmizli. Chumáč Winnetouových vlasov som nosil so sebou na všetkých potulkách po západe a mám ho ešte i teraz...

Štvrtá kapitola

DVAKRÁT BOJUJEM O ŽIVOT

Správanie Kiowov nás znepokojovalo; neboli sme medzi nimi v bezpečí, hoci sme ich nemohli pokladať za výslovných nepriateľov. Preto sme sa rozhodli, keď sme sa ukladali spať, že sa budeme striedať každú hodinu a strážiť až do rána. Aj sme tak robili. Kiowovia, pravdaže, zbadali, že jeden z nás vždy stráži. Rozumie sa samo sebou, že nám túto obozretnosť zazlievali a prejavovali nám ešte menej priateľstva než predtým.

Náš strážca nás zobudil, len čo začalo svať. Videli sme, že Kiowovia horlivo hľadajú stopy oboch apačských náčelníkov, ktoré v noci nemohli nájsť. Keď ich stúpaj e teraz konečne objavili, sledovali ich a dostali sa k miestu, na ktorom Apači zanechali pred prepadom svoje kone. Pravdaže, dozeralo na ne niekoľko strážcov. Inču-čuna a Winnetou odcválali stadiaľto aj so strážcami, ale nevzali so sebou ani jediného koňa ostatných

Apačov, všetky nechali tam. Keď sme sa to dozvedeli, Sam Hawkens sa lišiacky zatváril, ako to už vedel, a spýtal sa ma:

– Azda by ste uhádli, sir, prečo náčelníci nevzali so sebou všetky kone?

– Áno. Nie je také ťažké dovtípiť sa to.

– Oho, sir! Taký greenhorn, ako ste vy, nesmie si veľa namýšľať, že čírou náhodou príde na správne riešenie. Odpovedať na moju otázku môže len ten, kto má za sebou skúsenosť.

– Ja ju mám.

– Vy? Skúsenosť? Rád by som vedel, odkiaľ ju máte? Mohli by ste mi to azda povedať?

– Prečo nie? Skúsenosť, o ktorej hovorím, som čerpal z kníh.

– Znovu tie knihy! Možno ste mali šťastie a raz ste čítali dačo takého, čo sa vám tu zišlo. Nesmiete si však hneď namýšľať, že ste múdrosť chlíпали lyžicou. Hneď vám dokážem, že nič, ale vôbec nič neviete. Teda prečo obaja náčelníci vzali pri úteku iba svoje vlastné kone a kone ostatných zajatcov nechali tu?

– Urobili tak práve kvôli týmto zajatcom.

– Ach! A to prečo?

– Pretože zajatci budú tieto kone naliehavo potrebovať.

– Myslíte? Načože by boli zajatcom kone?

Jeho otázky ani trochu neurážali moju hrdosť. To bol jeho zvyčajný spôsob. Odpovedal som mu:

– Sú dve možnosti. Prvá: obidvaja náčelníci sa čoskoro vrátia so silným oddielom Apačov, aby zajatcov vyslobodili. Prečo by teda brali kone so sebou a potom ich znovu viedli nazad? Druhá možnosť: Kiowovia odtiahnu stadiaľto i so zajatcami, prv než prídu Apači. V tom prípade by mali zajatci výhodu, že by mohli ísť na koňoch. Teda Kiowovia by mohli týmto spôsobom dopraviť premožených nepriateľov bez ťažkostí do svojich dedín a je nádej, že cestou by Apači mohli svojich súkmeňovcov oslobodiť. Keby však zajatci nemali kone a museli by len bežať, Kiowovia by azda chceli vyhnúť tejto ťažkej a zdĺhavej preprave a zajatcov by hneď pozabíjali.

– Hm, naozaj to nie je také hlúpe, ako by človek podľa vašej tváre mohol usudzovať. Ale zabudli ste ešte na tretiu možnosť. Kiowovia môžu zajatcov povraždiť, aj keď sú tu kone.

– Nie; to je nemožné.

– Nemožné? Sir, ako ste prišli na myšlienku vyhlásiť za nemožné, čo Sam Hawkens pokladá za možné?

– Sam Hawkens, ako sa mi vidí, zabudol, že som tu ešte ja.

– Ach! Aj vy ste tu? Je to pravda? Pokladáte svoju vysokocutenú prítomnosť za mimoriadnu alebo dokonca za svetobornú udalosť?

– Nie. Chcel som len povedať, že zajatcov nemôžu zavraždiť, kým som tu ja a kým ich môžem brániť.

– Naozaj? Vy ste ale veľavýznamný chlapík, hihihih! Je tu dvesto Kiowov a vy sám, vy greenhorn, im chcete zabrániť, aby nerobili to, čo sa im páči!

– Dúfam, že nebudem sám.

– Nie? A s kým ešte počítate?

– S vami, Sam, a taktiež aj s Dickom Stonom a Willom Parkerom. Pevne dôverujem, že sa vážne postavíte proti takému masovému vraždeniu.

– Tak? Teda aspoň nám dôverujete? Som vám za to veľmi povďačný. Veď to nie je maličkosť mať dôveru takého človeka, ako ste vy! Pravdaže, veľmi si na tom zakladám, ak sa nemýlim.

– Počujte, Sam, je to vážne a nechcem o týchto veciach žartovať. Keď ide o životy toľkých ľudí, žarty musia prestať.

Blysol na mňa malými ľstivými očkami a posmešne riekol:

– Thunder-storm! Teda s vami je to už vážne? Pravdaže, potom sa musím inakšie tváriť. Ale ako si to vlastne predstavujete, sir? S inými nemôžeme rátať; teda v prípade nutnosti mohli by sme sa iba štyria postaviť proti dvesto Kiowom. Nazdáte sa, že by sa to pre nás mohlo dobre skončiť?

– Nespytujem sa, ako sa to skončí. Jednoducho nestrpím, aby v mojej prítomnosti spáchali takúto hromadnú vraždu.

– Aj tak ju spáchajú, len s tým rozdielom, že zavraždia aj vás. Alebo sa azda chcete spoľahnúť na svoje nové meno Old Shatterhand? Domnievate sa, že zabijete päťami dvesto červených bojovníkov?

– Nezmysel. Ja som si toto meno nedal a viem dobre, že my štyria nepremôžeme dvesto Kiowov. Ale či treba naozaj použiť zbraň? Tu bude lepšie pomôcť si ľst'ou.

– Tak? Vari aj to ste čítali?

– Áno.

– Výborne! Stal sa z vás náramne múdry chlapík. Raz by som však chcel naozaj vidieť, či si viete ľstivo počínať. Akú tvár by ste asi pri tom strúhali? No, hovorím vám, že tu ľst'ou nič nedosiahnete. Kiowovia si budú robiť, čo chcú, a vôbec sa nebudú starať, či pritom strúhame hrozivé alebo ľstivé tváre.

– Dobre. Vidím, že sa nemôžem na vás spoľahnúť, a teda budem konať sám, keď to bude potrebné.

– Preboha, sir, nerobte hlúposti! Sám nesmiete nič podnikať. Vo všetkom sa musíte správať podľa nás. Nechcel som povedať, že sa nezastanem Apačov, keď im bude hroziť nebezpečenstvo. Chcel som len toľko povedať, že nerád idem hlavou proti múru. Vravím vám, múr je vždy tvrdší než hlava.

– Ani ja som nechcel povedať, že sa budem pokúšať o nemožnosť. Teraz ešte vôbec nevieme, ako Kiowovia o zajatcoch rozhodli, a teda nerobme si zatiaľ starosti. Ak neskôr budeme musieť zakročiť, iste sa nájde dobrý spôsob.

– Možno. Na to sa však rozumný človek nikdy nesmie spoľahnúť. Nemôžeme počítať s tým, že sa nejaký dobrý spôsob nájde. Teraz musíme odpovedať na celkom určitú otázku a tá znie: čo urobíme, keď sa Kiowovia rozhodnú Apačov pozabíjať?

– Nepripustíme to.

– Tým ste nič nepovedali, vôbec nič. Nepripustíme! Vyjadrite sa jasnejšie!

– Vyslovíme proti tomu námietky.

– To nebude mať nijaký výsledok.

– Tak prinútim náčelníka, aby konal podľa mojej vôle.

– Ako to chcete dosiahnuť?

– Keď to inak nepôjde, zmocním sa ho a opriem mu nôž o hruď.

– A prebodnete ho?

– Ak ma neposlúchne, áno.

– All devils, vy ste ale zúrivy človek! – zvolal naľakane. – Verím, že ste toho schopný.

– Uist'ujem vás, že to urobím.

– To je... to je... – zarazil sa. Jeho tvár, zo začiatku vyľakaná, postupne sa upokojila a nadobudla zamyslený výraz. Konečne pokračoval: – Počujte, to nie je taká zlá myšlienka. Priložiť náčelníkovi na hrdlo nôž, to je v tomto prípade jediný spôsob, aby konal tak, ako budeme chcieť. Naozaj je pravda, že aj greenhorn môže niekedy dôjsť na menšiu dobrú myšlienku. Urobíme to teda tak, ako ste navrhli.

Chcel hovoriť ďalej, ale tu k nám pristúpil Bancroft a nariadil, aby som išiel pracovať. Inžinier mal pravdu. Nesmeli sme strácať ani sekundu, aby sme boli s meraním hotoví skôr, než sa vrátia Inču-čuna a Winnetou so svojimi bojovníkmi.

Celé predpoludnie sme pracovali s vypätím všetkých síl. Okolo poludnia prišiel ku mne Sam Hawkens a riekol:

– Bohužiaľ, sir, musím vás vyrušiť, lebo sa mi zdá, že Kiowovia zamýšľajú čosi urobiť so svojimi zajatcami.

– Čosi urobiť? To je príliš neurčité. Neviete to presnejšie?

– Môžem si to domyslieť, ak sa nemýlim. Chcú ich usmrtiť pri mučiarskom kole.

– Kedy? Neskoršie, alebo hneď?

– To sa vie, že hneď. Inak by som predsa teraz nebol prišiel za vami. Podľa príprav, ktoré urobili, som usúdil, že chcú Apačov mučiť. A zdá sa, že s tým začnú čo najskôr.

– Musíme nejako zakročiť! Kde je náčelník?

– Medzi svojimi bojovníkmi.

– Tak ho musíme od nich odlákať. Vezmete si to na starosť, Sam?

– Áno, ale ako?

Skúmavo som sa obzrel. Kiowovia už neboli tam, kde sme včera táborili. Postupovali za nami podľa toho, ako sme pokračovali v práci. Teraz sa usadili na prérii vedľa nevelkého lesíka. Rattler i jeho ľudia boli pri nich. Sam Hawkens sa doteraz potuloval v blízkosti Kiowov, aby ich mohol pozorovať. Parker a Stone sedeli neďaleko mňa. Medzi červenými bojovníkmi a miestom, na ktorom som v tejto chvíli stál, bola húština. To sa práve hodilo pre moje zámery. Kiowovia nebudú vidieť, čo sa u nás robí. Odpovedal som teda Samovi takto:

– Jednoducho mu povedzte, že mu chcem oznámiť čosi dôležité, ale nemôžem od roboty odísť. Iste príde za mnou.

– Dúfam. Ale čo keď vezme so sebou aj niekoľkých bojovníkov?

– Tých ponechám na starosť vám, Stonovi a Parkerovi. O náčelníka sa postarám sám. Hneď si pripravte remene, aby ste ich mali čím zviazať. Musíme to urobiť rýchlo, ale čo najtichšie.

– Well! Nevieam, či je váš plán naozaj dobrý, ale keďže mi nič lepšieho neprichádza na um, nech je po vašom. Vystavujeme nebezpečenstvu vlastné životy; ešte sa mi však nechce umrieť a dúfam, že z toho vyviazneme iba s niekoľkými sinkami pod okom... hihihih!

Lišiacky sa chichotal pod fúzy, ako to už bolo jeho zvykom, a odišiel. Moji kolegovia neboli ďaleko odo mňa, ale náš rozhovor predsa nemohli počuť. Ani na um mi neprišlo oznámiť im svoj úmysel, lebo som bol presvedčený, že by mi potom len prekážali. Viacej si cenili vlastný život ako životy zajatých Apačov.

Uvedomil som si, do akého nebezpečenstva sa púšťam. Smiem do toho vziať aj Dicka Stona a Willa Parkera, a nič im o tom nepovedať? Nie. Spýtal som sa ich teda, či mám v tejto nebezpečnej hre konať bez nich. Tu mi Stone odpovedal:

– Čo vám to len prišlo na myseľ, sir! Myslíte si azda, že sme oplani, ktorí v núdzi opustia priateľa? To, čo chcete vykonať, je ozajstný zálesácky kúsok, na ktorom sa s potešením zúčastníme. Všetkým, kamarát Will?

– Pravdaže, – prikývol Parker. – Rád by som videl, či si myštyria nedáme rady s dvesto Indiánmi! Už sa teším na to, keď prídu s revom a nebudú nám môcť ublížiť!

Pokojne som pracoval ďalej a ani som sa len neobzrel. Po chvíli Stone zvolal:

– Pripravte sa, sir! Už prichádzajú.

Obrátil som sa. Prichádzal Sam s Tanguom. Bohužiaľ, boli s nimi ešte traja bojovníci.

– Každý nech si vezme na starosť jedného, – povedal som. – Ja sa postarám o náčelníka. Ale chyťte ich za hrdlá, aby nemohli kričať. Pokojne čakajte, kým začnem ja. Neprenáhlite sa!

Pomaly som vyšiel Tanguovi v ústrety. Stone a Parker ma nasledovali. Stretli sme sa práve pri húštine, ktorú som už spomenul, a tak nás ostatní Kiowovia nemohli vidieť. Náčelník sa veru netváril priateľsky a osopil sa na mňa:

– Bledá tvár, ktorú volajú Old Shatterhand, ma zavolala sem. Či si zabudol, že som náčelník Kiowov?

– Nie. Viem to dobre, – odpovedal som mu.

– Mal si teda ty prísť ku mne, a nie volať ma sem. Viem, že si v tomto kraji len odnedávna a musíš sa ešte naučiť zdvorilosti voči náčelníkom. Preto ti túto chybu odpúšťam. Čo mi chceš povedať? Hovor krátko, lebo nemám čas.

– Vari máš nejakú naliehavú robotu?

– Chceme naučiť apačských psov zavýjať.

– Kedy?

– Teraz.

– Prečo tak skoro? Myslel som si, že vezmete zajatcov do svojich vigvamov, aby ich vaše squaw a deti videli umierať pri mučiarskych koloch.

– Chceli sme tak urobiť, ale zajatci by nám prekážali pri bojovom ťažení, ktoré podnikáme. Preto už dnes musia zomrieť.

– Prosím ťa, nezabíjajte ich.

– Nemáš čo prosieť, – oboril sa na mňa.

– Nevieš so mnou hovoriť tak zdvorilo ako ja s tebou? Vyslovil som iba prosbu. Keby som ti rozkazoval, azda by si mal dôvod grobianiť.

– Nechcem od vás nič počuť. Ani rozkaz, ani prosbu. Kvôli nejakej bledej tvári nebudem nič meniť na svojich rozhodnutiach.

– Možno predsa budeš! Máte právo zajatcov usmrtiť? Nežiadam si počuť tvoju odpoveď, lebo ju poznám, a nebudem sa s tebou o tom škiepiť. Je rozdiel, či človeka zabijú rýchlo a bezbolestne, alebo ho pomaly umučia na smrť. Nedovoľíme, aby ste niekoho v našej prítomnosti takto mučili.

Vzpriamil sa a pohrdavo odvetil:

– Nedovoľíte? Za koho sa pokladáš? Ty si proti mne len ako ropucha, ktorá sa stavia proti medveďovi Skalistých hôr. Zajatci patria mne a urobím s nimi, čo chcem.

– Dostali sa do tvojich rúk len s našou pomocou. Preto máme na nich také právo ako vy. Želáme si, aby ostali nažive!

– Želaj si, čo chceš, ty biely pes! Smejem sa tvojim slovám!

Napľul predo mňa a chcel sa odvrátiť. Tu ho bleskurýchle zasiahla moja päť. Zvalil sa. Ale mal tvrdú lebku. Nebol celkom v bezvedomí a vstával. Preto som sa musel k nemu skloniť a udrieť ešte raz. Teda chvíľu som nemohol dávať pozor na ostatných. Keď som ho ovalil päťou druhý raz a narovnal som sa, uvidel som Sama Hawkensa kľáčať na červenom bojovníkovi, ktorému stískal hrdlo. Stone a Parker zrazili na zem druhého. Tretí s veľkým krikom utekal preč.

Priskočil som Samovi na pomoc. Kým sme Kiowu zviazali, aj Dick a Will boli hotoví so svojím.

– To nebolo od vás múdre, – povedal som im. – Prečo ste toho tretieho nechali ujsť?

– Pretože som zdrapol práve toho, ktorého si vzal na mušku aj Stone, – vysvetľoval Parker. – Tak som stratil dve sekundy, ktoré tomu oplanovi postačili, aby ušiel.

– Stalo sa, – potešoval ich Sam Hawkens. – Nebude to mať nijaké zlé následky, len tanec sa začne skôr. Nebudeme sa teraz preto hádať. O dve-tri minúty sú červení bojovníci tu. Nesmieme ich pripustiť príliš blízko k sebe.

Rýchlo sme zviazali aj náčelníka. Zememerači s veľkou hrôzou pozorovali, čo robíme. Hlavný inžinier pribehol k nám dlhými skokmi a vyľakaný riekol:

– Ľudia, čo vám to len prišlo na myseľ! Veď vám tí Indiáni neublížili! Teraz nás všetkých pozabíjajú.

– Pravdaže vás zabijú, sir, ak sa k nám rýchlo nepripojíte! – odvetil Sam. – Zavolajte svojich ľudí a držte s nami. Budeme vás ochraňovať.

– Vy chcete nás ochraňovať? To je predsa len...

– Mlčte, – skočil mu malý Sam do reči. – Vieme dobre, čo chceme. Ak sa k nám nepripojíte, je s vami koniec. Teda rýchlo!

Chytili sme troch zviazaných Indiánov a napochytrý sme ich odniesli kúsok na otvorenú prériu a tam sme ich položili do trávy. Bancroft prišiel za nami s tromi zememeračmi. Toto nové miesto sme si vybrali preto, lebo na otvorenom teréne sme boli bezpečnejší než za húštinou, kde sme nemali rozhľad.

– Kto sa bude zhovárať s Kiowami, keď prídu? Azda ja? – spýtal som sa.

– Nie, sir, – odpovedal Sam. – Podujmem sa na to ja, lebo vy ešte dobre neovládate ich indiánsku hatlaninu. V príhodnej chvíli mi pomôžete tým, že sa budete tváriť, akoby ste náčelníka chceli prebodnúť.

Sotva dohovoril, počuli sme zúrivy rev Kiowov. O chvíľu sme ich už videli pri spomínanej húštine, ktorá nám poslúžila takrečeno za oponu. Preleteli povedľa nej dlhými skokmi a už sa aj hnali k nám. Keďže však niektorí bežali rýchlejšie a iní pomalšie, netvorili súvislé húfy, ale veľmi dlhý rad jednotlivých bežcov. Pre nás to bolo výhodné, lebo uzavretý šík by sa tak ľahko nedal zastaviť.

Odvážny Sam vyšiel im na kus v ústrety a oboma rukami im dával znamenie, aby zastali. Počul som, že na nich čosi volá, ale nerozumel som. Nemalo to hneď účinok, ale keď volanie niekoľko ráz opakoval, videl som, že prví Kiowovia zastali. Ostatní červení bojovníci urobili potom tak isto. Sam im čosi vysvetľoval a pritom ukazoval na nás. Tu som vyzval Stona a Parkera, aby postavili náčelníka na nohy. Hneď potom som nad ním hrozivo zamával nožom. Červení bojovníci vyľakane zarezali.

Sam potom znovu začal čosi hovoriť. Čoskoro sme uvideli, že z húfy Kiowov sa oddelil jeden bojovník, akiste podnáčelník, a blížil sa k nám spolu so Samom pomalými, dôstojnými krokmi.

Keď prišli k nám, Sam ukázal na našich troch zajatcov a riekol mu:

– Ako vidíš, hovoril som ti pravdu. Sú celkom v našej moci.

Na podnáčelníkovi bolo vidieť, že v ňom kypí hnev. Díval sa na troch zajatcov a odvetil:

– Títo dvaja sputnaní bojovníci ešte žijú, ale zdá sa mi, že náčelník je už mŕtvy.

– Nie je mŕtvy. Old Shatterhandova päť ho zrazila na zem, takže stratil vedomie. Ale čoskoro príde k sebe. Zatiaľ počkaj a sadni si k nám. Keď sa náčelník preberie a znovu bude môcť rozprávať, poradíme sa s vami. Ale ak sa proti nám zdvihne čo

len jediná zbraň Kiowov, Old Shatterhandov nôž prebodne Tanguovo srdce. Na to sa môžeš spoľahnúť.

– Ako sa môžete takto nepriateľsky správať voči nám, keď sme vašimi priateľmi!

– Priateľmi? Ved' ani sám neveríš tomu, čo hovoríš.

– Verím. Či sme nevyfajčili s vami fajku mieru?

– Áno, ale tomuto mieru nemožno dôverovať.

– Prečo?

– Či je zvykom Kiowov urážať priateľov a bratov?

– Nie.

– Nuž a váš náčelník urazil Old Shatterhanda. Preto vás nemôžeme pokladať za bratov. Pozri, náčelník sa práve začína hýbať!

Tangua, ktorého Stone a Parker opäť položili do trávy, sa naozaj hýbal. Hneď nato otvoril oči a pozeral z jedného na druhého, akoby sa namáhavo rozpamätával, čo sa stalo.

Potom sa mu vedomie úplne vrátilo, oči mu zlostne zablýskali a zvolal:

– Uff, uff! Old Shatterhand ma zrazil na zem. Kto ma zviazal?

– Ja, – odvetil som.

– Ihneď ma rozviažte! Rozkazujem vám to!

– Pred chvíľou si ty nepočúval moju prosbu, teraz ja nepočúvam tvoje rozkazy. Nemáš nám čo rozkazovať.

Zúrivo na mňa pozrel a zasyčal:

– Čuš, chlapče, lebo ťa rozmliaždim!

– Teraz je rad na tebe, aby si čušal. Urazil si ma, a preto som ťa ovalil päst'ou. Old Shatterhand si nedá beztrestne nadávať do ropúch a bielych psov. Ak nebudeš zdvorilejší, dočkáš sa ešte horšieho.

– Žiadam, aby ste ma pustili! Ak ma neposlúchneš, moji bojovníci vás roztrhajú na márne kúsky.

– Najprv však by si ty musel zatrepať paprčkami. Počúvaj, čo ti poviem! Tam stoja tvoji ľudia. Keď čo len jediný z nich zdvihne nohu, aby sa priblížil k nám bez dovolenia, vrazím ti do srdca čepeľ svojho noža. Howgh!

Oprel som mu hrot noža o prsia. Musel pochopiť, že je v našej moci. Nepochyboval, že by som svoju hrozbu splnil.

Chvíľu sme mlčali. Divo gúľal očami, akoby nás chcel prehltnúť. Potom s námahou ovládol hnev a pokračoval už pokojnejšie:

– Čo vlastne chceš odo mňa?

– Nič iné, len to, o čo som ťa už prosil. Apači nesmú zomrieť pri mučiarskom kole.

– Hádám žiadate, aby sme ich vôbec neusmrtili?

– Neskoršie môžete s nimi robiť, čo chcete, kým sme tu však my, nesmie sa im nič stať.

Znovu sa na chvíľu odmlčal. Hoci mal tvár pomal'ovanú bojovými farbami, predsa bolo na nej vidieť výrazy rozličných pocitov: hnevu, nenávisťi a škodoradosti. Domnieval som sa, že slovná potýčka medzi nami potrvá dlhšie. Preto som sa nemálo čudoval, keď mi riekol:

– Nech sa ti stane po vôli. Áno, splním ti žiadosť, ba vykonám ešte viac, ak budeš súhlasiť s návrhom, ktorý ti učiním.

– O aký návrh ide?

– Ponajprv ti musím povedať, že sa tvojho noža nebojím! Takú myšlienku si vyhod' z hlavy! Neprebodneš ma. Keby si to urobil, o niekoľko minút by vás moji bojovníci roztrhali na kúsky. Nech by ste boli akokoľvek udatní, dvesto nepriateľov by ste nevládali premôcť. Vysmievam sa teda tvojej hrozbe, že ma prebodneš. Mohol by som pokojne povedať, že tvoju žiadosť nesplním, a predsa by si mi neublížil. Ale dobre, apačskí psi neumrú pri mučiarskych koloch. Dokonca ti sľúbim, že ich vôbec nezabijeme, ak budeš za nich bojovať na život a na smrť.

– S kým?

– S mojím bojovníkom, ktorého určím.

– Akou zbraňou?

– Len nožom. Ak ťa prebodne, Apači musia zomrieť. Ale keď ty prebodneš jeho, darujeme im život.

– A pustíte ich na slobodu?

– Áno.

Ľahko som sa dovtipil, že iste má pritom nejaký tajný zámer. Pravdepodobne ma pokladal za najnebezpečnejšieho medzi prítomnými belochmi a chcel ma zneškodniť. Rozumelo sa

samo sebou, že vyberie pre mňa soka, ktorý vie majstrovsky bojovať nožom. Nerozmysľal som dlho a odvetil som:

– Súhlasím. Dohodneme sa o podmienkach a vyfajčíme fajku prísahy. Potom sa boj môže hneď začať.

– Čo vám to prišlo na myseľ, – zvolal zrazu Sam Hawkens. – To nedovolím. Sir, nesmiete bojovať! To by ste urobili hlúposť!

– Milý Sam, to nie je hlúposť.

– Najväčšia, aká môže byť. Pri spravodlivom a čestnom boji musia byť výhľady pre oboch protivníkov rovnaké. V tomto prípade to tak nie je.

– Ba je!

– Nie. Vôbec nie. Bojovali ste už s niekým na život a na smrť, a to iba nožom?

– Nie.

– Tu to máte! Zaiste budete mať protivníka, ktorý je v bodaní majstrom. A myslíte aj na rozličné následky tohto boja! Ak vás protivník prebodne, umrú aj Apači. Keď však vy prebodnete jeho, kto ešte umrie? Nikto.

– Ale Apačom darujú život a slobodu.

– Naozaj tomu veríte?

– Áno, keď túto dohodu spečatíme fajkou mieru, bude to platiť ako prísaha.

– Nech čert dôveruje prísaha, za ktorou sa tají sto zákerných myšlienok! A keby to hneď mysleli čestne, vy ste iba greenhorn a...

– Prestaňte už s tým greenhornom, milý Sam, – skočil som mu do reči. – Už veľa rás ste sa presvedčili, že tento greenhorn vždy vie, čo robí.

Ešte dlho mi odporoval. Aj Dick Stone a Will Parker ma odrádzali od boja. Ja som však ostal pri svojom rozhodnutí, takže Sam napokon nevrlo riekol:

– Dobre teda, nedbám. Bežte so svojou tvrdou hlavou hoci proti desiatim múrom. Nemám už nič proti tomu. Ale budem dávať pozor, aby to bol čestný boj, a beda tomu, kto by vás alebo vôbec nás všetkých chcel oklamať! Vystrelím ho svojou Liddy do povetria, takže sa rozprskne medzi mrakmi na tisíc a stotisíc márných kúskov, ak sa nemýlim.

Dohodli sme sa na týchto podmienkach: na neďalekom piesočnatom mieste, kde nerástla tráva, narysujeme osmičku, teda číslo, skladajúce sa z dvoch slučiek alebo krúžkov. Ja vkročím do jedného krúžku a môj sok do druhého. Počas boja nesmieme z krúžku vystúpiť. Nesmieme mať s protivníkom súcit. Jeden z nás musí umrieť, ale za mŕtveho sa jeho druhovia nepomstia víťazovi. Ostatné podmienky a následky tohto boja sme už predtým dohovorili.

Keďže sme sa teda na všetkom už dohodli, rozviazali sme náčelníkovi putá a ja som s ním vyfajčil fajku prísahy. Potom sme rozviazali aj druhých dvoch zajatcov. Štyria červení bojovníci sa odobrali ku svojim súkmeňovcom, aby im oznámili, aký napínavý boj uvidia.

Hlavný inžinier a ostatní zememerači mi robili výčitky, ale ja som na ich reči nedbal. Aj Sam, Dick a Will mi zazlievali moje rozhodnutie, ale aspoň sa so mnou nehádali. Hawkens ustarostene riekol:

– Veru, sir, mohli ste si vymyslieť dačo múdrejšieho. Na takúto čertovinu ste sa nemali dať. Ale ja som vždy hovorieval, a teraz to znovu opakujem: ste ľahkomyselný človek, náramne ľahkomyselný človek! Čo z toho máte, keď vás teraz prepichne, há? No povedzte, čo?

– Čo z toho budem mať? Nič, ibaže umriem.

– A to vám je nič? Počujte, nerobte si plané žarty! Smrť je veru už to posledné, čo sa človekovi môže stať. Keď je človek mŕtvy, ďalej mu už nemôžu nič urobiť.

– Ba môžu.

– Ale? A čo takého napríklad?

– Môžu ho pochovať.

– Držte jazyk za zubami, vážený sir! Neviete nič inšieho len hnevať utrápeného človeka? Na moj pravdu, ľutujem, že som si obľúbil takého nehodného človeka.

– Naozaj sa trápate, milý Sam?

– Pravdaže sa trápim, nepýtajte sa predsa tak hlúpo! Veď je takmer isté, že vás zabije, ba je to tak, akoby ste už boli zabitý. Čo budem robiť potom na svoje staré kolená, keď ostanem sám na tomto svete? Há, čo budem robiť? Potrebujem predsa

greenhorna, s ktorým sa občas môžem poškriepiť. Ale čo bude potom, keď vás ten Indián prebodne? S kým sa budem škriepiť?

– S nejakým novým greenhornom.

– To sa ľahšie povie, ako urobí, lebo takého korunovaného a nenapraviteľného greenhorna, ako ste vy, nenájdem za celý život. Ale to vám poviem, sir, ak sa vám niečo stane, títo červenokožci budú na mňa pamätať. Vtrhnem medzi nich ako zúrivý Uhland a...

– Roland, Roland, milý Sam, tak sa volal ten hrdina, – prerušil som ho.

– Potom mi bude jedno, či sa zo mňa stane zúrivý Roland alebo Uhland. Ale to si vyprosím, aby vás prepichli. A ako je to vlastne, sir, s vašou humanitou? Viem, že máte dobré srdce a nerád by ste zabili človeka. Azda len nemáte tajný úmysel ušetriť toho oplana, s ktorým musíte bojovať?

– Hm, hm!

– Hm, hm? Tu nemáte čo hmkať! Ide o život a o smrť, sir!

– A čo keď ho iba poraním?

– To sa nepočíta za víťazstvo, veď ste počuli.

– Ale čo keď ho tak zraním, že nebude môcť ďalej bojovať?

– Ani to nepomôže. Neboli by ste víťazom a museli by ste začať boj s iným. Počuli ste predsa, že premožený musí umrieť, rozumiete? Musí, musí! Keď sa vám teda podarí zraniť soka tak, že by ďalej nemohol bojovať, musíte ho prebodnúť, doraziť ho z milosrdenstva, inak by ste neboli víťazom. Len si preto nerobte výčitky svedomia! Nezabúdajte, že všetci títo Kiowovia sú zlodeji a oplani. Oni sú na vine všetkému, čo sa teraz deje, lebo chceli ukradnúť kone Apačov. Keď jedného takého lotra zabijete, zachránite životy mnohým statočným Apačom. Ak ho však budete ľutovať a nezabijete ho, Apači zahynú. Toto musíte mať na mysli, ak sa nemýlim. Teraz mi úprimne povedzte, či chcete ísť smelo do boja ako ozajstný zálesák! Povedzte mi to, potom budem pokojnejší.

– Ak vás to upokojí, buďte presvedčený, že soka nebudem ľutovať, lebo ani jemu nepríde na um, aby bol ku mne zhovievavý. Keď ho zabijem, zachránim tým mnoho ľudských životov. Je to akoby súboj. V Európe idú najvznešenejší gavalieri do súboja pre nič za nič. Tu však ide o viac, o životy

mnohých statočných ľudí. A nebudem bojovať s gavalierom, ale s lotrom a vrahom. Sľubujem vám teda, že sa neoddam citlivkárstvu a rozumkárstvu.

Sam si uľahčené vydýchol a zvolal:

– Výborne! To som chcel počuť. Teraz už na to pozerám oveľa pokojnejšie. No ešte vždy sa cítim tak, akoby mi syna viedli na jatku. Najradšej by som bojoval miesto vás. Súhlasíte, sir?

– Nie, drahý Sam. Budem úprimný. Po prvé: bude lepšie, keď umrie greenhorn, a nie taký slávny zálesák, ako ste vy. A po druhé...

– Držte už jazyk za zubami! Na mne, starom chlapovi, toľko nezáleží, ak umriem. Ale keď má zahynúť taký mladý nádej...

– Dost', čušte! – prerušil som ho ako on mňa pred chvíľou. – A po druhé: bolo by to odo mňa priam nečestné a zbabelé, keby som teraz ustúpil a nechal iného bojovať miesto seba. Ostatne, náčelník by s tým ani nesúhlasil, lebo mu ide práve o mňa.

– To mi práve nijako nejde do hlavy. Ide mu o vás, predovšetkým o vás. Ale dúfam, že jeho kanoe bude inakšie plávať, než ako ho chce kormidlovať. Pozor, už idú!

Indiáni pomaly prichádzali. Nebolo ich ani dvesto, lebo niekoľkí museli ostať pri zajatých Apačoch ako stráž. Tangua ich viedol povedľa nás až k spomenutému piesočnatému miestu, kde sa mal odohrať boj. Keď tam Kiowovia prišli, utvorili neúplný, trojštvrťinový kruh. Štvrtú štvrtinu sme mali vyplniť my, belosi. Urobili sme tak. Potom náčelník po kývol. Z radov červených vystúpil bojovník naozaj herkulovskej postavy. Odložil všetky zbrane okrem noža. Potom si obnažil hornú polovicu tela. Kto sa zadíval na jeho svaly, ten sa musel o mňa báť. Náčelník ho odviedol do prostriedku a oznámil hlasom, z ktorého znela istota víťazstva:

– Toto je Metan-akva, Bleskový Nôž, najsilnejší bojovník Kiowov. Pred jeho nožom sa doteraz nevedel ešte nikto ubrániť. Jediným bodnutím zrazí nepriateľa na zem ako blesk. Bude bojovať s bledou tvárou, Old Shatferhandom.

– All devils! – zašepkal mi Sam. – To je ozajstný Goliáš. Počúvajte, milý sir, už je s vami koniec.

– Pshaw!

– Pozor, pozor! Nič si nenamýšľajte, je len jeden spôsob, ako by ste mohli toho chlapa premôcť.

– Aký je ten spôsob?

– Nepúšťajte sa s ním do dlhého zápasu! Usilujte sa boj rýchlo skončiť, lebo ten Goliáš vás vyčerpá, a ste stratený. Aký máte pulz?

Stisol mi zápästie a počítal. Potom pokračoval:

– Chvalabohu, nie viacej ako šesťdesiat tepov, teda celkom pravidelný pulz. Nie ste rozrušený? Nebojíte sa?

– Ešte to by mi chýbalo! Rozrušovať sa a báť teraz, keď môj život závisí od chladnokrvnosti a pokoja. Môj sok je hotový obor. A jeho meno, Bleskový Nôž, naznačuje, že vie výborne narábať nožom, preto mi náčelník navrhol, aby som bojoval za Apačov nožom! Ved' uvidíme, či je Metan-akva naozaj taký nepremožiteľný.

Zatiaľ, čo som sa toto pošepky rozprával so Samom, obnažil som si hornú časť tela. Nepatrilo to síce k podmienkam boja, ale nerád by som bol vzbudil dojem, že sa chcem šatami čo len trochu chrániť pred šokovým nožom. Medveďobjiku a revolvery som odovzdal Samovi. Potom som vstúpil do stredu kruhu. Dobrému Hawkensovi búchalo srdce priam nahlas. Ja som sa nebál ani najmenej. V každom nebezpečenstve je hlavná vec zachovať si duševný pokoj.

Poriskom tomahavku vyryli do piesku dost' veľkú osmičku. Nato nás náčelník vyzval, aby sme zaujali svoje miesta. Bleskový Nôž ma premeral nanajvyš pohľadovým pohľadom a hlasitě riekol:

– Slabé telo tejto bledej tváre sa trasie strachom. Hádám sa len odváži vkročiť do krúžku?

Sotva vyslovil tieto slová, vstúpil som do krúžku na južnej strane. Mal som na to dva dôvody. Po prvé: budem mať slnko za chrbtom. Po druhé: červený bojovník bude k nemu obrátený tvárou, a teda slnečné lúče ho budú oslepovať. Nieкто by mohol namietat', že to bola nečestná lest'. Ale môj sok sa mi vysmieval a luhal, keď tvrdil, že sa trasiem strachom. Preto som ho takto potrestal. Byť voči nemu ohľaduplný a prenechať mu výhodnejší krúžok, to by teraz skutočne nebolo na mieste. Zdôrazňujem: bolo to hrozné, že sme museli bojovať na život a

na smrť. Zabiť človeka je zaiste strašné, ale tu som nemohol soka ani trošku šetriť, lebo by som bol na to doplatil vlastným životom. Nuž som sa pevne rozhodol, že tohto Samsona prebodnem. Zachoval som si chladnokrvnosť, hoci som mal pred sebou obra s takým zvučným menom. Nemal som však dôvod, aby som sa pokladal za horšieho bojovníka než bol on, hoci teraz som po prvý raz v živote stál proti sokovi s nožom v ruke.

– Naozaj sa toho odvážil, – vysmieval sa mi Metan-akva. – To bude pochúťka pre môj nôž! Veľký Duch ho vydáva do mojich rúk tým, že mu odobral rozum.

U Indiánov sú takéto reči pred bojom zvykom. Boli by ma považovali za zbabelca, keby som bol mlčal. Preto som odpovedal:

– Bojuješ ústami, ale ja tu stojím s nožom. Zaujmi svoje miesto, ak sa nebojíš.

Skočil do druhého krúžku osmičky a zlostne zvolal:

– Ja sa mám báť? Metan-akva sa vraj bojí! Počuli ste to, bojovníci Kiowov?... Prvým bodnutím pripravím tohto bieleho psa o život.

– Ba ja teba skolím hneď prvým bodnutím! A teraz čuś! Mal by si sa vlastne volať nie Metan-akva, ale Avat-ya, Veľká Papuľa!

– Avat-ya! Avat-ya! Tento smradľavý kojot sa mi odváži nadávať! Dobre, supy budú žrať jeho vnútornosti!

Táto hrozba bola od neho veľkou neopatrnosťou, ba až hlúposťou, lebo tým ma vlastne upozornil, akým spôsobom chce použiť nôž. Moje vnútornosti! Teda mi pravdepodobne nemieni prebodnúť srdce, ale chce mi rozpárať brucho zdola nahor.

Stáli sme tak blízko pri sebe, že stačilo sa trochu nakloniť, aby každý z nás dosiahol nožom soka. Prenikavo sa mi zahľadel do očí. Pravá ruka mu visela rovno nadol. Nôž držal tak, že koniec rúčky ležal na malíčku a čepeľ trčala medzi palcom a ukazovákom. Čepeľ bola obrátená ostrím dohora. Teda naozaj chcel bodnúť zdola nahor, ako som to vytušil, lebo kto chce bodnúť zhora nadol, drží nôž práve obrátene, totiž tak, že koniec rúčky leží na palci a čepeľ vyčnieva z päste pri malíčku.

Teda smer bodnutia som už poznal. Teraz bolo ešte dôležité uhádnúť čas, kedy bodne. To mi prezradí jeho oko. Poznalo som to zvláštne, bleskurýchle myknutie zreničky, ktoré možno v oku spozorovať chvíľočku pred podobným činom.

Sklopil som viečka, aby sa cítil bezpečným, ale tým bedlivejšie som ho pozoroval cez brvy.

– Pichni, ty pes! – vyzval ma.

– Netáraj toľko, ale konaj, ty sopliak! – odpovedal som.

To bola veľká urážka a musela za ňou nasledovať alebo zlostná odpoveď, alebo útok. Metan-akva sa rozhodol zaútočiť. Prezradila mi to jeho zrenica, ktorá sa bleskurýchle rozšírila. V nasledujúcej chvíľke sa rozohnal pravou rukou, v ktorej držal nôž, aby mi rozrezal brucho. Keby som bol čakal bodnutie zhora, bol by so mnou koniec. Takto však som jeho útok odrazil tým, že som mu rýchlosťou myšlienky vrazil čepeľ noža do predlaktia a rozrezal mu ho.

– Ty prašivý pes! – zareval a odtiahol ruku. Od ľaknutia a bolesti vypustil nôž.

– Nehovor, ale bojuj, – vyzval som ho znovu. Zdvihol som ruku a rýchle som mu vrazil čepeľ až po rúčku do srdca. Ihneď som nôž vytiahol. Bodnutie bolo také presné, že z rany na mňa vystrekol prúd červenej teplej krvi, silný ako prst. Obor sa zaknísal, chcel skríknúť, ale iba zachrčal a zrútil sa mŕtvym na zem.

Indiáni sa besne rozrevali. Len jediný mlčal, náčelník Tangua. Prišiel ku mne. Sklonil sa nad mojím sokom, ohmatal mu okraje rany a potom sa znovu narovnal. Pozrel na mňa pohľadom, na ktorý som dlho nemohol zabudnúť. V jeho očiach sa zračila zlosť, hrôza, strach, obdiv i uznanie. Potom chcel bez slova odísť.

– Ako vidíš, – povedal som mu, – ešte vždy stojím na svojom mieste. Ale Metan-akva si svoje miesto neudržal, leží mimo krúžku osmičky. Kto zvíťazil?

– Ty! – odsekol mi zúrivo a odchádzal. Ale po piatich či šiestich krokoch sa vrátil a zasyčal na mňa: – Ty si biely syn zlého čierneho ducha! Náš medicínman ti vezme tvoje čary a potom ťa zabijeme.

– Rob si so svojím medicinmanom, čo chceš, ale teraz dodrž slovo, ktoré si nám dal!

– Aké slovo? – spýtal sa posmešne.

– Sľúbil si, že Apačov nezabijete.

– Nezabijeme ich. Sľúbil som to a slovo dodržím.

– A pustíte ich na slobodu?

– Áno, vrátíme im slobodu. Čo povie Tangua, náčelník Kiowov, to sa vždy splní.

– Idem teda so svojimi priateľmi k zajatcom a zbavím ich pút.

– To urobím sám, až príde čas.

– Čas už prišiel. Zvíťazil som.

– Čuš! Vari sme sa predtým dohovorili o čase?

– Nehovorili sme o tom osobitne, ale rozumie sa predsa samo sebou, že...

– Čuš, – znovu zahrnel na mňa, – čas určím ja! Nezabijeme tých apačských psov. Nedáme im jesť ani piť, a tak umrú sami, nemusíme ich ani zabíjať. Vrátim im aj slobodu, ale či ja môžem za to, že predtým pomrú od hladu a smädu?

– Podliak! – zasipel som mu do tváři.

– Pes! Povedz ešte slovo a...

Nedohovoril svoju hrozbu. Zarazil sa a vyľakane sa mi zahľadel do tváre, ktorej výraz sa mu akosi nepozdával. Teraz som ja pokračoval v jeho prerušenej vete:

– ...a zrazím ťa päšťou na zem, ty najohavnejší luhár na svete!

Odskočil niekoľko krokov dozadu, vytiahol nôž a vyhrážal sa mi:

– Len raz som sa dal od teba udrieť päšťou, viac sa to nestane! Keď sa ku mne priblížiš na dosah ruky, prebodnem ťa!

– Tak to povedal a chcel urobiť aj Bleskový Nôž, a teraz tu sám leží. Aj tebe sa tak povodí. O tom, čo sa má stať s Apačmi, sa poradím so svojimi bielymi bratmi. Beda tebe i tvojim bojovníkom, keď im čo len vlások na hlave skrivíte! Vieš, že vás môžem všetkých vyhodiť do vzduchu.

Až po týchto slovách som vykročil z osmičky a šiel k Samovi. Keďže červení bojovníci ustavične revali, Sam nemohol počuť, o čom som sa s náčelníkom rozprával. Dlhými

skokmi mi bežal v ústrety, schytil mi obe ruky a v najväčšom nadšení zvolal:

– Vitajte, sir, vitajte! Preto vám takto privolávam, lebo prichádzate z ríše smrti, ktorej ste už boli bezpodmienečne zasvätený. Drahý priateľ, poklad, môj mladý kamarát a greenhorn, čo ste vy len za stvorenie! Ešte nikdy nevidel bizóny, a skolí hneď dva najsilnejšie z čriedy! Ešte nikdy nevidel grizlyho, a prepichol ho ako hnilé jablko! Ešte nikdy nevidel mustanga, a lapil mi moju Mary! A teraz sa postaví pred najsilnejšieho a najslávnejšieho červeného bojovníka, majstra v narábaní s nožom! A hneď na prvý raz mu prebodne srdce tak, že sám nestratí ani jedinú kvapku krvi! Dick a Will, nože si poďte obzrieť tohto zememerača! Čo z neho urobíte?

– Tovariša, – uškeril sa Stone.

– Tovariša?... Čo tým myslíš?

– Opäť dokázal, že už nie je greenhornom ani učňom. Chceme mať z neho tovariša. Neskôr sa môže stať majstrom.

– Nie je viac greenhornom? Urobiť z neho tovariša? Keď už raz otvoríš ústa, aspoň netrús také nezrelé táraniny! Ten chlapík je greenhorn od hlavy až po päty, inak by sa nebol odvážil bojovať s týmto vrtkým, obrovským Indiánom. Ale ľahkomyselní ľudia mávajú najväčšie šťastie a najhlúpejší sediaci zase najväčšie zemiaky. Tak je to aj s ním; je to hlúpy, ľahkomyselný greenhorn! Za to, že ešte žije, môže ďakovať len svojmu hlúpemu šťastiu, ak sa nemýlim. Keď sa to začalo, zamrelo mi srdce, zasekol sa mi dych a v duchu som sa už zaoberal testamentom tohto greenhorna. Tu sa zrazu mihla jeho ruka s nožom a Indián sa zrútil na zem. Teraz sme dosiahli, čo sme chceli: Apačom musia darovať život a slobodu!

– Ale v tom sa trochu mýlite, – riekol som. Nehneval som sa naňho, že o mne pred chvíľou tak hovoril.

– Že sa mýlim?... Ako to?

– Keď nám náčelník dával sľub, v duchu si urobil isté výhrady, ktoré teraz uplatňuje.

– Myslel som si to, že nás chce nejako dostať! O aké výhrady ide?

Opakoval som mu Tanguove slová. Sam sa tak rozzúrnil, že sa ihneď vybral k náčelníkovi, aby si to s ním vybavil. Ja som sa za ten čas obliekol a opäť si vzal svoje zbrane.

Kiowovia boli úplne presvedčení, že ma Bleskový Nôž prebodne. Výsledok boja bol pre nich prekvapujúci. Rozžialilo ich to a zároveň sa na nás veľmi rozhnevali. Najradšej by nás boli napadli. To však nesmeli urobiť, lebo sme sa dohodli a dokonca i fajkou prísahy potvrdili, že sa priatelia premoženého nepomstia za jeho smrť víťazovi. Na tom sa teraz už nedalo nič meniť. Ale akiste zamýšľali čo najskôr nájsť si nejakú príčinu, pre ktorú by sa s nami znepriatelili. Teraz ešte mohli čakať, vedeli, že nás majú v hrsti. Preto načas ovládli hnev a zhrčili sa okolo mŕtvol svojho druhu. Aj náčelník bol pri nej. Ľahko si domyslíme, že nevypočul dôvody Sama Hawkensa ani trochu ochotne alebo priateľsky. Sam sa vrátil k nám nanajvýš namosúrený a oznamoval:

– Ten oplan naozaj nechce dodržať slovo. Zdá sa, že mieni zajatcov umoriť hladom a smädom. A pritom sa ten podliak vyhovára, že umrú sami a že ich teda nezabijú. Ale my budeme dávať dobrý pozor, ak sa nemýlim, a prejdeme mu cez rozum, hihihih!

– Len aby oni nám neprešli cez rozum, – poznamenal som. – Ťažko môžeme ochraňovať iných, keď my sami potrebujeme ochranu.

– Sir, tuším sa týchto červenokožcov bojíte?

– Pshaw! Nebojím sa ich, to viete práve tak dobre ako ja sám.

– Medzi nami dvoma je rozdiel. Tam, kde by som ja zaváhal, vy sa ženiete ako vôl na červené súkno. Ale tam, kde treba ozajstnú odvahu, rozmýšľate. Tak to greenhornovia vždy robia. Čo si teraz vlastne myslíte?

– O čom?

– O boji na nože, z ktorého ste tak šťastne vyviazli.

– Myslím si, že ste so mnou pravdepodobne spokojný.

– To som nechcel od vás počuť, mal som na mysli výčitky.

– Výčitky? Kto mi môže dačo vyčítať? Azda vy?

– Prepánakráľa! Vy ale ťažko chápete! Povedzte mi úprimne, sir, nestáli ste tam v Európe pod šibenicom ako vrah?

– Nemyslím. Aspoň sa na nič takého nepamätám, – odpovedal som mu na jeho drsnú otázku.

– Teda doteraz ste ešte nezabili nikoho?

– Nie.

– Dnes ste teda prvý raz zabili človeka. Ako sa cítite? To by som chcel vedieť.

– Hm! Príjemný pocit to naozaj nie je. Ale tak ľahko sa mi druhý raz nestane, aby som musel komusi vziať život. V hĺbke duše ma čosi znepokojuje, akoby zlé svedomie.

– Preč s takýmito predstavami a hlúpymi myšlienkami! Tu sa vám môže každý deň proti vašej vôli pritrafiť, že musíte vyhasiť ľudský život, aby ste si zachránili vlastný. V takom prípade musí človek... heavens, tu máme hneď taký prípad! – prerušil svoju reč. – Na moj pravdu, Apači sú už tu! To bude krvavých hláv! Meššurs, prichystajte sa na boj!

Z miesta, kde boli zajatci a ich strážcovia, ozvalo sa prenikavé a ostré „hiiiiiiiiiiiiiih“, bojový pokrik Apačov. Inčučuna a Winnetou sa vrátili tak rýchlo, ako nikto nečakal, a zaútočili na tábor Kiowov. Tí, čo stáli blízko nás, vyľakane počúvali. Náčelník Tangua skríkol:

– Pri našich bratoch je nepriateľ! Rýchlo k nim, rýchlo na pomoc!

Chcel tam bežať, ale Sam Hawkens mu zastúpil cestu a zvolal:

– Tam nemôžete ísť. Ostaňte len tu, iste už aj nás obkľúčili. Alebo si azda myslíte, že Apači sú takí hlúpi a napadli iba strážcov? Myslíte, že nevedia, kde ste? O malú chvíľočku...

Hovoril rýchlo a prudko, ale nestihol dokončiť, lebo teraz zaznel aj okolo nás hrozný bojový pokrik, prenikajúci až do kostí. Boli sme ešte stále na otvorenej prérii, ako som už spomenul, ale roztrúsené tu rástli kroviská, ku ktorým sa doplazili Apači a celkom nás obkľúčili. Nespozorovali sme ich, lebo sme boli po súboji všetci veľmi rozrušení. Apači sa teraz hnali k nám zo všetkých strán vo veľkých húfoch. Kiowovia na nich strieľali, ale trafili iba máloktorých. O chvíľočku boli útočníci už pri nás.

– Nezabite ani jedného Apača, ani jediného, – zvolal som na Sama, Dicka a Willa. Ale vtom už zúril boj aj okolo nás. My

štyria sme sa nepustili do boja. Hlavný inžinier a traja zememerači sa chceli brániť a hneď ich zastrelili. Bolo to hrozné. Uprene som hľadel na to nešťastné miesto a nevidel som, čo sa dialo za nami. Z tej strany nás napadol veľký húf Apačov a rozdelil nás od seba. Volali sme síce na nich, že sme priatelia, ale márne. Hnali sa na nás s nožmi a tomahavkami, a tak sme sa museli brániť, aj keď sme sa vlastne brániť nechceli. Niekoľkých sme zrazili kolbami, takže ostatní sa zháčili a prestali na nás útočiť. Využil som túto voľnú chvíľu a rýchlo som sa poobzeral okolo. Každý Kiowa musel bojovať s viacerými Apačmi. Aj Sam to videl a skríkol:

– Rýchlo preč! Tam do húštiny!

Ukázal na krovie, ktoré som už niekoľko ráz spomenul, lebo nám poskytlo úkryt pred táborom Kiowov. A Sam sa už aj rozbehol. Dick Stone a Will Parker utekali za ním. Ja som chvíľu váhal a hľadel som na miesto, kde ležali zememerači. Boli to belosi a rád by som im bol pomohol, ale už bolo neskoro. Preto som sa i ja rozbehol ku kroviiu. Ešte som bol ďaleko odtiaľ, keď sa pri kroví zrazu zjavil Inču-čuna. Bojoval aj s Winnetouom v tom oddiele Apačov, ktorý mal za úlohu prepadnúť tábor a oslobodiť zajatcov. Keď to vykonali, obaja náčelníci stadiaľ odbehli, aby si mohli obzrieť výsledky väčšieho oddielu Apačov, s ktorým sme bojovali my. Inču-čuna bol hodný kus pred svojím synom. Zbadal ma, len čo zahol za krovie.

– Ty zlodej pôdy! – skríkol a už sa aj hnal na mňa, aby ma zrazil pažbou svojej striebornej pušky. Zavolať som naňho niekoľko slov, ktorými som mu chcel vysvetliť, že nie som jeho nepriateľom, on ma však nepočúval a ešte zúrivejšie dorážal na mňa pažbou. Nedalo sa inak. Hoci som ho nechcel ťažko zraniť, tobôž nie zabiť, musel som ho predsa zneškodniť. Práve keď sa znovu rozohnal puškou, odhodil som svoju medveďobjiku, s ktorou som doteraz odrážal jeho údery, a v nasledujúcom momente som ho zdrapil ľavou rukou za hrdlo. Pritom som ho niekoľko ráz udrel pravou pästou do slúch. Pustil pušku, krátko zachrčal a zrútil sa na zem. Tu za mnou ktosi jasavo vykrikoval:

– To je Inču-čuna, najväčší z apačských psov! Musím dostať jeho škutiny, jeho skalp!

Obrátil som sa a zbadal som Tanguu, náčelníka Kiowov, ktorý z nejakej príčiny utekal tým istým smerom ako ja. Odhodil pušku, vytiahol nôž a už sa aj rútil na omráčeného Apača, aby ho oskalpoval. Schytil som ho za rameno a rozkazovačne som skríkol:

– Ruky preč od neho! Toho som ja premohol. Nepatrí teda tebe, ale mne.

– Mlč, biela ploštica! – odsekol mi. – Teba sa nebudem spytovať, náčelník je môj! Pusti ma, lebo...

Rozohnal sa nožom a zasiahol ma do ľavého zápästia. Nechcel som ho prebodnúť, a preto som nechal svoj nôž za opaskom a vrhol som sa naňho s holými rukami. Zo všetkých síl som sa ho snažil odtiahnuť od Inču-čunu. Keďže to nešlo, stisol som Tanguovi hrdlo, až omdlel. Potom som sa sklonil znovu nad Inču-čunom, ktorého tvár bola poffkaná krvou z mojej ruky. Vtom som za sebou začul šuchot a ihneď som sa obrátil. Tento pohyb mi zachránil život. Hrozný úder pažbou namierený na moju hlavu zasiahol ma iba do pleca. Keby mi bol trafil hlavu, bol by mi roztrieskal lebku. Útočníkom bol Winnetou.

Ako som pred chvíľou spomenul, utekal za Inču-čunom. Keď zabočil za húštinu, uzrel ma kľačať pri svojom otcovi, ktorý tu ležal v bezvedomí a zakrvavený. Winnetou sa ihneď zahnal pažbou na smrteľný úder, ale na šťastie zasiahol iba moje plece. Potom pustil pušku, vytiahol nôž a vrhol sa na mňa.

Bol som v hroznom položení. Úder mi ochromil ruku a chvelo sa mi od neho celé telo. Rád by som to bol Winnetouovi vysvetlil, ale všetko sa odohralo tak rýchlo, že som nestihol vypovedať ani jediné slovo. Winnetou sa rozmáchol nožom proti mojej hrudi, aby mi vrazil čepel' rovno do srdca. Vládol som sa iba trošku odvrátiť, takže nôž prenikol cez moje ľavé náprsné vrecko priamo ku škatuľke od sardiniek, v ktorej som opatroval svoje listiny, sklzol sa po plechu a pod bradou mi prenikol do úst a do jazyka. Winnetou ho hneď vytiahol, ľavou rukou ma zdrapil za hrdlo a pravou sa rozohnal na druhé bodnutie. Smrteľná úzkosť mi zdvojnásobila sily. Mohol som používať iba jednu ruku, iba jedno rameno. Winnetou mi ležal na jednej strane tela. Podarilo sa mi ešte väčšmi sa poobrútiť. Schmatol som mu pravú ruku a tak som ju stisol, že od bolesti

musel pustiť nôž. Potom som mu rýchlo schytil ľavú ruku pri lakti a tak som ju tlačil hore, že mi musel pustiť hrdlo, ak nechcel, aby som mu ju zlomil. Teraz som skrčil kolená, napäl všetky sily a rýchlo som vyskočil. Pritom som svojho soka odhodil, takže prsami dopadol na zem. V nasledujúcej chvíľočke som mu už ležal na chrbte, tak ako pred chvíľou ležal on na mne.

Teraz išlo o to, aby som ho pod sebou udržal. Keby sa zase dostal navrch, bol by so mnou koniec. Jedným kolenom som mu kľakol krížom na obe stehná a druhým na ruku. Zdravou rukou som ho schmatol za krk. Zatiaľ on druhou rukou, ktorú mal voľnú, hľadal spadnutý nôž, ale na šťastie márne. Potom sa medzi nami rozpútal priam pekelný boj. Doteraz Winnetou nikto neporazil a ani neskoršie ho nikto nepremohol, veď sa vedel zvrtnúť šibko ani had a mal železné svaly a oceľové šľachy. Teraz by som bol mal čas niečo povedať.

Stačilo by na vysvetlenie zopár slov. Ale krv mi prúdom striekala z úst, a keď som sa pokúsil hovoriť prebodnutým jazykom, iba som nezrozumiteľne bľabotal. Winnetou napäl všetky sily, aby ma zhodil, ale ja som na ňom ležal ako mora v ťažkom spánku, ktorej sa nemožno striasť. Začal chrčať čoraz mocnejšie. Prstami som mu tak pevne stisol hrdlo, že sa mu nedostávalo dychu. Mám ho nechať, aby sa zadusil? Nie, rozhodne nie! Preto som mu na chvíľku uvoľnil hrdlo. Hneď zdvihol hlavu. Len na to som čakal... Tri razy rýchlo po sebe som ho udrel päťou. Winnetou omdlel. Zvíťazil som nad nepremožiteľným. Raz som ho už síce zrazil päťou na zem, ale to sa nemohlo nazvať víťazstvom, lebo mu nepredchádzal boj.

Zhlboka som nabral dych; pritom som musel dávať pozor, aby som neprehltol krv, ktorej som mal plné ústa. Musel som ich mať otvorené, aby krv vytekala. Aj z poranenej ruky mi tiekla krv prúdom silným takmer ako prst. Práve som chcel vstať, keď som za sebou začul zúrivy indiánsky výkrik, a vtom ma do hlavy zasiahol prudký úder pažbou. V bezvedomí som klesol na zem.

Keď som prišiel k sebe, bol večer. Tak dlho som ležal v mdlobách. Najprv sa mi všeličo marilo ako vo sne. Spadol som do jamy pod mlynské koleso. Mlyn. zastal; koleso sa

nemohlo krútiť, lebo mu moje telo prekážalo. Voda sa s hukotom valila nado mnou a koleso pod jej náporom ma pritláčalo čoraz mocnejšie. Už som myslel, že ma celkom rozmliaždi. Boleli ma všetky údy, ale najviac hlava a ľavé plece. Pomaly som prišiel na to, že to nie je skutočnosť, ale ani sen. To nešumela a nezurčala voda, to mi len v hlave hučalo od úderu kolbou, ktorý ma zrazil na zem. A bolesti v pleci mi nespôsovoval tlak mlynského kolesa, ale úder, ktorý som dostal od Winnetoua. Krv mi ešte stále tiekla z úst. Prenikala mi aj do hrdla a pridúšala ma. Počul som hrozné chrčanie a bublanie a celkom som sa prebudil. To som chrčal ja sám.

– Hýbe sa! Chvalabohu, hýbe sa! – počul som Samov hlas.

– Áno, aj ja som videl, pohol sa, – povedal na to Dick Stone.

– Otvára oči! Žije! Žije! – doložil Will Parker.

Naozaj som otvoril oči. To, čo som pri prvom pohľade zazrel, nebolo ani trochu potešujúce. Boli sme ešte stále na mieste, kde sa odohral boj. Horelo tu asi dvadsať táborových vatier, medzi ktorými sa pohybovalo vyše päťsto Apačov. Mnohí z nich boli ranení. Videl som aj veľa mŕtvov. Ležali vo dvoch radoch. Prvý rad sa skladal z mŕtvych Apačov a druhý z mŕtvych Kiowov. Apači stratili jedenásť bojovníkov a Kiowovia tridsať. Okolo nás ležali zajatí Kiowovia, všetci pevne poviazaní. Ani jediný z nich neušiel. Bol medzi nimi aj náčelník Tangua.

Hlavného inžiniera a troch zememeračov som teraz už nevidel. Zabili ich, lebo sa nerozumne bránili miesto toho, aby sa vzdali.

Nedáľeko od nás zbadal som človeka zviazaného do kotúča asi tak, ako robievali za starých čias, keď pri mučení sputnávali ľudí do takzvaného španielskeho kozia. Ten chlap bol Rattler. Apači ho zviazali takto do kotúča preto, aby mu spôsobili čo najväčšie bolesti. Stonal tak hrozne, že ho človek mimovoľne musel ľutovať, hoci to bol podliak. Jeho druhovia už nežili. Postrieľali ich hneď na začiatku boja. Rattlera ušetrili, lebo ako vrah Klekí-petru mal umrieť pomalou a hroznou smrťou.

Aj mne zviazali ruky i nohy, ako i Parkerovi a Stonovi, ktorí ležali naľavo odo mňa. Napravo sedel Sam Hawkens. Nohy mu sputnali ako ostatným. Pravú ruku mu priviazali k chrbtu, ale

ľavú mu nechali voľnú, aby mi mohol pomáhať, ako som sa neskôr dozvedel.

– Ďakujem nebesám, že ste znovu prišli k sebe, milý sir! – povedal mi a voľnou rukou ma nežne pohladkal po tvári. – Ako sa to vlastne prihodilo, že vás takto doriadili?

Chcel som odpovedať, ale som nemohol, lebo som mal v ústach plno krvi.

– Vyplňte! – radil mi.

Poslúchol som, ale vyľabotal som iba niekoľko nezrozumiteľných slov a ústa sa mi znovu naplnili krvou. Stratil som veľa krvi, a preto som sa cítil smrteľne unavený. Mohol som mu odpovedať iba prerývane, s veľkými prestávkami. Hovoril som tak ticho, že ma Sam ledva rozumel.

– Bojoval... s Inču-čunom... Potom s Winnetouom... Bodol do úst... A ktosi... neviem kto... kolbou do hlavy.

Chýbajúce slová pridusil prúd krvi. Spozoroval som, že ležím v krvavej kaluži.

– Sto hromov, kto to mohol tušiť! Radi by sme sa boli vzdali, ale títo Apači vôbec nepočúvali naše slová. Preto sme sa skryli do krovia, aby sme tam vyčkali, až sa vyzúria, ak sa nemýlim. Domnievali sme sa, že aj vy ste tak urobili, a hľadali sme vás. Keď sme vás však nenašli, doplazil som sa k okraju húštiny, aby som sa za vami poobzeral. Uzrel som revúcu skupinu Apačov okolo Inču-čunu a Winnetoua, ktorí ležali ako mŕtvi, ale čoskoro prišli k sebe. Vy ste ležali vedľa tiež ako mŕtvola. To ma tak vyľakalo, že som hneď zavolał Willa Parkera a Dicka Stona. Pribehli sme k vám, aby sme zistili, či je vo vás ešte iskierka života. To sa vie, hneď nás zajali. Povedal som Inču-čunovi, že sme priatelia Apačov a že sme včera večer chceli jeho i Winnetoua oslobodiť. Zlostil sa a vysmial ma. Len Winnetouovi môžem ďakovať, že mi nechali túto ruku voľnú. To on vám obviazal ranu na hrdle, inak by ste neboli precitli, ale boli by ste vykrvácali, ak sa nemýlim. Bodol vás hlboko?

– Až... do... jazyka, – lalotal som.

– Do čerta! To je nebezpečné! Dostanete z toho asi ranovú horúčku. Nechcel by som ju mať, ale predsa by som ju radšej vzal na seba, lebo taký starý maco, ako som ja, by ju ľahšie

vydržal než greenhorn, ktorý, ako sa domnievam, videl krv iba v jelítku. Hádám nie ste ešte aj inde ranený?

– Udreli kolbou... po hlave a... po pleci, – odvetil som.

– Teda zrazili vás na zem? Myslel som si, že ste omdleli iba z toho bodnutia. Iste vám čertovsky hučí v hlave. Ale to prejde. Hlavná vec je, že vám nevyrazili z hlavy tú štipku rozumu, čo ste mali. Najhoršie je, že prebodnutý jazyk nemôžeme obviazať. Budem...

Viaciej som nepočul, lebo som znovu omdlel.

Keď som sa prebral, cítil som, že ma čosi natriasa. Počul som dupotať mnohé kone a otvoril som oči. Predstavte si, ležal som na kožušine grizlyho, ktorého som zabil. Kožušina bola zviazaná na spôsob visutého lôžka a visela medzi dvoma koňmi, ktoré ma takto niesli. Ležal som v kožušine tak hlboko, že som videl len hlavy obidvoch koní a oblohu, nič viac. Žeravé slnečné lúče ma nesmierne pálili a zdalo sa mi, že mi v žilách prúdi roztopené olovo. Ústa som mal opuchnuté a plné zrazenej krvi. Chcel som ju jazykom vytlačiť, ale nevládal som ním pohnúť.

„Vody, vody!“ chcel som kričať, lebo som bol náramne smädný, ale nevydal som ani hlások, ba ani hlasnejší výdych. Povedal som si, že je so mnou koniec, a chcel som myslieť na Hospodina a veci za hrobom, ako to má robiť každý umierajúci, ale zase som upadol do mdloby.

Potom som bojoval s Indiánmi, bizónmi a medveďmi. Cválal som na koni po vyschnutých stepiach tak šialene, že som každú chvíľu mohol spadnúť a zabiť sa. Celé mesiace som plával po moriach, ktoré nemali brehov... To som ležal v horúčke a dlho, dlho som zápasil so smrťou. Občas som počul hlas Sama Hawkensa akoby z veľkej diaľky. Chvíľami som videl pár tmavých zamatových očí. Boli to oči Winnetouove. Potom som umrel, vložili ma do rakvy a pochovali. Počul som, ako na rakvu dopadali hrudy zeme, a potom som ležal dlhú, predlhú večnosť v zemi tak, čo som sa nemohol ani pohnúť. Zrazu sa vrchnák rakvy nečujne zdvihol a zmizol. Uzrel som nad sebou jasnú oblohu. Štyri steny hrobu sa kdesi prepadli. Bola to skutočnosť? Mohlo sa to stať? Rukou som si prešiel po čele...

– Sláva, sláva! Vstáva z mŕtvych. Prebúdza sa! – jasal Sam.

Obrátil som hlavu.

– Videli ste, prešiel si rukou po čele a teraz dokonca i hlavu obrátil! – volal malý Sam.

Sklonil sa nado mnou; tvár mu priam žiarila radosťou. Videl som to, hoci ju pokrýval hustý les fúzov a brady.

– Sir, milý sir, poznáte ma? – spytoval sa. – Otvorili ste oči a pohli ste sa. Teda žijete. Poznáte ma?

Chcel som odpovedať, ale nemohol som, a to jednak preto, že som bol nadmieru vyčerpaný, a jednak preto, že mi jazyk ležal v ústach ťažký ako olovo. Preto som iba prikývol.

– A počujete ma? – pokračoval. Znovu som prikývol.

– Podívajte sa naňho... podívajte sa... podívajte sa!

Jeho tvár zmizla a miesto nej sa zjavili dve hlavy: Stonova a Parkerova. Tí dobrí kamaráti mali slzy radosti v očiach. Chceli sa mi prihovoriť, ale Sam ich odstrčil a riekol:

– Pustite ma k nemu! Ja sa chcem s ním rozprávať, ja, ja!

Schytil mi obe ruky a pritisol ich na to miesto pod fúzami, kde mal pravdepodobne ústa. Potom sa spýtal:

– Sir, ste hladný? Ste smädný? Budete niečo jesť alebo piť?

Zavrtel som hlavou, lebo som nebol ani hladný ani smädný. Natolko som zoslabol, že by som nemohol preglgnúť ani len kvapku vody.

– Nie? Naozaj nie? Bože môj, je to možné? Viete, ako dlho ste takto ležali?

Znovu som mu odvetil iba slabým pokrútením hlavy.

– Tri týždne, celé tri týždne, len si predstavte! Pravdaže neviete, čo sa dialo potom, keď vás zranili. Mali ste hroznú ranovú horúčku a potom ste celkom zmeraveli. Apači vás už chceli zakopať. Ja som však neveril, že ste mŕtvy, a tak dlho som žobronil, kým Winnetou nevyžiadal od svojho otca dovolenie, aby sme vás pochovali až potom, keď sa ukáže hniloba. Musíme byť teda povďační Winnetouovi, že sa za vás prihovoriť. Idem za ním, privediem ho.

Zavrel som oči a opäť som ticho ležal. Teraz sa mi už nemarilo, že som v hrobe. Cítil som sladkú únavu, blažený pokoj. Želal som si, aby som takto mohol ležať stále, večne. Zrazu som počul kroky. Akási ruka sa ma dotkla a zdvihla mi ruku. Potom som počul Winnetouov hlas:

– Nemýlil sa Sam Hawkens? Bol Selki Lata (Old Shatterhand) naozaj pri vedomí?

– Áno, áno. My traja sme to celkom zreteľne videli. Ba dokonca aj odpovedal na moje otázky tým, že prikývol a zavrtil hlavou.

– Stal sa teda veľký zázrak. Ale lepšie by bolo, keby sa nebol stal a keby bol zajatec umrel. Vrátil sa do života len preto, aby zase umrel. Znovu pôjde do ríše smrti i s vami.

– Ale veď je to najlepší priateľ Apačov!

– Dvakrát ma zrazil na zem!

– Pretože musel.

– Nemusel.

– Ba áno! Prvý raz to urobil preto, aby ti zachránil život. Bol by si sa bránil a Kiowovia by ťa boli zabili. A druhý raz sa musel brániť proti tebe. Chceli sme sa dobrovoľne vzdať, ale nepodarilo sa nám to, lebo vaši bojovníci ani nepočúvali naše slová.

– To Sam Hawkens hovorí len preto, aby sa zachránil.

– Nie. Je to pravda.

– Tvoj jazyk luhá. Všetko, čo si mi rozprával, aby si sa zachránil pred mučením a smrťou, ma len presvedčilo, že ste nám ešte horšími nepriateľmi než kiowskí psi. Priplazil si sa k nám a vypočul si nás. Keby si bol naším priateľom, bol by si nás vystríhal. Neboli by nás tam pri vode prepadli a priviazali ku stromom.

– Boli by ste sa však na nás pomstili za Klekípetrovu smrť. A keby ste sa z vďačnosti k nám azda neboli pomstili, boli by ste nám zabránili pokračovať v prácach a dokončiť ich.

– Veď aj tak ste ich nemohli dokončiť. Vymýšľaš si výhovorky, ktoré prezrie aj decko. Nazdávaš sa, že Inču-čuna a Winnetou sú hlúpi, ešte hlúpejší ako malé deti?

– To mi ani vo sne neprišlo na um. Old Shatterhand zase omdlel. Keby bol pri vedomí a mohol by hovoriť, iste by potvrdil, že som povedal pravdu.

– Áno. Luhá by práve tak ako ty. Všetky bledé tváre sú luhári a podvodníci. Poznal som len jedného belocha, v srdci ktorého prebývala pravda. Bol to Klekí-petra, a vy ste ho zavraždili. Pri Old Shatterhandovi som sa takmer pomýlil. Videl

som, že je odvážny a silný, a obdivoval som ho. Zdalo sa mi, že v jeho očiach sa odzrkadľuje úprimnosť, a myslel som si, že ho budem mať rád. Ale je práve taký zlodej pôdy ako ostatní. Neprekazil vám, aby ste nás vlákali do pasce, a dvakrát ma udril päťou do hlavy. Prečo Veľký Duch dal takémuto mužovi falošné srdce?

Keď mi pred chvíľou Winnetou nadvihol ruku, chcel som naňho pozrieť, ale vyčerpané nervy a svaly neposlúchli vôľu. Nazdával som sa, že mám telo z éteru, z látok, ktoré nemožno vnímať zmyslami, a že teda ani sám nemôžem vnímať nič hmotného. Ale teraz, keď som počul Winnetouov úsudok, viečka ma poslúchli. Otvorili sa. Uzrel som Winnetoua, ako stojí pri mne. Bol oblečený do ľahkého, pláteného odevu. Nemal zbraň a držal v ruke knihu, na väzbe ktorej bolo veľkými zlatými literami napísané slovo „Hiawatha“. Tento Indián, syn takzvaného „divošského“ plemena, vedel teda nielen čítať, ale mal zmysel a vkus aj pre vyššie veci. Preslávená Longfellowova báseň v rukách apačského Indiána! Ó tom by som si nebol trúfal ani snívať.

– Znovu otvoril oči! – zvolal Sam a Winnetou sa hneď obrátil ku mne. Pristúpil bližšie, pozrel mi dlhým pohľadom do očí a spýtal sa:

– Môžeš hovoriť?

Zakrútil som hlavou.

– Bolí ťa niečo?

Znovu som zavrtel hlavou.

– Musíš byť úprimný! Keď sa človek preberie z mrákot smrti, nesmie luháť. Chceli ste nás vy štyria naozaj zachrániť?

Dvakrát som prikývol.

Tu pohľadavo mávol rukou a roztrpčené zvolal:

– Lož, lož, lož! Luhá aj nad otvoreným hrobom! Keby si mi bol povedal pravdu, možno by som si bol pomyslel, že sa môžeš stať inakším, lepším. Bol by som uprosil svojho otca Inču-čunu, aby ti daroval život. Ale ty nie si hodný toho, aby som sa za teba prihováral, a musíš zomrieť. Teraz ťa budeme starostlivo opatrovať, aby si rýchlo vyzdravel a zosilnel. Inak by si totiž nemohol dlho vydržať muky, ktoré ťa čakajú. Keď rýchlo umrie chorý, zoslabnutý muž, to nie je nijaký trest.

Dlhšie som už nevydržal mať otvorené oči. Znovu som ich zavrel. Keby som len mohol hovoriť! Sam, inokedy taký ľstivý, nás veru nebránil príliš dôvtipne. Bol by som celkom inakšie hovoril než on. Akoby bol moju myšlienku uhádol, povedal apačskému náčelníkovi:

– Ale veď sme ti predsa dokázali, jasne a nezvratné dokázali, že sme boli na vašej strane. Vašich bojovníkov mali umučiť. Old Shatterhand chcel tomu zabrániť, a preto bojoval s Bleskovým Nožom a zvíťazil. Teda vlastný život nasadil pre vás a odplatíte sa mu tým, že ho budete mučiť.

– Nič ste mi nedokázali, lebo aj to, čo si teraz rozprával, je lož.

– Spýtaj sa Tanguu, náčelníka Kiowov, ktorého máte ešte v moci.

– Spýtal som sa ho.

– Čo povedal?

– Že klameš. Old Shatterhand nebojoval s Bleskovým Nožom. Tohto Kiowu zabili naši bojovníci, keď vás napadli.

– To je od Tanguu nesmierna podlosť. Vie, že sme potajomky držali s vami, a teraz sa nám chce pomstiť a strhnúť nás do záhuby.

– Prisahal mi to na Veľkého Ducha, a teda verím jemu, a nie vám. Opakujem ti teraz to, čo som práve povedal Old Shatterhandovi: keby ste sa boli úprimne priznali, bol by som za vás prosil. Klekí-petra, ktorý mi bol otcom, priateľom a učiteľom, vložil do môjho srdca myšlienky mieru a súcitu. Nedychtím po krvi a môj otec, náčelník Apačov, urobí vždy to, o čo ho prosím. Preto sme nezabili ešte ani jedného z Kiowov, ktorých sme zajali. Za svoje zlé činy nemusia pykať vlastným životom, zaplatia to koňmi, zbraňami, stanmi a prikrývkami. Ešte sme s nimi nedojednali výšku výkupného, ale čoskoro sa na tom dohodneme. Rattler zavraždil Klekí-petru; musí umrieť. Vy ste síce jeho druhovia, ale boli by sme sa hádam nad vami zmilovali, keby ste boli úprimní. Keďže však nie ste, stihne vás ten istý osud ako Rattlera.

To bola dlhá reč. Takú dlhú reč som neskôr len zriedkakedy počul z úst mlčanlivého Winnetoua, aj to len pri

najvýznamnejších príležitostiach. Teda náš osud mu viacej ležal na srdci, než chcel priznať.

– Nemôžeme sa predsa vyhlásiť za vašich nepriateľov, keď sme vašimi priateľmi, – odpovedal Sam.

– Mlč! Už vidím, že umrieš s touto veľkou lžou na perách. Doteraz sme vám nechávali trochu viacej slobody než iným zajatcom, aby ste mohli pomáhať Old Shatterhandovi. Nezaslúžite si túto zhovievavosť a odteraz budeme s vami zaobchádzať prísnejšie. Ranený vás už viacej nepotrebuje. Poďte za mnou! Ukážem vám miesto, z ktorého sa nesmiete vzdialiť.

– To nie, Winnetou, len to nie! – zvolal Sam naľakane. – Nemôžem opustiť Old Shatterhanda!

– Môžeš, rozkazujem ti to. Bude tak, ako ja chcem.

– Ale prosím ťa, aspoň nám...

– Ticho! – prerušil ho prísne Apač. – Nechcem počuť o tom už ani slova! Pôjdete so mnou, alebo mám rozkázať svojim bojovníkom, aby vás zviazali a odvliekli?

– Sme vo vašej moci, a teda musíme poslúchať. Kedy môžeme uvidieť Old Shatterhanda?

– V deň vašej a jeho smrti.

– Nie skôr?

– Nie.

– Dovoľ teda, aby sme sa s ním rozlúčili. Potom pôjdeme s tebou.

Chytil mi ruky a vtom už som cítil jeho hustú bradu a fúzy na svojej tvári. Bozkal ma na čelo. Parker a Stone tiež. Potom odišli s Winnetouom. Ležal som sám. O chvíľu prišli niekoľkí Apači a odniesli ma. Kam, to som nevedel, lebo som bol príliš slabý a nevládal som ešte raz otvoriť oči. Zaspal som, ako ma odnášali.

Neviem, ako dlho som spal. Bol to uzdravujúci spánok, ktorý býva vždy hlboký a obyčajne veľmi dlho trvá. Keď som sa prebudil, mohol som ľahko otvoriť oči, a ani zďaleka som už nebol taký slabý ako prv. Aj jazykom som mohol trochu hýbať. Ba aj prst som si mohol strčiť do úst a odstrániť z rany zrazenú krv a hnis.

Začudoval som sa, keď som videl, že ležím v štvorhrannej miestnosti, teda v akejsi izbe, ktorej steny boli kamenné. Svetlo sem vnikalo iba cez vchod, na ktorom nebolo dverí. Moje lôžko stálo v zadnom rohu. Skladalo sa z viacerých kožušín sivého medveďa uložených na seba. Prikryli ma krásnou santillskou prikrývkou indiánskej výroby. V rohu vedľa dverí sedeli dve Indiánky, jedna stará a druhá mladá. Zaiste ich určili na to, aby ma opatrovali a zároveň strážili. Starena bola ošklivá ako väčšina starých červených squaw. To je následok prepínania síl, lebo ženy musia vykonávať všetky roboty, aj najťažšie, kým mužovia žijú len pre boj a lov a ostatný čas nečinne premárnia. Mladá bola krásna. Keby bola oblečená po európsky, zaiste by v každom salóne vzbudzovala obdiv. Bola oblečená v dlhých jasnobelasyých šatách podobných košeli. Pri hrdle boli tesne uzavreté a okolo pása mala opasok z kože štrkáča. Nemala na sebe nijakú ozdobu, ani sklenené perly, ani lacné mince, ktorými sa Indiánky tak rady okrášľujú. Jej jedinou ozdobou boli dlhé nádherné vlasy, ktoré jej splývali až poniže pása v dvoch silných modročiernych vrkočoch. Táto farba mi pripomínala vlasy Winnetouove. Aj črty tváre mala podobné ako on. Jej oči žiarili tou istou zamatovou čerňou a ležali napolo skryté pod dlhými ťažkými riasami ako tajomstvá, ktoré neslobodno objaviť. Po vyčnievajúcich lícných kostiach, ako to Indiáni mávajú, nebolo ani stopy. Z jej plných líčok sálala teplá neha. V briadke mala jamôčku, ktorá by u Európanky znamenala šibalstvo. Rozprávala sa so starou spoločníčkou iba potichu, zaiste preto, aby ma nezobudila. Zavše sa jej pekne vykrojené ústa usmiali a vtedy sa medzi červenými perami zablyslí zúbky akoby z najčistejšej slonoviny. Noštek s jemnými nozdrami by svedčil skôr o gréckom než indiánskom pôvode. Jej pleť mala farbu jasnej medi a bronzu so strieborným nádychom. Dievča mohlo mať asi osemnásť rokov a bol by som neviem čo stavil, že je to Winnetouova sestra.

Obe squaw vyšivali červenými niťami arabesky na biely kožený opasok.

Sadol som si, áno, sadol som si. Keď som naposledy zaspal, nemohol som od slabosti ani oči otvoriť. Starena počula šuchot,

keď som si sadol, a pozrela smerom ku mne. Potom pokynom hlavy ukázala na mňa a zvolala:

– Uff! Aguan inta-hinta!

„Uff“ je výraz údivu a „aguan inta-hinta“ značí: zobudil sa. Dievča pozrelo od práce na mňa, a keď ma videlo sedieť, vstalo a priblížilo sa k môjmu lôžku.

– Zobudil si sa, – povedala v dost' dobrej angličtine, čomu som sa veľmi zadivil. – Želáš si niečo?

Otvoril som ústa, aby som odpovedal, ale znovu som ich zatvoril, lebo som si spomenul, že nemôžem hovoriť.

Ale mohol som si sadnúť, a teda azda môžem aj rozprávať. Pokúsil som sa a podarilo sa mi odpovedať:

– Áno. Mám... dokonca... niekoľko želaní.

Aký som bol šťastný, že som počul vlastný hlas! Pravda, znel mi cudzo. Slová sa mi ťažko vydierali z úst a zneli hvízdavo. Spôsobili mi v hrtane bolesť. Ale hlavná vec, že som zase mohol hovoriť. Veď som tri dlhé týždne nevládal vypovedať ani slabiku.

– Hovor tíško alebo len znakmi, – povedala mi. – Nšo-či vidí, že ti rozprávanie spôsobuje bolesť.

– Voláš sa Nšo-či? – spýtal som sa.

– Hej.

– Ďakuj tomu, kto ti dal toto meno. Vhodnejšie si už naozaj nemohla dostať, lebo si naozaj krásna ako nádherný jarný deň, keď začínajú rozvoniavať prvé jarné kvety.

Nšo-či znamená totiž Krásny Deň. Trochu sa začervenala a pripomenula mi:

– Chcel si mi predsa povedať svoje želania.

– Najprv mi prezrad', či si tu azda kvôli mne.

– Áno. Rozkázali mi, aby som ťa opatrovala.

– Kto ti to rozkázal?

– Winnetou, môj brat.

– Myslel som si, že si jeho sestra, lebo sa veľmi podobáš tomuto mladému chrabrému bojovníkovi.

– Chcel si ho zabiť.

To znelo spolovice ako tvrdenie a spolovice ako otázka. Pri tých slovách mi skúmavo pozrela do očí, akoby chcela dovidieť až na dno mojej duše.

– Nie, – odpovedal som.

– On ti však neverí a pokladá ťa za nepriateľa. Doteraz ho ešte nikto nepremohol, a ty si ho už dvakrát zrazil na zem.

– Prvý raz preto, aby som ho zachránil, a druhý raz preto, lebo ma chcel zabiť. Oblúbil som si ho hneď, ako som ho prvý raz uzrel.

Znovu spočívali jej tmavé oči dlhší čas na mojej tvári. Potom riekla:

– Neverí ani tebe, ani tvojim druhom. Nezabúdaj, že som jeho sestra. Bolí ťa rana v ústach?

– Teraz nie.

– Môžeš teda jesť?

– Rád by som sa pokúsil. Som smädný, dáš mi vody?

– Áno, aj na umývanie. Prinesiem ti.

Odišla i so starenou. Čo to má znamenať? Ako si to mám vysvetliť? Winnetou nás pokladá za nepriateľov, neverí našim tvrdeniam, a predsa nariadil, aby ma ošetrovala jeho vlastná sestra. Azda neskôršie sa mi to objasní.

O chvíľu sa obe squaw vrátili. Mladšia držala v ruke šálku z hnedej hlíny. Bola to jedna z nádob, aké vyrábajú puebloví Indiáni. Bola naplnená čerstvou vodou. Dievča videlo, že som ešte slabý a že by som nemohol bez pomoci piť, preto mi priložilo šálku k ústam. Len ťažko som mohol prehĺtať, veľmi ťažko a s veľkou bolesťou. Ale išlo to, muselo to ísť. Pil som malými glgmi a s veľkými prestávkami, tak dlho, až sa šálka vyprázdnila.

Ako ma to občerstvilo! Nšo-či to asi na mne videla, lebo riekla:

– Osviežilo ťa to, však? Neskôr ti donesiem aj dačo na jedenie. Iste si veľmi smädný a hladný. Chceš sa umyť?

– Len či budem môcť?

– Pokús sa!

Starena priniesla v nádobe z rozpoltenej dyne vodu. Nšo-či si sadla k môjmu lôžku a podala mi uterák upletený z jemného, mäkkého lyka. Skúsil som sa umyť, ale nešlo to, bol som ešte slabý. Tu namočila koniec uteráka do vody a začala mi umývať tvár a ruky, akoby zabudla, že jej brat a otec ma pokladajú za

úhľavného nepriateľa. Keď skončila, spýtala sa ma s ľahkým, ale súcitným úsmevom:

– Bol si vždy taký chudý ako teraz?

Chudý? Ach, na to som ešte ani nepomyslel. Tri dlhé týždne ležať v horúčke a pritom v meravosti, ktorá sa obyčajne končí smrťou! A okrem toho som nič nejedol a nevypil ani kvapku vody. Pravdaže, to nemohlo ostať bez následkov.

Ohmatal som si líca a riekol som:

– Nikdy som nebol chudý.

– Poďívaj sa na seba v tejto vode!

Pozrel som do vody v tekvicovej nádobe a zľakane som sa mykol. Z vody hľadela na mňa hlava strašidla, kostlivca.

– Čudujem sa, že ešte žijem, – zvolal som.

– Áno, aj Winnetou to povedal. Vyddržal si aj dlhú cestu sem. Dobrý Veľký Duch ti dal mimoriadne silné telo, lebo iný by nebol vydržal päť dní takej cesty.

– Päť dní? Kde sme vlastne?

– V našom pueble pri Rio Pecos.

– Všetci vaši bojovníci, ktorí nás zajali, sa sem vrátili?

– Hej, všetci. Bývajú blízko puebla.

– A sú tu aj zajatí Kiowovia?

– Áno. Vlastne by sme ich mali zabiť. Každý iný kmeň by ich umučil na smrť, ale dobrý Klekí-petra, ktorý nás vyučoval, veľa nám rozprával o добрote Veľkého Ducha. Keď Kiowovia zaplatia výkupné, môžu sa vrátiť domov.

– A čo je s mojimi tromi druhmi? Nevieš, kde sú?

– Sú v podobnej miestnosti, ako je táto, lenže tam je tma a sú zviazaní.

– Ako sa majú?

– Nehladujú. Kto má umrieť pri mučiarskom kole, musí byť silný, aby veľa vydržal. Inak by to preňho nebol nijaký trest.

– Teda musia zomrieť... naozaj zomrieť?

– Áno.

– Aj ja?

– Aj ty.

V jej slovách nebolo ani stopy súcitu. Je toto krásne dievča také bezcitné, že ho ani trochu nedojme, keď na smrť umučia človeka?

– Povedz mi, či by som sa s nimi aspoň raz mohol rozprávať,
– prosil som.

– To je zakázané.

– Chcel by som ich aspoň vidieť, hoci len zďaleka.

– Ani to nesmieš.

– Môžem im poslať aspoň nejaký odkaz?

– Aj to je zakázané.

– Nesmú sa dozvedieť, ako sa mám?

Chvíľu uvažovala a potom odvetila:

– Poprosím svojho brata Winnetoua, aby sa občas mohli
dozvedieť, ako sa máš.

– Príde niekedy aj Winnetou ku mne?

– Nie.

– Ale chcem sa s ním rozprávať.

– Ale on s tebou nie.

– Mal by som mu povedať čosi veľmi dôležité.

– Pre koho je to dôležité? Preňho?

– Pre mňa a mojich druhov.

– Nepríde. Azda by som mu to mohla povedať ja. Je to taká
vec, že mi ju môžeš zveriť?

– Nie. Ďakujem ti. Pravdaže, mohol by som ti to povedať, ba
mohol by som sa ti so všetkým zdôveriť, ale keď on je príliš
hrdý a nechce sa so mnou rozprávať, tak aj ja mám svoju hrdosť
a nebudem s ním hovoriť prostredníctvom posla.

– Uvidíš ho až v deň svojej smrti. My teraz odídeme. Keď
budeš niečo žiadať alebo potrebovať, dáš nám znamenie.
Počujeme ho a hneď niekto príde.

Vytiahla z vrecka malú hlinenú píšťalku a dala mi ju. Potom
odišla aj so starenou. Či položenie, v ktorom som sa ocitol,
nebolo celkom dobrodružné? Ležal som na smrť chorý a dobre
ma opatrovali, aby som zosilnel a mohol potom umierať
pomalou smrťou. Ten, ktorý si žiadal moju smrť, dal ma do
opatery, vlastnej sestry, a nie azda nejakej starej, špinavej a
ošklivej squaw!

Nemusím azda pripomínať, že môj rozhovor s Nšo-či
neplynul tak hladko, ako sa číta. Len ťažko som mohol
rozprávať a každé slovo mi spôsobovalo značné bolesti. Preto
som hovoril veľmi pomaly a často som musel robiť prestávky,

aby som si oddýchol. Rozhovor ma veľmi unavil a len čo Krásny Deň odišla, hneď som zaspal.

Prebudil som sa po niekoľkých hodinách. Bol som veľmi smädný a trápil ma náramný hlad. Skúsil som teda čarodejný prostriedok a zapískal som na píšťalke. Ihneď sa zjavila starena, ktorá akiste sedela vonku pri vchode. Strčila dnu hlavu a čosi sa ma opýtala.; Rozumel som iba slová „išha“ a „ištla“, ale nevedel som, čo značia. Domyslel som si, že sa ma spytuje, či chcem jesť a piť. Znakmi som jej dal najavo, že by som pil a jedol, načo zmizla. O chvíľu prišla Nšo-či s hlinenou misou a lyžicou. Kľakla si vedľa môjho lôžka a začala ma kŕmiť lyžicou, akoby som bol decko, ktoré ešte nevie samo jesť. Diví Indiáni obyčajne nemávajú misy a lyžice. Nebohý Klekí-petra bol aj v tomto učiteľom Apačov.

V mise bola veľmi silná mäsová polievka zahustená kukuričnou múkou. Túto múku pripravujú Indiánky tak, že kukuricu namáhavo potlčú a rozdrvia medzi dvoma kameňmi. Klekí-petra však vystaval pre Inču-čunovu domácnosť mlyn s ručným pohonom. Neskôr mi ten mlyn ukazovali ako veľkú zvláštnosť. Pravda, jesť bolo pre mňa ešte ťažšie než piť. Ledva som bolesti vydržal. Pri každej lyžičke by som bol hlasne skríkol. Ale telo si žiadalo pokrm, a keď som nechcel zhynúť hladom, musel som niečo zjesť. S námahou som utajoval muky, ktoré som trpel, no nevládal som zabrániť, aby mi nevbegli do očí slzy. Nšo-či to spozorovala, a keď som šťastne zmohol poslednú lyžicu, riekla:

– Si náramne slabý, ale predsa si silný muž a hrdina. Škoda, že si sa narodil ako ľživá bledá tvár, a nie ako Apač.

– Neluhám; nikdy neluhám. O tom sa ešte presvedčíš.

– Veľmi rada by som ti verila, ale poznala som iba jedinú bledú tvár, ktorá hovorila pravdu. Bol to Klekípetra a všetci sme ho mali radi. Mal síce telesnú chybu, ale jasného ducha a dobré šľachetné srdce. Zavraždili ste ho, hoci vám neublížil. Preto musíte zomrieť a pochováme vás s ním.

– Čože? Ešte ho nepochovali?

– Nie.

– Veď jeho mŕtvola nemôže tak dlho vydržať.

– Leží v pevnej rakve, do ktorej nemôže vniknúť vzduch. Uvidíš túto rakvu tesne pred svojou smrťou.

Po tomto potešujúcom uistení odišla. Naozaj ohromná radosť pre človeka, ktorého majú umučiť na smrť, vidieť predtým rakvu niekoho iného! Ostatne, nemyslel som vážne na svoju smrť. Ba naopak, bol som presvedčený, že budem žiť. Mal som predsa neomylný prostriedok, ako dokázať našu nevinu. Mal som chumáč vlasov, ktorý som odrezal Winnetouovi, keď som ho vyslobodzoval.

Ale naozaj mám ešte tie vlasy? Nevzali mi ich? Zľakol som sa, keď som sa v duchu takto spýtal sám seba. V krátkych chvíľach, keď som bol pri vedomí, vôbec som nepomyslel na to, že Indiáni obyčajne okrádajú svojich zajatcov. Musím si teda prezrieť vrecká.

Mal som doteraz na sebe to isté oblečenie ako pred tromi týždňami; nevzali mi z neho ani jediný kúsok. Každý si môže domyslieť, čo to znamená, ležať poranený v horúčke celé tri týždne v tom istom oblečení. Neraz sa človek dostane do takých okolností, ktoré musí prekonať a prežiť, ale o ktorých nemôže písať v knihe. Čitateľ takej knihy azda závidí človekovi, ktorý tak ďaleko cestoval a mnoho skúsil, ale veru by sa neodvážil nasledovať ho, keby sa dozvedel všetky tie vedľajšie veci, ktoré spisovateľ zamlčal. Ako často dostávam listy od nadšených čitateľov svojich diel! Mnohí mi oznamujú, že by radi chceli podniknúť podobné cesty. Spytujú sa ma na výdavky, na výstroj, ale iba niekoľkí na vedomosti, ktoré budú potrebovať, a na reči, ktoré by sa mali vopred naučiť. Takýchto dobrodružných pánikov som naisto vyliečil svojimi úprimnými odpoveďami a poodhrnul som im závoj, zakrývajúci zmlčané veci.

Prekotal som si teda vrecká a na svoje radostné prekvapenie som zistil, že mi vôbec nič nechýba. Vzali mi iba zbrane. Vytiahol som škatuľku od sardiniiek. Moje náčrty boli ešte v nej a medzi nimi chumáč Winnetouových vlasov. Vstrčil som škatuľku zase do náprsného vrecka a pokojne som sa uložil spať. Pred večerom, len čo som sa zobudil, prišla Nšo-či, hoci som nedal znamenie. Priniesla mi znovu jedlo a čerstvú vodu. Teraz som už jedol bez jej pomoci. Pritom som sa jej na všeličo vypytoval, ale odpovedala mi len na niektoré otázky, pri

mnohých mlčala. Zaiste jej dali príkazy, ktoré musela prísne dodržiavať. O mnohých veciach som sa nesmel dozvedieť. Medziiným som sa jej spýtal i to, prečo ma neokradli.

– Môj brat Winnetou to zakázal, – odpovedala.

– A vieš prečo?

– Neviem, nespytovala som sa ho. Ale môžem ti povedať čosi iné, dôležitejšie.

– Čo?

– Bola som u troch bledých tváří, ktoré zajali s tebou.

– Sama? – spýtal som sa naradovaný.

– Áno. Chcela som im povedať, že sa cítiš lepšie a čoskoro vyzdravieš. Tu ma prosil ten, čo sa volá Sam Hawkens, aby som ti dačo odovzdala. Zhotovil to pre teba za tie tri týždne, čo ťa opatroval.

– Čo je to?

– Spýtala som sa Winnetoua, či ti to smiem doniesť, a on privolil. Tu je to. Musíš byť silný a smelý muž, keď si sa odvážil zaútočiť na sivého medveďa iba s nožom v ruke. Sam Hawkens mi o tom rozprával.

Podala mi reťaz, ktorú Sam zhotovil zo zubov a pazúrov grizlyho. Boli v nej aj obidva končeky uší.

– Ako to len mohol zhotoviť? – spýtal som sa zadivene. – Predsa len nie holými rukami? Ponechali mu nôž alebo hádam všetko, čo mal?

– Nie. Ty si jediný, ktorému nič nevzali. Povedal môjmu bratovi, že by chcel spraviť túto reťaz, a prosil, aby mu vrátili pazúry a zuby z medveďa. Winnetou mu toto želanie splnil a dal mu všetko, čo na zhotovenie reťaze potreboval. Zaves si ju na krk, ale dlho sa z nej nebudeš tešiť.

– Musím už onedlho umrieť?

– Áno.

Vzala mi reťaz z ruky a zavesila mi ju okolo hrdla. Od tohto dňa som ju na divokom západe stále nosil. Potom som peknej Indiánke odvetil:

– Mohla si mi túto pamiatku priniesť aj neskoršie. Nesúrilo to, lebo dúfam, že ju budem nosiť ešte dlhé roky.

– Nie. Len krátky, veľmi krátky čas.

– Never! Vaši bojovníci ma neusmrčia.

- Ba veru áno. Rozhodli tak na porade najstarších.
- Rozhodnú inakšie, keď sa dozvedia, že som nevinný.
- To neuveria.
- Uveria, lebo im to môžem dokázať.
- Dokáž to, dokáž! Veľmi by som sa tešila, keby som sa presvedčila, že nie si luhár a zradca. Povedz mi, ako to môžeš dokázať, a ja to hneď oznámim svojmu bratovi Winnetouovi.
- Nech príde ku mne, dozvie sa to.
- To neurobí.
- Tak sa to nedozvie. Nie som zvyknutý žobrať o priateľstvo alebo dorozumievať sa s niekým prostredníctvom posla, keď dotyčný môže sám ku mne prísť.
- Vy bojovníci ste naozaj tvrdošijní ľudia. Tak rada by som ti priniesla správu, že ti Winnetou odpustil. Ale takto sa toho nikdy nedočkáš.
- Nepotrebujem odpustenie. Nič som neurobil, čo by mi Winnetou musel odpustiť. Ale prosil by som o inú láskavosť.
- O akú?
- Ak znovu pôjdeš k Samovi Hawkensovi, povedz mu, že si nemusí robiť starosti. Len čo sa zotavím z choroby, dostaneme sa na slobodu.
- Vyhod' si to z hlavy! Táto nádej sa ti nesplní.
- To nie je nádej, ale úplná istota. Neskôr uvidíš, že som mal pravdu.

Povedal som to tak presvedčivo, že mi prestala odporovať. Odišla.

Teda moje väzenie stálo pri rieke Pecos, akiste v niektorom z jej vedľajších údolí. Keď som totiž pozrel cez vchod, uvidel som protiľahlú skalnú stenu, a to iba neďaleko; hlavné údolie rieky Pecos muselo byť predsa oveľa širšie. Rád by som si bol obzrel pueblo, v ktorom som sa ocitol, ale nemohol som vstať z lôžka. A keby som aj bol býval dosť silný a mohol chodiť, sotva by mi boli dovolili odísť z miestnosti.

Keď sa zotmelo, vošla starena a sadla si do kúta. Priniesla lampu, zhotovenú z malej vydlabanej tekvice. Lampa blikotala celú noc. Starena mala vykonávať hrubé práce a Nšo-či, aby som sa tak vyjadril, mala byť akoby mojou hostiteľkou. Celú noc som zase spal hlbokým, posilňujúcim spánkom a ráno som

sa cítil mocnejší než minulého dňa. Dnes som dostal až šesťkrát jesť. Vždy silnú mäsovú polievku zahustenú kukuričnou múkou. Bol to pokrm nielen výživný, ale

1 ľahko stráviteľný. Aj v nasledujúcich dňoch mi dávali takúto stravu, a to tak dlho, až som mohol lepšie pregĺgať. Potom som dostal nielen tekuté, ale aj tuhé jedlá, najmä mäso.

Môj stav sa zo dňa na deň zlepšoval. Svaly mi mocneli a opuchlina v ústach sa zmenšovala. Nšo-či sa vôbec nezmenila. Vždy sa o mňa priateľsky starala a pritom bola presvedčená, že moja smrť sa blíži. Neskoršie som zbadal, že jej oči, keď si myslela, že ju nikto nepozoruje, hľadeli na mňa bôľnym, záдумčivým pohľadom. Domnieval som sa, že ma začína ľutovať. Krivdil som jej teda, keď som predpokladal, že je bezcitná. Spýtal som sa jej, či môžem vyjsť z miestnosti, keďže vchod bol stále voľný. Odvetila mi, že nesmiem. Vo dne v noci sedia vraj pri vchode dvaja strážcovia, ktorých nevidím, a aj naďalej ma budú strážiť. Nezviazali ma len preto, že som taký zoslabnutý, ale vraj podľa jej mienky čoskoro ma sputnajú remeňmi.

Preto som sa rozhodol, že si budem počínať veľmi opatrne. Spoliehal som sa síce na chumáč vlasov, ale predsa len sa môže stať, že nebude mať žiaduci účinok. Potom sa môžem spoľahnúť už len na seba samého, na svoju telesnú silu. A túto silu som musel získať cvičením. Ale ako cvičiť?

Ležal som na medvedích kožušinách, len keď som spal. Inak som sedel, alebo prechádzal sa po miestnosti. Povedal som Nšo-či, že nie som zvyknutý sedávať tak nízko, ako je moje lôžko. Spýtal som sa, či , by som nemohol dostať veľký kameň, ktorý by mi slúžil ako sedadlo. Ozámila moju žiadosť Winnetouovi. Poslal mi niekoľko kameňov rozličnej veľkosti. Najťažší mohol vážiť vyše metrického centa. Kedykoľvek som bol sám, zdvíhal som tieto kamene, a tak som si cvičil svaly. Pred svojimi opatrovníčkami som predstieral, že som ešte slabý. No v skutočnosti už o dva týždne som mohol viackrát za sebou zdvihnúť najťažší kameň. Môj stav sa stále zlepšoval. Keď prešiel aj tretí týždeň, vedel som, že som znovu taký silný, ako som bol predtým.

Bol som tu už šesť týždňov a nepočul som, že by boli zajatých Kiowov prepustili. Tak dlho žiť dvesto mužov, to bola veru veľká vec. No Kiowovia to musia zaplatiť. Čím dlhšie tu ostanú a budú sa zdráhať prijať podmienky Apačov, tým väčšie bude výkupné.

Jedného krásneho slnečného rána – bolo to už pred koncom jesene – priniesla mi Nšo-či raňajky ako obyčajne. Kým som jedol, sadla si vedľa mňa, hoci v poslednom čase vždy hneď odchádzala. V jej očiach, keď sa na mňa uprene zadívala, zračila sa neha a jagal sa vlhký lesk. Napokon sa jej skotúlala dolu lícom slza.

– Plačeš? – spýtal som sa. – Čo ťa trápi? Čo sa stalo?

– Ešte sa nestalo nič, má sa to len stať, a to dnes.

– Čo?

– Kiowovia dostanú slobodu a odtiahnu. Tejto noci prišli k rieke ich poslovovia so všetkými vecami, ktoré sme požadovali ako výkupné.

– A to ťa tak zarmucuje? Mala by si sa z toho predsa tešiť.

– Nevieš, čo hovoríš, a netušíš, čo ťa čaká. Rozlúčku s Kiowami oslávia naši tým, že teba a tvojich troch bielych bratov priviažu k mučiarskym kolom.

Už dávno som to predvídal, a predsa som sa zľakol, keď som to počul. Teda dnes sa všetko rozhodne. Azda je to môj posledný deň. Čo mi asi prinesie? Budem ešte živý, keď sa nad krajinu spustí večerná tma? Predstieral som ľahostajnosť, a jedol som ďalej so zdanlivým pokojom. Keď som sa naraňajkoval, podal som Nšo-či nádobu. Vzala ju, vstala a odchádzala. Pri vchode sa obrátila, prišla ešte raz ku mne a podala mi ruku. Už nemohla ďalej zadržať slzy, keď mi vravela:

– Teraz smiem hovoriť s tebou posledný raz. Zbohom! Volajú ťa Old Shatterhand a si mocný bojovník, buď silný aj vtedy, keď ťa budú mučiť! Nšo-či je veľmi zarmútená, že musíš umrieť. Ale bude sa veľmi tešiť, keď v mukách nebudeš bolestne vzdychať a bedákať. Urob mi tú radosť a zomri ako hrdina!

Po tejto prosbe rýchlo vyšla. Pristúpil som ku vchodu, aby som sa poďíval za ňou. Tu na mňa namierili hlavne dvoch pušiek. Obaja strážcovia konali svoju povinnosť. Keby som bol

čo len na krok vyšiel z miestnosti, boli by ma zastrelili, alebo úmyselne tak poranili, že by som nemohol ďalej ísť. Nemohol som ani len pomyslieť na útek. Ľahko by ma chytili, lebo som nepoznal okolie. Rýchlo som teda cúvol do svojho väzenia.

Čo robiť? Hádam najlepšie bude pokojne vyčkať, čo má prísť, a vo vhodnej chvíli skúsiť, aký bude mať účinok chumáč vlasov. Keď som pred chvíľkou vyzrel von, presvedčil som sa, že myšlienka na útek by bola šialenstvom. Čítal som síce o indiánskych pueblách, ale doteraz som nevidel ani jedno. Budovali ich pre obranné účely. Je to zvláštny druh stavby a pre obranné účely sa naozaj veľmi dobre hodí.

Pueblá obyčajne vypĺňajú hlboké skalné priehlbiny a skladajú sa z pevného kameňa a muriva. Majú viacero poschodí podľa toho, na akom mieste stoja. Každé vyššie poschodie je posunuté trochu dozadu, takže pred ním leží plošina, utvorená povalou nižšieho poschodia. Celok vyzerá ako pyramída zo schodov. Čím sú poschodia vyššie, tým hlbšie vnikajú do skalnej priehlbiny. Teda najďalej vyčnieva prízemie a je aj najširšie, zatiaľ čo poschodia sa vždy zužujú. Poschodia nie sú azda vnútri pospájané schodišťami, ako je to v našich domoch. Možno sa do nich dostať len zvonku po rebríkoch, ktoré môžu Indiáni kedykoľvek priložiť alebo odstaviť. Keď sa blíži nepriateľ, rebríky odstavia, a tak sa nedostane dnu, ibaže by bol prišiel aj s rebríkmi. No aj tak by musel dobýjať každé poschodie osobitne a pritom by bol vystavený streľbe obrancov z horných plošín, ktorí by boli pred jeho zbraňami celkom bezpeční.

Ocitol som sa v takomto pyramídovom pueble. Ako som pred chvíľkou zistil, bol som na ôsmom alebo deviatom poschodí. Ako by som teda mohol nepozorovane ujsť dolu, keď na všetkých dolných plošinách boli Indiáni? Nie, musím tu ostať. Hodil som sa teda na lôžko a čakal som.

Boli to zlé, takmer neznesiteľné hodiny. Čas sa vliekol náramne pomaly. Bolo už takmer poludnie a nestalo sa nič, čo by potvrdzovalo Indiánkine slová. Napokon som vonku počul kroky viacerých osôb. Vstúpil Winnetou a za ním piati Apači. Predstieral som ľahostajnosť a ostal som ležať. Pozrel na mňa dlhým, skúmavým pohľadom a potom riekol:

- Nech mi Old Shatterhand povie, či je už zdravý.
- Ešte nie celkom, – odvetil som.
- Ale hovoriť môžeš, ako počujem.
- Áno.
- A môžeš aj bežať, však?
- Myslím.
- Vieš plávať?
- Trochu.
- To je dobre, lebo dnes musíš plávať. Pamätáš sa ešte, v ktorý deň si ma mal uvidieť?
- V deň svojej smrti.
- Zapamätal si si to. Ten deň prišiel. Vstaň! Zviažu ťa.

Bolo by nezmyslom odporovať tomuto rozkazu. Mal som proti sebe šiestich červených bojovníkov. Ľahko by ma boli násilím zdvihli. Niekoľkých som síce mohol zraziť na zem, ale tým by som nič nedosiahol, ibaže ostatní by so mnou zaobchodili ešte prísnejšie. Vstal som teda z lôžka a natrčil ruky. Zviazali mi ich pri zápästí a potom mi pripevnili dva remene na nohy, takže som mohol pomaly ísť alebo stúpať po rebríku, ale nemohol som bežať dlhými krokmi. Potom ma vyviedli na plošinu.

Stadiaľto viedol rebrík do spodného poschodia. Nebol to rebrík podľa našich pojmov, ale kus brvna, v ktorom boli hlboké záseky, slúžiace za schody. Traja červení bojovníci zostupovali popredku. Ja som šiel za nimi. Hoci som bol zviazaný, zostupoval som bez ťažkostí. Za mnou nasledovali ostatní dvaja Apači s Winnetouom. Takto sme schádzali z poschodia na poschodie, vždy nižšie a nižšie. Na všetkých plošinách stáli ženy a deti. Zvedavo, ale mlčky si ma obzerali a potom šli za nami. Keď sme zostúpili až na zem, bolo ich už niekoľko sto a nasledovali nás i ďalej ako dlhý sprievod. To boli diváci, ktorí sa mali prizerať na našu smrť.

Bolo to tak, ako som si myslel. Pueblo ležalo v úzkom bočnom údolí, ktoré čoskoro vyústilo do širokého údolia Rio Pecos. Ta ma viedli. Pecos nie je rieka, v ktorej by bolo vždy hojne vody. V lete a v jeseni je vždy plytšia než v zime a na jar. Ale zato sú v nej hlboké miesta, v ktorých nebadat' úbytok vody ani v letných horúčavách. V blízkosti takýchto miest rastie bujná

tráva a množstvo stromov. Indiáni sa tu potom usadzujú, lebo ich kone tu nájdu vždy dobrú pašu. Takéto miesto som teraz uzrel pred sebou. Údolie rieky bolo široké na dobrú polhodinu cesty a na obidvoch brehoch, napravo i naľavo, sa ťahali húštiny a lesy a medzi nimi bolo zavše vidieť zelené pásy trávy. Práve pred nami bol les na obidvoch brehoch prerušený. Lenže teraz som nemal čas rozmýšľať o príčine. Na mieste, kde bočné údolie ústilo do hlavného údolia rieky, ťahal sa pruh piesku. Bol široký asi päťsto krokov. Viedol priamo k rieke a pokračoval na druhom brehu. Podobal sa jasnej čiare, priečne pretínajúcej zelené údolie Rio Pecos. Na tomto širokom piesočnom pruhu nebolo vidieť trávu, húštiny, ani stromy okrem obrovského cédra, ktorý osamelé čnel na druhom brehu v tomto neúrodnom páse. Mohutný céder odolal prírodnej katastrofe, pri ktorej vznikol tento piesočný pás, ťahajúci sa priečne cez údolie. Céder nestál tesne pri vode, ale v značnej vzdialenosti od nej a Inču-čuna rozhodol, že bude pri dnešných udalostiach dôležitým bodom.

Na tejto strane rieky vládol čulý ruch. Uvidel som tu ponajprv náš voz, ktorý Apači ukoristili a vzali so sebou. Za neúrodným pieskom sa pásli kone, ktoré priviedli Kiowovia, aby vykúpili zajatcov. Kiowovia postavili aj stany a porozkladali rozličné zbrane, ktoré boli tiež časťou výkupného. Uvidel som tam aj Inču-čunu a jeho ľudí, ktorí mali odhadnúť cenu zbraní a koní. Bol s nimi aj Tangua, lebo už ho prepustili aj s ostatnými zajatcami. Keď som letmo pozrel na hmýriacich sa červených bojovníkov, fantasticky poobliekaných, odhadol som, že je tu najmenej šesťsto Apačov.

Len čo nás zbadali, rýchlo sa zoskupili a utvorili okolo voza obrovský mnohoradový polkruh. Pripojili sa k nim aj Kiowovia.

Keď sme prišli k voz, uzrel som Hawkensa, Stona a Parkera. Boli priviazaní – nie k voz – ale k trom kolom, pevne vrazeným do zeme. Štvrtý kôl bol voľný. K tomu priviazali mňa. To boli teda tie mučiarske koly, pri ktorých sme mali biedne zahynúť v hrozných bolestiach a mukách! Koly stáli v rade vedľa seba, a to tak, že nás delili iba malé medzery a mohli sme sa rozprávať. Vedľa mňa bol Sam, potom nasledoval Stone a Parker. Neďaleko nás ležalo veľa otiepok raždia. Akiste

teda, až si vytrpíme najrozličnejšie muky, zahádzu nás raždím a spália.

Zaiste ani moji druhovia netrpeli v zajatí hladom, lebo boli tuční. Ale veru netvárali sa veselo.

– Ach, sir, už ste tu? – riekol Sam. – Chcú na nás robiť žalostné, prežalostné zákroky a veru to sotva vydržíme! Usmrtia nás a umučia hádam niekoľko ráz za sebou a to je pre telo veľmi škodlivé, takže to málokto vydrží. A potom nás dokonca ešte upália, ak sa nemýlim. Sir, čo na to povieť?

– Dúfate ešte v záchranu, Sam? – spýtal som sa ho.

– Nevieam, kto by mohol prísť a zachrániť nás. Už celé týždne som napínal svoj slabý rozum, ale neprišla mi na um ani jediná vhodná myšlienka. Trčali sme v tmavej skalnej diere, okrem toho sme boli pevne zviazaní a bdeli nad nami viacerí strážcovia. Akože sme mohli ujsť? Ako sa vám vodilo?

– Veľmi dobre.

– To verím, je to na vás aj vidieť! Ste vykrfmený ako gunár, ktorého majú upieť na Martina. Čo je s vašou ranou?

– No ujde to. Hovoriť môžem znovu, ako počujete, a opuchlina už čiastočne splasla a čoskoro celkom zmizne.

– O tom som aj ja presvedčený. Túto milú opuchlinu vyhoja dnes tak dôkladne, že z nej nič neostane, ale ani z vás samého, iba hŕstka popola. Nevidím nijakú záchranu pre nás, a predsa len sa necítim ako pred smrťou. Verte mi, alebo nie, nebojím sa, ani sa netrápim. Tak mi je, akoby nám títo červení bojovníci ani najmenej nemohli ublížiť, akoby zrazu mal prísť nejaký osloboditeľ.

– Možno! Ani ja som ešte nestratil nádej. Ba dokonca by som sa mohol stavať, že ešte dnes večer po všetkých dobrodružstvách budeme sa celkom dobre cítiť.

– Také dačo môže vyblafnúť len korunovaný greenhorn, ako ste vy. Celkom dobre sa cítiť! Hlúposť! Ani reči nemôže byť o tom, že by sme sa dobre cítili. Budem rád, keď sa dnes večer vôbec nejako budem cítiť.

– Už som vám častejšie povedal, ba aj dokázal, že nemeckí greenhornovia sú celkom inakší chlapíci ako tunajší.

– Tak? Čo tým chcete povedať? Vyjadrujete sa veľmi sebavedome. Azda ste prišli na nejakú dobrú myšlienku?

– Áno.

– Na akú a kedy ste na ňu prišli?

– Vtedy večer, keď sa Winnetouovi a jeho otcovi podarilo ujsť.

– Vtedy ste prišli na nejakú myšlienku? Zvláštne! Ale tá nám dnes nič nepomôže, lebo vtedy ste ešte nevedeli, že dostaneme u Apačov také pekné garsónky. Akáže je to myšlienka?

– Chumáč vlasov.

– Chumáč vlasov? – opakoval prekvapený. – Povedzte, sir, je to s vaším rozumom v poriadku? Nestraší vám azda v hlave?

– Nemyslím.

– Čo to teda tárate o akomsi chumáči vlasov? Azda vám nejaká bývalá milenka darovala svoj vrkoč, ktorý chcete teraz venovať Apačom?

– Nie, tie vlasy pochádzajú od muža.

Pozrel na mňa, akoby pochyboval o mojom rozume, pokrútil hlavou a riekol:

– Počujte, milý sir, s vašou hlavou to naozaj nie je v poriadku. Poranenie zanechalo akiste stopy aj na vašom rozume, máte o koliesko viac. Asi nemáte ten chumáč vlasov vo vrecku ale v mozgu a tam vás štekľí. Nevieť si predstaviť, ako by sme sa mohli oslobodiť od týchto mučiarskych kolov pomocou nejakého vrkoča.

– Hm. Možno to pôjde. Je to len taká greenhornská myšlienka a musíme pokojne vyčkať, či sa osvedčí alebo nie. Čo sa týka toho, že sa dostaneme z mučiarskych kolov, som si istý, aspoň pokiaľ ide o moju osobu, že neostanem trčať na tomto kole.

– Pravdaže, keď vás spália, už nebudete visieť na kole.

– Pshaw! Dostanem sa odtiaľto skôr, než nás začnú mučiť.

– Ale? Ako to môžete tvrdiť?

– Budem najprv plávať.

– Plávať? – spýtal sa a znovu na mňa pozrel asi tak ako psychiater na svojho pacienta.

– Áno, budem plávať. A to predsa nemôžem tu na kole. Musia ma teda odviazať.

– Sto striel! Ktože vám povedal, že budete plávať?

– Winnetou.

– A kedy máte plávať?
– Zaiste dnes... teraz.
– Good luck! Keď to povedal Winnetou, to už je niečo iného. To akoby sa lúč predral cez mraky. Zdá sa, že budete bojovať o život.

– Aj ja si to myslím.

– Potom to ani s nami nie je také zlé. Nemyslím, že by s vami inakšie zaobchádzali ako s nami. V tom prípade nie je naše položenie také zúfalé, ako som sa doteraz domnieval.

– To je aj moja mienka, Pravdepodobne sa zachránime.

– Oho, len si hned' nenamýšľajte priveľa! Keď nám dovoľia zachrániť si nejakým výkonom život, iste sa postarajú, aby sme to mali čím ťažšie. Ale zato sa stali prípady, že sa zajatci takýmto spôsobom zachránili. Sir, viete plávať?

– Áno.

– Ale ako?

– Myslím, že sa v plávaní vyrovnám hociktorému z týchto Indiánov.

– Počujte, nebuďte taký namyslený! Títo chlapíci plávajú ako ondatry alebo ako ryby.

– A ja ako vydra, ktorá ryby chytá a žerie.

– Chvastáte sa!

– Nie. Plávanie bolo mojím obľúbeným športom. Počuli ste už niekedy o šliapaní vody?

– Áno.

– A vy viete šliapať vodu?

– Nie. Ba ani som nevidel, ako sa to robí.

– Možno, že dnes to uvidíte. Ak mi naozaj poskytnú príležitosť zachrániť si život plávaním, som takmer presvedčený, že tento deň prežijem.

– Zo srdca vám to želám, sir. A možno aj nám poskytnú podobnú príležitosť. To je vždy lepšie, ako visieť na kole. Radšej chcem padnúť v boji, než dať sa umučiť.

Nezabráňovali nám rozprávať sa. Winnetou sa o nás príliš nestaral, lebo sa zhováral so svojím otcom a Tanguom. Ostatní Apači, ktorí ma sem priviedli, zase robili poriadok v polkruhu, čo sa utvoril okolo nás.

V prvom rade polkruhu sedeli deti a za nimi dievčatá a ženy. Medzi dievčatami bola aj Nšo-či, ktorá, ako som spozoroval, len zriedkakedy odvrátila odo mňa oči. Potom nasledovali mladíci a za nimi dospelí bojovníci. Keď Sam dohovoric posledné slová, všetci už boli na svojich miestach. Inču-čuna, ktorý stál s Winnetouom a Tanguom medzi nami a obecnstvom, začal hovoriť, a to tak hlasno, že ho všetci mohli zreteľne rozumieť:

– Nech počujú moji červení bratia, sestry a deti, ako i mužovia z kmeňa Kiowov, čo im chceme povedať.

Na chvíľu sa odmlčal. Až keď videl, že pozornosť všetkých sa uprela naňho, pokračoval:

– Bledé tváre sú nepriateľmi červených mužov. Len zriedkakedy sa medzi nimi nájde človek, ktorý sa vie na nás priateľsky dívať. Najšľachetnejší z týchto niekoľkých belochov prišiel ku kmeňu Apačov, aby im bol priateľom a otcom. Preto sme ho pomenovali Klekí-petra: Biely Otec. Všetci moji bratia a sestry ho poznali a obľúbili si ho. Iste mi dajú za pravdu!

– Howgh! – prisvedčovali všetci, čo boli v polkruhu. Náčelník pokračoval:

– Klekí-petra nás učil mnohým dobrým a užitočným veciam. Rozprával nám aj o viere belochov a o Veľkom Duchu, ktorý je stvoriteľom a životelom všetkých ľudí. Tento Veľký Duch nariadil, aby si červení a bieli ľudia boli bratmi a navzájom sa milovali. Ale či belosi splnili jeho vôľu a či nám priniesli lásku? Nie! Nech moji bratia a sestry dosvedčia, že hovorím pravdu!

– Howgh! – skríkli všetci sborove.

– Prišli len preto, aby nás okradli o majetok a vykynožili. To sa im aj darí, lebo sú silnejší než my. Tu, kde sa pásavali bizóny a mustangy, vybudovali veľké mestá, z ktorých pochádza všetko zlo, čo sa na nás valí. Tadiaľ, kade chodieval pralesom alebo savanou červený lovec, teraz uháňa dymiaci ohnivý kôň s veľkými vozňami, v ktorých priváza našich nepriateľov. A keď červený človek ujde pred nimi na územie, ktoré mu ešte ponechali a kde by chcel v pokoji hladovať a umierať, čoskoro znovu natrafí na bledé tváre. Prišli sem, aby vybudovali pre ohnivého koňa nové cesty na pôde, ktorá podľa každého práva patrí červenému mužovi. Stretli sme takýchto belochov a pokojne sme im dohovárati. Povedali sme im, že toto územie je

náš majetok a nepatrí im. Proti tomu nemohli nič namietat', museli to priznať. Keď sme ich však vyzvali, aby odišli a nesnažili sa priviesť ohnivého koňa na naše pastviská, neposlúchli nás a zastrelili nám Klekí-petru, ktorého sme všetci milovali a ctili. Nech moji bratia a sestry dosvedčia, že som hovoril pravdu!

– Howgh! – zvolali všetci jednohlasne.

– Mŕtvolu zavraždeného srne dopravili sem a uchovali sme ju pre deň pomsty. A tento deň práve prišiel! Klekí-petru dnes pochováme a s ním aj toho, kto ho zavraždil. S vrahom chytli sme aj jeho spoločníkov, ktorí boli pri tom, keď vykonal zločin. Sú to jeho priatelia a druhovia a vydali nás do rúk Kiowom. Ale oni to popierajú. To, čo o nich vieme, by všetkým ostatným červeným bojovníkom stačilo, aby ich umučili. My sa však chceme správať podľa učenia Bieleho Otca, Klekí-petru a musíme byť spravodlivými sudcami. Keďže zajatci nepriznávajú, že boli našimi nepriateľmi, chceme ich vypočuť a rozhodneme o ich osude podľa toho, čo sa pri tomto vypočúvaní dozvieme. Nech mi moji bratia a sestry oznámia, či súhlasia!

– Howgh! – ozvalo sa dookola na znak súhlasu.

– Počujte, sir, máme nádej, – povedal mi Sam. – Keď nás chcú vypočuť, nie je to s nami také zlé, ako sme si mysleli. Dúfam, že sa nám podarí dokázať svoju nevinu. Všetko týmto ľuďom vysvetlím tak presvedčivo, že nás musia pustiť.

– Sam, to vy nedokážete, – odpovedal som mu.

– Nie? Prečo? Myslíte si azda, že neviem hovoriť?

– Och, hovoriť ste sa naučili už ako decko. Boli sme tu však šesť týždňov zajatí a za celý ten dlhý čas sa vám nepodarilo donútiť Apačov, aby mali o nás lepšiu mienku.

– Ani vám sa to nepodarilo, sir!

– Zaisteže nie, Sam. Najprv som nemohol rozprávať a potom, keď som znovu mohol hýbať jazykom, neukázal sa pri mne ani jediný červený bojovník. Iste teda priznáte, že som sa nemohol ani len pokúsiť obhajovať nás pred Winnetouom alebo Inču-čunom.

– Nepokúšajte sa o to ani teraz!

– Prečo nie?

– Pretože sa vám to nepodarí! Vy ste v takýchto veciach neskúsený, lebo ste ešte greenhorn. Môžete si byť istý, že nás z tejto omáčky nevytiahnete. Ba naopak, ešte väčšmi nás zamočíte. Ste úžasne silný, ale to nám teraz nepomôže. Tu potrebujeme predovšetkým bohatú skúsenosť, bystrou a úskočnosť. A to všetko vám chýba. Pravda, vy za to nemôžete, lebo ste sa už narodili bez týchto pekných vlastností, a práve preto nesmiete strkať prsty do hry. Musíte prenechať všetku obhajobu mne.

– Prajem vám teda, milý Sam, aby ste mali väčší úspech než doteraz.

– Za úspech vám ručím. Presvedčíte sa, že som skvelý rečník!

Mohli sme si nerušene vymieňať názory, lebo nás nezačali hneď vypočúvať. Inču-čuna a Winnetou sa potichu rozprávali s Tanguom a často sa zadívali na nás. Akiste teda o nás rozprávali. Obaja Apači na nás pozerali čoraz pochmurnejšie a prísnejšie. Kiowa živo gestikuloval a žiaril škodoradosťou ako človek, ktorý horlivo iných ohovára a očerňuje. Ktovie, aké luhaniny o nás rozprával, aby nás zničil. Potom prišli všetci traja k nám. Obaja Apači sa postavili napravo odo mňa, Tangua si stal naľavo. Ponajprv k nám prehovoril Inču-čuna, a to tak hlasne, že ho mohli všetci rozumieť:

– Počuli ste, čo som pred chvíľou povedal. Smiete sa brániť, ale musíte hovoriť pravdu. Budete mi odpovedať na otázky, ktoré vám budem dávať. Patrite k belocho, ktorí vymeriavajú novú cestu pre ohnivého koňa?

– Áno, musím ti však povedať, že my traja sme nemerali, my sme zememeračov iba ochraňovali, – odvetil Sam. – A čo sa týka toho štvrtého, ktorého nazývajú Old Shatterhand, tak...

– Mlč! – prerušil ho náčelník. – Odpovedaj len na moje otázky, viac od teba nechcem počuť. Ak budeš hovoriť viacej, dám ťa šľahať korbáčom, že ti až koža opuchne. Teda patrite k tým bledým tváram? Odpovedaj krátko! Áno, alebo nie?

– Áno, – odvetil Sam naľakaný, že ho budú šľahať korbáčom.

– Old Shatterhand meral s ostatnými?

– Áno.

– A vy traja ste týchto ľudí ochraňovali?

– Áno.

– Tak ste ešte horší než oni. Kto ochraňuje zlodějov a zbojníkov, zaslúži si dvojnásobný trest. Vrah Rattler bol vašim spoločníkom?

– Áno, ale musím ti povedať, že sme neboli jeho priatelia...

– Mlč, pes! – oboril sa naňho Inču-čuna. – Hovor len to, čo sa ťa pýtam, nič viac! Poznáš zákony divokého západu?

– Hej.

– Ako sa trestá krádež koní?

– Smrťou.

– Čo je cennejšie, kôň alebo veľké rozsiahle územie, ktoré patrí Apačom?

Sam neodpovedal, aby nevyslovil rozsudok smrti nad sebou samým.

– Hovor, lebo ťa dám lasom bičovať do krvi! Tu malý odvážny Sam zavrčal:

– Daj ma zbičovať! Sam Hawkens nepatrí k ľuďom, ktorí sa dajú donútiť k reči, keď sa im nechce hovoriť.

Tu som sa obrátil k Samovi a prosil som ho:

– Hovorte, Sam! Tak to bude pre nás lepšie!

Well, – odpovedal, – keď si to vy prajete, podvolím sa a budem hovoriť, hoci by som vlastne mal mlčať.

– No čo je cennejšie, kôň alebo toto územie?

– Toto územie.

– Teda zloděj územia si ešte skôr zaslúži smrť než zloděj koní! Vy ste nás chceli okradnúť o naše územie. Okrem toho ste spoločníkmi človeka, ktorý zavraždil Klekí-petru. To len zostruje trest. Ako zlodějov územia by sme vás jednoducho zastrelili bez mučenia. Keďže ste však vrahovia, musíte pred smrťou vytrpieť mnohé muky pri mučiarskom kole. Ale ešte sme nevyrátali všetky vaše zločiny. Vydali ste nás do rúk Kiowov, ktorí vtedy boli našimi nepriateľmi!

– Nevydali.

– Luháš!

– Hovorím pravdu.

– Či si sa nevybral s Old Shatterhandom na koni za nami, keď sme od vás odišli?

– Áno.

– To je predsa istý znak nepriateľstva!

– Nie. Vyhrážali ste sa nám, a tak podľa pravidiel divokého západu sme museli vypátrať, či ste naozaj odišli. Mohli ste sa predsa skryť, aby ste nás tak postrieľali. Len preto sme sa vybrali za vami.

– Prečo si nešiel sám? Prečo si vzal so sebou aj Old Shatterhanda?

– Aby som ho naučil čítať stopy, lebo je tu nováčikom.

– Keď bol váš zámer taký mierumilovný a šli ste za nami len z obozretnosti, prečo ste si zavolali na pomoc Kiowov?

– Pretože sme vypátrali, že si predbehol syna a ponáhlal si sa napred. Chcel si rýchlo priviesť svojich bojovníkov, aby nás prepadli.

– Museli ste sa obrátiť na Kiowov? Bolo to naozaj potrebné?

– Áno.

– Nemali ste nejaké iné východisko?

– Nemali.

– Zase klameš. Aby ste unikli našej pomste, stačilo vám urobiť to, čo som vám rozkázal: odísť z nášho územia. Prečo ste tak neurobili?

– Nemohli sme odísť, kým neskončíme prácu.

– Teda chceli ste dokončiť krádež, ktorú som vám zakázal, a preto ste si zavolali na pomoc Kiowov. Kto na nás hucká našich nepriateľov, sám je nám nepriateľom a musíme ho zabiť. To je teda zase ďalšia príčina, pre ktorú vám musíme vyhasiť život. A okrem toho, neprenehali ste Kiowom samým, aby nás obkľúčili, napadli a premohli, ale ste im pritom aj pomáhali. Priznávaš to?

– Urobili sme to iba preto, aby sme vyhli krviprelievaniu.

– Chceš, aby som ťa vysmial? Či si nám nešiel oproti, keď sme prichádzali?

– Áno.

– Či si nás potajme nevypočul?

– Áno.

– Či si sa nezdržiaval celú noc v našej blízkosti? Je to tak, či nie?

– Je to tak.

– Či si neprivedol bledé tváre k vode, aby si nás tam prilákal? A či si neschoval Kiowov v lese, aby nás potom napadli?

– To je pravda, ale musím...

– Čuš! Chceme krátku odpoveď, a nie dlhé reči. Chceli ste nám pripraviť pascu. Kto ju vymyslel?

– Ja.

– Tentoraz hovoríš pravdu. Niekoľkých z nás v boji zranili, niekoľkých zabili, iných zajali. To ste vy zavinili. Táto preliata krv padá na vás a to je ďalší dôvod, pre ktorý musíte zomrieť.

– Plánoval som, že...

– Mlč! Teraz som sa ťa nepýtal. Dobrý Veľký Duch nám poslal neznámeho, neviditeľného záchrancu. Oslobodil mňa i môjho syna Winnetoua. Prikradli sme sa k svojim koňom, ale vzali sme iba tie, ktoré sme potrebovali, aby zajatci, až ich oslobodíme, mali hneď svoje kone. Odcválali sme, aby sme čo najskôr priviedli svojich bojovníkov, ktorí tiahli proti Kiowom. Nadábali na stopu Kiowov a uháňali po nej. Preto som sa s nimi tak rýchlo stretol. Nasledujúceho dňa boli sme už pri vás. Znovu sa prelialo mnoho krvi. Mali sme spolu šesťnásť mŕtvych. To je teda ďalší dôvod, pre ktorý musíte umrieť. A to ani nepočítame krv a bolesti ranených, lebo za to sa vám nepomstíme. Nemôžete očakávať ani milosť, ani zľutovanie a...

– Vôbec nežiadame milosť, – skočil mu Sam do reči. – Môžem...

– Budeš mlčať, pes! – prerušil ho zlostne Inču-čuna. – Smieš hovoriť len vtedy, keď sa ťa spytujem. Ostatne, už som s tebou a s tvojimi druhmi skončil. Keďže však spomínaš spravodlivosť, odsúdime ťa nielen na základe tvojej vlastnej výpovede, ale predstavím vám aj svedka. Nech Tangua, náčelník Kiowov, ráči v tejto záležitosti povedať niekoľko slov. Sú tieto bledé tváre našimi priateľmi?

– Nie, – odpovedal Kiowa. Na tvári mu bolo jasne vidieť uspokojenie nad tým, že sa udalosti vyvíjajú tak povážlivo pre nás.

– Chceli nás ušetriť?

– Nie. Ba skôr naopak, nahuckali ma proti vám a prosili ma, aby som na vás nemal nijaký ohľad, aby som vás pozabíjal, všetkých pozabíjal.

Toto klamstvo ma tak rozhorčilo, že som už nevydržal ďalej mlčať a skríkol som mu do tváre:

– To je veľká, nehanebná lož. Hneď by som ťa zrazil na zem, keby som mal čo len jednu ruku voľnú!

– Smradľavý pes! – vzkypel hnevom. – Mám ťa zahlušiť?

Zdvihol päšť.

– Udri, – odpovedal som, – udri, ak sa nehanbíš vzťahnuť ruku na človeka, ktorý sa nemôže brániť! Hovoríte tu o vypočúvaní a o spravodlivosti? Je to vypočúvanie a je to spravodlivosť, keď človek nesmie povedať, čo chce? Vraj sa smieme brániť? Ako sa môžeme brániť, keď nám sľubujete, že nás zbičujete do krvi, ak povieme čo len slovko viac, ako chcete počuť! Inču-čuna koná ako nespravodlivý sudca. Dáva otázky tak, že odpovede nás musia priviesť do záhuby. Musíme odpovedať len tak, ako nám to on dovolí. Iné nesmieme odpovedať. A keď chceme povedať pravdu, ktorá by nás zachránila, preruší nás, nedá nám dohovoriť a vyhráža sa nám násilnosťami. Takéto vypočúvanie a takúto spravodlivosť nepotrebujeme. Radšej začnite hneď s mukami, ktoré nám chystáte! Nepočujete od nás ani jediný bolestný vzdych!

– Uff, uff, – zvolal v obdive akýsi ženský hlas. Bola to Winnetouova sestra.

– Uff, uff, uff, – skríklo za ňou mnoho Apačov. Indián si najväčšmi cení odvalu a váži si ju aj u nepriateľa. Preto som teraz počul toľké výkriky obdivu.

Pokračoval som:

– Keď som prvý raz uzrel Inču-čunu a Winnetoua, srdce mi povedalo, že sú to chrabrí a statoční mužovia, ktorí by si zaslúžili moju lásku a úctu. Sklamal som sa. Nie sú o nič lepší ako ostatní, lebo počúvajú na hlas luhára a pravdu nepripustia k slovu. Sam Hawkens sa dal zastrašiť. Ja však nedbám na vaše hrozby a pohľadom každým, kto pokoruje zajatca len preto, že sa nemôže brániť. Keby som bol voľný, rozprával by som sa s vami inakšie!

– Pes, ty mi nadávaš do luhárov? – zvolal Tangua. – Rozmliáždim ti kosti!

Obrátil pušku, ktorú držal v ruke, a chcel ma udrieť kolbou. Tu priskočil Winnetou, zadržal ho a riekol:

– Nech sa len náčelník Kiowov upokojí! Old Shatterhand hovoril veľmi smelo, ale s niektorými jeho slovami súhlasím. Môj otec Inču-čuna, hlavný náčelník všetkých Apačov, mu iste dovoľí, aby povedal všetko, čo chce.

Tangua sa musel upokojiť. Inču-čuna sa rozhodol splniť synovu žiadosť. Pristúpil ku mne a riekol:

– Old Shatterhand je ako dravý vták, ktorý ešte aj potom d'obe, keď ho chytia. Nezrazil si dvakrát Winnetoua na zem? Neomráčil si aj mňa päšťou?

– Urobil som to dobrovoľne? Či si ma azda k tomu nedonútil?

– Ja že som ťa donútil? – spýtal sa zadivene.

– Hej. Chceli sme sa vzdať bez odporu, ale vaši bojovníci nedali nič na to, čo sme hovorili. Zaútočili na nás, a tak sme sa museli brániť. Spýtaj sa ich však, či sme ich azda zranili? A mohli sme ich aj zabiť. Radšej sme ušli, len aby sme nikoho z nich nemuseli zraniť. Tu si pribehol ty. Nedbal si na moje slová a napadol si ma. Musel som sa brániť. Mohol som ťa prebodnúť, alebo zastreliť, ale ja som ťa iba zrazil na zem, lebo som ti priateľ a chcel som ťa ušetriť. Vtom priskočil Tangua, náčelník Kiowov, a chcel ti vziať skalp. Pretože som s tým nesúhlasil, pustil som sa s ním do boja a zvíťazil som. Zachránil som ti teda nielen život, ale aj skalp. Potom, keď...

– Tento prekliaty kojot luhá, akoby mal sto rozličných jazykov! – skríkol Tangua zúrivo.

– Je to naozaj lož? – spýtal sa ho Winnetou.

– Áno. Dúfam, že môj červený brat Winnetou nepochybuje o pravdivosti mojich slov?

– Práve vtedy som prišiel aj ja. Ležal si nehybne a môj otec tiež. To súhlasí. Old Shatterhand môže pokračovať.

– Keď som premohol Tanguu a zachránil Inču-čunovi skalp, prišiel Winnetou. Nezbadal som ho. Udrel ma kolbou, ale na šťastie nie do hlavy. Potom ma bodol do hrdla a do jazyka. Nemohol som teda rozprávať, inak by som mu bol povedal, že

ho mám rád a že by som chcel byť jeho priateľom a bratom. Bol som ranený a mal som ochromenú ruku. Ale aj tak som nad ním zvíťazil. Omráčil som ho podobne ako Inču-čunu. Mohol som obidvoch zabiť. Urobil som to?

– Neverím ti, bol by si to urobil, – riekol Inču-čuna, – ale pribehol jeden apačský bojovník a zrazil ťa kolbou.

– Nie, nebol by som to urobil. Či tieto tri bledé tváre, ktoré sú so mnou priviazané ku kolom, neprišli dobrovoľne k vám, aby sa vám vzdali? Boli by to urobili, keby vás považovali za nepriateľov?

– Urobili to preto, lebo videli, že nemôžu ujsť. Pokladali za múdrejšie vzdať sa dobrovoľne. Priznávam, že by som tvojim slovám takmer uveril, ale čosi sa mi nepozdáva. Keď si prvý raz omráčil môjho syna Winnetoua, vtedy ťa nikto nenútil.

– Ba predsa.

– Ktože ťa nútil?

– Opatrnosť. Chceli sme teba i jeho zachrániť. Vy ste veľmi smelí bojovníci. Celkom určite by ste sa boli bránili a boli by vás zranili, alebo i zabili. A tomu sme chceli zabrániť. Preto som omráčil Winnetoua a preto sa na teba vrhli moji traja bieli priatelia a premohli ťa. Dúfam, že teraz už budeš veriť mojim slovám.

– To je lož, číra lož! – skríkol Tangua. – Práve som pribehol, keď ťa omráčil. Nie ja, ale on ťa chcel oskalpovať. Chcel som mu. to prekaziť, no vtom ma udrel päšťou, v ktorej istotne sídli zlý duch, lebo ňou zrazí každého, aj najsilnejšieho muža.

Tu som sa obrátil znovu k nemu a výhražne som mu riekol:

– Áno, päšťou zrazím každého, ale robím tak len preto, že nechcem prelievať ľudskú krv. No keď budem bojovať s tebou, neudriem ťa už päšťou, ale použijem zbraň. Potom si to neodnesieš iba omráčením. To si pamätaj!

– Kedy budeš bojovať so mnou? – vysmieval sa mi. – Spálime ťa a tvoj popol rozsypeme do vetra a na všetky strany.

– Len si to nenamýšľaj! Dostanem sa na slobodu skôr, než tušíš, a potom sa s tebou porátam.

– Môžeš sa porátať. Dovolím ti. Želal by som si, aby sa tvoje slová splnili. Rád by som s tebou bojoval, lebo viem, že by som ťa rozmliaždil.

Inču-čuna skončil túto medzihru a riekol mi:

– Old Shatterhand je veľmi smelý, keď si myslí, že sa opäť dostane na slobodu. Nech si rozváži, koľko dôkazov proti nemu svedčí. A keby sme niektorý z nich aj neuznali, nič by to na jeho osude nezmenilo. Old Shatterhand nám tu len rozprával, ale neposkytol nám nijaké dôkazy.

– Či som nezrazil Rattlera na zem, keď vystrelil na Winnetoua a zasiahol Klekí-petru? Ani to nie je pre vás dôkaz?

– Nie. Mohol si tak urobiť aj z iných dôvodov. Máš ešte niečo povedať?

– Teraz nie, hádam neskoršie.

– Povedz to teraz, lebo neskoršie nebudeš môcť už nič povedať.

– Nie, teraz nie. Keď to poviem neskoršie, budete si viacej vážiť moje slová. Old Shatterhand nie je človek, ktorého slová možno pohľadovo odmietajú. Teraz už budem mlčať, lebo som zvedavý, aký rozsudok nad nami vynesiete.

Inču-čuna sa odo mňa odvrátil. Na jeho pokyn vystúpili potom z polkruhu viacerí starí bojovníci a sadli si s troma náčelníkmi k porade. Tangua sa zo všetkých síl namáhal, aby bol rozsudok čo najprísnejší. Zatiaľ sme mali čas vymeniť si názory.

– Som zvedavý, ako nám zapražia, – povedal Dick Stone. – Múdry rozsudok to rozhodne nebude.

– Som presvedčený, že nám ide o hlavu, – povedal Will Parker.

– Aj ja si to myslím, – prisvedčil Sam Hawkens. – Môžeme hovoriť, čo chceme, tí ľudia nám neveria! Ani ste nehovorili tak zle, sir! Veľmi som sa divil Inču-čunovi.

– Prečo? – spýtal som sa.

– Že vám dovolil toľko tárať. Mne hneď zavrel ústa, len čo som ich otvoril.

– Ja že som táral? Myslíte to vážne, Sam?

– Áno.

– Ďakujem za zdvorilosť.

– Táraním volám každú reč, ktorá nemá úspech, ak sa nemýlim. A vy ste práve tak nemali úspech ako ja.

– Ja však zmýšľam inakšie.

– Ale neoprávnene.

– Ba celkom oprávnene. Winnetou hovoril, že budem plávať. Na tom sa teda vopred museli dohovoriť. Preto si myslím, že pri vypočúvaní boli takí prísni iba preto, aby nás nastrašili. Rozsudok bude oveľa miernejší.

– Len si také niečo nenamýšľajte, sir! Domnievate sa azda, že vám dajú príležitosť zachrániť sa plávaním?

– Hej.

– Nezmysel, číry nezmysel! Áno, ak sa tak dohodli, dovoľia vám plávať, ale viete kam?

– No?

– Priamo do paže ráka smrti. Až budete mŕtvy, spomeniete si, že som mal pravdu... hihihih!

Tento malý čudácky chlapík sa vedel i v tomto hroznom položení chichotať nad svojimi pochybnými žartmi. Pravda, jeho veselosť netrvala dlho, lebo porada sa práve skončila. Bojovníci, ktorí sa na nej zúčastnili, teraz sa znovu zaradili do polkruhu a Inču-čuna hlasne oznamoval:

– Počúvajte, bojovníci Apačov a Kiowov, aký rozsudok sme vyniesli nad týmito štyrmi zajatými bledými tvármi! Už predtým rada starších rozhodla, že ich vženieme do vody, budeme s nimi bojovať a napokon ich upálime. Old Shatterhand, najmladší z nich, hovoril slová, v ktorých sa zavše blýskala múdrosť staroby. Zajatci si zaslúžia smrť, ale zdá sa, že to predsa len tak zle nemysleli, ako sme sa domnievali. Preto sme zrušili svoj pôvodný výrok a nech rozhodne Veľký Duch medzi nami a nimi.

Na chvíľku sa odmlčal, aby zvýšil napätie medzi poslucháčmi. Sam využil voľnú chvíľku a poznamenal:

– Sto striel, to je zaujímavé, vrcholne zaujímavé! Viete, čo má na mysli, sir?

– Tuším to, – odpovedal som.

– No čo?

– Súboj, takzvaný boží súd. Uhádol som?

– Hej. Iste bude súboj. Ale medzi kým? Som náramne zvedavý.

Náčelník teraz pokračoval:

– Zdá sa, že bledá tvár, ktorú nazývajú Old Shatterhand, najväčšmi vyniká nad ostatnými. Nech je teda osud zajatcov v jeho rukách. Bude s ním bojovať ten, ktorý má medzi nami najväčšiu hodnotu. A to som ja, Inču-čuna, náčelník Apačov.

– Tisíc hrmených, tisíc hrmených! Vy a on! – zašepkal Sam nanajvyš rozrušený.

– Uff, uff, uff! – zaznievali výkriky obdivu v radoch červených divákov.

Všetci sa veľmi čudovali, že sám Inču-čuna chce so mnou bojovať. Mohol vyhnúť nebezpečenstvu, ktoré mu pri boji bude predsa len hroziť, a zveriť túto úlohu niekomu inému. On to však hneď vysvetlil v dlhšej reči:

– Sláva Inču-čunova a Winnetouova veľmi utrpela tým, že päť tejto bledej tváre ich obidvoch zrazila na zem a omráčila. Musia túto poškvrnu zmyť tým, že niektorý z nich bude bojovať s touto bledou tvárou. Winnetou mi musí ustúpiť, lebo som starší a okrem toho som hlavný náčelník Apačov. Musí s tým súhlasiť, lebo očistím zároveň i jeho česť, ak Old Shatterhanda zabijem.

Znovu sa na chvíľu odmlčal.

– Môžete sa tešiť, sir, – povedal Sam. – Aspoň budete mať rýchlejšiu smrť než my. Chceli ste toho chlapíka ušetriť a teraz vás za to zmární.

– To ešte uvidíme.

– Nemusím čakať, až to uvidím, viem to vopred. Domnievate sa, že budete mať rovnaké zbrane?

– To si nenamýšľam.

– Well, v podobných prípadoch bývajú obyčajne také podmienky, že beloch musí zahynúť. Ak sa niekde a niekedy beloch predsa len zachránil, tak to bola výnimka, ktorá potvrdzuje pravidlo. Počúvajte!

Inču-čuna pokračoval:

– Teraz Old Shatterhanda odviažeme a pustíme ho do rieky, ktorú musí preplávať. Ale nedáme mu nijakú zbraň. Ja pôjdem za ním a vezmem si iba tomahavk. Ak sa Old Shatterhand dostane živý na breh a pribehne až k tamtomu cédru na čistinke, je zachránený a dostane i so svojimi druhmi slobodu. Môžu odísť, kam sa im zachce. Ale ak ho zabijem skôr, než by sa

dostal k cédru, tak aj ich stihne smrť. Nebudeme ich síce mučiť a neupálime ich, ale ich zastrelíme. Nech všetci prítomní bojovníci potvrdia, že moje slová počuli a rozumeli a že s nimi súhlasia.

– Howgh! – znela jednohlasná odpoveď.

Každý si môže predstaviť, akí sme boli rozrušení. Ja hádam nie natoľko ako Sam, Dick a Will. Sam riekol:

– Prefíkane to nastavili tí červenokožci. Budete plávať preto, že vraj vynikáte nad nás ostatných. Hlúpost! Preto vás vybrali, lebo ste greenhorn. Mňa by mali pustiť do vody! Ukázal by som im, že Sam Hawkens vie uháňať vo vlnách ako pstruh. Ale vy?! Počujte, sir, uvážte, že náš život závisí od vás. Ak prehraté a my musíme zomrieť, viac s vami neprehovorím ani slova. Na to sa môžete spoľahnúť, ak sa nemýlim!

– Nerobte si starosti, drahý Sam, – odpovedal som. – Urobím, čo môžem. Zmýšľam však opačne než vy; červení nevolili zle. Som presvedčený, že vás ľahšie zachránim, než by ste nás zachránili vy.

– No dúfajme! Pôjde tu teda o život a o smrť. Nesmiete Inču-čunu šetriť, na také niečo ani len nepomyslíte!

– Ved' uvidíme!

– Čo to hovoríte? Tu nemáte čo uvidieť. Ak ho budete šetriť, je s vami koniec a my taktiež zahynieme. Spoliehate sa akiste na svoju päť?

– Hej.

– Nerobte to, nerobte! K boju s holými rukami ani nepríde.

– Som presvedčený, že príde.

– Nie... nepríde.

– Ako by ma teda zabil?

– Tomahavkom predsa. Ved' viete, že ho nepoužívajú iba na boj zblízka. Je to hrozná zbraň aj na diaľku. Červení bojovníci vedia veľmi zručne hádzať tomahavkom. Sú v tom takí vycvičení, že niekedy odseknú i konček vztýčeného prsta na sto krokov. Inču-čuna nebude do vás sekať tomahavkom, ale ho za vami hodí, keď budete utekať, a zabije vás na mieste. Verte mi, nech ste akýkoľvek skvelý plavec, nedostanete sa na druhý breh. Ešte kým budete plávať, hodí vám tomahavk do hlavy alebo do

tyla, čo je ešte istejšia smrť. Tu vám nič nepomôže ani vaše plavecké umenie, ani vaša sila.

– To viem, milý Sam. Ale viem i to, že neraz viacej pomôže náprstok ľsti než veľký sud telesnej sily.

– Lesť? Ako tu chcete použiť lesť? Veru, každý vie, že Sam Hawkens je prefíkaný chlapík. Ale pri všetkej svojej prefíkanosti si neviem predstaviť, ako chcete náčelníka premôcť ľst'ou. Proti dobre hodenému tomahavku nepomôže nijaká lesť na svete.

– Pomôže, Sam, pomôže.

– Ako?

– To uvidíte, alebo, aby som sa lepšie vyjadril, najprv neuvidíte. Poviem vám len toľko, že som si takmer istý úspechom.

– Len preto sa tak nadmieru chvastáte, aby ste nás trochu potešili.

– Nie.

– Ba veru hej, aby ste nás potešili! Ale čo nám pomôže útecha, ktorá už v najbližšej minúte vyjde nazmar!

– Upokojte sa predsa! Mám dobrý, ba dokonca znamenitý plán.

– Plán? Ešte i to! Tu môžete mať len jeden plán: plávať na druhú stranu a pritom vás trafí tomahavk.

– Nie, dávajte pozor! Ak sa utopím, sme zachránení.

– Ak sa uto... sme zachránení!?! Sir, vy už teraz máte dušu na jazyku, preto pletiete dve na tri.

– Viem, čo chcem. Pamätajte si: ak sa utopím, nemáme sa už čoho obávať.

Posledné slová som vysypal zo seba rýchlo a náhle, lebo traja náčelníci práve prichádzali k nám. Inču-čuna riekol:

– Teraz odviažeme Old Shatterhanda. Ale nech si nemyslí, že nám ujde. Ihneď by sa za ním pustilo niekoľko sto prenasledovateľov.

– Ani mi na um nepríde utekať! – odvetil som. – Aj keby som mohol ujsť, neurobil by som to, lebo by nebolo čestné opustiť druhov.

Odviazali ma. Vystieral som ruky, aby som zistil, či ich mám dosť pohyblivé. Potom som riekol:

– Je to pre mňa veľká česť, keď môžem plávať s najslávnejším náčelníkom Apačov opreteký, alebo lepšie povedané na život a na smrť. Ale preňho to nie je nijaká česť.

– Prečo nie?

– Pretože nie som preňho nijaký súper. Občas som sa kúpil v potoku a vždy som si musel dávať veľký pozor, aby som sa neutopil. Veru si netrúfam preplávať takú širokú a hlbokú rieku.

– Uff, uff! To ma neteší. Ja a Winnetou sme najlepšími plavcami nášho kmeňa. Čože je to za víťazstvo nad takým zlým plavcom!

– A ty si aj ozbrojený, ale ja nie! Idem teda v ústrety istej smrti a moji druhovia sa už zmierili s myšlienkou, že musia umrieť. No predsa by som rád vedel, ako si mám tento boj vlastne predstaviť. Kto pôjde prvý do vody?

– Ty.

– A ty pôjdeš za mnou?

– Áno.

– A kedy zaútočíš na mňa tomahavkom?

– Keď sa mi zapáči, – odpovedal pyšným, ba pohrdavým úsmevom virtuóza, ktorý sa rozpráva s babrákom.

– Môžeš ho hodiť, keď budem ešte vo vode?

– Áno.

Tváril som sa, že ma to vždy väčšmi znepokojuje, rozrušuje a trápi. Potom som sa spytoval ďalej:

– Teda smieš ma zabiť. Aj ja teba?

Zatváril sa povýšenecky, akoby mi chcel odvetiť: „Biedny červ, na to škoda myslieť! Túto otázku ti mohol vnuknúť len strach pred smrťou!“ Po chvíľke Inču-čuna riekol:

– Budeme plávať a bojovať na život a na smrť. Teda aj ty mňa môžeš zabiť, lebo len takto sa dostaneš k cédru.

– Nebudú sa na mne apačskí bojovníci mstiť za tvoju smrť?

– Nie. Ak ťa ja zabijem, nedostaneš sa k cieľu a tvoji druhovia musia zomrieť. Ak zabiješ ty mňa, dostaneš sa k cédru a od tej chvíle nie ste našimi zajatcami, ale ste voľní. Poď!

Obrátil sa. Vyzliekol som si poľovnícky kabát a vyzul čizmy. Položil som ta aj veci, ktoré som mal za opaskom a vo vreckách. Sam pritom bedákal:

– Zle sa to skončí, sir, zle. Keby ste len videli svoju tvár! A ako žalostne zneli vaše posledné otázky! Náramne sa bojím o vás i o nás!

Nemohol som mu nič odpovedať, lebo by to traja náčelníci boli počuli, ale dobre som vedel, prečo som sa tak zúbožené tváril. Chcel som, aby sa Inču-čuna cítil bezpečný. Chcel som ho, ako sa vraví, chytiť na lep.

– Ešte jednu otázku! – riekol som prosebné, než som sa pustil za ním. – Dostaneme nazad svoje veci, ak získame slobodu?

Krátko, netrpezlivo sa zasmial, lebo pokladal otázku priam za šialenú.

– Áno, dostanete, – odvetil.

– Všetko?

– Všetko.

– Aj kone a zbrane?

Tu sa na mňa zlostne oboril:

– Všetko, už som ti povedal! Či si hluchý? Raz chcela ropucha letieť opreteký s orlom a spytovala sa ho, čo jej dá, keď nad ním zvíťazí. Ak aj plávaš tak hlúpo, ako sa spytuješ, nuž sa hanbím, že som ti nedal za súpera starú squaw.

Odchádzali sme k brehu cez polkruh, ktorý sa pred nami roztvoril. Prešiel som tesne vedľa Nšo-či a zachytil som jej pohľad, ktorým sa so mnou navždy lúčila. Indiáni šli za nami a posadali si na brehu, kde ktorý chcel, aby mohli pohodlne sledovať napínavé divadlo. Pochopiteľne, hrozilo mi nesmierne nebezpečenstvo. Môžem plávať priamo, šikmo alebo kľukato cez rieku, tak či onak som stratený, lebo náčelníkov tomahavk ma musí trafiť. Bola len jedna možnosť záchrany: ponoriť sa pod vodu a v tom som na šťastie nebol babrákom, za akého ma Inču-čuna pokladal.

No iba na samotné ponorenie som sa nemohol spoliehať. Ved' sa musím občas vynoriť aj nad hladinu, aby som sa nadýchal vzduchu, a vtedy bude moja hlava dobrým terčom pre tomahavk. Nie, nesmiem sa vôbec ukázať na povrchu, aspoň nie pred očami náčelníka a červených bojovníkov. Ale ako to urobiť? Skúmavo som si prezrel breh napravo i naľavo a s veľkým uspokojením som zbadal, že sa hodí pre môj plán.

Stáli sme na voľnej piesočnatej ploche, ktorú som už spomínal, ale nie v samom prostriedku. Horný okraj piesočiny, pri ktorom sa znovu začínal les, bol odo mňa iba na sto krokov. Ešte vyššie tvorila rieka ohyb a celkom sa strácala očiam. Dolný okraj piesočiny bol odo mňa asi na štyristo krokov.

Keď skočím do vody a ne vyjdem na hladinu, iste si budú myslieť, že som sa utopil, a budú hľadať moje telo, pravdaže, v smere prúdu. Teda môžem sa zachrániť len tak, keď budem plávať opačným smerom, teda proti prúdu. O kúsok vyššie zbadal som miesto, kde rieka podomlela breh. Tu bola pod brehom dost' veľká priehľbeň, v ktorej sa na krátky čas môžem dobre ukryť. Ešte vyššie boli kopy naplaveného dreva. Tam sa tiež budem môcť schovať. Teraz však musím predstierať, že sa bojím.

Inču-čuna sa zatiaľ vyzliekol a nechal si iba ľahké indiánske nohavice. Vyňal spoza opasku všetky predmety, ktoré tam mal, a zastrčil si zaň tomahavk. Potom mi riekol:

– Môžeme začať. Skoč do rieky!

– Môžem najprv skúsiť, aká je hlboká? – spýtal som sa sklúčene.

Na tvári mu zaihral pohľadavý úsmev. Zavolať, aby priniesli kopiju. Keď mi ju podali, pichol som ju do vody. Nedosiahol som dno. Tomu som sa veľmi potešil, ale tváril som sa ešte zúboženejšie než predtým. Kvikol som si k vode a omýval si rukou čelo ako človek, ktorý sa obáva, že môže dostať porážku, ak vojde do vody a predtým sa neochladí. Tu som začul za sebou všeobecné pohľadavé hundranie, istý znak, že som svoj cieľ dosiahol. Tu zvolal Sam:

– Preboha, sir, poďte radšej nazad! Nemôžem sa na to dívať. Nech nás radšej dokatujú až na smrť. To bude vždy lepšie, než mať pred očami takýto žalostný obraz!

Mimovoľne mi prišlo na um, čo si o mne pomyslí Nšo-či. Obrátil som sa. Tanguova tvár priam žiarila výsmechom. Winnetou vyhrnul hornú peru, takže mu bolo vidno zuby. Zlostil sa, že kedysi mal so mnou súcit. A jeho sestra sklopila oči. Už na mňa nechcela ani hľadiť.

– Som pripravený, – zahrnel na mňa Inču-čuna. – Čo ešte váhaš? Do vody!

– Musí to naozaj byť? – spýtal som sa. – Nedá sa to nejako inakšie?

Zahučal búrlivý smiech. Tangua zvolal:

– Pustite na slobodu tú ropuchu! Darujte jej život! Na takého zbabelca nesmie bojovník položiť ruku.

Inču-čuna zavrčal ako rozzúrený tiger a skríkol:

– Do vody, lebo ti v tejto chvíľke sekнем tomahavkom do šije.

Tu som predstieral, že som sa náramne zľakol. Sadol som si na okraj brehu, spustil som nohy do vody najprv len po členky, potom po kolená a tváril som sa, že chcem do rieky vkĺznuť pekne pomaličky.

– Do vody! – skríkol Inču-čuna znovu a kopol ma do chrbta. To som práve chcel. Rozhodil som bezmocne ruky, prenikavo som od strachu vykrikoval a s veľkým čľapotom som padol do vody. Ale v nasledujúcej chvíľke už bol koniec pretvárania. Narazil som nohami na dno. Sklonil som hlavu a už som aj plával proti prúdu, tesne pozdĺž brehu, pravdaže, pod vodou. Vtom som vo vode zacítil otras. To Inču-čuna skočil za mnou. Ako som sa neskôr dozvedel, najprv zamýšľal, že mi dá náskok a potom ma poženie k druhému brehu, kde ma chcel skolíť tomahavkom. No pre moju zbabelosť vzdal sa tejto myšlienky a skočil rýchlo za mnou, aby ma zabil, len čo sa zjavím na hladine. S takým bojkom treba rýchlo skončovať.

Keď som doplával k podomletému brehu, vynoril som hlavu, ale iba po ústa. Nikto ma nemohol vidieť iba náčelník, lebo on jediný bol vo vode. Na svoju veľkú radosť som zbadal, že je obrátený ku mne chrbtom. Rýchlo a hlboko som vdýchol a znovu som sa ponoril, aby som plával ďalej. Dostal som sa k naplavenej kope dreva, pod ktorou som sa opäť vynoril a nabral dychu. Drevo mi úplne zakrývalo hlavu a tak som sa odvážil ostať na vzduchu dlhšie. Videl som Inču-čunu pomaly plávať na vode. Vyzeral ako dravec, pripravený hneď sa vrhnúť na korisť. Teraz som mal pred sebou poslednú, ale najdlhšiu cestu, k okraju lesa, kde krovie viselo až do vody. Aj ta som sa šťastlivo dostal a vyliezol som na breh. Krovie ma dokonale zakrývalo.

Pravdaže, najprv sa musím dostať za spomínaný ohyb rieky, a tam preplávať na druhý breh. Dostanem sa tu rýchlo, lebo teraz už môžem bežať lesom. Najprv som však cez krovie pozoroval tých, ktorých som tak dobre oklamal. Stáli na brehu a rozhadzovali rukami. Náčelník ešte stále na mňa číhal, plával sem a ta, hoci mohol vedieť, že tak dlho by som živý pod vodou nevydržal. Teraz si Sam Hawkens iste spomenul na moje slová: ak sa utopím, sme zachránení.

Pustil som sa bežať cez les tak rýchlo, ako som len vládal. Čoskoro som dobehol až za zákrutu rieky. Tam som znovu vošiel do vody a šťastlivo som preplával na druhý breh. Bol som rád, že sa mi pretváрка tak podarila a že ma Indiáni pokladali za zlého plavca, za človeka, ktorý sa bojí vody. Ostatne, bola to veľmi nešikovná leš, no predsa sa ňou dali oklamať; poznali ma už predsa a mohli vedieť, že nie som zbabelý. Na druhom brehu som opäť šiel cez les, lenže smerom dolu. Tak som sa dostal až k miestu, kde bol les prerušený. Znovu som sa schoval za kroviská a na svoje veľké potešenie mohol som pozorovať Indiánov. Viacerí skočili do vody a kopijami pátrali po utopenom Old Shatterhandovi. Teraz som mohol celkom pohodlne ísť k cédru a vyhrať. Neurobil som tak, lebo to by bolo víťazstvo iba pomocou ľsti. Okrem toho som chcel Inču-čunovi dať príučku a zároveň zaviazať si ho vďačnosťou.

Ešte vždy plával sem a tam a hľadal ma. Ani len na um mu neprišlo pozrieť na druhý breh. Znovu som vklzol do vody a ľahol som si na chrbát. Len nos a ústa mi vyčnievali z vody. Pomaly som sa dal unášať vlnkám a pomáhal som si miernymi odrazmi rúk. Nikto ma nezbadal. Keď som sa dostal naproti Indiánom, znovu som sa ponoril, plával som kúsok k nim, potom som vyšiel na hladinu a začal som šliapať vodu. Pritom som hlasne kričal:

– Sam Hawkens, Sam Hawkens, vyhrali sme... vyhrali!

Vyzeralo to, akoby som stál na plytčine. Indiáni ma počuli a videli. Spustili hrozný rev. Znelo to, akoby z pekla vybehlo tisíc čertov a ryčalo opreteký. Kto takéto čosi len raz počul, nezabudne to za celý život. Sotva ma Inču-čuna zbadal, už aj dlhými mocnými rozmachmi plával, alebo lepšie povedané, letel ku mne. Nesmel som ho pripustiť príliš blízko k sebe, a preto

som znovu doplával k druhému brehu. Vyšiel som z vody a postál som.

– Ďalej, len ďalej, sir! – kričal na mňa Sam. – Bežte rýchlo k cédru!

Áno, v tom mi teraz nemohol nikto zabrániť, ani Inču-čuna nie. Ale ja som mu chcel dať spomínanú príučku a nepohol som sa skôr, kým nebol odo mňa asi na štyridsať krokov. Pustil som sa bežať k stromu. Keby som bol vo vode, iste by ma bol tomahavkom trafil. No teraz som vedel, že hodí za mnou tomahavk až potom, keď sa dostane na breh.

Strom bol vzdialený od rieky asi tristo krokov. Keď som dlhými skokmi prebehol asi polovicu cesty, postál som a obzrel sa. Náčelník práve vystúpil z vody. Išiel do pasce, ktorú som mu nachystal. Dohoniť ma už nemohol. Nanajvýš mohol hodiť po mne tomahavk. Vytrhol ho spoza opasku a rozbehol sa. Ešte vždy som neutekal. Až keď sa dostal do nebezpečnej blízkosti, obrátil som sa a začal som bežať, ale iba preto, aby som ho oklamal. Povedal som si v duchu: kým budem pokojne stáť, sekeru rozhodne do mňa nehodí. Videl by som ju letieť a mohol by som sa jej vyhnúť. Kým ju drží v ruke, má aspoň nádej, že ma dohoní a zabije. Môžem predpokladať, že tomahavk hodí len vtedy, keď budem utekať a budem obrátený chrbtom, takže letiacu zbraň nezbadám.

Bežal som teda, ale už po dvadsiatich krokoch som zastal a rýchlo sa obrátil.

Naozaj, Inču-čuna zastal v behu, aby mohol dobre zamieriť a rozmáchol sa sekerou nad hlavou. Hodil práve vo chvíli, keď som sa obrátil. Odskočil som tromi rýchlymi skokmi nabok... Tomahavk preletel vedľa mňa a zaryl sa do piesku.

To som chcel. Utekal som k zbrani, zdvihol som ju a miesto toho, aby som sa ponáhlal k cédru, zamieril som pomalými krokmi k náčelníkovi. Zúrivo vykričol a rozbehol sa ku mne ako šialenec. Zamával som tomahavkom a výstražné som skríkol:

– Inču-čuna, stojí Znovu si sa zmýlil v Old Shatterhandovi. Chceš, aby sa ti vlastná sekera zaťala do hlavy?

Zastavil sa a zvolal:

– Pes, ako si mi unikol vo vode? Zase ti pomáhal zlý duch!

– Never! Keď už hovoríme o tom, že mi pomáhal duch, tak len dobrý Manitou.

Pri týchto slovách som zbadal, že v jeho očiach, upretých na mňa, sa zračí akési tajné rozhodlanie. Preto som ho znovu vystríhal:

– Chceš ma nečakane napadnúť. Vidím to na tebe. Nerob to, bola by to tvoja smrť. Nechcem ti ublížiť, lebo mám teba i Winnetoua rád. No keď útočíš, musím sa brániť. Vieš dobre, že by som ťa premohol aj bez zbrane, a teraz mám ešte i tomahavk. Bud' teda múdry a...

Nedohovoril som. Hnev, ktorý ho ovládol, celkom ho zbavil pokojnej rozvahy. Vrhol sa ku mne s prstami zakrivenými ako pazúry dravca. Už sa domnieval, že ma má, ale ja som sa rýchlo zohol a odskočil nabok. Prudký rozmach, ktorým ma chcel zraziť na zem, zhodil teraz jeho samého. Hneď som bol pri ňom, ľavým kolenom som mu kľakol na jednu ruku, pravým na druhú. Potom som ho schytil ľavou rukou pod krk, rozohnal som sa tomahavkom a zvolal:

– Inču-čuna, prosíš o milosť?

– Nie.

– Tak ti rozsekнем hlavu!

– Zabi ma, pes! – dychčal a márne sa ma snažil striasť.

– Nezabijem ťa. Si Winnetouov otec, a teda ži! Ale na čas ťa musím zneškodniť. Sám ma k tomu nútiš.

Udrel som ho plochou stranou tomahavku po hlave... Chrčivo vydýchol. Údy sa mu kľčovite šklbli a potom sa natiahli. Indiáni na druhom brehu si iste mysleli, že som ho zabil. Zahučal ešte hroznejší rev než pred chvíľou. Opaskom som Inču-čunovi priviazal pevne ruky k telu, odniesol som ho k cédru a tam som ho položil na zem. Musel som urobiť túto zbytočnú cestu, lebo podľa dohody musel som prísť k cédru. Potom som však náčelníka nechal ležať a rýchlo som bežal k rieke, lebo som videl, že mnohí červení bojovníci skočili do vody, aby preplávali na druhý breh. Na ich čele bol Winnetou. Ak teraz nedodržia slovo, bude so mnou a s mojimi druhmi zle. Preto som na nich zakričal, len čo som prišiel k vode:

– Späť! Náčelník žije. Nezabil som ho. Ale keď vyjdete na breh, zabijem ho. Len Winnetou smie prísť ku mne! Chcem sa s ním zhovárať.

Nedbali na túto výstrahu. Tu sa Winnetou vztýčil vo vode, aby ho všetci videli, a zavolať im niekoľko slov, ktoré som nerozumel. Poslúchli ho a plávali nazad. Winnetou sám sa blížil ku mne.

Čakal som ho na brehu, a len čo vystúpil z vody, riekol som mu:

– Dobre si urobil, keď si svojich bojovníkov poslal späť. Boli by tvojho otca priviedli do nebezpečenstva.

– Zabil si ho tomahavkom?

– Nie. Prinútil ma, aby som ho omráčil, lebo sa mi nechcel vzdať.

– A mohol si ho zabiť, keby si bol chcel!... Bol v твоjich rukách.

– Nerád zabíjam nepriateľa, najmä však by som nechcel zabiť človeka, ktorý je Winnetouovým otcom a ktorého mám preto rád. Tu máš jeho zbraň! Rozhodneš, či som zvíťazil a či mne i mojím druhom patrí podľa dohody sloboda.

Vzal tomahavk, ktorý som mu podával, a dlho, dlho na mňa hľadel. Pohľad mal čoraz väčší. Napokon sa mu na tvári zjavil výraz obdivu a zvolal:

– Aký zvláštny muž je Old Shatterhand! Kto ho môže pochopiť!

– Neskôr ma pochopíš.

– Dávaš mi sekeru a nevieš, či dodržíme slovo. Mohol by si sa ňou brániť. Vieš dobre, že tým si sa vydal do mojich rúk!

– Pshaw! Nebojím sa, lebo mám pre každý prípad ešte ruky a päste a Winnetou predsa nie je luhár, ale čestný bojovník, ktorý nezruší svoje slovo.

Podal mi ruku. Oči sa mu ligotali, keď mi odpovedal:

– Máš pravdu. Si voľný a taktiež aj ostatné bledé tváre okrem muža, ktorý sa volá Rattler. Dôveruješ mi. Bol by som rád, keby som aj ja tebe mohol dôverovať.

– Budeš mi dôverovať tak ako ja tebe, len počkaj nejakú chvíľu. Teraz pod' so mnou k Inču-čunovi.

– Áno, idem! Musím ho vidieť. Keď Old Shatterhand udrie, ľahko môže zabiť, hoci to nemal v úmysle.

Ľišli sme k cédru a rozviazali sme náčelníkovi ruky. Winnetou ho prezrel a potom riekol:

– Žije, ale až precitne, bude ho dlhší čas bolieť hlava. Pošlem sem k nemu niekoľkých mužov, lebo tu nemôžem ostať. Nech môj brat Old Shatterhand ide so mnou.

Teraz ma prvý raz nazval „bratom“. Ako často som neskôr počul toto slovo z jeho úst a ako vážne, verne a úprimne to vždy mienil!

Vrátili sme sa k rieke a preplávali sme na druhú stranu. Indiáni stáli na brehu a s napätím sa na nás dívali. Keď sme teraz tak priateľsky vedľa seba plávali, vybadali, že sme sa dohodli. A uvedomili si aj to, že mi veľmi krivdili, keď sa mi vysmievali ako bojovníkovi a zlému plavcovi. Len čo sme vyšli na breh, Winnetou ma chytil za ruku a zvučným hlasom zvolal;

– Old Shatterhand zvíťazil! Je voľný i so svojimi druhmi!

– Uff, uff, uff! – kričali Apači.

Len Tangua tu stál mlčky a zamračene hľadel pred seba. Ved' sa s ním ešte vyrovnám! Musím ho potrestať za to, že toľko o nás naluhal a že sa tak usiloval o našu smrť. Nielen kvôli nám, ale i pre budúcnosť a kvôli tým belochom, s ktorými sa Tangua neskoršie stretne.

Winnetou prešiel so mnou povedľa neho, ale nevenoval mu ani jediný pohľad. Odviedol ma ku kolom, na ktorých ešte vždy viseli moji traja kamaráti.

– Sláva! – skríkol Sam. – Sme zachránení! Milý a vzácny priateľ, jedinečný mladík a greenhorn, ako ste to len vykonali?

Winnetou mi podal svoj nôž a riekol:

– Odrež ich! Zasluguješ si, aby si to smel sám vykonať.

Odrezal som všetkých troch. Len čo striasli zo seba putá, vrhli sa ma mňa a tak ma objímali a stískali, že mi skoro dych vyrazili. Sam mi dokonca bozkal ruku. Z očíek mu stekali slzy do pralesa fúzov.

– Sir, – vravel mi, – ak vám toto niekedy zabudnem, nech ma s kožou i s parochňou zožerie prvý medveď, ktorý ma stretne. Ako ste to len urobili? Naraz ste zmizli. Veľmi ste sa báli vody a všetci si mysleli, že ste sa utopili.

– Ved' som vám povedal: ak sa utopím, tak sme zachránení.
– Old Shatterhand to vopred povedal? – spýtal sa Winnetou.
– Teda len predstieral, že sa bojí?

– Pravdaže, – prikývol som.

– Môj brat teda vedel, čo chce. Domýšľam sa, že plával najprv hore prúdom pod vodou a potom na druhej strane zase dolu prúdom. Môj brat je nielen silný ako medveď, ale aj prefíkaný ako preriová líška. Kto mu je nepriateľom, má sa veru čo obávať.

– Ved' aj Winnetou mi bol nepriateľom.

– Bol som, ale už nie som.

– Tak už neveríš tomu luhárovi Tanguovi, ale mne?

Opäť pozrel na mňa dlhým skúmavým pohľadom tak ako pred chvíľou na druhom brehu. Podal mi ruku a odvetil:

– Tvoje oči sú dobré a v tvojiach črtách sa zračí statočnosť. Verím ti.

Obliekol som si ostatné súčiastky odevu, ktoré som bol odložil na brehu, vytiahol som z vrecka poľovníckeho kabáta škatuľku od sardíniiek a riekol som:

– Môj brat Winnetou teraz verí pravde. Dokážem mu to. Možno pozná, čo mu teraz chcem ukázať.

Vyňal som skrútený chumáč vlasov, narovnal som ich a podal mu ich. Natiahol za nimi ruku, ale nedotkol sa ich. Náramne prekvapený ustúpil o krok a zvolal:

– To sú moje vlasy! Kto ti ich dal?

– Inču-čuna tu rozprával, že vám dobrý Veľký Duch poslal neviditeľného záchrancu, keď ste boli priviazaní ku stromom. Áno, bol neviditeľný, lebo sa nesmel ukázať Kiowom. Ale teraz sa už nemusí pred nimi skrývať. Teraz mi hádam uveríš, že som ti nebol nepriateľom, ale vždy iba priateľom!

– Ty... ty... ty si nás teda oslobodil! Teda tebe musíme ďakovať za záchranu a hádam aj za život! – vyrazil zo seba. On, ktorý nikdy neukázal na sebe úžas alebo prekvapenie, teraz nevychádzal z údivu. Chytil ma za ruku a odviedol ma k sestre, ktorá od nás nemohla odtrhnúť oči. Postavil ma pred ňu a riekol:

– Nšo-či tu vidí udatného bojovníka, ktorý potajme oslobodil mňa i otca, keď nás Kiowovia priviazali ku stromom. Nech sa mu poďakuje!

Po týchto slovách ma pritisol k sebe a pobozkal ma na obe líca. Nšo-či mi podala ruku a povedala iba jediné slovo:

– Odpusť!

Mala sa mi poďakovať a miesto toho ma prosila o odpustenie! Prečo? Pochopil som ju veľmi dobre. V duchu mi ukriždila. Keďže bola mojou ošetrovateľkou, musela ma lepšie poznať ako ostatní, a predsa verila mojej ľstivej pretvárke. Pokladala ma za zbabelca, za nešikovného bojka a napraviť to pokladala za dôležitejšie než povďačnosť, ku ktorej ju vyzval Winnetou. Stisol som jej ruku a odvetil:

– Nšo-či sa teraz rozpomenie na všetko, čo som jej hovoril. Teraz sa to uskutočnilo. Bude mi teraz moja sestra veriť?

– Verím svojmu bielemu bratovi!

Tangua stál neďaleko; bolo na ňom vidieť, že v duchu zúri. Podišiel som k nemu, pevne som mu pozrel do tváre a spýtal som sa:

– Je Tangua, náčelník Kiowov, luhár, alebo miluje pravdu?

– Chceš ma urážať? – vzkypel.

– Nie, len chcem, aby bolo medzi nami jasno. Teda odpovedz!

– Old Shatterhand by mal vedieť, že milujem pravdu.

– Uvidíme. To znamená, že dodržíš slovo, ktoré si dal.

– Áno.

– Tak je to správne, lebo kto nedodrží slovo, zaslúži si pohrdanie. Vieš ešte, čo si mi povedal?

– Kedy?

– Vtedy, keď som bol priviazaný ku kolu.

– Vtedy som všeličo povedal.

– Pravdaže. Ale hádam len vieš, ktoré z tvojich slov mám na mysli.

– Neviem.

– Tak ti to musím pripomenúť. Chcel si sa so mnou porátať.

– To že som povedal? – spýtal sa a vytiahol obrvy.

– Áno. A ďalej si povedal, že by si rád so mnou bojoval, lebo vieš, že by si ma rozmliaždil.

Akiste sa necítil dobre, keď som takto s ním hovoril. Opatrne riekol:

– Nespomínam si na tie slová. Old Shatterhand mi iste zle rozumel.

– Dobre som rozumel. Winnetou bol pri tom. On mi to dosvedčí.

– Áno, – potvrdil Winnetou ochotne. – Tangua sa chcel s Old Shatterhandom porátať a vystatoval sa, že by rád s ním bojoval, lebo ho rozmliaždi.

– Musíš teda priznať, že si tieto slová povedal. Dodržíš ich?

– Žiadaš to?

– Áno. Nazval si ma bojzlivou ropuchou. Ohováral si ma a zo všetkých síl si sa namáhal, len aby si nás priviedol do záhuby. Kto sa opováži také niečo robiť, ten sa musí aj odvážiť brániť sa proti mne.

– Pshaw! Bojujem len s náčelníkmi!

– Ja som náčelník!

– Dokáž to!

– Dobre. Dokážem to tým, že ťa obesím na prvý strom, ak sa budeš zdráhať vyrovať si so mnou účty.

Vyhrážať sa Indiánovi obesením je najväčšia urážka. Ihneď vytrhol spoza opaska nôž a zvolal:

– Pes! Mám ťa prebodnúť?

– Skús, ale nie takto, ako chceš teraz, ale v čestnom boji na nože, muž proti mužovi.

– To mi ani na um nepríde. S Old Shatterhandom nemám nič do činenia.

– Ale mal si vtedy, keď som bol priviazaný a nemohol som sa brániť, ty zbabelec.

Chcel sa na mňa vrhnúť s nožom, ale Winnetou sa postavil medzi neho a mňa a riekol:

– Môj brat Old Shatterhand má pravdu. Tangua ho ohováral a chcel sa s ním porátať. Ak náčelník Kiowov nedodrží svoje slovo, je zbabelec a zasluhuje, aby ho odohnali od vlastného kmeňa. Musí sa to rozriešiť hneď, lebo o apačských bojovníkoch nikto nesmie hovoriť, že mali za hostí zbabelecov. Čo teraz urobí náčelník Kiowov?

Tangua miesto odpovede sa poobzeral. Bolo tu asi štyrikrát viacej Apačov než Kiowov. Okrem toho Kiowovia boli na apačskom území. Videl, že nemôže vyvolať roztržku medzi

oboma kmeňmi, keďže len teraz zaplatil výkupné a vlastne bol napoly ešte zajatcom.

– Rozmyslím si to, – odpovedal vyhýbavo.

– Udatný bojovník tu nemá čo rozmyšľať. Alebo budeš bojovať, alebo ťa budeme považovať za zbabelca.

Tu sa Tangua vzchopil zo všetkých síl a skríkol:

– Tangua má byť zbabelcom? Kto to povie, tomu vrazím do hrude nôž!

– Ja to poviem, ja, – hrdo a pokojne odvetil Winnetou, – ak nedodržiš slovo, ktoré si dal Old Shatterhandovi.

– Dodržím.

– Teda si ochotný s ním bojovať?

– Hej.

– A hneď?

– Hneď! Dychtím po tom, aby som čo najskôr videl jeho krv.

– Nech sa teda rozhodne, akými zbraňami budete bojovať.

– Kto to má rozhodnúť?

– Old Shatterhand.

– Prečo?

– Pretože si ho urazil.

– Nie, ja o tom rozhodnem.

– Ty?

– Áno ja, lebo aj on urazil mňa, a ja som náčelník, kým on je len obyčajný beloch. Ja som teda omnoho viacej než on.

– Old Shatterhand je viacej než červený náčelník.

– To tvrdí aj on, ale nemohol to dokázať. Iba sa vyhrážal, a to predsa nie je dôkaz.

Tu som zasiahol do sporu ja:

– Nech si Tangua volí. Mne je celkom jedno, akou zbraňou ho porazím.

– Neporazíš ma, – zareval zúrivo na mňa. – Domnievaš sa azda, že si zvolím boj na päste, pri ktorom každého zrazíš na zem? Ani boj na nože nezvolím, lebo by si ma prebodol ako Bleskového Noža. Nezvolím ani boj na tomahavky, lebo takýmto spôsobom si takmer zahubil Inču-čunu.

– Akú zbraň teda zvolíš?

– Pušku. Budeme na seba strieľať a moja guľka ti prevrtá srdce.

– Dobre. Súhlasím, nech je to puška. Ale počul môj brat Winnetou, čo Tangua teraz priznal?

– Čo?

– Že som bojoval s Bleskovým Nožom a že som ho prebodol. To som urobil preto, aby som zachránil Apačov pred smrťou pri mučiarskom kole. Ale Tangua to až do tejto chvíle zapieral. Teraz si sa presvedčil, že som mal pravdu, keď som ho nazval luhárom.

– Ja že som luhár? – zahrmel na mňa náčelník Kiowov. – Za to mi zaplatíš životom! Rýchlo nám podajte pušky! Boj sa môže začať hneď, aby som umlčal tohto štekajúceho psa!

O chvíľku už Tangua držal svoju pušku v rukách. Winnetou poslal jedného Apača do puebla po moju pušku a náboje. Všetko mi starostlivo opatrovali, pretože Winnetou sa o mňa veľmi zaujímal, hoci ma pokladal za nepriateľa.

– Nech môj biely brat povie, z akej vzdialenosti a koľko rás na seba vystrelíte, – riekol mi Winnetou.

– To mi je jedno, – odvetil som. – Kto rozhodol, aké majú byť zbrane, nech rozhodne aj o tejto veci.

– Áno, ja rozhodnem, – povedal Tangua. – Vzdialenosť bude dvesto krokov. A budeme na seba strieľať dotiaľ, kým niektorý z nás klesne a nebude môcť vstať.

– Dobre, – súhlasil Winnetou. – Ja budem dávať pozor. Budete strieľať striedavo, raz jeden, potom druhý. Budem stáť s puškou v ruke neďaleko a vpálím guľku do hlavy tomu, kto vystrelí, ak nebude na ňom rad. Ale kto bude strieľať prvý?

– To sa vie, že ja! – zvolal náčelník Kiowov.

Winnetou s neľúbosťou zavrtil hlavou a riekol:

– Tangua by chcel mať všetky výhody. Nech prvý strieľa Old Shatterhand.

– Nie, – odvetil som, – nech sa mu stane po vôli. Raz vystrelí on a raz ja a dosť.

– Nie, – protirečil Tangua, – budeme strieľať tak dlho, až jeden z nás klesne.

– Nedbám. Položím ťa hneď prvým výstrelom.

– Chvastúň!

– Pshaw! Mal by som t'a vlastne zabiť, ale neurobím to. Iba ti ochromím nohu. To bude ešte najmenší trest za všetko, čo si urobil. Roztrieskam ti pravé koleno. Zapamätaj si to!

– Počuli ste? – smial sa. – Táto bledá tvár, ktorú jej vlastní priatelia prezývajú greenhornom, sa vystatuje, že mi na dvesto krokov trať do kolena. Vysmejte ho, bojovníci, vysmejte ho!

Vyzývavo sa obzeral dookola, ale nikto sa nesmial.

– Bojíte sa ho! – pokračoval. – Ale ja vám ukážem, ako sa mu vysmievam. Podťe, odmeriame tých dvesto krokov.

Medzitým doniesli moju medveďobjíku. Prezrel som ju, bola v dobrom stave. Obe hlavne boli nabité. Aby som mal úplnú istotu, vystrelil som z obidvoch hlavní a znovu som pušku nabil, a to veľmi starostlivo, ako to terajšie okolnosti vyžadovali. Tu prišiel ku mne Sam a riekol:

– Sir, mám pre vás vari sto otázok, ale nemám príležitosť predložiť vám ich. Teraz sa spýtam iba na jedno: naozaj chcete toho oplana postreliť do kolena?

– Hej.

– Len do kolena?

– To je dostatočný trest.

– Nie, rozhodne nie. Taký hmyz treba vykynožiť, ak sa nemýlim. Nezabúdajte predsa, čo všetko tento lotor zaviniľ a čo všetko sa stalo iba preto, že chcel Apačom ukradnúť kone.

– Belosi, ktorí ho na to naviedli, majú takú istú vinu ako on.

– Prečo sa dal naviesť? Ja na vašom mieste by som mu vpálil guľku do hlavy. On vám iste bude mieriť do hlavy.

– Alebo do prs. O tom som presvedčený.

– Lenže netrať. Pušky týchto chlapov nestoja za nič.

Vzdialenosť už odmerali. Tangua i ja sme sa postavili na určené miesta. Bol som pokojný ako obyčajne, ale Tangua chrľil nadávky, ktoré ani nechcem opakovať. Preto Winnetou, ktorý stál stranou a v rovnakej vzdialenosti od nás oboch, ho prerušil:

– Nech náčelník Kiowov mlčí a radšej dáva pozor! Budem počítať do troch a potom nech sa strieľa. Keby však niekto vystrelil prv, vpálím mu do hlavy guľku.

Každý si ľahko domyslí, že všetci prítomní boli v najväčšom napätí. Postavili sa napravo i naľavo do dvoch radov, takže sa

medzi nimi utvorila široká ulička, na koncoch ktorej sme stáli my dvaja s Tanguom. Zavládlo hlboké ticho.

– Nech náčelník Kiowov začne, – vyhlásil Winnetou. – Raz... dva... tri!

Stál som pokojne a obrátený celou šírkou tela k sokovi. Tangua hneď pri prvých Winnetouových slovách priložil pušku k lícu, starostlivo zamieril a vypálil. Guľka preletela blízko mňa. Nikto nevykrikol obdivom nad týmto výstrelom.

– Teraz nech strieľa Old Shatterhand, – vyzval ma Winnetou. – Raz... dva...

– Počkaj, – prerušil som ho. – Ja som stál oproti náčelníkovi Kiowov priamo a čestne, ale on sa napoly obrátil a stojí bokom.

– Môžem stáť, ako chcem, – odsekol mi. – Kto mi môže zakázať! Neurčili sme predsa, ako treba stáť.

– To je pravda. Nech si teda Tangua stojí, ako chce. Obracia sa ku mne bokom, lebo sa domnieva, že takto ho nemôžem dobre trafiť. Ale mýli sa, lebo ho celkom iste zasiahnem. Mohol som strieľať bez slova. Ale ja sa chcem voči nemu správať čestne. Moja guľka by ho mala trafiť do pravého kolena. To sa však môže stať len vtedy, keď sa ku mne obráti tvárou. Ak ostane obrátený takto bokom, guľka mu roztrieska obidve kolená. To je celý rozdiel. Nech si teda Tangua stane, ako chce. Vystríhal som ho.

– Nestrieľaj slovami, ale guľkami! – posmieval sa mi. Nedbal na moju výstrahu, lebo ostal obrátený bokom.

– Old Shatterhand strieľa, – ozval sa Winnetou. – Raz... dva... tri!

Zahučal môj výstrel. Tangua prudko vykrikol, vypustil pušku, rozhodil ruky, zatackal sa a klesol.

– Uff, uff, uff! – volali všetci a tlačili sa k Tanguovi, aby videli, kde som ho zasiahol.

Aj ja som ta išiel. Všetci mi úctivo ustupovali.

– Do obidvoch kolien, do obidvoch kolien! – počul som sprava i zľava.

Keď som prišiel k nemu, ležal na zemi a stonal. Winnetou kľáčať pri ňom a prezeral mu rany; keď ma zbadal, riekol:

– Gul'ka išla presne tak, ako môj múdry brat predpovedal, a roztrieskala obidve kolená. Tangua sa už nikdy nevyberie na lúpež a nebude viac kradnúť kone iným kmeňom.

Keď ma zranený uvidel, zasypal ma celým prívalom nadávok.

Ale hneď som ho zahriakol slovami:

– Vystríhal som ťa, ale ty si nič nedbal. Sám si teda na vine!

Tangua chvíľu mlčal. Neodvážil sa už ani jajkať, lebo Indián to nesmie robiť ani v najhroznejších bolestiach. Zahryzol si do perí, zachmúrene hľadel pred seba a potom precedil cez zuby:

– Som ranený a nemôžem sa vrátiť domov. Musím ostať u Apačov.

Ale Winnetou pokrútil hlavou a odvetil rozhodným hlasom:

– Musíš sa predsa len vrátiť domov, lebo u nás niet miesta pre zlodejov našich koní a vrahov našich bojovníkov. Nepomstili sme sa, nepreliali sme vašu krv, ale uspokojili sme sa so zvieratami a vecami. Viac od nás nemôžeš žiadať. Kiowa nepatrí do nášho puebla.

– Ale ja nemôžem jazdiť, nemôžem sa vrátiť domov!

– Old Shatterhand bol ešte ťažšie ranený než ty, ani on nemohol jazdiť, a predsa musel ísť s nami. Myslí často naňho, to ti bude osožné. Kiowovia chceli od nás dnes odísť. Nech teda odídu. Ak zajtra niektorých ešte uvidíme v blízkosti našich pastvísk, umučíme ich pri mučiarskom kole, ako to priali Old Shatterhandovi. Dohovoril som! Howgh!

Chytil ma za ruku a odviedol preč. Keď sme sa dostali z tlačene, uzreli sme Inču-čunu plávať smerom k nám s dvoma mužmi, ktorých mu Winnetou bol poslal. Zatiaľ čo Winnetou šiel k brehu otcovi v ústrety, ja som sa vybral za Samom Hawkensom, Dickom Stonom a Willom Parkerom.

– Konečne, konečne že vás raz môžeme mať pre seba! – privítal ma Sam. – Ponajprv nám však povedzte, aké vlasy ste to ukázali Winnetouovi?

– Jeho vlastné; odrezal som mu ich.

– Kedy?

– Keď som jemu i jeho otcovi prerezal putá.

– Vy že ste to uro... Tisíc čertov!... Vy že ste ich... Vy, greenhorn, vy ste... vy ste ich oslobodili?

– Pravdaže.
– A nepovedali ste nám ani slovo!
– Nebolo treba.
– Ale ako ste to urobili?
– Práve tak, ako to obyčajne robia greenhornovia.
– Sir, hovorte rozumne! To bola mimoriadne ťažká vec.
– Áno, veď ste dokonca pochybovali, či by sa i vám podarila.

– A vám sa podarila! Alebo nemám nijaký rozum, alebo mi zastal.

– Ide o prvý prípad, o prvý, Sam!

– Nerobte hlúpe žarty! Taký potmehúd! Oslobodí náčelníkov, nosí pri sebe vrkoč, ktorý stvára divy, a nám nepovie o tom ani slovo. A pritom má ten chlapík takú statočnú tvár, naozaj už nemožno nikomu na tomto svete veriť. A ako ste to zase dnes urobili? Všetličo je mi nejasné. Utopili ste sa a zrazu ste sa znovu zjavili.

Všetko som mu vyrozprával. Keď som skončil, zvolal:

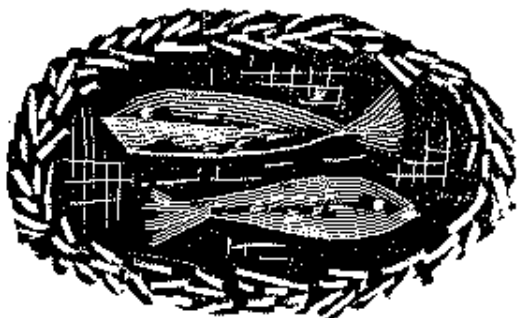
– Človeče, priateľ a greenhorn, vy ste ale hrozná potvora, ak sa nemýlim. Znovu sa vás musím spýtať, ako som to už raz urobil: naozaj ste ešte nikdy neboli na divokom západe?

– Nie.

– Ani v Spojených štátoch?

– Nie.

– Potom vás pochopí azda nejaký rarášok, ale ja nie. Vo všetkom ste iba začiatočník, a predsa sa vo všetkom hneď

vyznáte. S takým chlapíkom, ako ste vy, som sa veru ešte nestretol. Musím vás pochváliť, naozaj pochváliť. Vykonali ste to veľmi šikovne, hihihih! Nám všetkým visel už život na vlásku. Ale nenamáňšajte si niečo, keď som vás teraz pochválil. Zato narobíte ešte väčšie hlúposti. Skutočne by som sa čudoval, keby sa z vás niekedy stal poriadny zálesák.

Bol by ešte pokračoval takýmto spôsobom, ale práve k nám prišiel Winnetou so svojím otcom. Inču-čuna mi pozrel do tváre dlhým a vážnym pohľadom ako predtým jeho syn a riekol:

– Už som všetko počul od Winnetoua. Všetci ste voľní a prosíme vás o odpustenie. Si udatný a ľstivý bojovník a zvíťazíš ešte nad mnohými nepriateľmi. Múdro koná, kto si ťa získa za priateľa. Vyfajčíš si s nami fajku mieru?

– Áno. Chcel by som vám byť priateľom a bratom.

– Tak poďte všetci so mnou a s mojou dcérou Nšo-či hore do puebla! Dám svojmu premožiteľovi príbytok. Winnetou ostane tu dolu a bude udržiavať poriadok.

A my, ktorí sme odchádzali z puebla, z tohto pyramídového hradu, ako zajatci a odsúdenci na smrť, teraz sme doň vstupovali s Inču-čunom a Nšo-či ako slobodní mužovia.

Piata kapitola

KRÁSNY DEŇ

Až teraz, keď sme sa vrátili do puebla, som videl, aká je to mohutná, veľkolepá budova. Pôvodných obyvateľov Ameriky pokladajú za neschopných vzdelania. Ale ľudia, ktorí vedeli dvíhať také obrovské balvany a vedeli z nich vybudovať pevnosť, nedobytnú vtedajšími zbraňami, nemohli stáť na najnižšom stupni kultúry. A keď niekto namietne, že tieto národy už nejestvujú a že terajší Indiáni nie sú ich potomci, nechcem to ani odobriť, ani popierať. Ale keby to naozaj bola pravda, zato ešte nikto nemôže tvrdiť, že Indiáni sú neschopní duševného vývoja. Pravdaže, keď sa im nedostane na to času a priestoru, musia upadať a napokon vyhynúť.

Vyšli sme po rebríkoch až na tretiu plošinu, kde boli najlepšie miestnosti puebla. Tu býval Inču-čuna so svojimi dvoma deťmi a tu aj nás ubytovali.

Moja izba bola veľká. Ani tu síce neboli obloky a svetlo sem vnikalo iba cez dvere, ale tie boli také široké a vysoké, že tu bolo celkom dostačujúce osvetlenie. Miestnosť bola prázdna, ale

Nšo-či ju čoskoro zaplnila kožušinami, prikrývkami a náradím, takže som mal pohodlie na tunajšie pomery až priveľké. Hawkens, Stone a Parker dostali spoločne podobnú miestnosť.

Keď moja „host'ovská izba“ bola už zariadená a mohol som vstúpiť, Krásny Deň mi priniesla nádherne vyrezávanú fajku mieru i s tabakom. Sama mi ju napchala a potom i zapálila. Len čo som si začal pot'ahovať, riekla mi:

– Tento kalumet ti posielal môj otec Inču-čuna. Sám priniesol naň hlinu z posvätného kameňolomu a ja som potom z hlíny vyrezala hlavičku fajky. Ešte ju nikto nemal v ústach a prosím ťa, aby si ju od nás prijal ako dar a aby si vždy na nás myslel, kedykoľvek z nej budeš fajčiť.

– Ste veľmi láskaví, – odvetil som. – Takmer ma zahanbujete, lebo sa vám nemám čím odvd'áčiť.

– Ba my sa tebe nemôžeme odvd'áčiť, lebo sme ti zaviazaní za veľa, totiž za život Inču-čunu a Winnetoua. Obaja boli dva razy v tvojich rukách, a ty si ich nezabil. Dnes si mohol beztriestne Inču-čunu usmrtiť, ale neurobil si to. Preto sú ti naše srdcia naklonené a staneš sa naším bratom, ak totiž dovoľíš, aby sme ťa so všetkými našimi bojovníkmi pokladali za brata.

– Keď sa tak stane, splní sa tým moje najvrúcnejšie želanie. Inču-čuna je slávny náčelník a bojovník. Winnetoua som si obľúbil hneď, ako som ho prvýkrát uzrel. Bude to pre mňa nielen veľká česť, ale i veľká radosť, keď ma takí mužovia budú volať bratom. Želám si už len to, aby sa vašimi bratmi stali i moji druhovia.

– Ak chcú, budú našimi bratmi a budeme sa na nich dívať, akoby sa boli narodili Apačmi.

– Ďakujem vám za to. Teda ty sama si vyrezala hlavičku tejto fajky z posvätej hlíny? Máš naozaj šikovné rúčky.

Zapýrila sa pri tejto pochvale a odvetila:

– Viem, že ženy a dcéry bledých tvárí vedia zhotoviť ešte umeleckejšie a krajšie veci. Teraz ti ešte niečo prinesiem.

Odišla a o chvíľu mi priniesla moje revoly, nôž, všetky náboje a ostatné predmety, ktoré som nemal vo vreckách. Všetko totiž, čo som mal vo vreckách, mi ponechali. Poďakoval som sa a hneď som videl, že mi nechýba ani najmenšia maličkosť.

– Aj moji kamaráti dostanú všetko, čo ste im odobrali? – spýtal som sa.

– Áno, dostanú všetko. Akiste to už aj majú. Kým ťa ja obsluhujem, o nich sa stará zase Inču-čuna.

– A čo je s našimi koňmi?

– Aj tie sú tu. Dostaneš znovu svojho koňa a Hawkens svoju Mary.

– Ach, ty vieš meno jeho mulice?

– Áno, aj meno jeho starej pušky, ktorú nazýva Liddy. Často som sa s ním rozprávala, hoci som ti to nezradila. Je to veľmi žartovný človek, ale pritom dobrý poľovník.

– Áno, a okrem toho je to verný a obetavý druh, ktorého človek musí mať rád. Ale chcel by som sa ťa niečo spýtať. Odpovieš mi úprimne a podľa pravdy?

– Nšo-či neluhá, – odvetila hrdo a proste. – A najmä tebe by nemohla povedať nepravdu.

– Odobrali vaši bojovníci zajatým Kiowom všetko, čo mali pri sebe?

– Hej.

– Aj mojím trom kamarátom?

– Hej.

– Prečo teda neodňali všetko aj mne? Nikto sa ani len nedotkol obsahu mojich vreciek.

– Môj brat Winnetou to zakázal.

– A vieš, prečo to zakázal?

– Lebo ťa mal rád.

– Ved' ma pokladal za svojho nepriateľa!

– Áno. Pred chvíľou si povedal, že si ho mal rád odvtedy, ako si ho prvý raz uzrel. Tak to bolo aj s ním. Veľmi ľutoval, že ťa musí pokladať za nepriateľa. A nielen za nepriateľa...

Zháčila sa. Akiste chcela niečo povedať, na čo by som sa podľa jej mienky urazil.

– Hovor ďalej, – prosil som ju.

– Nie.

– Tak to dopoviem ja miesto teba. Neľutoval, že ma musí pokladať za nepriateľa, lebo človek si môže ctiť aj nepriateľa. Winnetou však bol presvedčený, že som luhár, že som falošný a zákerný človek. Všakže si to chcela takto povedať, či nie?

- Tak, ako vravíš.
 - Dúfam, že sa teraz presvedčil, ako mi krivdil. A teraz ešte jednu otázku: čo bude s Rattlerom, vrahom Klekí-petru?
 - Toho práve teraz priväzujú k mučiarskemu kolu.
 - Čože? Práve teraz?
 - Hej.
 - A nikto mi to nepovedal! Prečo ste mi to zamlčali?
 - Winnetou to tak chcel.
 - Ale prečo, prečo?
 - Myslel si, že tvoje oči by sa na to nemohli dívať a tvoje uši by to nemohli počúvať.
 - Tentoraz sa možno nemýlil. A predsa by som to mohol vidieť aj počuť, keby ste mi splnili istú žiadosť.
 - Akú?
 - Najprv mi povedz, kde ho budú mučiť.
 - Dolu pri rieke, kde mali aj teba mučiť. Inču-čuna vás odtiaľ odviezol, lebo nemáte byť pri tom.
 - Ale ja chcem pri tom byť! Aké muky musí podstúpiť?
- Všetky, ktorými obyčajne zajatcov trýznia. Je to najhoršia bledá tvár, aká sa kedy Apačom dostala do rúk. Bez akejkoľvek príčiny zavraždil Winnetouovho učiteľa a nášho Bieleho Otca, ktorého sme milovali a ctili. Preto musí pred smrťou vytrpieť nie iba niekoľké druhy múk ako iní zajatci, ale postupne vyskúšajú na ňom všetky druhy múk, aké len poznáme.
- To sa nesmie stať, to je neľudské.
 - Zaslúžil si to.
 - A ty by si sa na to mohla dívať?
 - Áno.
 - Ty, dievča!
- Sklopila dlhé riasy. Chvíľu hľadela do zeme, potom znovu zdvihla zrak a pozrela mi vážne, takmer vyčítavo do očí.
- Čuduješ sa tomu? – spýtala sa.
 - Áno, žena sa na také niečo nemá dívať.
 - Tak je to u vás?
 - Áno.
 - Naozaj?
 - Pravdaže.

– Nehovoríš pravdu, ale zato nie si luhár, lebo nechceš úmyselne a vedome klamať. Mýliš sa.

– Azda chceš tvrdiť opak?

– Áno.

– Potom by si musela poznať naše ženy a dievčatá lepšie ako ja.

– Možno ich nepoznáš dobre! Keď vaši zločinci stoja pred sudcom, môžu počúvať aj iní ľudia, je to tak?

– Áno.

– Počula som, že tam neraz býva viacej poslucháčok než poslucháčov. Patrí tam squaw? Je to od nej pekné, keď ju zvedavosť ženie na také miesto?

– Nie je.

– A keď u vás vraha popravujú, keď ho vešajú, alebo mu stínajú hlavu, nie sú pri tom biele squaw?

– Tak to bolo kedysi.

– A teraz tam biele squaw nesmú?

– Nie.

– Ani mužovia?

– Nie.

– Teda všetkým je to zakázané! Keby to všetkým dovolili, celkom iste by prišli aj squaw. Och, ženy bledých tvárí nie sú také nežné, ako si myslíš. Veľmi dobre vedia znášať bolesti, ale iba tie, ktoré musia vytrpieť iní, či už ľudia alebo zvieratá. Nebola som u vás, ale Klekí-petra nám to rozprával. Potom šiel Winnetou do veľkých miest na východe, a keď sa vrátil, vyrozprával mi všetko, čo videl a skúsil. Vieš, čo robievajú vaše squaw so zvieratami, ktoré varia, pečú a potom jedia?

– No čo?

– Za živa ich oderú z kože. Tak to robia s úhormi. Alebo rakom zase za živa vytiahnu črievko a potom ich hodia do horúcej vody. A vieš, čo robia medicinmani belochovo?

– Čo?

– Hádzu živých psov do vriacej vody, aby zistili, ako dlho ešte budú tie úbohé zvieratá žiť. A sťahujú im obarenú kožu z tela. Vyrezujú im oči a jazyk. Otvárajú im telá. Mučia ich ešte všelijakými inými spôsobmi a píšu o tom knihy.

– To je takzvaná vivisekcia, rezanie a pitvanie živých zvierat, a deje sa to len v záujme vedy.

– Peknej vedy! Klekí-petra bol aj mojím učiteľom, a preto viem, čo pod tým slovom myslíš. Čo musí povedať váš dobrý Veľký Duch na takú vedu, ktorá je múdra iba vtedy, keď dokatuje tvory až na smrť! A takto vaši medicinmani mučia zvieratá vo svojich domoch, kde sú aj squaw, ktoré na to musia pozerat'. Vari tie útlocitné ženy nepočujú bolestné kňučanie úbohých zvierat? A či nemajú vaše squaw vo svojich izbách vtákov v klietkach? Či nevedia, aké muky sú to pre vtáka? Či nesedí aj tisíc vašich squaw na konských dostihoch, aby sa prizerali, ako tam jazdci štvú kone až na smrť? Či sa nedívajú vaše squaw, keď sa boxeri mlátia až do krvi? Ja som mladé, neskúsené dievča a pokladáte ma za „divošku“, ale mohla by som ti ešte mnoho rozprávať o tom, čo konajú vaše nežné squaw a pritom sa nechvejú hrôzou, ako by som sa chvela ja. Spočítaj tie mnohé tisíce nežných krásnych belošiek, ktoré umučili svojich otrokov na smrť, alebo s úsmevom sa prizerali, keď ich čiernu slúžku bičovali, až zomrela. A tu máme zločinca, vraha. Nech umrie, ako si to zaslúžil. Chcem byť pri tom a ty to odsudzuješ! Je to naozaj odo mňa nesprávne, keď môžem pokojne hľadiet' na smrť takého človeka? A ak je to nesprávne, kto je tomu na vine, že oči Indiánov privykli na také veci? Či nie belosi, ktorí nás nútia, aby sme sa nemilosrdne odplácali za ich ukrutnosti?

– Neverím, že by biely sudca odsúdil zajatého Indiána na mučiarsky kôl.

– Sudca! Nehnevaj sa, keď ti poviem tak, ako som to často počula od Hawkensa: si greenhorn! Nepoznáš západ. Kdeže sú tu sudcovia, alebo niečo podobného? Tu je sudcom silnejší a súdi slabšieho. Vyzvedaj sa, čo sa všeličo porobilo pri táborových ohňoch belochovo! Azda nespočetní Indiáni, ktorí zahynuli v boji proti bielym votrelcom, všetci umreli rýchlo, trafení guľkou alebo bodnutím nožom? Koľkých z nich umučili na smrť! A predsa títo úbohí Indiáni neurobili nič zlého, iba bránili svoje práva! Teraz u nás má zomrieť vrah, ktorý si svoj trest zaslúžil. A ja sa nesmiem na to pozerat', lebo som squaw, dievča? Áno, kedysi sme boli iní. Ale vy ste nás naučili pozerat',

ako tečie kry, a pritom nepohnúť ani brvou. Pôjdem ta a budem sa pozerat', keď budú trestať vraha Klekí-petru.

Doteraz som túto krásnu mladú Indiánku poznal ako nežné, tiché stvorenie. Teraz stála predou mnou s iskriacimi očami a rozpálenými lícami, stelesnený obraz bohyně pomsty, ktorá nepozná zľutovanie. Zdala sa mi ešte krajšou než predtým. Smel som ju odsudzovať? Nemala pravdu?

– Choď teda, – povedal som, – ale pôjdem aj ja.

– Radšej ostaň tu, – prosila ma, ale teraz jej hlas znel už celkom inakšie. – Incu-čuna a Winnetou sa nepotešia, keď prídeš.

– Budú sa hnevať?

– Nie. Neželajú si, aby si sa díval na mučenie, ale nezakážu ti to, lebo si naším bratom.

– Tak idem, iste mi to odpustia.

Keď som vyšiel s ňou na plošinu, uzreli sme tam Sama Hawkensa. Fajčil zo svojej starej krátkej fajky, lebo aj on dostal tabak.

– Teraz je to už iné, sir, – uškrnul sa. – Doteraz sme boli zajatcami a teraz sa hráme na veľkých pánov. To je veľký rozdiel. Ako sa vám vodí v nových pomeroch?

– Ďakujem, dobre, – odpovedal som.

– Aj ja sa mám výborne. Sám náčelník nás obsluhoval. To už niečo znamená, ak sa nemýlim.

– Kde je teraz Inču-čuna?

– Znovu odišiel k rieke.

– Viete, čo sa tam teraz deje?

– Môžem si domyslieť?

– No čo?

– Apači sa nežne lúčia s milými Kiowami.

– To asi nie.

– A čo sa tam teda robí?

– Mučia Rattlera.

– Mučia Rattlera? Aha, preto nás priviedli sem! Musím byť pri tom! Poďte, sir! Ideme rýchlo k rieke.

– Pomaly! Môžete sa pozerat' na taký výjav? Neujdete od hrôzy?

– Či sa môžem pozerat' a či neujdem od hrôzy? Milý sir, vy ste predsa len greenhorn! Keď budete dlhšie na západe, ani len nepomyslíte v podobnom prípade na hrôzu. Chlap si zasluhuje smrť a popravia ho podľa indiánskeho spôsobilu. To je všetko.

– Ale veď je to ukrutnosť.

– Pshaw! Keď ide o takého lotra, nemôže byť reč o ukrutnosti. Musí predsa zomrieť. Alebo azda nesúhlasíte ani s tým?

– Ale hej. Lenže mali by ho popraviť rýchlo. Aj on je predsa človek.

– Chlap, ktorý zastrelí bez najmenej príčiny iného, nie je viac človekom. Bol opitý ako hovädo.

– Ale to je predsa poľahčujúca okolnosť. Nevedel už, čo robí.

– Nedajte sa vysmiať! Áno, tam v európskych krajinách zasadnú si páni právnici, aby súdili; každému, komu sa zapáčilo spáchať v opilsti nejaký zločin, počítajú alkohol za poľahčujúcu okolnosť. Mali by mu vymerať ešte prísnejší trest, sir, ešte prísnejší! Toho, kto sa tak veľmi opije, že stratí rozum a ako divá zver napadne blížneho, mali by dvojnásobne potrestať. Ani trošku neľutujem Rattlera. Už ste zabudli, ako sa správal voči vám?

– Nezabudol, ale som kresťan, a nie Indián. Urobím všetko, čo je v mojich silách, aby som mu vymohol rýchlu smrť.

– Nepokúšajte sa o to, sir. Po prvé si to nezasluhuje a po druhé všetka vaša námaha bude márna. Klekí-petra bol učiteľom, duchovným otcom kmeňa. Jeho smrť je pre Apačov nenahraditeľná strata. A Rattler ho zabil bez najmenej príčiny. Preto je nemožné pohnúť Indiánov k zhovievavosti.

– Predsa sa o to pokúsim.

– Bude to daromné.

– V tom prípade sám vpálím Rattlerovi guľku do srdca.

– Aby ste tak skončili jeho muky? Preboha, nerobte to! Tým by ste si znepriatelili celý kmeň. To je ich neodškriepiteľné právo určiť zajatcovi druh trestu, a keď ich o toto právo olúpíte, hneď by bol koniec priateľstva, ktoré len nedávno s nami uzavreli. Teda idete so mnou?

– Áno.

– V poriadku, ale neurobte nijakú hlúposť! Zavolám aj Dicka a Willa.

Vošiel do svojej izby a čoskoro sa vrátil s oboma priateľmi. Zostúpili sme z puebla. Nšo-či už odišla pred nami a nebolo ju vidieť. Keď sme prešli z bočného údolia do hlavného údolia Rio Pecos, nevideli sme už Kiowov. Odišli aj so svojim zraneným náčelníkom. Inču-čuna bol natoľko múdry a obozretný, že potajomky poslal za nimi špehúňov pre prípad, že by sa chceli nepozorovane vrátiť a pomstiť sa. Už som spomenul, že náš voz stál pri brehu rieky. Keď sme ta prišli, videli sme, že Apači utvorili okolo neho veľký kruh. V prostriedku kruhu stáli obaja apačskí náčelníci s niekoľkými bojovníkmi. Bola tam aj Nšo-či a rozprávala sa s Winnetouom. I keď bola náčelníkovou dcérou, nesmela sa miešať do záležitostí mužov. Keď nešla medzi ženy, ale k svojmu bratovi, iste mu mala povedať niečo dôležité. Len čo nás zbadala, upozornila Winnetoua a potom sa utiahla k ostatným squaw. Akiste mu teda rozprávala o nás. Winnetou prerazil kruh svojich bojovníkov, išiel nám v ústrety a vážne riekol:

– Prečo neostali moji bieli bratia hore v pueble? Azda sa im nepáčia izby, do ktorých sme ich zaviedli?

– Páčia sa nám, – odpovedal som, – a ďakujeme svojim červeným bratom, že sa o nás tak dobre postarali. Prišli sme sem preto, lebo sme počuli, že Rattler má teraz umrieť. Je to tak?

– Hej.

– Ale nevidím ho tu.

– Leží na voze pri mŕtvoľe zavraždeného.

– Akou smrťou má zomrieť?

– Umučíme ho.

– Je to nezmeniteľný rozsudok?

– Áno.

– Na takú smrť sa nemôžem dívať.

– Preto vás môj otec Inču-čuna odviedol do puebla. Prečo ste sa vrátili? Prečo chceš pozerieť na výjav, ktorý neznesieš?

– Dúfam, že Rattler umrie takou smrťou, pri ktorej sa nemusím odvracať od hrôzy. Moje náboženstvo mi prikazuje za Rattlera prosieť.

– Tvoje náboženstvo? Či on nemal také isté náboženstvo ako ty?

– Mal.

– A konal podľa jeho príkazov?

– Bohužiaľ, nie.

– Teda nemusíš teraz ani ty plniť príkazy kvôli nemu. Tvoje a jeho náboženstvo zakazuje vraždu. Ale on predsa vraždil, a teda nemožno s ním zaobchádzať podľa učenia tohto náboženstva.

– Nemôžem sa správať podľa toho, čo vykonal. Musím si plniť povinnosť a nepýtať sa na zmýšľanie a činy iných ľudí. Prosím ťa, aby ste zmiernili prísny trest a aby tento človek mohol umrieť rýchlou smrťou.

– Rozsudok sa musí vykonať.

– Nedá sa zmeniť?

– Nie.

– Nejestvuje teda nijaký prostriedok, pomocou ktorého by som dosiahol splnenie svojej žiadosti?

Veľmi vážne a zamyslene hľadel na zem. Potom riekol:

– Jestvuje.

– Aký je to prostriedok?

– Prv než by som ho svojmu bielemu bratovi povedal, musím ho poprosiť, aby ten prostriedok radšej nepoužil. Tým by si u našich bojovníkov veľmi, veľmi poškodil.

– Prečo?

– Nemohli by si ťa potom tak vážiť, ako si to prajem.

– Teda je to prostriedok nečestný, opovrhnutiahodný?

– Podľa pojmov červených mužov áno.

– Povedz mi ho.

– Musel by si sa odvolať na našu vd'áčnosť.

– Ach! To čestný človek, pravdaže, neurobí.

– Nie. Sme ti zaviazaní vd'akou za naše životy. Keby si sa na to odvolával, prinútil by si mňa i môjho otca Inču-čunu, aby sme ti splnili žiadosť.

– Ako by ste to urobili?

– Zvolali by sme novú poradu, na ktorej by sme sa za teba prihovárali, takže naši bojovníci by museli uznať, že máš nároky

na našu vďačnosť. Potom by však všetko, čo si pre nás urobil, bolo bezcenné. Zaslúži si Rattler takú obeť?

– Pravdaže nie.

– Môj brat pochopí, že hovorím s ním úprimne. Viem, aké myšlienky a city sídlia v jeho srdci. Ale moji bojovníci nemôžu chápať takéto city. Opoprhujú človekom, ktorý si robí nároky na vďačnosť. Old Shatterhand by sa mohol stať najväčším a najslávnejším bojovníkom Apačov. Má hádam už dnes od nás odísť, pretože si moji bojovníci budú pred ním odpľúvať?

Ťažko mi bolo na toto odpovedať. Srdce mi prikazovalo, aby som sa svojej prosby nevzdával. Ale môj rozum, alebo lepšie povedané moja pýcha, bola proti tomu. Winnetou mal so mnou súčiť pre tento vnútorný boj a riekol:

– Prehovorím ešte so svojím otcom Inču-čunom. Nech tu môj brat počká!

Odišiel.

– Nerobte hlúposti, sir! – prosil Sam. – Ani netušíte, aký veľký dosah to môže mať! Mohli by sme doplatiť na to vlastnými životmi.

– Ale to predsa len nie.

– Ba áno! Je to už tak: Indián opovrhne každým, kto sa uňho otvorene odvoláva na vďačnosť, kto ho upomína na to, akým je dlžníkom. Urobí síce, čo od neho človek požaduje, ale potom dotyčného už viac nepozná. Museli by sme naozaj ešte dnes odísť a pred sebou by sme mali nepriateľských Kiowov. Čo to značí, nemusím vám azda vysvetľovať.

Inču-čuna a Winnetou sa chvíľu rozprávali veľmi vážne. Potom prišli k nám a Inču-čuna riekol:

– Keby nám Klekí-petra nebol tak mnoho rozprával o vašej viere, pokladal by som ťa za človeka, s ktorým hovoriť je hanba. Takto však veľmi dobre chápem tvoju žiadosť. Ale moji bojovníci by ju nepochopili a pohrdali by tebou.

– Potom by museli pohrdat' nielen mnou, ale aj Klekí-petrom, ktorého si spomenul.

– Ako to?

– Vyznával tú istú vieru, ktorá mi túto prosbu prikazuje, a v tejto viere aj zomrel. Jeho náboženstvo mu prikazovalo

nepriateľovi odpúšťať. Ver mi, keby ešte žil, nedovolil by, aby Rattler umrel takou smrťou.

– Myslíš to naozaj?

– Áno. Som o tom presvedčený. Zakrútil pomaly hlavou a riekol:

– Akí divní ľudia sú títo kresťania! Alebo sú zlí a vtedy je ich zloba taká veľká, že ju človek ani nemôže pochopiť. Alebo sú dobrí a vtedy je aj ich dobrota rovnako nepochopiteľná.

Vymenil si so synom pohľady. Rozumeli si, dohovorili sa iba pohľadmi. Tu sa Inču-čuna znovu obrátil ku mne a spýtal sa:

– Tento vrah bol aj tvojím nepriateľom?

– Hej.

– Odpustil si mu?

– Áno.

– Tak počuj, čo ti poviem! Chceli by sme vedieť, či je v ňom aspoň malá iskierka dobra. Ak áno, pokúsim sa splniť tvoju žiadosť tak, aby ti to nepoškodilo. Zatiaľ si všetci sadnite a čakajte! Až na teba zakývam, priblížiš sa k vrahovi a vyzveš ho, aby ťa prosil o odpustenie. Ak to urobí, umrie rýchlou smrťou.

– Môžem mu to povedať?

– Áno.

Inču-čuna sa vrátil i s Winnetouom do kruhu a my sme si sadli na tom mieste, kde sme stáli.

– To by som si nebol myslel, že náčelník sa pokúsi splniť vašu žiadosť, – poznamenal Sam. – Musíte to mať uňho dobré.

– Tu nejde o to, je tu iná príčina.

– Aká?

To je vplyv Klekí-petrov, ktorý sa prejavuje ešte i po jeho smrti. Títo Indiáni prijali z ozajstného kresťanstva viac, než tušia. Som veľmi zvedavý, čo teraz bude.

– Hneď to uvidíte, dávajte pozor!

Teraz sňali z voza plachtu. Videli sme, že zložili podlhovastý, kufru podobný predmet, na ktorom bol priviazaný človek.

– To je rakva, – poznamenal Sam Hawkens. – Zhotovili ju z vypálených kmeňov, ktoré obtiahli mokrou kožou. Keď koža uschne, stiahne sa, a tým sa rakva vzduchotesne uzavrie.

Ned'aleko miesta, kde bočné údolie ústilo do hlavného, čnelo bralo, pri ktorom bola veľká kocka postavená z kameňov a vpredu otvorená. Vedľa nej ležalo ešte mnoho poznášaných kameňov. Sem odniesli rakvu aj s človekom, ktorý bol na ňu priviazaný. Tento človek bol Rattler.

– Viete, prečo tam nanosili tie kamene? – spýtal sa Sam.

– Domyslel som si to.

– No prečo?

– Navššia ich na hrob.

– Správne! Na dvojnásobný hrob.

– Tu bude aj Rattlerov hrob?

– Áno. Vraha pochovajú i s jeho obeťou. Tak by to vlastne mali robiť po každej vražde, keby to bolo možné.

– Hrozný. Za živa byť priviazaný na rakvu zavraždeného a pritom si uvedomovať, že je to vlastné lôžko určené pre posledný odpočinok!

– Vidí sa mi, že toho človeka naozaj ľutujete. To ešte chápem, že ste zaňho prosili, ale váš súcit k nemu je mi skutočne nepochopiteľný.

Rakvu postavili kolmo, takže Rattler akoby stál. Potom ho i s rakvou pevne priviazali silnými remeňmi ku skalnej stene. Indiáni, mužovia, ženy i deti sa zhrčili okolo a utvorili polkruh. Vládlo hlboké ticho, plné napätého očakávania. Winnetou a Inču-čuna stáli vedľa rakvy, jeden vpravo a druhý naľavo. Tu hlavný náčelník začal rečniť:

– Bojovníci Apačov sa tu zhromaždili súdiť vraha. Kmeň Apačov utrpel veľkú, ťažkú stratu. Vinník ju zaplatí vlastným životom.

Inču-čuna rečnil ďalej. Kvetnatým indiánskym spôsobom hovoril o Klekí-petrovi, o jeho charaktere a činnosti a podrobne rozprával, ako sa vražda stala. Potom rozpovedal, ako zajali Rattlera, a napokon vyhlásil, že vraha umučia na smrť a potom ho v tej istej polohe, ako je teraz priviazaný, pochovajú s mŕtvym. Keď skončil, pozrel smerom ku mne a zakýval mi, ako sľúbil.

Vstali sme a vošli do kruhu. Predtým som nemohol odsúdenca zreteľne vidieť, lebo to bolo prid'aleko. Teraz som

stál pred ním a cítil som k nemu hlboký súcit, hoci to bol človek zlý.

Rakva, stojaca kolmo, bola hrubá ako dve mužské telá a dlhá vyše dvoch metrov. Vyzeralo to, akoby boli odpílili kus z mohutného kmeňa a obtiahli ho kožou. Rattler bol na rakvu priviazaný chrbtom, a to tak, že ruky mal vzadu pripútané okolo nej a nohy rozkročené. Bolo na ňom vidieť, že netrpel hladom ani smädom. Ústa mal zapchaté šatkou. Teda doteraz nemohol hovoriť. Aj hlavu mal tak pevne priviazanú, že nemohol ňou ani pohnúť.

Keď som prišiel k nemu, Inču-čuna mu vytiahol šatku z úst a riekol mi:

– Môj biely brat chce hovoriť s vrahom. Nech tak urobí.

Rattler videl, že som voľný. Ľahko sa mohol dovtipiť, že som sa s Indiánmi musel spriatelieť. Preto som sa domnieval, že ma poprosí, aby som sa zaňho u nich prihovoriť dobrým slovom. Ale on miesto toho sa zlostne na mňa oboril, len čo mu šatku vytiahli z úst:

– Čo chcete odo mňa? Practe sa! Nechcem mať s vami nič do činenia!

– Počuli ste, Mr. Rattler, že vás odsúdili na smrť, – odvetil som pokojne, – na tom sa nedá nič zmeniť. Rozhodne musíte umrieť, ale chcem vám...

– Preč odo mňa, prašivý pes, preč! – prerušil ma.

Chcel ma oplúť, ale ma netrafil, lebo nemohol hýbať hlavou.

– Musíte teda umrieť, – pokračoval som stále pokojne, – ale akým spôsobom umriete, to závisí od vás. Majú vás mučiť až na smrť. To značí, že vás budú dlho, dlho trýzniť, možno celý dnešný deň a možno aj zajtra celý deň. To je hrozné a nerád by som to pripustil. Prosil som za vás Inču-čunu a pred chvíľkou mi sľúbil, že umriete rýchlou, bezbolestnou smrťou, ak splníte istú podmienku.

Odmĺčal som sa, lebo som sa domnieval, že sa spýta na tú podmienku. Miesto toho však zakľal tak hrozne, že to nemôžem opakovať.

– Tá podmienka znie: poprosíte ma o odpustenie, – vysvetľoval som ďalej.

– O odpustenie? Teba mám prosieť o odpustenie? – kričal. – Radšej si odhryznem jazyk a vytrpím všetky muky, aké si len títo červení lotri môžu vymyslieť!

– Musím vám pripomenúť, Mr. Rattler, že nie ja som určil túto podmienku. Nepotrebujem vaše odproszenie. Tak to chcel Inču-čuna a tak som vám to mal povedať, čo som aj urobil. Uvážte, v akom ste položení a čo vám hrozí! Čaká vás čosi hrozného, príšerná, pomalá smrť, ktorej sa môžete vyhnúť tým, že vypoviete iba jedno slovíčko: odpusťte!

– Ani len na um mi nepríde, nikdy, nikdy! Straťte sa stadiaľto! Nemôžem sa dívať na vašu lotrovskú tvár! Chodte do pekla alebo pre mňa ešte i ďalej!

– Ak vám urobím po vôli a odídem, potom už bude pre vás neskoro, už sa nevrátim. Buďte teda rozumný a povedzte to jediné slovíčko!

– Nie, nie a ešte raz nie! – reval.

– Prosím vás o to!

– Zmiznite, zmiznite, hovorím vám! Hrom a peklo, prečo som priviazaný! Keby som mal ruky voľné, ukázal by som vám cestu.

– Well, nech je teda po vašom, odídem. Ale to vám hovorím: nevrátim sa, keď ma budete neskôr volať.

– Ja že budem teba volať? Teba, teba? To si nenamýšľaj! Prac sa, hovorím ti, prac sa!

– Pôjdem, ale najprv ešte jedno: máte nejaké želanie? Splním vám ho. Chcete poslať niekomu pozdrav? Máte príbuzných, ktorým by som azda mohol oznámiť vašu smrť?

– Choď do pekla a povedz tam, že si prekliaty lotor! Spolčil si sa s týmito červenými psami a vydal si ma do ich rúk. Nech ťa za to...

– Mýlite sa, – prerušil som ho. – Teda nemáte nijaké želanie pred smrťou?

– Len jediné: aby si čoskoro prišiel za mnou. Len to jediné!

– Dobre, skončili sme a nemôžem už pre vás nič robiť.

Zase len nemôžem napísať, čo mi na toto odpovedal. Pri jeho slovách prebehli mi po chrbte ľadové zimomriavky. Inču-čuna ma chytil za ruku, viedol ma preč a pritom mi hovoril:

– Môj mladý biely brat vidí, že tento vrah si nezaslúži, aby sa niekto zaňho prihováral. Je to kresťan. Vy nás nazývate pohanmi. Ale vyslovil by niekedy červený bojovník takéto slová?

Neodpovedal som mu. Veď čo som mu aj mohol odpovedať? Nečakal som, že sa Rattler bude takto správať. Predtým bol taký zbabelý, tak sa bál a triasol, keď sa hovorilo o mučiarskych koloch Indiánov. A dnes si počíнал, akoby si zo všetkých múk na svete nič nerobil.

– To nespôsobila odvaha, – povedal Sam, – ale zúrivosť, nič iné len zúrivosť.

– Prečo zúri?

– Pre vás, sir. Myslí si, že vašou vinou sa dostal do rúk Apačov. Od toho dňa, ako sme sa dostali do zajatia, vás nevidel. Teraz vidí, že aj vy, aj my sme na slobode. Apači sa k nám správajú priateľsky, a on musí zomrieť. To je preňho, pravdaže, dostatočná príčina, aby bol presvedčený, že sme s ním hrali falošnú hru. No len čo ho začnú mučiť, bude inakšie písať. Pozor, práve začínajú, ako som povedal, ak sa nemýlim!

Apači nás nenechali dlho čakať na začiatok smutného výjavu. Najprv som chcel odísť, keďže som však už o indiánskom mučení čo-to čítal, ale nevidel som ho ešte na vlastné oči, rozhodol som sa, že tu ostanem, kým sa len vydržím na to dívať.

Diváci si posadali. Predstúpili viacerí mladí bojovníci s nožmi v rukách. Postavili sa asi na pätnásť krokov od Rattlera. Hádzali doňho nože, vlastne nie doňho, ale iba do rakvy, ku ktorej bol priviazaný. Dávali pozor, aby ho pritom netrafili. Prvý nôž sa zabodol naľavo a druhý napravo od jeho nohy, ale tak blízko, že medzi nožom a mäsom takmer nebola medzera. Dva nasledujúce nože boli namierené vyššie, a tak to šlo ďalej, kým Rattlerove nohy neboli tesne obrúbené štyrmi radmi nožov.

Až doteraz sa ako-tak držal. Ale teraz nože hvižd'ali vedľa neho vždy vyššie a vyššie, lebo mladí apačskí bojovníci chceli takto olemovať obrysy jeho tela. Tu ho schytil strach. Kedykoľvek k nemu prifrkol nôž, vždy zľakane vykrikol. Jeho výkriky boli tým hlasnejšie a prenikavejšie, čím vyššie Indiáni mierili. Keď už okolo celého tela až po krk trčali nože, prišiel

rad na krk a hlavu. Prvý nôž sa zapichol do rakvy napravo od Rattlerovho krku, druhý naľavo. Tak to šlo ďalej po jednej i druhej strane tváre až k temenu hlavy. Napokon už nebolo miesta ani pre jediný nôž. Potom mladí bojovníci zase povytáhovali všetky nože. To bola len predohra. Mladí Apači mali ukázať, že sa naučili pokojne cieľiť a naisto hádzať nožmi. Vrátili sa na svoje miesta a posadali si.

Potom vybral Inču-čuna starších bojovníkov, ktorí mali hádzať nože zo vzdialenosti tridsiatich krokov. Keď sa prvý bojovník pripravil, náčelník pristúpil k Rattlerovi, ukázal na jeho pravé rameno a zvolal:

– Sem cieľiť!

Nôž priletel, trafil presne do označeného miesta, prebodol svaly a vnikol do rakvy. To už bolo vážne. Rattlera to bolelo a zareval tak, akoby už umieral. Druhý nôž prebodol svaly druhého ramena na tom istom mieste. Rattlerov rev sa zdvojnásobil. Tretí a štvrtý nôž mierili na obe stehná a zasiahli tam presne miesta, ktoré náčelník predom označil. Nebolo vidieť krv, lebo Rattler nebol vyzlečený a Indiáni smeli doteraz zasiahnuť len také miesta, kde zranenie nebolo nebezpečné a nemohlo skrátiť divadlo.

Možno sa Rattler domnieval, že to s jeho smrťou nemyslia tak vážne. Teraz však musel nahliadnuť, že to bol mylný názor. Ešte mu zabodli nože do oboch predlaktí a lýtok. Predtým vyrážal z hrdla iba ojedinelé výkriky, no teraz reval v jednom kuse.

Diváci šomrali, syčali a všelijakým spôsobom prejavovali pohrdanie. Indián sa pri mučiarskom kole správa celkom inakšie. Len čo sa začne divadlo, ktoré sa má skončiť jeho smrťou, spustí svoju pohrebnú pieseň, v ktorej vychvaľuje svoje činy a posmieva sa svojim mučiteľom. Čím väčšie bolesti mu spôsobujú, tým väčšie urážky na nich chrlí. Nikdy však nebedáka, ani nekričí od bolesti. Keď zomrie, aj jeho nepriatelia sa o ňom pekne vyjadrujú a pochovávajú ho so všetkými indiánskymi poctami. Aj pre nich je to česť, že mu dopomohli k takej slávnej smrti.

Inakšie je to so zbabelcom, ktorý pri najmenšom poranení kričí a reve alebo dokonca prosí o milosť. Mučiť takéhoto

zajatca nie je česť, ale skôr hanba. Preto sa napokon nenájde chrabrý bojovník, ktorý by sa s ním chcel ďalej zapodievať, a preto ho zabijú, takže zíde zo sveta podľa ich mienky nečestným spôsobom.

Takým zbabelcom bol Rattler. Jeho zranenia boli doteraz iba ľahké a nie nebezpečné. Mohli ho síce bolieť, ale o mukách tu nebolo ešte ani reči. Predsa však reval a bedákal, akoby cítil pekelné muky. A pritom ustavične volal moje meno. Kričal, aby som k nemu prišiel. Tu Inču-čuna nariadil prestávku a riekol mi:

– Nech môj mladý biely brat ide k nemu a spýta sa ho, prečo tak kričí. Nože mu doteraz nemohli spôsobiť také veľké bolesti.

– Áno, sir, poďte sem, poďte sem! – volal Rattler. – Musím s vami hovoriť.

Prišiel som k nemu a spýtal som sa:

– Čo chcete odo mňa?

– Vytiahnite mi nože z rúk a nôh.

– To nesmiem.

– Ale veď z toho zomriem! Kto môže vydržať toľké zranenia?

– To je podivné! Naozaj ste si mysleli, že vás nechajú žiť?

– Vy predsa žijete!

– Ja som však nikoho nezavraždil.

– Nemôžem za to, že som to urobil. Viete predsa, že som bol opitý.

– Vražda ostane vraždou. Často som vás vystríhal pred alkoholom. Nepočúvali ste ma a teraz musíte niesť následky.

– Ste tvrdý a nemilosrdný človek! Prihovorte sa za mňa!

– To som urobil. Poproste ma o odpustenie a umriete rýchlo, nebudú vás takto mučiť.

– Mám rýchlo umrieť? Ale ja nechcem umrieť! Ja chcem žiť, žiť, žiť!

– To je nemožné.

– Nemožné? Teda niet záchrany?

– Niet.

–. Niet záchrany... niet, niet, niet!

Toto vykrikol z plných pľúc a potom začal nariekať a bedákať, že som nemohol pri ňom vydržať a odišiel som.

– Ostaňte, sir, ostaňte pri mne, – kričal za mnou. – Lebo znovu to so mnou začnú!

Tu sa naňho oboril náčelník:

– Nezavýjaj toľko, ty pes! Si smradľavý kojot, ktorého sa nedotkne zbraňou už nijaký bojovník.

Obrátil sa k svojim ľuďom a pokračoval:

– Kto zo synov udatných Apačov sa chce ešte zapodievať s týmto zbabelcom?

Nijaká odpoveď.

– Teda nikto?

Znovu mlčanie ako predtým.

– Uff! Tento vrah nie je hoden, aby prijal smrť z našich rúk. Ani ho nepochováme s Klekí-petrom. Ako by sa vo večných lovištiach mohla zjaviť taká ropucha vedľa labute! Odrežte ho!

Zakýval na dvoch malých chlapcov. Vyskočili, pribehli k zajatcovi, vytiahli mu nože z údov a odrezali ho od rakvy.

– Zviažte mu ruky za chrbtom! – rozkazoval ďalej Inču-čuna.

Chlapci, ktorí nemali viac ako desať rokov, vykonali rozkaz a Rattler sa neodvážil odporovať ani najmenším pohybom. Aká to hanba! Takmer som sa pýril, že som beloch.

– Odvedte ho k rieke a soďte ho do vody! – znel ďalší príkaz. – Ak sa šťastlivo dostane na druhý breh, bude voľný.

Rattler jasavo vykrikol a dal sa odvieť k rieke. Chlapci ho naozaj sotili do nej, lebo nemal v sebe ani toľko cti, aby skočil sám. Ponoril sa, ale čoskoro sa vynoril a začal plávať na chrbte. Nebolo to ťažko, hoci mal ruky vzadu zviazané. Človek sa neponorí celkom pod vodu, lebo špecifická váha jeho tela nie je veľká. Okrem toho Rattler mal nohy voľné a mohol si nimi pri plávaní pomáhať. Ako-tak mu to teda išlo.

Mal sa dostať na druhý breh? To by som si sám neželal. Zaslúžil si smrť. Keď ho necháme uniknúť, aby mohol ďalej žiť, budeme priam spoluvinní na zločinoch, ktoré v budúcnosti ešte spácha. Obaja chlapci ešte stáli tesne pri vode a pozerali za ním. Tu im Inču-čuna rozkázal:

– Zoberte pušky a streľte mu do hlavy!

Chlapci bežali k miestu, kde si niektorí bojovníci odložili pušky, a každý si vzal jednu, Títo mali šarvanci vedeli veľmi

dobre zaobchádzať so zbraňami. Na brehu si kľakli a zamierili na Rattlerovu hlavu.

– Nestrieľajte, preboha, nestrieľajte! – kričal zhrozený.

Chlapci si povedali niekoľko slov. Počínali si ako malí športovci: nechali ho plávať ďalej a ďalej. Náčelník im to dovolil bez slova. Z toho som usudzoval, že je presvedčený o ich streleckej zručnosti. Zrazu tenkými chlapčenskými hlasmi vykriekli a vystrelili. Rattler, zasiahnutý do hlavy, ihneď zmizol pod vodou.

Indiáni pri smrti svojho nepriateľa, obyčajne víťazne vykrikujú, ale teraz sa neozval ani jediný výkrik. Taký zbabelec nie je hoden, aby kvôli nemu otvorili ústa. Indiáni teraz natoľko Rattlerom pohľadali, že sa nestarali ani o jeho mŕtvolu. Nechali ho plávať dolu prúdom, a ani sa za ním neobzreli. Mohol byť azda iba ranený, nemusel byť ešte mŕtvy. Áno, mohol sa iba pretvarovať a ponoriť sa pod vodu, ako som to urobil ja, a vynoriť sa na mieste, na ktoré oči Indiánov nedovidia. Ale oni sa ďalej nechceli s ním zapodievať, pokladali to za zbytočnú námahu.

Inču-čuna prišiel ku mne a spýtal sa:

– Je môj mladý biely brat teraz so mnou spokojný?

– Áno. Ďakujem ti.

– Nemáš za čo ďakovať. Aj keby som nebol poznal tvoje želanie, bol by som tak isto konal. Tento pes nebol hodný mučeníckej smrti. Dnes si videl rozdiel medzi nami pohanmi a vami kresťanmi, medzi chrabrémi červenými bojovníkmi a bielymi zbabelcami. Bledé tváre sú schopné všetkých zlých činov, ale keď majú ukázať odvahu, zavýjajú od strachu ako psi, ktorých idú biť.

– Náčelník Apačov nesmie zabúdať, že všade sú chrabrí aj zbabelí, dobrí aj zlí ľudia!

– Máš pravdu. Nechcel som ťa uraziť. Ale potom si ani jediný národ nesmie namýšľať, že je lepší než iný, ktorý nemá tú istú farbu kože.

Aby som odviezol jeho pozornosť od tohto chúlостivého problému, spýtal som sa:

– Čo teraz urobia bojovníci Apačov? Pochovávajú Klekí-petru?

– Áno.

– Môžem sa i so svojimi druhmi zúčastniť pohrebu?

– Áno. Keby si sa nebol spýtal, bol by som ťa o to požiadal. Vtedy, keď sme odchádzali po kone, rozprával si sa s Klekípetrom. Bol to len taký obyčajný rozhovor?

– Nie. Bol to rozhovor veľmi vážny. Bol dôležitý tak preňho ako i pre mňa. Mám vám povedať, o čom sme sa rozprávali?

Slovko „vám“ som povedal preto, lebo k nám pristúpil Winnetou.

– Povedz nám to! – žiadal Winnetou.

– Keď ste odišli, sadli sme si vedľa seba. Čoskoro sme zistili, že máme spoločnú vlasť a rozprávali sme sa v materinskej reči. Mnoho prežil a vytrpel a rozprával mi o tom. Povedal mi, že vás má veľmi rád a že jeho najväčším želaním je umrieť za Winnetou. Veľký Duch mu o niekoľko minút toto želanie splnil.

– Prečo chcel za mňa zomrieť?

– Pretože ťa mal rád a ešte aj pre inú príčinu, ktorú ti hádam prezradím neskoršie. Jeho smrť mala byť zmierujúcou obeťou.

– Keď mi ležal na srdci a umieral, hovoril ti čosi v neznámej reči. Aká to bola reč?

– To bola naša materčina.

– Hovoril aj o mne?

– Hej.

– A čo?

– Prosil ma, aby som ti ostal verný.

– Mne... ostať... verný...? Ved' si ma ešte vôbec nepoznal.

– Poznal som ťa, lebo som ťa už videl, a kto vidí Winnetou, hneď môže vedieť, koho má pred sebou. Okrem toho mi Klekípetra o tebe rozprával.

– Čo si mu odpovedal na jeho žiadosť?

– Sľúbil som mu, že ju vypi ním.

– To bola jeho posledná žiadosť. Stal si sa jeho dedičom. Sľúbil si mu, že mi budeš verný, a chránil si ma, bdel si nado mnou a šetril si ma, kým ja som ťa prenasledoval ako svojho nepriateľa. Bodol som ťa nožom a každý iný by bol na to zranenie umrel, ale tvoje silné telo to vydržalo. Keď tu teraz pred tebou stojím, uvedomujem si svoju ťažkú, preťažkú vinu. Bud' mojím priateľom.

- To som už dávno.
- Mojím bratom!
- Z celého srdca rád.

– Uzavrieme teda zväzok bratstva pri hrobe toho, ktorý odovzdal moju dušu tvojej! Odišla od nás šľachetná bledá tvár, ale pri rozlúčke priviedla k nám novú, rovnako šľachetnú. Moja krv nech sa stane tvou krvou a tvoja krv nech sa stane mojou krvou. Budem piť tvoju krv a ty moju. Inču-čuna, najväčší náčelník Apačov, môj drahý otec, mi to dovolí!

Inču-čuna nám podal ruky a so srdečnou úprimnosťou riekol:

– Dovolím to. Budete nielen bratmi, budete jediným mužom a jediným bojovníkom vo dvoch telách. Howgh!

Potom sme išli k miestu, kde mali dovŕšiť stavbu kamenného náhrobku. Vyzvedal som sa na jeho šírku a dĺžku, na spôsob stavby a výšku. Potom som si vyžiadal niekoľko tomahavkov. So Samom, Dickom Stonom a Willom Parkerom som sa vybral proti prúdu rieky do lesa. Tam sme vyhľadali vhodné drevo a pomocou tomahavkov sme z neho zhotovili kríž. Keď sme sa s ním vrátili do tábora, pohrebné slávnosti sa už započali. Indiáni si posadali okolo náhrobku, ktorého stavba rýchlo pokračovala a bola už takmer dokončená, a spievali jednotvárne, svojrázne a hlboko dojímavé pohrebné piesne. Pošmúrne, monotónne nápevy prerušil občas prenikavý, ostrý výkrik bóľu, ktorý zapôsobil, ako keď z ťažkých, hustých mračien vyšľahne rýchly blesk.

Dvanásť Indiánov pod vedením obidvoch náčelníkov pracovalo na stavbe náhrobku. V priestore, ktorý bol medzi nimi a kvíliacim davom, tancovala smiešnymi, pomalými krokmi a poskokmi čudne zahalená postava, ovešaná všelijakými odznakmi.

– Kto je to? – spýtal som sa. – Medicinman?

– Hej, – odvetil Sam.

– Indiánske zvyky na pohrebe kresťana! Čo na to povie, milý Sam?

– Nepáči sa vám to?

– Veru nie.

– Len sa do toho nemiešajte, sir. Nepovedzte proti tomu ani slovo! Veľmi by ste Apačov urazili.

– Ale táto maškaráda sa mi náramne protiví, viacej než sa domnievate.

– Ale myslia to dobre aj s tou maškarádou. Nazdávate sa, že je to príliš pohanské?

– Pravdaže.

– Nezmysel! Títo statoční, dobrí ľudia veria v jediného Veľkého Ducha, ku ktorému sa teraz odobral ich mŕtvy priateľ a učiteľ. Oslavujú rozlúčku i smrť svojím vlastným spôsobom a všetko, čo pritom ich medicinman robí a vystrája, má pre nich symbolický význam. Len ich teda nechajte! Ani oni nám nebudú prekážať, keď na jeho náhrobok dáme kríž.

Keď sme kríž položili vedľa rakvy, Winnetou sa spýtal:

– Chcete tento znak kresťanstva postaviť na náhrobok?

– Áno.

– To je správne. Bol by som aj sám poprosil svojho brata Old Shatterhanda, aby zhotovil kríž. Aj Klekípetra mal vo svojom príbytku kríž a modlieval sa pred ním. Preto by som si želal, aby tento znak jeho viery čnel na jeho hrobe. Kde treba postaviť kríž?

– Na samý vrchol náhrobku.

– Bude to teda tak ako na veľkých, vysokých domoch, v ktorých sa kresťania modlia k dobrému Veľkému Duchu. Dám ho umiestiť tak, ako si želáš. Sadnite si a pozerajte, či to robíme dobre.

O krátky čas stavbu náhrobku dokončili. Na samom vrchole vztýčili náš kríž. Vpredu bol v náhrobku otvor pre rakvu, ktorá doteraz stála ešte vonku.

Tu prišla Nšo-či. Bola v pueble po dve šálky z pálenej hliny. Vybrala sa s nimi k rieke a naplnila ich vodou. Potom opäť prišla k nám a postavila šálky na rakvu. Čoskoro som sa dozvedel, prečo to urobila.

Teraz už bolo všetko prichystané na pohreb. Inču-čuna kývol rukou a všetky žalospevy hneď stíchli. Medicinman si sadol na zem. Náčelník pristúpil k rakve a začal pomaly a slávnostne hovoriť:

– Slnko ráno vychádza na východe a večer klesá na západe. Rok sa zobúdz na jar a v zime ide opäť spať. Tak je to aj s človekom. Mám pravdu?

– Howgh! – znelo temne dookola.

– Človek vychádza ako slnko a potom zapadá do hrobu. Prichádza na zem ako jar a potom sa ukladá na odpočinok ako zima. Ale keď slnko zapadlo, na druhý deň ráno sa znovu zjaví. A keď sa pomíne zima, znovu príde jar. Je to tak?

– Howgh!

– Tak nás to učil Klekí-petra. Človeka vložia do hrobu, ale na druhom svete znovu vstane ako nový deň a ako nová jar, aby ďalej žil v ríši dobrého Veľkého Ducha. Tak nám to rozprával Klekí-petra a teraz sa sám presvedčil o tejto pravde, lebo zmizol ako deň a rok a jeho duša odišla do sídla mŕtvych, po ktorom vždy tak túžil. Je to tak?

– Howgh!

Jeho viera nebola našou a naša viera nebola jeho vierou. My máme radi svojich priateľov a nenávidíme svojich nepriateľov. On však učil, že máme milovať aj svojich nepriateľov, lebo aj tí sú našimi bratmi. Nechceli sme mu veriť. Ale kedykoľvek sme konali podľa jeho slov, vždy sme mali z toho osoh a radosť. Možno jeho viera je vlastne aj našou, len my sme ho nevedeli pochopiť tak, ako si to želal. My hovoríme, že naše duše odchádzajú do večných lovišť, a on tvrdil, že jeho duša odíde do večnej blaženosti. Často si myslím, že naše večné lovištia sú to isté ako jeho večná blaženosť. Je to tak?

– Howgh!

– Tak nás učil Klekí-petra. Teraz budem hovoriť o jeho smrti. Prihna sa naňho ako dravec na svoju korisť. Zrazu a nečakane prišla. Bol zdravý a svieži a stál vedľa mňa a Winnetoua. Práve chcel vystúpiť na koňa a vrátiť sa s nami domov. Tu ho trafila vrahova guľka. Nech nad tým moji bratia a sestry žialia!

Ozvali sa temné výkriky bóľu; čoraz väčšmi silneli a zneli vždy vo vyšších a vyšších tónoch, až sa skončili prenikavým zavýjaním. Potom náčelník pokračoval:

– Pomstili sme sa za jeho smrť. Ale vrahova duša nášmu Klekí-petrovi ušla. Nemôže ho na druhom svete obsluhovať, lebo bola zbabelá a nechcela ísť za ním do ríše smrti. Prašivého psa, ktorému táto duša patrila, zastrelili deti a jeho mŕtvola pláva dolu riekou. Je to tak?

– Howgh!

– Klekí-petra od nás odišiel, ale jeho telo nám ostalo, aby sme mu postavili pomník. Ten pomník bude nám a našim potomkom pripomínať dobrého Bieleho Otca, ktorý nám bol aj učiteľom a ktorého sme mali veľmi radi. Nenarodil sa u nás, ale prišiel z ďalekej krajiny, ktorá leží za veľkou vodou a ktorá je známa tým, že tam rastú duby. Preto sme z lásky k nemu a na jeho počesť priniesli žalude, aby sme ich zasadili okolo jeho hrobu. Tak ako tieto žalude vyklíčia a vyrazia zo zeme, tak aj jeho duša vyjde z hrobu a bude potom veľká a vznešená. A tak ako budú tieto duby rásť, tak sa budú v našich srdciach šíriť slová, ktoré sme od neho počuli, a naše duše nájdú pod nimi osviežujúcu tóňu. Klekí-petra stále na nás myslel a staral sa o nás. A keď od nás odchádzal, poslal nám bledú tvár, ktorá má byť miesto neho naším priateľom a bratom. Tu vidíte belocha Old Shatterhanda, ktorý pochádza z tej istej krajiny ako Klekí-petra. Vie všetko, čo vedel on, a okrem toho je ešte silnejším bojovníkom, než bol on. Zabil sivého medveďa iba nožom a každého nepriateľa zrazí na zem päšťou. Viackrát mohol zabiť Inču-čunu a Winnetoua, ale neurobil to. Nevzal nám život, lebo nás má rád a je priateľom Indiánov. Je to tak?

– Howgh!

– Posledné želanie a posledná vôľa Klekí-petrova bola, aby sa Old Shatterhand stal jeho nástupcom u bojovníkov Apačov a Old Shatterhand mu sľúbil, že túto jeho žiadosť splní. Preto ho prijmem do kmeňa Apačov a stane sa náčelníkom. Budeme sa dívať naňho, akoby mal červenú kožu a akoby sa narodil u nás. Aby sa toto potvrdilo, musel by s každým dospelým bojovníkom Apačov vyfajčiť fajku mieru. To však nebude potrebné, lebo bude piť Winnetouovu krv a Winnetou zase bude piť jeho krv. Potom bude Old Shatterhand krv z našej krvi a kosť z našich kostí. Schvaľujú to bojovníci Apačov?

– Howgh, howgh, howgh! – trikrát radostne zahučala odpoveď všetkých prítomných.

– Nech teda Old Shatterhand a Winnetou pristúpia k rakve a nakvapkajú svoju krv do vody bratstva!

Teda bude to pokrvné bratstvo, ozajstné, skutočné pokrvné bratstvo, o ktorom som tak často čítal! Vyskytuje sa u mnohých

divých alebo polodivých národov. Uzaviera sa tak, že obaja účastníci si zmiešajú krv a potom ju pijú, alebo jeden si upije krvi druhého a naopak. Potom oboch viaže pevnejšia, úprimnejšia a nezištnejšia súdržnosť než dvoch rodných bratov. Podľa tunajšieho zvyku mal som piť Winnetouovu krv a on zas moju. Stali sme si každý na jednu stranu rakvy. Inču-čuna obnažil svojmu synovi predlaktie a jemne mu ho porezal nožom. Z malej, nepatrnej ranky vyteklo niekoľko kvapiek krvi, ktoré náčelník zachytil do šálky s vodou. Potom urobil to isté so mnou a niekoľko kvapiek mojej krvi padlo do druhej šálky. Winnetouovi podal šálku s mojovou krvou a mne zase šálku s Winnetouovou krvou. Potom Inču-čuna riekol:

– Duša žije v krvi. Nech sa duše obidvoch týchto mladých bojovníkov zjednotia tak, aby tvorili iba jedinú dušu. Odteraz nech sú Old Shatterhandove myšlienky aj myšlienkami Winnetouovými a Winnetouova vôľa nech je aj vôľou Old Shatterhanda. Pite!

Vypili sme každý svoju šálku. Bola to voda z Rio Pecos, zmiešaná s niekoľkými kvapkami krvi, ktorej chuť som ani nezacítil. Potom mi náčelník podal ruku a riekol:

– Teraz si celkom ako Winnetou mojím synom a bojovníkom nášho národa. Sláva tvojich činov sa čoskoro rozšíri a nijaký bojovník ťa nepredčí. Odteraz si náčelníkom Apačov a všetky naše kmene ťa budú ctiť ako náčelníka.

To bol rýchly postup. Ešte len nedávno som bol domácim učiteľom v St. Louis, potom som sa stal zememeračom a teraz ma „divosi“ prijímajú medzi seba ako náčelníka! Ale priznávam sa, že títo divosi sa mi omnoho lepšie páčili než belosi, s ktorými som pracoval v poslednom čase.

Aby som sa vyhol prípadným nedorozumeniam, musím tu dačo poznamenať. Stáva sa aj u nás, že dobrodružne založení ľudia uzavierajú krvné bratstvo podobným spôsobom alebo dokonca čudáckymi obradmi, zakladajúcimi sa na poverčivosti. Takýmto bratským zväzkom pripisujú potom mimoriadne a tajomné účinky, okrem iného napríklad i to, že obaja bratia musia umrieť v tej istej chvíli. Keď napríklad jeden z nich, slabší a chorľavý, odcestuje do Talianska a tam zomrie na cholera, tak vraj druhý, ktorý je silný a zdravý a ostal

v Nemecku, presne v tej istej sekunde klesne mŕtvy. Pravdaže, to je nezmysel. Pri bratskom zväzku, ktorý som s Winnetouom uzavrel, nemohlo byť o takejto povere ani reči. Tak ako ja, ani Apači nepripisovali pitiu krvi nijaký zvláštny účinok, ale videli v tom iba symbolický, teda obrazný prejav bratstva.

A predsa neskoršie sa napodiv ukázalo, že Inču-čunove slová boli pravdivé, lebo som s Winnetouom tvoril akoby jednu dušu vo dvoch telách. Rozumeli sme si tak, že sme si ani nemuseli navzájom oznamovať svoje city, myšlienky a rozhodnutia. Stačilo nám, keď sme na seba pozreli, a už sme presne vedeli, čo druhý chce. Ba neraz ani to nebolo treba, lebo sme konali naozaj v obdivuhodnej zhode, hoci sme boli od seba vzdialení. Nikdy nebolo medzi nami nedorozumenia. Ale to nebol azda účinok vypitej krvi, to bol celkom prirodzený následok našej srdečnej, vzájomnej náklonnosti. Každý z nás sa vedel priateľsky vcítiť a vžiť do zmyšľania a osobných zvláštností druhého.

Keď Inču-čuna dohovoric, všetci Apači, aj deti, povstali a na znak súhlasu skríkli z plných hrdiel:

– Howgh!

Potom náčelník doložil:

– Teraz sme prijali medzi nás nového, živého Klekípetru a mŕtveho môžeme vložiť do hrobu. Nech to moji bratia teraz urobia!

Mienil Apačov, ktorí stavali náhrobok. No ja som ich poprosil, aby trochu počkali, a zakýval som Hawkensovi, Stonovi a Parkerovi, aby prišli ku mne. Keď tak urobili, povedal som nad rakvou niekoľko slov a nakoniec som pripojil modlitbu. Potom vložili pozostatky bývalého kajúcnika do vnútra náhrobku a otvor zavalili kameňmi.

Bol to prvý indiánsky pohreb, ktorý som videl. Hlboko ma dojal.

Zatiaľ čo zatvárali hrob, znovu zazneli pohrebné náreky Indiánov. Slávnosť sa skončila až potom, keď vložili posledný kameň. Všetci odišli, aby sa venovali nejakej príjemnejšej činnosti. Ponajprv sa bolo treba najesť. Inču-čuna ma pozval na večeru.

Býval na treťom poschodí, ako som to už spomenul, a mal tam najväčšiu miestnosť. Bola veľmi jednoducho zariadená, ale

na stenách visela bohatá zbierka indiánskych zbraní, ktorá vzbudila môj najväčší záujem. Obsluhovala nás Krásny Deň, totiž svojho otca, Winnetoua a mňa. Zistil som, že vie priam majstrovsky pripravovať indiánske jedlá. Hovorilo sa málo, takmer nič. Indián vôbec rád mlčí a dnes sa už toľko pohovorilo, že všetko, o čom sme sa ešte mali radiť, sme odložili na neskoršie. Po večeri rýchlo nastal súmrak.

Winnetou sa ma spýtal:

– Chce si môj biely brat odpočinúť, alebo pôjde so mnou?

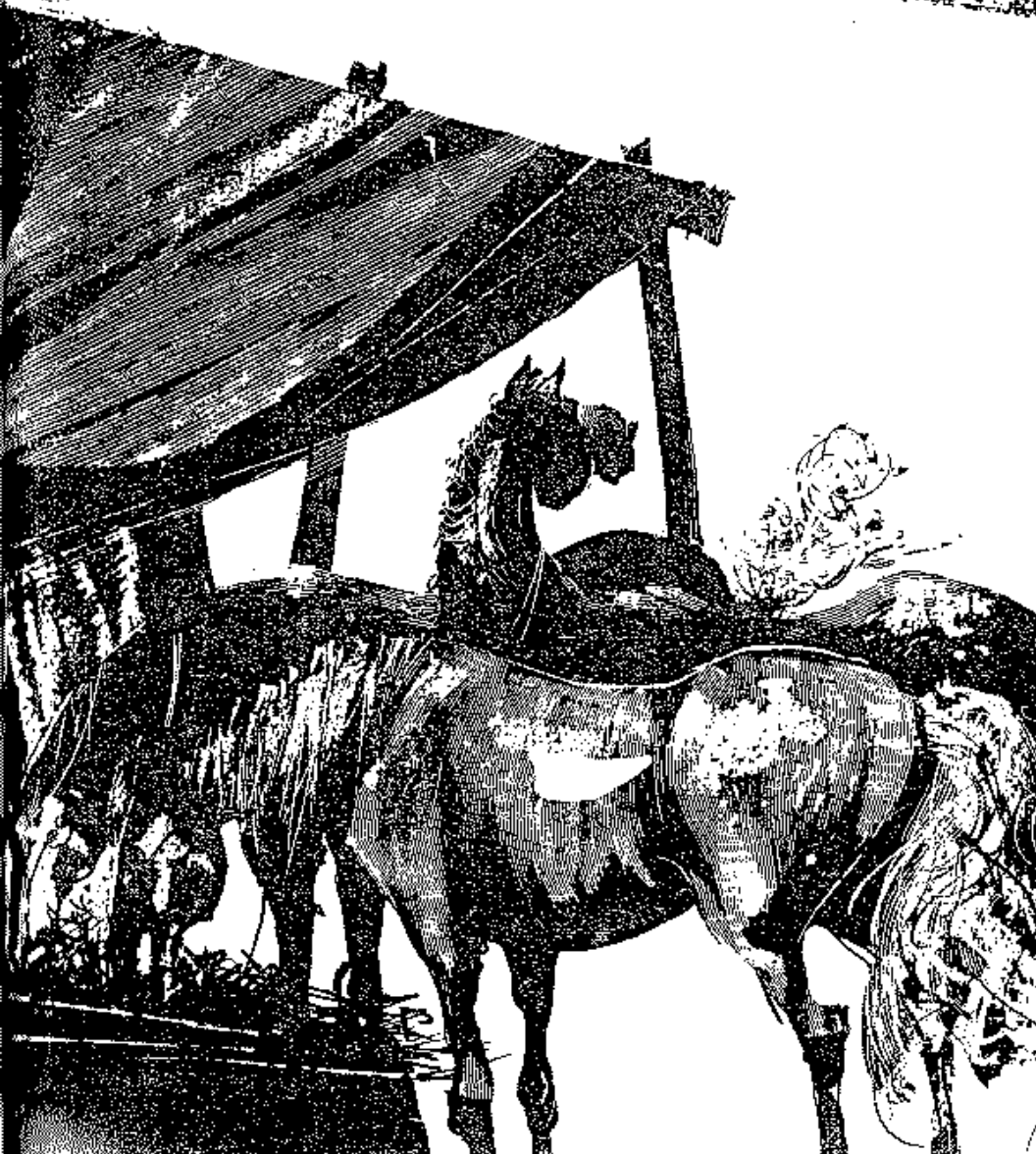
– Pôjdem s tebou, – odvetil som a nepýtal som sa, kam ide.

Zostúpili sme z puebla a šli k rieke. To som čakal. Takú hlboko založenú povahu, ako bola Winnetouova, neodolateľne čosi ťahalo ešte raz k hrobu učiteľa, ktorého sme dnes pochovali. Pri hrobe sme si sadli vedľa seba. Winnetou mi chytil ruku a dlhší čas ju držal bez slova. Nechcel som túto tichosť prerušiť.

Tu je potrebné, aby som urobil malú poznámku. Nie všetci Apači, ktorých som tu videl, bývali v pueble i so svojimi rodinnými príslušníkmi. Hoci bolo pueblo veľké, na to by predsa len ani zd'aleka nestačilo. Býval v ňom len Inču-čuna a jeho najlepšie bojovníci so svojimi rodinami. Pueblo bolo strediskom Apačov-Mescalero, ktorí sa po okolí túlili so svojimi stádami koní, aby ich tu pásli, alebo aby poľovali. Stadiaľto vládol náčelník nad kmeňom, stadiaľto podnikal d'aleké cesty k iným kmeňom, ktoré ho uznávali za svojho najvyššieho náčelníka. Boli to: Llaneri, Jicarillovia, Taracóni, Čiriguaji, Pinaleni, Gilovia, Mimbreni, Lipani, Apači Medených baní a iní. Ba dokonca aj Navajovia poslúchali jeho rady, keď už nie rozkazy.

Mescalerovia, ktorí nepatrili do puebla, po pohrebe odišli. Ostali tu len niekoľkí, aby dozerali na kone, ktoré Apači dostali od Kiowov a ktoré sa pásli nablízku. Preto som teraz sedel sám s Winnetouom pri Klekí-petrovom hrobe a nikto nás nepozoroval. Ešte chcem spomenúť, že na druhý deň naozaj zasadili okolo neho žalude, ktoré neskôr vzišli. Duby, ktoré z nich vyrástli, stoja tam ešte i dnes.

Napokon Winnetou prerušil mlčanie a spýtal sa ma:

– Zabudne môj brat Old Shatterhand, že sme boli jeho nepriatelia?

– To som už zabudol, – odpovedal som.

– Ale jedno nebudeš môcť odpustiť.

– Čo?

– Urážku, ktorej sa dopustil môj otec.

– Kedy?

– Keď sme sa po prvý raz stretli.

– Ach, keď mi napľul do tváre?

– Hej.

– Prečo by som to nemal odpustiť?

– Pretože slinu, ktorou nás niekto oplľul, môže zmyť len krv.

– Nech si Winnetou nerobí starosti. Zabudol som už na to.

– Môj brat hovorí slová, ktorým nemôžem veriť.

– Môžeš. Dávno som už dokázal, že som tú urážku odpustil.

– Ako?

– Tým, že som sa tvojmu otcovi Inču-čunovi na mieste nepomstil. Alebo si hádam myslíš, že sa Old Shatterhand dá oplľuť a neodpovie ihneď päšťou, ak to pokladá za urážku?

– Áno, neskoršie sme sa čudovali, že si to neurobil.

– Otec môjho brata Winnetoua ma nemohol uraziť. Slinu som si utrel a tým som všetko odpustil a zabudol. Nehovorme viac o tom.

– A predsa musím o tom hovoriť. Je to moja povinnosť voči tebe, ktorý si mi bratom.

– Prečo?

– Musíš najprv poznať zvyky nášho ľudu. Ani jeden bojovník neprizná rád, že urobil chybu, a tým menej smie priznať svoju chybu náčelník. Inču-čuna vie, že konal nesprávne, ale nesmie ťa prosiť o odpustenie. Preto ma poveril, aby som sa s tebou porozprával. Winnetou ťa odprosuje miesto svojho otca.

– To netreba. Sme vyrovnaní, lebo aj ja som vás urazil.

– Nie.

– Ba hej! Či úder päšťou nie je urážka? A ja som vás predsa udrel päšťou.

– To bolo v boji, a teda tu nejde o urážku. Môj brat je šľachetný a veľkodušný, nezabudnem mu to.

– Hovorme o iných veciach! Dnes som sa stal Apačom, ale moji kamaráti nie; čo bude s nimi?

– Nemôžeme ich prijať do kmeňa, ale sú našimi bratmi.

– Bez akýchkoľvek obradov?

– Zajtra s nimi vyfajčíme fajku mieru. Vo vlasti môjho bieleho brata nefajčia kalumet?

– Nie. Všetci kresťania sú bratia a netreba to potvrdzovať nijakými obradmi.

– Všetci sú bratia? Nevznikajú medzi nimi vojny?

– Ale áno.

– Potom teda nie sú lepší než my. Hlásajú lásku, ale necítia ju. Prečo odišiel môj brat z vlasti?

U Indiánov nie je zvykom klásť takéto otázky. Winnetou to však mohol urobiť, lebo bol teraz mojím bratom a smel o mne všetko vedieť. No svoju otázku predsa len nevyslovil iba z čírej zvedavosti. Mal k tomu aj inú príčinu.

– Aby som tu hľadal šťastie, – odpovedal som.

– Šťastie!... Čo je to šťastie?

– Bohatstvo!

Len čo som to povedal, pustil mi ruku, ktorú doteraz pevne držal, a nastala chvíľa mlčania. Vytušil som Winnetouove pocity: domnieval sa, že sa predsa len vo mne sklamal.

– Bohatstvo! – zašepkal potom.

– Áno, bohatstvo, – opakoval som.

– Teda preto... preto... preto!

– Čo?

– Preto sme ťa videli pri... pri...

Predsa len mu bolo ťažko vysloviť to slovo. Dokončil som miesto neho:

– Pri zlodejoch pôdy?

– Áno, sám si to povedal. Teda robil si to preto, aby si zbohatol? Naozaj myslíš, že bohatstvo činí človeka šťastným?

– Hej.

– Mýliš sa. Zlato prinieslo červeným mužom len nešťastie. Pre zlato nás dnes belosi vytlačajú z územia na územie, z miesta na miesto, takže pomaly, ale isto vyhynieme. Zlato je príčinou našej smrti. Nech môj brat po ňom nebaží.

– To ani nerobím.

– Nie? Ale veď si povedal, že hľadáš šťastie v bohatstve.

– Áno, to je pravda. Ale jestvuje všelijaké bohatstvo. Človek môže byť bohatý na zlato, múdrosť a skúsenosť, na zdravie, na česť a slávu, na božiu milosť a na lásku ľudí.

– Uff, uff! Teda tak to myslíš! A po akom bohatstve vlastne túžiš?

– Chcel by som byť bohatý na milosť božiu a lásku ľudí.

– Chceš milosť božiu! Tak si teda veľmi pobožný a pevne veriaci kresťan.

– Či som dobrý kresťan, to neviem, to vie len Hospodin. Ale chcel by som byť dobrým kresťanom.

– A nás pokladáš za pohanov?

– Nie. Veríte v dobrého Veľkého Ducha a neklaniate sa modlám.

– Tak mi vyplň jednu prosbu!

– Rád!... Ktorú?

– Nerozprávaj mi nikdy o viere! Neusiluj sa obrátiť ma! Mám ťa veľmi, veľmi rád a nechcel by som, aby sa puto nášho bratstva roztrhalo. Keby nás kresťania neboli vytláčali z nášho územia a neboli nás kántrili, pokladali by sme ich za dobrých ľudí a aj ich vieru za dobrú. Ale ten, koho pomaly a isto utláčajú a gniavia až na smrť, nemôže veriť, že náboženstvo jeho vrahov je náboženstvom lásky.

– Musíš rozlišovať medzi náboženstvom a niektorými jeho príslušníkmi, ktorí sa k nemu hlásia navonok, ale podľa neho nekonajú.

– Tak hovoria všetky bledé tváre. Volajú sa kresťanmi, ale podľa toho nekonajú. My máme svojho Veľkého Manitoua, ktorý chce, aby všetci ľudia boli dobrí. Snažím sa byť dobrým človekom a hádam som preto aj lepším kresťanom než tí, ktorí sa síce tak nazývajú, ale nemajú lásku, a hľadajú iba svoj prospech. Nehovor mi teda viac o viere. Túto prosbu mi musíš vyplniť.

Vyplnil som mu ju a nikdy som mu ani len slovom nespomenul svoju vieru. Teraz som sa uspokojil tým, že som mu stisol ruku; tým som mu naznačil, že jeho želanie splním. Potom pokračoval:

– Ako sa vlastne stalo, že sa môj brat Old Shatterhand pridružil k zlodejom pôdy? Či nevedel, že je to zločin na červenom plemene?

– Mal som si to uvedomiť, ale veru som na to ani nepomyslel. Tešil som sa, že ma vzali za zememerača a že mi dobre zaplatili.

– Zaplatili? Myslím, že ste prácu nedokončili. Platia vám skôr, než prácu dokončíte?

– Nie. Dostal som preddavok a výstroj. Ostatné mi mali vyplatiť až po skončení práce.

– Teraz o tieto peniaze teda prídeš?

– Áno.

– Je toho veľa?

– Na moje pomery veľmi veľa.

Chvíľu mlčal. Potom riekol:

– Lutujem, že môj brat utrpel toľkú škodu kvôli nám. Nie si bohatý?

– Som bohatý na všetky ostatné veci, ale čo sa týka peňazí, som chudák.

– Ako dlho ste ešte mali merať, kým by ste prácu boli dokončili?

– Len niekoľko dní.

– Uff! Keby som ťa bol vtedy poznal tak dobre, ako ťa poznám teraz, boli by sme napadli Kiowov o niekoľko dní neskôr.

– Aby som mohol prácu dokončiť? – spýtal som sa dojatý takou šľachetnosťou.

– Hej.

– To znamená, že by si nám bol dovolil dokončiť krádež?

– Krádež nie, ale iba meranie. Čiary, ktoré kreslite na papier, nám ešte neuškodia. To ešte nie je krádež. Krádež sa začne vlastne až vtedy, keď prídu robotníci bledých tvárí, aby vybudovali cestu pre ohnivého koňa. Ja by som ti...

Zháciľ sa uprostred reči, aby si ujasnil myšlienku, ktorá mu zrazu vhupla na um. Potom pokračoval:

– Aby si dostal peniaze, musíš mať predsa papiere, ktoré som pred chvíľkou spomenul.

– Hej.

– Uff! Peniaze ti teda nikdy nevyplatia, lebo všetko čo ste nakreslili, sme zničili.

– A čo sa stalo s našimi meračskými nástrojmi?

– Bojovníci, ktorým sa dostali do rúk, chceli ich dodrúzgať, ale zabránil som im. Aj keď som nechodil do školy bledých tvárí, predsa viem, že takéto predmety majú veľkú cenu. Preto som rozkázal, aby ich starostlivo uschovali. Dopravili sme ich sem a dobre skryli. Vrátim ich svojmu bratovi Old Shatterhandovi.

– Ďakujem ti! Prijmem tento dar, hoci mi nateraz nebude nič osožiť. Veľmi sa však teším, že môžem nástroje odovzdať tým, ktorým patria.

– Teda nebudeš ich potrebovať?

– Nie. Potreboval by som ich len vtedy, keby som vymeriavanie mohol skončiť.

– Ale veď ti chýbajú papiere, ktoré sme zničili.

– Nič mi nechýba. Bol som natoľko opatrný, že som si nákresy robil dvojmo.

– Teda tie druhé výkresy máš?

– Áno, tu vo vrecku. Bol si taký dobrý a rozkázal si, aby mi z mojich vecí nič nevzali.

– Uff, uff!

V tomto výkriku bol obdiv a zároveň aj uspokojenie. Potom sa Winnetou znovu odmlčal. Ako som sa neskoršie dozvedel, skrsla mu v duši taká šľachetná myšlienka, akej by bol beloch sotva schopný. O chvíľu Winnetou vstal a riekol:

– Vrátime sa domov. Spôsobili sme škodu môjmu bielemu bratovi. Winnetou sa postará o náhradu. Najprv sa však musíš u nás celkom zotaviť.

Vrátili sme sa do puebla, v ktorom sme my štyria belosi mali dnešnú noc spať po prvý raz ako slobodní ľudia. Na druhý deň Hawkens, Stone, Parker a Apači veľmi slávnostne vyfajčili fajku mieru. Rozumie sa samo sebou, že pritom odzneli dlhé reči. Najkrajšie rečnil Sam. Popretkával svoju reč, ako to už on vedel, takými smiešnymi výrazmi, že sa Indiáni zo všetkých síl museli namáhať, aby sa nerozsmiali a aby si zachovali vážny výzor. Toho dňa sa vysvetlili aj všetky nejasné udalosti v poslednom čase. Zase sa hovorilo o tom, ako som vtedy večer odrezal od

stromov Inču-čunu a Winnetoua. Hawkens mi pri tejto príležitosti povedal takúto kázeň:

– Sir, vy ste tajnostkársky človek, od hlavy až po päty tajnostkársky. Človek má predsa byť úprimný voči priateľom, najmä keď im je zaviazaný veľkou vďakou ako vy nám. Čím ste vlastne boli, keď sme vás prvý raz uvideli v St. Louis? Domácom učiteľom, ktorý musel deťom vtíkať do hlavy abecedu a malý krát spredu i odzadu. A takým nešťastným chudákom by ste aj boli ostali, keby sme sa vás neboli tak láskavo a zhovievavo ujali. Vytrhli sme vás z týchto pomerov, aby ste nemuseli do omrzenia omieľať nešťastnú násobilku, a potom sme vás s obdivuhodnou nežnosťou vliekli cez savanu, ak sa nemýlim. Bdeli sme nad vami ako láskavá matka nad svojím malým bábätkom alebo ako kvočka nad malým káčatkom, ktoré sa pod ňou vyliahlo. Pri nás ste pomaly nadobúdali rozum. Vypestovali sme váš mozog; doteraz v ňom vládla temnota, ale teraz už v ňom občas začína svitať. Skrátka a dobre, boli sme vám otcom i matkou, ujkom i tetou, na rukách sme vás nosili, telesne sme vás krmili najšľavnatejšími kúskami mäsa a duševne zase našou múdrosťou a skúsenosťou. Čakali sme teda, že si nás budete za to vážiť a ctiť a že nám budete vďační. Nečakali sme, že ako kačica vbehnete do vody, v ktorej by sme sa my kvočky museli biedne utopiť. Vy ste vždy robili to, čo sme vám zakazovali. Pod mojím starým poľovníckym kabátom sa mi srdce zvieria bôľom, keď vidím, že toľkú našu lásku a obetavosť splácate neposlušnosťou a nevďačnosťou. Keby som chcel vypočítať po rade všetky vaše zlé výčiny, nikdy by som neskončil. Ale najhorší kúsok ste vyparatili vtedy, keď ste oslobodili obidvoch náčelníkov a nám ste nepovedali o tom ani slovo. To vám nezabudnem a neodpustím a budem vám to vždy vyčítať, dokiaľ len budem trčať v tejto koži. Nemuseli sme dlho čakať, aké následky bude mať vaše tajnostkárstvo a mlčanlivosť. Namiesto toho, aby nás pekne pri kole vysmažili a upiekli, neuznali nás za hodných, aby nás odpravili. Dnes sme sa mohli prebudiť v krásnych večných lovištiach medzi dušami nebohých Indiánov. Miesto toho sedíme teraz živí a zdraví v tomto odľahlom pueble, kde sa zo všetkých síl namáhajú, aby nám maškrtami pokazili žalúdok a aby z greenhorna, akým ste,

urobili priam poloboha. Za toto nešťastie môžeme ďakovať vám najmä preto, že ste takým biednym plavcom. Ale láska sa za každých okolností podobá nepochopiteľnej žene: čím väčšmi ju odstrkujú, tým väčšmi miluje, a tak vás tentoraz ešte nevyženieme z nášho kruhu a z našich srdc, ale nasypeme na vašu hlavu žeravé uhlie nášho odpustenia. Pravda, pritom pevne a neochvejne dúfame, že teraz konečne vstúpite do seba a polepšíte sa, ak sa nemýlim. Tu je moja ruka. Sľúbite mi, že sa polepšíte, milý sir?

– Áno, – odpovedal som a potriasol som mu ruku. – Tak horlivo budem nasledovať šľachetný vzor, ktorý som mal a ešte i teraz vo vás mám, že ma onedlho budú pokladať za druhého Sama Hawkensa.

– Veľactený sir, o to sa nepokúšajte! Bola by to celkom zbytočná námaha. Greenhorn, aký ste vy, sa predsa nemôže podobáť Samovi Hawkensovi. Číra nemožnosť! Je to celkom tak, akoby sa žabák chcel stať operným spevákom, a preto...

Tu mu vpadol do reči Dick Stone so smiechom, ale aj trochu namrzeno:

– Stop! Buď už konečne ticho, ty starý chvastúň. Ved' je to s tebou na nevydržanie! Všetko prevrátiš, všetko robíš naopak a pravú rukavičku si natiahneš na ľavú ruku! Keby som bol na Old Shatterhandovom mieste, nestrpel by som, aby si mi stále nadával do greenhornov.

– Čo by mohol proti tomu namietat'? Ved' je to pravda. Je predsa greenhorn!

– Nezmysel! Sme mu zaviazaní vd'akou za svoje životy. Zo sto skúsených zálesákov by ani jeden nedokázal, ba ani my sami, čo on urobil včera. Miesto toho, aby sme ho my chránili, chráni on nás; pamätaj si to! Nebyť jeho, nesedeli by sme tu tak veselo a ty by si nebol vyviazol so zdravou kožou a falošnou parochňou!

– Čo? Ja že mám falošnú parochňu? To je celkom pravá parochňa. Ak to ešte nevieš, tak si ju poobzeraj!

Sňal si ju z hlavy a podával ju Stonovi.

– Preč, preč s tou kožušinou! – smial sa Stone.

Sam si ju znovu narazil na hlavu a riekol vyčítavo:

– Môžeš sa hanbiť, Dick, že si ozdobu mojej hlavy nazval kožušinou. To by som nebol čakal od takého dobrého kamaráta, ako si ty! Nikto z vás nevie pochopiť, akú cenu má starý Sam. Za trest opovrhujem vami a pôjdem za svojou Mary. Uvidím, či sa aj ona má tak dobre ako ja.

Pohrdavo hodil rukou a odišiel. Srdečne sme sa smiali, lebo naňho sa človek nemohol nikdy naozaj hnevať.

Na druhý deň sa vrátili vyzvedáči, ktorí potajomky šli za Kiowami. Oznámili, že Kiowovia sa nikde nezastavili a tiahnu ďalej. Teda iste nezamýšľajú nič zlého.

Teraz nastali dni odpočinku pre mojich druhov, ale pre mňa to bol čas horlivej činnosti. Sam, Dick a Will využili pohostinstvo Apačov; poriadne si oddýchli. Hawkens mal iba jediné zamestnanie: denne si vyšiel na prechádzku so svojou Mary, aby sa naučila, ako sa vyjadril, „obdivovať jeho jemnosti“, to jest, aby si navykla jazdiť podľa jeho spôsobov.

Ja som veru nehliel na medvedej koži. Winnetou sa rozhodol, že musím prejsť „indiánskou školou“. Často sme boli preč celé dni. Jazdili sme veľmi ďaleko a cestou som sa musel cvičiť vo všetkom, čo patrilo k poľovačke a k boju. Túlili sme sa po horách a Winnetou ma pritom dôkladne vyučoval, ako sa mám priplaziť k nepriateľovi. Konal so mnou ozajstné „manévre“. Často sa predo mnou skryl a ja som mal za úlohu vyhľadať ho. Pritom sa všemožne snažil zotrieť svoje stopy a ja som sa zase zo všetkých síl namáhal nájsť ich. Neraz sa skrýval v hustom kroví alebo stál vo vode rieky Pecos, zakrytý visiaticimi konármi kríkov, a prizeral sa; ako ho hľadám. Upozorňoval ma na moje chyby a ukazoval mi, ako sa mám správať, čo mám robiť a čoho sa vystríhať. Bol to naozaj výborný výcvik. Winnetou ma vyučoval s nadšením a ja som sa zas s radosťou učil a obdivoval som svojho učiteľa. Z jeho pier sa nikdy nevyklzla pochvala, ale ani hana. Bol majstrom po každej stránke, ako si to vyžadoval život Indiánov, a bol aj majstrom vo vyučovaní!

Neraz som sa vrátil domov unavený a akoby dolámaný. Ale ani potom som sa ešte neoddal odpočinku. Chcel som sa naučiť nárečiam Apačov. Učil som sa v pueble. Tu som mal dvoch učiteľov a jednu učiteľku. Nšo-či ma učila nárečiu Mescalero,

Inču-čuna nárečiu Llanerov a Winnetou nárečiu Navajov. Sú to príbuzné nárečia a nemajú veľkú slovnú zásobu, preto mi učenie šlo rýchlo.

Keď sme dakedy s Winnetouom nemienili odísť ďaleko od puebla, zúčastnila sa na našich vychádzkach občas aj Nšo-či. Vždy sa veľmi tešila, keď sa mi podarilo úlohu dobre vyriešiť.

Raz, keď sme boli v lese, Winnetou ma vyzval, aby som odišiel a aby som sa vrátil na to isté miesto až o štvrt' hodiny. Zatiaľ obaja odídu. Mal som však vyhľadať iba Nšo-či, ktorá sa dobre schová. Odišiel som teda hodný kus cesty a čakal som štvrt' hodiny. Potom som sa vrátil. Stopy po obidvoch súrodencoch, ktoré stadiaľto viedli, boli zo začiatku dosť zreteľné, ale potom Indiánkine šľapaje zrazu zmizli. Pravda, vedel som, že jej chôdza je veľmi ľahká, ale pôda bola mäkká a rozhodne tu mal ostať aspoň aký-taký znak po stope. Ale nenašiel som nič, vôbec nič, ani len stlačené alebo zlomené stebielko, hoci na tomto mieste bol hustý a mäkučký mach. Zreteľne sa tu odtlačila len Winnetouova stopa. No tú som si nevšímal, lebo som nemal hľadať Winnetoua, ale jeho sestru. Winnetou je akiste voľakde nablízku, potajomky ma pozoruje, či budem robiť chyby.

Znovu a znovu som prehľadal celé okolie, ale nenašiel som ani len najmenšiu stopu po Nšo-či. To ma zarazilo. Rozmýšľal som. Nšo-či musela predsa zanechať za sebou šľapaje. Po každej nohe, ktorá by sa dotkla tejto pôdy alebo tohto mäkkého machu, musel by tu ostať odtlačok. Áno, po každej nohe, ktorá by sa dotkla zeme. Ach, ale čo keď sa noha Nšo-či zeme ani nedotkla?

Skúmal som Winnetouove stupaje. Boli hlbšie než predtým. Hádám vzal sestru na ruky a tak ju niesol? Úloha, ktorú mi uložil, bola podľa jeho náhľadu veľmi ťažká, ale podľa môjho náhľadu veľmi ľahká, pravda, až od chvíle, keď som uhádol, že Nšo-či niesol.

Keďže niesol bremeno, šľapaje sa vtlačali hlbšie. Teraz mi išlo už len o to, nájsť stopy po Indiánke. Pravdaže, nemohol som ich hľadať na zemi, ale hore na vetvách.

Ak Winnetou šiel sám cez les, tak mal ruky voľné a mohol ľahko prejsť aj cez podrast. Ale ak niesol sestru, museli sa niektoré vetvičky dolámať. Išiel som teda po jeho stopách, ale

prítom som hlavnú pozornosť venoval kroviu, a nie pôde. A naozaj! Winnetou, keď prechádzal cez krovie, nemal ruky voľné a nemohol konáriky opatrne rozhrňať. Nšo-či ani len nepomyslela na to, aby to urobila, a tak som na viacerých miestach našiel polámané vetvičky a poškodené listy, teda znaky, ktoré by nevznikli, keby sa Winnetou predieral tadiaľto sám.

Stopa viedla rovnou čiarou k čistinke a takou istou rovnou čiarou viedla aj cez čistinku. Akiste obaja sedia na druhej strane za čistinkou a potmehúdsy sa tešia, že si nebudem vedieť rady. Mohol som ísť k nim, ale chcel som to urobiť ešte lepšie a doslova ich prepadnúť. Preto som sa zakrádal okolo čistinky tak, aby som bol vždy zakrytý húštinami a stromami. Keď som sa dostal na druhú stranu, hľadal som najprv Winnetouovu stopu. Ak išiel ďalej, musel by som ju zbadať. Ak ju neuvidím, to značí, že sa tu voľakde skryl a s ním aj Nšo-či. Ľahol som si na zem a v polkruhu som sa potichu plazil ďalej. Pritom som si dával pozor, aby ma vždy kryli stromy a húštiny. Nezazrel som ani jedinú stúpaj. Teda obaja sa skrývajú na okraji čistinky, ako som predpokladal, a to na mieste, kde sa ich stopa, ktorú som doteraz sledoval, dotýka okraja čistinky.

Ticho, celkom tichučko som sa plazil k tomu miestu. Zaiste sedia mlčky a ich cvičeným ušiam nemôže ujsť ani šuchnutie. Musel som byť teda nanajvýš opatrný. Všetko sa mi podarilo ešte lepšie, než som dúfal. Zbadal som ich obidvoch. Sedeli tesne vedľa seba v drieňovom kroví, obrátení chrbtom ku mne, pretože ma museli očakávať z inej strany. Rozprávali sa, ale iba pošepky, takže som nemohol ich slová rozumieť.

Náramne som sa tešil, že ich prekvapím. Plazil som sa k nim vždy bližšie a bližšie. Napokon som sa dostal tak blízko, že som ich oboch mohol dosiahnuť rukou. Už som chcel vystrieť ruku a Winnetoua chytiť odzadu, ale zháčil som sa pri istom slove, ktoré mu práve odznelo z pier.

- Mám ísť poňho? – spýtal sa pošepky.
- Nie, – odvetila Nšo-či. – Príde sám.
- Nepríde.
- Príde.

– Moja sestra sa mylí. Naučil sa rýchlo všetkému, ale teraz tvoja stopa vedie vlastne povetrím. Ako ju nájde?

– Nájde ju. Môj brat Winnetou mi povedal, že Old Shatterhanda teraz už nemožno oklamať. Prečo teda hovorí Winnetou opak toho?

– Pretože som mu dnes dal najťažšiu úlohu. Jeho oko nájde každú stopu, ale teraz tvoju stopu možno objaviť len myšlienkami, a to sa ešte nenaučil.

– A predsa príde, lebo on dokáže všetko, všetko, čo len chce.

Tieto slová iba šepkala, no predsa sa z jej hlasu dala vytušiť dôvera a nádej, takže som na to mohol byť pyšný.

– Áno, ešte som nepoznal človeka, ktorý sa všetko tak hravo naučí. Len jedno ešte nevie akosi pochopiť a to Winnetou veľmi bolí.

– Čo nevie pochopiť?

– Túžbu nás všetkých.

Práve teraz som sa im chcel ukázať, ale posledné Winnetouove slová ma zarazili; rozhodol som sa, že ešte počkám. Akú žiadosť by som nesplnil týmto milým, dobrým ľudom! Majú akési želanie, ale nepovedali mi o ňom, lebo sa domnievajú, že im ho nesplním. Hádám teraz sa dozviem, o čo vlastne ide. Preto som mlčal a načúval ďalej.

– Hovoril s ním už môj brat Winnetou o tom? – spýtala sa Nšo-či.

– Nie, – odpovedal Winnetou.

– Ani náš otec Inču-čuna?

– Nie. Chcel mu to povedať, ale ja som to nedovolil.

– Nie? Prečo? Nšo-či veľmi miluje túto bledú tvár. A Nšo-či je dcérou hlavného náčelníka všetkých Apačov,

– To je pravda. Moja sestra je vzácna bytosť. Každý červený bojovník a nejedna bledá tvár by boli šťastní, keby moja sestra sa chcela stať ich squaw, len Old Shatterhand nie.

– Ako to môže môj brat Winnetou vedieť, keď sa s ním o tom ešte nerozprávaj?

– Viem to dobre, veď ho poznám. Nie je taký ako iní belosi. Túži za vyššími cieľmi než oni. Nevezme si Indiánku za squaw.

– Povedal ti to?

– Nie.

– Hádám patrí jeho srdce nejakej beloške?
– Ani to nie.
– Vieš to iste?
– Áno. Rozprávali sme sa o bielych ženách a z jeho slov som vycítil, že jeho srdce sa ešte nerozoznalo piesňou lásky.
– Tak sa rozoznie pri mne.
– Nech sa moja sestra nemýli! Old Shatterhand myslí a cíti inakšie, než sa domnievaš. Keď si vyvolí squaw, tá musí tak vynikať medzi ženami, ako on vyniká medzi mužmi.
– A či ja nevynikám medzi ostatnými?
– Áno, medzi indiánskymi dievčatami sa ani jedno nevyrovná mojej sestre krásou. Ale čo si videla a počula? Čo si sa učila? Poznáš život indiánskych žien, ale nevieš nič z toho, čo sa musí učiť a čo musí vedieť biela squaw. Old Shatterhand nehľadá na lesk zlata a na krásnu tváričku, on hľadá na iné veci, ktoré u Indiánky nemôže nájsť.

Sklonila hlavu a mlčala. Tu ju láskavo pohladkal po líčku a riekol:

– Bolí ma, že zarmucujem srdce svojej dobrej sestry, ale Winnetou hovorí vždy pravdu, aj keď je nepríjemná. Hádám by poznal cestu, ktorou by sa Nšo-či mohla dostať k túženému cieľu.

Tu rýchlo zdvihla hlavu a spýtala sa:

– O akej ceste hovoríš?
– O ceste do miest bledých tvárí.
– Tam mám ísť? Myslíš?
– Hej.
– Prečo?
– Aby si sa naučila všetko, čo musíš vedieť, ak ťa má Old Shatterhand ľúbiť.
– Chcem ta teda ísť, a to skoro, čo najskôr. Vyplnil by mi môj brat Winnetou jedno želanie?
– Aké?
– Porozprávaj sa o tom s naším otcom Inču-čunom. Popros ho, aby ma pustil do veľkých miest bledých tvárí! Neodriekne mi to, lebo...

Viac som nepočul. Teraz som sa potichu zase plazil nazad. Zdalo sa mi to takmer hriechom, že som vypočul tento rozhovor

brata a sestry. Len keby ma nezbadali! Ocitli by sa vo veľkých rozpakoch a ja ešte vo väčších. Teraz,– keď som sa od nich odkrádal, musel som byť ešte opatrnejší než pred chvíľou, keď som sa k nim plazil. Najmenší šuchot, najmenšia náhoda mohli prezradiť, že som sa dozvedel tajomstvo krásnej Indiánky. A v tom prípade by som musel ešte dnes odísť od svojich červených priateľov.

Na šťastie podarilo sa mi odkradnúť sa tak, že ma nespozorovali. Keď som bol už tak ďaleko, že ma nemohli počuť, vstal som a rýchlo som v polkruhu obišiel čistinku, až som sa zase dostal k stope. Vystúpil som dva, tri kroky na čistinku. Prichádzal som teda v smere, ktorým som šiel pôvodne a z ktorého ma očakávala aj Nšo-či.

– Nech môj brat Winnetou príde sem! – zvolal som.

Nič sa nehýbalo, preto som pokračoval:

– Nech môj brat Winnetou príde, veď ho vidím.

Ale Winnetou neprichádzal.

– Sedí na druhej strane v drievnom kroví. Mám ísť azda po neho?

Tu sa vetvy pohli a Winnetou vystúpil, ale sám. Nemohol sa dlhšie ukrývať, ale nechcel prezradiť, že je tam aj jeho sestra. Preto sa spýtal:

– Našiel môj brat Old Shatterhand Nšo-či?

– Hej.

– Kde?

– Tam v kroví, kde sa schovala.

– V akom kroví?

– V tom, ku ktorému vedie jej stopa.

– Azda si videl jej stopu?

Bol veľmi udivený. Nevedel, čo si má myslieť. Neveril, že by som luhal. Vedel, že jeho sestra nezanechala za sebou šľapaje. Keďže sa ani na chvíľku od nej nevzdialil, bol presvedčený, že som ju neobjavil. Podľa jeho mienky musel som sa mýliť.

– Áno, – odvetil som, – videl som jej stopu.

– Ale moja sestra si dávala veľký pozor a nevidno po nej nijakú stopu.

– Mýliš sa. Vidieť po nej stopy.

– Nie.

– Na zemi nie, ale medzi konárikmi. Nšo-či sa nohami ani nedotkla zeme. No keď si ju niesol, polámali ste kde-tu konáriky a natrhli listy.

– Uff! Ja som ju niesol?

– Áno.

– Kto ti to prezradil?

– Tvoje šľapaje. Zrazu sa prehĺbili, lebo si sa stal ťažším. Keďže sa nemohla premeniť tvoja váha, iste si musel niesť nejaké bremeno. Týmto bremenom bola tvoja sestra, ktorej nohy sa viac už machu nedotkli.

– Uff! Mýliš sa. Vráť sa a hľadaj znovu.

– To by bola zbytočná námaha, pretože Nšo-či sedí tam, kde si aj ty sedel. Idem po ňu.

Prešiel som cez čistinku. Tu Nšo-či vyšla z krovia a povedala bratovi radostne:

– Či som ti nepravela, že ma nájde? Mala som pravdu.

– Hej, moja sestra mala pravdu, a ja som sa mýlil. Môj brat Old Shatterhand vie čítať ľudské stopy nielen očami, ale aj myšlienkami. Už niet takmer nič, čo by sa ešte mal učiť.

– Ó, je toho ešte veľa, veľmi veľa, – odpovedal som. – Môj brat Winnetou vyriekol pochvalu, ktorú si ešte nezasluhujem. Ale čo ešte neviem, naučím sa od neho.

To bola naozaj prvá chvála, ktorú som počul z jeho úst, a priznám sa, že som bol na ňu práve taký hrdý, ako keď ma príležitostne pochválil niektorý z mojich profesorov.

Večer toho dňa mi Winnetou priniesol poľovnícky oblek z bielej vyrobenej kože, pekne vypracovaný a ozdobený červenou indiánskou výšivkou.

– Moja sestra Nšo-či ťa prosí, aby si nosil tento oblek, – riekol mi. – Tvoj oblek sa už pre Old Shatterhanda nehodí.

Veru mal pravdu. Už aj Indiáni videli, že moje šaty sú naozaj v úbohom stave. Keby ma v nich prichytili v niektorom európskom meste, iste by ma hneď zavreli ako tuláka. Ale či smiem prijať od Nšo-či takýto dar? Zdalo sa, že Winnetou uhádol moje myšlienky.

– Môžeš prijať tento oblek, – povedal mi, – lebo som ho objednal pre teba. To je dar od Winnetoua, ktorému si zachránil

život, a nie od jeho sestry. Bledé tváre akiste nesmú prijímať dary od žien.

– Smú, ale len od vlastnej squaw alebo od príbuznej.

– Si mojím bratom, a teda Nšo-či je ti príbuzná. Okrem toho dar je odo mňa, a nie od nej. Ona ho pre teba iba ušila.

Keď som si na druhý deň ráno oblek vzal, sedel mi ako uliaty. Ani pánsky krajčír v New Yorku by nebol lepšie utrafil mieru. Pravda, hneď som sa ukázal svojej krásnej priateľke. Nadmieru sa tešila, keď som chválil jej šikovnosť. Onedlho prišli ku mne Dick Parker a Will Stone, aby som ich obdivoval. Aj oni dostali nové obleky, ktoré však nešila Nšo-či, ale iné squaw. Neskoršie, keď som sa v hlavnom údolí cvičil v hádzaní tomahavkom, prišiel ku mne malý, čudný chlapík, ktorý sa správal veľmi dôstojne. Mal na sebe nový kožený indiánsky oblek, ktorý sa dolu končil párom starých, nesmierne veľkých mokasínov. Na hlave mu sedel ešte starší plstený klobúk so strieškou žalostne ovisnutou. Spod klobúka vykúkal prales fúzov a brady, obrovské nosisko a dve ľstivé očká. Podľa tohto som spoznal svojho malého Sama Hawkensa. Naširoko sa rozkročil predo mnou na tenkých, krivých nôžkach, hrdo sa vypál a spýtal sa:

– Sir, azda poznáte muža, ktorý tu pred vami stojí.

– Hm, – odvetil som. – Uvidíme.

Chytil som ho za ruku, trikrát som ho otočil, pritom som ho zo všetkých strán obzeral a napokon som riekol:

– Zdá sa mi, že je to Sam Hawkens, ak sa nemýlim!

– Yes, mylord! Nemýlite sa. Ja som to vo vlastnej osobe i životnej veľkosti. Zbadali ste niečo?

– Novučičký oblek!

– To si myslím.

– Komu môžete zaň ďakovať?

– Medved'ovi, ktorého kožu ste mi darovali.

– To vidím, Sam. Ale keď sa spytujem „komu“, tak chcem vedieť osobu, ktorá vám oblek venovala.

– Osobu? Hm, ach tak! Áno, sir, osobu. Nuž, to je všelijako. Vlastne to ani nie je osoba.

– Čo teda?

– Osôbka.

- Čože?
- No... poznáte krásnu Kliuna-ai?
- Nie. Kliuna-ai znamená mesiac. Je to dievča, či žena?
- Oboje, alebo lepšie ani jedno.
- Teda babička?
- Hlúpost'! Ak je to žena aj dievča zároveň, alebo lepšie povedané ani prvé ani druhé, potom to musí byť vdova. Je to bývalá squaw Apača, ktorý padol v poslednom boji s Kiowami.
- A vy ju chcete hádam potešiť?
- Well, sir, – prisvedčil, – veľmi sa mi páči. Už som aj po nej hodil očkom, ba vlastne oboma.
- Ale, Sam, veď je to Indiánka.
- A čo na tom? Oženil by som sa aj s černoškou, keby nebola čierna. Ostatne, Kliuna-ai je znamenitá partia.
- Prečo?
- Pretože v celom kmeni vie najlepšie vyrábať kožu.
- Chcete si dať vyrobiť svoju kožu?
- Nežartujte, sir. Ide o vážnu vec. Chcel by som mať útulnú domácnosť... Chápete ma? Má takú plnú, okrúhlu tvár, celkom ako mesiac.
- V prvej alebo v poslednej štvrti?
- Ešte raz vás prosím, aby ste nežartovali! Je v úplnku a ožením sa s ňou, ak sa nemýlim.
- Dúfajme, že nebude z toho nov. Ako ste sa vlastne zoznámili?
- Práve garbiarstvom. Vyzvedal som sa po najlepšej garbiarke, totiž pre tú medvediu kožu. Tu mi odporúčali práve ju. Odniesol som k nej teda kožu a hneď som zbadal, že má záujem.
- O tú kožu?
- Hlúpost'! O mňa predsa!
- To znamená, že má vkus, milý Sam.
- Áno, má. Ó, tá veru nie je vrecom udretá! To dokázala aj tým, že nielen vyrobila kožu, ale hneď mi z nej ušila aj nový oblek. Ako sa vám páčim?
- Dokonalý švihák.

– Gentleman, všakže? Áno, gentleman. Celá bola preč, keď ma pred chvíľou uvidela v tomto obleku. Sir, môžete sa na to spoľahnúť, ožením sa s ňou.

– A kde je váš starý oblek?

– Zahodil som ho.

– Tak? A raz ste mi povedali, že by ste svoj kabát nedali ani za desaťtisíc dolárov.

– To bolo vtedy. To som ešte nepoznal Kliuna-ai. Časy sa menia, well.

Malý záletný chlapík, oblečený v medvedej koži, sa obrátil a hrdo odpochodoval. Nerobil som si nijaké morálne starosti, ani výčitky z toho, že Sam prechovával také ľudomilné city voči indiánskej vdovici. Stačilo, aby som na Sama len pozrel, a hneď som sa dokonale upokojil. Tie tenké, krivé stehienka a lýtka, tie obrovské chodidlá, a potom tá tvár, ó beda! Podobal sa mužskej Pastrane so supím zobákom v tvári. To bol aj pre Indiánku divý výzor. Sam nebol ešte ďaleko odo mňa, keď sa obrátil a zvolal:

– Sir, v tejto novej koži sa hneď cítim celkom inakšie! Som ako znovuzrodený. Starú nechcem viac ani vidieť. Sam ide na vohľady, hihihih!

Na druhý deň som ho stretol dolu pri pueble. Bol veľmi zadumaný.

– Aké astronomické myšlienky sa vám preháňajú v hlave, milý Sam? – spýtal som sa ho.

– Astronomické? Prečo práve astronomické?

– Pretože strúhate tvár, akoby ste práve objavili nejakú kométu alebo hmlovinu.

– Je to čosi takého. Myslel som si, že je to kométa, ale iste je to len hmlovina.

– Kto?

– Nuž ona, Kliuna-ai.

– Ach tak! Teda mesiac v úplnku sa dnes už zahmlil! Prečo?

– Spýtal som sa jej, či sa opäť vydá. Odvetila, že nie.

– To vám nesmie prekážať, aby ste s dôverou nepozeral i do budúcnosti. Ani Rím nevystavali za jeden deň.

– A môj nový oblek nezlátali za hodinu. Máte pravdu, sir. Pôjdem ešte na vohľady.

Vystúpil po rebríku do puebla, aby navštívil svoju Kliuna-ai. Na druhý deň, keď som osedlával svojho Gaštana, lebo som sa s Winnetouom vyberal poľovať na bizóny, prišiel ku mne Sam Hawkens a spýtal sa:

– Sir, smiem ísť s vami?

– Poľovať na bizóny? Nie, nie! Veď teraz poľujete na peknú srnku.

– Ale vždy mi uniká.

– Tak?

– Áno. Má dokonca požiadavky.

– Aké?

– Bol som zase u nej. Povedala mi, že oblek mi musela ušiť na Winnetouov rozkaz.

– Teda nie z lásky?

– Zdá sa, že nie. Potom ešte povedala, že kožu som ja dal u nej vyrobiť, čo jej vraj za to dám?

– Teda chce, aby ste jej zaplatili?

– Yes. Je to znak lásky?

– Neviem. Nemám skúsenosti v takých veciach. Deti milujú svojich rodičov, a predsa rodičia musia za ne všetko zaplatiť. Možno práve toto je dôkazom, že váš mesačný spln vás ľúbi.

– Spln? Hm! Možno, že je to už len posledná štvrt'. Teda nevezmete ma so sebou?

– Winnetou chce ísť iba so mnou.

– Proti tomu nemôžem nič namietat'.

– Milý Sam, zbytočne by ste si zašpinili nový poľovnícky kabát.

– Veru, máte pravdu, krvavé škrvny by nesvedčali na taký pekný kabát.

Odchádzal, ale ešte raz sa obrátil a spýtal sa:

– Nemyslíte, sir, že môj starý kabát bol predsa len praktickejší?

– Možno.

– Nielen možno, ale veľmi pravdepodobne.

Týmto sme dnes skončili. Ale v nasledujúcich dňoch bol Sam stále zadumanejší a dával iba jednoslabičné odpovede. Zdalo sa, že z jeho mesiaca stále ubúda. A tu jedného rána som ho videl, ako vyšiel zo svojho príbytku – v starom obleku!

– Čo to má znamenať, Sam? – opýtal som sa ho. – Myslel som si, že ste tento kabát odložili, alebo dokonca „zahodili“, ako ste sa vyjadрили.

– Ved' to aj tak bolo.

– A znovu ste ho vytiahli?

– Yes.

– Od zlosti?

– Pravdaže! Priam zúrim.

– Na poslednú štvrt'?

– Stal sa z nej nov. Nemôžem a nechcem Kliuna-ai viac ani vidieť.

– Teda som vám dobre prorokoval.

– Hej. Stalo sa celkom tak, ako ste povedali. Pritom sa mi však pritrafila nehoda a náramne som sa musel rozčertiť.

– Smiem sa dozvedieť, aká nehoda to bola?

– Áno, vám to poviem. Včera som bol zase u nej. V posledných dňoch sa ku mne zle správala, veľmi zle, takmer na mňa ani nehľadela a vždy mi odpovedala úsečne. Nuž tak sedím včera u nej a opieram sa pritom hlavou o drevený stĺp. Asi z neho trčala nejaká trieska, o ktorú sa mi zachytili vlasy. Vstanem, že idem preč, a tu zrazu čosi myklo mojou ctihodnou hlavou. Obrátim sa a čo vidím, sir... čo vidím?

– Pravdepodobne svoju parochňu?

– Hej. Moja parochňa sa zachytila na trieske a klobúk zletel na zem.

– Tu sa, pravdaže, bývalý krásny spln premenil na nov?

– Celkom tak! Najprv stála a hľadela na mňa ako... ako... no ako na človeka, ktorý má holú hlavu.

– A potom?

– Potom kričala a revala, akoby ona sama mala lysinu.

– A napokon?

– Napokon? Nuž napokon bol z toho nov. Vybehla z izby a viac som ju nevidel.

– Možno čoskoro vyjde znovu ako prvá štvrt' a zase bude spln.

– To veru nie! Odkázala mi totiž voľačo.

– Čo?

– Aby som k nej viac nechodil. Je totiž taká hlúpa, že chce len takého muža, ktorý má na hlave vlasy. Nie je to nanajvýš banálne?

– Hm.

– Sir, nemáte čo hmkat'. Keď sa žena vydá, môže jej byť úplne ľahostajné, či jej muž má vlasy na hlave alebo na parochni, ak sa nemýlim. Dokonca je omnoho čestnejšie mať ich na parochni, lebo stáli peniaze, kým na hlave narástli zadarmo.

– Milý Sam, na vašom mieste by som si ich teda radšej nechal rásť na hlave.

– Ctený sir, nech vás uchytí parom! Hľadám u vás potechu, lebo ma morí nešťastná láska a trápia starosti so ženbou, a vy sa mi len vysmievate. Želal by som vám, aby ste aj vy mali parochňu a aby aj vás nejaká indiánska vdovica vyhodila za dvere. Majte sa dobre!

Zúrivo odbehol.

– Sam! – kričal som za ním, – ešte jednu otázku!

– No čo? – spýtal sa a zastal.

– Kdeže je?

– Kto?

– Nový oblek?

– Poslal som jej ho nazad. Nemôžem ho ani vidieť. Chcel som v ňom odbaviť svadbu, chcel som v ňom ísť na sobáš. Ale keďže zo svadby nebude nič, nechcem mať ani oblek. Howgh!

Tak sa skončila Samova láska ku Kliuna-ai, ubúdajúcemu červenému mesiacu. Ostatne, Sam mal čoskoro znovu dobrú náladu a priznal sa mi, ako sa teší, že ostal starým mládencom. Nikdy sa už nerozlúči so svojím starým kabátom, lebo je lepší, praktickejší a pohodlnejší ako všetky poľovnícke kabáty, aké kedy indiánske krajčírky ušili. Skončilo sa všetko tak, ako som si myslel. Sama ako manželka si človek nevedel ani predstaviť.

I dnes som večeral ako obyčajne s Inču-čunom a Winnetouom. Winnetou hneď po jedle odišiel. Aj ja som sa chcel vzdialiť, ale tu hlavný náčelník začal hovoriť o Samovom ľúbostnom dobrodružstve s Kliuna-ai. Pritom zaviedol rozhovor na manželstvá belochovo s Indiánkami. Spozoroval som, že ma chce vyskúšať.

– Pokladá môj biely brat Old Shatterhand také manželstvo za správne, alebo nie? – spýtal sa.

– Ak ho uzavreli pred kňazom a ak sa Indiánka predtým dala pokrstiť, nevidím v tom nič nesprávneho, – odvetil som.

– Teda môj brat by si nevezal za squaw nepokrstené indiánske dievča?

– Nie.

– A je veľmi ťažké stať sa kresťankou?

– Nie, vôbec nie.

– Môže taká squaw ctíť svojho otca, hoci nie je kresťanom?

– Áno. Naše náboženstvo prikazuje, aby si každé dieťa rodičov ctilo a vážilo.

– Akú squaw by môj mladý brat radšej chcel, červenú alebo bielu?

Mohol som povedať, že bielu? Nie, to by som ho urazil. Preto som odvetil:

– Na to nemôžem tak ľahko odpovedať. To záleží od hlasu srdca. Ak srdce prehovorí, človek ho musí poslúchnuť, nech ide o squaw hocijakej pleti. Pred Veľkým Duchom sú všetci ľudia rovní a tí, čo sa k sebe hodia a sú pre seba určení, sa nájdu.

– Howgh! Tí, čo sa k sebe hodia, sa nájdu. Môj brat to povedal veľmi dobre. On vždy hovorí správne a dobre.

Nazdal som sa, že sa záležitosť skončila tak, ako som si želal. Zámerne som veľmi prízvukoval, že Indiánka sa musí dať najprv pokrstiť, ak sa chce stať ženou beloča. Želal som Nšo-či za manžela najlepšieho a najšľachetnejšieho červeného bojovníka a náčelníka. Ja som predsa neprišiel na divoký západ, aby som si tu našiel červenú squaw. Veď som sa nechcel ženiť ani s beloškou. Nemal som vôbec v pláne ženiť sa.

Až na druhý deň som sa dozvedel, aký výsledok mal môj rozhovor s Inču-čunom. Hlavný náčelník ma zaviedol dolu na prvé poschodie, kde som ešte nebol. Tam ležali v akejsi neveľkej truhlici naše meračské nástroje.

– Prezri si tieto veci a povedz, či z nich niečo chýba! – vyzval ma náčelník.

Prezrel som si nástroje a zistil som, že nič nechýba. Neboli ani poškodené, iba kde-tu sa dačo skrivilo, ale to som mohol ľahko opraviť.

– S týmito vecami sme zaobchádzali ako s medicínou, – riekol. – Preto sme ich tak dobre uschovali a chránili. Môj mladý biely brat si ich môže vziať. Patria znovu jemu.

Chcel som sa poďakovať za tento vítaný dar. Ale Inču-čuna mi to prekazil; vpadol mi do reči a vysvetľoval:

– Boli tvoje a my sme ich vzali, pretože sme ťa považovali za nepriateľa. No teraz, keď vieme, že si nám bratom, musíš znovu všetko dostať, čo ti prináležalo. Nemáš teda začo ďakovať. Čo teraz urobíš s týmito predmetmi?

– Keď stadiaľto odídem, vezmem ich so sebou a vrátim ich ľuďom, ktorí mi ich požičali.

– Kde bývajú títo ľudia?

– V St. Louis.

– Poznám meno tohto mesta a viem aj to, kde leží. Môj syn Winnetou tam bol a rozprával mi o ňom. Teda chceš od nás odísť?

– Hej. Ale nie hneď.

– Bude nám za tebou ľúto. Stal si sa bojovníkom nášho kmeňa a ja som ti dal dokonca i moc a česť apačského náčelníka. Mysleli sme, že navždy ostaneš medzi nami až do svojej smrti ako Klekí-petra.

– Môj prípad je trochu iný než jeho.

– Azda poznáš jeho život?

– Áno, rozprával mi o ňom.

– Mal teda k tebe veľkú dôveru, hoci ťa videl iba prvý raz.

– To hádam preto, že sme pochádzali z tej istej krajiny.

– To nebol jediný dôvod. Zhováral sa s tebou ešte i vtedy, keď umieral. Nerozumel som slová, pretože ste sa rozprávali v reči, ktorú nepoznám. Ale ty si nám povedal, o čom ste sa zhovárali. Podľa Klekí-petrovej vôle stal si sa Winnetouovým bratom, a predsa ho chceš opustiť. Ako sa to zrovnáva?

– Celkom dobre. Bratia predsa nemusia byť vždy spolu. Neraz sa rozídu, pretože každý má splniť inú úlohu.

– Ale potom sa predsa znovu stretnú.

– Áno. Aj ja sa s vami častejšie stretnem, lebo ma srdce vždy pritiahne k vám.

– To moja duša rada počúva. Kedykoľvek prídeš, bude to pre nás veľká radosť. Veľmi ľutujem, že hovoríš o akejsi inej úlohe. Nemohol by si sa cítiť šťastný aj tu u nás?

– To neviem. Som tu len krátky čas, takže nemôžem na túto otázku odpovedať. Je to asi tak, ako keď sedia dvaja vtáci v tóni stromu. Jeden sa živí plodmi stromu a ostáva tam. Druhý však potrebuje iný pokrm, a preto tam nemôže dlho zostať; musí preč.

– A predsa, ver mi, dali by sme ti všetko, za čím by si túžil.

– To viem. No keď som teraz hovoril o pokrme, nemyslel som tým potravu pre telo.

– Hej, viem, že vy bledé tváre hovorievate aj o duševnom pokrme. Dozvedel som sa to od Klekí-petru. Aj jemu chýbal u nás tento duševný pokrm. Preto býval občas smutný, aj keď nám to nechcel dať najavo. Ty si mladší, než bol on, a preto by ťa ešte skôr ťahalo od nás preč. Ak teda chceš, môžeš odísť. Ale prosíme ťa, aby si sa znovu vrátil. Hádam potom zmeníš svoju mienku a nahliadneš, že aj u nás sa môžeš dobre cítiť. Rád by som však vedel, čo budeš robiť, keď sa vrátiš do miest bledých tvárí.

– To ešte sám neviem.

– Ostaníš u belochovo, ktorí chcú vybudovať cestu pre ohnivého koňa?

– Nie.

– Máš pravdu. Stal si sa bratom červených bojovníkov, a preto nesmieš pomáhať bledým tváram, keď nám znovu budú krahnúť zem i majetok. Ale tam, kde chceš ísť, nebudeš môcť žiť z poľovačky ako tu. Musíš mať peniaze a Winnetou mi povedal; že si chudobný. Bol by si dostal peniaze, keby sme vás neboli prepadli. Preto ma môj syn prosil, aby som ti ponúkol náhradu. Chceš zlato?

Pri tejto otázke pozeral na mňa tak ostro a skúmavo, že som sa chránil povedať „áno“. Chcel ma takto skúšať, či netúžim po zlate.

– Zlato? – riekol som. – Nijaké ste mi nevzali, a teda nemôžem od vás nijaké zlato požadovať.

To bola diplomatická odpoveď, ani „áno“, ani „nie“. Vedel som, že niektorí Indiáni poznajú náleziská vzácnych kovov, ale nikdy by také miesto belochovi neprezradili. Inču-čuna iste

vedel o takom mieste, a preto sa ma teraz spýtal: „Chceš zlato?“ Ktorý beloch by mu vedel priamo odpovedať „Nie“? Nikdy som netúžil za pokladmi, ktoré hrdza alebo mole zožerú. No predsa, zlato malo pre mňa určitú hodnotu ako prostriedok pre dobré účely. To nemôžem zaprieť. Ale tento náhľad by náčelník Apačov ťažko pochopil.

– Nie, neukradli sme ti zlato, – odvetil Inču-čuna, – ale našou vinou si nedostal, čo si mal dostať, a za to ťa chcem teraz odškodniť. Hovorím ti, vo vrchoch leží veľké množstvo zlata. Červení muži poznajú miesta, kde zlato možno nájsť. Môžu ta kedykoľvek zísť a nabráť si ho. Želáš si, aby som ti doniesol zlato?

Stovky iných na mojom mieste boli by túto ponuku prijali a – neboli by dostali nič. Videl som to vo zvláštnom číhavom pohľade, ktorým sa náčelník na mňa díval. Preto som odvetil:

– Ďakujem ti. Bohatstvo, ku ktorému by som sa dostal bez námahy, by ma neuspokojilo. Pre mňa má ozajstnú cenu to, k čomu sa dopracujem vlastnou námahou. Aj keď som chudobný, nemusíš sa báť, že po svojom návrate k bledým tváram umriem hladom.

Napätie, ktoré sa na jeho tvári zračilo, teraz povolilo. Podal mi ruku a srdečným, dobráckym hlasom riekol:

– Tvoje slová mi prezrádzajú, že sme sa v tebe nesklamali. Zlatý prach, za ktorým sa pachtia bieli zlatokopi, je prach smrti. Ten, kto ho náhodou nájde, aj zahynie preň. Nikdy po ňom nebaž, lebo zabíja nielen telo, ale i dušu! Chcel som ťa skúšať. Zlato by som ti nebol dal, ale dostaneš peniaze, a to toľko, koľko ti prináleží za vykonanú prácu.

– To je nemožné.

– Ja to tak chcem, teda je to možné. Vyberieme sa na tie miesta, kde ste pracovali. Dokončíš prerušenú prácu a potom dostaneš mzdu, ktorú ti sľúbili.

Hľadel som mu do tváre zadivené a bez slova. Žartoval? Nie; indiánsky náčelník nerobieva takéto žarty. Alebo to mala byť znovu skúška? Ani to nebolo pravdepodobné.

– Môj mladý biely brat nehovorí nič, – pokračoval. – Azda nie je spokojný s mojím návrhom?

– Až veľmi som spokojný. Ale nemôžem uveriť, že vravíš vážne.

– Prečo nemôžeš uveriť?

– Mám dokončiť to, za čo si mojich bielych spolupracovníkov potrestal smrťou! Mám vykonávať prácu, za ktorú si ma tak prísne odsúdil pri našom prvom stretnutí?

– Vtedy si konal bez dovolenia tých, ktorým krajina patrí. Teraz ti toto dovolenie dávame. Tento návrh nepochádza odo mňa, ale od môjho syna Winnetoua. Povedal mi, že sa nám nestane nijaká škoda, keď dokončíš prerušenú prácu.

– To je omyl. Celkom iste prídu belosi a budú stavať železnicu.

Zamračene hľadel pred seba a po chvíľke riekol:

– Máš pravdu. Nemôžeme im zabrániť, aby nás vždy znovu a znovu neokradli. Najprv vyšlú malé skupinky, ako bola vaša. Tie môžeme zničiť. Ale tým sa nič nezmení, lebo neskôr prídu v húfoch, pred ktorými musíme ustúpiť, ak sa chceme vyhnúť záhube. Ale ani ty to nemôžeš zmeniť. Alebo si azda myslíš, že neprídu, ak nedokončíš meranie?

– Nie, to si nemyslím. Môžeme robiť, čo len chceme, ohnivý kôň sa bude rozhodne s fučaním preháňať cez túto krajinu.

– Teda prijmi moju ponuku. Sebe tým veľmi pomôžeš a nám nič neuškodíš. Dohovoril som sa o tom s Winnetouom. Pôjdeme ta s tebou obidvaja a bude nás sprevádzať tridsať bojovníkov. Tí ťa budú počas práce ochraňovať a budú ti aj pomáhať. Potom nás naši tridsiaty bojovníci odprevadia ďaleko na východ, až nájdeme bezpečnú cestu a budeme môcť plávať v parnom kanoe do St. Louis.

– Čo to hovorí môj červený brat? Dobre som ho rozumel? Chce sa vybrať na východ?

– Áno, chceme ísť s tebou, ja, Winnetou a Nšo-či.

– Aj Nšo-či?

– Áno, aj moja dcéra. Rada by videla veľké bydliská bledých tvári a zdrží sa tam tak dlho, až bude vedieť všetko, čo každá biela squaw.

Akiste som sa pri týchto slovách netváril veľmi duchapľne, lebo pozrel na mňa s úsmevom a doložil:

– Zdá sa, že môj mladý biely brat je prekvapený. Azda má niečo proti tomu, keď ho odprevadíme? Nech to len úprimne povie!

– Ako by som mohol mať niečo proti tomu? Ba naopak, veľmi sa z toho teším. Keď ma odprevadíte, dostanem sa bezpečne nazad na východ. Už aj preto mi je váš návrh vítaný. Okrem toho budem mať i potešenie, že so mnou ostanú tí, ktorých mám tak rád.

– Howgh! – prikývol uspokojene. – Dokončíš svoju prácu a pôjdeme na východ. Nájde tam Nšo-či ľudí, u ktorých by mohla bývať a učiť sa?

– Áno. Rád sa o všetko postarám. Ale náčelník Apačov si musí uvedomiť, že bledé tváre nevedia byť také pohostinné ako Indiáni.

– Viem to. Keď bledé tváre neprídu k nám ako nepriatelia, dostanú všetko, čo len potrebujú, a nežiadame od nich za to nič. Ale keď my prídeme k nim, nielenže musíme všetko zaplatiť, ale dvojnásobne toľko musíme dať ako bieli cestujúci. A aj potom dostaneme všetko horšie než oni. Teda aj Nšo-či bude musieť za všetko zaplatiť.

– Bohužiaľ, to je pravda, ale zato sa nemusíte trápiť. Tvoja šľachetná ponuka mi umožní dokončiť prácu, a tak dostanem veľa peňazí. Budete teda mojimi hosťami.

– Uff, uff! Čo si myslí môj mladý biely brat o Inču-čunovi a Winnetouovi, náčelníkoch Apačov! Ved' som ti už prv povedal, že Indiáni poznajú mnohé miesta, kde možno nájsť zlato. V niektorých vrchoch sú skryté zlaté žily a v niektorých dolinách leží naplavený zlatý prach pod tenkou vrstvou zeme. Keď ideme do miest belochov, nemáme síce peňazí, ale máme zlato, mnoho zlata, takže nám nikto nemusí zadarmo dať ani glg vody. A keby tam Nšo-či mala ostať po niekoľko slncí, čiže rokov, ako hovoríte vy bieli, mohol by som jej nechať viacej zlata, než by bolo treba na taký dlhý čas. Len nepohostinnosť bledých tvárí nás núti vyhľadávať náleziská zlatého prachu. Inak si zlato nevšíame, ved' ho na nič nepoužívame. Kedy bude môj mladý brat pripravený na cestu?

– Môžeme vyraziť, kedy sa vám zapáči.

– Nebudeme dlho otáľať, lebo už je tu neskorá jeseň a za ňou rýchlo príde zima. Červený bojovník nepotrebuje veľké prípravy ani na ďalekú cestu. Môžeme teda už zajtra vyraziť, ak si aj ty pripravený.

– Som pripravený. Už netreba nič iného, len sa dohodnúť, čo si vezmeme so sebou, koľko koní a...

– O to sa postará Winnetou, – prerušil ma. – Myslel už na všetko a môj mladý biely brat sa nemusí o nič starať.

Odišli sme z prvého poschodia, na ktorom sme viedli tento rozhovor, a vrátili sme sa hore. Keď som chcel vojsť do svojej izby, vyšiel z nej Sam Hawkens.

– Sir, musím vám oznámiť čosi nového, – riekol mi a pritom priam žiaril od radosti. – Budete sa čudovať, náramne čudovať, ak sa nemýlim.

– Nad čím?

– Nad správou, ktorú vám prinášam. Alebo to už azda viete?

– Len hovorte, milý Sam, počúvam!

– Ideme stadiaľto preč!

– Ach tak! Pravdaže, to už viem.

– Už to viete? Chcel som vám touto správou urobiť radosť. Prišiel som však neskoro.

– Práve teraz som sa to dozvedel od Inču-čunu. A vám to kto povedal?

– Winnetou. Stretol som ho dolu pri rieke, kde vyberal na cestu kone. Dokonca aj Nšo-či pôjde s nami. Aj to viete?

– Hej.

– Je to zvláštna myšlienka, ale ja ju schvaľujem. Pravdepodobne ju na východe dajú do nejakého penzionátu. Prečo a načo, to nechápem. Možno ju chcú...

Zasekol sa uprostred vety, veľavýznamne si ma premeral malými očkami a potom pokračoval:

– Možno ju chcú... možno ju chcú... hm! Azda sa Nšo-či má stať vašou Kliuna-ai. Nemyslíte, milý sir a Shatterhand?

– Mojou Kliuna-ai? Teda mojím mesiacom? Sam, také veci prenechávam vám, Čo mám z mesiaca, z ktorého stále ubúda, až celkom zmizne? Nerád by som kvôli Indiánke stratil svoju parochňu.

– Vašu parochňu? Počujte, toto sa vám nepodarilo. To bol úbohý žart, na ktorý veru nemôžete byť hrdý. Ostatne je veľmi dobré, že moja láska k tomu ubúdajúcemu mesiacu bola taká nešťastná.

– Prečo?

– Pretože by som ho nemohol nechať tu, ale musel by som ho vziať so sebou. Lenže kto by sa tešil novému mesiacu, keď cestuje po prérii? Hihihhi! Pri každom nešťastí býva aj šťastie. Len jedno ma pritom zlostí.

– Čo?

– Tá pekná koža z grizlyho. Keby som si ju bol sám vyrobil, teraz by som mal na sebe skvelý poľovnícky kabát. Takto je však kabát fuč a s ním aj koža.

– Žiaľ! Dúfajme, že sa neskôr ešte naskytnie príležitosť zabiť nejakého grizlyho. Potom vám zase podarujem kožu.

– Vy mne? Skôr ja vám! Nesmiete si myslieť, že sivé medvede len tak pobiehajú hocikde, aby sa dali prebodnúť od hocikákeho greenhorna. To bola vtedy náhoda, na ktorú nemusíte byť ani taký hrdý ako pred chvíľou na ten nepodarený žart. Ostatne, neželajme si nijaké medvede. Aspoň nateraz nie, keď budeme pracovať. Je to naozaj veľkolepá myšlienka, že budete d'alej vymeriavať. No nie?

– Veľkodušná, Sam, naozaj veľkodušná!

– Yes. Dostanete svoje peniaze, a my tiež. A možno... thunder-storm! Želal by som vám, aby to bolo tak, ako si to predstavujem.

– Ako si to predstavujete?

– Dostanete všetky peniaze, všetky.

– Nerozumiem vám.

– Ale veď sa to dá celkom ľahko pochopiť. Keď je práca hotová, musia za ňu zaplatiť. Ostatní sú mŕtvi, a teda ich podiely musia vyplatiť vám.

– To si nenamýšľajte, Sam! Múdro ste to vyšpekulovali, ale všetko mi nevyplatia.

– Všetko je možné, len to musíte chytiť za správny koniec. Musíte si teda žiadať všetky peniaze. Veď ste urobili celú prácu takmer sám. Budete si žiadať všetky peniaze?

– Nie. Ani len na um mi nepríde zosmiešňovať sa tým, že by som žiadal viacej, než mi patrí.

– Greenhorn, zase greenhorn! Hovorím vám, že vaša skromnosť je v tejto krajine celkom nevhodná. Myslím to s vami dobre, preto počúvajte, čo vám poviem: vzdajte sa myšlienky, že sa z vás stane zálesák, lebo ten z vás nebude nikdy. Na to nemáte ani najmenšie vyhliadky. Musíte teda pomýšľať na nejakú inú životnú dráhu a na to potrebujete peniaze a ešte raz peniaze. Ak ste múdry, teraz môžete zhrabnúť peknú sumičku a na nejaký čas by ste si tým vypomohli. Keď však nepočúvnate moju radu, bude vaša palica plávať obrátene dolu riekou, ako hovoríme my traperi, keď má niekto neúspech. Zahyniete ako ryba na suchu.

– Uvidíme. Neprešiel som cez Mississippi preto, aby som sa stal zálesákom. Ak sa ním nestanem, nemusím teda oplakávať sklamanú nádej. V tom prípade by bolo treba ľutovať iba vás.

Sam zadivene vyhúkol:

– Mňa? Prečo mňa?

– Lebo ste sa toľko namáhali, aby ste zo mňa čosi urobili. Už vopred počujem, ako mi ľudia hovoria, že som musel mať učiteľa, ktorý sa do ničoho nerozumel.

– Do ničoho nerozumel? Ja? Sam Hawkens sa do ničoho nerozumie? Hihihih! Rozumiem sa do všetkého, do všetkého. Rozumiem sa dokonca i do toho, ako vás tu zanechať, sir.

Odchádzal, no po niekoľkých krokoch sa obrátil a riekol:

– Ale zapamätajte si; ak nebudete žiadať všetky peniaze, tak ich budem žiadať ja, a potom vám ich strčím do vrečka! Howgh!

Po týchto slovách odchádzal krokmi, ktoré mali byť dôstojné, ale pôsobili práve opačným dojmom. Milý chlapík mi želal všetko dobré, teda aj celú mzdu, hoci na to sa nedalo ani myslieť.

Presvedčil som sa o správnosti Inču-čunových slov, že červený bojovník nepotrebuje ani na najdlhšie cesty veľké prípravy. Život v pueble aj dnes plynul pokojne ako inokedy. Nikto by nebol uhádol, že sa čoskoro vyberieme na ďalekú cestu. Aj Nšo-či, ktorá nás pri jedle obsluhovala ako prv, bola taká ako vždy. Aké veľké prípravy robí rozčúlená biela dáma, keď sa chystá len na malý výlet! Táto Indiánka mala pred sebou

dlhú a nebezpečnú cestu, na ktorej mala spoznať preslávenú, veľkolepú civilizáciu, a predsa nebolo vidieť na jej tvári ani najmenšiu stopu rozčúlenia. Mňa sa na nič nepýtali, nežiadali odo mňa radu, aby ma neobťažovali. Mal som sa postarať jedine o zabalenie meračských nástrojov a Winnetou mi dal niekoľko mäkkých vlnených prikrývok. Celý večer sme sedeli spolu ako obyčajne a pritom nepadlo ani len slovo o zamýšľanej ceste. Keď som sa ukladal spať, necítil som sa ako človek pred ďalekou cestou. Aj mňa sa zmocnil indiánsky pokoj a chladnokrvnosť. Ráno som neprecitol sám od seba, ale zobudil ma Hawkens, ktorý mi prišiel povedať, že je už všetko prichystané na cestu. Práve sa začínalo briezdiť. Ranný chlad neskorej jesene zrejme dokazoval, že cestu už nemožno ďalej odkladať.

Napochytro sme sa naraňajkovali. Potom nás všetci obyvatelia puebla, veľkí aj malí, odprevadili dolu k rieke. Tam sa mal odbavovať obrad, aký som doteraz ešte nevidel: medicinman mal vyhlásiť, či bude cesta šťastlivá, alebo nešťastlivá.

Na túto slávnosť prišli aj Apači bývajúci v blízkosti puebla. Náš veľký voz na volský záprah stál ešte vždy tu. Nemohli sme ho vziať so sebou, lebo to bol príliš pomalý dopravný prostriedok a nemohli by sme tak rýchlo napredovať, ako sme chceli. Medicinman ho zastrel prikrývkami, za ktoré sa potom aj sám ukryl. Voz mu slúžil za „svätyňu“.

Indiáni sa zbíhali okolo voza do širokého kruhu. Keď si už každý našiel miesto, začal sa pre Indiánov „posvätný obrad“, ktorý som však v duchu nazval „predstavenie“. Z voza sa začalo ozývať vrčanie a fffkanie, akoby sa tam chystala do boja kopa psov a mačiek.

Stál som medzi Winnetouom a jeho sestrou. Teraz si boli obaja súrodenci ešte väčšmi podobní, lebo Nšo-či mala na sebe mužský oblek. Bol to celkom taký oblek, aký mal aj Winnetou a aký sme už opísali. Aj ona mala nepokrytú hlavu a vlasy mala uviazané do chochola ako on. Na opasku jej viselo niekoľko vrecúšok s rozličným obsahom. Za opaskom trčal nôž a pištoľ a cez chrbát mala prevesenú pušku. Jej oblek bol nový a vyzdobený pestrými strapcami a výšivkami. Vyzerala veľmi

bojovne a pritom tak dievčensky a rozkošne, že sa na ňu upierali všetky pohľady. Keďže som mal na sebe oblek, ktorý som dostal ako dar, boli sme všetci traja oblečení takmer rovnako.

Akiste som sa netváril príliš slávnostne, keď som začul vrčanie a fffkanie, lebo Winnetou riekol:

– Môj brat ešte nepozná tento zvyk a bude sa nám v duchu vysmievať.

– Nevysmievam sa z nijakého náboženského obradu, aj keď mu nemôžem porozumieť a pochopiť ho, – odpovedal som.

– Áno, to je to pravé slovo: náboženský. Čo tu uvidíš a počuješ, to nebude nijaká pohanská maškaráda. Každý pohyb a každé slovo medicinmana má svoj význam. To, čo teraz počúvaš, sú hlasy dobrého a zlého osudu, ktoré sa hašteria.

Takto mi vysvetľoval aj ďalšie počínanie medicinmana.

Po vrčaní a fffkaní nasledovalo zavýjanie, ktoré sa striedalo aj s mäkšími zvukmi. Zavýjanie sa ozývalo vtedy, keď medicinman, skúmajúci budúcnosť, spozoroval nejaké zlé príznaky. Mäkšie zvuky vydával zase vtedy, keď predvídal dačo dobrého. Toto všetko trvalo už hodnú chvíľu. Tu medicinman vyskočil z voza a začal behať dookola s veľkým revom ako šialenec. Postupne spomaľoval kroky a prestával revať. Predstieraný strach, ktorý ho hnal, ho opustil a medicinman začal pomaly smiešne drepčiť. Na tvári mal hroznú masku a na tele mu viseli všelijaké čudné predmety, ktoré len zvyšovali príšerný dojem. Svoj tanec sprevádzal jednotvárnym spevom. Zo začiatku spieval a tancoval dosť vášnivo, ale potom sa vždy väčšmi a väčšmi upokojoval. Nakoniec prestal tancovať i spievať a sadol si. Hlavu sklonil medzi kolená a dlhú chvíľu tak sedel mlčky a nehybne. Zrazu vyskočil a hlasito vykrikoval, čo uzrel svojou jasnovidnou schopnosťou:

– Počúvajte, počúvajte, synovia a dcéry Apačov, čo vám skrže mňa oznamuje Manitou, dobrý Veľký Duch! Inču-čuna a Winnetou, náčelníci Apačov, a Old Shatterhand, náš biely náčelník, odídu so svojimi bielymi a červenými bojovníkmi, aby odprevadili Nšo-či, mladú dcéru nášho kmeňa, do miest bledých tvárí. Dobrý Manitou ju bude ochraňovať. Zažijú nejedno dobrodružstvo, ale nič sa im nestane a šťastlivo sa navrátia. Aj

Nšo-či, ktorá ostane dlhší čas u bledých tváří, šťastlivo sa vráti a len jedného z nich viacej neuvidíme.

Odmlčal sa a sklonil hlavu, aby tak vyjadril žiaľ nad touto smutnou skutočnosťou.

– Uff, uff, uff! – zvolali Indiáni zvedavo a ľútosťne, ale nikto sa neopovážal spýtať, na koho myslí.

Keďže medicinman dlhší čas sedel mlčky so sklonenou hlavou, môjmu malému Samovi prešla trpezlivosť a spýtal sa:

– Ktože sa nevráti? Nech to muž medicíny konečne povie!

Medicinman odmietavo pokynul rukou a potom náročky čakal ešte dlhšie. Konečne zdvihol hlavu, pozrel na mňa a zvolal:

– Bolo by lepšie, keby ste sa neboli pýtali. Nechcel som toho človeka menovať, ale Sam Hawkens, zvedavá bledá tvár, ma k tomu donútila. Old Shatterhand sa nevráti. Čoskoro umrie. Všetci, ktorým som predpovedal šťastlivý návrat, nech sa ho stráňia, lebo by mohli zahynúť ako on! Keď budú pri ňom, stále im bude hroziť nebezpečenstvo, ale keď budú od neho ďaleko, budú stále bezpeční. To hovorí Veľký Duch... Howgh!

Po týchto slovách sa vrátil do voza. Indiáni placho na mňa pozerali a počul som, ako ma mnohí ľutovali. Odteraz budem v ich očiach akoby človekom, na ktorom spočíva kliatba a ktorému sa treba vyhýbať.

– Čo to len tomu hastrošovi prišlo na um? – riekol mi Sam. – Vy že umriete? To mohla vymyslieť len jeho barania hlava. Taká myšlienka sa mohla vyliahnúť len v jeho scvrknutom mozgu. Prečo si vybral vás?

– Radšej sa spýtajte, aký úmysel tým sleduje. Nežičí mi. Tento človek nikdy neprehovoril so mnou ani slovo a ja som mu to odplácal rovnakou mincou; vôbec som si ho nevšímal. Bojí sa, že budem mať vplyv na náčelníkov a neskôr azda na celý kmeň. Preto teraz využil vhodnú príležitosť, aby tomu predišiel.

– Mám ísť k nemu, sir, a vylepiť mu niekoľko faciiek?

– Nerobte hlúposti, Sam! Škoda sa nad takou maličkosťou rozčuľovať.

Inču-čuna, Winnetou a Nšo-či zarazene na seba pozreli, keď počuli medicinmanovu veštbu. Či už jej verili alebo nie, bolo ľahostajné. Vedeli však, aký účinok to bude mať na ostatných. Pôjdu s nami tridsiati bojovníci. Ak títo mužovia uveria; že moja blízkosť znamená pre nich záhubu, nedá sa vyhnúť rozličným nepríjemnostiam. Medicinmanov výrok nemožno zmeniť. No jeho účinok mohli oslabiť náčelníci, keby sa ku mne správali tak ako doteraz a keby svoj postoj ku mne hneď aj pred všetkými ukázali. Preto ma obaja chytili za ruky a Inču-čuna riekol hlasne, aby to všetci počuli:

– Nech moji červení bratia a sestry dávajú pozor, čo im poviem. Náš brat medicinman má schopnosť vidieť tajomstvá budúcnosti a veľmi často sa splnilo to, čo nám veštil. Ale skúsili sme už aj to, že sa môže myliť. Za veľkého sucha nám sľúbil, že pritiahne dážď, ale dážď neprišiel. Pred posledným ťažením proti Komančom nám oznámil, že získame veľkú korisť. Zvíťazili sme, ale miesto veľkej koristi získali sme len niekoľko starých koní a tri zlé pušky. Keď nám predminulej jesene povedal, že musíme ísť k vodám Tugahu, ak chceme skoliť mnoho bizónov, urobili sme podľa jeho slov, no získali sme tak málo mäsa, že potom v zime len-len čo nenastal hrozný hlad. Mohol by som vám uviesť ešte mnohé takéto príklady, ktoré dokazujú, že jeho oči sa občas zatemnía. Preto aj teraz je možné, že sa mylí v tom, čo povedal o našom bratovi Old Shatterhandovi. Prijímam jeho slová tak, akoby ich ani nebol povedal, a vyzývam svojich bratov a sestry, aby urobili tak isto. Musíme vyčkať, či sa jeho slová splnia.

Tu vystúpil môj malý Sam Hawkens a zvolal:

– Nie, nemusíme vyčkať. Načo by sme vyčkávali, keď jestvuje prostriedok, pomocou ktorého sa môžeme hneď dozvedieť, či medicinman hovoril pravdu?

– O akom prostriedku hovorí môj biely brat? – spýtal sa náčelník.

– Poviem vám to. Nielen Indiáni, ale aj belosi majú svojich medicinmanov, ktorí vedia predpovedať budúcnosť. A ja, Sam Hawkens, som najslávnejší z nich.

– Uff, uff! – skríkli Apači prekvapení.

– Pravda, to sa čudujete! Doteraz ste ma pokladali za obyčajného zálesáka, lebo ma ešte nepoznáte. Ale ja viem i čosi viacej, než iba chlieb jesť. Veď ma ešte spoznáte, hihihihhi! Nech niektorí červení bojovníci vezmú svoje tomahavky a vykopú do zeme úzku, ale hlbokú jamu.

– Chce môj biely brat nazrieť do vnútra zeme? – vyzvedal sa Inču-čuna.

– Áno, lebo budúcnosť je skrytá v lone zeme a niekedy aj vo hviezdach. Keďže teraz za jasného dňa nevidím hviezdy, podľa ktorých by som mohol veštiť, musím nazrieť do zeme.

Niekoľkí Indiáni poslúchli výzvu a tomahavkami vykopali jamu.

– Sam, nerobte komédiu, – zašepkal som mu. – Ak Indiáni zbadajú, že vystrájate hlúposti, ešte všetko zhoršíte a nič nenapravíte.

– Komédia? Hlúposti? Nuž a vari medicinman robí niečo inšie? Veď aj to sú hlúposti. A čo môže a smie on, to môžem a smiem aj ja, ak sa nemýlim, veľactený sir. Viem, čo robím. Ak teraz niečo nepodnikneme, tak bojovníci, ktorých vezmeme so sebou, budú od vás bočiť. Na to sa môžete spoľahnúť.

– Veď o tom som presvedčený. Ale prosím vás, nevystrájjajte nejaké smiešne kúsky.

– Ó, beriem to vážne, veľmi vážne. Nerobte si starosti!

Ale márne ma Sam uisťoval, nebolo mi ľahko pri srdci. Poznal som Sama až príliš dobre. Bol to šibal, preto som mu chcel ešte ďalej dovrávať, ale on odbehol odo mňa k Indiánom, aby im povedal, aká hlboká musí jama byť.

Keď ju Indiáni vykopali, odohnal ich a vyzliekol si starý kožený poľovnícky kabát. Pozapínal na ňom gombíky a tak ho položil na zem. Tento starý kabát stál tak rovno, akoby bol z plechu alebo z dreva, a tvoril akýsi dutý valec. Sam postavil kabát nad jamu, zatváril sa veľmi dôležite aj vyhlásil:

– Mužovia, ženy a deti Apačov uvidia, čo všetko dokážem a čo sa dozviem, a budú žasnúť. Keď vyslovím čarodejné slová, zem predo mnou otvorí svoje útroby a budem vidieť všetko, čo sa v najbližšom čase s nami stane.

Potom odišiel na kúsok od jamy a pomalými, slávnostnými krokmi začal okolo nej obchádzať. Na môj veľký úžas

odrapkával pritom malú násobilku od jednej až po deväť. Na šťastie to mlel tak rýchlo, že Indiáni nepochopili, čo vraví. Keď s deviatkou skončil, začal obiehať okolo jamy čoraz rýchlejšie, až napokon cváľal okolo kabáta dlhými skokmi. Pritom hlasne zavýjal a krútil rukami, akoby to boli krídla veterného mlyna. Keď sa už dosť nacváľal a nazavýjal, že mu nestačil dych, pristúpil ku kabátu a viac rás sa hlboko poklonil. Potom pichol hlavu do kabáta a díval sa do jamy.

Bál som sa, či bude mať tento detinský kúsok úspech. Poobzeral som sa dookola a na svoje uspokojenie som spozoroval, že Indiáni sa dívajú veľmi vážne. Ani na tvárach oboch náčelníkov sa nezračila nevôľa. Bol som však presvedčený, že Inču-čuna veľmi dobre vie, akú komédiu Sam robí.

Dobrých päť minút trčala Samova hlava vo výstrihu jeho kabáta. Pritom občas pohyboval rukami, aby naznačil, že vidí čosi veľmi dôležitého a úžasného. Napokon vytiahol hlavu. Tváril sa nanajvýš vážne. Rozopäl kabát, obliekol si ho a rozkázal:

– Nech moji červení bratia zasypú jamu. Kým je zem otvorená, nesmiem nič povedať.

Keď ho poslúchli a jamu zahrabali, zhlboka vdýchol, akoby ho videnie bolo veľmi vyčerpalo, a potom oznamoval:

– Váš medicinman videl veľmi zle, pretože sa stane práve opak toho, čo hovoril. Videl som všetko, čo nám prinesú najbližšie týždne, ale nesmiem o tom hovoriť. Len niečo môžem prezradiť. Videl som v jame zbrane a počul som výstrely. Čakajú nás teda boje. Posledný výstrel zarachotil z Old Shatterhandovej medveďobijky. Kto vystrelí posledný raz, ten nemohol padnúť a nemohol umrieť, ale zvíťazil. Mojim červeným bratom hrozí nešťastie. Môžu mu ujsť len tak, ak sa budú zdržovať v blízkosti Old Shatterhanda. Ak urobia tak, ako to od nich žiadal medicinman, zahynú. Dohovoril som. Howgh!

Táto veštba mala, aspoň v tejto chvíli, taký účinok, ako si Sam želal. Indiáni Samovi verili, to bolo na nich vidieť. Hľadeli k vozu, akoby čosi čakali. Iste sa domnievali, že medicinman vyjde a bude sa brániť. Ale on sa neukázal a tak predpokladali,

že sa cíti premožený. Sam Hawkens prišiel ku mne, ľstivo na mňa zablýskal očkami a spýtal sa:

- No, sir, ako som to vykonal?
- Ako pravý, ozajstný podvodník.
- Well, teda dobre? Všakže?
- Áno, aspoň sa zdá, že ste svoj cieľ dosiahli.
- Skvele som ho dosiahol. Medicinman je porazený.

Neodváža sa vyjsť a otvoriť ústa.

Winnetou na nás pozeral mlčky, ale jeho pohľad bol veľavýznamný.

Jeho otec nevedel tak mlčať. Pristúpil k Samovi a riekol:

– Môj biely brat je múdry človek. Vzal silu slovám nášho medicinmana a má kabát, preplnený dôležitými veštbami. O tomto drahocennom kabáte sa bude rozprávať široko-d'aleko, od jednej veľkej vody k druhej. Ale Sam Hawkens zašiel so svojimi predpoveďami priďaleko.

– Prid'aleko? Prečo? – spýtal sa malý čarodej.

– Bolo by stačilo povedať, že Old Shatterhand nám neprináša nešťastie. Prečo Sam Hawkens doložil, že nás čaká čosi zlého?

– Tak som to videl v jame.

Inču-čuna iba mávol rukou a povedal:

– Náčelník Apačov vie, o čo tu išlo, Sam Hawkens mu môže veriť. Nebolo treba hovoriť o nešťastí a znepokojiť mojich ľudí.

– Znepokojiť? Bojovníci Apačov sú predsa udatní mužovia a nebudú sa báť.

– Veď sa ani neboja. To dokážu, ak sa na ceste stretieme s nepriateľmi. Myslím však, že to bude pokojná cesta. Hneď môžeme vyraziť.

Priviedli kone. Bolo medzi nimi aj veľa mulíc a niektoré z nich niesli moje meračské nástroje. Na ostatné naložili zase potraviny a iné potrebné veci.

U Indiánov je zvykom, že odchádzajúcich bojovníkov všetci ostatní na kus odprevádzajú. Dnes sa to však nestalo, lebo si to Inču-čuna neželal. Tridsiati červení bojovníci, ktorí išli s nami, nerozlúčili sa ani len so svojimi ženami a deťmi. Akiste to urobili už predtým. Bojovnícka hrdosť im zabraňovala rozlúčiť sa verejne.

Len jediný človek tu vyriekol slová rozlúčky, a to bol Sam Hawkens. Keď uvidel medzi ženami Kliuna-ai, popohнал k nej svoju mulicu – lebo už sedel v sedle – a spýtal sa:

– Počula Kliuna-ai, čo som videl cez dieru v zemi?

– Počula som, čo si povedal, – odvetila.

– Mohol som povedať ešte viac, omnoho viac, napríklad aj o tebe.

– O mne? Aj mňa si videl v jame?

– Veru. Videl som celú tvoju budúcnosť. Mám ti o nej dačo povedať?

– Áno, hovor! – poprosila rýchlo a nedočkavo. – Čo mi prinesie budúcnosť?

– Nič ti neprinesie, skôr naopak, prídeš o niečo, čo ti je veľmi vzácne a drahé.

– O čo prídem? – vyzvedala sa úzkostné.

– Prídeš o vlasy. O niekoľko mesiacov ti vypadajú a budeš mať na hlave hroznú lysinu. Celkom ako mesiac, veď ani ten nemá vlasov. Potom ti pošlem svoju parochňu. Maj sa dobre, ty úbohá mesačná hlava!

So smiechom odfujazdil na mulici. Kliuna-ai sa odvrátila zahanbená, že sa pre svoju zvedavosť dala takto ťahať za nos.

Poriadok, v akom sme vyrazili na cestu, sa utvoril sám od seba. Inču-čuna, Winnetou so sestrou a ja sme boli na čele. Potom nasledovali Hawkens, Parker a Stone; za nimi sa uberali tridsiati Apači a striedali sa pri vedení mulíc.

Nšo-či sedela na koni podľa mužského spôsobu. Vedel som už, že je skvelá a vytrvalá jazdkyňa, čo sa ostatne ukázalo i teraz za našej cesty. A práve tak dobre vedela narábať aj so zbraňami. Keby nás bol voľakto stretol, kto ju nepoznal, bol by ju pokladal za Winnetouovho mladšieho brata. Pravda, bystrejšiemu zraku nemohla uniknúť ženská mäkkosť v črtách jej tváre a v obrysoch tela. Bola krásna, i keď bola v mužskom obleku a sedela na koni podľa mužského spôsobu.

Prvé dni našej cesty ubehli bez akejkoľvek príhody, ktorá by si zaslúžila spomienku. Ako vieme, Apači potrebovali päť dní, aby sa dostali z miesta prepadu do puebla na Rio Pecos. Cestu im spomaľovalo aj to, že viedli so sebou zajatcov a ranených. Teraz sme už po troch dňoch prišli na miesto, kde Rattler

zavraždil Klekí-petru. Tam sme zastali a utáborili sa na noc. Apači nanosili kameňov a postavili jednoduchý pomník. Winnetou bol vážnejší než obyčajne. Rozprával som mu, i jeho otcovi a sestre, čo mi kedysi Klekí-petra rozpovedal o svojom minulom živote.

Na druhý deň ráno prišli sme do kraja, kde naše meracie práce tak náhle prerušil vpád Indiánov. Kolíky tam ešte trčali a ihneď som mohol pokračovať, ale nepustil som sa do práce, lebo najprv bolo treba urobiť potrebné veci.

Apačom totiž vtedy po boji neprišlo na um pochovať belochovo a Kiowov. Nechali mŕtvolu ležať na zemi. Čo zameškali Apači, vykonali supy a rozličné divé zvery, pravda, iným spôsobom. Dookola ležali kosti, mnohé dočista ohlodané, ale na niektorých ešte viseli hnijúce zvyšky mäsa. Ja, Sam, Dick a Will sme mali hroznú robotu. Pozbierali sme tieto zvyšky a uložili ich do spoločného hrobu. Pravdaže, Apači sa tejto práce nezúčastnili.

Tak prešiel deň a merať som začal až na druhý deň ráno. Okrem bojovníkov, ktorí mi pri meraní nosili a podávali nástroje, pomáhal mi najmä Winnetou. Jeho sestra sa odo mňa ani nepohla. Bola to teraz celkom iná práca ako vtedy, keď som pracoval s takými nesympatickými ľuďmi. Červení bojovníci, ktorých som pri práci nepotreboval, brúsili po okolí a večer vždy priniesli hojnú loveckú korisť.

Pravda, práca rýchlo pokračovala. I pri všetkých prekážkach terénu podarilo sa mi spojiť sa s najbližším úsekom už za tri dni. Potreboval som už len deň, aby som si doplnil nákresy a poznámky. Potom už bola práca hotová a to bolo dobre, lebo zima sa rýchlo blížila. Noci už bývali chladné, takže sme museli udržiavať ohne až do rána.

Keď som spomenul, že mi Apači pomáhali, nechcel som tým tvrdiť, že to robili radi. Poslúchali len rozkazy svojich náčelníkov. Inak by mi sotva boli pomáhali. Na každom červenom pomocníkovi bolo vidieť, že je rád, keď som už jeho pomoc nepotreboval. A keď sme večer sedeli pohromade, tridsiatí Indiáni táborili vždy trochu ďalej, než bolo treba a než požadovala úcta k náčelníkom. Náčelníci to veľmi dobre videli, ale mlčali. Aj Sam to zbadal a povedal mi:

– Týmto červeným bojovníkom sa nechce veľmi do roboty. Je a ostane pravdou: Indián je výborný lovec a smelý bojovník, ale inak je to leňoch. Práca mu smrdí.

– To, čo robia pre mňa, nie je ani trocha namáhavé a nemožno to nazvať prácou. Ich nechut' bude mať azda inú príčinu.

– Tak? Akú?

– Hádám spomínajú na veštbu svojho medicinmana a veria jej viac, než vašim slovám, milý Sam.

– Možno, ale to by bolo od nich hlúpe.

– A okrem toho moja práca je im iste odporná. Tunajší kraj patrí im a ja ho vymeriavam pre iných ľudí, pre ich nepriateľov. Aj na to musíte myslieť, Sam.

– Ale ich náčelníci s tým predsa súhlasia.

– Pravdaže, ale to neznamená, ani z toho nevyplýva, že sú s tým aj uzrozumení. V duchu sú proti tomu. A keď ich pozorujem, ako sedia spolu a potichu sa rozprávajú, tu môžem vyčítať z ich tvárí, že hovoria o mne, ale nič takého, čo by ma potešilo, keby som to počul.

– Aj mne sa to tak zdá, ale nám to môže byť ľahostajné. Ako o nás zmýšľajú a rozprávajú, to nám nemôže škodiť. Máme do činenia predovšetkým s Inču-čunom, Winnetouom a Nšo-či a na týchto troch si naozaj nemôžeme sťažovať.

V tomto mal pravdu. Winnetou a jeho otec mi vo všetkom ochotne pomáhali a boli ku mne úslužní skutočne ako bratia. Indiánka mi vyčítala z očí každé želanie. Zdalo sa mi, že vie uhádnuť každú moju myšlienku. Robila vždy to, čo som chcel, a nepotreboval som to ani vysloviť. Dbala aj na nepatrné veci a maličkosti, ktoré si obyčajne nikto nevšímne. Každým dňom som jej bol čoraz viac zaviazaný vďakou. Rola dobrá pozorovateľka a pozorná poslucháčka, a čoskoro som na svoju radosť a uspokojenie zbadal, že som sa či už úmyselne alebo mimovoľne stal jej učiteľom, od ktorého sa dychtivo učila. Keď som rozprával, očami priam visela na mojich perách, a keď som niečo robil, neskoršie to robila tak isto, aj keď to odporovalo zvyklostiam jej plemena. Zdalo sa, že je tu iba pre mňa. Starala sa o moje pohodlie a blaho viacej než ja sám, pretože ja som nikdy nemyslel na to, aby som sa mal lepšie než iní.

Teda večer štvrtého dňa som bol s prácou hotový a zabalil som meračské nástroje do prikrývok, ktoré sme si na to boli priniesli. Pripravili sme sa na cestu a piateho dňa ráno sme vyrazili. Obaja náčelníci sa rozhodli pre tú istú cestu, ktorou ma Sam priviedol do tohto kraja.

Keď sme už išli druhý deň, stretli sme cudzincov. Boli sme v rovinatej krajine, porastenej trávou a kde-tu i krovinami. Mali sme dobrý rozhľad, čo je na západe vždy výhoda. Nikdy nemôžete vedieť, s akými ľuďmi sa tu stretnete, a preto je dobre, keď ich vidíte už z diaľky. Zbadali sme štyroch blížiacich sa jazdcov. Boli to belosi. Pravdaže, aj oni nás zbadali ako my ich a zastali v rozpakoch, či majú v ceste pokračovať, alebo sa nám vyhnúť. Stretnúť tridsať červených bojovníkov, to nie je príjemné pre belochov, najmä ak, sú iba štyria a nevedia, ku ktorému kmeňu Indiáni patria. Ale keď uvideli medzi Indiánmi aj nás belochov, ich obavy zmizli a popohnali kone smerom k nám.

Boli oblečení ako cowboji a ozbrojení puškami, nožmi a revolvermi. Keď sa k nám priblížili na dvadsať krokov, zastavili kone a navyknutými pohybmi schytili pušky, aby mohli hneď strieľať. Jeden z nich na nás zakričal:

– Good day, meššurs! Musíme držať prst na kohútiku, či nie?

– Good day, gents, – odvetil Sam. – Len pokojne odložte svoje búchačky! Nechceme vás zožrať. Môžeme sa spýtať, odkiaľ prichádzate?

– Od starej Mississippi.

– A kam idete?

– Hore do Nového Mexika a odtiaľ do Kalifornie. Počuli sme, že tam potrebujú pastierov dobytká a že ich lepšie platia než tam, kde sme boli doteraz.

– Možno, že máte pravdu, sir, no musíte vykonať ešte ďalekú cestu, kým dostanete takéto skvelé postavenie. My prichádzame zase zdola a mierime do St. Louis. Je cesta bezpečná?

– Áno. Aspoň sme nič zlého nepočuli. Ale v nijakom prípade sa nemusíte obávať, je vás pekný počet. Alebo azda červení gentlemani nejdú ďaleko s vami?

– Len títo dvaja bojovníci a toto dievča, ktoré je jednému dcérou a druhému sestrou, ostatní sa vrátia domov. Títo dvaja bojovníci sú Inču-čuna a Winnetou, náčelníci Apačov.

– Čo hovoríte, sir? Táto červená lady chce ísť do St. Louis? Môžeme sa dozvedieť aj vaše mená?

– Prečo nie? Sú to počestné mená a nemusíme ich zatajovať. Mňa volajú Sam Hawkens, ak sa nemýlim. Toto sú moji kamaráti Dick Stone a Will Parker. A vedľa mňa vidíte Old Shatterhanda, mladého muža, ktorý nožom skolí sivého medveďa a pästou zrazí na zem aj najsilnejšieho chlapa. Teraz budete takí láskaví a poviete nám zase vy svoje mená?

– Veľmi rád. O Samovi Hawkensovi sme počuli. Ale o ostatných gentlemanoch ešte nie. Ja sa volám Santer, a nie som taký slávny zálesák ako vy, ale iba chudobný cowboy.

Nato povedal aj mená svojich troch spoločníkov, ale nezapamätal som si ich. Ešte sa spýtal, aká je ďalej cesta, a potom odeválali. Keď už boli preč, Winnetou sa spýtal Sama:

– Prečo dal môj brat týmto ľuďom také presné správy?

– Mal som im to azda zamlčať?

– Áno.

– Neviem prečo. Zdvorilo sa nás spytovali, musel som im teda zdvorilo odpovedať. Takto aspoň Sam Hawkens vždy robí.

– Nedôverujem zdvorilosti bledých tvárí. Boli zdvorilí, pretože je nás deväť ráz toľko čo ich. Mrzí ma, že si im povedal, kto sme.

– Prečo? Myslíš, že nám to môže škodiť?

– Áno.

– Ako?

– Rozlične. Tieto bledé tváre sa mi nepáčili. Oči toho, ktorý s tebou hovoril, neboli dobré.

– To som nespozoroval. Ale keby to naozaj tak bolo, nezáleží na tom. Sú už preč. Cválajú tamtým smerom a my zase opačným. Ani na um im nepríde obrátiť sa a obťažovať nás.

– A predsa chcem vedieť, čo robia. Moji bratia môžu ísť pomaly ďalej. Ja sa s Old Shatterhandom vrátim a budem tieto bledé tváre na kuse cesty sledovať. Musím vedieť, či sa naozaj uberajú ďalej, alebo to len predstierali.

Zatiaľ čo ostatní pokračovali v ceste, Winnetou šiel so mnou po našej stope, po ktorej sa uberali štyria cudzinci. Musím povedať, že ani mne sa tento Santer nepáčil a že ani jeho traja druhovia nevyzerali dôveryhodne. Len to som si nevedel vysvetliť, čo by nám mohli alebo chceli urobiť, keby patrili k ľuďom, ktorí obyčajne nerozlišujú medzi svojím a cudzím majetkom. Čo by ich mohlo zviest' k tomu, aby u nás čakali dobrú korisť? Na to som si nevedel dať odpoveď. A keby hneď boli o tejto dobrej koristi presvedčení, bolo nepravdepodobné, že by sa na nás odvážili; boli iba štyria a nás bolo tridsaťsedem a k tomu sme boli dobre ozbrojení. Keď som sa na to spýtal Winnetoua, vysvetľoval mi:

– Ak sú to zlodeji, nezbajú na našu presilu, lebo takí ľudia obyčajne nezamýšľajú napadnúť niekoho otvorene. Budú nás sledovať tajne a vyčkajú príhodnú chvíľu, keď osoba, na ktorú striehnu, odíde od ostatných.

– Na koho by mohli striehnúť? Ved' nás vôbec nepoznajú.

– Na toho, u koho tušia zlato.

– Zlato? Ako môžu vedieť, či ho máme so sebou a kto z toľkého počtu mužov ho má pri sebe? To by museli byť vševedúci.

– Ó nie. Potrebujú len premýšľať, aby si na to s istotou mohli odpovedať. Sam Hawkens bol neobozretný a prezradil im, že sme náčelníci a že ideme do St. Louis. Viac nepotrebujú vedieť.

– Ach, teraz už tuším, čo myslí môj červený brat. Keď Indiáni cestujú na východ, potrebujú peniaze. Pretože však nemajú razené mince, berú si so sebou zlato, ktorého náleziská poznajú. A ak sú to náčelníci, vtedy je celkom isté, že nesú so sebou mnoho zlata.

– Môj brat Old Shatterhand to uhádol. Ak títo belosi myslia na krádež a lup, v prvom rade by si vzali na mušku náčelníkov. Pravda, teraz by u nás nenašli nič.

– Nič? Ved' ste sa chceli zásobiť zlatom!

– To urobíme až zajtra. Načo by sme ho nosili so sebou, keď ho nepotrebujeme? Doteraz sme nemuseli za nič platiť. Až keď prídeme do pevností, ktoré ležia na našej ceste, budeme

musieť platiť. Preto si obstaráme zlato až teraz, pravdepodobne to bude už zajtra.

– Nálezisko teda leží v blízkosti našej cesty?

– Áno. Je to vrch, nazývaný Nugget-tsil, ale takto ho voláme len my. Ľudia, ktorí nevedia, že je tam zlato, ho menujú inakšie. Dnes večer dorazíme do jeho blízkosti a prinesieme si toľko zlata, koľko potrebujeme.

Priznám sa, že sa ma zmocnil obdiv a trochu aj závišť. Títo ľudia vedia, kde leží množstvo drahého kovu, a namiesto toho, aby to využili, vedú taký nenáročný, skromný život, o akom sa civilizovaným ľudom ani nesníva. Nenosia so sebou šekové knižky ani peňaženky, no všade, kam prídu, majú skryté pokladnice, do ktorých potrebujú len siahnuť, aby si vrecká naplnili zlatom. Keby to aj iní mohli takto mať! Myslím tie pokladnice, nie nenáročný život!

Museli sme byť obozretní, lebo Santer nesmel spozorovať, že ho sledujeme. Preto sme sa kryli za každým kopcom a kríkom. Po dobrej štvrt'hodine sme tých štyroch mužov zbadali. Klusali pokojne svojou cestou ďalej. Zdalo sa, že majú naponáhlo a že ani nemysleli a nemyslia na návrat. Zastavili sme sa. Winnetou ich pozoroval, až kým nezmysli našim očiam a potom riekol:

– Nemajú zlé úmysly a môžeme byť teda pokojní.

Netušil, ako ani ja, že sa veľmi mýli. Títo ľudia mali zlé úmysly, ale boli mimoriadne prefikani, ako som sa neskôr presvedčil. Predpokladali, že ich budeme nejaký čas pozorovať, a preto chceli vzbudiť dojem, že majú naponáhlo. Neskôr sa však vrátili a sledovali nás.

Obrátili sme kone a rýchlym cvalom sme dohonili svojich druhov. Večer sme sa zastavili na mieste, kde prýštil prameň. Náčelníci, navyknutí na ustavičnú opatrnosť, najprv starostlivo prezreli okolie, a až potom vydali rozkaz, aby sme sa utáborili. Voda v prameni bola čistá a mocne prúdila zo zeme. Trávy pre kone tu bolo dost'. Keďže čistina bola obkľúčená stromami a kroviskami, mohli sme zapáliť jasné ohne, ktoré z diaľky nebude vidieť. Okrem toho Inču-čuna postavil dvoch mužov na stráž, a tak sa zdalo, že sme pre svoju bezpečnosť urobili všetko, čo opatrnosť vyžadovala.

Tridsiati Apači sa utáborili ako obyčajne v určitej vzdialenosti, ktorá vôbec nebola potrebná. Zatiaľ čo blčali ohne, chceli zjesť svoju porciu sušeného mäsa. My siedmi sme sedeli neďaleko krovia okolo nášho ohňa. Ku krovisku sme si sadli preto, lebo nás chránilo pred studeným vetrom, ktorý v ten večer fúkal.

Po večeri sme sa obyčajne nejaký čas zabávali rozhovorom; tak bolo i dnes. Medzi rečou Inču-čuna poznamenal, že na druhý deň vyrazíme neskoršie než obyčajne, a to až na poludnie. Keď sa ho Sam Hawkens opýtal, prečo sa toľko zdržíme, odvetil mu s úprimnosťou, ktorú som neskôr veľmi oľutoval:

– Malo by to vlastne ostať tajomstvom, ale svojim bielym bratom to môžem zveriť, ak mi sľúbia, že nebudú ďalej pátrať.

Keď sme to prisľúbili, pokračoval:

– Potrebujeme peniaze, a preto zajtra ráno odídem so svojimi deťmi po nugety a vrátíme sa až na poludnie.

Stone a Parker vykriekli v údive a Sam Hawkens nemenej prekvapený sa spýtal:

– Je tu v blízkosti zlato?

– Áno, – odvetil Inču-čuna. – Nikto to netuší, ba ani moji bojovníci o tom nevedia. Ja som sa to dozvedel od svojho otca, ktorému to zase povedal jeho otec. Takéto tajomstvá sa dedia z otcov na synov a považujú ich za posvätné. Ani najlepšiemu priateľovi ich neprezrádzajú. Teraz som síce hovoril o tom, ale to miesto nezradím ani neukážem nikomu. Zastrelím každého, kto by sa odvážil sledovať nás, aby miesto vypátral.

– Aj nás by si zabil?

– Aj vás. Venoval som vám svoju dôveru, no keď ju sklamete, zaslúžite si smrť. Ja však viem, že neodídete z tohto tábora, kým sa nevrátite.

Týmito úsečnými a výstražnými slovami skončil a rozhovor sa obrátil iným smerom. Po chvíľke ho Sam Hawkens prerušil výkrikom. Inču-čuna, Winnetou, Nšoči a ja sme sedeli obrátení chrbtom ku krovisku. Sam, Dick a Will sedeli na druhej strane ohňa a teda mali húštie pred očami. Uprostred rozhovoru Hawkens zrazu vykrikol, schmatol pušku, namieril a vystrelil do krovia. Pravdaže, týmto výstrelom sa vyplašil celý tábor. Indiáni

vyskočili a pribehli k nám. Aj my sme rýchlo vstali a spýtali sa Sama, prečo vystrelil.

– Uvidel som za Inču-čunom oči v kroví, – vysvetľoval.

Červení bojovníci hneď vytiahli z ohňov horiace konáre a vnikli do krovia. Ale hľadali márne. Všetci sme sa utíšili a znovu si posadali.

– Sam Hawkens sa hádam zmýlil, – povedal Inču-čuna. – Pri mihotavom ohni ľahko môže vzniknúť zrakový klam.

– To je čudné; som presvedčený, že som celkom iste videl dve oči.

– Vietor akiste obrátil dva listy; môj biely brat uzrel ich spodné strany, ktoré sú jasnejšie, a pokladal ich za oči.

– To je možné. Zastreľil som teda listy... hihihih!

Zasmial sa svojím zvláštnym spôsobom. Ale Winnetou nebral vec zo smiešnej stránky. Riekol vážne:

– Môj brat Sam rozhodne urobil chybu, ktorej sa v budúcnosti vždy musí vyvarovať!

– Chybu?... Ja?... Akú?

– Nemal strieľať.

– Nie? To by tak bolo! Ak sa v kroví skrýva špehúň, mám predsa právo vpáliť mu do hlavy guľku, ak sa nemýlim.

– Ako môžeme vedieť, že má špehúň nepriateľské úmysly? Zbadal nás a priplazil sa bližšie, aby vyzvedel, kto sme. Hádam neskoršie by vyšiel sám, aby nás pozdravil.

– Hm, to je pravda, – priznal malý zálesák.

– Výstrel bol pre nás nebezpečný, – pokračoval Winnetou. – Buď sa Sam zmýlil a nevidel nijaké oči: v tom prípade bol výstrel zbytočný a môže len prilákať nepriateľov, ktorí sú azda nablízku. Alebo to bol skutočne človek a Sam spozoroval jeho oči. Ale aj v tom prípade nebolo správne strieľať, pretože sa dá predpokladať, že guľka netrafí.

– Oho! Sam Hawkens je si istý svojím výstrelom. Rád by som videl toho, kto by mi dokázal, že som voľakedy už netrafil.

– Aj ja viem strieľať, ale ani ja by som teraz nebol trafil. Špehúň predsa vidí, že naňho mierite. Podľa toho spozná, že ste ho už zbadali, a rýchlym pohybom sa uhne pred hlavňou. Guľka netrafí a chlap zmizne v tme.

– Áno, áno, ale čo by bol môj červený brat urobil na mojom mieste?

– Bol by som použil kolenný výstrel, alebo by som sa bol potichu vzdialil, aby som sa okľukou dostal špehúňovi za chrbát.

Kolenný výstrel je najobťažnejší výstrel, aký len jestvuje. Nedarí sa mnohým zálesákom, ktorí sú inak veľmi dobrými strelcami. Ja som o ňom nič nevedel a až potom, keď ma Winnetou naň upozornil, som sa v ňom cvičil.

Povedzme, že sedím pri táborovom ohni, či už sám alebo s inými, na tom nezáleží. Moja puška leží, ako je zvykom, neďaleko pravej ruky, aby som ju mohol rýchlo uchopiť. Tu zbadám, že ma pozorujú z nejakého úkrytu dve oči. Špehúňovu tvár nemôžem vidieť, lebo je v tme, ale oči vidím, ak je vyzvedač neopatrný, a nehľadá spod poloprivretých viečok. Oči svietia matným fosforeskujúcim leskom, ktorý je tým lepšie vidieť, čím väčši vyzvedač napína zrak. Nemyslíte si však, že je ľahké zbadáť v tme dve svetielkujúce oči medzi listami. Tomu sa človek nenaučí, na to musí mať vrozený bystrozrak.

Keď som presvedčený, že mám pred sebou nepriateľského vyzvedača, musím ho zneškodniť, aby som sa zachránil. Musím ho zneškodniť, a to výstrelom medzi oči, lebo len na ne môžem mieriť, iné z neho nič nevidím. Keď si však priložím pušku ako obyčajne k lícu, vyzvedač zbadá, že naňho mierim, a hneď zmizne. Musím teda namieriť tak, aby to nespozoroval. A to sa deje pri kolennom výstrele. Ohnem pravú nohu tak, že sa koleno dvihne a stehno vytvorí čiaru, ktorej predĺženie by zasiahlo medzi špehúňove oči. Potom vezmem pušku, akoby som sa s ňou chcel bezmyšlienkovite a nevedomky pohrať. Hlaveň priložím k stehnu, aby tvorila presne jeho predĺženie, a stisnem kohútik. Je to ťažké, veľmi ťažké, a to najmä preto, že možno použiť iba pravú ruku. Keby som použil obidve, nezdalo by sa, že sa chcem s puškou iba pohrať. Jednou rukou namieriť, pevne pritlačiť pušku k stehnu a potom vypáliť, to dokáže zo sto strelcov hádam jeden. A to už ani nespomínam, ako ťažko je v tejto polohe zamieriť na cieľ, keď oko nemôže sledovať mušku a keď týmto cieľom sú dva nezreteľné body v záplave lístia, ktorú ožaruje mihotavé svetlo ohňov a rozochvieva ju

azda aj vietor. Toto teda mienil Winnetou, keď hovoril o kolennom výstrele, v ktorom bol majstrom. Mne tento výstrel nešiel nikdy ľahko, lebo moja medveďobijka bola veľmi ťažká a sotva som ju mohol ovládnuť jednou rukou. Ale neprestajným cvičením som predsa dosiahol žiaduce výsledky.

Keď sme bezvýsledne prehľadali okolie, všetci sa utíšili a upokojili, len Winnetou nie. Po chvíli znovu vstal a odišiel pátrať ďalej sám. Ubehla hodina, kým sa vrátil.

– Niet tu nikoho, – povedal, – Sam Hawkens sa hádam zmýlil.

No predsa postavil namiesto dvoch strážcov štyroch a prikázal im, aby boli čo najobozretnejší a aby často prezerali okolie tábora. Až potom sme si ľahli spať.

Nespál som pokojne. Často som sa zobúdzať, lebo som mal krátke, nepríjemné sny o Santerovi a jeho druhoch. Zaiste sa to dalo jednoducho a ľahko vysvetliť naším stretnutím. No keď som ráno vstal, Santer mi neschádzal z mysle; márne som sa snažil zabudnúť naňho. Zo skúsenosti vieme, že osoba, o ktorej sa nám sníva, často nám potom neschádza z mysle celý deň.

Keď Inču-čuna so svojím synom a dcérou zjedli raňajky, skladajúce sa z mäsa a múčnej kaše, vyrazili na cestu. Prv než odišli, požiadal som ich o dovolenie, aby som ich mohol odprevadiť aspoň na kus cesty. Aby som ich presvedčil, že nechcem hľadať cestu k nálezisku zlata, povedal som im, že mi Santer neschádza z mysle. Divil som sa sebe samému. Bez závažného dôvodu som dnes ráno nadobudol takmer istotu, že sa so svojimi ľuďmi vrátil. Iste to bol následok mojich snov.

– Môj brat si nemusí o nás robiť starosti, – odpovedal Winnetou. – Aby som ho upokojil, ešte raz budem pátrať po stopách. Vieme, že môj brat nedychtí po zlato, no keby išiel s nami čo len krátky kus cesty, vytušil by miesto a celkom iste by sa ho potom zmocnila horúčkovitá túžba po zhubnom prachu, ktorá belocha neopustí, kým ho nezničí telesne i duševne. Prosíme ťa teda, nie azda z nedôvery, ale z lásky a opatrnosti, aby si nešiel s nami.

S tým som sa musel uspokojiť. Winnetou ešte raz prehľadal okolie, ale neobjavil nijakú stopu. Potom všetci traja odišli.

Podľa toho, že nešli na koňoch, som uzatváral, že miesto, ktoré chcú vyhľadať, nemôže byť príliš ďaleko.

Lahol som si do trávy, zapálil som si fajočku a besedoval som so Samom, Dickom a Willom len preto, aby som sa zbavil bezdôvodných obáv. Ale nemal som pokoja, opäť som vstal. Čosi ma hnalo odtiaľto preč. Prehodil som si pušku cez plece a odišiel. Hádám natrafím na zverinu a obrátim si myšlienky inam.

Inču-čuna odišiel z tábora južným smerom. Preto som sa pustil na sever, aby sa nezdalo, že chcem Indiánov sledovať proti ich zákazu.

Asi po štvrthodine som na svoje veľké prekvapenie natrafil na stopy troch ľudí, ktorí boli obutí v mokasínoch. Rozoznal som dve veľké, dve prostredné a dve menšie nohy. Stopy boli čerstvé. Museli to byť Inču-čuna, Winnetou a Nšo-či. Odišli južným smerom, ale potom sa okľukou obrátili na sever zrejme preto, aby nás oklamali. Mali sme sa domnievať, že nálezisko zlata je na juhu.

Smel som ísť ďalej? Nie. Mohli by ma uvidieť. Pri návrate pravdepodobne nad'abia na moju stopu, a preto som nechcel vzbudiť v nich podozrenie, že som tajne bežal za nimi. Ale nazad do tábora sa mi nechcelo, a preto som kráčal ďalej na východ.

Už o krátku chvíľu som sa musel znovu zastaviť, lebo som natrafil na iné stopy. Keď som ich preskúmal, zistil som, že pochádzajú od štyroch mužov, ktorí mali čižmy s ostrohami. Hneď mi prišiel na um Santer. Stopy viedli tým smerom, ktorým sa uberali obaja náčelníci, a zdalo sa, že vychádzajú z neďalekého kroviska, z ktorého vyčnievalo niekoľko dubov s hustým lístím. Tam som sa musel najprv podívať.

Bolo to naozaj tak; stopy vychádzali z tejto húštiny, a keď som do nej vnikol, našiel som tam priviazané štyri kone, na ktorých som videl jazdiť Santer a jeho druhov. Na pôde bolo zreteľne vidieť, že tí štyria chlapi tu prenocovali. Teda predsa sa vrátili. Prečo? Rozhodne len kvôli nám. Zaiste zmýšľali tak, ako mi to včera vysvetľoval Winnetou. Sam Hawkens sa včera večer nemýlil, naozaj videl dve oči, ale svojím nerozumným správaním zahnal vyzvedača skôr, než vystrelil. Teda špehúň

nás vypočul. Santer nás pozoroval, aby vyčkal chvíľu, keď bude môcť osamote dostať toho, koho si vybral na mušku. Ale toto miesto bolo dosť ďaleko od nášho tábora. Ako nás mohli stadiaľto pozorovať?

Prezrel som si stromy. Boli síce veľmi vysoké, ale nie príliš silné, takže sa ľahko dalo na ne vyliezť. V kôre jedného z nich boli zárezy, ktoré mohli pochádzať iba od ostrôh. Nieкто teda vyliezol na strom a z výšky mohol dobre vidieť, keď už nie samotné táborisko, tak aspoň každého, kto z neho odchádzal. Nebesá! Aká myšlienka mi vhupla do hlavy! O čom sme hovorili včera večer predtým, ako Sam zbadal tie oči? O tom, že Inču-čuna chce dnes odísť, aby so svojimi deťmi priniesol zlato! Vyzvedač to vypočul. Dnes ráno vyliezol na dub a videl ísť tri očakávané osoby povedľa. O chvíľku sa vydal za nimi aj so svojimi tromi kompánmi. Winnetou je v nebezpečenstve! Aj Nšo-či a jej otec! Musel som za nimi čo najrýchlejšie, aby som zákerníkov predbehol. Nemal som ani toľko času, aby som sa vrátil do tábora a urobil poplach. Rýchlo som odviazal jedného zo štyroch koní, vyviedol ho z krovia, vyšvihol sa naň a už som aj uháňal za lotrami po ich vlastných stopách, ktoré sa čoskoro spojili so stopami náčelníkov.

Pritom som uvažoval, podľa akých znakov by som mohol uhádnuť, kde treba hľadať nálezisko zlata, keby sa mi stopy stratili. Winnetou vrazil o vrchu zvanom Nugget-tsil. Nuggety sú zlaté zrnká rozličnej veľkosti; tsil je apačské slovo a znamená vrch. Nugget-tsil značí teda Nuggetový vrch. Nálezisko rozhodne leží vysoko. Skúmal som kraj, cez ktorý som uháňal. Na severe, práve v smere, ktorým som cválal, čnelo niekoľko vysokých zalesnených vrchov. Niektorý z nich musel byť Nuggetový vrch. O tom som v tejto chvíli ani trochu nepochyboval.

Starý kôň, na ktorom som sedel, necválal dosť rýchlo. Preto som cestou odlomil prút z krovia a tým som ho pošibával. Kôň uháňal, ako mu sily stačili. Rovina ostala za mnou, dojazdil som k vrchom. Stopa viedla medzi dva z nich, ale po nejakom čase som ju už nemohol rozoznať, lebo horské vody sem naniesli z výšin mnoho kamenia. Ale nezostúpil som, lebo sa rozumelo

samo sebou, že tí, ktorých som hľadal, uberali sa tadeto ďalej, hore údolím.

Ale neskoršie odbočovala napravo rokľina a jej dno bolo rovnako kamenité. Teraz bolo treba zistiť, či odbočili napravo, alebo išli rovno ďalej. Zoskočil som zo sedla a prezeral si kamenie. Nebolo ľahké stopu objaviť, ale predsa som ju našiel. Viedla ďalej hore údolím. Znovu som vysadol na koňa a sledoval ju. Čoskoro sa však cesta zase rozdeľovala a musel som znovu zostúpiť. Dalo sa čakať, že sa to bude neskôr viac ráz opakovať a že kôň mi bude len prekážať. Priviazal som ho teda k stromu a bežal som ďalej po stope. Uháňal som po úzkej skalnatej úžľabine, ktorá odbočila z údolia. Iste tadiaľto steká voda z hôr, ale teraz tu bolo sucho. Úzkosť ma hnala, takže sa mi až dychu nedostávalo. Keď som vybehol hore strmým svahom, musel som sa zastaviť, aby som si trochu vydýchol. Potom som bežal ďalej zase kúsok nadol. Až konečne stopa zrazu odbočila naľavo do lesa. Nebežal som, ale takmer som letel medzi stromami. Najprv stáli husto pohromade, potom však redli, až som zbadal, že je predo mnou čistinka. Ešte som k nej nedorazil, keď som počul niekoľko výstrelov. Hneď nato zaznel výkrik, ktorý mnou prenikol ako meč. To vykrikoval Apač, ktorému hrozila istá smrť.

Teraz som sa hnal dopredu dlhými skokmi ako dravec, ktorý sa chce vrhnúť na korisť. Znovu zarachotil výstrel a za ním druhý – to bola Winnetouova dvojka, poznal som jej zvuk. Chvalabohu, teda ešte žije; mŕtvy nemôže strieľať. Ešte niekoľko skokov a dostal som sa na čistinku. Pod krajným stromom som zastal, lebo výjav, ktorý som zazrel, ma doslova primrazil k zemi.

Čistinka nebola veľká. Asi v prostriedku ležali Inču-čuna a jeho dcéra. Odtiaľto som nemohol zistiť, či sú ešte živí. Neďaleko nich bol malý balvan, za ktorým sa skrýval Winnetou. Práve nabíjal pušku. Naľavo odo mňa stáli dvaja chlapi, krytí stromami. Pušky mali pripravené, aby mohli hneď vystreliť, keď sa Winnetou čo len trochu vystrčí. Napravo odo mňa sa medzi stromami obozretne plazil tretí, aby Winnetoua obišiel a zaskočil ho odzadu. Štvrtý ležal práve predo mnou; bol mŕtvy, mal prestrelenú hlavu.

Tí dvaja boli v tejto chvíli mladému náčelníkovi nebezpečnejší ako tretí. Strhol som medveďobjíku z pleca a obidvoch som zastrelil. Nezdržoval som sa nabíjaním pušky, ale vyskočil som a hnal som sa za tretím. Počul moje výstrely a rýchlo sa obrátil. Keď ma zbadal, namieril a vypálil. Odskočil som nabok; netrafil ma. Videl, že vlastne prehral, a ušiel do lesa. Hnal som sa za ním; bol to Santer. Chcel som ho chytiť, ale vzdialenosť medzi ním a mnou bola pomerne veľká. Na okraji čistinky som ho ešte mohol vidieť, ale v lese už nie. Musel som teda bežať len podľa jeho šľapají, a to nešlo tak rýchlo, ako by som bol chcel. Nebolo ho možné dohoniť. Preto som sa o krátky čas vrátil. Prišlo mi na um, že ma Winnetou hádam bude potrebovať.

Keď som sa opäť dostal na čistinku, Winnetou kľučal pri svojom otcovi a sestre a úzkostlivo skúmal, či ešte žijú. Keď ma zbadal prichádzať, na chvíľočku vstal. V jeho očiach bol výraz, na ktorý nikdy nezabudnem. Zračil sa v nich priam šialený hnev a bôľ.

– Môj brat Old Shatterhand vidí, čo sa stalo. Nšo-či, najkrajšia a najlepšia z apačských dcér, už nikdy nepôjde do miest bledých tvárí. Je v nej ešte trochu života, ale oči už asi nikdy neotvorí.

Nebol som schopný slova, nevládal som nič povedať, ani sa nič opýtať. Načo by som sa aj bol spytoval? Videl som obe nehybné telá. Ležali vedľa seba v hlbokkej kaluži krvi. Inču-čuna mal prestrelenú hlavu a Krásny Deň zase hrud'. Náčelník bol ihneď mŕtvy, jeho dcéra ešte dýchala, ale ťažko a chrčivo. Krásna bronzová farba jej tváre bledla čoraz väčšmi. Plné líčka vpadli a na črtách, ktoré mi boli také drahé, rozprestrel sa tieň smrti.

Tu sa trošku pohla. Obrátila hlavu na tú stranu, kde ležal jej otec, a pomaly otvorila oči. Uzrela Inču-čunu v kaluži krvi a hrozne sa zľakla. Zdalo sa, že premýšľa. Zrazu si uvedomila, čo sa stalo, a siahla si útlými rúčkami k srdcu.

Pocítila teplú, vytekajúcu krv a zhlboka, chrčivo zastonala.

– Nšo-či, moja dobrá, jediná sestra! – zaúpel Winnetou zlomeným hlasom, ktorý nemožno slovami opísať.

Pozrela naňho.

– Winnetou... brat môj... – zašepkala. – Pomsti ma... pomsti!

Potom sa jej oči skĺzli na mňa a na jej poblednutých perách zaihral radostný, ale rýchlo zmierajúci úsmev.

– Old Shatter... hand! – vydýchla. – Ty... si... tu! Takto... musím... zomrieť...

Viacej sme nepočuli. Smrť jej nedala dohovoriť, ale zapečatila jej ústa navždy. Myslel som, že sa mi srdce pukne. Musel som prejaviť svoj žiaľ. Vyskočil som, lebo až doteraz sme pri nej kľáčali, a hlasito som vykrikol, až štíty okolitých vrchov bôľne vracali ozvenu. Winnetou vstal, ale tak pomaly, akoby ho tlačilo nesmierne ťažké bremeno, objal ma oboma rukami a povedal:

– Sú mŕtvi! Zomrel najväčší, najšľachetnejší náčelník Apačov a Nšo-či, moja drahá sestra, ktorá ti darovala svoju dušu. Skonala s tvojím menom na perách. Nezabudni na to! Nezabudni na to, milý môj brat!

– Nie! Nikdy na to nezabudnem!

Tu jeho tvár nadobudla celkom iný výraz. Jeho hlas znel ako ťaleké hrozivé dunenie hromu, keď sa spýtal:

– Počul si jej poslednú prosbu, s ktorou sa na mňa obrátila?

– Áno.

– Pomsta! Mám ju pomstiť. Áno, ja ju pomstím tak, ako doteraz ešte nikto vraždu nepomstil! Vieš, kto boli vrahovia? Videl si ich. Boli to bledé tváre, ktorým sme nijako neublížili. Tak to bolo v minulosti a tak to bude vždy, vždy, až kým nezavraždia posledného červeného bojovníka. A keby aj zomrel prirodzenou smrťou, vyvražďovanie môjho národa ostane vraždou. Chceli sme ísť do miest prekliatych bledých tvárí. Nšo-či sa chcela stať takou, akými sú biele squaw, lebo ťa milovala a verila, že si získa tvoje srdce, keď si osvojí vedomosti a mravy bielych dievčat. Zaplatila to životom. Či vás nenávidíme alebo milujeme, je to vždy to isté; kdekoľvek stúpi noha bledej tváre, tam nasleduje za ňou aj naša skaza. Všetky kmene Apačov budú kvíliť a výkriky hnevu a pomsty sa budú ozývať všade, na každom mieste, kde je príslušník nášho plemena. Oči všetkých Apačov budú teraz pozerieť na Winnetoua, aby videli, ako pomstí smrť svojho otca a sestry. Nech môj brat Old

Shatterhand počuje, čo pri týchto dvoch mŕtvolách sľubujem! Prisahám Veľkému Duchu a všetkým svojim predkom, ktorí sa už zhromaždili vo večných lovištiach, že odo dneška každého belocha, ktorého stretnem, zastrelím puškou, čo vypadla môjmu otcovi z mŕtvej ruky, alebo ho...

– Zadrž! – skočil som mu s hrôzou do reči, lebo som vedel, že by prisahu nechvejne a neúprosne dodržal. – Zadrž! Nech môj brat Winnetou teraz neprisahá... teraz nie!

– Prečo nie teraz? – spýtal sa takmer s hnevom.

– Pri prisaha musíme mať pokojnú myseľ.

– Uff! Moja duša je v tejto chvíli pokojná ako hrob, do ktorého vložím tieto dve drahé mŕtvolky. Práve tak ako hrob ich viacej nevydá, ani ja neodvolám slová svojej prí...

– Prestaň! – znovu som ho prerušil.

Tu na mňa jeho oči takmer hrozivo zaiskrili a zvolal:

– Chce mi Old Shatterhand prekážať pri konaní mojej povinnosti? Majú staré ženy na mňa plávať? Majú ma vylúčiť z môjho kmeňa, pretože nemám odvahu pomstiť sa za to, čo sa tu dnes stalo?

– Ani na myseľ mi neprišlo, aby som takéto čosi od teba žiadal. Aj ja si želám, aby vrah bol potrestaný. Troch z nich už trest stihol, štvrtý ušiel, ale neunikne nám.

– Ako by mohol uniknúť? – zvolal prudko. – Ale nejde mi iba oňho samého. Konal ako syn bieleho plemena, ktoré nám prináša záhubu a ktoré je zodpovedné za to, čomu ho naučilo. Preto sa mi bude musieť zodpovedať celé biele plemeno, mne, Winnetouovi, teraz prvému a najvyššiemu náčelníkovi všetkých kmeňov Apačov.

Stál predou hrdý a vzpriamený. Hoci bol taký mladý, cítil sa byť kráľom všetkých svojich ľudí. Áno, bol mužom schopným vykonať, čo chcel. Jemu by sa určite bolo podarilo spojiť bojovníkov všetkých červených kmeňov a začať s belochmi obrovský, zúfalý boj. Belosi by nepochybne tento boj vyhrali, ale divoký západ by sa pokryl státisícami obetí. Teraz, v tejto chvíli sa rozhodovalo, či sa budú tomahavky smrti mihať v tomto rozhorčenom boji, alebo nie.

Chytil som ho za ruku a povedal:

– Môžeš konať podľa svojej vôle a aj budeš tak konať, predtým však vypočuj prosbu, ktorá bude azda moja posledná; ak ju nesplníš, nikdy už nepočuješ hlas svojho bieleho priateľa a brata! Tu leží Nšo-či. Ty sám si povedal, že ma mala rada a že zomrela s mojím menom na perách. Aj teba mala rada, mňa ako priateľa a teba ako brata a ty si jej lásku bohato splácal. Pre túto našu spoločnú lásku ťa prosím, nevyslov teraz prísahu, ktorú chceš urobiť, ale až potom, keď sa navíšia kamene na hrobe najšľachetnejšej dcéry Apačov.

Pozrel na mňa vážne, takmer zachmúrene a potom padol jeho pohľad dolu na mŕtvu. Videl som, že črty jeho tváre zmäkli a napokon znovu uprel oči na mňa a povedal:

– Môj brat Old Shatterhand má veľkú moc nad srdcami všetkých, s ktorými sa stýka. Nšo-či by jeho prosbu iste splnila, a preto urobím tak i ja. Až potom, keď moje oči už nebudú vidieť tieto mŕtvolky, nech sa rozhodne, či po rieke Mississippi a všetkých jej prítokoch potečie do mora krv bielych a červených národov. Howgh!

Chvalabohu! Podarilo sa mi aspoň nateraz odvrátiť veľké zlo. Na znak vďaky stisol som Winnetouovi ruku a riekol som:

– Môj červený brat hneď uvidí, že nechcem prosiť o milosť pre vraha. Nech ho stihne taký ťažký a prísny trest, ako si zaslúžil. Musíme sa postarať, aby nemal čas ujsť. Nesmieme mu dožiť veľký náskok. Nech mi Winnetou povie, čo teraz treba robiť.

– Moje nohy sú spútané, – vysvetľoval mi a jeho hlas zase znel bôľne. – Zvyky môjho ľudu prikazujú, aby som zostal pri týchto mŕtvych, ktorí sú mojimi najbližšími príbuznými, až do chvíle, kým ich pochovajú. Potom sa môžem vydať na cestu za pomstou.

– A kedy bude pohreb?

– O tom sa poradím so svojimi bojovníkmi. Buď ich pochováme na tomto mieste, kde umreli, alebo ich dopravíme do puebla, kde s nami bývali. Ale aj v tom prípade, keď miesto ich odpočinku bude tu, uplynie niekoľko dní, kým zariadime všetko, čo treba urobiť pri pohrebe takého veľkého náčelníka.

– Ale zatiaľ vrah celkom iste ujde.

– Neujde. Keď ho Winnetou sám nemôže prenasledovať, môžu tak urobiť iní na jeho príkaz. Nech mi môj brat stručne vyrozpráva, ako sa stalo, že prišiel sem.

Teraz, keď išlo o iné veci, bol zase pokojný ako obyčajne. Povedal som mu, čo chcel vedieť. Krátku chvíľu premýšľal. A tu sme počuli ťažký vzdych, prichádzajúci z miesta, kde ležali dvaja lotri, o ktorých som sa domnieval, že som ich zastrelil. Šli sme rýchle k nim. Jednému vnikla moja strela rovno do srdca; druhý bol zasiahnutý do hrude ako Nšo-či. Bol ešte živý a práve prišiel k vedomiu. Nechápavo na nás hľadel a mrmlal slová, ktorým som nerozumel. Sklonil som sa k nemu a zvolal som:

– Človeče, spamätajte sa! Viete, kto je pri vás? Bolo vidieť, že sa namáha, aby sa rozpomenul. Zrazu sa mu oči vyjasnili a počul som tichú otázku:

– Kde... kde je... Santer?

– Ušiel, – odpovedal som, lebo som nechcel umierajúceho oklamať, hoci to bol vrah.

– Kam?... Kam ušiel?

– To neviem, ale dúfam, že sa od vás niečo dozviem. Ostatní vaši druhovia sú mŕtvi a aj váš život možno počítať už len na sekundy. Pred bránou smrti iste budete lepšie konať než doteraz. Odkiaľ pochádza Santer?

– To... neviem.

– Naozaj sa volá Santer?

– Má... mnoho... rozličných mien.

– Čím je vlastne?

– Ani... to... neviem.

– Máte tu nablízku známych? Hádám v niektorej pevnôstke?

– Nie... nie.

– Kam ste chceli ísť?

– Ni... nikam. Tam, kde sú pe... niaze... koristi...

– Teda boli ste lotrami z povolania? Hrozné! Ako ste prišli na myšlienku napadnúť obidvoch Apačov a dievča?

– Nug... nuggety.

– Ale ved' ste o nuggetoch nemohli nič vedieť?

– Chceli sme... chceli sme...

Zmlkol. Nevládal odpovedať. No ja som uhádol, čo chce povedať, a spýtal som sa:

– Počuli ste, že Apači cestujú na východ a podľa toho ste usúdili, že majú so sebou zlato?

Prikývol.

– Zaumienili ste si teda, že ich prepadnete. Keďže ste si však mysleli, že sme opatrní a že vás budeme pozorovať, išli ste hodný kus cesty ďalej a vrátili ste sa až potom, keď ste sa domnievali, že sme sa už upokojili.

Opäť prikývol.

– Obrátili ste sa a cválali za nami. Večer ste nás vypočuli, všakže?

– Áno... Santer.

– Tak to bol sám Santer? Povedal vám, čo u nás vyzvedel?

– Apači... Nugget-tsil... po nuggety... ráno.

– Celkom tak, ako som predpokladal. Potom ste sa ukryli v húštine a pozorovali ste nás zo stromov. Chceli ste zistiť, kde leží miesto, z ktorého Apači berú zlato.

Zavrel oči a neodvetil.

– Alebo ste ich zamýšľali prepadnúť pri návrate, aby...

Tu ma Winnetou prerušil:

– Nech sa môj brat nespýtuje ďalej, lebo táto bledá tvár mu už nemôže odpovedať. Je mŕtva. Títo bieli psi chceli vyzvedieť naše tajomstvo, ale prišli neskoro. Už sme sa vracali, keď začuli naše kroky. Schovali sa za stromy a vypálili na nás. Inču-čuna a Nšo-či klesli trafení na zem. Mne sa guľka šuchla len o rukáv. Vystrelil som na jedného z nich, ale práve vo chvíli, keď som stisol kohútik, skočil za iný strom, a tak som ho nezasiahol. No zato moja ďalšia guľka trafila druhého lotra. Potom som sa ukryl za týmto bralom, ktoré by mi však nebolo zachránilo život, keby nebol prišiel môj brat Old Shatterhand. Dvaja ma ohrozovali zboku a tretí sa mi chcel dostať za chrbát, kde som nebol krytý. Jeho guľka by ma iste bola trafila, tu som však počul mocný hlas Old Shatterhandovej medveďobjiky a bol som zachránený. Teraz vie môj brat všetko a dozvie sa aj to, ako chytiť Santera.

– Komu pripadne tá úloha?

– Old Shatterhandovi. On iste nájde stopu utečenca.

– Pravdaže, ale kým ju s veľkou námahou nájdem, uplynie veľa času.

– Nie. Môj brat ju nepotrebuje hľadať, lebo iste povedie ku koňom, po ktoré Santer musí v prvom rade ísť. Tam, kde táboril v noci so svojimi ľuďmi, je tráva a Old Shatterhand ľahko zistí, ktorým smerom sa vrah odtiaľ pustil.

– A potom?

– Potom vezme môj brat desať bojovníkov, pôjde za vrahom a chyťí ho. Ostatných dvadsiatich bojovníkov mi pošle sem, aby so mnou spievali žalospevy smrti.

– Stane sa tak. Dúfam, že nesklamem dôveru, ktorú mi prejavil môj červený brat.

– Viem, že Old Shatterhand bude práve tak konať, ako by som konal ja sám. Howgh!

Podal mi ruku. Potriasol som mu ju, ešte raz som sa sklonil k tváram oboch mŕtvych a odišiel som. Na okraji čistinky som sa obrátil. Winnetou práve zahaľoval hlavy mŕtvov a pritom z jeho pier zaznieval tlmený, bôľny nápev, ktorým Indiáni začínajú svoje žalospevy smrti. Ako smutne mi bolo, ó, ako smutne mi bolo! No mal som pred sebou prácu a ponáhlal som sa nazad cestou, po ktorej som prišiel. Bol som presvedčený, že sa Winnetouova predpoveď splní. Keď som sa však teraz uberal po horskom svahu, začal som pochybovať. Santer predovšetkým myslel na to, aby čo najrýchlejšie ušiel z našej blízkosti. Keby však bežal do svojho tábora, bol by stále v našej blízkosti. Mohol ta ísť naozaj iba po koná. Čo však, keď našiel toho koňa, na ktorom som prišiel ja? Ved' Santer iste utekal tou istou cestou, ktorá ho priviedla sem. Teda koňa musel rozhodne zbadat'.

Pri tejto myšlienke som zrýchlil kroky. Nanajvýš vzrušený bežal som dolu svahom. Nájdem koňa? Pochytil ma hnev, keď som prišiel na miesto, kde som koňa zanechal, pretože ho tam nebolo. Len na chvíľočku som sa zastavil, a potom som skôr letel, než bežal dolu úžľabinou. Tu som sa ešte mohol ponáhľať, pretože pátrať po stope medzi týmto kamením by bolo bezvýsledné, zbytočne by som strácal čas. Keď som sa však dostal dolu do údolia, zastal som, aby som stopu starostlivo preskúmal. Nepodarilo sa mi ju hneď nájsť, pretože pôda tu bola ešte tvrdá. O desať minút neskôr bola už mäkká pôda, v ktorej by sa ľahko dali rozoznať odtlačky kopýt a nôh.

Tu ma však čakalo úplné sklamanie. Nech som hľadel a skúmal, koľko som len chcel, nech som si namáhal oči a mozog až do vysilenia, mohol som zistiť len jedno: Santer tadiaľto nešiel. Zaiste vyšiel z úžľabiny na nejakom vhodnom mieste, kde nezostala na kameňoch nijaká stopa. Ináč to nemohlo byť. Bol som v koncoch. Čo teraz robiť? Vrátiť sa a hľadať miesto, kde Santer unikol z úžľabiny? Mohlo by trvať niekoľko hodín, kým by som ho našiel a takú stratu času som si nemohol dovoliť. Rozhodne bude lepšie ponáhľať sa do nášho tábora a doviest' si pomoc.

Pustil som sa bežať smerom k táboru. Na takú veľkú vzdialenosť som ešte nikdy neutekal, ale vydržal som to, lebo ma Winnetou naučil, čo robiť, aby som sa pri behu príliš nezadychčal a neunavil. Treba totiž klásť váhu tela vždy len na jednu nohu; keď je táto unavená, presunieme váhu tela zase na druhú nohu. Týmto spôsobom človek môže klusat' bez veľkej námahy po celé hodiny a pritom sa príliš nevyčerpá. Pravda, musí mať dobré, zdravé pľúca. Keď som už bol neďaleko cieľa, odbočil som najprv k Santerovmu táboru. Tri kone ešte stáli v húštine, odviazal som ich. Na jedného z nich som vysadol, druhé dva som chytil za uzdu a onedlho som s nimi dorazil k nášmu táboru. Sam na mňa zakričal:

– Kade sa potulujete, sir? Zmeškali ste obed a ja... – tu sa mu zasekla reč. Udiveným pohľadom si prezrel kone a potom pokračoval: – Sto hromov! Odišli ste pešky a vraciate sa s koňmi. Vari ste sa stali zlodejom koní?

– Vôbec nie. Tieto kone sú mojou korisťou.

– Kde ste ich ukoristili?

– Neďaleko.

– Komu ste ich vzali?

– Len si ich dobre pozrite! Ja som ich hneď spoznal. A predsa aj vy máte dobré oči.

– Hej, mám. Hneď som videl, komu patria, len som to nemohol pochopiť. To sú predsa kone Santera a jeho druhov. Ale jeden kôň chýba.

– Toho budeme hľadať a aj chlapa, ktorý na ňom sedí.

– Ale ako...?

– Čušte, milý Sam! – prerušil som ho. – Stalo sa čosi dôležité a veľmi smutné. Musíme ihneď stadiaľto odísť.

– Odísť? Prečo?

Miesto odpovede zvolal som Apačov. Oznamil som im správu o smrti Inču-čunu a jeho dcéry. Po mojich posledných slovách zavládlo hlboké všeobecné mlčanie. Nikto nechcel ani veriť tomu, čo som hovoril. Moja správa bola naozaj hrozná. Tu som im obširnejšie porozprával, čo sa stalo, a pripojil som:

– Nech mi teraz moji červení bratia povedia, kto lepšie predpovedal budúcnosť, Sam Hawkens, alebo váš medicinman? Inču-čuna a Nšo-či umreli, pretože sa odo mňa vzdialili. Winnetoua som zachránil. Prináša teda Old Shatterhand smrť, alebo život?

Teraz už nemohli pochybovať a začali vyť tak hlasne, že to bolo počuť na míle ďaleko. Pobežovali sem a tam ako zúrivi, mávali vo vzduchu zbraňami a tvárili sa čo najhrozivejšie, aby tak prejavili svoj hnev. Až po hodnej chvíli sa mi ich podarilo prekričať.

– Nech apačskí bojovníci mlčia, – rozkázal som im. – Vytie tu nepomôže nič. Musíme sa ihneď pustiť za vrahom.

– Áno, poďme za ním, za ním! – kričali a vyskakovali na kone.

– Počkajte! – znovu som im rozkázal. – Moji bratia ešte nevedia, čo majú robiť. Poviem im to.

Teraz sa okolo mňa zhŕkli, že som sa musel brániť, aby ma nestrhli na zem. Keby tu bol teraz Santer, roztrhali by ho na kúsky. Hawkens, Stone a Parker stáli mlčky vedľa seba. Správa ich priam zdrvila. Teraz sa aj oni priblížili a Sam povedal:

– Tak mi je, akoby ma po hlave praštili, a ešte stále to nemôžem pochopiť. Je to strašné, hrozná! Tá milá, krásna, dobrá, mladá červená miss! Správala sa ku mne vždy tak láskavo! A teraz je mŕtva! Viete, sir, cítim sa tak, akoby...

– Ako sa cítite, to si nechajte pre seba, milý Sam, – skočil som mu do reči. – Musíme za vrahom! Rozprávania nám nepomôže.

– Well, súhlasím s vami, ale viete, kde je?

– Teraz to ešte neviem.

– To som si myslel. Nezbadali ste predsa jeho stopy. Ako ich teraz nájdeme? Zdá sa, že to bude nemožné alebo aspoň veľmi ťažké.

– Nie je to ťažké, ale veľmi ľahké.

– Myslíte? Hm! Chcete azda povedať, že musíme hore do úžľabiny, z ktorej odbočil a ušiel? To bude dlhé pátranie.

– Vôbec som nemyslel na úžľabinu.

– Nie? To som ale zvedavý, čo ste zase vymysleli. Áno, niekedy môže mať aj greenhorn obstojnú myšlienku, ale...

– Prestaňte už s tým greenhornom! Nemám chuť počúvať takéto výrazy. Krváca mi srdce. Nechajte si svoje žarty pre seba!

– Žarty? Halloo, keď si niekto myslí, že chcem žartovať, tomu jednu vrazím, že odletí odtiaľto až do Kalifornie! Len to neviem pochopiť, ako nájdete Santera, keď nezačneme pátrať tam, kde sa stratila jeho stopa.

– To by sme museli dlho hľadať, ako som už povedal. A keby sme stopu našli, museli by sme ju sledovať cez hory i doly a hustý les. A to by šlo veľmi pomaly. Rozmyslel som si to a pôjdeme na to inak. Keď pozerám na tamtie vrchy, povedal by som, že nesúvisia spolu, ale stoja oddelene...

– Je to naozaj tak. Poznám trochu tento kraj. Tu máme rovinu a na druhej strane za vrchmi je taktiež rovina. Tieto vrchy nepatria k nijakému horskému pásmu, čnejú v širšej prérii celkom osamelé.

– V prérii?... Je tam teda tráva?

– Áno. Všade naokolo, práve tak ako tu.

– S tým som počítal. Nech si Santer ide po horách alebo medzi týmito vrchmi, kade chce, to nám je ľahostajné. No keď stadiaľ odíde, ocitne sa na otvorenej prérii a musí v tráve zanechať stopy.

– To sa rozumie samo sebou, vážený sir.

– Počúvajte teda ďalej! Utvoríme dva oddiely a obídeme vrchy; my štyria belosi z pravej strany a desiati Apači, ktorých mi Winnetou prideliť, z ľavej. Na druhej strane sa opäť zídeme a dozvieme sa, ktorý z oddielov natrafil na stopu. Som presvedčený, že takto stopu nájdeme a potom ju budeme môcť sledovať.

Malý Sam pozrel na mňa z boku. Nemal na tvári príliš duchaplný výraz.

– Lack-a-day! – zvolal. – Kto by si to bol myslel! Že som na to neprišiel! To je predsa najjednoduchší a najistejší spôsob. To musí uznať každé dieťa, ak sa nemýlim.

– Teda súhlasíte, Sam?

– Úplne, sir, úplne. Rýchlo si vyberte tých desať červených bojovníkov.

– Vyvolím si tých, ktorí majú najlepšie kone. Kto vie, ako dlho budeme toho chlapa naháňať! Musíme sa hojne zásobiť potravinami. Keď trochu poznáte tento kraj, hádam viete, ako dlho potrvá, kým dorazíme na druhú stranu hôr.

– Keď sa budeme veľmi ponáhľať, môže to potrváť vyše dvoch hodín.

– Nesmieme sa teda už zdržovať.

Vybral som desať Apačov, ktorí sa tomu veľmi tešili, lebo prenasledovať vraha bolo im milšie ako spievať pri mŕtvolách žalospevy smrti. Ostatným dvadsiatim som presne vysvetlil, ako sa dostanú k Winnetouovi, a hneď nato odcválali.

O chvíľu vyrazilo aj mojich desať Apačov. Aby mohli obísť vrchy z ľavej strany, museli sa uberať v oblúku vyklenutom na západ. My sme mali ísť okolo vrchov východným smerom. Keď sme my štyria vysadli na kone, ja som najprv odbočil k Santerovmu táboru a vyhládal tam miesto, kde kopyto koňa, na ktorom som cválal, zanechalo v pôde hlboký odtlačok. Stopu som si presne odkreslil na papier. Sam Hawkens nad tým pokrútil hlavou a so smiechom poznamenal:

– Aj odkresľovanie konských kopýt patrí k umeniu zememerača?

– Nie, ale zálesák by sa aj v tom mal vyznať.

– Zálesák? Prečo?

– Pretože mu to môže byť niekedy veľmi osožné.

– A to už ako?

– Veď to neskoršie uvidíte. Keď nájdem stopu koňa, porovnam ju s týmto náčrtkom.

– Ach! Hm! Naozaj! To nie je zlé! Aj to viete zo svojich kníh?

– Nie.

- A odkiaľ teda?
- Tá myšlienka mi prišla sama od seba.
- Teda vy mávate aj myšlienky? To by som si ani nebol myslel... hihihih!
- Pshaw! U mňa sa myšlienky rozhodne lepšie cítia než pod vašou parochňou, Sam.
- Správne, správne! – zvolal Dick Stone. – Nedovoľte, aby si z vás uťahoval. Už dlhší čas pozorujem, sir, že ste ho prekonali.
- Čuš! – oboril sa naňho Sam s komickým hnevom. – Ty sa do toho rozumieš ako hus do piva! To je urážka, že mi stále pripomínaš parochňu. Už to nemôžem ďalej trpieť.
- A čo urobíš?
- Darujem ti ju. Tak sa parochne strasiem a ty sa aspoň dozvieš, aké myšlienky sa pod ňou rodia. Ostatne som uznal, že názor nášho greenhorna nie je taký zlý, lenže krásny obrázok konského kopyta mal dať aj tým desiatim Apačom, ktorí obchádzajú vrchy z druhej strany.
- Neurobil som to, lebo som to nepovažoval za potrebné, – odvetil som.
- Nepovažovali ste to za potrebné?... Prečo?
- Lebo nemyslím, že by vedeli porovnať stopu konského kopyta s týmto náčrtkom. Sú to predsa divosi, ktorým by som márne dával do rúk kresbu. A ostatne som presvedčený, že na Santerovu stopu nenatrafia.
- A ja tvrdím opak. Nie my, ale oni ju nájdu. Rozumie sa samo sebou, že Santer pôjde na západ.
- Ja to nepokladám za isté.
- Nie? Keď sme ho stretli, uberal sa na západ. Tým smerom sa bude uberať aj teraz.
- Sotva. Je to prefikáný chlap; môžeme to usúdiť aj podľa toho, že tak bez stopy zmizol. Iste si povie, že nám môže prísť na um táto myšlienka, ktorú ste práve vyslovili. Bude si myslieť, že zamierime na západ, lebo sa uberal týmto smerom, keď sme sa s ním stretli. A preto sám zamieri pravdepodobne na východ, aby sa zachránil. To je ľahko pochopiteľné.
- Keď ste nám to takto vyložili, je to naozaj ľahko pochopiteľné. Teraz len dúfajme, že sa tak skutočne stane.

Pobodli sme kone ostrohami a uháňali sme prériu. Išli sme stále tak, aby sme osudné vrchy mali po ľavej strane. Pravdaže, snažili sme sa vždy jazdiť po mäkkej pôde, kde by Santer musel zanechať zreteľnú stopu, ak tadiaľto uháňal. Pritom sme oči stále upierali na zem, Čím rýchlejšie sme napredovali, tým bedlivejšie sme museli pozorovať, aby nám stopa neušla.

Tak uplynula hodina a potom ešte pol. Obišli sme už takmer celý oblúk okolo vrchov, keď sme konečne zbadali tmavý pás, ktorý sa pred nami ťahal krížom cez trávu. Bola to stopa, a to stopa jedného jazdca, teda pravdepodobne tá, ktorú sme hľadali. Zostúpili sme z koní a ja som šiel nejaký kus po stope, aby som našiel čo najzreteľnejší odtlačok konského kopyta. Keď sa mi to podarilo, porovnal som ho so svojím náčrtkom; boli si na nerozoznanie podobné. Naisto tadiaľto prešiel Santer.

– Takýto nákres je skutočne náramne praktická vec, – poznamenal Sam. – Zapamätám si to.

– Áno, len si to pamätaj! – prízvukoval Parker. – A zapamätaj si k tomu ešte čosi!

– Čo?

– Prišlo to už tak ďaleko, že sa musíš učiť od žiaka, ktorému si chcel byť učiteľom.

– Chceš ma dopáliť, Will? To sa ti nepodarí, hihihih! – smial sa Sam. – Je to predsa česť pre učiteľa, keď privedie žiaka tak ďaleko, že je napokon múdrejší a šikovnejší než učiteľ sám. Pravda, ty by si takýto výsledok nikdy nedosiahol. Mnohé, premnohé roky som sa namáhal urobiť z teba zálesáka, ale všetko bolo nadarmo. V starobe nebudeš môcť nič zabudnúť, lebo za mladi si sa nič nenaučil.

– No pravdaže, rád by si ma nazval greenhornom, pretože bez toho slova nemôžeš žiť a nášho Old Shatterhanda už viac nesmieš takto volať.

– A predsa aj ty si greenhorn, a to ešte aký! Totiž starý greenhorn, ktorý sa musí pred týmto mladým hanbiť, lebo mladý teba starého ďaleko prevyšuje, ak sa nemýlim.

Po tejto slovnej potýčke všetci sme sa uzhodli na tom, že Santerova stopa nie je staršia ako dve hodiny. Radi by sme ju boli hneď sledovali, ale museli sme vyčkať desiatich Apačov. Bohužiaľ, trvalo to tri štvrté hodiny. Jedného z Apačov som

potom poslal k Winnetouovi s odkazom, že sme stopu našli. Vyrazili sme teraz na východ.

Keďže už bola neskorá jeseň, večer sa mal zniest' na kraj už o necelé dve hodiny. Museli sme sa teda poponáhľať. Išlo o to, aby sme do súmraku prešli pokiaľ možno veľký kus cesty, lebo potom budeme musieť čakať až do rána. Keď nebudeme potme vidieť stopu, nebudeme môcť napredovať.

Zatiaľ však celkom iste sa dalo predpokladať, že Santer bude cválať celý večer a hádam aj noc, aby sa dostal čo najďalej. Iste vedel, že ho budeme prenasledovať. Zajtra nás teda čaká namáhavá jazda; budeme napredovať len ťažko a pomaly, lebo budeme musieť pozorovať stopu. Santer sa s takým niečím nemusí zdržovať. No ak pôjde celú noc, ráno bude iste unavený a musí potom nielen sebe, ale predovšetkým aj svojmu koňovi dožičiť dlhší a výdatný oddych. A preto sme mali nádej, že ho dohoníme.

Vrchy, medzi ktorými sa týčil aj Nuggetový vrch, ako ho nazval Winnetou a jeho otec, rýchlo sa stratili za nami. Mali sme pred sebou len rovnú prériu, zo začiatku krovinatú a potom trávnatú. Tráva bola najprv svieža, ale neskôr vysušená. Stopu bolo veľmi dobre vidieť, lebo Santer stále rýchlo cváľal, a preto kopytá jeho koňa zanechávali zreteľné odtlačky.

Keď sa začalo stmievať, zostúpili sme z koní a sledovali sme stopu pešky, lebo takto sme ju lepšie videli. Prestali sme až potom, keď nastala úplná tma. Na šťastie zastali sme práve na mieste, kde bola tráva zase svieža. Kone sa tu mohli pást'. Zakrútili sme sa do prikrývok a hneď sme si ľahli spať na tom mieste, kde sme zoskočili z koní.

Noc bola veľmi chladná a spozoroval som, že sa moji spoločníci často prebúdzali. Ja som tak či tak nemohol spať. Násilná smrť Inču-čunu a jeho dcéry odháňala spánok z mojich očí. A keď som ich zavrel, videl som pred sebou obe telá ležať v kaluži krvi a počul som posledné slová umierajúcej Nšo-či. Teraz som si vyčítal, že som sa k nej nesprávval láskavejšie a že som sa vtedy v rozhovore s jej otcom nevyjadril inakšie. Zdalo sa mi, že som ju takto sám vohnal do náručia smrti.

Nad ránom sa ešte väčšmi ochladilo. Vstal som, aby som sa rozhrial chôdzou. Keď to Sam Hawkens videl, spýtal sa ma:

– Je vám hádam zima, vážený sir? Mali ste si priniesť sem na západ aj termofor. Greenhornovia si radi berú so sebou takéto vecičky. Ja si chválím svoj starý kabát. Tým neprenikne ani indiánsky šíp, ani zima. Mám vám ho požičať, hihihih?

Neprijemný ranný chlad zobudil aj ostatných ešte pred svitaním. Len čo sme mohli stopu trochu rozoznať, vysadli sme na kone a pokračovali v ceste. Naše kone si v noci odpočinuli. Triasli sa zimou. Aby sa zohriali, rezko klusali, takže sme ich ani nemuseli poháňať.

Išli sme ďalej po prérii, ktorá bola trochu zvlnená. Na temenách kopcov bola tráva suchá a tvrdá, v dolinách zelenšia a mäkšia. Občas sme našli aj kaluž vody; vtedy sme vždy zastali, aby sa kone mohli napiť. Stopa viedla stále takmer presne na východ, ale okolo poludnia sa obrátila na juh. Keď to Hawkens spozoroval, hlboko sa zadumal. Spýtal som sa ho, o čom rozmýšľa. Odvetil mi:

– Keď je to naozaj tak, ako si myslím, potom pravdepodobne bude všetka naša námaha márna.

– Prečo?

– Je to prešíkaný chlapík. Zdá sa, že sa chce uchýliť ku Kiowom.

– To hádam neurobí.

– Prečo nie? Azda kvôli vám zastane uprostred širšej prerie, aby sme ho mohli lapiť za pačesy? Čo si to myslíte! Urobí všetko možné, aby sa zachránil. Rozhodne mal natoľko bystré oči, aby spozoroval, že naše kone sú lepšie než ich. Preto sa domnieva, že ho čoskoro dohoníme, a tak prišiel na celkom dobrú myšlienku hľadať ochranu u Kiowov.

– Ale či ho prijmú priateľsky?

– O tom nemožno ani chvíľku pochybovať. Stačí, keď im povie, že zastrelil Inču-čunu a Nšo-či. Privítajú ho s jasotom. Pričinné sa, aby sme ho dostali ešte pred večerom.

– Čo myslíte, aká stará je táto stopa?

– Na tom nezáleží. Tadiaľto šiel v noci. Musíme vyčkať, až sa dostaneme na miesto, kde táboril. Potom uvidíme, aká stará je jeho dnešná stopa. Čím dlhšie odpočíval, tým skôr ho dohoníme.

Okolo poludnia sme prišli na miesto, kde Santer nocoval. Bolo vidieť, že kôň si tu ľahol; iste bol veľmi unavený. To sme

spozorovali už prv, podľa stopy. Pravdepodobne aj jazdec bol veľmi vyčerpaný, lebo sme odhadovali, že jeho dnešná stopa nie je staršia vyše dvoch hodín. Akiste spal dlhšie, než si zaumienil. Náskok, ktorý nočnou jazdou získal, sme vyrovnali, ba dokonca teraz sme mu boli asi pol hodiny bližšie než včera, keď sme ho začali prenasledovať.

Jeho stopa smerovala teraz ešte presnejšie na juh. Zdalo sa, že sa chce dostať z územia Canadianu a priblížiť sa k Red Riveru. Len zriedka sme dovolili koňom na chvíľu si oddýchnuť, lebo sme chceli dohoniť Santera ešte pred večerom.

Popoludní sme opäť uháňali cez zelenú prériu a neskoršie sme prišli dokonca ku kroviskám. Keď sme starostlivo preskúmali stopu, zistili sme, že vrah je pred nami najviac ešte na pol hodiny. Obzor pred nami stmavel.

– To je les, – vysvetľoval Sam. – Myslím, že dorazíme k prítoku severného ramena Red Riveru. Želal by som si, aby sme ešte dlhšie mohli jazdiť prériou. To by bolo pre nás lepšie.

Pravdaže by to bolo bývalo lepšie, lebo na savane vidíme všetko pred sebou, ale v lese nás môže hocikto zaskočiť. A pri rýchlosti, ktorou sme uháňali, nebolo možno preskúmať terén, na ktorý sme mali vkročiť.

Sam mal pravdu. Pred nami bola malá riečka, no teraz bola práve vyschnutá a len tu a tam bola voda v priehlbinkách. Na brehoch rástli kroviská a stromy, ale nebol to vlastne les. Boli to iba väčšie-menšie skupiny stromov, ak sa môžem takto vyjadriť, rastúce tu a tam na brehu.

Krátko pred večerom boli sme už tak blízko prenasledovaného, že sa každú chvíľu mohol pred nami vynoriť. To ešte zvýšilo našu horlivosť. Ja som cválal popredu, lebo môj Gaštan sa držal najlepšie a ešte si nevyčerpal sily. Ale aj akýsi vnútorný popud ma poháňal, aby som cválal popredu. V duchu som videl pred sebou zavraždených a rád by som bol dolapil vraha. Neovládli ma pocity, ktoré označujeme slovami zúrivosť a pomstyhtivosť, bola to len naliehavá túžba lapiť vraha.

Znovu sme uháňali cez jednu zo skupiniek stromov, ktoré rástli na ľavom brehu riečky. Keďže som cválal popredu, prvý som dorazil k posledným stromom. Tu som videl, že stopa odbočuje napravo a pokračuje dolu vyschnutým korytom riečky.

Zastal som na chvíľu, aby som to oznámil ostatným, a to bolo naše šťastie. Keď som na nich chvíľu čakal a sledoval očami riečište, urobil som objav, ktorý ma prinútil čo najrýchlejšie ustúpiť z okraja hájička a skryť sa. Asi na päťsto krokov od tohto hájička rozprestierala sa podobná skupinka stromov, ale na druhom brehu. A pred ňou sa preháňali na koňoch Indiáni. Uvidel som koly zapichnuté do zeme a pospájané navzájom remeňmi, na ktorých viselo mäso. Keby som bol prenikol ďalej len o dĺžku konského tela, Indiáni by ma boli zbadali. Zostúpil som z koňa a ukázal som našim ľuďom výjav pred nami.

– Kiowovia! – poznamenal jeden z Apačov.

– Áno, Kiowovia, – prisviedčal Sam. – Čert musí mať veľmi rád tohto Santera, keď mu ešte v poslednej chvíli pomohol. Už som za ním naťahoval všetkých desať prstov. Ale aj tak nám nesmie ujsť.

– Nie je to príliš silný oddiel Kiowov, – poznamenal som.

– Hm, my vidíme len tých, ktorí sú na tejto strane hájička; na druhej strane rozhodne budú ďalší. Boli na love a teraz sušia mäso.

– Čo urobíme, Sam? Obrátíme sa a budeme upalovať čo najďalej?

– Ani na um mi nepríde, ostaneme tu.

– Ale to je nebezpečné.

– Vôbec nie.

– Ako ľahko sem môže prísť niektorý z Kiowov!

– Ani jednému to nepríde na um. Po prvé sú na druhom brehu a po druhé čoskoro sa zotmie a potom sa už nevzdialia z tábora.

– Ale čím väčšia opatrnosť, tým lepšie.

– A čím väčší strach, tým väčší greenhorn. Hovorím vám, že sme pred týmito Kiowami takí bezpeční, ako keby sme boli v New Yorku. Tí ani nepomýšľajú na to, aby sem prišli. Zato však my pôjdeme k nim. Musím Santera dostať, aj keby som mal poňho ísť medzi tisíc Kiowov!

– Vždy ste ma karhali, že som neopatrný, ale teraz ste neopatrný vy!

– Ako? Čože? Neopatrný?... Sam Hawkens neopatrný! To je naozaj do smiechu! Hihihih! To mi doteraz ešte nikto

nepovedal! Sir, vy sa predsa nikdy nebojíte a odvážite sa aj na grizlyho iba s nožom v ruke; prečo ste teda dnes taký bojzlivý?

– Nie som bojzlivý, ale opatrný. Tu sme príliš blízko nepriateľov.

– Príliš blízko? Smiešne! Ja si dokonca myslím, že sa k nim ešte väčšmi priblížime. Počkajte, až sa zotmie.

Dnes bol akýsi iný než obyčajne. Smrť „tej milej, krásnej, dobrej, mladej červenej miss“, ako sa vyjadril, ho tak rozhorčila, že prahol po pomste. Apači mu dali za pravdu. Aj Parker a Stone mu prisvedčovali a tak som nemohol nič robiť. Uviazali sme kone a sadli sme si, aby sme vyčkali súmrak.

Pravda, Kiowovia sa správali tak, akoby sa cítili úplne bezpeční. Jazdili alebo behali sem a tam po prérii, pokrikovali na seba, skrátka a dobre, počínali si tak nenútene, akoby boli doma v bezpečnej, dobre stráženej indiánskej dedine.

– Vidíte, nič netušia! – povedal Sam. – Tí dnes nemajú jedinú zlú myšlienku.

– Ak sa nemýlite!

– Sam Hawkens sa nikdy nemýli!

– Pshaw! Mohol by som vám dokázať opak! Mám akési tušenie, že sa iba pretvarujú.

– Tušenie mávajú iba staré squaw, inak nikto. Zapamätajte si to, vážený sir! Prečo by sa mali pretvarovať?

– Chcú nás prilákať.

– To je celkom zbytočné, pretože prideme aj bez lákania.

– Ste presvedčený, že Santer je u nich?

– Pravdaže! Keď dorazil sem, uvidel ich a prešiel k nim cez vyschnuté riečište.

– A myslíte, že im vyrozprával, čo sa stalo a prečo u nich hľadá ochranu?

– Aká to otázka! Rozumie sa samo sebou, že im to vyrozprával.

– Povedal im teda aj to, že jeho prenasledovatelia sú pravdepodobne veľmi blízko.

– Akiste im povedal aj to.

– Potom sa divím, že neurobili nijaké opatrenia.

– Nemusíte sa diviť. Kiowovia považujú za nemožné, že by sme boli tak blízko a očakávajú nás až zajtra. Len čo sa zotmie, prikradnem sa k nim a dačo vyzviem.

– Nuž dobre, idem s vami.

– Netreba.

– Ja myslím, že treba.

– Keď ide Sam Hawkens na výzvedy, nepotrebuje pomocníka. Nevezmem vás so sebou. Poznám vás a vašu nemiestnu zhovievavosť. Pravdepodobne chcete tomuto vrahovi darovať život.

– Ani vo sne mi to nepríde na um.

– Nepretvarujte sa!

– Hovorím, ako myslím. Aj ja chcem dostať Santera. Chcem ho lapiť živého a priviesť ho k Winnetouovi. Keď uvidím, že je nemožné dostať ho živého, vpálím mu do hlavy guľku. Na to sa môžete spoľahnúť.

– To je práve to; guľka do hlavy! Nechcete, aby sme ho mučili. Ani ja nemám rád takéto popravy, ale tomuto lotrovi dožičím z celého srdca najhroznejšiu smrť. Chytíme ho a odovzdáme Winnetouovi. Ale najprv musíme vedieť, koľko je tu Kiowov. Je celkom isté, že ich je viacej, než ich tu vidíme.

Radšej som mlčal, lebo Samove slová vzbudili u Apačov nedôveru. Vedeli, že som sa prihováral za Rattlera, a preto si aj teraz mysleli, že mám podobný úmysel. Nuž som sa tváril, že sa podrobujem Samovej vôli, a ľahol som si na zem vedľa svojho koňa.

Slnko už dost' dávno zapadlo a na kraj sa zniesol súmrak. Kiowovia na druhej strane rozložili niekoľko ohňov. Plamene šľahali vysoko. To vôbec nie je zvykom obozretných červených bojovníkov, a preto sa vo mne ešte väčšmi utvrdila myšlienka, ktorú som bol Samovi povedal: chcú nás prilákať. Mali sme sa domnievať, že nič netušia o našej prítomnosti; čakali, že ich napadneme. Keby sme tak urobili, vbehli by sme im rovno do rúk.

Kým som takto premýšľal, pozdalo sa mi, že som začul akýsi šuchot, ktorý nemohol spôsobiť nikto z nás; bolo to za mnou, kde neležal nikto z našich ľudí. Ja som totiž ležal celkom vzadu. Načúval som a šum sa opakoval; dobre som ho počul a

zreteľne rozoznával. Bolo to, akoby ktosi ticho odhňal suché trnité konáriky so zvädnutými listami, alebo akoby ktosi vyťahoval zo snopu zopár stebiel slamy. Nebol to pohyb hladkého konárika; šuchot bol prerušovaný, ako keď sa kľže trnistá vetvička od jedného trňa k druhému.

Ihneď som vedel, skadiaľ zvuk prichádza. Za mnou, medzi troma stromami, stojacimi tesne pri sebe, rástol černicový ker. Jeden z jeho konárikov sa musel pohýbať. Mohlo ním pohnúť nejaké menšie zviera, ale naše postavenie vyžadovalo obozretnosť. Mohol to byť aj človek, a to som musel preskúmať, uzrieť ho na vlastné oči. Uzrieť? V tejto tme? Áno, za každú cenu!

Spomenul som už, že ohne Kiowov na druhej strane vysoko šľahali. Nevrhali síce žiaru až k nám, ale umožňovali mi vidieť každý predmet, ktorý by sa ocitol medzi nimi a mojím zrakom. Človeka v černicovom kre som teda mohol uzrieť, keby som sa mu nepozorovane prikradol za chrbát. Vstal som a pomaly som sa uberal preč, ale nie v smere, ktorým som vlastne chcel ísť. Keď som bol dosť ďaleko, obrátil som sa a blížil som sa k hájičku odzadu. Celkom pri ňom som si ľahol na brucho a potichu som sa plazil k černicovému kru. Dostal som sa k nemu tak, že ma ani moji druhovia nezbadali. Teraz bol ker práve pred mnou; mohol som ho dosiahnuť rukou a v tom istom smere horeli na druhej strane ohne. Mohol som ich zazrieť niekoľkými škárkami, ale inak bol ker príliš hustý. Vtom sa opäť ozval šuchot – naozaj – ale nie uprostred, lež na boku kra. Prešmykol som sa ta a zazrel som obrysy človeka; tušenie ma teda neklamalo.

V kre bol skrytý Indián a teraz sa chcel odplaziť. Pravdaže to muselo spôsobiť šuchot. Indián sa však snažil, aby šuchot zaznieval iba chvíľkami. Konal to naozaj majstrovsky. Miesto jediného dlhého šuchotu bolo iba občas počuť akoby tiché zašušťanie slamy. Aj to som počul iba ja, lebo som ležal tak blízko. Tento ťažký majstrovský kúsok sa mu už takmer podaril. Celé telo mal už vonku, iba jedno plece s rukou a hlava mu trčali ešte v kroví.

Priliezol som až k nemu, tesne za chrbát. Pomaličky vyliezol. Vytiahol si plece, krk i hlavu a mal vytiahnuť už len ruku. Tu

som sa vzpriamil na kolenách, ľavou rukou som ho schmatol za krk a pravou päťou som ho niekoľko ráz udrel do hlavy, takže stratil vedomie. Potom som sa odplazil naspäť.

– Čo to bolo? – spýtal sa Sam. – Nepočuli ste nič?

– To zadupal Old Shatterhandov kôň, – odpovedal Dick.

– Ale Old Shatterhand je preč. Kde asi trčí? Hádám len zase nevyparatil nejakú hlúposť?

– Hlúposť? On? Ved' ešte neurobil nijakú hlúposť a nijakú ani neurobí.

– Oho! Je schopný potajme vyhľadať Kiowov, aby ich pobúril, a tak Santera zachránil.

– Nie, to neurobí. Radšej zadrhne vraha, ale nedovolí mu ujsť. Tá dvojnásobná vražda ho nadmieru rozhorčila. Musel si to predsa na ňom vidieť.

– Možno, ale ja ho predsa nevezmem so sebou, keď sa budem zakrádať ku Kiowom. Aj tak by mi pri tom nebol ani trochu osožný. Chcem tých chlapov spočítať a prezrieť si okolie; až potom sa môžeme rozhodnúť, ako zaútočíme. Jeho počínanie je na greenhorna často celkom obstojné. Ale priblížiť sa k táboru Kiowov pri takýchto veľkých ohňoch, to predsa nedokáže. Tí chlapi vedia, že prídeme. Sú teda obozretní a natfčajú uši, takže sa k nim môže dostať iba starý zálesák. Jeho by iste zbadali aj počuli.

Tu som vstal, rýchlo som podišiel k nemu a riekol:

– To sa mýlite, drahý Sam. Myslíte si, že som preč, a ja som predsa tu. Viem sa teda prikradnúť, alebo nie?

– Sto hromov! – užasol. – Vy ste naozaj tu? Ved' vás nikto nespozoroval!

– To je dôkaz, že vám chýba to, čo podľa vašich slov má chýbať mne. Ostatne je tu ešte aj ktosi iný okrem mňa, hoci vy to neviete.

– Ktože, kto?... Koho tým myslíte?

– Choďte k tamtomu černicovému kru, Sam! Tam ho uvidíte.

Vstal a poslúchol moju výzvu; ostatní nasledovali jeho príklad.

– Halloo! – zvolal. – Tu leží akýsi chlap, Indián! Ako sa sem dostal?

– Nech vám to povie on sám!

– Ale veď je mŕtvy!

– Nie, iba som ho omráčil.

– Kde? Azda nie tu? Boli ste preč. Niekde ste ho prekvapili, skolili ste ho svojím povestným úderom a potom ste ho privliekli sem.

– To si zas nemyslíte! Ležal tu ukrytý v černicovom kre a zbadal som ho. Keď chcel vyliezť a odplaziť sa, udrhel som ho. Aj vy ste počuli tento úder, lebo ste sa spytovali, čo to bolo, a potom ste si povedali, že to zadupal môj kôň.

– Do čerta, to súhlasí! Teda naozaj bol skrytý tu v kre a vypočul všetko, čo sme hovorili? Aké nešťastie by to bolo bývalo pre nás, keby sa mu bolo podarilo nepozorovane ujsť! Ako dobre, že ste ho zneškodnili! Zviažte ho a zapchajte mu ústa šatkou, ak sa nemýlim. Prečo nie je na druhej strane pri svojich ľuďoch? Čo tu robil? Bol tu azda skôr než my?

– Takto sa spytujete vy, ktorý nazývate iných ľudí greenhornami? To sú naozaj pravé greenhornské otázky! Pravdaže tu bol skôr než my! Kiowovia vedeli, že prideme; predpokladali, že budeme sledovať Santerovu stopu a že teda dorazíme sem! Chceli nás privítať a aby nezmeškali príhodnú chvíľu, postavili sem strážcu, ktorý ich mal upovedomiť. Akiste sme príliš rýchlo cválali a prišiel sem súčasne s nami, alebo azda nedával dobrý pozor a prekvapili sme ho, takže sa musel ukryť v černicovom kre.

– Ale veď mohol ujsť k svojim.

– Na to mu neostával čas. Boli by sme ho videli bežať, a tak by sme boli uhádli, že Kiowovia o nás vedia a že on ich bude vystríhať. Je možné aj to, že sa tu náročky skryl, aby nás vypočul.

– To všetko je možné. Nech už to bolo tak či onak, je šťastie, že sme ho dolapili. Teraz ho vypočujeme a musí sa k všetkému priznať.

– Sotva nám niečo povie. Nedostanete z neho ani slovo.

– Možno. Ani nie je potrebné, aby sme sa namáhali. Aj tak vieme, na čom sme, a čo ešte neviem, to sa čoskoro dozviem, lebo teraz idem na druhú stranu.

– A hádam sa už nikdy nevrátite!

– A prečo?

– Pretože si vás Kiowovia ponechajú. Ved' ste sám povedali, že sa pri týchto početných veľkých a jasných ohňoch ťažko dá prikradnúť.

– Áno, ale to platí pre vás, nie pre mňa. Bude tak, ako som vám povedal: idem na druhú stranu a vy ostanete tu.

Povedal to tak dôrazne a panovačne, že som sa už nemohol zdržať a odvetil som:

– Vy ste dnes akoby vymenený, Sam. Azda si len nemyslíte, že mi môžete rozkazovať? Alebo si to myslíte?

– Pravdaže si to myslím.

– Nuž tak vám musím po priateľsky povedať, že sa mýlite. Ako zememerač som vyššie postavený než vy, lebo vás k nám prideliť len ako ochrannú stráž. Okrem toho viete, že ma Inču-čuna so súhlasom celého kmeňa vyhlásil za náčelníka. Môžete pozeráť na náš pomer z ktorejkoľvek stránky, vždy stojím nad vami a mám právo rozkazovať.

– Mne nemá čo rozkazovať nijaký náčelník, – paprčil sa Sam. – A okrem toho som starý zálesák. Vy ste iba greenhorn a môj žiak. Na to by ste nemali zabudnúť, ak nechcete, aby sme vás pokladali za nevďačníka. Ostaneme pri tom: ja teraz idem a vy zostaňte tu!

Naozaj odišiel. Apači naňho hundrali a Stone roztrpčene riekol:

– Dnes je naozaj celkom iný než obyčajne. Vám ide vyčítať nevďačnosť! Ved' predsa my musíme ďakovať vám, lebo bez vás by sme už nežili. Azda vám už niekedy on zachránil život?

– Nechajte ho! – odvetil som. – Je to milý, znamenitý chlapík a práve jeho dnešné vystupovanie sa mi páči. Je roztrpčený nad smrťou Inču-čunu a mladej Nšo-či. Poslúchať ho pravdaže nebudem. V rozčúlení by sa ľahko mohol dať k niečomu strhnúť, čo by za obyčajných okolností neurobil. Ostaňte tu, až sa vrátim. Aj keby ste počuli výstrely, neodchádzajte z tohto miesta. Až potom, keď zavolám, ved' môj hlas bude počuť až sem, bežte mi na pomoc.

Nechal som tu svoju medveďobjku, podobne ako Sam svoju starú Liddy, a odišiel som. Videl som, že Hawkens prešiel cez koryto rieky, keď od nás odchádzal. Chcel sa teda priplaziť z druhej strany. Pokladal som to za nesprávne a zaumienil som si,

že budem konať inak a lepšie. Kiowovia vedeli, že prídeme od horného toku rieky. Preto svoju pozornosť obrátili predovšetkým týmto smerom. Hawkens teda konal veľmi nesprávne, keď sa k nim chcel priblížiť z tejto strany. Ja som si zaumienil prikradnúť sa k nim z opačnej strany.

Preto som šiel po ľavom brehu nadol, ale tak ďaleko od riečišťa, že ku mne nesiahala žiara ohňov blčiacich na druhej strane. Tak som prešiel až za hájiček rozprestierajúci sa na druhej strane. Tu už nehorel nijaký oheň a stromy neprepúšťali jas ohňov. Bolo tu tak tma, že som mohol nepozorovane vojsť do riečišťa a vyjsť zase na druhej strane. Tak som sa dostal až pod stromy. Ľahol som si a plazil sa dopredu. Predo mnou horelo osem ohňov. Toľko ich tu nebolo treba, lebo som napočítal len asi štyridsať Indiánov.

Teda ohne tu horeli len preto, aby sme videli, kde Kiowovia táboria.

Indiáni sedeli pod stromami v skupinkách a v rukách držali pušky pripravené strieľať. Beda nám, keby sme boli neopatrne vbehli do tejto nastavenej pasce. Ostatne nastavili ju tak nešikovne a hlúpo, že mohli do nej vbehnúť iba celkom neskúsení ľudia. Kone červených bojovníkov som zazrel popásať sa vonku na prárii.

Rád by som bol vypočul rozhovor niektorej skupinky, najradšej tej, v ktorej bol náčelník, lebo tam by som bol iste počul, čo som chcel vedieť. Ale kde som mal hľadať náčelníka? Uvažoval som, že najskôr v skupinke, v ktorej sedel aj Santer. Tak som sa plazil od stromu ku stromu, aby som vypátral Santera.

Po dlhšom hľadaní som ho zbadal; sedel so štyrmi Indiánmi, z ktorých však ani jeden nemal náčelnícky odznak. Ostatne nepotreboval som vidieť odznak, lebo podľa zvyku červených bojovníkov musel byť náčelníkom najstarší z týchto štyroch. Bohužiaľ, nemohol som sa zakradnúť tak blízko, ako by som bol chcel, lebo tu neboli kríky, ktoré by ma boli chránili a kryli. Stálo tu však niekoľko stromov a ich tiene ma aspoň koľko-toľko kryli. Keďže tu horelo osem ohňov, každý strom vrhal viaceré tiene a polotiene, ktoré sa stále mihotali a dodávali hájičku strašidelný výzor.

Na moju radosť červení bojovníci nehovorili ticho, ale nahlas, a to náročky; chceli, aby sme ich nielen videli, ale aj počuli. Doplazil som sa do najhustejšieho tieňa a tam som si ľahol. Bolo to asi dvanásť krokov od skupinky, v ktorej bol aj Santer. Bola to odo mňa nemalá odvaha, lebo ostatní červení bojovníci ma mohli skôr spozorovať než tí, ktorí sedeli so Santerom.

Počul som rozprávať Santera, mal hlavné slovo. Hovoril o Nuggetovom vrchu a žiadal červených bojovníkov, aby tam tiahli s ním po zlato.

– Pozná môj biely brat miesto, kde zlato nájdeme? – spýtal sa najstarší zo štyroch Indiánov.

– Nie. Chceli sme to vypátrať, ale Apači sa príliš rýchlo vrátili. Domnievali sme sa, že sa tam zdržia dlhšie a že budeme mať čas všetko vyskúmať.

– Tak je všetko hľadanie márne. Keby tam šlo pátrať aj desaťkrát sto mužov, nenašli by nič. Červení mužovia vedia také miesta veľmi dobre zamaskovať. Keďže však môj brat zastrelil nášho najväčšieho nepriateľa a jeho dcéru, preukážeme mu tú láskavosť a neskôr pôjdeme ta s ním a pomôžeme mu hľadať. Najprv však musíme chytiť jeho prenasledovateľov a potom zabiť Winnetoua.

– Winnetoua? Ten ma predsa tiež prenasleduje.

– Nie, lebo sa nesmie vzdialiť od mŕtvol. Ponechá si pri sebe väčšiu časť svojich bojovníkov. Menšia časť, išla za tebou a pravdepodobne ju vedie ten biely pes Old Shatterhand, ktorý rozdrvil nášmu náčelníkovi kolená. Tento oddiel apačských bojovníkov čoskoro zničíme.

– A potom sa hneď vyberieme k Nuggetovému vrchu zabiť Winnetoua a hľadať zlato.

– Nie je to také jednoduché, ako si môj brat myslí. Winnetou musí pochovať svojho otca a sestru a pri tom ho nesmieme rušiť, lebo Veľký Duch by nám to nikdy neodpustil. Winnetou napadneme hneď po pohrebe. Teraz sa už nebude uberať do miest bledých tváří, ale vráti sa domov. Zákerne ho prepadneme, alebo ho vlákame do pasce, ako dnes Old Shatterhanda, ktorý určite príde. Čakám len, až sa vráti môj vyzvedač, ktorý sa skryl

na druhej strane riečky. Ani stráže, ktoré som rozostavil ďaleko vonku, ešte nepriniesli nijakú správu.

Keď som to počul, zľakol som sa. Teda pred hájičkom ležia stráže. Čo keď ich Sam Hawkens nespozoruje a ocitne sa medzi nimi? Sotva som to domyslel, počul som krátke výkriky. Náčelník vyskočil a načúval. Aj ostatní Kiowovia zmlkli a počúvali.

To sa k hájičku blížila skupinka štyroch červených bojovníkov, ktorí vliekli belocha. Šklbal sa im, ale nepomáhalo to. Nebol síce zviazaný, ale jeho premožiteľia ho ohrozovali štyrmi nožmi. Tento beloch bol – môj neopatrný Sam. Hneď som sa rozhodol: nenechám ho v kaši, aj keby som pritom musel nasadiť vlastný život.

– Sam Hawkens! – zvolal Santer, ktorý zajatca hneď spoznal. – Good evening, sir! Zaiste ste si nemysleli, že ma tu nájdete?

– Lotor, zlodej, vrah! – zasyčal naňho smelý malý traper a už ho aj zdrapil za hrdlo. – Dobre, že ťa mám! Teraz sa ti odplatím, ak sa nemýlim.

Napadnutý Santer sa bránil. Červení bojovníci schytili Sama a odtrhli ho od neho. Rýchlo som využil túto krátku chvíľu zmätku. Vytiahol som oba revolvery a skočil som medzi Indiánov.

– Old Shatterhand! – skríkol Santer a vyľakaný pustil sa utekať.

Dvakrát som za ním vystrelil, ale netrafil som. Ostatné guľky som vystrelal na červených bojovníkov; ustúpili. Tu som zvolal na Sama:

– Preč! Za mnou! Rýchlo za mnou!

Zdalo sa, že červení bojovníci sú úplne zdesení a neschopní najmenšieho pohybu. Stáli meravo, hoci som na nich strieľal, no strieľal som úmyselne tak, aby som ich iba ľahko zranil. Schmatol som Sama za rameno a strhol som ho so sebou do hájička. Stadiaľ som sa hnal dolu do koryta riečky. To všetko sa stalo tak rýchlo, že od chvíľky, keď som zaútočil, uplynula sotva minúta.

– All devils, bol práve najvyšší čas! – vzdychol si Sam v riečišti. – Tí oplani by ma boli...

– Netárajte, ale pod’te za mnou! – prerušil som ho a pustil som mu rameno. Obrátil som sa napravo a už som aj uháňal dolu riečišťom. Išlo predovšetkým o to, aby sme sa dostali z dostrelu.

Až teraz sa červení bojovníci spamätali z ohromenia a zdesenia. Ich rev sa tak rozhučal za nami, že som už nepočul ani Samove kroky. Rozliehali sa prenikavé výkriky, rachotili výstrely; bol to naozaj pekelný hurhaj.

Prečo som neutekal hore vyschnutým riečišťom k nášmu táboru, ale práve opačným smerom? Z veľmi dôležitej príčiny. Červení bojovníci nás tu nemohli vidieť, lebo v koryte riečky bola tma. Pustia sa bežať hore, lebo sa budú domnievať, že sme ušli týmto smerom. Keď pobežíme dolu, budeme pomerne bezpeční a okľukou sa môžeme vrátiť do nášho tábora.

Keď som si myslel, že som už dost’ ďaleko ušiel, zastal som. Rev červených bojovníkov ešte vždy znel v dialke. Vedľa mňa sa nič nehýbalo.

– Sam, – zvolal som pritlmene.

Nedostal som odpoveď.

– Sam, počujete ma? – spýtal som sa hlasnejšie.

Ani teraz mi neodpovedal. Kde trčí? Ved’ bežal za mnou! Azda spadol a poranil sa, keď sme uháňali cez rozpukané vysušené bahnisko a hlboké kaluže. Vyňal som z opasku náboje, znovu som nabil revolvery a pomalí som sa vracal, aby som ho pohľadal.

Kiowovia ešte vždy robili pekelný hurhaj. Predsa však som sa odvažoval bližšie a bližšie, až som znovu prišiel do hájička na to miesto, kde som vyzval Sama, aby ma nasledoval. Nenašiel som ho. Asi bol iného náhľadu než ja, nedbal na moje slová a hneď vystúpil na druhý breh. Ale tam ho musela osvietiť žiara ohňov a tak ho Kiowovia mohli nielen zbadať, ale i trafiť. Aká to neopatrnosť od tohto malého a dnes takého svojhlavého chlapíka! Znovu som sa oňho bál. Odišiel som od hájička tak ďaleko, že ma stadiaľ nemohli spozorovať, a bežal som okľukou k nášmu táboru.

Tam som našiel všetkých veľmi rozčúlených. Červení a bieli priatelia sa ku mne tlačili a Dick Stone vyčítavo zvolal:

– Sir, prečo ste nám zakázali ísť za vami, aj keď zahrmlia výstrely? Naozaj dychtivo sme čakali, že nás zavoláte. Chvalabohu, že aspoň vy ste tu a ako vidím nezranený!

– Kde je Sam? ... Nie je tu? – vypytoval som sa,

– Tu? Ako sa len môžete takto pýtať! Či ste nevideli, čo sa s ním stalo?

– A čo?

– Keď ste odišli, čakali sme. Po dlhšej chvíli počuli sme výkriky niekoľkých červených bojovníkov. Potom znovu všetko stíchlo. A tu sme naraz počuli výstrely z revolverov a krátko nato hrozný rev. Zarachotili výstrely z pušiek a zbadali sme Sama.

– Kde?

– Dolu pri hájičku na tomto brehu.

– To som si myslel. Sam bol dnes taký neopatrný ako ešte nikdy. Ďalej, ďalej!

– Bežal k nám, ale za ním sa hnala celá hŕba Kiowov. Dohonili ho a chytili. Videli sme ho zreteľne, pretože ohne jasne blčali. Chceli sme mu pomôcť, ale prv než sme dobehli, Kiowovia ho zavliekli na druhú stranu riečišťa a zmizli medzi stromami. Mali sme sto chutí hnať sa za nimi a zaútočiť, aby sme Sama oslobodili. Spomenuli sme si však na váš zákaz a neurobili sme to.

– Veľmi múdro ste si počínali, lebo jedenásť mužov by nebolo nič dokázalo a všetci by ste boli zahynuli.

– Ale čo urobíme, sir? Sam je zajatý.

– Bohužiaľ a to už po druhý raz.

– Po druhý raz...? – zvolal Dick Stone.

– Áno. Keď ho lapili prvý raz, oslobodil som ho. Mal utekať so mnou, stál by tu teraz práve tak ako ja. Ale on je dnes veľmi tvrdohlavý.

Vyrozprával som im, čo sa stalo. Keď som skončil, Will Parker povedal:

– Vy nemáte na tom nijakú vinu, sir. Urobili ste viac, než by sa bol voľakto iný odvážil na vašom mieste. Hawkens si sám navaril tej kaše, ale zato ho nesmieme opustiť.

– Veru nie. Musíme ho oslobodiť. Lenže teraz to bude omnoho ťažšie ako prvý raz, pretože si môžeme byť istí, že Kiowovia budú naňho dávať pozor dvojnásobne.

– To je isté. Ale možno ho predsa len nejako z toho vysekáme.

– Hm, všeličo je možné. Ale čo zmôže dvanásť mužov oproti päťdesiatim, ktorí len na to čakajú, aby sme ich prepadli? A predsa je to pravdepodobne jediná možnosť a jediný spôsob, lebo za dňa sa už vôbec nemôžeme odvážiť útoku na hájiček.

– Well, tak zaútočíme na nich ešte dnes v noci.

– Pomaly, pomaly, to si musíme rozmyslieť.

– Rozmyslite si to, sir, ale dovoľte mi, aby som sa tam najprv zakradol a zistil, ako sa veci majú.

– Môžete, ale nie teraz, až neskôr, keď uplynie nejaký čas a ich pozornosť oslabne. A potom nepôjdete sám, lebo aj ja vás budem sprevádzať a pravdepodobne vezmeme so sebou i všetkých ostatných.

– Dobre, veľmi dobre, sir! To sa mi páči. Vziať hneď aj všetkých ostatných, veď to je hotové prepadnutie. Urobíme svoju povinnosť. Šesť alebo osem Kiowov si vezmem na starosť sám a Dick Stone taktiež toľkých. Všakže, starý Dick?

– Yes, to si uhádol, kamarát Will, – odpovedal Dick. – O niekoľko Kiowov viac či menej, na tom už nezáleží, hlavná vec je oslobodiť Sama. Je to inak prebýjaný chlapík, ale práve dnes mal svoj slabý deň.

Veru, dnes mal Sam smolu. V duchu som uvažoval, akým spôsobom by sme ho najlepšie oslobodili. Vlastný život som preňho mohol nasadiť, ale či som bol oprávnený vložiť do hry aj životy Apačov? Hádám dosiahneme cieľ ľahšie a bezpečnejšie ľst'ou. To všetko sa uvidí až potom, keď budeme na druhej strane. Aby som však bol pripravený pre každý prípad, chcel som so sebou vziať aj Apačov. Azda sa ukáže, že by bolo výhodné a ani nie také nebezpečné náhle zaútočiť.

Teraz sme však museli čakať, lebo sme spozorovali, že na druhej strane je ešte veľmi živo. No ruch sa čoskoro utíšil a nastal pokoj, ktorý prerušovali len mocné, ďaleko sa rozliehajúce údery tomahavkov. Červení bojovníci odrubovali

zo stromov haluze. Pravdepodobne chceli udržať tieto veľké a početné ohne až do rána.

Napokon údery tomahavkov utíchli. Podľa hviezd sa dalo zistiť, že sa blíži polnoc. Myslel som si, že je načas začať. Najprv sme starostlivo uviazali kone, ktoré sme tu museli zanechať. Nesmú sa odtrhnúť. Potom som ešte raz prezrel putá zajatého Kiowu a šatku v jeho ústach. Nato sme opustili táborišťe a uberali sme sa tou istou cestou, ktorou som predtým šiel do tábora Kiowov.

Keď sme sa ocitli v riečišti pod hájičkom, rozkázal som Apačom, aby tu ostali pod vedením Dicka Stona a vystríhali sa najmenšieho šuchotu. Potom som sa s Willom Parkerom potichu zakrádal hore k stromom. Keď sme sa dostali na najvyššiu časť brehu, ľahli sme si a načúvali. Dookola vládlo hlboké ticho. Teraz sme sa pomaly plazili dopredu. Osem ohňov ešte vždy horelo vysokým plameňom. Videl som, že na nich boli nahádzané celé kopy hrubých haluzí. To ma zarazilo. Postupovali sme pomaly ďalej, ale nezazreli sme nikoho. Konečne sme sa s najväčšou opatrnosťou presvedčili, že hájiček je prázdny. Nebol tu ani jediný Kiowa.

– Sú preč, naozaj preč; potajomky zmizli! – poznamenal prekvapene Parker. – A pritom nakládli na ohne toľko dreva.

– Aby maskovali svoj odchod. Kým horia ohne, mali sme si myslieť, že sú ešte tu.

– Ale kam sa pobrali? Naozaj odišli preč?

– Myslím, že chcú dopraviť do bezpečia Sama, ktorý je pre nich veľmi dobrou korisťou. Ale je možné aj to, že majú za lubom nejakú čertovinu.

– Akú?

– Prepadnúť nás tak, ako sme ich chceli prepadnúť my.

– Tisíc striel! To je možné! Musíme im prejsť cez rozum, sir.

– Áno, musíme sa vrátiť do tábora a ukryť naše kone do bezpečia, aj keby sa neskôr ukázalo, že to bolo zbytočné. Opatrnosti nikdy nie je nazvyš.

Zostúpili sme k Apačom a ponáhľali sa k nášmu táborišťu. Tam sme našli všetko v poriadku. No Kiowovia môžu prísť aj neskoršie. Preto sme vysadli na kone a odcválali hodný kus do prémie, kde sme sa utáborili. Keď Kiowovia prídu, nenájdu nás

už na starom mieste a musia vyčkať deň, aby nás mohli vypátrať. Zajatca sme tam, pravda, nenechali, ale vzali sme ho so sebou.

Teraz ani nám neostávalo nič iné len trpezlivo vyčkať do rána. Kto mohol spať, spal; kto nemohol, bdel. Tak uplynula noc a keď sa ráno začínalo brieždiť, vysadli sme na kone a pobrali sa najprv k nášmu táboru. Nikto tu nebol a teda náš odchod do prémie bol zbytočný; ale zato nič. Potom sme prešli cez koryto riečky naproti hájičku. Ohne už dohoreli a boli tu miesto nich len hromady popola, jediné znaky čulého života, ktorý tu včera vládol.

Teraz sme preskúmali stopy. Od miesta, na ktorom som videl včera kone, viedla spoločná stopa všetkých Kiowov. Tu vyskočili do sediel a stadiaľto odcválali juhovýchodným smerom. Bolo zrejmé, že upustili od úmyslu dať sa s nami do boja, ktorý už nemohol byť pre nich taký úspešný, lebo nemali možnosť nečakane nás prekvapiť.

A Sam? Toho vzali so sebou. Dicka Stona a Willa Parkera to nadmieru rozžialilo. Aj ja som zo srdca ľutoval malého traperu a rád by som bol urobil všetko, čo by sa len dalo, aby som ho oslobodil.

– Ak ho neoslobodíme, budú ho mučiť pri kole, – bedákal Dick Stone.

– Nebudú, – utešoval som ho. – Aj my máme zajatca, to bude rukojemník za Sama.

– Ale či o tom vedia?

– Rozhodne. Sam bol iste taký múdry, že im to povedal. Ako budú oni zaobchádzať so Samom, tak budeme my zaobchádzať s naším zajatcom.

– Ale musíme cválať za Indiánmi tak či onak!

– Nie.

– Čože? Chcete Sama nechať v kaši?

– Vôbec nie.

– Ale ako sa to potom zhoduje?

– Nedám sa od týchto červenokožcov vodiť za nos po savane.

– Za nos? Nerozumiem vám.

– Tak si prezrite ich stopu! Aká stará asi môže byť?

– Vyzerá to, že odišli pred polnocou.
– To si aj ja myslím. Odvtedy ubehlo asi desať hodín.
Myslíte, že tento náskok dnes vyrovnáme?

– Nie.

– Azda zajtra?

– Ani zajtra nie.

– A čo myslíte, kam išli?

– Do svojej dediny.

– Dorazia tam teda skôr, než ich dohoníme. Hádám ste toho názoru, že dvanásť mužov sa môže odvážiť hlboko do územia Kiowov, aby tam prepadli jednu z ich dedín a vyslobodili zajatca?

– To by bolo šialenstvo.

– Pravdaže, máme teda rovnakú mienku: nepôjdeme za nimi.

Tu sa Dick poškrabal za uchom a bezradne, zlostne zahundral:

– Ach, Sam, Sam, Sam! Náš starý Sam, čo sa s ním stane?... Nemôžeme ho predsa opustiť.

– Veď ho neopustíme, ba naopak, oslobodíme ho.

– Nech vás parom uchyťí, sir! Nevieam lúštiť takéto hádanky. Raz poviete, že nesmieme ísť za červenými bojovníkmi, a hneď nato tvrdíte, že zajatca oslobodíme. To je predsa to isté, ako keby ste somára nazvali najprv ťavou a potom opicou. Nech sa v tom vyzná, kto chce, ja to nepochopím!

– To je niečo iného: vaše prirôvanie pokuľháva. Kiowovia totiž nezamýšľajú odísť do svojej dediny.

– Nie? A kam teda?

– Neuhádnete?

– Nie.

– Hm, veď ste starý skúsený zálesák! To je potom lepší greenhorn, ktorý takéto oriešky rozlúskne a zuby si pritom nevyláme! Červení totiž zamýšľajú vybrať sa k Nuggetovému vrchu.

– K Nugget... tovému... behold! Naozaj, sir?

– Pravdaže, na to sa môžete spoľahnúť.

– Skutočne to o nich môžeme predpokladať.

– Ja to nielen predpokladám, ja to tvrdím s určitosťou.

– Ale nesmú predsa rušiť pohreb.

– To ani nechcú. Vyčkajú, až sa skončí. Sú nepriateľmi Apačov a túžia po pomste. Preto Santer, keď prišiel, bol im veľmi vítaný. Dozvedeli sa o smrti Inču-čunu a jeho dcéry a veľmi sa nad tým potešili. Radi by boli Winnetouovi a nám dožičili rovnaký osud. Keď sa dopyčuli, že Santera prenasledujeme, mysleli si, že podobnému osudu neujdeme. Ale my sme boli opatrní a okrem Sama nevliezli sme do pasce. Teraz to skúšajú inakšie. Predstierajú, že sa chcú dostať do svojej dediny. Podľa ich názoru prestaneme Santera prenasledovať. Domnievajú sa, že sa vrátíme k Winnetouovi. Ale keď sa dostanú ďalej na juhovýchod, kde sa hádam k nim pridá ešte viacej bojovníkov, obrátia sa smerom k Nuggetovému vrchu. Myslia si, že nás tam nečakane prepadnú a pozabíjajú.

– Pekne ste to povedali, veru, veľmi pekne. Postaráme sa však, aby sa to skončilo trochu inak.

– Áno, postaráme sa. Pravdepodobne im tento plán navrhol Santer, ktorý chce využiť príležitosť a zmocniť sa zlata. Skrátka a dobre, som úplne presvedčený, že to bude tak, ako som vám to teraz vysvetlil. Chcete ešte cválať za Kiowami?

– Ani na um mi nepríde. Vaše predpoklady sa mi zdajú trochu smelé, ale pokiaľ vás poznám, nikdy ste sa nezmylili, vždy ste mali pravdu. Preto si myslím, že aj teraz sa stane podľa vašich slov. Čo povieš na to, kamarát Will?

– Myslím, že je to celkom tak, ako hovorí Old Shatterhand. Musíme odísť, hneď odísť, aby sme mohli Winnetoua včas vystríhať. Súhlasíte, sir?

– Áno.

– A zajatca vezmeme so sebou?

– Pravdaže. Priviažeme ho na Samovu Mary, čo iste nebude preňho pôžitkom. Hneď potom vyrazíme. Najprv však musíme v rieke vyhľadať nejakú kaluž, aby sme napojili kone.

O pol hodiny neskôr sme už cválali. Ale neboli sme veľmi spokojní s výsledkom prenasledovania. Miesto toho, aby sme lapili Santera, stratili sme Sama Hawkensa, pravda, jeho vlastnou vinou. Keď sa neskôr moje predpoklady ukážu správnymi, potom môžeme s istotou rátať, že Sama Hawkensa vyslobodíme a Santera lapíme.

Keď sme prv sledovali Santerovu stopu, urobili sme veľkú okľuku, lebo odbočil od pôvodného smeru v pomerne veľkom uhle. Rozhol som sa ísť rovno, a nie okľukou, a tak sa stalo, že už nasledujúceho dňa krátko popoludní zastali sme pri úžľabine, ktorá odbočovala z údolia a viedla hore k čistinke, kde štyria lotri zákerne zavraždili Inču-čunu a jeho dcéru.

Kone sme nechali v údolí pod dozorom jedného z Apačov a stúpali sme hore. Na okraji čistinky stála stráž, ktorá nás privítala iba nemým pokynom ruky. Na prvý pohľad sme videli, že dvadsiati Apači sa poponáhľali prichystať pohreb svojmu náčelníkovi a jeho dcére. Videl som tu ležať množstvo štíhlych stromov, vyrúbaných tomahavkami. Stromy boli určené na lešenie. Stála tu aj veľká hŕba kameňov, ktoré sem Apači s námahou priniesli a ešte stále nosili. K pracujúcim sa hneď pridali aj Apači, ktorí prišli so mnou. Dozvedel som sa, že pohreb sa má konať na druhý deň.

Naboku bola postavená provizórna chata, v ktorej ležali obe mŕtvolky. Aj Winnetou bol dnu. Oznámili mu, že sme prišli, a preto vyšiel. Ako vyzeral!

Býval vždy vážny a len zriedkavo zaihral na jeho tvári úsmev, nikdy som ho nepočul smiať sa nahlas. Ale aj pri všetkej tej vážnosti sa v jeho mužne krásnych črtách zrkadlil stále výraz dobroty a láskavosti. Jeho tmavé oči so zamatovým leskom vedeli občas hľadieť až nadmieru prívetivo. Ako často spočívali na mne s láskavosťou a nehou! Ale dnes nebolo vo Winnetouovom zraku po tom všetkom ani stopy. Tvár akoby mu bola skamenela. Hľadel pošmúrne a zadumane. Jeho pohyby boli pomalé a malátne. Priblížil sa ku mne, poobzeral sa smutne a skúmavo okolo a skleslé mi potriasol ruku. Pozrel na mňa pohľadom, ktorý sa mi vrezával až hlboko do duše, a spýtal sa:

- Kedy sa vrátil môj brat?
- Práve teraz.
- Kde je vrah?
- Ušiel nám.

Úprimne sa priznávam, že som pri tejto odpovedi sklopil zrak. Ba povedal by som, že som sa pri týchto slovách hanbil.

Aj on hľadel do zeme. Keby som bol mohol nazrieť do jeho duše! Až po dlhšom mlčaní sa spýtal:

- Stratil môj brat jeho stopu?
- Nie; mám ju doteraz. Vrah príde sem.
- Nech mi Old Shatterhand všetko vyrozpráva.

Sadol si na kameň. Aj ja som tak urobil a podal som mu podrobné, pravdivé správy. Vypočul ma bez slova až do konca. A potom ešte dlho mlčal. Až napokon sa spýtal:

– Môj biely brat teda nevie iste, či vraha zasiahli guľky z revolvera?

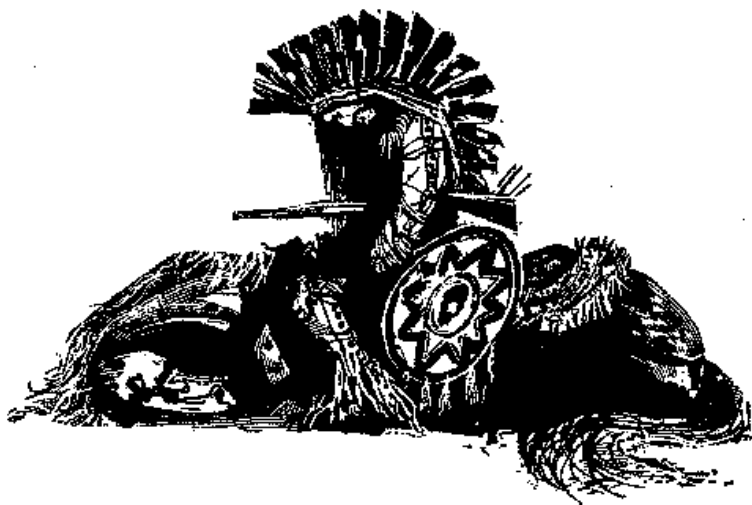
– Neviem, ale predpokladám, že som ho nezranil.

Mlčky prikývol, stisol mi ruku a povedal:

– Nech mi môj brat odpustí, že som sa pred chvíľou spýtal, či stratil stopu. Old Shatterhand urobil všetko, čo mohol, a počínal si veľmi múdro. Sam Hawkens bude naozaj ľutovať, že bol neopatrný. My mu to však odpustíme a vyslobodíme ho. Rozmýšľam tak ako môj brat: Kiowovia prídu sem, ale nenájdu nás nepripravených, ako dúfajú. So zajatcom nezaobchádzajte kruto, ale zato ho prísne pozorujte. Zajtra postavíme náhrobky Inču-čunovi a Nšo-či. Bude môj brat pri tom?

– Veľmi by ma bolelo, keby mi to Winnetou nedovolil.

– Nielenže ti to dovoľujem, ale prosím ťa o to. Tvoja prítomnosť možno zachráni život mnohým synom bledých tvárí. Zákon krvnej pomsty žiada smrť mnohých bielych mužov, ale

tvoje oko je ako slnko, ktoré teplými lúčmi roztápa tvrdý ľad a premieňa ho na občerstvujúcu vodu. Vieš, koho som stratil. Teraz buď ty mojím otcom i sestrou zároveň; prosím ťa o to, Šarlí!

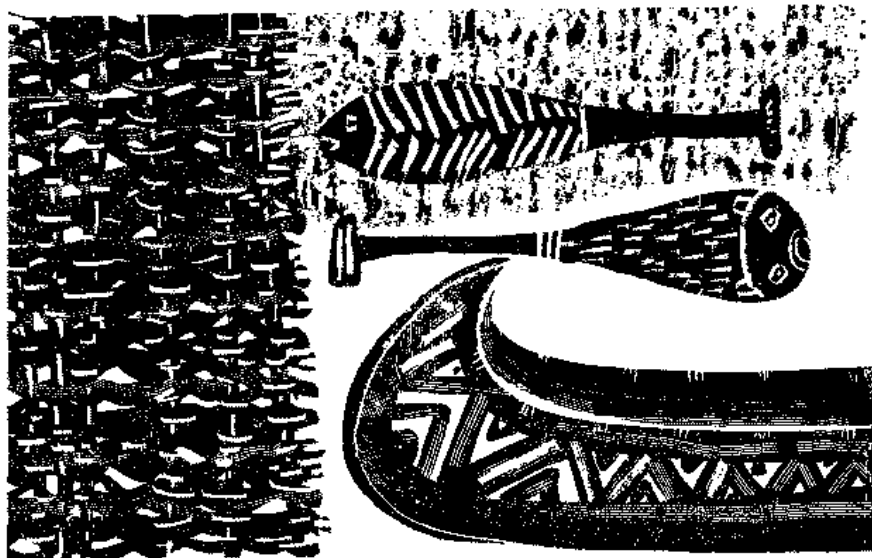
V oku sa mu zablyš'ala slza. Hanbil sa za túto slzu, ktorú by pred iným iste nebol ukázal. Rýchlo odišiel do chaty k mŕtvym. Teraz po prvý raz ma nazval krstným menom. Meno Karol, Karolko, anglicky Charley, Winnetou aj v budúcnosti vyslovoval vždy tak ako teraz: Šarlí.

Teraz by som mal rozprávať o pohrebe, ktorý sa konal so všetkou indiánskou okázalosťou. Viem veľmi dobre, že podrobný opis by čitateľov zaujímal. Ale keď myslím na tie smutné chvíle, ešte i dnes cítim taký hlboký žiaľ, akoby sa to všetko bolo stalo iba včera. Keby som pohrebné obrady opisoval, zdalo by sa mi to ako znesvätenie. Nie azda znesvätenie náhrobkov, ktoré sme obom mŕtvym vtedy postavili pri Nugget-tsile, ale ako znesvätenie pomníkov, ktoré som im postavil v srdci a nad ktorými som vždy verne bdel. Preto prosím čitateľa, aby som opis pohrebu mohol vynechať.

Mŕtvolu Inču-čunovu priviazali na jeho koňa a dookola navŕšili toľko hliny, že sa zviera nemohlo ani hýbať. Potom prestrelili koňovi hlavu a prisypali ďalšiu hlinu, až celkom zakryla jazdca, jeho zbrane i jeho medicínu. Hlinu obložili dookola viacerými vrstvami kameňov až k vrcholu.

Nšo-či sa dostala na moju žiadosť do inakšieho hrobu. Nechcel som, aby ju jednoducho zahádzali zemou. Posadili sme ju preto ku kmeňu a nakládli sme okolo nej mohutnú dutú pyramídu z kameňov, z vrcholu ktorej vyčnievala koruna stromu.

Neskôr som viac rás prišiel s Winnetouom k Nuggettsilu navštíviť hroby. Vždy sme ich našli nedotknuté...

Šiesta kapitola

AKO SME VYSLOBODILI SAMA

Môžeme si domyslieť, aký nesmierny ból cítil Winnetou nad smrťou svojho otca a sestry! Počas pohrebu smel prejaviť svoj žiaľ, ale potom ho musel prísne uzavrieť na dno duše. Tak mu to prikazovali indiánske zvyky. Ostatne aj tak musel všetku pozornosť venovať očakávanému príchodu Kiowov. Teraz už Winnetou nebol zdrveným synom a bratom, ktorému smrť kruto vzala najdrahších, ale bol náčelníkom bojovníkov, s ktorými chcel odraziť útok nepriateľov a zlapať vraha Santera. Zdalo sa, že Winnetou má už pripravený nejaký plán, lebo hneď po pohrebe rozkázal Apačom, aby sa pripravili na odchod a priviedli z úžľabiny kone.

– Prečo dal môj brat tento príkaz? – spýtal som sa ho. – Pôda je tu ťažko schodná a priviesť sem kone bude nanajvýš namáhavé.

– To viem, – odpovedal, – ale musí sa tak stať, lebo chcem Kiowom prejsť cez rozum. Ujali sa vraha a preto musia všetci umrieť... všetci!

Pri tých slovách nadobudla jeho tvár rozhodný, hrozivý výraz. Ak bude chcieť svoje predsavzatie uskutočniť, Kiowovia sú stratení. Ja som zmýšľal trochu milosrdnejšie než on. Kiowovia boli síce našimi nepriateľmi, ale nemali vinu na smrti Inču-čunu a jeho dcéry. Ale či som sa mohol odvážiť, aby som Winnetoua prehovoril? Azda sa potom všetok jeho hnev vyleje na mňa. No bola tu práve vhodná príležitosť na takúto prosbu. Boli sme na čistinke celkom sami. Apači podľa jeho príkazu odišli a Stone a Parker sa vybrali s nimi. Teda nikto nepočuje, keď mi v hneve odpovie niečo také, čo by ma v prítomnosti iných iste urazilo. Povedal som mu teda, aký mám názor a na moje prekvapenie nerozhneval sa, ako som očakával. Pozrel na mňa veľkými tmavými očami a pokojne odpovedal:

– Pravda, to som mohol od svojho brata čakať; nepokladá za slabosť vyhnúť sa nepriateľovi.

– Tak som to nemyslel a o nejakom vyhýbaní nie je ani reči. Dokonca premýšľal som o tom, ako by sme všetkých zajali. Ale oni nemajú vinu na tom, čo sa tu stalo, a bolo by nespravodlivé trestať za to aj ich.

– Ujali sa vraha a prídu sem, aby nás prepadli. Či to nie je dostatočný dôvod, aby sme sa aj my voči nim správali bezohľadne?

– Nie, to nie je dôvod. Aspoň pre mňa nie. Ľutujem, že môj brat Winnetou robí chybu, ktorá môže zaviniť skazu všetkých červených národov.

– Akú chybu myslí Old Shatterhand?

– Indiáni sa navzájom vraždia namiesto toho, aby si vzájomne pomáhali proti spoločnému nepriateľovi. Dovoľ mi hovoriť úprimne! Čo myslíš, kto je prefikanejší a múdrejší, červený muž, alebo bledá tvár?

– Bledá tvár. Hovorím to, pretože je to pravda. Bieli sú vzdelanejší a obratnejší než my; predstihujú nás takmer vo všetkom.

– To je pravda; prevyšujeme vás. Ale ty nie si obyčajný Indián. Veľký Duch ti dal dary, ktoré aj medzi belochmi majú

iba niekoľkí, a preto by som chcel, aby si inakšie zmyšľal než obyčajný červený muž. Máš bystrý rozum a tvoj zrak siaha ďaleko, vieš vidieť a chápať oveľa viac než obyčajný červený muž. Ako často ste už medzi sebou vykopalí bojový tomahavk! Musíš nahliadnuť, že červené plemeno takto ustavične pácha hroznú samovraždu. Ten, kto koná podobne, stáva sa spoluvinníkom tejto samovraždy. Inču-čunu a Nšo-či nezabili červení mužovia, ale bieli. Jeden z vrahov sa uchýlil ku Kiowom a prehovoril ich, aby vás prepadli. To je dostatočný dôvod, aby sme ich tu vyčkali a pustili sa s nimi do boja. Ale to ťa neospravedlňuje, aby si ich dal postrieľať ako besných psov. Sú to tvoji červení bratia. Rozmysli si to dobre!

Táymto spôsobom som hovoril ešte hodnú chvíľu. Pokojne ma počúval a keď som dohovoril, podal mi ruku a riekol:

– Old Shatterhand je opravdivým, úprimným priateľom všetkých červených mužov a má pravdu, keď hovorí o samovražde. Urobím, ako si môj brat želá. Zajmem Kiowov a potom ich opäť pustím na slobodu. Ponechám si len vraha.

– Zajmeš? To bude ťažké, lebo prídu v presile. Alebo hádam ti prišla na um tá istá myšlienka ako mne?

– Aká?

– Vlákame Kiowov na miesto, kde sa nebudú môcť brániť.

– Áno, taký je môj plán.

– Aj môj. Poznáš tunajší kraj, a preto sa ťa chcem spýtať, či je tu na to vhodné miesto.

– Je, neďaleko odtiaľto. Je to úzka, skalná rozsadlina, podobná tesnému kaňonu. Ta chcem nepriateľov vlákať.

– Dúfaš, že sa ti to podarí?

– Áno. Keď sa ocitnú v tejto rozsadline, ktorá má z oboch strán príkre, neschodné steny, zaútočíme na nich spredu a zozadu. Musia sa vzdať, lebo inak by sme ich mohli všetkých postrieľať a nemohli by sa brániť. Darujem im život a uspokojím sa s tým, že dostanem do rúk Santera.

– Ďakujem ti! Môj brat Winnetou má pre dobré slovo vždy otvorené srdce. Hádam aj v inej záležitosti zmyšľá rovnako umiernené.

– Čo tým mieni môj brat Old Shatterhand?

– Chcel si všetkým belochom prisahať pomstu a ja som ťa prosil, aby si tak neurobil hneď, ale aby si s tým počkal, až bude po pohrebe. Smiem sa dozvedieť, ako si sa teraz rozhodol?

Krátku chvíľu hľadel na zem. Potom pozrel jasnými očami na mňa, ukázal na chatu, z ktorej vyniesli mŕtvych, a odvetil:

– Minulú noc som prebdel tam pri mŕtvolách a bojoval som vnútorný boj. Pomsta mi našepkávala veľkú, smelú myšlienku. Chcel som zvolať bojovníkov všetkých červených kmeňov a chcel som tiahnuť s nimi proti bledým tváram. Boli by nás porazili, ale dnes v noci vo vnútornom boji som zvíťazil.

– Vzdal si sa teda tej veľkej, smelej myšlienky?

– Áno. Spytoval som sa na to troch osôb, ktoré mám rád; dve sú mŕtve a jedna žije. Radili mi, aby som sa tohto úmyslu vzdal. Rozhodol som sa poslúchnuť.

Bez slova som naňho pozrel spýtavým pohľadom. Pokračoval:

– Môj brat nevie, o ktorých osobách hovorím? Myslím Klekí-petru, Nšo-či a teba. Vás troch som sa v duchu spytoval a dostal som trojnásobnú, rovnako znejúcu odpoveď.

– Áno, keby žili Klekí-petra a Nšo-či a spýtal by si sa ich na to, zaiste by ti povedali to isté, čo ti radím ja. Mal si veľký plán a ty si jediný muž, ktorý by ho mohol vykonať, ale...

– Nech môj brat zmýšľa a hovorí o mne skromnejšie, – prerušil ma. – Keby sa naozaj niektorému červenému náčelníkovi podarilo zjednotiť pod svojou nadvládou bojovníkov všetkých kmeňov, predsa len by sa to nemohlo stať tak rýchlo, ako by som si želal. Aby sa tento cieľ dosiahol, na to by bolo treba úsilie celého ľudského života. A potom, pri konci života by už bolo neskoro začať tento boj. Jeden jediný, hoci by to bol aj veľký a preslávený červený muž, nemôže vykonať túto úlohu a po jeho smrti sa nenájde vhodný nástupca, ktorý by bol schopný v diele pokračovať a dokončiť ho.

– Teší ma, že môj brat Winnetou prišiel k tomuto názoru. Je to názor správny. Jednotlivec nepostačí a nástupcu by bolo ťažko nájsť. Ale i keby sa našiel, boj červených proti bielym by sa pre vás skončil nešťastne.

– Viem to; to by len urýchlilo našu záhubu. Aj keby sme zo všetkých bojov vyšli ako víťazi, bledých tvárí je toľko, že by

mohli proti nám vysielat' vždy nové oddiely, ale my by sme nemohli nahradzovat' naše straty. Víťazstvá by nás nivočili síce pomalšie, ale práve tak isto ako porážky. To som si povedal, keď som v noci sedel pri drahých mŕtvych a rozhodol som sa, že sa svojho plánu vzdám. Chcel som sa uspokojiť s tým, že chytím vraha a pomstím sa tým, čo mu pomohli a teraz prichádzajú nás prepadnúť. Ale aj od toho ma môj brat Old Shatterhand odhovoral, a preto moja pomsta stihne len Santera, ktorého zajmem a potrestám. Kiowov nechám ujsť.

– Keď počúvam tvoje slová, som hrdý, že mám takého priateľa. Nikdy nezabudnem, čo si teraz povedal. Obaja sme presvedčení, že Kiowovia prídu, aj keď to nemôžeme určite tvrdiť. Teraz ide o to, vyzvedieť sa, kedy prídu.

– Prídu ešte dnes, – povedal tak určite, ako keby to bola skutočnosť, ktorú si presne overil.

– Ako to môžeš tak naisto tvrdiť?

– Usudzujem tak z toho, čo si mi povedal o poslednej časti vašej cesty. Kiowovia predstierali, že tiahnu k svojej dedine; chceli vás tým prilákať za sebou, ale v skutočnosti chceli ísť sem. Urobili si teda zachádzku, inak by už včera boli sem dorazili. Ale zadržali ich ešte aj iné okolnosti.

– Iné okolnosti? Aké?

– Mali starosti so Samom Hawkensom. Toho sem, pravdaže, neprivedú, lebo ho poslali ku svojmu kmeňu. Museli ho však odoslať na vhodnom mieste a museli vyčkať vhodný čas, hádam aj príležitosť, ktorá by sa náhodou naskytla. Tak isto bolo treba vyslať posla, ktorý mal oznámiť váš príchod.

– Ach, myslíš, že bojovníci z dediny Kiowov mali vyraziť proti nám?

– Áno, bojovníci, s ktorými ste sa stretli pri vyschnutej rieke, vás chceli zlákať za sebou, ale už nemali čas pustiť sa s vami do boja, lebo zamýšľali ísť sem. Preto vyslali jedného alebo niekoľkých poslov domov, aby bojovníci z dediny vytiahli proti vám. Tým poslom zverili aj Sama Hawkensa. Keď Kiowovia toto všetko zariadili, odbočili a uberali sa smerom k Nugget-tsilu. Ale toto ste nesmeli zbadať, a preto museli odbočiť na mieste, na ktorom nemohli ostať stopy. Takýchto miest je v okolí málo. Obyčajne neležia na ceste, ale treba ich

zvlášť vyhl'adať. A to znamená stratu času. Preto sem Kiowovia nemohli doraziť ešte včera. Ani doteraz ešte neprišli, ale dnes prídu celkom iste.

– Ako vieš, že ešte nie sú tu?

Ukázal k temenu najbližšieho vrchu. Z lesa, ktorý temeno pokrýval, vyčnieval veľmi vysoký strom. To bol najvyšší bod v Nuggetových vrchoch. Kto sedel na strome a mal ostrý zrak, mohol prezrieť okolitú prériu naširoko-naďaleko.

– Môj brat nevie, – odpovedal mi, – že som tam hore poslal bojovníka, ktorý má pozorovať príchod Kiowov. Ten muž má sokolie oči. Keď zbadá Kiowov, zostúpi a príde mi to oznámiť.

– To je dobre. Správa doteraz neprišla, teda Kiowovia ešte nie sú tu. A myslíš, že dnes určite prídu?

– Áno. Dlhšie nesmú otáľať, ak nás chcú tu zastihnúť.

– Ale nezamýšľajú ísť až k Nugget-tsilu. Chcú sa nablízku ukryť, aby ťa prepadli, až sa budeš vracaať domov.

– To by sa im hádam bolo podarilo, keby si ich nebol vypočul. Keďže to viem, ich lesť sa im nepodarí. Ba naopak, ja ich prilákam sem. Cesta domov by ma bola viedla na juh a teda v tomto smere sa musia niekde ukryť. Ja však budem predstierať, že som odtiahol na sever, a tak ich prilákam za sebou.

– Ale či pôjdu za tebou?

– Celkom iste. Musia pre každý prípad vyslať vyzvedača, aby zistili, či sme vôbec ešte tu. Pravda, tomuto vyzvedačovi neublížime. Necháme ho pokojne sa vrátiť. Kvôli nemu som vydal rozkaz priviesť kone sem hore. Keďže koní je vyše tridsať, musí spozorovať ich stopy aj na tvrdej pôde a medzi kamením a bude ich sledovať. My stadiaľto odtiahneme do rozsadliny, ktorá má byť pascou, kde ich chceme chytiť. Tak ďaleko ich vyzvedač nepôjde za nami. Bude sledovať našu stopu len na krátku vzdialenosť, aby sa presvedčil, že sme skutočne odišli. Potom sa rýchlo vráti, aby oznámil svojim, že sme neodtiahli na juh, ale na sever. Súhlasí so mnou môj brat?

– Áno. Musia sa vzdať úmyslu, že nás prepadnú z úkrytu, a takmer naisto môžeme čakať, že prídu sem a odtiaľto sa pustia za nami.

– To urobia. Som o tom presvedčený. Santer, ktorého musím dostať, ešte dnes sa ocitne v mojich rukách.

– Čo s ním urobíš?

– Prosím svojho brata, aby sa ma na to nespýtoval. Umrie; to stačí.

– Kde? Tu? Alebo ho dopravíš do puebla?

– To ešte neviem. Dúfam, že nie je taký zbabelec ako Rattler, ktorému sme museli dopriať rýchlu smrť ako prašivému psovi. Počúvaj, to dupocú naše kone. Odídeme a vrátíme sa sem až so zajatcami.

Priviedli sem kone. Môj Gaštan a Samova Mary boli tiež medzi nimi. Vysadnúť sme nemohli, pretože cesta nebola vhodná pre jazdu. Každý musel viesť koňa za uzdu.

Winnetou šiel popredu. Zaviedol nás do lesa severne od čistinky. Ocitli sme sa pri dosť strmom svahu. Dolu bola široká lúčina. Pri jej okraji vysadli sme na kone a prešli sme cez ňu na druhú stranu k obrovskému strmému bralu, ktoré tu pred nami čnelo ako vysoká rovná kamenná stena. Bralo bolo rozpoltené úzkou rozsadlinou. Winnetou na ňu ukázal a riekol:

– To je pasca, ktorú som spomínal. Teraz prejdeme cez ňu.

Názov pasca sa veľmi dobre hodil na úzky priechod, ktorým sme sa uberali. Skalné steny tu po oboch stranách čneli kolmo do výšky a nikde sa; nedalo po nich liezť. Ak budú Kiowovia takí hlúpi a vojdú sem, obsadíme obidva vchody rozsadliny. Potom by bolo šialenstvo od Kiowov, keby sa bránili. Cesta nevedla rovným smerom, ale vinula sa hneď napravo a hneď naľavo. Trvalo asi štvrt' hodiny, kým sme sa dostali k východu. Tam sme postáli a zosadli z koní. Sotva sme to urobili, uvideli sme prichádzať Apača, ktorý zo stromu na temene vrchu bol striehol na Kiowov.

– Prišli, – oznamoval. – Chcel som ich spočítať, ale nemohol som, lebo nešli jednotlivé a boli príliš ďaleko.

– Uberali sa smerom k údoliu? – spýtal sa Winnetou.

– Nie. Zastali vonku na prérii a utáborili sa medzi kroviskami. Potom sa od nich oddelil jeden bojovník. Šiel pešky smerom k údoliu.

– To je vyzvedač. Ostáva nám práve toľko času, aby sme pascu otvorili a potom ju zavreli. Nech môj brat Old Shatterhand

vezme so sebou Stona, Parkera a dvanástich mojich bojovníkov. Pôjdete vľavo okolo vrchu. Keď môj brat zbadá mocnú vysokú brezu, nech prenikne do lesa, ktorý pomaly stúpa a na druhej strane zase klesá. Až ta môj brat príde, ocitne sa v hornej časti údolia, z ktorého sme odbočili úzkou úžľabinou, keď sme vystupovali k Nugget-tsilu. Keď pôjde dolu týmto údolím, čoskoro príde k miestu, kde z neho odbočuje úžľabina a kde sme zanechali kone. Ďalšiu cestu už pozná. Ale nesmie ísť nekryte po údolí, musí sa zakrádať pozdĺž neho cez les. Old Shatterhand bude sa teda skrývať v lese na tej strane údolia, z ktorej odbočuje nahor naša úžľabina. Tam uvidí nepriateľského vyzvedača, ale nebude mu v ničom prekážať. Uvidí prichádzať aj nepriateľov a nechá ich vniknúť do údolia.

– To je teda tvoj plán, – pokračoval som. – Ty ostaneš tu, aby si obsadil východ z pasce a ja sa vrátim okľukou, ktorú si mi práve opísal, k úpätiu Nugget-tsilu. Tam budem očakávať nepriateľov a potajme ich budem sledovať, až vniknú sem do pasce.

– Áno, tak si to predstavujem. Ak môj brat Old Shatterhand neurobí nijakú chybu, lov sa nám celkom iste podarí.

– Budem si počínať čo možno najobzretnejšie. Má Winnetou pre mňa ešte ďalšie pokyny?

– Nie. Všetko ostatné ponechám na teba.

– Kto bude vyjednávať s Kiowami, až ich obkľúčime?

– Ja. Old Shatterhand nemá na starosti nič iné, len ich zadržať v skalnej rozsadline, keď spozorujú mňa a mojich bojovníkov a budú sa chcieť vrátiť. Ale poponáhľajte sa! Už je neskoro popoludní a Kiowovia nebudú čakať až do zajtra, ale budú chcieť zaútočiť na nás ešte dnes, a to skôr, než sa zotmie.

Slnko sa už skláňalo k západu. Asi o hodinu nastane večer. Vyrzil som teda na cestu s Dickom, Willom a s desiatimi Apačmi, ktorí mi boli pridelení; rozumie sa samo sebou, že sme šli pešky.

Po necelej štvrt' hodinke uzreli sme brezu a vnikli sme do lesa. Bolo to tu tak, ako to Winnetou opísal. Dostali sme sa do údolia a potom k miestu, kde sa boli pásli naše kone. Naproti nám sa v boku doliny otvárala úžľabina, ktorá viedla hore k čistinke a obidvom hrobom.

Z miesta, kde sme si sadli pod stromy, mohli sme vidieť Kiowov – ak totiž vôbec prídu. Pritom sme sa nemuseli obávať, že nás zbadajú, lebo sme mohli predpokladať, že nepôjdu po údolí až k nám, ale že sa pustia hore bočnou úžľabinou.

Apači mlčali. Stone a Parker sa potichu rozprávali. Počúval som ich; boli celkom presvedčení, že sa Kiowovia a s nimi i Santer dostanú do našich rúk. Ja som si nebol taký istý ako oni. Do večera nám ostávalo nanajvýš dvadsať minút a Kiowovia ešte neprichádzali. Preto som sa domnieval, že všetko sa rozhodne až zajtra. Veď nebolo vidieť ani vyzvedača, ktorého nepriatelia poslali do údolia. Pod stromami, kde sme ležali, bolo už tma.

Parker a Stone si prestali šepkať. Cez koruny stromov prefukoval vetrík a monotónne šelestil. Vlastne to ani nebol šelest. Šum vánku niekedy znie ako jednotvárne, tiché, hlboké výdychy, od ktorých ľahko možno rozoznať každý, aj najmenší zvuk. Tak bolo aj teraz. Vtom sa mi pozdalo, akoby sa čosi za mnou vlieklo po mäkkej tráve lesa. Načúval som pozornejšie; áno, niečo sa tam pohybuje. Čo je to? Štvornohé zviera by sa neodvážilo tak blízko k nám. Plaz? Nie. Ani plaz to nie je. Rýchlo som sa obrátil a ľahol som si, aby som zospodu proti jasnejšej oblohe mohol lepšie vidieť. Urobil som to dosť rýchlo, a tak som stihol spozorovať temnú postavu, ktorá akiste ležala pred chvíľočkou za mnou a teraz vzkĺzla medzi stromy. Vyskočil som a ponáhlal sa za ňou. Uzrel som ju v pološere ako tmavý tieň. Chmatol som po nej a zacítil som v ruke kus látky.

– Away! – zvolal vyl'akaný hlas a látka sa mi vzkĺzla z rúk. Tieň už nebolo vidieť. Postál som a napínal sluch, či ho azda nepočujem. Ale moji druhovia spozorovali, že som sa rozbehol a počuli aj výkrik. Vyskočili a spytovali sa ma, čo sa deje.

– Ticho! Buďte ticho! – odvetil som a načúval znovu. Nebolo nič počuť.

Nejaký človek nás vypočul, a to beloch, ako dokazoval anglický výkrik. Hádám to bol sám Santer, lebo okrem neho nebol u Kiowov nijaký beloch. Musím za ním, stoj čo stoj, aj keď je tma!

– Sadnite si a čakajte, kým sa nevrátim! – rozkázal som svojim ľuďom a odbehol som.

Nemusel som váhať, ktorým smerom sa dať; zamieril som prirodzene von na prériu, kde boli Kiowovia. Vyzvedač sa mohol ponáhľať len k nim.

Predovšetkým musím spomaliť jeho útek. Aby som to dosiahol, musím ho vyľakať. Preto som zvolal:

– Stoj! Stoj, lebo strelím!

O niekoľko sekúnd som dva razy vystrelil z revolvera, aby som svoju hrozbu potvrdil. Nebola to chyba, pretože naša prítomnosť bola tak či onak prezradená. Mohol som si byť istý, že utečenec zo strachu predou mnou vnikne hlbšie do lesa, kde nebude môcť tak rýchlo utekať, pretože tam bolo celkom tma. A aby som ho predbehol, hnal som sa dlhými skokmi k okraju lesa, kde bolo ešte vidno a bežal som po obvode lesa ďalej. Chcel som tak utekať pozdĺž celého údolia až na samý koniec, kde ústilo do prérie, a tam sa skryť. Ak ten muž vyjde z lesa, musí ísť popri mne a lapím ho.

Tento plán bol síce celkom dobrý, ale nemohol som ho uskutočniť. Práve vo chvíli, ako som chcel obehnúť zákrutu údolia a obchádzal som skupinu stromov, zazrel som pred sebou ľudí a kone. Len-len že som stihol včas sa obrátiť a vkĺznuť medzi stromy.

Kiowovia sa tu za kríkmi utáborili. Prečo? To nebolo ťažko uhádnuť.

Najprv táborili vonku na prérii a vyslali vyzvedača. Ten nemal ťažkú robotu, ako som sa čoskoro dozvedel. Keďže Santer už poznal tieto miesta, išiel ďaleko vpredu pred Indiánmi, aby kraj preskúmal a podal im správu, len čo sem príde. Keď však dorazili sem, Santer tu ešte nebol, a preto vyslali červeného vyzvedača. Tomu stačilo iba sledovať Santerovu stopu a nemusel sa obávať nebezpečenstva, lebo Santer by sa bol iste vrátil vystríhať Indiánov, keby tu nejaké nebezpečenstvo hrozilo. Vyzvedač teda vnikol do údolia tak ďaleko, ako to považoval za potrebné, a keď nenašiel nepriateľa, vrátil sa, aby to oznámil. Údolie mohlo poskytnúť na noc lepšie útočisko než préria. Preto sa Kiowovia rozhodli odísť z prérie a utáboriť sa v údolí. Santer ich nemôže pri svojom návrate obísť, musí na nich natrafiť, aj keď z obozretnosti nesmeli zapáliť ohne. Teraz už bolo isté, že sa ich dnes nezmocníme. Ba pravdepodobne ani

zajtra nie, ak len bol Santer dost' múdry, aby uhádol náš plán. Čo teraz robiť? Mal som sa vrátiť na svoje stanovište a tam čakať, či Kiowovia zajtra ráno predsa len vojdú do pasce? Alebo som mal vyhľadať Winnetoua, oznámiť mu svoj objav a požiadať ho o ďalšie pokyny? Bola ešte tretia možnosť, ale pre mňa veľmi nebezpečná, totiž ostať tu. Rozhodne by bolo veľmi cenné pre nás dozvedieť sa, ako sa Kiowovia rozhodnú, až sa dozvedia Santerovu správu. Keby som ich tak mohol vypočúť! Ale to by bola príliš nebezpečná hra, ľahko by som mohol prísť o hlavu. Santer im iste povie, že som mu bol za päťami; preto by azda prehľadali okolie a našli by ma. Predsa však som sa rozhodol, že sa na to odvážim, ak budem vidieť čo len malú možnosť úspechu. Kiowovia nezapálili ohne, aby sme ich nespozorovali. A práve táto okolnosť, ktorá ochraňovala ich, bude ochraňovať i mňa.

Pod stromami ležali veľké balvany, porastené machom a obklúčené papradím. Hádám by som sa mohol za niektorým schovať.

Väčšina Kiowov mala ešte stále robotu s koňmi. Priväzovali ich ku kolom, aby nemohli ujsť a vyzradiť tábor. Ostatní Kiowovia si posadali alebo políhali na kraj lesa. Na jednom mieste sa ozývali pritlmené rozkazy. Tam je teda náčelník. Dúfal som, že ostane na tom mieste dlhšie. Musím sa ta prikradnúť, keď to bude len trochu možné.

Plazil som sa tým smerom. Nemusel som sa priveľmi skrývať, lebo dookola bola už tma a červení bojovníci ležali väčšinou obďaleč od toho miesta, kde som sa chcel prikradnúť. Mohli ma objaviť len vtedy, keby mi niektorý z nich prišiel do cesty a potkol sa o mňa. Na šťastie sa to nestalo a dostal som sa nepozorovane k svojmu cieľu. Ležali tu vedľa seba dva balvany; jeden bol dlhý a vysoký a druhý nižší. Na balvane iste nikto nebude hľadať vyzvedača. Vyliezol som najprv na malý balvan, potom som sa preplazil na vysoký a ľahol som si naň. Ležal som tu dva metre vysoko a cítil som sa pomerne bezpečný, lebo sotva príde niektorému červenému bojovníkovi na um liezť sem na balvan.

Aj Indiáni, ktorí doteraz priväzovali kone, prišli sem, posadali si alebo políhali. Z miesta, kde bol podľa môjho názoru

náčelník, zazneli polohlasné rozkazy, ale nerozumel som ich, lebo som neovládal reč Kiowov. Nato sa niekoľkí červení bojovníci vzdialili. Akiste to boli strážne, ktoré šli zaujať svoje stanovištia. Všimol som si, že obsadili len tú stranu tábora, ktorá bola obrátená k údoliu, a nie tú, ktorá bola obrátená k lesu. Bola to pre mňa šťastlivá okolnosť. Keď sa budem vracat', nemusím sa obávať, že narazím na strážne.

Odpočívajúci Indiáni sa rozprávali pritomne, ale predsa tak, že som mohol počuť každé slovo. Bohužiaľ, nerozumel som im. Aké osožné by bolo, keby som sa mohol dozvedieť, čo hovoria! Ako často som sa na svojich potulkách na Západe zakrádal k Indiánom rozličných kmeňov! Ako často som sa aj na svojich cestách inými krajinami priplazil k táborišťam, aby som vypočul ľudí, ktorí tam odpočívajú! Zvykol som si na to a práve tomu ďakujem za mnohé svoje úspechy, ba aj za život. Kto toto číta, zaiste si nepomyslí, ba nemá ani poňatia, aké je ťažké a nebezpečné takto sa prikradnúť k nepriateľom. Takýto ťažký výkon vyžaduje nielen telesnú zručnosť, silu a húževnatosť, ale predovšetkým vycvičeného ducha, nenahraditeľnú inteligenciu a potrebné vedomosti. Čo mi pomôže, ak sa viem majstrovsky priplaziť k táboru Indiánov, Beduínov alebo Kurdov, k sudánskej seribe alebo k ohňu juhoamerických gaučov, keď neovládám potrebnú reč a nemôžem sa dozvedieť, o čom sa rozprávajú! A obyčajne je práve obsah rozhovoru oveľa dôležitejší než všetko ostatné, čo tam človek spozoruje. Preto som sa vždy snažil naučiť sa reč ľudí, s ktorými som mal do činenia. Winnetou ovládal šesťnásť indiánskych nárečí a bol mi skvelým učiteľom. Preto sa mi neskôr nikdy nestalo, aby som sa priplazil k táborišťu a nerozumel, o čom sa tam rozprávali.

Ležal som na kameni asi desať minút, keď som začul volanie strážne. Na to nasledovala odpoveď, ktorú som tak túžobne čakal:

– Ja som to, Santer. Prišli ste teda sem do údolia?

– Áno. Nech môj biely brat ide ďalej, hneď uvidí červených bojovníkov.

Týmto slovám som rozumel, lebo Kiowovia sa mohli so Santerom zhovárať iba v hatlanine, skladajúcej sa z indiánskych a anglických slov. A tejto hatlanine som aj ja rozumel. Santer sa priblížil; náčelník ho zavolať k sebe a riekol:

– Môj biely brat bol vzdialený omnoho dlhšie, než sme predtým určili. Iste mal na to dôležité dôvody.

– Dôležitejšie, než tušíte. Odkedy ste tu?

– Nie sme tu ani taký dlhý čas, ktorý bledé tváre volajú polhodinou.

– Našli ste môjho koňa?

– Áno. Veď sme sledovali tvoju stopu. Tam, kde si ho priviazal, sme zastali. Keď sme sa potom vybrali sem, koňa sme vzali so sebou.

– Mali ste radšej zostať vonku na prérii! Tu nie je bezpečne.

– Neostali sme tam, pretože tu je vhodnejšie táborišťe a pretože sme sa domnievali, že tu sa nemusíme obávať nebezpečenstva. Veď si sa nevrátil, aby si nás vystríhal.

– Nemohol som sa vrátiť. Preto som tu ostal tak dlho, lebo nám hrozí veľké nebezpečenstvo a potreboval som veľa času, aby som všetko vyskúmal. Old Shatterhand je tu.

– To som si myslel. Videl ho môj brat?

– Áno.

– Zajmeme ho a odvedieme k nášmu náčelníkovi, ktorému rozdrvil kolená. Smrť pri mučiarskom kole má istú. Kdeže je teraz?

Teda Kiowovia nás nechceli prilákať do svojej dediny, ale predpokladali, že sa vrátíme k Winnetouovi.

– Nevie, neviem, či ho zajmete, – pochyboval Santer.

– Zajmeme, lebo tí psi majú so sebou len tridsať bojovníkov. Nás je však päťkrát desať a oni nevedia, že sme tu. Určite ich prekvapíme.

– V tom sa veľmi mylíš. Vedia, že prídeme. Hádám vedia už aj to, že sme tu, lebo vyslali naproti nám aj vyzvedačov.

– Uff! Vedia to?

– Áno.

– Teda ich nemôžeme prekvapiť?

– Pravdaže nie.

– Keby sme ich teda napadli, prišlo by k boju a krviprelievaniu, lebo Winnetoua možno rátať za desiatich bojovníkov a taktiež aj Old Shatterhanda.

– Hej, to je pravda. Smrť Inču-čunu a jeho dcéry ich zaiste rozzúrila. Kujú pomstu a budú sa brániť ako besní psi alebo

zúrivé dravce. Ale predsa ich musíme dostať. Rozhodne sa musím zmocniť aspoň Winnetoua.

– Prečo práve jeho?

– Vie, kde sú nuggety. Pravdepodobne on jediný teraz pozná nálezisko.

– A neprezradí ho nikomu.

– Ani vtedy nie, keď ho zajmeme?

– Nie.

– Budem ho tak dlho mučiť, až mi povie svoje tajomstvo.

– Aj tak bude mlčať. Tento mladý pes Apačov sa vysmieva všetkým mukám. A keď vie, že prídeme, bude si dávať veľký pozor, aby nám nepadol do rúk.

– Ó, ja viem, ako si počínať, aby sme ho dostali.

– Keď to vieš, tak nám to povedz!

– Musíme ľstivo využiť pascu, ktorú nám nastavili.

– Nastavili nám pascu?... Akú?

– Chcú nás vlákať do úzkej skalnej rozsadliny, kde by sme nemali miesto na obranu a tam nás chcú zajať.

– Uff! Vie to môj brat Santer iste?

– Áno.

– Pozná aj tú rozsadlinu?

– Bol som v nej.

– Rozprávaj mi, ako si sa to dozvedel.

– Bolo to nesmierne odvážne. Keby ma boli zbadali, bol by som umrel najhroznejšou smrťou. Preto som čertovsky rád, že som odtiaľ šťastlivo vyviazol. Za dobrý výsledok ďakujem len tomu, že som už raz prešiel cestu na Nugget-tsil a že poznám miesto tu hore, kde stoja hroby. To bolo pre mňa veľmi výhodné, lebo tým sa pozornosť Apačov odo mňa odvrátila. Pravdaže, dovtipil som sa, že budú hore na čistinke, a preto som sa mal na pozore. Všeličo som už prekonal a môžem sa pochváliť, že nie som neskúsený zálesák. Ale taký opatrný ako dnes nebol som ešte nikdy. Prirodzene, nešiel som cez údolie, ale pozdĺž jeho okraja cez les. Na mieste, kde z údolia odbočuje doprava úžľabina, mali tí chlapi kone. Nebola to maličkosť dostať sa hore na čistinku postrannými chodníkmi a nie cez úžľabinu. No predsa sa mi to podarilo. Hore som musel opatrnosť zdvojnásobiť a vziať do hrsti všetok rozum. Vedel

som, že sa nijako nedostanem k čistinke tak, aby ma nespozorovali. Ale Apači mali oči a uši len pre pohreb, a tak som sa odvážil skryť sa za balvan ležiaci na okraji čistinky. Stadiaľ som mohol všetko pozorovať.

– Môj biely brat bol veľmi odvážny. Len pohrebu môže ďakovať za to, že ešte žije.

– To som už povedal. Keď navršíli kamene na hroby, Winnetou poslal svojich ľudí, aby priviedli kone.

– Ta nahor?... To je ťažká robota.

– Veľmi ťažká.

– Musel mať príčinu, keď také čosi rozkázal.

– Pravdaže. Myslia si, že aj my pôjdeme s koňmi za nimi a budeme sledovať ich stopu, ktorá vedie do pasce.

– Prečo sa tak domnievaš?

– Ja sa nič nedomnievam, ja to viem. Počul som to.

– Od koho?

– Od Winnetoua. Keď poslal svojich ľudí po kone, zostal s Old Shatterhandom sám. Nestáli ďaleko od môjho úkrytu a vypočul som, o čom sa rozprávali.

– Uff! Stal sa veľký div! Winnetoua ktosi vypočul! To sa mohlo prihodiť len tak, že jeho myšlienky neboli u nás, ale u jeho otca a sestry.

– Ó, boli aj u nás. Na temeno najvyššieho vrchu vyslal vyzvedača, ktorý mal zo stromu pozorovať náš príchod.

– A spozoroval nás?

– Nie. Aspoň ja o tom nič neviem. Vidíš teda, ako bolo dobre, keď som sám šiel veľký kus popredu. Ako osamelý jazdec ušiel som zraku vyzvedača.

– Áno, konal si veľmi múdro. Rozprávaj ďalej!

– Keď Apači priviedli kone, viacej nečakali. Odišli z čistinky a za ňou potom zostúpili do údolia. Za týmto údolím je úzka, dlhá skalná rozsadlina s kolmými stenami, po ktorých sa nedá vyliezť. Ta nás chce vlákať.

– Winnetou teda zamýšľa vchod aj východ tejto rozsadliny obsadiť a tak uzavrieť?

– Áno. Lenže až potom, keď budeme dnu.

– Musí teda svojich ľudí rozdeliť. Jedna časť prejde cez rozsadlinu a bude nás očakávať na jej konci. Druhá časť ostane pri vchode, ukryje sa a potom pôjde za nami.

– To som si myslel aj ja.

– Je tam pôda kamenitá, alebo trávnatá?

– V rozsadline je kamenitá, ale pred ňou v údolí je tráva.

– Potom druhý oddiel Apačov, aj keď sa ukryje, musí zanechať stopy, ktoré spozorujeme. Rozhodne by sme neboli vliezli do tej pasce.

– Ba veru boli. Apači sú prefíkanejší, než si myslíš. Druhý oddiel vošiel s ostatnými do rozsadliny.

– Uff! Ako nás teda chcú uzavrieť zozadu i spredu?

– To som sa v duchu spýtal aj ja. Na to bola iba jediná odpoveď, totiž tá, že sa nám tento oddiel chce inou cestou dostať za chrbát a chce vniknúť do rozsadliny znovu za nami.

– Môj brat opäť rozmýšľal veľmi múdro. Objavil si aj túto cestu?

– Áno. Aj ja som vnikol do rozsadliny, hoci to bolo veľmi nebezpečné. Musel som ju však prezrieť. Pravdaže, nemohol som ju prejsť naskrz, lebo by som bol natrafil na Apačov, ktorí obsadili východ. Preto som sa čoskoro vrátil. Nebol som ešte vonku, keď som začul náhlivé kroky. Na šťastie ležali tam po strane viaceré vysoké balvany, za ktoré som sa rýchlo pričupil. Prešiel tadiaľ Apač, ale nezbadať ma.

– Hádám to bol vyzvedač z temena vrchu.

– Pravdepodobne.

– Videl nás prichádzať a ponáhlal sa oznámiť to Winnetouovi.

– Možno to nebolo tak. Azda mu Winnetou odkázal, že odchádzajú z doterajšieho táborišťa pri hroboch a že má ísť za nimi.

– Nie, lebo by s ním bol išiel aj druhý Apač, ktorý mu túto zprávu priniesol. No šiel iba sám. Bude to teda tak, ako si to myslím. Spozoroval náš príchod a ponáhlal sa oznámiť to Winnetouovi. Dobré bolo, že si ešte mal čas skryť sa. Čo si robil potom?

– Uvažoval som. Ak sa nám nepriatelia chcú dostať za chrbát, najlepšie by to urobili tak, keby sa ukryli a čakali nás na

nejakom vhodnom mieste, povedľa ktorého musíme ísť. Kde by bolo také vhodné miesto? Dozaista v údolí, v ktorom práve sme. A to v jeho zadnej časti, z ktorej napravo odbočuje úžľabina vedúca do výšky. Ak sa tam Apači ukryjú medzi stromami, zbadajú nás prichádzať a môžu nás nepozorovane sledovať až k pasci a potom ju za nami zavrieť. Takto som uvažoval. Keď som sa vracal sem, odplazil som sa na miesto, kde podľa môjho predpokladu mali byť Apači, ak len bola moja úvaha správna.

– A našiel si ich?

– Nie hneď, lebo som tam bol skôr než oni. Nemusel som však dlho čakať a prišli.

– Kto? Videl si ich dobre a spočítal si ich?

– Bol to Old Shatterhand s oboma belochmi a asi desať Indiánov.

– Teda druhý oddiel, ktorý má obsadiť východ z úzkej rozsadliny, vedie Winnetou.

– Tak je. Chlapi si posadali. Dnes som sa odvážil na veľmi nebezpečné veci a mal som pritom šťastie. Preto som sa osmelil prikradnúť sa ešte aj k Old Shatterhandovej skupine a vypočuť, o čom sa rozprávajú.

– Čo hovorili?

– Nič. Keď som ešte nebol pri nich, obaja belosi sa rozprávali, ale nie dosť hlasite, aby som ich počul. Keď som sa k nim dostal tak blízko, že som ich mohol rozumieť, umĺkli. Apači boli ticho a ani Old Shatterhand neprehovoril slovo. Ležal som tak blízko za ním, že som ho mohol takmer rukou dosiahnuť. Akoby sa asi zlostil, keby to vedel.

Santer mal pravdu. Zlostil som sa. A ešte ako! Tento oplán bol naozaj prefíkaný a smelý chlapík. Vypočul Winnetoua a mňa, keď sme sa sami rozprávali hore pri hrobách. Potom nás sledoval až do rozsadliny, uhádol celý náš plán a napokon čakal na nás tam, kam ma s mojimi mužmi poslal Winnetou. Ležal za mnou. Áno, dokonca som ho chytil za kabát. To bola smola, mimoriadna smola, práve taká veľká, aké veľké bolo jeho dnešné šťastie. Keby sa mi bolo podarilo zadržať ho, udalosti – ako dnes už viem – boli by sa vyvíjali celkom inakšie; možno celý môj život by bol plynul celkom iným smerom. Tak závisí osud človeka zdanlivo od chvíľočky, od jediného, azda celkom

nepatrného činu, omylu alebo príhody. Ale len zdanlivo, pretože veľký Vládca svetov bdie nad každým svojím dieťaťom a bez jeho vôle sa nepohne jediná hviezda a jediný motýľ nepreletí z kvetu na kvet.

Pri všetkej zlosti, ktorú som cítil, bolo pre mňa istým zadosťučinením aspoň to, že som teraz toľko vypočul, zatiaľ čo Santer sa u nás nedozvedel nič.

– Tak blízko si bol tomu psovi? – zvolal Kiowa. – Prečo si mu odzadu nevrazil do srdca nôž?

– Ani som nepomýšľal na to.

– Prečo nie?

– Pretože by som bol tým všetko pokazil. Aký poplach by to bolo spôsobilo! Apači by boli bežali k Winnetouovi a ten by sa bol dozvedel, že jeho plán je prezradený. Potom by som sa už Winnetoua nemohol zmocniť a nedostal by som sa k nuggetom, ktoré musím mať stoj čo stoj.

– Tak či tak sa k nim nedostaneš. Je Old Shatterhand ešte stále tam, kde si ho naposledy videl?

– Dúfam, že je.

– Ty len dúfaš? Je teda možné, že odišiel? Myslím, že chce na nás čakať.

– To chcel, ale teraz sa toho úmyslu hádam vzdal.

– Prečo by sa ho bol vzdal?

– Vie, že ho ktosi pozoroval.

– Uff! Ako sa to mohol dozvedieť?

– Na tom má vinu diera, osudná, prekliata diera, ktorú v zemi vyhrabalo pravdepodobne nejaké zviera.

– Či vari môžu diery hovoriť?

– Za istých okolností áno. Táto aspoň prehovorila. Chcel som sa odplaziť a obrátil som sa. Pritom mi váha tela spočívala aj na rukách. Zrazu len sa mi pod pravou rukou preborila mäkká pôda, lebo bola pod ňou diera. Old Shatterhand začul šramot, ktorý to spôsobilo.

Ihneď sa obrátil a iste ma uvidel. Keď som rýchlo vyskočil a chcel odbehnúť, skočil rovnako rýchlo za mnou. Len-len že ma nedostal, lebo ma chytil za kabát. Ja som sa mu však vytrhol a odskočil nabok. Kričal za mnou, aby som postál, lebo vraj strelí. Pravda, ja som nebol taký hlúpy, aby som postál. Naopak, hnal

som sa tým rýchlejšie do lesa, kde bolo tma a kde som bol bezpečnejší. Tam som si sadol a vyčkal, až sa nebezpečenstvo pominie a budem sa môcť pustiť ďalej.

– Čo robili jeho ľudia?

– Pravdepodobne ma chceli hľadať, ale on im to zakázal. Nariadil im, aby ostali na mieste, kým sa nevráti, a hľadal potom ďalej sám. Nejakú chvíľu som ešte počul jeho kroky. Potom nastalo ticho.

– Teda odišiel?

– Áno.

– Kam?

– To neviem. Ďaleko však nebežal a iste sa vrátil, keď sa presvedčil, že ma nenájde.

– Poznal ťa?

– Sotva. Bolo tam tma.

– Možno prišiel až sem a niekde sa tu ukryl, aby nás pozoroval.

– To je nemožné. Nemohol vidieť, kam idem. Rozhodne sa vrátil na svoje stanovište. Ja som najprv dosť dlho čakal a potom som sa vykradol z lesa na voľné priestranstvo, kde som mohol rýchlejšie bežať. Zrazu na mňa zavolala tvoja stráž a zistil som, že ste tu.

Nastala chvíľa ticha. Náčelník sa dozvedel, čo potreboval, a teraz o tom rozmýšľal. O nejakú chvíľu som počul, ako sa pýta:

– Čo chce teraz robiť môj biely brat?

– Chcem najprv vedieť, na čom si sa rozhodol ty.

Keď som vypočul tvoju správu, vidím, že veci sa vyvíjajú celkom inakšie, než sme predpokladali. Keby sa nám bolo podarilo Apačov prekvapiť, boli by sme sa ich zmocnili či už živých alebo mŕtvych. Nebola by vytekla ani len kvapka našej krvi. Teraz nás však čakajú. Old Shatterhand ťa spozoroval; vie teda, že plán je prezradený, a bude nanajvýš obozretný. Najlepšie urobíme, keď z tohto kraja odtiahneme.

– Odtiahneme? Ty chceš odísť? Čo ti to prišlo na um?

– Azda ma len môj biely brat nechce urážať? Nepoznám strach, ale keď sa môžem zmocniť nepriateľa buď s krviprelievaním, alebo bez neho, tu volím radšej to posledné.

Tak koná každý múdry bojovník, aj keby bol neviem aký udatný.

– Domnievaš sa azda, že sa ti podarí zajať týchto belochov a Apačov, keď odídeš z tohto kraja?

– Áno.

– Oho! Rád by som vedel, ako!

– Budú nás sledovať.

– To nie je isté.

– To je isté. Winnetou sa ti musí pomstiť a vie, že si u nás. Preto ani na chvíľu neopustí našu stopu. Úmyselne budeme zanechávať takú zreteľnú stopu, že sa dá ľahko rozoznať. Pôjdeme priamo do našej dediny, kam som poslal zajatú bledú tvár Sama Hawkensa.

– Myslíš, že Apači pôjdu za nami až ta?

– Áno. A dokonca sa budú hnať za nami veľmi rýchlo.

– Ach! Aby ma chytili? A z toho sa mám azda tešiť? Znovu sa mám dať od nich naháňať? A zatiaľ tu mám najlepšiu príležitosť dosiahnuť svoj cieľ.

– Nedosiahneš tu nič, vôbec nič a počas našej cesty domov nebudeš ani v najmenšom nebezpečenstve.

– Ale keď nás dohonia, potom budem v najväčšom nebezpečenstve, aké si len možno predstaviť!

– Ale veď nás nedohonia. Budeme mať taký veľký náskok, že budeme pred nimi celkom bezpeční. Vyrazíme na cestu hneď teraz. Pustia sa za nami až potom, keď zbadajú, že sme preč. Ale to nespozorujú skôr ako zajtra napoludnie.

– Chceš vyraziť teraz, hneď teraz? K tomu neprivolím. Čo povie váš náčelník, až sa dozvie, že si sa dobrovoľne vzdal takej skvelej príležitosti, ktorú si mal takrečeno v rukách? Rozváž si to!

Vodca výpravy začal bez slova nad touto výstrahou rozmýšľať. Zrejme urobila naňho dojem. Santer to spozoroval a pokračoval:

– Áno, sme tu v takej výhode, akú ani tvojím novým plánom nedosiahneme. Nemusíme spraviť nič iné, len do pasce, ktorú Apači nastavili nám, vohnať ich samých.

– Uff! Ale ako to urobiť?

– Obidva oddiely, ktoré nás majú v rozsadline uzavrieť, napadneme, a to najprv jeden a potom druhý, takže nás nebudú môcť uzavrieť.

– To by sme museli najprv napadnúť oddiel Old Shatterhandov. Tak to myslíš?

– Áno.

– Teda zajtra pôjdeme vedľa tohto oddielu a budeme sa tváriť, akoby sme netušili, že nás sledujú.

– Nie. Tak dlho nemusíme čakať. Zničíme ich ešte dnes.

– Uff! Nech mi môj biely brat povie, ako to chce vykonať.

– Je to také jednoduché a zřejmé, že by vlastne ani nebolo treba nič vysvetľovať. Veľmi dobre poznám miesto, na ktorom je teraz Old Shatterhand so svojimi ľuďmi, a zavediem vás tam. Oči Kiowov sú navyknuté aj na tmu. Kiowovia sa vedú zakrádať ako had, ktorého nepočuť, keď sa plazí v lese po machu. Obklúčime tých troch belochoch a ich Apačov a na dané znamenie ich prepadneme. Ani jediný z nich nám nemôže uniknúť. Skôr, než sa spamätajú a postavia sa na obranu, prebodneme každého z nich nožom.

– Uff, uff, uff! – prízvukovali niektorí z poslucháčov. Santerov návrh sa im zrejme páčil. Ale ich náčelník nebol taký náhly v rozhodovaní. Chvíľu uvažoval a potom riekol:

– Pravda, môže sa to podariť, ak budeme veľmi opatrní.

– Nielen môže, musí sa to podariť! Hlavná vec je, aby sme ich celkom nečujne obklúčili, a to nie je predsa ťažké. Potom niekoľko presných bodnutí nožmi a vec je hotová. Korisť, ktorú tým chlapom vezmeme, bude patriť vám; ja z nej nechcem nič. Potom sa pustíme do Winnetouovho oddielu.

– Ešte v noci?

– Nie, až ráno. Winnetou je pre mňa taký dôležitý, že ho chcem mať pri útoku pred očami, a to je v noci nemožné. Urobíme to tak, ako to spravili Apači; rozdelíme sa. Jeden oddiel zavediem ešte v noci do rozsadliny, v ktorej nás chcú uzavrieť. Tam ostane až do svitania. Potom prenikne ďalej až na koniec rozsadliny. Tam ho napadne Winnetou, ktorý si bude myslieť, že za týmto oddielom Kiowov je Old Shatterhand so svojimi ľuďmi. Len čo sa začne brieždiť, náš druhý oddiel vyhladá cestu, ktorou sa vrátil sem do údolia Old Shatterhand.

Viem, že ju celkom iste nájdem. Som presvedčený, že vedie najprv lesom a potom pozdĺž úpätia vrchu až k miestu, kde je východ zo skalnej rozsadliny a kde čaká Winnetou. Ten bude pozorovať len vnútrajšok rozsadliny a zbadá iba náš prvý oddiel. Preto nezbadá, že sa k nemu blížime odzadu. Uzavrieme ho teda práve tak, ako on chcel uzavrieť nás, a pretože má pri sebe iba nejakých pätnásť mužov alebo hádam aj menej, musí sa vzdať, ak sa len nechce dať zabiť i so svojimi ľuďmi. To je môj plán.

– Ak ho možno uskutočniť tak, ako to môj brat navrhol, potom je to dobrý plán.

– Súhlasíš s ním teda?

– Áno. Chcem dostať Winnetoua živého a priviesť ho k náčelníkovi, to mi stačí. A podľa tvojho návrhu to môžeme dosiahnuť hneď, netreba ďalej čakať.

– Teda neváhajme a pustime sa do toho!

– Obkľúčiť v tmavom lese Old Shatterhanda tak, aby to nespozoroval, bude veľmi ťažké. No vyberiem si takých bojovníkov, ktorí aj v noci ostro vidia a vedia sa najšikovnejšie plaziť.

Potom začal vyvolávať mená týchto mužov. Bol najvyšší čas, aby som sa vrátil ku svojim ľuďom. Musím ich predsa vystríhať skôr, než Kiowovia vyrazia. Skĺzol som teda z vysokého balvanu na nižší, z neho na zem a už som sa aj plazil preč. Keď som bol za zákrutou lesa, ktorú som prv spomenul, vyšiel som spomedzi stromov na voľné priestranstvo a bežal som pri svite hviezd povedľa údolia, až som sa ocitol zarovno so svojimi ľuďmi. Tu som opäť vnikol do lesa a našiel som ich v dychtivom očakávaní.

– Kto je? – spýtal sa Dick Stone, keď počul moje kroky. – To ste vy, sir?

– Áno, – odvetil som.

– Kde ste boli tak dlho? Bol tu nejaký chlap, všakže? Asi nejaký červený bojovník z kmeňa Kiowov, ktorý na nás náhodou natrafil na potulke.

– Nie. To bol Santer.

– Tisíc hrmených! Ten? A my sme ho nechytily! Chlap nám vbehne do rúk a my ho nelapíme. Je to možné?

– Stalo sa toho viac a to sa zdá ešte nemožnejšie. Ale teraz nemám čas o tom hovoriť. Musíme stadiaľto čo najrýchlejšie odísť. Neskôr sa všetko dozvieme.

– Musíme odísť?... Prečo?

– Prídu nás prepadnúť Kiowovia.

– Myslíte to vážne, sir?

– Áno. Vypočul som ich. Chcú nás tu všetkých pobiť a zajtra ráno majú zaútočiť na Winnetoua. Poznajú náš plán. Preto rýchlo stadiaľto preč!

– Kam?

– K Winnetouovi.

– Potme cez les? Doudierame si hlavy, budeme mať na nich samé hrče.

– Musíte dobre otvárať oči. Ideme!

Pravda, nočná chôdza neschodným pralesom je krásne ľudskej tváre veľmi nebezpečná, pretože si ju môžeme na každom kroku dorantať. Museli sme naozaj dobre otvárať oči a ešte viac sme sa museli spoliehať na hmat než na zrak. Dvaja šmátrali rukami pred sebou a ostatní šli za nimi tak, že sa každý držal svojho predchodcu. Vyše hodiny nám trvalo, kým sme vyšli z lesa; pritom najťažšie bolo dodržať smer. Keď sme sa ocitli na voľnom priestranstve, kráčalo sa nám lepšie a rýchlejšie. Obišli sme vrch a zamierili k rozsadline, pri východe ktorej táboril Winnetou.

Ten síce nečakal nepriateľa zo strany, odkiaľ sme prichádzali, no predsa tam postavil stráž, ktorá nás zadržala hlasitým výkrikom. Odpovedal som tak isto hlasito. Apači poznali môj hlas a hneď povyskakovali.

– Prichádza môj brat Old Shatterhand? – spýtal sa Winnetou udivene. – Iste sa niečo stalo. Márne sme čakali Kiowov.

– Chcú prísť až zajtra ráno, nie však cez rozsadlinu, ale z tejto strany, aby vás tu zničili.

– Uff! Keby také čosi chceli poďujať, museli by najprv premôcť tvoj oddiel. A okrem toho museli by vedieť, čo zamýšľame urobiť.

– Vedia to.

– To je nemožné.

– Naozaj to vedia. Santer bol hore pri hroboch a vypočul všetko, čo si mi povedal, keď sme boli sami.

Nemohol som vo tme rozoznať Winnetouovu tvár. Neodpovedal mi. Z jeho mlčania som usudzoval, že musí byť nesmierne prekvapený. Potom si sadol a vyzval ma, aby som si aj ja sadol vedľa neho.

– Keď to vieš, – povedal mi, – iste si ho vypočul.

– Pravdaže.

– Teda náš plán je zmarený. Rozprávaj, ako sa to stalo.

Poslúchol som. Apači sa tlačili okolo nás, aby im neušlo ani slovko. Moju reč občas prerušilo ich prekvapené „uff“. Winnetou však mlčal, kým som neskončil. Potom sa spýtal:

– Teda môj brat Shatterhand pokladal teraz za najmúdrejšie odísť zo svojho stanovišťa?

– Áno. Pravda, mohol som okrem toho urobiť ešte dve veci, ale nebol by som mal istotu, že sa mi všetko podarí.

– Čo mohol môj brat urobiť?

– Po prvé: mohli sme odtiahnuť o kus ďalej, aby nás Kiowovia neprepadli, a vyčkať ráno. Nemuseli sme teda ísť až sem.

– To by nebolo správne, lebo ráno by ste mali proti sebe vyše päťdesiat nepriateľov a náš plán by bol tak či tak zmarený. A čo mohol iné urobiť môj brat?

– Mohol som so svojimi ľuďmi ostať na mieste. Keď mi tá myšlienka prišla na um, bol by som ju veľmi rád uskutočnil. Santer mal Kiowov priviesť k nám. Možno by sa bol zakrádal popredu a teda prvý by bol prišiel k nám. Bol by som dával veľký pozor a iste by som ho počul blížiti sa. Mohol som ho omráčiť úderom päste a odnieť ho so sebou.

– Môj brat je smelý bojovník, ale tento odvážny čin by bol iste jeho záhubou. So Santerom na rukách nebol by si mohol rýchlo bežať, boli by ťa premohli a zabili.

– Tak som uvažoval aj ja. Okrem toho nebolo celkom isté, či Santer naozaj pôjde popredu. Mohol Kiowov priviesť iba do našej blízkosti a potom voľakde vzadu čakať, až budú so svojou krvavou robotou hotoví. Preto som pokladal za najlepšie vyhľadať ťa.

– Konal si veľmi dobre. Môj brat robí vždy tak, ako by som na jeho mieste robil ja.

– Usudzoval som, že bude dobre ísť za tebou, pretože sa teraz môžeme poradiť, čo podnikneme ďalej.

– Čo máme podniknúť? Čo navrhuje môj brat Old Shatterhand?

– Nemôžem nič navrhovať, kým sa nedozviem, čo urobia Kiowovia, až zbadajú, že už nie sme na svojom stanovišti.

– Musíme sa to dozvedieť? Nemôžeme to azda uhádnuť?

– Áno, môžeme hádať, ale nebudeme mať pritom takú istotu. Nieкто z nás by sa mal o tom presvedčiť na vlastné oči a uši. Keď budeme hádať, môžeme sa pomýliť.

– V tomto prípade sa nemôžeme pomýliť. Kiowovia nie sú deti, ale skúsení bojovníci. Zo všetkého, čo sa tu dá urobiť, vyvolia si to najmúdrejšie, a to je iba jedno.

– Odídu do svojej dediny?

– Áno. Keď teba a tvojich ľudí nenájdu, pochopia, že Santerov úmysel nemôžu vykonať. Preto sa ich náčelník vráti k svojmu predošlému rozhodnutiu. Som presvedčený, že sa vzdajú myšlienky napadnúť nás.

– Ale Santer sa pokúsi prehovoriť ich.

– Isteže tak urobí, ale neposlúchnu ho. Odtiahnu.

– A my? Čo urobíme? Pôjdeme za nimi, ako to očakávajú?

– Radšej ich predbehneme.

– Výborne. Predbehneme ich, a tak ich budeme môcť prekvapiť.

– Áno, to by sme mohli, ale môžeme urobiť čosi lepšieho. Predovšetkým chceme dostať Santera a oslobodiť Sama Hawkensa. Naša cesta nás teda zavedie k Tanguovej dedine, kam odvliekli zajatého Hawkensa. Ale nemusíme ísť tou istou cestou, ktorou sa budú uberať Kiowovia. Tej ceste sa musíme vyhnúť, pretože nás na nej očakávajú. Keby sme sa uberali po nej, museli by nás spozorovať, a to sa nesmie stať, ak chceme uskutočniť svoje zámery.

– Pozná môj brat Winnetou dedinu náčelníka Tanguu?

– Áno.

– A pozná presne jej polohu?

– Tak presne ako polohu vlastného puebla. Tanguova osada leží na Salt Forku; to je prítok severného ramena Red Riveru.

– Teda dedina leží juhovýchodne odtiaľto.

– Áno.

– Kiowovia nás budú teda očakávať od severozápadu, zatiaľ čo my prídeme práve z opačného smeru, od juhovýchodu.

– Tak to chcem. Môj brat Old Shatterhand má vždy tie isté myšlienky ako ja. Je to celkom tak, ako povedal môj otec Inčučuna, keď sme spolu pili krv na večné bratstvo: „Duša žije v krvi. Nech duše týchto dvoch mladých bojovníkov splynú tak, aby tvorili iba jediná dušu! Myšlienky Old Shatterhandove nech sú aj myšlienkami Winnetouovými a vôľa Winnetouova nech je aj vôľou Old Shatterhandovou!“ Tak to povedal a tak sa i stalo. Jeho oko nám preniklo až do srdc a videlo pred sebou našu budúcnosť. Zaiste sa môj otec vo večných lovištiach bude tešiť a jeho blaženosť sa zvýši, keď uvidí, že sa jeho predpoveď splňuje. Howgh!

Dojatý zmlkol. Nikto z nás, čo sme pri ňom stáli, neodvážil sa narušiť toto mlčanie. Bol to nemý a predsa taký významný výraz úcty, ktorú prejavoval syn mŕtvemu otcovi. Až po niekoľkých minútach si odkašlal, akoby v rozpakoch nad pohnutím, ktorému sa poddal.

– Áno, – pokračoval. – Vyhľadáme Tanguovu dedinu, ale nepôjdeme priamou a najkratšou cestou, ktorou sa pustia Kiowovia. Obídeme ich územie, aby sme do dediny prišli z opačnej strany. Na tejto strane nemajú strážu, a tak sa nám skôr môže podariť to, čo zamýšľame. Otázkou je iba, kedy odtiaľto vyrazíme. Čo o tom zmýšľal Old Shatterhand?

– Mohli by sme odísť hneď. Cesta je ďaleká a čím prv sa na ňu vydáme, tým skôr dorazíme k cieľu. Predsa však neradím, aby sme tak urobili.

– Prečo nie?

– Pretože nevieme, kedy Kiowovia odtiaľto odídu.

– Pravdepodobne už dnes večer.

– Aj ja to pokladám za pravdepodobné, ale je možné, že tak urobia až zajtra. Nepovažujem za vylúčené ani to, že sa opäť budú zaoberať úmyslom napadnúť nás. Ak vyrazíme skôr než oni, musíme byť rozhodne pripravení na to, že objavia našu

stopu a pôjdu po nej. Potom spozorujú alebo uhádnu, čo zamýšľanie, a prekazia nám to.

– Môj brat znovu vyslovuje moje vlastné myšlienky. Musíme tu ostať, kým neodídu. Len tak budeme mať istotu, že nám nebudú môcť škodiť. Ale cez noc nemôžeme ostať na mieste, kde sme teraz, lebo musíme rátať s možnosťou, že nás tu budú hľadať. Nesmú nás tu zastihnúť.

– Mali by sme teda odísť na miesto, z ktorého na úsvite môžeme pozorovať východ rozsadliny.

– Poznám také miesto. Nech moji bratia vezmú kone za uzdy a idú za mnou.

Priviedli sme kone, ktoré sa neďaleko pásli, a šli sme za ním do prémie. Asi po tristo krokoch sme dorazili k väčšej skupine stromov a hneď za ňou sme sa zastavili. Tu sme mohli táboriť bez strachu, že nás Kiowovia nájdu, ak nás budú tejto noci hľadať. A keď sa bude brieždiť, uvidíme rozsadlinu priamo naproti sebe a budeme môcť ľahko pozorovať, čo sa tam deje.

Noc bola práve taká chladná ako predchádzajúce. Preto som vyčkal, až si môj kôň ľahol, a potom som sa k nemu pričupil, aby som sa zohrial. Zviera ležalo pokojne, akoby vedelo, čo od neho žiadam, a prebudil som sa za celú noc iba raz.

Keď sa rozvidnelo, nevyšli sme hneď spoza stromov, ale pozorovali sme rozsadlinu vyše hodiny. Nič sa tam nehýbalo. Až potom sme sa odhodlali pátrať po Kiowoch. Ak sú ešte tu, musíme si počínať veľmi opatrne a potajomky sa k nim priblížiť. Lenže na to by bolo treba veľa času. Preto som Winnetouovi navrhol:

– Prišli sem k Nugget-tsilu cez prériu a celkom iste odídu odtiaľto tou istou cestou. Prečo by sme teda namáhavo po nich pátrali? Keď pôjdeme okolo hôr až k miestu, kde ich tvoj vyzvedač včera uzrel, rozhodne musíme vidieť, či sú preč, alebo nie. Prečo obetovať mnoho času na vec, ktorú sa môžeme dozvedieť skôr a bez námahy?

– Môj brat má pravdu. Budeme konať podľa jeho slov.

Vysadli sme na kone a šli sme okolo hôr v polkruhu, ťahajúc sa od juhu na západ. Bola to tá istá cesta, ktorou sa uberali Apači, keď sme hľadali Santerovu stopu po jeho úteku, lenže teraz sme po nej išli opačným smerom. Keď sme sa dostali

na práriu, ležiacu južne od Nugget-tsilu, bolo to tak, ako som si myslel. Zbadali sme dve široké, hlboké stopy; jednu včerajšiu, ktorá viedla do údolia, a dnešnú, vedúcu z údolia. Kiowovia teda odtiahli; o tom nebolo pochybnosti. Aby sme si boli celkom istí, vnikli sme hlboko do údolia a prehládali ho na hodnom kuse, až nás aj tam stopy celkom presvedčili, že Kiowovia odišli.

Teraz sme sa vydali po ich novej stope, vedúcej z Nugget-tsilu a splývajúcej so stopou, ktorá sa tiahla sem. Nová stopa bola zreteľná a hlboko vytlčená. Hneď sme videli, že Kiowovia úmyselne zanechávali takúto očividnú stopu, aby sme ju zbadali. Chceli, aby sme tiahli za nimi, a preto sa snažili zanechať zreteľné odtlačky dokonca aj na miestach, na ktorých by nebola ostala nijaká stopa. Winnetouovi zaihral na perách letmý úsmev, keď hovoril:

– Kiowovia by nás predsa mali poznať, a práve preto mali svoju stopu zakrývať, veď tak či tak by sme ju boli objavili. Keďže ju nezakrývajú, musia v nás vzbudzovať nedôveru. Chcú si počínať veľmi múdro, ale konajú pravý opak, lebo nemajú v hlavách nijaký mozog.

Povedal to hlasito, že to počul aj zajatý Kiowa, ktorého sme prirodzene mali so sebou. Winnetou sa obrátil priamo k nemu a doložil:

– Ty musíš asi zomrieť. Ak nevyslobodíme Sama Hawkensa, alebo ak sa dozvieme, že ho mučili, zabijeme ťa. Ak Sama Hawkensa nemučili a ak ho vyslobodíme, darujeme ti slobodu. Potom môžeš povedať vašim bojovníkom, že konajú ako malí chlapci, ktorí sa ešte ničomu nenaučili a smiešne sa opičia po veľkých. Ani na um nám nepríde, aby sme sledovali ich ďalšiu stopu.

Aby dokázal pravdivosť svojich slov, odbočil zo stopy vedúcej na juhovýchod a obrátil sa priamo na východ. Ocitli sme sa medzi prameňom južného Canadianu a severného ramena Red Riveru. Winnetou sa chcel dostať práve k tomuto severnému ramenu Red Riveru.

Kone Apačov, ktorí so mnou prenasledovali Santera, boli hodne unavené. Preto sme nemohli napredovať tak rýchlo, ako sme si to želali. Okrem toho sa nám povážlivo mňali zásoby. Už sme takmer nemali čo do úst položiť; boli sme odkázaní len

na poľovačku. Pravda, to nás mohlo len oddaľovať od cieľa, ktorý sme sledovali. Po prvé, marili sme tým čas, veď každá hodina nám bola vzácna; po druhé, nemohli sme byť pri poľovačke takí opatrní, ako to bolo nevyhnutné. Boli sme nútení zanechať stopy, čo by sme inak iste neboli urobili.

Na šťastie natrafili sme neskoro popoludní na malé stádo bizónov. Boli to oneskorenci z veľkých bizóních stád, ktoré už odtiahli na juh. Zastrelili sme dve kravy a získali sme z nich toľko mäsa, že sme boli zásobení na celý týždeň. Teraz sme mohli myslieť už len na cieľ svojej cesty.

Na druhý deň sme sa dostali k severnému ramenu Red Riveru a pustili sme sa pozdĺž neho v smere jeho toku. V koryte nebolo mnoho vody, ale brehy boli zelené. Dosiaľ sme išli len po vyschnutej tráve. Teraz mali naše kone dosť paše. Salt Fork priteká od západu a ústi z pravej strany do Red Riveru. V uhle, ktorý tým vzniká, ležala vtedy dedina Kiowov, ktorej náčelníkom bol Tangua. My sme boli na druhej, teda na ľavej strane Red Riveru a mali sme veľkú nádej, že nás Kiowovia nezbadajú. No keď sme sa už blížili k ústiu Salt Forku, predsa sme si nadišli veľkým oblúkom a po poldennej jazde vrátili sme sa k Red Riveru poniže sútoku. Boli sme neobyčajne opatrní a urobili sme túto zachádzku v noci, takže sme opäť uzreli rieku skoro zrána. Ocitli sme sa tam, kde sme chceli. A práve na opačnej strane, než z ktorej nás Kiowovia očakávali. Našli sme si skryté miesto a tu sme si odpočinuli po nočnej jazde. Len Winnetou a ja sme nemohli odpočívať. Winnetou chcel totiž ísť na výzvedy a požiadal ma, aby som ho sprevádzal.

Doteraz nás cesta viedla v smere toku rieky. Teraz, keď pôjdeme na výzvednú výpravu, musíme ísť proti toku rieky, a to po jej druhom brehu. Musíme teda rieku preplávať. Pre nás by to nebolo ťažké, aj keby to bola omnoho väčšia rieka.

Pravdaže, nechceli sme prejsť cez rieku blízko nášho tábora. Keby niekto neskoršie natrafil na naše stopy na brehu a sledoval ich, mohol by tábor objaviť. Preto sme radšej cválali hodný kus v smere prúdu, až sme prišli k rieke, ústiacej do Red Riveru. Do tejto riečky sme vohnali kone a potom sme v nej klusali proti prúdu. Tak naše stopy zmizli. Po polhodinovej ceste vyšli sme z riečky a zabočili na prériu. Vrátili sme sa k Red Riveru na

mieste, ktoré ležalo niekoľko anglických míľ poniže nášho tábora.

Táto zachádzka, pri ktorej sme museli zakrývať stopy, stála nás mnoho času, ale za námahu dostalo sa nám odmeny skôr, než sme si mysleli. Ešte sme nestihli prísť opäť k rieke, boli sme ešte na príríi, keď sme uzreli dvoch jazdcov, ktorí viedli vyše desať mulíc naložených balíkmi. Neuberali sa priamo proti nám, ale smerovali napravo pomimo nás. Jeden z nich šiel vpredu a druhý vzadu za ťažko naloženými mulicami. Hoci sme nemohli rozoznať tváre, mohli sme podľa šiat usudzovať, že sú to belosi.

Aj oni nás zbadali a zastali. Bolo by bývalo veľmi podozrivé, keby sme sa im teraz vyhli. Okrem toho sme sa mohli od nich dozvedieť mnoho užitočného, lebo iste prichádzali z dediny Kiowov. Škodit' nám nemohli. Nebudú hľadať našu stopu, aby sa dozvedeli, odkiaľ sme prišli; to im iste ani na um nepríde, lebo musia doraziť k rieke, z ktorej sme vyšli, omnoho severnejšie.

Preto som sa spýtal Winnetoua:

– Ideme k nim?

– Áno, – odvetil. – Sú to bledé tváre, obchodníci, ktorí urobili s Kiowami výmenný obchod. Ale nesmú sa dozvedieť, kto sme.

– Dobre, ja som pomocník indiánskeho agenta a mám čosi vybaviť u Kiowov, ale nerozumiem ich reči. Preto som vzal teba so sebou. Ty si Indián z kmeňa Pawneeov.

– To bude dobre. Môj brat môže teraz prehovoriť s oboma bledými tvármi.

Pricválali sme k nim. Schytili do rúk pušky, ako je to na divokom západe pri takýchto stretnutiach zvykom, a zvedavo na nás pozerali.

– Odložte pušky, meššurs! – vyzval som ich, keď sme už boli blízko. – Nechceme vás azda pohrýzť.

– To by som vám ani neradil, – odpovedal jeden z nich. – Aj my totiž vieme hrýzť. Nesiahli sme po puškách zo strachu, ale preto, že je to zvykom a že sa nám zdáte podozriví.

– Podozriví?... Prečo?

– Nuž keď sa po préríi potlkajú dvaja gentlemani, jeden biely a druhý červený, obyčajne sú to lotri. Okrem toho ani vaše šaty nie sú celkom indiánske. Čudoval by som sa, keby ste boli statoční ľudia.

– Ďakujem vám za úprimnosť. Človeku je vždy na ošoh, keď sa dozvie, ako o ňom zmýšľa druhý. Môžem vás však uistiť, že sa mýlite.

– Možno. Zločineckú tvár nemáte, to je pravda. Ostatne, je mi celkom ľahostajné, či vás skôr alebo neskôr niekde obesia, lebo slučka sa ovinie okolo vášho krku, a nie okolo môjho. Ráčili by ste nám povedať, odkiaľ prichádzate?

– Veľmi radi, nemáme príčiny tajiť to. Prichádzame sem od False Washita.

– Tak? A kam mierite?

– Na skok ku Kiowom.

– Ku ktorým?

– Ku kmeňu, ktorého náčelníkom je Tangua.

– To nie je ďaleko odtiaľto.

– Viem. Dedina leží medzi Red Riverom a Salt Forkom.

– Správne. No ak chcete prijať dobrú radu, rýchlo sa vráťte a neukazujte sa nijakému Kiowovi.

– Prečo?

– Pretože nie je to pekný zvyk dať sa od červenokožcov zahľušiť.

– Pshaw! Tento nepekný zvyk som si doteraz neosvojil a ani v budúcnosti si ho nemienim osvojiť.

– Čo sa stane v budúcnosti, to nemôže nikto vedieť. Myslel som svoju výstrahu úprimne a mám na ňu dôvody. Prichádzame totiž od Tanguu. Ten má chváľitebný úmysel: zabiť každého belocha, ktorý sa mu dostane do rúk, a každého Indiána, ktorý nie je Kiowom.

– To je teda mimoriadne dobročinný gentleman! To vám on sám povedal?

– Pravdaže, ba dokonca to opakoval.

– To je ale šibal.

– Oho! Myslel som to smrteľne vážne!

– Vážne? Naozaj? Ako je teda možné, že mám potešenie vidieť vás pred sebou živého a pri dobrom zdravíčku? Tvrdili

ste, že Tangua chce zabiť každého belocha a každého červenokožca. Pokladal som vás za belocha, vari len nie ste černocho?

– Nerobte hlúpe žarty! Nám neublíži, s nami urobil výnimku, pretože sme jeho starí, dobrí priatelia a už viac rás sme boli v jeho dedine. Sme totiž traderi, ako ste už uhádli, a to statoční traderi, a nie takí lotri, ktorí červenokožcov oklamú planým tovarom a potom sa nesmú u nich ukázať. Nás všade vítajú. Indiáni predsa potrebujú náš tovar a nebudú takí hlúpi, aby vykrútili krk statočnému človekovi, na ktorého sa môžu spoľahnúť a z ktorého majú osoh. Vy prídete o hlavu, tým si môžete byť istý.

– Mne ostane hlava pevne na krku, lebo ja to tiež myslím s nimi počestne a z môjho príchodu budú mať osoh.

– Tak? Povedzte nám teda, kto ste a prečo idete ku Kiowom?

– Som z indiánskej agentúry.

– Z agentúry? Počujte, to je ešte horšie. Nemajte mi za zlé, ale poviem vám úprimne, že Indiáni majú na muške práve takýchto agentov, pretože... pretože...

Zdráhal sa hovoriť ďalej, preto som jeho vetu doplnil:

– Pretože ich agenti veľmi často ošudili. To ste chceli povedať? To priznávam aj sám.

– Nesmierne ma teší, keď z vašich vlastných úst počúvam, akými lotrami ste vy agenti! – rehuňal sa. – Práve Kiowov pri posledných dodávkach náramne ošmekli. Ak sa chcete dať trošku mučiť a pritom zgegnúť, len ta choďte! Vaše želanie sa vám hneď splní.

– Radšej sa toho zrieknem, sir. Poviem vám len toľko: možno ma Kiowovia neprivítajú dobre, ale keď im poviem, čo u nich chcem, budú mať tým väčšiu radosť. Pričinil som sa totiž o to, že sa napraví chyba, ktorá sa stala. Kiowovia dostanú náhradu za škodu a práve im idem oznámiť, kde si majú tovar prevziať.

– Tisíc striel! Vy ste ale biela vrana! – zvolal prekvapene. – Pravdaže, v tom prípade vám neublížia. Ale prečo máte so sebou aj Indiána?

– Pretože nerozumiem nárečiu Kiowov. To je tlmočník, Indián z kmeňa Pawneeov, a Tangua ho dobre pozná.

– Well, tak je všetko v najlepšom poriadku a moja výstraha bola zbytočná. Ale myslel som to s vami dobre, lebo Tangua doslova zúri na každého človeka, ktorý nie je Kiowom.

– Prečo?

– V poslednom čase získal čertovsky zlé skúsenosti. Apači vtrhli na jeho územie a ukradli mu niekoľko sto koní. Prirodzene, prenasledoval ich, ale mali tri až štyri razy viacej bojovníkov ako on a porazili ho. To by sa však nebolo stalo, aj keď boli nepriatelia v presile, keby Apačom nebola pomáhala skupinka bielych zálesákov. Jeden z nich postrieľal náčelníka a urobil z neho kaliku. Ten chlap sa volá Old Shatterhand a päťou zrazí aj najsilnejšieho muža. Ale zle pochodí.

– Zle? Chcú sa mu červení bojovníci pomstiť?

– Pravdaže! Prestrelil Tanguovi obidve koléná. To je hrozný osud pre indiánskeho náčelníka! Priam kypí hnevom a neoddychne si, kým nedostane do rúk toho chlapa Old Shatterhanda a taktiež Winnetoua.

– Winnetoua?... Kto je to?

– Mladý apačský náčelník, ktorý s malým oddielom bojovníkov táboril asi dva dni cesty odtiaľto. Tí belosi sú s ním. Vybrala sa ta skupina Kiowov, aby vlákala týchto chlapov do svojej dediny.

– Hm! Len či budú títo belosi a Apači takí hlúpi, aby sa dali zlákať do pasce?

– Pravdepodobne budú. Tangua je o tom presvedčený a dal už aj obsadiť územie, cez ktoré musia prejsť. Tí ľudia to už na celej čiare prehrali. Mňa sa to vlastne netýka, ale keďže ide aj o belocho, radšej som vzal nohy na plecia. Bol by som rád zostal ešte niekoľko dní u Tanguu, ale nemám chuť dívať sa na to, ako budú belocho mučiť a ako ich odpravia.

– A nemohli by ste im nejako pomôcť?

– Nie, ani pri najlepšej vôli nie. Prečo by som si zdravé ruky, ktoré potrebujem, strkal do cudzieho ohňa a spálil si ich? Som obchodným priateľom Kiowov, keď sa už mám tak vyjadriť, a ani na um mi nepríde, aby som si to s nimi rozhádzal tým, že by som sa ujal ich nepriateľov. Bol som natoľko dobrosrdečný, že som sa odvážil na malý pokus, ale musel som to rýchlo nechať, lebo Tangua sa rozbrechal na mňa ako besný pes na reťazi.

– To je pochopiteľné, škoda sa vám bolo prihovárať za zajatcov, kým nebol vhodný čas. Veď ich ešte nelapili. Mali ste čakať.

– No, jedného už lapili. Je to beloch, priateľ Old Shatterhanda. Zvláštny chlapík, stále sa len smeje, akoby si nevedomoval, že ho čaká istá smrť.

– Videli ste ho?

– Videl som, keď ho priviedli. Asi hodinu ležal zviazaný na zemi. Potom ho dopravili na ostrov.

– Na ostrov? Teda namiesto väznice majú tu ostrov?

– Áno. Leží v Salt Forku niekoľko krokov od dediny a je tam silná stráž.

– Rozprávali ste sa so zajatcom?

– Len pár slov. Spýtal som sa ho, či by som azda preňho mohol niečo urobiť. Tu sa na mňa prívetivo usmial a povedal, že by mal veľkú chuť na cmar, či by som nezašiel do Cincinnati a nepriniesol mu aspoň jednu fľašu. Bláznivý chlap! Povedal som mu, že jeho položenie nie je na smiech. Tu sa mi zachichúňal do očí a povedal, že sa nemám oňho starať, lebo na to sú tu iní ľudia. Predsa však som sa zaňho u náčelníka prihovoriť, ale ten ma grobiansky odmietol. Ostatne nezaobchádzajú s ním zle, lebo Old Shatterhand má vraj u seba zajatého Kiowu ako rukojemníka. Len Santer sa usiluje, aby mu strpčil posledné chvíle života.

– Santer? Podľa mena by to mal byť beloch! Teda okrem vás boli u Kiowov ešte aj iní belosi?

– Len ten jeden. Volá sa Santer. Je to odporný chlap. Prišiel ta včera s Indiánmi, ktorí mali do dediny vlákať Winnetoua, a hneď sa pustil do zajatca. Veď sa s ním zoznámite, až prídete do dediny.

– A čo vlastne hľadá u Tanguu, neviete?

– Nie. Ja som ho síce pozdravil, ale potom som si ho nevšimol, lebo sa mi zdalo, že sa mu moja prítomnosť nepáči. Mohol som sa to síce dozvedieť aj od červených bojovníkov, ale nepýtal som sa. Keď sa ma niečo netýka, radšej neotvorím ústa. To je moja zásada, ktorá mi najlepšie pomáha dosiahnuť úspech.

– Santer je náčelníkovým hosťom? Alebo má zvláštny stan?

– Určili mu jeden stan, ale nie vedľa náčelníka, čo je obyčajne vyznamenaním pre vítaných hostí. Dali mu biedny stan zo starých koží takmer celkom na konci dediny. Zdá sa, že Santer sa neteší obzvlášťnej náčelníkovej priazni.

– Neviete náhodou, ako sa volá ten zajatý beloch?

– Sam Hawkens. Je to slávny zálesák, aj keď trochu smiešny. Lutujem, že ho odpraví, ale nemôžem mu pomôcť. Možno vás náčelník počúvne skôr než mňa, keď sa za zajatca prihovoríte.

– Pokúsím sa. Môžete mi presnejšie určiť polohu stanu, v ktorom býva Santer?

– Načo? Uvidíte ho, keď ta prídete. Je to štvrtý alebo piaty stan, keď rátam proti smeru rieky. Nemyslím, že sa vám ten chlap bude páčiť. Má lotrovskú tvár. Dávajte si pred ním pozor. Hoci zastávate taký dôležitý úrad, ste ešte veľmi mladý a nesmiete mi zazlievať dobrú radu. Teraz musím ďalej. Majte sa dobre a prajem vám, aby ste sa dostali stadiaľ so zdravou kožou!

Mal som ho zdržať, aby som sa dozvedel viacej? To by som mu musel úprimne povedať, kto sme a čo chceme, a to sa mi zdalo príliš nebezpečné. Aj Winnetou. bol toho názoru, lebo popošiel o kus ďalej a prítlmeným hlasom mi povedal:

– Dost' rečí! Nech sa môj brat ďalej nevyptuje, lebo to by bolo tým ľuďom podozrivé. A sú to priatelia Kiowov.

– Aj ja myslím, že sme sa už dost' dozvedeli. Vieme pomerne presne, kde je Hawkens a kde Santer, a obidvoch nájdeme. Ako ďaleko ešte pôjdeme?

– Tak ďaleko, až zmizneme obidvom obchodníkom z očí. Potom sa vrátíme do tábora. Som rád, že sme sa s nimi stretli. Máme z toho veľký ošoh. Boli by sme sa museli vydať do veľkého nebezpečenstva, keby sme boli chceli zistiť to, čo sme sa dozvedeli od nich. Teraz vieme, na čom sme, a dnes večer sa spolu prikradneme k dedine Kiowov.

Obaja traderi nám pomaly zmizli z očí. Keďže viedli so sebou toľko mulíc s ťažkým nákladom, nemohli postupovať rýchlo. Neskôr som sa dozvedel, že práve to sa im stalo osudným. Taktiež som sa dozvedel, že u Kiowov vymenili kože rozličných zvierat. Vlastne len ten, čo sa so mnou rozprával, bol obchodníkom. Druhý bol iba jeho pomocníkom. Teraz, keď už boli preč a nevideli nás, vrátili sme sa do nášho tábora tou istou

cestou, ktorou sme prišli, a opäť sme sa čo najviac usilovali zakryť naše stopy.

Dick Stone a Will Parker boli s výsledkom nášho výskumu veľmi spokojní. Tešilo ich najmä to, že sa malému Samovi vedie pomerne dobre a že nestratil svoj nevyčerpatel'ny humor. Prosili nás, aby sme ich dnes večer vzali so sebou, ale Winnetou odmietol ich prosbu. Povedal im:

– Nech moji bieli bratia ostanú dnes ešte tu, lebo pri tejto ceste sotva budeme môcť vyslobodiť Sama Hawkensa. To sa nám podarí pravdepodobne až zajtra a vtedy budete pri tom.

Náš úkryt bol pomerne dobrý. Keďže sme však boli uprostred nepriateľského územia, náhoda ľahko mohla priviesť jedného alebo viacerých Kiowov k miestu na brehu, kde sme táborili. Preto Winnetou navrhol:

– Poznám ostrov, ležiaci neďaleko uprostred rieky, v smere toku. Rastú na ňom stromy a húštiny, a tak sa tam môžeme dobre skryť. Ta nepríde nikto. Nech moji bratia idú so mnou.

Zanechali sme teda bývalé táborište a išli sme pozdĺž rieky v smere prúdu, až sme uvideli ostrov. Voda tu bola hlboká a mala značný spád, no zato sme celkom dobre prešli k brehu ostrova. Ukázalo sa, že Winnetou hovoril pravdu: ostrov bol veľký a rástlo tu mnoho stromov a húštin, takže sme sa tu veľmi dobre mohli skryť aj s koňmi.

Spravil som si v kroví lôžko a uložil sa spať, lebo si dalo predpokladať, že nasledujúcej noci sa nebudeme môcť vyspať. Nie azda, že by sme nemali na to čas a príležitosť, ale preto, že budeme celkom premočení.

Sama Hawkensa väznili na malom ostrove, ku ktorému som sa chcel prikradnúť. Budeme teda musieť do vody. Ba ešte predtým musím s Winnetouom preplávať z nášho ostrova na breh. Pravda, pritom sa celkom premočíme. Bolo to uprostred decembra a voda bola studená. Kto by mohol spať v mokrých šatách?

Keď sa zotmelo, prebudili nás, lebo aj Winnetou spal. Bolo načase vybrať sa do dediny. Zbytočné časti odevu sme nechali tu a taktiež i všetko, čo sme mali vo vreckách. Zo zbraní sme si vzali iba nože. Nato sme skočili do rieky a preplávali na pravý breh, pretože len tak sa sme mohli dostať k Salt Forku.

Nešli sme azda ani hodinu po tomto brehu proti prúdu, keď sme dorazili k miestu, kde sa vlieva Salt Fork do Red Riveru. Odtiaľ sme sledovali prítok už len niekoľko sto krokov doľava a uzreli sme ohne dediny. Ležala na ľavom brehu Salt Forku, my sme však boli na pravom. Budeme teda znovu musieť plávať na druhú stranu.

To sme však neurobili hneď, ale najprv sme pomaly kráčali pozdĺž celej dediny, ležiacej na druhom brehu. Slovo „dedina“ tu netreba chápať v európskom zmysle, neznamená skupinu domov, pri ktorých a okolo ktorých ležia záhrady a polia. Po záhradách a poliach tu nebolo ani stopy a za obydliia slúžili stany, zhotovené z hrubých koží. V lete Indiáni bývajú v plátenných stanoch.

Takmer pred každým stanom horel oheň, okolo ktorého sedeli ľudia. Zohrievali sa a varili si večeru. Najväčší stan stál približne v strede dediny. Vchod bol ozdobený oštepami, na ktorých viseli orlie perá a medicíny najrozličnejších tvarov. Pri ohni pred stanom sedel náčelník Tangua s mladým, asi osemnásťročným Indiánom a s dvoma chlapcami, ktorí mohli mať asi dvanásť, štrnásť rokov.

– To sú jeho traja synovia, – povedal Winnetou. – Najstarší je jeho miláčik. Bude to udatný bojovník. Vie tak rýchlo bežať, že dostal meno Pida, čo značí jeleň.

Aj ženy chodili sem a ta. No ženy a dievčatá u Indiánov nesmú jesť spoločne s mužmi a synmi. Jedia neskoršie a musia sa uspokojiť s tým, čo ostane, hoci pritom musia konať všetky, aj najťažšie práce.

Pátral som po ostrove. Obloha bola zatiahnutá čiernymi mrakmi. Ani jediná hviezdu nebolo vidieť. No pri svite ohňov sme rozoznali tri ostrovy, ležiace v rieke neďaleko od seba.

– Na ktorom z nich je asi Sam? – spýtal som sa.

– Ak sa to môj brat chce dozvedieť, nech si spomenie na to, čo povedal trader, – odvetil Winnetou.

– Povedal, že ten ostrov leží iba niekoľko krokov od dediny. Prvý a tretí sú bližšie k nám; bude to teda druhý, prostredný ostrov.

– Pravdepodobne. A tu napravo je dolný koniec dediny, kde býva Santer vo štvrtom alebo piatom stane. Neostaneme spolu, rozídeme sa. Ja musím nájsť vraha svojho otca a sestry a vypátram, kde býva. Sam Hawkens je твоjím druhom a preto budeš po ňom pátrať ty.

– A kde sa znovu zídeme?

– Tu, na tomto mieste, kde sa rozchádzame.

– Ak sa neprihodí niečo mimoriadneho, môžeme sa stretnúť tu. Ale keby náhodou niektorého z nás spozorovali, nastal by veľký poplach. Preto si musíme určiť iné miesto, vzdialenejšie od dediny.

– Naše podujatie nie je ľahké. Tvoja úloha je ešte ťažšia než moja, lebo musíš preplávať na ostrov, kde ťa stráž môže ľahko spozorovať. Teba môžu ľahšie objaviť než mňa. Keby ťa azda chytili, pribehnem ti na pomoc. Ak im unikneš, vrátiš sa na náš ostrov, ale okľukou, aby neobjavili smer, ktorým si utekal.

– Ale zajtra ráno uvidia naše stopy.

– Nie, lebo čoskoro príde dážď a stopy zmyje.

– Dobre, keby ťa stihlo nejaké nešťastie, vysekám ťa z toho.

– Nestihne ma, ak sa len nepritrafí nejaká nehoda. Pozri ta na druhú stranu! Pred piatym stanom nehorí oheň. To bude asi Santerov. Jeho samého nikde nevidieť, akiste leží dnu a spí. Bude teda ľahké vyzvedieť, či je naozaj tam.

Po týchto slovách odišiel napravo odo mňa, kúsok v smere toku rieky. Potom za dedinou preplával na druhú stranu a potajomky sa vrátil ku stanom.

Ja som si musel počínať inakšie. Môj cieľ bol v dosahu žiary, ktorú vrhali plamene; to bolo zle. Nesmiem sa ukázať na hladine. Musím priplávať k ostrovu pod vodou. Pravda, preplávať takto v priamej čiare, to bola veľmi ťažká úloha. No bol by som si trúfal doplávať na ostrov pod vodou, ale čo ak sa vynorím práve pred niektorou strážou? Nie, najprv sa musím dostať na susedný ostrov, na ktorom pravdepodobne nikto nie je. Tento prvý ostrov ležal asi dvadsať metrov od druhého, prostredného, na ktorý som sa chcel dostať. Z tohto prvého ostrova pravdepodobne uvidím, čo sa deje na prostrednom.

Išiel som teda nejaký kus proti prúdu a starostlivo som pozoroval horný ostrov. Nebolo tam vidieť jediného človeka;

pravdepodobne bol ostrov prázdny. Pomaly som vstúpil do vody, ponoril sa a plával k brehu ostrova. Šťastne som ta dorazil a vystrčil som z vody najprv hlavu až po ústa, aby som sa nadýchal vzduchu. Bol som na hornom konci prvého ostrova a tu som zbadal, že môžem svoju úlohu vykonať lepším spôsobom, než som zamýšľal. Ostrov, pri okraji ktorého som stál vo vode, bol vzdialený asi na dvadsať metrov od druhého brehu rieky, kde bol celý rad priviazaných kanoe. Tie člny ma budú veľmi dobre kryť. Preto som sa znovu ponoril a plával k prvému kanoe, od toho k druhému, tretiemu, a tak ďalej, až som mohol prostredný ostrov dobre prehliadnuť.

Ležal bližšie pri brehu ako dva ostatné ostrovy a rástlo na ňom nízke krovie, z ktorého vyčnievali len dva stromy. Zajatca a jeho strážcov som nikde nevidel. Práve som sa chcel znovu ponoriť, aby som plával ešte ďalej, keď som počul za sebou na vysokom brehu kroky. Pozrel som hore. Akýsi Indián schádzal k vode. Bol to Pida, Jeleň, náčelníkov syn. Na šťastie schádzal ku kanoe, ktoré bolo priviazané trochu ďalej odo mňa, a tak ma nezbadal. Skočil do člna, odviazal ho a vesloval k prostrednému ostrovu. Teraz už nesmiem ďalej plávať, musím čakať.

Čoskoro som začul hlasy ľudí a rozpoznať som aj hlas môjho malého Sama. Chcel som počuť, o čom sa rozprávajú, a preto som plával pod vodou k ďalšiemu kanoe. Bolo ich tu toľko, že sa zdalo, akoby každý dospelý obyvateľ dediny mal jedno. Keď som sa znovu vynoril, skryl som sa za kanoe a načúval som rozhovoru. Počul som, ako náčelníkov syn povedal:

– Tangua, môj otec, to chce vedieť.

– Ani na um mi nepríde, aby som to povedal, – odvetil Sam.

– Potom musíš vytrpieť desaťnásobné muky.

– Nedaj sa vysmiať, Sam Hawkens a trpieť muky, hihihih! Tvoj otec ma už raz chcel dať mučiť, tam na Rio Pecos u Apačov. A čo sa stalo? Môžeš mi to povedať?

– Old Shatterhand, ten pes, ho dokaličil.

– Well, niečo podobného sa môže stať aj teraz. Nemôžete mi nijako ublížiť.

– Ak to myslíš vážne, tak ti asi v hlave dačo preskakuje. Máme ťa v rukách a nemôžeš nám ujsť. Vidíš sám, že celé tvoje telo je zviazané remeňmi a že nemôžeš pohnúť ani prstom.

– Áno; za to, že som tak spútaný, môžem ďakovať len znamenitému Santerovi, ale inak sa mám celkom dobre.

– Viem, že ťa to bolí, ale nechceš to priznať. Nielenže sme ťa spúťali, ale sme ťa aj priviazali k tomuto stromu. Vo dne v noci sedia pri tebe štyria bojovníci a strážia ťa. Ako chceš ujsť?

– To je moja vec, milý chlapče. Teraz sa mi tu ešte páči, ale počkaj, až budem chcieť stadiaľto odísť, potom ma neudržíte!

– Keď nám povieš, kam zamýšľa ísť, pustíme ťa.

– Ale ja vám nepoviem. Viem už, čo sa deje. Dobrý Santer mi rozprával peknú rozprávku, aby mi nahnal strachu, ale nepodarilo sa mu to. Išli ste k Nugget-tsilu, aby ste zajali Old Shatterhanda a Winnetoua. Smiešne! Chytiť Old Shatterhanda, ktorý bol mojím žiakom... hihihih!

– A ty, jeho učiteľ, si sa dal lapiť!

– Ale iba z dlhej chvíle. Chcel som u vás prežiť niekoľko dní, lebo vás mám rád, ak sa nemýlim. Podnikli ste teda cestu nadarmo a nazdávate sa, že Winnetou so svojimi Apačmi a Old Shatterhandom pobežia za vami. Takýto nezmysel som ešte nikdy nepočul. Teraz vidíte, že ste sa prerátali. Neprišli, a vy neviete, kde sú. A ja vám mám povedať, kam sa Old Shatterhand vybral. Myslíte si, že to musím vedieť. A ja ti úprimne poviem, že to aj viem.

– Nože kam?

– Pshaw, nemusím ti to ani povedať, čoskoro sa to aj tak dozvieš, lebo...

Vtom ho prerušil prenikavý výkrik. Slovám som síce nerozumel, ale celkove to znelo tak, akoby u nás niekto volal za utečencom: „Chyťte ho!“ Pritom volali meno Winnetou.

– Počuješ, kde sú? – zajasal Sam Hawkens. – Kde je Winnetou, tam je aj Old Shatterhand. Sú tu... sú tu!

Rev v dedine sa zdvojnásobil. Počul som Indiánov bežať. Zbadali Winnetoua, ale doteraz ho asi nechtyli. Toto mi celkom prekazilo pôvodný plán. Videl som, že náčelníkov syn sa vzpriamil a pozeral na breh. Potom skočil do kanoe a zvolal na štyroch strážcov:

– Vezmite do rúk pušky a zastrel'te ihneď túto bledú tvár, keby ju chcel niekto oslobodiť.

Potom vesloval k brehu. Chcel som oslobodiť Sama ešte dnes, ak by to len trochu bolo možné; teraz, pravda, sa to už nedalo urobiť. Keby som sa bol odvážil iba s nožom v ruke na tých štyroch bojovníkov, bol by som ihneď zavinil Samovu smrť. Strážcovia by boli Pidu poslúchli a Hawkensa zabili.

Tu mi však prišla na um iná myšlienka, a to ešte skôr, než sa mohol Pida dostať k brehu. Je to najmilší náčelníkov syn. Keby som ho dostal do rúk, mohol by som ho vymeniť za Sama. Bola to takmer šialená myšlienka, ale v tejto chvíli som na to nemohol brať ohľad. Išlo len o to, zajať náčelníkovho syna tak, aby to nikto nespozoroval.

Jediným pohľadom som sa presvedčil, že okolnosti sú priaznivé. Winnetou ušiel k Red Riveru, teda doľava, a naše táborišťe ležalo vpravo dolu na ostrove. To bolo od Winnetoua múdre, lebo takto oklamal prenasledovateľov. Zo strany, kam utekal, ozýval sa krik červených bojovníkov, ktorí sa za ním hnali. Tým smerom pozerali aj štyria strážcovia. Boli ku mne obrátení takmer úplne chrbtom, a tak ma nemohli vidieť. Okrem nich tu nebolo nikoho.

Náčelníkov syn dorazil v kanoe ku brehu. Chcel čln priviazať a potom bežať preč. Zohol sa. Ale to už som bol pri ňom. Zrazil som ho úderom päste a hodil do člna. Potom som aj ja skočil doň a vesloval proti prúdu tesne pri brehu. Šialený kúsok sa mi podaril. Na hornom konci dediny nebolo človeka, a tak ma nikto nespozoroval. Strážcovia sa ešte stále dívali opačným smerom.

Vesloval som zo všetkých síl, aby som sa čo najrýchlejšie dostal ďalej od dediny. Keď už žiara ohňov nedosahovala ku mne, zavesloval som k pravému brehu Salt Forku, a tam som omráčeného náčelníkovho syna položil do trávy. Potom som odrezal remeň, ktorým sa čln priväzoval, a zajatca som spútal. Kanoe som odkopol, aby odplávalo. Nechcel som, aby ma prezradilo. Pidovi som pevne priviazal ruky k telu, vzal som ho na plecía a dal som sa na cestu k nášmu ostrovu.

Mal som ťažkú robotu. Nie azda preto, že by som nevládal uniesť bremeno, ale preto, že Pida prišiel k sebe a zo všetkých síl sa mi vzpíeral. Viac rás som mu musel pohroziť nožom. Zbrane som mu, pravdaže, už prv odobral.

– Kto si? – spýtal sa ma napokon zúrivo. – Počkaj, ty prašivá bledá tvár! Zajtra ťa môj otec Tangua dolapí a vykrúti ti krk!

– Tvoj otec ma nedolapí, lebo nemôže ani chodiť, – odvetil som.

– Ale má nesmierne množstvo bojovníkov a tých vyše za mnou!

– Vaším bojovníkom sa vysmejem. Každému z nich sa môže stať to, čo tvojmu otcovi, keď sa odvážil so mnou bojovať.

– Uff! Ty si s ním bojoval?

– Áno.

– Kde?

– Tam, kde sa zrútil, keď mu moja guľka prestrelila obidve kolená.

– Uff, uff! Ty si teda Old Shatterhand? – spýtal sa vyľakane.

– Ako sa môžeš takto spytovať? Zrazil som ťa jediným úderom päste. Kto iný než Winnetou alebo Old Shatterhand sa mohol odvážiť vniknúť do vašej dediny a vyniesť odtiaľ náčelníkovho syna!

– Uff! Teda umriem? Ale z mojich úst nepočujete ani jediný bolestný vzdych.

– Nezabijeme ťa. Nie sme vrahovia ako vy! Ak tvoj otec vydá obidve bledé tváre, ktoré sú u vás, pustíme ťa na slobodu.

– Santera a Hawkensa?

– Áno.

– Vydá ich, lebo vlastného syna si viacej cení než desať takých Hawkensov a na Santerovi mu už vôbec nezáleží.

Odteraz sa už nebránil a pokojne šiel so mnou. Winnetouova predpoveď sa splnila, lebo začalo pršať, a to tak silne, že som nemohol na brehu nájsť miesto, ležiace oproti nášmu ostrovu. Preto som vyhľadal strom s hustým lístím, aby som pod ním vyčkal, až prestane pršať, alebo až sa rozvidnie.

Bola to ťažká skúška pre moju trpezlivosť. Dážd' nechcel prestať a úsvit neprichádzal. Mal som len jediná útechu: zmokol som až do nitky a viacej som teda zmoknúť nemohol. Bolo mi preto tak zima, že som občas vstal a zohrieval sa telocvikom. Ľutoval som mladého náčelníkovho syna, ktorý musel nehybne ležať, ale on bol omnoho otužilejší než ja.

Konečne sa mi splnili obidve želania: dážď prestal a začalo sa rozodnievať. No všade naokolo sa rozprestierala hustá, ťažká hmla. Ale predsa som rýchlo našiel hľadané miesto na brehu. Hlasito som zavolať:

– Halloo!

– Halloo! – ihneď odpovedal hlas Winnetouov. – Je to môj brat Old Shatterhand?

– Áno.

– Pod' teda! Prečo najprv voláš? Je to nebezpečné!

– Mám zajatca. Pošli sem dobrého plavca a nech mi prinesie aj niekoľko remeňov.

– Prídem sám.

Ako som sa tešil, že Winnetou nepadol do rúk Kiowom! Čoskoro som uzrel jeho hlavu, ako sa vynorila z hmly a vody. Keď vystúpil na breh a uvidel Indiána, riekol zadivené:

– Uff! Pida, náčelníkov syn! Kde sa ho môj brat zmocnil?

– Na brehu rieky, neďaleko ostrova, na ktorom väznia Hawkensa.

– Videl si teda Hawkensa?

– Nie, iba som ho počul, keď sa rozprával s týmto rýchlym „Jeleňom“. Bol by som si aj ja so Samom pohovoril a oslobodil ho, ale práve vtedy objavili teba a musel som zmiznúť.

– Bola to nešťastná náhoda, ktorú som sám nezavinil. Doprazil som sa už takmer k Santerovmu stanu, keď vtom sa priblížilo niekoľko Kiowov. Nesmel som sa vzpriamiť a preto som sa iba odkotúľal nabok. Na nešťastie postáli pri mne a začali sa rozprávať. Pohľad jedného z nich padol pritom na mňa. Urobili smerom ku mne štyri kroky. Tu som, pravda, musel už vyskočiť a ujsť. V žiari ohňov ma zreteľne videli a spoznali. Utekal som proti toku rieky namiesto dolu tokom, a tak som ich oklamal. Potom som rieku preplával a tak som unikol. Santera som, pravda, nevidel.

– Uvidíš ho čoskoro, lebo tento mladý bojovník privolil, aby sme ho vymenili za Santera a Sama Hawkensa. Som presvedčený, že náčelník s tým bude súhlasiť.

– Uff! To je dobré, to je veľmi dobré! Môj brat Shatterhand konal odvážne, ba takmer šialene, keď zajal Pidu, ale to bolo najlepšie, čo mohol urobiť.

Povedal som, že Santera čoskoro uvidíme, ale nemyslel som, že sa to stane tak skoro. Vzali sme zajatca medzi seba a priviazali ho k svojim telám tak, že sa jeho plecيا dotýkali našich; teda hlavu bude mať nad vodou. Ruky mal zviazané, no pri plávaní nám bude môcť pomáhať nohami. Tak sme vošli do rieky. Pida nám neodporoval, ba dokonca, keď sme stratili pôdu pod sebou, usilovne plával nohami rovnakým tempom ako my.

Na vode ležala taká hustá hmľa, že sme videli iba na pár krokov pred seba. Ako vieme, v hmle možno lepšie počuť. Neboli sme ešte ďaleko od brehu, keď Winnetou riekol:

– Ticho! Voľačo som počul.

– Čo?

– Zdalo sa mi, že kus proti prúdu som počul čľapot vesla ponáraného do vody.

– Tak zastavme!

– Zase, počúvaj!

Teraz sme iba slabučko pohybovali rukami a nohami, aby sme sa udržali nad vodou a tak sme teda nespôsobili nijaký čľapot. Áno, Winnetou počul dobre. Dolu prúdom ktosi išiel na člnu. Musel mať veľmi naponáhle, keď si pomáhal ešte i veslami, veď rieka tu mala prudký spád.

Rýchlo sa blížil k nám. Máme tu ostať, či odplávať späť k brehu, aby nás nezazrel? Mohol by to byť nepriateľský vyzvedač. Ale možno by nám bolo osožné, keby sme zistili, kto to je. Pozrel som spýtavo na Winnetoua. Porozumel mi a ticho odvetil:

– Neplávajme späť k brehu! Chcem vedieť, kto to je. Možno nás nezbadá, keď ostaneme takto ticho vo vode.

Bolo veľmi pravdepodobné, že nás nezbadá, lebo z vody nám trčali iba hlavy. Neplávali sme teda nazad. Pida čakal práve tak napäto ako my. Mohol zavolať o pomoc, a tak nás prezradiť, ale neurobil to, lebo vedel, že tak či tak sa dostane na slobodu.

Teraz sa čľapot vesiel ozýval už celkom blízko. Zrazu sa z hmly vynorilo indiánske kanoe a sedel v ňom – kto? Chceli sme byť ticho, ale keď Winnetou toho muža zbadal, prenikavo vykrikol:

– Santer!... Chce ujst'!

Môj priateľ, inokedy taký pokojný, sa náramne rozčúlil, keď zrazu zbadal svojho úhlavného nepriateľa. Z celej sily mykol rukami a nohami, lebo chcel doplávať ku kanoe. No zadržali ho remene, ktorými bol priviazaný k nám, alebo lepšie povedané k Pidovi.

– Uff! Musím sa uvoľniť; musím za ním, musím ho dostať! – zvolal. Vytiahol nôž a prerezal remeň, ktorým bol pripútaný k Pidovi.

Santer prirodzene začul Winnetouov výkrik. Hneď sa obrátil tvárou k nám a zbadal nás.

– Thousand devils! – zvolal vyľakane. – To sú tí... – zrazu zmĺkol. Namiesto hrôzy sa teraz na jeho tvári odzrkadľovala škodoradosť. Videl, v akom sme položení. Hodil veslo do kanoe, schytil pušku, namieril na nás a zvolal:

– Toto je váš posledný kúpeľ, vy psi!

Na šťastie vypálil práve v tom momente, keď sa Winnetou od nás odtrhol a mocnými rozmachmi sa hnal k člnu. Pritom mňa a Pidou na kus odrazilo z miesta, na ktoré mieril Santer, a tak guľka prefrkla povedľa.

Nemôžem povedať, že Winnetou plával; správnejší výraz by bol, že letel vo vode. Nôž zvieral medzi zubami a hnal sa k nepriateľovi dlhými skokmi ako žabica, ktorú voľakto hodil na hladinu. Santer mal ešte jednu guľku v druhej hlavni, namieril na Apača a posmešne zvolal:

– Pod' sem, prekliaty červenokožec! Pošlem ťa k čertovi!

Myslel si, že ľahko vyhrá boj a že mu stačí len stisnúť kohútik. No prerátal sa, lebo Winnetou sa bleskurýchle ponoril a pod vodou plával ku kanoe, aby ho prevrátil. Ak sa mu to podarí, Santerovi už puška nepomôže a nastane zápas, v ktorom rozhodne zvíťazí obratnejší Apač. Santer to pochopil; rýchlo odložil pušku a opäť uchoпил veslo. Bol najvyšší čas, lebo sotva začal veslovať, Winnetou sa vynoril na mieste, na ktorom bolo pred chvíľkou kanoe. Santer sa vzdal útoku; niekoľkými mocnými zábermi vesla sa dostal z nebezpečnej blízkosti rozzúreného nepriateľa a zvolal:

– Nedostaneš ma, ty pes! Nechám si guľku pre naše budúce stretnutie!

Winnetou sa namáhal zo všetkých síl, aby ho dohonil, ale márne. Nijaký plavec, aj keby to bol svetový šampión, nemôže dohoniť čln, ktorý poháňajú vesla dolu mohutným prúdom.

Všetko to sa odohralo skôr, než uplynulo pol minúty, a predsa sa už ukázalo niekoľko Apačov, len čo Santer zmizol v hmle. Počuli prenikavý Winnetouov výkrik a potom výstrel. Hneď skočili z brehu ostrova do vody a ponáhľali sa nám na pomoc. Zavolať som ich k sebe, aby mi pomohli dopraviť Pidu na ostrov. Keď sme ta dorazili a mladého Kiowu odviazali odo mňa, Winnetou rozkázal svojim ľuďom:

– Nech sa moji červení bratia rýchlo prichystajú! Santer odplával v kanoe dolu riekou, musíme za ním.

Bol náramne vzrušený; takého som ho ešte nikdy nevidel.

– Áno, musíme za ním, ihneď za ním! – súhlasil som. – Ale čo bude so Samom Hawkensom a obidvoma zajatcami?

– To už nechám na starosť tebe, – odvetil.

– Mám teda ostať tu?

– Áno. Musím dostať Santera, vraha môjho otca a sestry! Tvojou povinnosťou bude vyslobodiť priateľa Sama Hawkensa. Musíme sa teda rozlúčiť.

– Na ako dlho?

Chvíľu premýšľal a potom riekol:

– Kedy sa uvidíme, to ešte neviem. Ľudské túžby a ľudská vôľa podliehajú Veľkému Duchu. Dúfal som, že ostanem so svojim bratom Shatterhandom dlhšie, ale Manitou s tým nesúhlasí, rozhodol inak. Vieš, prečo Santer ušiel?

– Môžem si to domyslieť. Nevbehli sme do nastavenej pasce a včera večer ťa spozorovali. Vedia teda, že sme tu a že si neoddychneme, kým sa nezmocníme Santera a nevyslobodíme Hawkensa. Santer sa naľakal a zdúchol.

– Áno; ale môže to byť aj inak. Náčelníkov syn zmizol a Kiowovia tušia, že to je asi naše dielo. Predpokladajú, že sme ho dostali do rúk. Preto Tangua zúri a hnev si vyliat na Santera, ktorý je vlastne všetkému na vine. Možno Santera vyhnal.

– Aj tak sa to mohlo stať. Santer akiste zistil, že Kiowovia ho viac nechcú chrániť.

– Ale prečo odplával dolu riekou v kanoe a neušiel na koni?

– Urobil tak zo strachu pred nami. Báł sa, že sa s nami stretne. A keby sa aj nestretol, mohli by sme objaviť jeho stopu a sledovať ju. Preto ušiel v kanoe, ktoré pravdepodobne získal výmenou za svojho koňa. Pravdaže, netušil, že sme tu na ostrove a že práve pre prílišnú opatrnosť sa jeho útek vyzradí. Teraz, keď nás videl, vie, že ho budeme prenasledovať, a bude usilovne veslovať, aby sa dostal čo najrýchlejšie preč. Myslíš, že ho dohoníme na koňoch?

– Bude to síce ťažké, ale nie nemožné. Na ohyboch rieky nepôjdeme pozdĺž brehu, ale rovno, aby sme si skrátili cestu.

– To práve nesmiete. Upozorňujem svojho brata Winnetoua na to, že by urobil chybu.

– Prečo?

– Pretože Santerovi by ľahko mohlo prísť na um odbočiť od rieky a ujsť do okolitého kraja. Tak by mal väčšiu istotu, že vám ujde. Keďže neviete, pri ktorom brehu môže pristáť a od rieky odbočiť, musíte sa rozdeliť a sledovať Red River po oboch brehoch.

– Môj brat má pravdu. Urobíme, ako povedal.

– Musíte pritom dávať veľký pozor, aby vám neušlo miesto, na ktorom pristál, a to vyžaduje bohužiaľ mnoho času. A cestu si nemôžete skracovať tým, že by ste rovno preťali oblúk rieky. Pri ohybe rieky je cesta po jednom brehu dlhšia, ale po druhom kratšia. Zatiaľ čo by váš oddiel na jednom brehu nešiel podľa ohybu, ale rovno, aby si skrátil cestu, druhý oddiel na opačnom brehu by musel urobiť tým väčšiu zachádzku a tak by ste sa od seba vzdialili.

– Je to tak, ako vraví môj brat, musíme teda sledovať všetky ohyby rieky. Preto nesmieme už stratiť ani minútu.

– Rád by som išiel s vami, ale naozaj je mojou povinnosťou vyslobodiť Sama Hawkensa. Nesmiem ho opustiť.

– Nechcem od teba žiadať niečo, čo by ti prekážalo pri tvojej povinnosti. Nemôžeš ísť s nami. Ak je to vôľa Veľkého Ducha, o niekoľko dní sa uvidíme.

– Kde?

– Až pôjdeš odtiaľto, odboč k miestu, kde sa táto rieka spája s Rio Bosco de Natchitoches. Tam, kde sa začína spoločný tok oboch riek, nájdeš na ľavom brehu jedného z mojich

bojovníkov. Ale to len v tom prípade, ak naše stretnutie bude možné.

– A keď tam nijakého bojovníka neuvidím?

To bude značiť, že ešte prenasledujem Santera a neviem, kam bude predou mnou utekať. Preto ti nebudem môcť odkázať, kam máš ísť. V tom prípade sa vydaj so svojimi tromi priateľmi do St. Louis k bledým tváram, ktoré chcú stavať cez prériu cestu pre ohnivého koňa. Ale prosím ťa, aby si sa k nám vrátil, len čo ti to dobrý Manitou dovolí. V pueble na Rio Pecos budeš vždy vítaný, a keby som tam práve nebol, dozvieš sa, kde ma máš hľadať.

Zatiaľ, čo sme sa takto rozprávali, Apači pripravili kone na cestu. Winnetou podal ruku Dickovi Stonovi a Willovi Parkerovi a rozlúčil sa s nimi. Potom sa ešte raz obrátil ku mne:

– Môj brat vie, akú radosť sme cítili v srdciach, keď sme od Rio Pecos vyrazili na cestu. Lenže tá cesta priniesla Inču-čunovi a Nšo-či smrť. Až sa k nám niekedy vrátiš, nepočuješ hlas najkrajšej dcéry Apačov, ktorá chcela odísť do miest bledých tvárí, ale namiesto toho musela sa odobrať do krajiny mŕtvych. Teraz ma od teba ženie pomsta, ale teba privedie k nám zase láska. Veľmi si prajem, aby som ti mohol zanechať správu na sútoku tejto rieky s Rio Bosco. Keby to však nebolo možné, neostaň dlho vo východných mestách, ale vráť sa čoskoro ku mne! Vieš, koho mi máš nahradiť! Sľubuješ mi, môj milý brat Šarlí, že čoskoro prídeš?

– Sľubujem. Moje srdce pôjde s tebou, môj drahý brat Winnetou. Vieš, aký sľub som dal umierajúcemu Klekí-petrovi. Dodržím ho.

– Nech dobrý Manitou vedie všetky tvoje kroky a ochraňuje ťa na všetkých cestách! Howgh!

Objal ma a pobožkal. Potom vydal svojim ľuďom krátky rozkaz, vysadol na koňa a vošiel s ním do vody. Apači sa podľa jeho rozkazu rozdelili. Jeden oddiel sa preplavil na pravý breh, zatiaľ čo Winnetou s druhým oddielom sa preplavil na ľavý breh rieky. Pozeral som za svojím najvernejším priateľom Winnetouom, až kým nezmizol v hmle. Zdalo sa mi, že s ním odchádza časť mojej bytosti. Aj jemu bola táto rozlúčka ťažká.

Stone a Parker videli môj žiaľ. Dick mi povedal úprimne a srdečne, ako bolo jeho zvykom:

– Nepripúšťajte si to tak k srdcu, sir! Veď Apačov čoskoro dohoníme. Len čo vyslobodíme Sama, pustíme sa za nimi. Preto nesmieme príliš dlho otáľať s výmenou zajatcov. Čo myslíte, ako to máme zariadiť?

– Rád by som počul najprv vašu mienku, milý Dick. Ste skúsenejší než ja.

Táto pochvala mu zalichotila. Pohladkal si bradu a riekol:

– Myslím, že najjednoduchšie bude poslať zajatého Kiowu hneď teraz k Tanguovi, aby mu povedal, kde je jeho syn a za akých podmienok ho pustíme na slobodu. Čo povieš na to, kamarát Will?

– Hm, – zahundral Parker. – Ešte nikdy si nemal takú hlúpu myšlienku, ako je táto.

– Hlúpu? Ja?... Sto striel, prečo hlúpu?

– Keď Tanguovi odkážeme, kde sme, pošle sem svojich ľudí a tí nám vezmú Pidu. Pravdaže, Sama nám nevydajú. Ja by som konal inakšie.

– Ako?

– Odídeme z tohto ostrova ďaleko do prérie. Musíme mať pred sebou voľné priestranstvo, ktoré môžeme prezrieť. Potom pošleme Kiowu do dediny a určíme si podmienku, že smú prísť so Samom iba dvaja bojovníci, viacerí nie. Vydáme im za Sama Pidu. Ak ich príde viacej než dvaja, aby nás mohli napadnúť, uvidíme ich už zďaleka a môžeme sa zachrániť. Nemyslíte, sir, že tak by to bolo najlepšie?

– Ja by som konal ešte inakšie a nevyslal by som nijakého posla, – odvetil som.

– Nijakého posla? Ale ako sa Tangua dozvie, že sme jeho syna...

– Dozvie sa to, – prerušil som ho.

– Od koho?

– Odo mňa.

– Od vás?... Azda chcete ísť sám do dediny?

– Áno.

– Nerobte to, sir. To je nebezpečná hra. Hneď by vás zajali.

– Nemyslím.

– Celkom iste... celkom iste.

– To by predsa znamenalo Pidovu smrť. Nemám chuť vyslať zajatého Kiowu ako posla, lebo tým by sme prišli o jedného rukojemníka.

– To je pravda, ale prečo práve vy chcete ísť do dediny? Veď to môžem vykonať aj ja.

– Rád verím, že máte na to odvalu, ale myslím, že bude lepšie, keď prehovorím s Tanguom sám.

– Nezabúdajte však, že vás šialene nenávidí. Ak pôjdem k nemu ja, azda skôr prijme podmienky, lebo pri pohľade na vás sa iste rozzúri.

– Práve preto chcem ísť k nemu sám. Chcem, aby sa jedoval; chcem, aby sa rozzúril nad tým, že som sa osmelil prísť k nemu a že mi nič nemôže urobiť. Ak pošlem niekoho iného, bude si azda myslieť, že sa ho bojím, a ja nechcem, aby ma z toho podozrieval.

– Tak si robte, sir, čo chcete. Kde budeme zatiaľ my? Ostaneme tu na ostrove? Alebo si vyhladáme iné, lepšie miesto?

– Niet lepšieho miesta.

– Well, ale beda našim zajatcom, ak sa vám v dedine niečo stane. V tom prípade nebudeme mať s nimi zľutovanie. Kedy vyrazíte?

– Dnes večer.

– Až večer? Nie je to trochu neskoro? Keby to šlo dobre, mohla by sa výmena uskutočniť na poludnie a hneď by sme sa mohli ponáhľať za Winnetouom.

– A huf Kiowov sa pustí za nami a zabijú nás!

– Myslíte?

– Áno. Tangua nám ochotne vydá Sama, aby dostal syna. Lenže potom, až ho bude mať, všemožne sa vynasnaží pomstiť sa nám. Preto chcem výmenu uskutočniť večer, a potom hneď odídeme, aby sme získali poriadny náskok, lebo v noci nás nebudú môcť prenasledovať. Čakať až do večera bude lepšie už aj preto, že náčelníkov strach o syna ešte vzrastie. To ho urobí prístupnejším.

– To je pravda. Ale čo, keď nás ešte predtým objavia, Mr. Shatterhand?

– Nič zlého sa nám nestane.

– Iste budú hľadať Pidu a možno prídu aj na náš ostrov.

– Na ostrov neprídu, ale pri brehu ich možno uvidíme. Ale tam musia objaviť Winnetouovu stopu a budú si myslieť, že sme Pidu odvliekli preč. To narobí Tanguovi ešte väčšie starosti. Počúvaj!

Ozvali sa ľudské hlasy. Hmla sa začala dvíhať a mohli sme uvidieť breh. Stáli tam mnohí Kiowovia a hlasito si vymieňali názory o konských stopách, ktoré práve objavili. Potom rýchlo zmizli a nestihli na náš ostrov hodiť ani jediný pohľad.

– Odišli. Zdá sa, že majú veľmi naponáhlo, – poznamenal Dick Stone.

– Rozhodne sa ponáhľali do dediny, aby Tanguovi oznámili, že objavili stopy. Ten ihneď vyšle oddiel jazdcov, ktorí budú stopy sledovať.

Táto predpoveď sa splnila za necelé dve hodiny. Po druhom brehu pricválala v smere toku skupina jazdcov, prezrela si stopu a už sa aj hnala po nej. Nemuseli sme sa báť, že títo Kiowovia dohonia Wrnnetoua, lebo jeho oddiel uháňal rovnako rýchlo, ak nie ešte rýchlejšie.

Rozumie sa samo sebou, že všetci traja sme sa rozprávali potichu. Nechceli sme, aby zajatci počuli, o čom hovoríme. Ani nevideli, čo sa dialo na druhom brehu, lebo ležali poviazaní v tráve za kríkmi.

Predpoludním nám slnko urobilo radosť, že nás ohrialo teplými lúčmi. Osušilo nielen naše táborište, ale predovšetkým nás samých. Cítili sme sa veľmi príjemne a odpočívali sme až do večera.

Krátko popoludní uvideli sme plávať dolu riekou kanoe, ktoré zabočilo k ostrovu a tu sa zachytilo na konároch kroviska, visiaceho nízko nad vodou. V kanoe ležalo veslo. Remeň, ktorým majiteľ svoj čln priväzoval, bol odrezaný. Bolo to teda kanoe, na ktorom plával Pida, keď som ho uniesol. Prúd ho odniesol zo Salt Forku do Red Riveru a pravdepodobne preto doplávalo tak neskoro k nášmu ostrovu, lebo cestou sa na nejakej prekážke zadržalo. Prišlo mi veľmi vhod. Vytiahol som ho na breh. Večer sa mi kanoe veľmi zide. Preveziem sa v ňom na druhý breh rieky a nemusím teda plávať a zmáčať sa.

Len čo sa zotmelo, potisol som čln do vody a už som aj vesloval hore prúdom. Stone a Parker mi želali všetko najlepšie. Povedal som im, aby sa o mňa neznepokojovali, aj keby som sa do rána nevrátil.

Proti prúdu to išlo pomaly, takže až po hodine som odbočil z Red Riveru do Salt Forku. Keď som sa dostal blízko k dedine, zavesloval som k brehu a kanoe, na ktoré som bol pripevnil nový remeň, som priviazal k stromu.

Znovu som videl horieť ohne ako včera. Aj teraz sedeli pri nich mužovia. Ženy pripravovali večeru a pobehávali sem a tam. Myslel som si, že dedinu budú dnes lepšie strážiť, ale zmýlil som sa. Kiowovia našli stopu Apačov a poslali za nimi bojovníkov. Domnievali sa teda, že dedine nehrozí nebezpečenstvo.

Tangua sedel aj dnes večer pred svojím stanom a boli pri ňom jeho dvaja mladší synovia. So sklonenou hlavou zachmúrene hľadel do ohňa. Teraz som bol na ľavom brehu Salt Forku, na ktorom ležala aj dedina. Plazil som sa v smere, ktorý bol kolmý k brehu rieky. Potom som sa zakrádal poza stany, až som sa dostal k náčelníkovmu stanu. Mal som šťastie, lebo nablízku nebolo človeka, ktorý by ma bol mohol zbadat'. Ľahol som si na zem a liezol som k zadnej strane stanu. Keď som sa ta doplazil, počul som hlboký, jednotvárnny žalospev náčelníkov. Podľa indiánskeho spôsobu takto smútil nad stratou milovaného syna. Potom som sa plazil okolo stanu dopredu, a keď som bol vedľa náčelníka, zrazu som vstal.

– Prečo spieva Tangua piesne žiaľu? – spýtal som sa. – Udatný bojovník nemá nikdy ani len slovom prejavit' svoj bôľ. Bedákanie je len pre staré squaw!

Nedá sa ani opísať, ako sa náčelník vyľakal, keď ma zbadal. Chcel hovoriť, ale nezmohol sa ani len na slovo. Chcel vyskočiť, ale nemohol, lebo mal prestrelené kolená. Ostal sedieť. Pozeral na mňa naširoko otvorenými očami ako na prízrak a napokon vyjachtal:

– Old... Old... Shatt... Shatt... uff, uff, uff!... Ako si sa sem dostal?... Skade si prišiel... vy ste ešte tu?... Neodišli ste?

– Ako vidíš, som ešte tu. Prišiel som, pretože sa musím s tebou porozprávať.

– Old Shatterhand! – vyrazil konečne z hrdla moje meno bez zajachtania.

Keď to meno počuli jeho chlapci, utiekli do stanu.

– Old Shatterhand, – opakoval a ešte stále sa nemohol spamätať z preľaknutia. Potom sa však na jeho tvári rozprestrel výraz zúrivosti. Obrátil sa k ostatným stanom a vykrikol nejaký rozkaz, ktorému som nerozumel, lebo som neovládal ich nárečie. Počul som však, že spomínal pritom moje meno.

O chvíľu nato ozval sa v dedine zúrivý vresk, že sa mi zdalo, akoby sa podo mnou triasla zem. Všetci bojovníci, čo ich tu len bolo, hnali sa k nám a mávali zbraňami. Vytiahol som nôž a zakričal som Tanguovi do ucha:

– Chceš, aby ti moji ľudia prebodli Pidu? On ma k tebe posielal.

Aj pri hroznom vresku Kiowov počul moje slová a zdvihol ruku. Jediný jeho pohyb stačil, aby zavládlo ticho. Ale Kiowovia nás už obkľúčili. Keby pohľady mohli vraždiť, nebol by som odtiaľ vyšiel živý. Všetci hľadeli na mňa tak zúrivo, akoby ma na mieste chceli prehltnúť. Sadol som si k Tanguovi, pokojne som sa zahľadel do jeho tváre, ktorá bola takmer zmeravená údivom nad mojou smelosťou, a povedal som mu:

– Medzi mnou a Tanguom je nepriateľstvo na život a na smrť. Ja som to síce nezavinil, ale nenamietam proti tomu nič. Či sa ťa bojím, môžeš posúdiť podľa toho, že som teraz prišiel doprostred tvojej dediny, aby som sa s tebou porozprával. Budem stručný: Pida je v mojich rukách a moji ľudia ho obesia na strom, keď sa v určený čas nevrátim.

Okolostojaci červení bojovníci, z ktorých som mnohých poznal, ani jedným slovom alebo pohybom neprezradili dojem, ktorým moja reč na nich zapôsobila. Náčelníkove oči iskrili zúrivosťou nad tým, že mi nemôže nič urobiť, lebo by ohrozil život vlastného syna. Zaškrípal zubami a spýtal sa:

– Ako... ako... sa dostal do vašich rúk?

– Bol som včera na ostrove, keď sa rozprával so Samom Hawkensom. Zrazil som ho na zem a vzal so sebou.

– Uff! Old Shatterhand je miláčikom zlého ducha, ktorý ho opäť chránil. Kde je môj syn?

– Na bezpečnom mieste, o ktorom sa teraz nedozvieš. Ved' neskôr ti to sám prezradí. Z toho, čo ti teraz poviem, môžeš usúdiť, že nezamýšľam Pidu zabiť. Máme okrem neho ešte jedného zajatého Kiowu. Vytiahol som ho z černicového kra, v ktorom nás počúval. Ten muž dostane slobodu práve tak ako tvoj syn, keď nám vydáš Sama Hawkensa.

– Uff! Dostaneš ho, ale najprv prived' Pidu a môjho bojovníka.

– Priviesť ich? Ani na um mi nepríde. Poznám Tanguu a viem, že mu nemôžem dôverovať. Dávam dvoch za jedného. Je to teda pre vás mimoriadne výhodný obchod. Som voči vám veľmi dobrý. Ale za to žiadam, aby ste sa vzdali každého úskoku.

– Najprv mi dokáž, že Pida je naozaj u vás.

– Dokázať to? Čo ti to prišlo na um? Hovorím ti to, a teda je to pravda. Old Shatterhand nie je Tangua. Ukáž mi Sama Hawkensa. Iste už nie je na ostrove, lebo si myslíte, že tam už nie je bezpečný. Chcem si s ním pohovoriť.

– O čom s ním chceš hovoriť?

– Chcem sa z jeho úst dozvedieť, ako sa mu u vás vodilo. Podľa toho sa potom zariadim.

– Musím sa najprv poradiť so svojimi najstaršími bojovníkmi. Odiď k najbližšiemu stanu! Potom sa dozvieš, čo zamýšľame urobiť.

– Dobre! Ale ponáhľajte sa! Ak sa zdržíte a nevrátim sa v určenom čase, Pidu obesia.

Obesenie je pre Indiána najpotupnejšia smrť. Je pochopiteľné, že Tangua zúril. Odišiel som k najbližšiemu stanu a sadol som si na zem. Pravdaže, aj tu ma obklúčili červení bojovníci ako na predošlom mieste. Tangua zavolať svojich starých bojovníkov a začal sa s nimi radiť. Upieralo sa na mňa mnoho očí a v každom pohľade horela nenávisť, ktorá nevybuchla len z ohľadu na Pidu. Pritom som si, pravdaže, všimol, že moja odvaha sa všetkým zapáčila.

Po nejakej chvíli náčelník odoslal jedného z červených bojovníkov preč. Muž zmizol v ktoromsi stane a potom z neho vyviedol môjho malého Sama. Vyskočil som a šiel mu v ústrety. Keď ma zbadal, zajasal:

– Heigh-day, Old Shatterhand! Ved' som povedal, že rozhodne prídete. Vezmete so sebou svojho starého Sama?

– Áno, – odpovedal som mu. – Greenhorn vám prišiel dosvedčiť, že ste najväčší majster v prikrádaní sa, ako sa to aj ukázalo. Nech vám človek čokoľvek povie, vždy bežíte na opačnú stranu.

– Môj vrelomilovaný sir, nechajte si svoje výčitky na neskoršie a radšej mi povedzte, či je u vás ešte moja Mary?

– Je.

– A Liddy?

– Tá stará búchačka? Aj tú sme zachránili.

– Potom je všetko v najväčšom poriadku, ak sa nemýlim. Teraz však hľad'me, aby sme čím skôr stadiaľto zmizli. Už sa tu pomaly začínam nudiť.

– Trpezlivosť, trpezlivosť, môj milý Sam! Správate sa, akoby to bola maličkosť, akoby to bola iba hračka prísť sem a vyslobodiť vás odtiaľto!

– Ale ved' to aj je hračka, pravda, iba pre vás. Rád by som vedel, čo by ste vy nevedeli vykonať. Vy by ste ma priviedli aj z mesiaca, keby som tam zabehol... hihihhi!

– Len sa smejte! Z toho usudzujem, že ste sa tu nemali práve zle.

– Zle? Čo vám to prišlo na um? Mal som sa dobre, ba až skvele. Každý Kiowa ma mal rád ako vlastné decko. Od samého láskania, objímania a bozkávania div som o rozum neprišiel. Kfmili ma ako nevestu na svadbe, a keď som chcel spať, nemusel som si ani ľahnúť, lebo som stále ležal na chrbte.

– Obrali vás o všetko?

– Pravdaže, vyprázdnili mi všetky vrecká.

– Dostanete všetko späť, ak sa to ešte nájde. Zdá sa, že porada sa už skončila.

Povedal som náčelníkovi, že teraz už nesmiem ďalej čakať, ak má jeho syn ostať nažive.

Vyjednával som s Tanguom krátko, ale nadmieru rozhodne a muselo ostať všetko po mojom. Neustúpil som ani v najmenšom, pretože náčelník mal strach o svojho syna. Nakoniec sme sa dohodli, že mňa a Sama odprevadia štyria ozbrojení bojovníci vo dvoch kanoe a prevezmú oboch našich

zajatcov. Pohrozil som im, že Pida zahynie, ak nás potajme budú sledovať viacerí Kiowovia.

Keď som chcel vziať Sama so sebou, žiadal som vlastne veľa. Mohol som predsa štyroch Indiánov, ktorí nás odprevádzali, nejako preštieť. Ale Kiowovia verili mojim slovám. Old Shatterhandovi verili aj neskoršie. Kam budeme veslovať, to som, pravdaže, neprezradil.

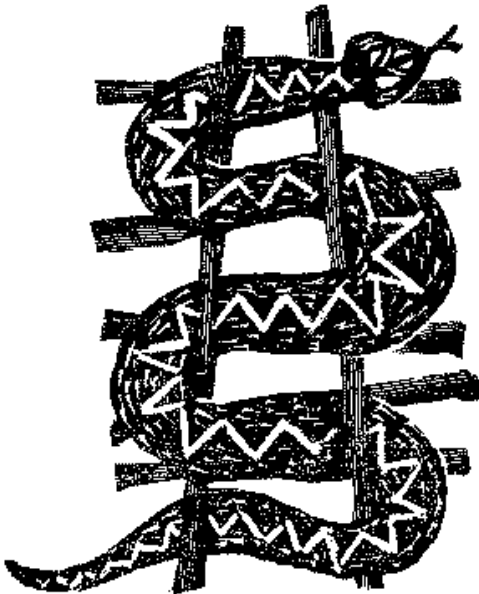
Len čo malého Sama zbavili pút, rozhodil krátkymi rukami a zvolal:

– Som na slobode, znovu na slobode! To vám nikdy nezabudnem, sir! A nikdy nebudem utekať naľavo, keď vaše požehnané nohy pobežia napravo.

Chystali sme sa na odchod. Tu a tam sa ozývalo hnevlivé mrmlanie. Indiáni sa náramne zlostili, že musia prepustiť zajatca i mňa. Tangua za mnou ešte zasyčal:

– Až do návratu môjho syna si bezpečný, ale potom sa za tebou poženie celý môj kmeň a bude ťa prenasledovať. Nájdeme tvoju stopu a chytíme ťa, aj keby si odletel v povetrí.

Nepokladal som za potrebné odpovedať na túto jedovatú hrozbu. Odviedol som Sama a štyroch Kiowov k rieke. Tam sme

vstúpili do troch kanoe, do každého dvaja. Prirodzene, ja som ostal so Samom. Vo chvíli, keď sme odrazili od brehu, ozval sa za nami rev a hučal nám v ušiach až dovtedy, kým sme sa nedostali tak ďaleko, že sme ho už nemohli počuť. Pokým som vesloval, musel som Samovi rozprávať, čo sa všetko stalo od jeho zajatia. Ľutoval, že sa Winnetou musel s nami rozlúčiť, ale príliš ho to nezarmucovalo, lebo sa obával Apačových výčitiek.

Hoci bolo tma, šťastlivo sme pristáli pri ostrove. Dick Stone a Will Parker nás radostne privítali. Až po mojom odchode si uvedomili, na aký odvážny kúsok som sa to podobral.

Vydali sme Kiowom obidvoch zajatcov, ktorí nám na rozlúčku nepovedali ani len slovo. Čakali sme, až v diaľke zanikol čľapot vesiel vracajúcich sa kanoe. Potom sme vysadli na kone a preplávali na ľavý breh rieky. Teraz bolo potrebné, aby sme celú noc čo najrýchlejšie cválali, a tu bolo dobre, že Sam trochu poznal krajinu. Vzpriamril sa v sedle, zahrozil päšťou dozadu a riekol:

– Teraz Kiowovia dávajú hlavy a rozumy dokopy a radia sa, ako by nás znovu dostali do pazúrov. Ale budú prekvapení! Sam Hawkens už nebude taký hlúpy a nedá sa pricvaknúť do klepca, z ktorého by ho musel ťahať greenhorn... Mňa už nechytí nijaký Kiowa, ak sa nemýlim!...

VYSVETLIVKY

PREDHOVOR

conquistador – španielsky dobyvateľ Ameriky, prenesene dobyvateľ vôbec

masakra – hromadné vraždenie, krviprelievanie

mustang – druh divého koňa, ktorý žil vo veľkých čriedach na stepiach Severnej Ameriky; dnes pomaly vyhýňa

bizón – americký tur, takmer vyhynutý prežívavec. Žil v stádach na prériách Severnej Ameriky. Dnes sa udržuje len umele v národných parkoch severoamerických

savana – trávnatá step

PRVÁ KAPITOLA / GREENHORN

predovka – starý typ pušky, ktorá sa nabíjala spredu

mýval – severoamerický dravec, príbuzný medveďovi

opossum – cicavec patriaci do skupiny vačnatcov. Žije v lesoch a hustých krovinách Ameriky. Cenná je jeho žltohnedá kožušina, ktorá je veľmi hustá a trvanlivá

mulatka – miešanka, ktorej otec je černocho a matka beloška alebo naopak

kvadronka – dcéra belocha a mulatky

Paddy – (vyslov phädy) prezývka Írov

Yankee – (vyslov jenkí) posmešný názov Američana

Mr. – skratka anglického slova mister, pán; toto oslovenie sa používa len v spojení s priezviskom

sir – (angl., vyslov sör) pane

pshaw – (angl., vyslov pšó) bah (citoslovo vyjadrujúce posmešné odmietnutie)

halloo – (angl., vyslov helú) – haló

thunder-storm – (angl., vyslov thandr stórm) hrom a blesky

teodolit – zememeračský prístroj na meranie uhlov

well – (angl., vyslov uel) dobre, no tak, teda

yes – (angl., vyslov jes) áno, hej

excentrický – bez spoločného stredu, mimo stredu

zounds – (angl., vyslov zaunds) doparoma
kojot – stepný vlk živiaci sa zdochlinami alebo ranenými zvieratami
welcome – (angl., vyslov uelkem) vitaj, vitajte
koordináta – súradnica
diagonála – uhlopriečka
perimeter – obvod
trigonometria – časť matematiky, ktorá skúma vzťahy medzi stranami a uhlami v trojuholníku
triangulácia – presné vymeriavanie častí zemského povrchu pomocou rozdelenia na trojuholníky
dining-house – (angl., vyslov dajnyng haus) reštaurácia, hostinec
lady – (angl., vyslov lejdy) pani
legíny – indiánske gamaše alebo nohavice, ktoré chránili lýtko pred zimou, trňmi alebo hmyzom. Často bývali po stranách ozdobené prúžkami kože, sklenenými perlami a okrasami zo štetín v podobe strapcov
myladies a meššurs – panie a páni; mylady (milejdy) – zastarané anglické oslovenie šľachtickej; meššurs – anglická skomolenina francúzskeho slova messieurs (mesjö), páni
Atlantic and Pacific Company – (angl., vyslov etläntyk änd pesifik khampny) Atlantická a Tichomorská spoločnosť

DRUHÁ KAPITOLA / KLEKÍ-PETRA

Dutchman – (angl., vyslov dačmen) tu značí prezývku Nemcov
brandy – (angl., vyslov hrändy) pálenka podobná koňaku
scout – (angl., vyslov skaut) zved, poľná hliadka
all devils – (angl., vyslov ól devilz) do čerta
mokasín – indiánska obuv z kože divých zvierat
heigh-day – (angl., vyslov hej-dej) hejsa, hopsa (citoslovo na vyjadrenie radosti), oho (citoslovo na vyjadrenie údivu)
rajský ambrózius či ambroziána – Sam Hawkens sa tu trošku poplietol. Jedlo, z ktorého podľa báje žili starovekí grécki bohovia, sa volalo ambrózia
Hrať takého Bayarda alebo Rolanda, na to nemáte schopnosti – Sam Hawkens sa tu trochu poplietol ako obyčajne. Bayard nebol nijaký rytier, ale iba kôň. Patril rytierovi Rolandovi, ktorý sa vášnivo zaľúbil do krásnej Angeliky, a keď ho táto deva nechcela, zošalel a zúrnil. Vid' svetoznámy epos talianskeho básnika Ludovica Ariosta „Zúrivý Roland“
... „až ukáže sa krásavica milá, aby sa do údolia naklonila“ – narážka na báseň nemeckého básnika Friedricha Schillera „Rytier Toggenburg“. Hrdina básne rytier Toggenburg sa nešťastne zaľúbil do devy, ktorá neopätovala jeho lásku a vstúpila do kláštora. Rytier Toggenburg sa usadil naproti kláštora a každý deň sa díval a čakal, až sa jeho zbožňovaná ukáže

v okne a nakloní sa do údolia. Vyržal tu až do konca života. Raz ho tu našli mŕtveho s tvárou obrátenou ku kláštornému obloku
cache – (angl., vyslov kháš) podzemné skladište, tajná zásobáreň
traper – (vyslov träpr) potulný lovec kožušinovej zveri
heavens – (angl., vyslov hevzn) nebesá
vrecúško s medicínou – Podľa indiánskych predstáv medicína znamená čarodejnú silu, ktorá sprevádza lovca, chráni ho a vedie k úspechu. Preto vrecúško s medicínou bola pre Indiána vec nevyhnutne potrebná. O tom, aké predmety slúžili za medicínu a akým spôsobom si ich Indiáni získavali, hovorí sám spisovateľ v ďalšom texte

TRETIA KAPITOLA / WINNETOU V PUTÁCH

good lack – (angl., vyslov gud läk) ach, prepánajána
cinóber – jasnočervená farba
Pošlem vám teda miesto seba na súboj svojho sekundána... – Sam Hawkens sa tu opäť trošku pomýlil. Pri súboji býva ako svedok a pomocník takzvaný sekundant. Sekundán je žiak druhej triedy bývalého gymnázia
tercián – žiak tretej triedy gymnázia
kvartán – žiak štvrtej triedy gymnázia
tomahavk – sekera severoamerických Indiánov
medicinman – indiánsky čarodejník a mastičkár
americký skokan – najväčšia severoamerická žaba, dosahujúca dĺžky až 20 cm. Vyznačuje sa náramne silným hlasom
panoptikum – zbierka rozličných predmetov na obdivovanie, najmä voskových figúr, modelov a podobne

ŠTVRTÁ KAPITOLA / DVAKRÁT BOJUJEM O ŽIVOT

vigvam – stan alebo chatrč severoamerických Indiánov
squaw – (vyslov skuó) Indiánka, indiánska žena
Vtrhnem medzi nich ako zúrivý Uhland... – Sam Hawkens, ako obyčajne, sa zase trochu zmýlil. Uhland (vyslov úland) bol slávny nemecký básnik. Rytier, ktorého mal Sam Hawkens na mysli, sa volal Roland, a keďže zošalel a zúril z nešťastnej lásky, volali ho Zúrivý Roland
Goliáš, Samson – postavy z biblie vyznačujúce sa obrovskou silou
...vy sa do toho ženiete ako vól na červené súkno – Sam Hawkens sa v slabej chvíľke opäť zmýlil. Každý predsa vie, že na červené súkno sa ženie býk, a nie vól

Hiawatha – (vyslov hajevothe) slávny indiánsky náčelník a hrdina, o ktorom napísal známy americký básnik Longfellow veľkú epickú báseň
arabesky – ozdoba z geometrických a rastlinných tvarov

PIATA KAPITOLA / KRÁSNY DEŇ

Pastrana – Mexičanka Pastrana patrila ku zvláštnemu druhu ľudí, ktorých telo, ale najmä tvár sú náramne husto zarastené
good day – (angl., vyslov gud dej) dobrý deň
gents – (angl., vyslov džents) gentlemani
nuggety – hrudky, zrnká zlata
miss – (angl.) slečna
lack-a-day – (angl., vyslov läkedej) beda
good evening – (angl., vyslov gud ívnyng) dobrý večer
behold – (angl., vyslov bihouden) ľaľa

ŠIESTA KAPITOLA / AKO SME VYSLOBODILI SAMA

away – (angl., vyslov evej) preč, zmizni
seriba – z arabského „zeríba“, ohrada. Ohradená kupecká osada
gaučo – pastier dobytky na argentínskych trávnatých stepiach
bizónia tráva – druh severoamerickej trávy
trader – (angl., vyslov trejdr) obchodník, kupec
agentúra – jednatel'stvo, zastupitel'stvo
thotisand devils – (angl., vyslov thauznd devíz) tisíc rohatých

VÝSLOVNOSTĚ CUDŽÍCH MIEN

Bancroft	bänkroft
Canadian	kenedjen
Dick Stone	dyk stoun
greenhorn	grínhorn
Manitou	mänytú
New York	njú jó ^l k
Old Firehand	ould faj ^h hend
Old Shatterhand	ould šat ^h hend
Rattler	rätle ^r
Sam Hawkens	säm hókinz
Santer	sänt ^r
St. Louis	sen lúi
Wheeler	uíler
White	uajt
Will Parker	uil phá ^r k ^r
Winnetou	uinetú

OBSAH

Predhovor

Prvá kapitola
Greenhorn

Druhá kapitola
Klekí-petra

Tretia kapitola
Winnetou v putách

Štvrtá kapitola
Dvakrát bojujem o život

Piata kapitola
Krásny Deň

Šiesta kapitola
Ako sme vyslobodili Sama

Vysvetlivky

Výslovnosť cudzích mien

STOPY

KARL MAY

WINNETOU

prvý diel

Z nemeckého originálu (Winnetou, der rote Gentleman, I. Band, Friedrich Ernst Fehsenfeld, Freiburg i. Br.) preložil a vysvetlivky vypracoval dr. Teofil Ušák.

Ilustroval Teodor Schnitzer.

Obálku navrhol Alojz Riškovič.

Vydali Mladé letá, slovenské vydavateľstvo kníh pre mládež, n. p., Bratislava, ako svoju 1862. publikáciu v roku 1964. Prvé vydanie. Pre čitateľov od 11 rokov. Zodpovedná redaktorka E. Šmatláková. Výtvarný redaktor K. Pecho.

Vytlačili Polygrafické závody, n. p., závod 02, Bratislava. AH 28,14 (text 26,13, ilustr. 2,01). VH 28,54. K-11*41230. Náklad 52 000 výtlačkov. Číslo povolenia 2058/I-1963.

66-169-64 14/4. 63/VII-10. Cena viaz. Kčs 30,50.